

ԵՂԵՄԻՈՅ ԶԵՐՈՍ ՍԿՐՏԻՉԻ ԱՆՍԱԶ ՅՈՁԱՏԱԿԻՆ

Բ.

Եղեմիոյ զապարակին վրայ դրողք կը փը -
 ուն, ծաղիկներ կը սրման զաւարի ռապիկին վը -
 րա, որ զուեկ կը կանգնէ զիշտապատարին: Դի -
 րքերը համարցունք կամ կը լրացունք, զին -
 ուղարկան եւ բովանակ խաւեր կը կոտորեն, աշ -
 խատանքը բաժանում կը կատարուի: Մինչ ու -
 պարիկ, դպրոցականներ, կղերականներ, մանա -
 լանդ կեններ զմայիկ երաւ, անխորը պատ -
 նելի վրայ են, միակամ եւ անխորտակի վճառ -
 կանութեամբ: Յիթոնոյ մարմինն անդամները
 զիկապարկեամբ: Մ. Սիմեանի, զիշտ ցերեկ
 ուսանակ կը պատրաստեն Հեղեմիանան զարեղո -
 ներու մէջ:

Ննչապատ կուտակայը կը ջնայ թիւրիմա -
 ցուկան զիշտընի Սանդրոնց տան զէպը, զի -
 ցործորէն մամանակ շահեւն եւ յարմար պատե -
 լութեամբ մը արմատէն բնադրելու համար մը յո -
 սիոյ հայութիւնը: Սակաւ, Սիւրիշ միւս ար -
 թուն է, կը ճանչնայ խորագէտ համար Քուրքը: Բ -
 Բիկն կընկնայ, արտադրողները միշտընաճն -
 րով կը պատասխանեն Այլ Հայտարի կընդ Հաւա -
 տեմներուն, ինչպէս պիտի ընէր յետագային
 թուրք հրամանատարին եւ զորդի արեւմտանոցի
 անօրներին: Դեռ կընար տարակուսիլ Քուրքերու
 դիտարկութեան մասին, աւաղ, ամբողջ մասա -
 րակաւութեան եւ կուտը շարքերու համարը
 նաւարցումէն վերջ ...

Սիւրիշի քաղաքակ ճրաման է ոչ մէկ պա -
 րապ զիշտի արմակը: Եւրոպայիցը հարուստ
 պատասխանել Հեղեմիանոյն: Կիտէր որ ան -
 զանախորէն դատապարտուած մահուան պար -
 ժիւն կը դառնային...: Քուրքերը իրենց ար -
 մատական բնադրման կը հետամտէին: Թող այդ -
 պէս ըլլար: Իրենց կը նսար, զերմարդկային ճի -
 ղով մը, կարելի եղածին չափ շատ ոտները դե -
 անի փոխ, ապա խտի արմափուշոր վերագանկ
 ինքններին: Հող կը կայանար արդէն Մ. Եօթնից -
 րայրանի պատական առաքելութիւնը:

Դիշտապատար մը, սահմանուած ճորային -
 լու Հոմերոսի մը փանթիւրի հաղեքուրթիկներն -
 րը, որուն մէջ եղիսահայը կը խէ անմահութեան
 րարհոնը: Աստիւն օրն իսկ, Սիւրիշ պատ անց
 կուտայ Կապարոյնի սրկիներուն, որոնք ծու -
 դակն ինչապ զորդ շարք մը կուտեն ու անարկ
 կը փայլեն:

Յ. Թաթիկէլէնեան, մեխայտայի պաշտիկ
 զէմ մը, Հոկո. 3ին կը լրացնէ իր մանկութեան
 բարեկամին դրօժը: Եւ մի առ մի կ'երկարէ շա -
 րան զիշտապատարի դրուողներուն, ինչպէս
 հէջափայլն ապիտի մը մեծագործութիւնները:
 Թրքական զերեզմանաւան թաղը, Հոկո. 5ի
 իրկուրը, Հերոսի փողը եղալը Սաքո եւ Դիւրդ
 Ալահայտեան յանդուլն արշաւ մը կը կատա -
 րեն, հարիւրապետ մը ու ջանի մը զինուորը կը
 սպաննեն, ապա Թրքանոթներու բանակին յաբ -
 տակելով կ'անըրուութեան մութին մէջ:

Իրով կը եւթափանով հիւսումը՝ մօլոսանդ,
 կատարուին ռոնցող Սուրուշի Սիւրիշյան
 Պէկն 6000 հողի բաղկացած աշխիթին շարքն ու
 կորակոր փախուտը կը յաղորէ այս սիրտաբու -
 ժութեան:

Ճախի փայան, մասնաւոր տեսակցութեան
 մը մէջ, Հերոսին կը խոստանայ հաղաբարկութի
 ստորին, բայց երբ կ'իմանայ թէ նախորդ օր իր
 սիրայը ինքնապաշտ կը զինուորական զառանի -
 ներ կորզող Շէյքը ինքն իսկ է, զօրավարը կ'ապ -
 չի երկտաարդին յանդգնութեան վրայ: Չախո -
 դած մը իր մաքիապական ձեռնարկին մէջ, որովհե -
 տե Սիւրիշը հզանաւոր կը մթով զննը վար դե -
 նել, զուտը զիշտապատար ճարտարին որ հակոյ
 զօրաբանակով կը պաշարէ Շէյքիսին:

Մ. Եօթնիցրայրան՝ ապագան հնարաւոր
 հանձնար, Քուրք զինուորի տարազ հաղորցնած իր
 տղայ, անպա մը առ անէնի ջրաղ կուտայ իր
 ոտներուն:

Հարսիք է կարծիք, Եղեմիանայ կը կուտ
 ծիծաղելով, կատակով եւ հարեցարտակական ուղ -
 ձաւունք եղելով: Մուրթաթիկէն փրկուած
 Հոկոմները Յին Քուրքերը աւաւը կուտ մը կը
 բանան Քիլիկոնի եւ մզիկներու բարձունքէն:
 Հեղեմիան փոյ կուտան տուններն ու ամրութիւն -
 ները, Թրքական ճշուար ստորանաբար կը
 ստատակայ:

Բուռ մը քաղեր չլրկապատման, չորս կողմ
 երկակայ զիշտիկներ ինչանօթի զփախուցին կը -
 րանի, յարիստապ հայրուրդ կը կուտն աւելա -
 մանուէ, մահմետական ափսոսանքն եւ արին -
 կակ խոստանքն զնմ, Քուրք իր, զուրկ զիշտ,
 ստամ ստամի, Եղեմի կեանք Բաթիկի քոյակաւոր
 տուրիկներուն մէջ, Գիշեր եւ որդակ կը կուտայ
 խոյիկ իր ոտքը:

Յ. Թաթիկէլէնեան Հիւսումի եւ, Եղեմիանայ
 քաղաքուն ստորան, բայց չի վարանի ճերմակ

լաթ մը ճակտի՝ ստաննին ինչապաշտպանու -
 թեան հրամանատարները:
 Հայտաւեց զերմանոցի Տուք. Եղեմի, կըր
 իր կարգին կը ձախորի անմահութեան առա -
 ջարկին մէջ, Թրքանոթին դուրի կ'անցնի փոյա -
 պիտ ծոն կ'ըջիկ չես: Սիւրիշ կը հոտաշէ
 անոր կատարութեամբ, բայց եւ անիւնս պատ -
 դարակով ծոն կուտայ զիշտ զիշտ, կը իրախո -
 սէ եւ ազգութեան կուտայ իր ջանքերուն:

Քանի մը օր վերջ, Հոկոմները 12ին, մարգա -
 կան անկուրին չլրկապիւր, կատակի կուտի մը
 ընթացքէ՝ միակուրի Սաքոն ինչպէս կը վիշտ -
 ւորի եւ ոտքէն, ընդէն արմախուած զիշտի մը:
 Բայց այս ցաւալի իշտէն ճիւղ շարք մը վերջ,
 Անկերիկան միւսին իշտերուն զատարկման կ -
 րկուրը, Մ. Եօթնիցրայրանի կրկին ծուգակի մէջ
 կը բռնէ Բիւնաի զօրքը եւ փախուտը շարք մը կու -
 տայ:

Գիշտապատար լու ջաշտելու ճրապիւր շուրք
 կ'իշտայ, որովհետեւ Քուրքերը լուր աննելով Հայ
 րոտիկներէն, կանխազգուշական լուր միջոցներ
 ձեռք առած էին: Հայ կիշեր ճարտարան անձնա -

կան իօթն եղալորներուն, որ շուրջ ամիս մը,
 լրտած անպարտ մը մէկ խուլ անկիւնը, միւս -
 միւսիկ զէմ դրած կը Կապարոյնի սրկիներուն,
 Քուրք Մաթիաներու խոստանի, Սուրուշի Սիւ -
 լիշյան պէկի տարապատման եւ Ճախի փա -
 ջարք 6000 հողի բաղկացած զօրաբանակին:

Անան անմեղք անդադար կը մարդէր Եղե -
 միոյ ճրամանակ անբաններուն վրայ, ուր կը միա -
 խոստանի իր ժառոցի, մուրի եւ զիշտներու ծանա -
 րայրերը:

Սիւրիշ թեւ վիշտաւ, վիշտաւոր մը աւա -
 տը արեղերութիւնէ: Փոքր եղբոր Հեռ ջաշտու
 էր Ե Սիւրիշի զիշտակարին Թաթաղը, պարկէն
 ու ապրիլի մը պատմած, արտաւորն աշխարհէն
 րորդովին կուտուած: Մինչեւ որ զաւանանի
 մասնաւորեամբ կը պաշարուի Քուրքերէն, ալ ու
 ձախ զեռին կը փոէ ջանի մը հողի, ինչու վեր -
 չին զիշտիկով անմահապան կ'ըլլայ:

Ճախի փայա կ'ուղէ ինչալի Սաքոյն, միւս -
 չեւ իսկ բովանակուած ինտիմին կը յանձնէ պաշն,
 ոտքը անդադարէն շախար: Բայց ճաշտու իր -
 բըր, որպէս կը յորժըրդին կը անկրկակի:

ԳՈՒՆԱՌՈՐ ԱՆԵՂԱՆԿԱՐ ԱՄԵՆՈՒՄԸ ՏՈՒ. ՊԱՐԳԵՆՈՒԷՆ ՕՐԳԱՅԻ ԿՈՂՄԷ

պան կ'ըլլան, կամ բոցերուն մէջ կը յետուին,
 վարքա Քուրք խոստանին յաճախեցնէ աւա -
 րիկ:

Յաղորդ որ պաշարուն չլիան անբան կը
 անգիտի որ Քուրք զօրքերը կը ցատկին տուն -
 րին բակը: Վերին դատաստանի օրը ... Ամենի,
 ճակատագրական կուրի կը սկսի տալանին մէջ,
 մաքր եկեղեցւոյ չլրկապիւր, սինքերուն ետին,
 տեսեւրմեքի, զիշտիկներուն, կուրի կուրիքի,
 ստամ ստամի, կուրիկներով, յուսահատ, ալ
 զերմարդկային կատարութեամբ մը, որուն յալ
 ոտման կը մասնակցի ձան Սիւրիշը, ինչիւս որ
 անողք զիշտ կը կուտայ մութի Յ. Թաթիկէ -
 լէնեանի ճակտին:

Հերոսիւն, արարական ճերմակ շալիկի կը -
 բան, այս փայլապղծ շալիկը խաշն վար աւա -
 լուած Բիրտառի զէմն ունէր կ'ըսէ պատմա -
 դիքը: Մուրք Կիւրիկը, մոմերու պղպոտն լուրի
 տակ, զփախա երկրորդային մարմին կը թաղ -
 ար տունարին չլրկապիւր: Մի առ մի պատմելին
 վրայ կ'իշտան իր միւս զինակից ընկերները:

ճրամախան իրկուած էր, 1915 հոկտեմբեր
 23ին, զիշտաշէն կ'իշտայ աղաւտութեան միջնա -
 րքերը բուռ մը կուրիկներուն, խորհրդանշանա -

նախադրութեան համար, ինչպէս յախուան էր
 օրքան իր երեց եղալը: Բայց ի բայ Քուրքը հը -
 րամ ստանարին երեսն է վեր կ'որոտայ... Երբ
 ինչպէս զաննեմ, առաջին գործս պիտի ըլլայ ճիւղ
 ստակցելը: Դաժան զօրակաւը եղեմիոյ հրա -
 պարտելով վրայ կ'աւելի կուտայ խեղաք հայրուրդ:

Քուրք մամուլը մոտորուն համար Սիւրիշի
 յիշատակը... որովհետեւ ան պարանոցը չէր եր -
 կարած իրենց եւթապանին, ալ ինչպէս էր Հերոսը
 մը փառանկ մահով... յաւանանքն կը յան -
 կերէր: Սիւրիշը Եօթնիցրայրան պատեղափոյ
 ոչ օրինաւոր ինքնապաշտ միջոց զէմ պաշարուէ:

Հարսի փայտակներուն տակ, ի տես 5000
 Քուրք զիշտներու անմեղ, շուրջն անիւնէր
 հայրուրդին կաղակերպած ինչապաշտպանու -
 թեան կուրիկներուն, ալ թաթառանաւ մը թըր -
 ձանին ցամառաւոր հրացման հարկն է իր ուղ -
 մակն անիւնէնի հանձնար, որ զիշտաղբերն կը
 լուտաւորէ Հայ ինքնապաշտական պատեղափոյ
 չեւ չեւ Սիւրիշ, այս ինչի ճիւղաշէն փողքը շուր -
 փողքին Արարիկն ու Քիւրքերը իրենց մարտա -
 կան էն - յանքերուն մէջ:

Ճախի փայան ինքն իսկ, Մ. Եօթնիցրայր -
 անի ինչապաշտ ստիւրը, Թրքանոթի տեսական

21րդ ՏԱՐԻ — 21 Année No. 5964-տոր շրջան Բիլ 1375

Խմբագիր՝ Ծ. ՄՈՒՍԻՔԵԱՆ

Մեր ԽՈՍՏԸ

Օ Ր Ը Օ Ր Ի Ն

ՓԱՐԻԶԱՆԻՑ ԹԱՏՐՈՆԸ

ԿԱՐԵՆ՝ ՄՈՐԱՆԱԼ

Վերջացած ամառային արձակուրդները, ու յունք այս տարի սովորականին աւելի երկարացան, չորսին տաք արևին, որ քաջապիկ երեւոյթ է Թրակիայի համար այս եղանակին է։ Այժմ արդէն վերադառնալ է։ Վաղ քիչ բացուել վարժարանները եւ կենսերը կը վերակել իր բնական ընթացը։ Հայկական Փարիզը Հոկտեմբերին չափանց շարունակ համար։

Քառերկան եղանակը սկսաւ Լիւնի Շանթի է Օշին Պալլ — պատմական Քառերկանացով, չոր Մարտիկան արուեստագէտ ամուր ներկայացուց Սեպտեմբեր 18ին Սառա — Պերնար Քառերկան մէջ։ Երկար տարեկան բացակայութենէ մը ետք, Մորիսիկան վերելուէ մը Գրանմանայ դարձրին մէջ, դեղաբանական վալիւրէ հա — ճեկի Ժամեր անցնել տուաւ Քառերկաններուն, Մարտիկանին մինչեւ Փարիզը։

Քառերկան ուրիշ ներկայացումներ — ու նաեւ երգչամեներն ու նուագչաներն — կը յայտարարուին արդէն այժմէն։

Պոլսոյ է Տրամաթիքը չը վերակներանացնելու փորձերը ի զուր անցան։ Վերին երեսուն տարուան ընթացքին Փարիզ այցելեցին յայտնի արուեստագէտներ, ինչպէս Արէլեան, Չարիքեան, Գ. Փափաջեան եւայլն, որոնք առաջիկ պէս կ'ան ու անցան։

Փրանսիայի մէջ մնալուն բնակութիւն հաստատող արուեստագէտները դժ յանդիման գտնուեալ լով առօրեայ պարտական դժգոհ պայմաններուն, չէին կրնար, ու չէրցան ամբողջով նուիրուիլ արուեստին, որ իր մարդը չարքանցներ մեր պայմաններուն մէջ։ Անոնք պարտաւոր էին նախ դժուր ըր Եւրոպայի համար, յետոյ միայն մտանել Քառերկանի մասին։

Այդ պայմաններուն մէջ դժուր Քառերկան խումբները չէին կրնար պահանջիլ կատարելու — թիւն։

Մեր արուեստագէտները հազար զոհուր — թիւներով Քառերկան մը կը պատրաստեն՝ ինչպէս մէկ անգամ ներկայացնելու համար զայն։ Հաշուաւէջ է, որ Փարիզի մէջ արուեստ ներկայացում էր հայաշատ արուեստանի մը մէջ խառնուրդ. քաջապիկ Քառերկան արժանանալ է Միշէ — Ղուի Քրանսական Քառերկան իր արուեստագէտները կը կարծարէին այն յայտով որ անոնք չէին պարտաւորուիլ պարտական համար ուրիշ միջոցի մասին մտաւորին։ Անոնք իրենց ներկայացումները Քառերկանին համար անհոնքով փորձ իր աստուրեան եւ անցում մը, որ կը սկսէ խառնուրդ, չարքանցներ ու ամբողջ իրար կը յարգուին, երբեմն ալ տարբեր նոյնը կը խառնու, երբ հասարակութեան կողմէ քննադատութիւն գտնէ։

Տուական օգնականներուն մէջ չէին կրնար քառադասութիւն ունիլ Փրանսացի արուեստագէտներ — ըլլալ ու մերկաները, որոնք յաճախ իրենց գործին լայնով կը վաղեմի դրձուրու եւ երբեմն ժամայ — նակ ալ չեն ունենար իրենց դերերը ըր օտար — լու։

Մեր դերասանները առհասարակ սիրողներ են եւ տաղանդաւորներ չեն պատկեր իրենց մէջ։ Սակայն Փրանսական դպրութիւնը սկսեց քաջապիկ մէջ չէին մնալուն Քառերկան մը ըր օգնելու եւ նորաժող տաղանդները քաջապիկու, չինքն ալ կատարելութեան հասցնելու համար։

Հայ Քառերկանը երբեմն է իր թախան։ Եթէ չըլլային անհաստատական նախաձեռնութիւններն ալ, չառնոց զոհուր է իշխանը հայկական Քառերկան — նէ։

Քանի մը տարի առաջ, Հայ Ազգային ճակատ, որ կը յայտարարէ այս դպրութիւնը զերարքին մարմինը հանդիսանալ եւ ամէն գործ իր հայեցողութեամբ ստորինիլ, ձեռնարկեց Քառերկանութեան մը կազմութեան, խոստանալով ապահովել դերասաններու օրապահիկը։

Պայտաբար դեղեկներ էր, սակայն սկզբնական փորձերը ցոյց տուին թէ կարելի չէր ըլլար որ — ունենալուները համարձակ նոյն փառքին մէջ, ըմբար կամաւորացնալ դուրս մնալին ձախաւս

Ի՞նչ յիշուրթիւններ կը հայտնուէ մեր Քա — փառական մարդուրդին ամէն մէկ անհատը։

Ո՞ր Հայը պատմութիւն էր լուին զարդուեալ — քի, իր Հեռու քերած այն օրերին որոնց հայաբնիլ սարսափները անուշը կ'առնուէ։

Անա եւ իրդերի աշէր արուած այնքան սրբ — տառուշ նկարագրութիւնը կարացիք ճշտաւոր — մէջ։

Այդ չէն զարդութիւն ինչպէս էին 1915ին։ Կուսակցութիւն, գործնական մարդ, նախընտրած կը պահէ չինապար, ձեռնկեր եւ աշխատանք փոքր — վրէժը որ նաճանակի քաղաքական մեծագոյն ազդեցիկ էր։ Շատ լանցած այս քաղաքն ալ տեղադր — ցի փողովորդին աշէր փաշը դարձաւ։ Նոյնը չէրա՞յ։ Առանց չաճար չաճար։

Քանի որ չէին կրնար մրցել իրենց աշխա — տանքով ու առեւտրական յատկութիւններով, կը մտնէր կողոպուի ու շարքիլ, հարստութիւն դիւր — լու եւ ապարդիւր քրտուէր համար։

1922ի աշտուր Թաւրիկան ու կարճակեր — պուրս էր 1915ին։ Ծաւալի պէյ պարագայն յետա — ձգած էր գործարարութիւնը։

Թրքական բանակին եւ անոր հետեւող խու — ժանին ինչպա այդ պատիւը է։ Բանակ մը որ կը ստեղծէր իր յաղթանակով մինչեւ այսօր ալ եւ տա — րեւորքները կը տան, հայ փողովորդին ձգելով չինապարի դառն օրեր։

Երբ զաղթականութեան մէջ, արճարանի մը տնկերը զարգաց չ մը — այն ալ չարքանին — ժպիտ մը կը բերէ մեր դժմոքն, երբ չորս փայտի կտորներով շինուած մատուռ մը ուժ կուտայ ան — յեանքին մը քաղցութիւնները, կարելի է մու — նալ իրդերի Հնդկականութիւնը կամ Մ. Ստանիստ — սը եւ իրենց հետ այն աների ուժը որ Թրքական յատուղիւնութիւնը կը կոչուէ։

ՍՈՒՄ

ՀԱՅ ԵՆԵՐԱՆՈՑ ՄԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻՋ

Ճըզդոյի մէջ Հայ Ամերիկեան քաղաքացի — ներու ակտիւներն սարձած մէկ զաշտանդեփ պատուին, ճէր եւ Տիկին Գրիգոր եւ Մանդուկուս Առաքելաները խոստացած են նուրիւ 50,000 տուար հայկական ծերանոց մը հաստատելու հա — մար։

ՊՈՒՆՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԿԻՆ ԽԵՆԴԻՐԸ

Պոլսոյ թերթերը միշտ հակասական են իրենց լուրերուն մէջ։ Մէկը կ'ընէ թէ Փարիզին կայծ — ղիտն շրջանեց Պարիսիարքան եւ ընկերներուն պահանջները, ըսելով որ պատիւարէ ընտուր — թեան նախաձեռնութիւնը պատրիարքարանի կը պատկանէ, իսկ կայսրականութեան պատիւին մասին ինքնին որոշում պիտի տայ։ Իսկ միւսն ալ կը զրէ թէ պատրիարքութիւնը յաղտապէս վերջացուի իր դատար ու պարզեց Արքայական թուր — լու պատրիարքութիւնինը։

★ Մեա կողմէ Արքայականի մէկ ուրիշ կա — մայական ընթացքը կը հարցունէ։ Նամակ մը դը — ղրով Բերայի Էնկաֆի վարչութեան, կատարա — բական միջոցով աղբիւր տուած է Երբորդու — թեան կեղեկեցիկ քաղաքական քաշանակեցի եւ ուս — ղի ճնշլ. Բէրեթեմեանի եւ Սահակ Մ. Վրդ. Փաղապետի կեղեկեցիկ պաշտօնավարութիւնը։

★ Մարմնաց չ հրապարակելով այս քաղթական — թիւնը բուն կերպով կը բողբէ կրօնական գոր — ծերու մէջ Էնկաֆի վարչութեան այս սարդինի միջամտութեան դէմ։

Քառերկանութեան, ուրիշներ հնազանդ հետապն — անիկ, քառապա պատմաններով։

Անիկ ինքը դարձած անհաստատան նախա — ձեռնութեան մնաց քաղաքակրէ։

Նոր սերունդը վերջացուց շրջանին յաղի փոր — մեր ըրաւ Աղլամեան Քառերկանութիւնը։

Անհաճեալ է քաղթական նորեկը. Տիգրիկը, Հայ Քառերկան պահպանելու համար այս տարի տարեկան տակ։

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒՆԷ

Ռուսիա եւ արաբականներ

ԿԸ ԽՅՈՒՐԻ ԵՆԿՈՒՍՆԱՐԻՈՑ ՀԵՏ

Խորհրդային Միութիւնը հետեւեալ ծանուցա — գիրը ուղղեց Մոսկուայի Ենկուսայ փոխ — դես — պանին —

« Պետական որոնքարը եւ լրտես Բաշի եւ իր զեղապիկներուն (բորտը ալ ետեւեալ պը — ժակներ) », դատաւարութեան իրաւաբէր հաս — տատան է որ ետեւեալ կատարուի իրենց եր — կար ամենի ի վեր ակնային դրձուներով եւ կը վարէ խաղապ թիւնական, Խորհրդային Միութեան զարեկանութեան մասին կեղծ դի — մակով։

Պետապիկտի դատը ցոյց տուաւ նաեւ որ ետեւ — ցաւ վարձներ կը վարէ եւ կը շարունակէին վարէ Խորհրդային Միութեան հանդէպ թիւնա — կան դրձուներութեան ըր ոչ միայն իրենց անձնա — կան նախաձեռնութեամբ, այլ նաեւ ցուցմունքն — րուն համաձայն ուղղակի օտար ծաւալապաշտ շրջանակներու։

Այս դատով զօղաղերձուած իրողութիւնները ապացուցին նաեւ թէ ետեւեալ կարդ կատարա — րութիւնը ուղղակի կարծած ունի օտար ծաւալա — պաշտ շրջանակներէ եւ անոնց յարձակողական քաղաքականութեան գործիք կ'ընած է, ինչ որ պի — տի յանգից, եւ յանգիցաւ ալ, ետեւեալու յայտ — կարութեան եւ վեհապետութեան լուրերով։

Բոլոր այս իրողութիւնները ցոյց կուտան որ 1945 Ապրիլ 11ին Խորհրդային Միութեան եւ Եւ — րոպայի միջեւ կըրուած քաղաքականութեան եւ փոխարքած օգնութեան դաշինքը կոպտորէն ոտ — նակիւ կ'ընած եւ պատատու է ետեւեալ տարի կատարուիլու հնոգէ։

Վերջինիս ղեկավարներն առջեւ, սովետական կատարուիլութիւն ինչպիսիք ապաւ իր նկատ — ակէ վերջ, նոյն զաշտագրէին թիւղ ամէն յաժմ — նապոթիւնէ։

★ Այս ծանուցարկի հրապարակութենէ վեր — չը, Պեկրատի հաճար է ինչ զաշտագրէներ մեկ — նաւ են։ Հնոգագրիկ Սեւաստան ալ նոյն յայտա — րարութիւնն էրին։ Միւս Արքանական պետութիւն — ներն ալ պիտի հետեւին հարկաւ։

★ Խորհրդային 200 ուրաքանիք օդանւն հա — աս Սեպտեմբեր 26ին հնոգագր — ետեւեալ տու — ձանաղաղով, իբր թէ Հնոգագրիկ պաշտպանու — թեան համար։

★ 1945 Ապրիլ 11ի դաշնագրի ստորագր — ուում ըր Մոսկուայի մէջ Մարտիկի եւ Բիթլիի միջեւ, 20 տարուան համար, եւ մէկ տարու առաջ պէտք է լուր տարէր ԵԹ կողմերէ մէկը ուրիշ խելի զայն։ Բայց Խորհրդային Միութեան իր այս տարաբար խաղապն ալ չարքանիլ խելից կար, որ — նակաւաբար յանցանքը Թոլով միւս կողմի վը — լոյալ։

★ Ետեւեալու Միացեալ Ազգերուն առջեւ չ'իտիւ հանէ իր եւ Ռուսիոյ միջեւ դառնուած վէճը։

ԶՈՐՄԵՐԸ ՄԻՇԵ ԱՆՀԱՄԱՅԱՑ

Աւստրիոյ դաշնագրի վերջնական համար Չար արտաքին նախարարներն խորհրդակցու — թիւներով արքանեց լուրին։ Հակասակ արեւմտ — եան նախարարներուն պիտուական, Վերլանցի կերպ տարաբարութիւններով ոչ մէկ գիշրալ ըրաւ համաձայնութեան մը պայու համար։ Ի վերջոյ, խոստանալու համար յայտանք թէ պէտք էր որ Մոս — կուայի խորհուրդը հարցին. որով նիստը չարքան — ըր յետաժողովաւ։

Յայտնի է իշխալ որ Ռուսերը տեղի տալ չեն ուղեր ընալ, որպէսզի չարքանի Աւստրիան։ Բա — րիդի ինչպիսի հիմ ըսելով անդիդեւ են, քայլ ըր — ականներն մէջ, կ'ըսեն թերթերը, նպատակն Աւս — տրիայէն չհեանալըն է։ Որովհետեւ ԵԹ — արիոյ դաշնագրի կեղծով, պէտք է որ զրաւող ըսանկները քաղաքին թէ Աւստրիայէն եւ թէ Հնո — գարկային եւ Ռուսականից, որոնց հետ դաշնա — գիր կ'ընուած է արդէն։ Արեւմտեալէն աշխարհ — հեանումը գործին զար Ռուսերուն։

ԱՆԻՄԱՅԻ ՄԱՐԱՊԱՆՏ ՄԸ ՊՈՒՆՈՑ ՄԻՋ

Միշին արեւելեկ անդրկական օգնատրին կը — րաւանատար մարալաւոր Աբիւրիմ Տիգրեան մաս — նաւոր ստանալովով մը Սեպտեմբեր 24ին Պոլսի մասնանց եւ ընդունալով պիտուական եւ քա — ղաքանի իշխանութիւնները։

Մատուցաբար յայտարարեց թէ ուրախ է Թուրքիա դարու, քանի որ բրիտանական եւ Թը — քական օգային ուժերուն միջեւ սերտ քաղաքա — քանութեան ըր հաստատուած է եւ Թուրքիա ու Ան — լիւ, ի հարկին, միայն պիտի քային եւ պիտի դրձակուին։

Անդրկական իտալ դնալ Տոյմա Պաղլէզի պա — րապա պաշտօնաւէջն այնչեւիս նախապէս Ինչո — նիւի։ Տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ. կատարու — Մարան մէջ եւ սուեւ 35 վայրկեան։

Անդրկական ստանալները Թուրքներ կա — տարեկան Պոլսոյ վրայ։

(Լուրերու շարանակութիւնը կարգալ Դ. Էլ)

ԸՆԿՈՑԸ

ԽՐԲ.— Այս շարքով լոյս կը տեսնէ ՀԱՅ-ԲՈՅՑԻ Օգոստոս — Սեպտեմբրի քիւն, որով կ'առնուին հետեւեալ յօդաւոր, ցոյց տալու եւ մօտ մեր ճար պնդումներէ բի՛ն բի՛ն քայլ մընա երիտասարդ իւր լեզուն կ'ընչպէս կրնայ մքրի մեծ լեզուներէն հետ իր հարստութեամբ եւ այլազա — նութեամբ —

Գաղափար մը տալու համար հայ լեզունէ հոստոման մասին, ահաւասիկ ընկոյցին կազմա — խօսութիւնը (anatomic) — յօդուած մը որ ցոյց կ'ուտայ նաեւ այս յօդուէթիւնը, որուն կ'ենթաբար լոյս բաւարար գործընթիւն անկերթեղան պըր — պըրուածներու հետեւանցով, իբրեւ բառերու որ — սորը :

Ընկոյց, լատիներէն nux, ֆրանսերէն noix, իտալերէն noce, անգլերէն nut, գերմաներէն Nuss, ռուսերէն орех, յունարէն karon, Բուլղերէն феліх :

Հայերէն տառնին հոմանիշ՝ կակա կամ կա — կայսլ (1) — առի՛կ Ատառկապարիները ունին կէկէկէկ բառը, որ կ'ընտանիք écaler — ընկոյցին կանանց կեղեք հանել: Երկրորդ հոմանիշ՝ պո — յովի, որուն սկզբնական նշանակութիւնը տարբեր է սակայն (2) — սես զի՛ վարը: Երրորդ հոմանիշ մըն այլ, մանկական լեզուով, կովիկ, (ֆրանսա — կան գաւառապարտաւոր մէջ կը դանձնեց gaugue բառը, ընկոյց նշանակութեամբ, — պատահական հանգիստութիւն):

Ընկոյցը, սակայն մտաին վրայ կամ ձողով ըստ Յիսակոսով, ունի կանանց պատեան մը, որ կը կոչուի փոր, պարկի, որդի, (սես զի՛ն, սես — ջին տառնի կրտսեւումը), կուեւ, եւ ըստ Լոտե — ցինթոն. կապով կամ կեղե (կա նաեւ կըզգ, Թե — իսն տառն փոխութեամբ), — այս ամէնուն փո — խարէթ՝ ֆրանսերէն brou: Գտած ու՛ն նաեւ չուկ բառը, նոյն այս նշանակութեամբ:

Մտքով ալ կանանց կեղեք, զոր Տրայի՛ն — զոնքն Հայերն իրենց կարգին կ'անուանեն զայաբ (Բուլղերէն), կ'ըսենք փրկ — écaler: Ընկոյցին փայտեայ կեղեք, փորսին ամէնեղան տակը, կը կոչուի կէկէ, ֆրանսերէն coquille: Ունի՛նք նաեւ կործ բառը, (սես Կուլիտիկի՛ն կ'ընէ):

Ընկոյցը ունի չորս դիտարկ ներքին խորքեր (quariter), որ կ'առնալորտին պէտքերն (cuise): Ընկոյցին ներքին տակն մար կը կոչ — ուի ընկուտմէ կամ ընկուտիւն (amande), կամ պոր (արքեւոս պոր), որ կ'էթ ամրոց՛ է՝ կը կոչուի ձմաւո, երեկոյն, կ'ընուն կամ կ'ընուն, զու — զուգ (երբ ինչ պոր է, — բայց այս բառը կապ — մուած է կոյց փանին ձեւափոխութեամբ որ կ'ընունով կոչ — կուկուզ = զուգու): Այս ընկուտութեամբ՝ ունինք նաեւ ինքնիկ (= երկ — ոտքներ) բառը, որ Մեղրէի դիւցազններ կ'ար — տաւանան հեղին կամ հեղափ: Նաեւ փայլիլք բառը, (զոր ինձ տաւու Մ. Սիւլեան, Հանքե՛ն): Երբեքներ կ'ըսեն զբնիկ, արտաւորով բառ մը, որուն իսկական չեղացի դանձն: Կարծաւոր — ցինթըր կ'ըսեն ծաղկաբուս կամ ծուրը, արք — եօ՛գ անտառներով արջեր, ինչպէս Ծրանասցիներ կը նմանցնեն արջերին (սես զի՛ վարը): Ար — մայրերն կ'ըսեն կուկուլ — պրիկ:

Ծրանասցիները ցեղան կ'անուանեն ձմաւոր երբ ինչ յորցած է ընկոյցը, այսինքն ի՛նք երբ ուշուս ցարդեր կ'ապած է Տալիական քանիչիկ քաղաքներէմբ, աւելի կ'անուի Բրիլե՛ն: Կը կոչուի: Երբ երեկոյն մէջնուցիլ բաժնուած է եր — ին մտքի, կը կոչուի փառակ, կամ ապակ՝ ըստ Կուլիտիկի՛ն, որուն Ծրանասցիները կ'ըսեն բա —

կին՝ կամ Զօրեղծ (3): Երեկոյնը երկու հասա — տար մասի բաժնոյ փայտեայ թիթիթը կը կոչուի էշ: Ունի՛նք նաեւ տաղաւոր, փառ բառերը՝ Թե — ին հոմանիշը: Գնդերկներ միջանցն կ'ըստ՝ ճու: Երբ կարծիք է ընկոյցին կեղեքն ու գոտար կը կոչուի կամ թիթիթը գոտար կը գտառի, կը կոչ — ուի կրկին (anglaise), — ունինք նաեւ ցգիկ, կը — ուս, խոփ բառերը՝ իբրեւ գաւառական հոմանիշ: Իսկ երբ զեւթա կը կոչուի կամ թիթիթը ամրոցու — թեմբ կը հանուի, կը կոչուի խննն, փորե կամ փորեթ (4):

Ընկոյցին թիթիթը պատող նուրբ Թաղուիթը կը կոչուի մաշ կամ զայիկ, ֆրանսերէն zeste, — բայց Ծրանասցիները երբեմն zeste կը կոչեն այն փայտեայ թիթիթը, (զոր մեկը կը կոչենք էշ), որ իրարմէ կը բաժնէ ընկոյցին չորս պէնքերը, եւ ըստ Հանդերձութեան՝ զոյախ կ'ընթաց այն որ ըն — կոյցը կը բանայ ստանց կորելու: փայտէ՛ն այլ բարակ պարտ, իսկ զի՛տիթը կը կոչուի (5):

Ունըր ընկոյցը, ապիւն տակով, կը կոչուի բորոշ, ըստ ոմանց՝ բորոշ: Այսպէսովարք այս տակովն է, որ Եարցալանեան կը կոչէ Արնիւնէս: Կամ այդ տակովն է, որ կ'արտաբերէ Արտամիւն — խոշոր, յաճախ հաւկիթի ձմաւորութեամբ, ու զի՛տարեք, որ կը կոչուի նոյնիսկ զեմիլ ինչովով: Այս ընկոյցը Էարսանի կը կոչուի, որովհետեւ Ար — տամիցիները ինքնամով մը քով քովի կը շարեն ու կը կարեն իրենց տան տառապանքներէ:

Լեցուն եւ տառց ընկոյցը կը կոչուի ունուկ: Գորապ ընկոյցը՝ չուսու: Մանկիկ կեղեքով տա — տար՝ չեղեկոյց: Որդուտով՝ փառակով: Երկու ընկոյց իրարու կցուած՝ երկուստեան (ֆրանսե — ռէն՝ troupeau, երբ երկուցէն տակն է):

Ընկոյցին բերանը կը կոչուի կակիթիթ, մա — նաւակը երբ ծէր կ'ընէր:

Ընկոյց թափուին համար դարձմանու երկար ձողը կը կոչուի լաւան (saule), իսկ թա — փա մտքներէն՝ բուլկ: Չոր, անշանային տե — բնիւնը՝ խաշ: Սուս — ծաղկեղէն՝ խոպոլ, — ըստ Ծրանասցիներուն՝ menstures:

ՀԱՆԿԱՎԱԿՈՒԹՅՈՒՆ — 1.— Չորս աղշիկ մէկ աղ — պիկով (ընկոյցին թիթիթը ամրոցով): 2.— Չորս կինի մէկ սեննակի մէջ բանասիրուած, բանային մեր ձեռքը (ընկոյց): 3.— Բարձր ինչպէս տալ մը բայց տակն է՛, կանանց ինչպէս տոբը՝ ասց տոբն է՛, կամբը ինչպէս ժայռը՝ բայց ժայռն է՛, հեղակ ինչպէս կաթն՝ բայց կաթն է՛ (ընկոյց): 4.— Ունըրը ժողովին վրայ (ընկոյց):

ԱՌԱՄԱՆԻՒՄ — 1.— Միշտ պէտք է ձեռնէ էշը, կիրն եր ընկոյցը: 2.— Փառասարձը՝ բաղադրէ մէջ, խոյը՝ արտին մէջ, խոյըր՝ մարդն մէջ, տակովեղն՝ փողոցին մէջ, ընկույցներն՝ աղբիւն մէջ — ամեն բն կ'արան:

ՆԱԽԱՍԿԱՎԱՈՒԹՅՈՒՆ — 1.— Կաթնը ձուկին վրայ ուսով թոյն է, իսկ ընկոյցը ձուկին հաթ՝ կը մարէ թոյնը, (Իբրեւ հակափոյն՝ ընկոյցին զոր — ձմաւորութիւնը տալովն սպով կը յիշատակէ Դիոս — կորիտեւ, եւ արար սոփեղիքը փառք կուտան Ար — լանին, որ ընկոյցը սոփեղած է թոյնիկ խոչըն): Ընկոյցին խոյն է որ կը չեղաբանէ թոյնը: 2.— Մի՛ պաղիկը ընկույցներու շուրջը, կը հեռան — զայնը: 3.— Ընկույցներն տակիւ տուտերու մօտ՝ անդառար է, կայծակ կ'ընչայ տակ վրայ՝ կ'ը — սէ հայ փղեղանց, մարդ կը մեռնի տակ մէջ, կ'ը — սէ Ծրանասցին: 4.— Երբ կը ճաշէ ընկույցներին տակ, կտորեցէ ճիւղ մը՝ իսկականիւ համար շարք: 5.— Երբ կը նստի ընկույցներին շուրջ, մէկնիւն տալը՝ զար մը նստեցէ՛ Երկրորուն, կ'ընէ

(3) Երբեմն ընկույզիմ մուշը (ընկույզնէ) կ'ու — մնայ երեք անգը՝ փառակով չորսի, — Ծրան — սացիները՝ զայալանց կը կոչին այդպիսի երեքնիկ մը եւ ցտիտ տպով իրաւունք՝ անիւ մէկ գաւաք գնմի խնով: Եւ ներկայ աղբիւնները համարելով: Այս Եալաւանիկ կարգ մը ֆրանսական գիտելու մէջ կը կոչուի Եալաւը հոգի:

(4) Պոստ քայիլը Տիւրքիոյ Քոնստանդ, իր սո — տամարտ բառաբանումէ մէջ, փութը բառի հոսա — միշ կուտայ վակնակ բառը, որ Եամնոյցը բառն է համարուի լեզուարաններու կղովն: Ռ — տամարտ այս բառաբան, զոր անդողդըրեմբ ընդօրինակում էր, անձամբ կը մնայ Անտանիւն եւ Մոլիսիանան, — արտուած է 1794ին Մայիսի — անի մէջ: Ոմի յանգ, առի մը անէ մէկ ստղով կուտայ Բուրդերեմ բառի մը նշանակութիւնը: Ար — ինքնըն մի, այդ չըքնմով, ունինք ոտամարտ բառով գրելու այս տարբերութիւնը — յիշողու — իշուր չիքըքնմով: համար ապակալարար: Պո — զոս քայիլի բառաբանումն մնայ զ —

ԿԵԼԵՐԵ՛Ց փայլը եւ վակնակն:

ԿԵ՛ՐԵ՛Ց մահիկ, լին եւ լքակ:

(5) Ծրանական ամառընդեմն մը համա — ձայն, Բիստուտի յայտը շինուած ընկույզներէ, — ի յիշատակ, յայնի կ'աղբերն մին կը մնայ ըն — կույզիմ մէջ (պնդմները բաժնով փայտեայ մարք ցգան կը կոչուի ֆրանսական կարգ մը ցիւրիւրն մէջ), եւ ու՛ որ կը կ'լլէ այդ գամբ՝ տալանք ծան — ին, ուղղակի կ'ըրբայ քայլով: Անոր մասին հա — մարտու չիմ տակալին, քայց թէ ուղղակի կ'ըր — քայ ցիւրիւրն, համարուած է:

Նոր գրույններ

ՄԱՐԵՐԵՅ ՄՈՒՄ, 20րդ զարու. աշխարհա — հոյակ Անկույցի գրագէտը, մեր ժամանակի ա — մէնէն յայտ կարգադրուած հեղինակներէ մէկն է եւ իր գործերը մեծ մասամբ շարժանկարի վի — բաժնուած:

ՄՈՒՄ տանը իր 75ամեակը. ան որքան սիր — ուած գրագէտ է Անկույցի ռու Անկույցիներ, նորեքս փնտաւած վիպասուն է Ծրանասցիին, զանի որ Փաղեք մնած լայովը Ծրանասն իր ա — ռարին հայրենիքը կը նկատէ:

Այս Ծրանասնաթ հեղինակը որքան դասա — կան է իր անով, նոյնքան եւ արդիական զոր է եւ ոտամեթիք է եւ իրապաշտ, 55 տարեկ է վիւր է զէ՛ն, փորած լայովը մէջ Մարապիկայի Պարտու — լուրեման մէջ (Of Human Bondage): ՄՈՒՄ նշա — նաւոր է նաեւ իր Բառաբանադիւղով եւ կարճ պատմութեան ընկով:

ՄԱՐԵՐԵՅ ՄՈՒՄ կը գործածուի թիթիթներէ կ'ուցէ լաւին հանել երեսուսարքը գործելու, ո — րովք լեռնակայ խոտերգործին ու թիլալորութիւն — ներք կ'ընէ:

Միլիոնաւոր երեսուսարքներ կը ցանկան Եր — անուց լեռնակայ գառնակ, խորհելով թի՛: Կո — լակ հանելը զիւրին բան մըն է՝ պէտք է լորնուլ թի՛ զանոս գործար գործ է ստեղծարար՝ ալիս — տալուք. ոչ միայն ներշնչում կը կարծիք, այլ ալ ներշնչումը լարմաբազան բառով արտա — յայտելու:

Փառն տարեկան զորդ մը կը խորհէ զիւրին միջնուցիկ նշանաւոր զանաւ: Նախ, կարելոք է փորձառութիւնը կանգնէ մէջ, եւ ծանօթութիւն լաւ իմաստով: Կարելի է նաեւ փորձառութիւն եւ ծանօթութիւն ձեռք ձեռք կարգելով: Սա ինքն չափանցայ յայտ կարգադրուած որ եղած էր. 20 տարեկան էր իմէ, Գիւր Մօրտաւան կարգադրած էր: Ինչպէս է, զրբու տառնին պայման է արտադր — ունեւորը. ցաւով է որ հաղաթափներ կը փոր — ձեռն զրբէ տալան զրբու՛ն ձրբը ունեւորն: Ճաւա — լի է մտանաւոր, որ լաւեք, փորձանի ուրեւ տա — կարգէ մը ընտրուի, իրենց համարը կը փնտնէ զրբուլ մէջ: Դրբու ապաքարէ ընկուի համար չի բառը մէկ երկու զրբը զրբը, այլ պէտք է ստեղ — ձարտութիւնը շարունակաւ ընել:

Սիւլէ մը որ զորդը միմիայն ներշնչումը զրբ — պէտք է կանոնաւոր զրբը, վաթսուիլ զրբուլ տո — վորութիւն, անի որ զրբով: Շատեր զրբը սեր — ինու փոխարութիւնը կ'ունենան: Եւ ալ անորմէն եւ՛. ունէ տանն երբ զապարկ մը ունենած մա — զիւր մէջ, ան ինչպէս զրբ կ'անուն տանան մա — զիւր մէջ: Կ. խոյնը կը կրկնի մայ կըրկով շատ մը նախադասութիւններ, մինչեւ որ ընկույցին զրբուլ տալանաւորութիւն մէջ զնեմ. խոյնը կը սկսիլ ար — բաղըր, նեմախաղաղութիւն կ'արթնանայ այս կըրկով, եւ իրական փոխար կ'ընէ զիւր: Եւ սկսի: Նեմախաղաղութիւնը ձեռք ձեռք կը խոյանց զրբուլ տանն. ինձի պէս շատերու պատահած է որ՝ կար — զած զրբուն եւ զորմանու թի՛ ինչպէս զրբը եւ ալ զապալարները սովորականութեամբ: Հաւաքու — զրբաները կատարած են նեմախաղաղութեամբ: Երկար ժամանակ կ'ըստանով ալ ինչպէս, այս — ինքն նեմախաղաղութեամբ զրբաներէն, այս կըրկով զապարկ. զրբաներ կը զրբն: Ու խոյնը

ոչ թոյաւապ կ'արտայ: 6.— Երբ ամբողջ կ'ընտապ ֆիտուարտին, ընկոյց չիայ այս տարին: 7.— Ա — ռեսակայիք տանին (Ս.Մովսէսնու տարտաւոր ըստ Ծրանասցիներու), երբ տարտալ ծանօն է կը վըր — ջնէ երկու ընկոյց, տակույն ցուանքը կը փառ — տին: 8.— Նոյն տանին՝ տա՛նք ճիւղ մը վրայն երեք ընկոյց, եւ երեք անգով զարմուցէ՛ք ձրբ զրբուլ վրայ, — տակույն չի չէ անձնար այդ տարի: 9.— Ընկոյցը մը ըրէ՛ք զրբալան եւ թուիթը (մա — յար — hemorroids) ձրբ ունենար տարին (6): 10.— Մոնիկան զիւրը զաւառաւոր մը ձեռնեցէ ընկույզներ, որքովի ընկոյց շատ տար մը տա — րին: 11.— Ընկույզներին ճիւղը Ս. Մովսէսնու տեքնոններն քրիւնը զէ՛ն բանէն քրիւն քրիւն — սաքէ զիւրապները կը կարեն ստորուն մէջ՝ հի — անուրդներէ զրբ զանեւ: համար կենդանիներ կը լը: 12.— Խիման երեկոյնի՝ սիրահարները երկու ընկոյց կը նստն կարկի մէջ՝ երբ անանց փառն իբրեւնի կ'ըլլայ զորքը ամուսնութենէ ետք, իսկ երբ ճարմանով: Գառնի՛ կ'ուրով կ'անցնի անոնց կենսը:

Բ. Երբ ամբողջ մը վիպուլութիւններ պատմութե — նի, զրբականութիւն եւ թիլութիւններ, ընկոյցին մասին, նոյնքան հետաքրքրական եւ օգտակար:

Ո՞վ որ նոր բառ էր զիւր, կը խոսեր ինձի զրբէ:

Ե. ՆԱԲԻՐՈՒՆ

(6) Նման նախադասարտուով մը, վայրի շա — ցանկի կը դնենք ոմանք ինքնը գրաւմին մէջ՝ փարսանիւր համար յօդաւոր (Վ. Թեֆեան),

(1) Ընկոյցը, հայկական փայլորիմ մէջ, նը — մանգրած է անոմիթի, այնպէս որ կակալայ կը նշանակէ քէ ընկոյց, քէ անոմիթէ: Արդէն Պետ — րոս Եսիկապատ Կալիպեցի, իր Ասիական ճանա — արարհորդութիւն Ե յարկեան խառնիլ մը (տօ — վոնիւ, 1881), պարզապէս զնայեալ՝ կ'ընտանով ընկոյցը եւ ցալոր ինչպէս՝ փորեթ մարտուր, որովս նմանիկ ունիմք նաեւ ձըպարտ կամ ձըպ — արտ բառը:

(2) Գտաւէ՛ գաւառ իմաստի շեքսթութիւնը ինչ է որ այս զիւրաբութիւն՝ նայիկի փրան — ըն ըստական բառակապութեամ մէջ: Երբեմն ի — մասովները իր ձմարորդն մէկ բառէ միւրը, օ — ինիսկ՝ հաստաւած եւ որ վարդիկ կոն՝ բաւա — ռանք սկիւրները իր տրտէր պարիմ (արքար — կոն), ինչոյ՝ colchiqueին, իսկ այնով՝ elleboreին: Ուրիշ օրինակ էր — այն բայթը որ միմէ dictame կը կոչուիք, երբեք կապ չունի Վիքիլիպիի կնարաբար dictameին հետ: Այնպէս ալ ընկոյցին կարմիրասական բառակապութեամբ մէջ ինչ անան — ըր որ արտի կանանց կեղեիկն, յաճախ գաւառ եւ կուտայ փայտեայ կեղեիկն եւ իսկապարտարք: Պետ՛ն է երբեք վոտաիկ այս կամ այն գաւառիկ վիպուրեմն — կատարիկ ստեղծարմանակ, բաղադրական օրքուտմներ իր քրոնիկ քրաւոր կ'ընի արմանալուր լիւններ՝ ճշդալի համար:

ՀԱՅ ՍՎԱՍՏՈՏ ՊԵՏԸ

Քանի մը որ ստաւ, ընկերացանք իրեն՝ վեր-
ջին հանգանակաբանը ինքն ինքն ինքն
Ուղարկուածութիւնը ինքն ինքն ինքն
Հաստատուեց ինքն ինքն ինքն ինքն
Կատարեալ սխառտական հանգանակութիւն էր
Մարտիկներ, ծաղիկներ
Եւ տնտեսիկ արեւունքներ ու սխառտներ: Փա-
շկիկներ

Դադարին (աւ բուն ալ չերթար) շուրջ ըս-
տաւ: Կը չիտթուէին ծաղիկներուն հետ: Ինքն
նոյնն ու աղօթէ: Ան աւտար էր իտրորդա-
ւոր մարդ այս հանգանակութիւն: Սկսուաւ -
պետ, Գրիգոր Յակոբեան, այս բոլորին մէջ էր հանգանակ:

Տեսած էր զինք իր հեռանդի մահճին մէջ:
Միշտ լաւատես, Կատարեալ: Փայլող կարծի
զամուսն էր իր կապույտ աչքերուն հայելիին մէջ:
Կը խօսէր միմիայն իր ստեղծած Միտքեան
- Հ. Մ. Բ. Մ. Ս. Ս. սխառտական մասին: Կարծի
իջէ՛ Նոր վերադարձած ըլլար սխառտական քա-
նակումէ մը:

Ա՛յ այդ բանտումները Փայլող: Կին՝
Կին՝ Կին, կանոն, խաղաղող կանոն էին ա-
նոնք: Վրաններէն դուրս կուգային բանտից պա-
տանիցիներէն: Բնակարաններէն իրենց վանդակէն:
Եւ իրարմ - երկուքն ինքն ինքն ինքն:

Սկսուաւ - պետ, իր կապույտ եւ սուր աչքե-
րով էր խօսողները, կը հսկէր ամէն կողմ: Եւ
ճղատ, սա կոնանկներ, սա փողկապը կար-
գի դէր: Միտքեան կեցեր: Գրիգոր վեր, բարձր
բունէ չէ...

Երանի՛կ օրեր: Աղային հպարտութեան շը-
ջաններ էին: Եւ Գրիգոր Յակոբեան, այս բոլորին կար-
ւոր շարժիչ ուժն էր: Հաստատուած ունէր: Եւ միշտ
վերջ, պահեց այդ հաստատուած:
Սկսեցին իրենց մտաւ չղատուած անոր հոգիին
ներս:

Իր նոյնիսկ արժէքաւոր ամբ մը ընկերներով
ստեղծած էր այդ շարժումը: Զոհած էր իր նիւթաւոր եւ նետած Հա-
պատառներին մէջ:

Համակ գործն էր շարժում էր Հ. Մ. Բ. Մ. Ս.
մասնաւոր Լեւոնի՛կ սխառտութիւնը: Գրիգորին
կոնքեր եղան ամբ: Լեւոնի՛կ մեռաւ: Ո՛յ էր այդ:

Միշտ ինքն ինքն, նամակներ կը ստանար
հեռու ջրհաններէ կը գրատախտներ: Եւ Սիւնիկ Սկսուաւ - Պետ, ձեր
մեծն մեծ ռեկտորարիւմ տուաւ: Կարգադիր բո-
լոր տարբերակներով: Տարբեր շատ տարբեր-
ցանաւ... Բա՛նկար Երան, ինքն մեծարարիմով
կայտած են մեր ժողովարարիմ մէջ՝ Պէյրութ

Փառաւոր մկարին հետ: Կը իմարեմէ հոգ մեր մկար
ունի՛ր քրիստոնէ մկար, եւ գրեցէ՛ յամառ... Աղային Պետը՝
իր զեղակներուն մօտ զե-
տեղած էր այս նամակը: Մանուկի մը պէս ուրախ
էր որ ինք չէ մոռցողներ իրեններէն:

Անցնէ պատանեկան, երբ զիստային որ իրենց
սիրելի պետը, կը հեռար իր մահուան սնկոյնին
մէջ՝ զեղակները վճարելու մասնագործութիւններով
ստեղծուած...

Անցնէ կործանողներ, իր կործան ու հպարտա-
նութիւն, տանց զփոխութեան՝ փակել իր աչքե-
րը... Ով զիստէ, նոյն միջոցին, հետուն Սուրբա-
ն Լեւոնիկ կամ Յովնանանի, Արթուրի, մը -
բանտային եւ ուրիշ երկրներու անտաններուն ու
զայտերուն միջոց, հաղաթուար Հայ սկսուաւ պա-
տանակներ իրենց ճակատներուն միջոց՝ Արարա-
նական նշանակները կը լողանային՝ «Բարձրագոյն»
- բարձրագոյնը նշանակաւոր:

Տեսաւ զինք իր մահուան անկողնին միջոց սա-
րսուած:

Խաղաղութիւնը փակած էր աչքերը: Այն աչ-
քերը ուրիշ գուրու էր փայլեց իր պետի ինքն
անտանները՝ երբ աղօթէ եւ անդադարաւ ինքն
- անկողնի մը հանդիպէր:

Սկսեցին իր անտանները, անտանները եւ
պարզապէս այս մարդը՝ փակեց աչքերը ընդ
«Ինք» թողով ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
գործն էր:

Հայուն իր պարտականութիւնը լիովին կատա-
րած:

Իր անտանները անտանները իրենց ուն-
քուն միջոց՝ տարին զինք հանգանակներ՝ իր վերջին
հանգանակները:

Պատուի՛ ա՛ն Հայ սկսուաւ քանակ: Սկսուաւ
պետը է որ կ'անցնի վերջին անգամ... Կ. ՊԵՏՈՒՆ

ՄԱՐԳԱՐԻՏՈՎ ՍԻՐՏԸ ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԵՆ

Անտանութիւնը կ'ըսէ թէ Կորնելիան թա-
ղանքին արժանապատիւն կամ քանակութիւնը ըն-
մամբ որ էր իր ամենից զեղեցիկ մարդարար ճա-
նաչելի տալով ճապարի բաժանի մը մէջ, մէկ ուս-
ով լսող: Իրականութիւն մէջ հոգաւորային այս գե-
ղունքն ուղարկ է իր սիրտի քաղաքականութիւնը զար-
մանել:

Իրաւ. ալ, Հայտարարարի (Հոգաւորային) մէկ
հեռանկարներին մէջ սրտի բոլոր հեռանկարներուն
կը զարմանան իրեն մեղքի մէջ զգուսած մար-
դարարներով: ճապարարեան հին ձեռնարկի մը
մէջ գտնուած է այս քանակական զեղեցիկը,
ինչպէս նաեւ ուրիշ զարմաններ չորս հոգիին ըր-
-մէջին իր կուսակցականներն եւ կը զործարարն յա-
մտադրէ:

Անորմէ Հոգաւորարարի մէջ տարբերութիւն
մէջ իմաստ կայ արեւմտական եղանակով աշխա-
տող: Եւ սակայն, Կորնելիան պետական բոլորին -
մեծ Միտքեան որդեւն է զորմուս մարդարարի
անց փնտրելիները փորձել:

ԺԲ.

ԱՆՆԻ ԿՈՐՆԵՐԱՆԻ ՍՈՒՅՔԸ

Միջոցաւ Գաղիկ հեռուար Մարմարայի այս
մեծարար կողմին մէջ էր հասանք ու կարասա-
նէր Հայրենիկ կարտին, անիցն Հայուն կարտ-
նիկներն եւ Վեստ Սուրբայ կարտն չէին նստած:
Գրեւոր էր, Կարմիրային մօտ մոլորակներ էին
վեստ Սուրբայ՝ իր համարած իշխաններով, եւ
կիրակոս քանակային խմբեր ունեցող քանի էր հո-
գաւորականներ:

Փողովքին կը նախապատէր Հայոց Հայրենիկ -
ար. ան նստած էր կարմիրային քանակին վրայ
եւ խորհուրդներով էր մտածողներով մէջ:
Ինչպէս թափաղակաւ ան, բարձրագոյն նրա -
տած տեղէն, անցնէ մոլորակ իշխաններ արեւմտ
զորմուս երթան խմբով եւ հանդիսարար ընտրով
մը բուս:

Վեմարար տեղաւոր, ա՛ն մեր երթանք գի-
րը, բայց հարկաւոր չէ որ մենք զբոնեք մեր եր-
գաւոր:

Արդ մահացու մեղք է, հոգաւոր Սուրբայ զէմ
Հայրենիկ: Մենք ուրաւ որ քրտած ենք, ու պետք է
խորհուրդներ մեր ուրաւ որդիներով, պետք է
մեծնեք ինչպէս ինքն եւ անցնի յանձնուած հա-
մար, պետք է պահպանենք ու յանձնելը քաղաք
իր օրինաւոր տեղով, եւ կամ նախապատիւնեւ ա-
մենք ալ:

ԳԱՐԱՐԱՆ ԱՅՎԱԶԱՆԵՆ

Եկե՛՛ր որ տեսնես, դուրս բաց է միշտ,
Բակին մէջն է զայ վարդերի հոսուն,
Ուրիշ ինքնակով աղջիկ մեղամոծիչ
Որ մեղակներ է դիմացն արեւուն:

Բարտիկին կապէ՛ր երկվարդ աշխտ
Որուն պիմնի անա՛ ծաղիկն ինքն,
Թա՛ղ որ համարեմս գեղց անախտը
Ներսը մեր շունչով կարտային:

Իմին հետ քանի՛ք օրինակ ապն ու հաց,
Եւ զուր իրեն՝ նայն կուծիւն քստը,
Ուրիշ ինքնակով աղջիկ մեղամոծիչ
Որ դուն արեւմտաւ տա՛ հոյզն անոր:

Ով որ ալ ըլլաւ, անցորդ կամ ընկեր,
Իմ տունը քա՛ղիկ է, քա՛ իրարայ հսկող
Սուրբ, իրենակով արարած եմ բացի,
Խաղաղ գիշերին ծաղիկն երբեք չա՛լ...

ԱՐՄԱՆ ԵՐԿԱՐ

Կը սկսին արագորութեան, գործածելով իմա -
տանիցի, ինչպէս եւ գաղաղութիւն, անդադար
կ'աւտար էր կը օրադրեմ միշտն որ կատարելու -
թեան հասցնին:

Գրեւոր պէտք է՝ նուազագոյն, օրակին երեք
մարդէ: Ստեղծագործելը հետ քան մը չէ. ար-
դէն զուրդ չըսած պատճառ կը խորհրդածէ ապա-
ղայ զերկիւրին մասին: Գրողը իր տիպարները
կ'ընտրէ իրական կանոնէ, ժողովուրդէն, զորս
նախ պէտք է լաւ մը ճանչնայ, եւ յետոյ գործածէ
իր փորձառութիւնը: Ժամբողջութեան միշտ -
չին, սովոր եւ նոյն անկողն տեսաներս, հանգի-
ւորս անձներ - երբ նիւթ մը լանկարծ մտքը զայ,
նոյն կ'անուն տեսնակի մէջ, թերեւ տարիներ
վերջը միայն գործածան զայն եւ պատմութիւն մը
չլինէ՛ անոր շուրջը: Երբեմն 30 տարեկն հաղի
կ'անցնի կը ընդուն այդ պատմութիւնը, երբեք
ծամանակ կ'աշխատին անոր վրայ:

Գրողը որ պատմութիւն եւ զերկու ոճը պէտք է
ըլլայ յստակ եւ պարզ: Միշտ պարզութիւնը նախ-
ընտրած եւ, շատ անգամներ նոյն կ'անուն զու -
նաւոր, հրաշալի, զեղեցիկ բառեր, անսովոր,
եւ զործարարած, բայց յետոյ բոլորը կը ջնջին:
Գրելու մէջ ընդ քան լիակ պատմութիւն ամէն քան
բուսած է. տարբերու միակ միջոց այն է որ
ամէն գրող իր անհատականութիւնը եւ իր անկող-
նով զիստին կարողութիւնը ունենայ, զէջեցնէ
տեսնելու համար իր տեսնակով: Զմմ սիրելի
անպարկէ, խորհրդապատկան զերկու ձեւը:
Մեր ժողովուրդից կարողութեանը պէտք է ար-
տաւարայինք, խորհուրդ մը տարբեր ձեւերով ը-
ստելու մէջ իմաստ մը կ'ըսէ, այլ ընտրողներն հա-
մար յոյժեցողութիւն մը մէջ իրար պատմութիւն
եւ նորից գործողութիւն, որ շատ կարգաւ մեն զորդնե-
րու գործերը:

«ՇԱՌԱՄՔ»-Ի ԹԵՐԹՈՐԵԸ

ԱՆԻՆ ԵՄԱՐՈՒԵՑԱԻ

(ՊԵՏԱՐԱՆ ՎՊ, 1034 - 1064)

Բ. ՄԱ

ԱՆԻՆ ԿՈՐՆԵՐԱՆԻ ՄԸ

ԺԸ.

ԳԱՐԱՐԱՆ ԵՄԱՐՈՒՐ ՄԸ

— Լեւոնիկ, Լեւոնիկ:
Լեւոնիկ, եր, ինչպէս միշտ, անբաժան էր
Գաղիկին եւ նոյնիսկ հետեւած անոր՝ իր ապու -
րանքին մէջ, զուրիշ ձեռնարկներ խոր մտած -
մանքէ մէջ էր ընկնում, երբ լսեց իր տեղով ձա-
յը: Շատ էր տեսած Քաղաքներն մտադրող վիճա-
կը, լսած անոր յաւանքաւ կանչներ, բայց երբ իր
անունը լսեց, երբ իմացու որ Քաղաքները զինք կը
կանչէ, անկեղծութիւն մը մէջ զիր թուաւ տեղէն եւ
քանի էր թալով հասու անոր մօտ:
— Ինչ կայ, ա՛նք իմ, եւ այստեղ եմ ա՛նա-
ւաւիկ:
— Ո՛ր է սուր, սուր...
Լեւոնիկ ոչինչ չպատասխանեց. բայց իր սիր-
տը այնպէս կ'սկսեց որ աչքերը լեղուեցան քա -

ցունքով:
— Սուրբ, Լեւոնիկ, կանչեց Գաղիկ կեղին
լայն ու խոր հոտաշունքով մը:
— Բազաւոր, այլեւս սուր չունիս զուն:
— Ինչպէս, Հայոց Քաղաքը տանց սուր
... բայց մէջ եւ նախարարներ, իշխաններ, իմ
քա՛լ ու տնտեսիկը քաղաքներն:
— Բազաւոր, այլեւս նախարարներ չունիս
զուն, այլեւս բանակ չունիս զուն:
— Ինչ է՛ր երբ մենք: Այս է՛նք չունեք են որ
կը չընտանք անց. այս ինչ երկրէն է որ
ձեռնէ ձեռնէ մեր երկրին օդն ու ջուրը: Ո՛ր
ենք մենք, Լեւոնիկ, ո՛ր ենք...
— Աստուր մէջ ենք, տէր իմ, օտար երկրէն
տակ, օտար երկրէ մէջ:
— Հայոց Քաղաքը քաղաքներէ մէջ... հա,
հա, հա, քաղաք Գաղիկ այնպիսի դառն յաւա-
նապետութիւն, երբ մարդ զիստականաւ աշխարհ
մէջով թալլ: Եւ կ'անոն զէջի գաղաղականաւ աշ-
խարհը:
Կ'ըսէր ստակին երկրով կը կոնքեր Գաղիկի
սիրտը, եւ ալ զայն յաւանքաւ հաւանքներն
էին որ դուրս էր թռչնէ իր արտէն: Լեւոնիկ վա-
ղեց ու զեղեց իր Քաղաքը, այս անգամ վախ-
ցաւ: ան Գաղիկի զէմին արտաշախտութիւնը:
Հայոց Քաղաքը կ'ըսէր ինչպէս կործանէ: Սա-
կայն զոր էր Լեւոնիկի վախը, իր զեղին մէջ
խուշ հաւանքներէ կ'արձանէր մէկն Գաղիկ, եւ
այդ հաւանքները ընդ ընդ էր թռչնէին ան-
նոր կեղեքը, հոգիին խորունկ վրդովումը:

21րդ ՅԱՐԻ — 21 Année No.5966—տր շրջան թիւ 1377

ՄԵՐ ԽՈՍԻՐԸ

ՍՈՒՐԻՈՑ ԽԵԳԻՐԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԲԱՆԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ...

Թուրքիոյ բաժանումը որոշում էր 1916 Մարտի 3 Մայս — փոքր դպրոցի դպանդումը : 1918ի Ձմեռնաշաբաթին այս դպանդութիւնը կարեւոր չեղանակով իրականացաւ զորամասերի, որովհետեւ 1917ի թուրքական ինքնապաշտպանութեամբ միջազգային բարոյագական կայսրութեանը բոլորողին փոխուած էր :

Երկար քանակութեամբ եւ սակարկութեամբ վերջ է, որ 1920 ապրիլ 26ին Սան Քէ-մունքի մէջ Ֆրանսական եւ անգլիական հոգատարութեան սահմանները ճշգրտեցան՝ Քիւմանուսի եւ Լոյս ձորքի միջեւ կրեւաւ ճամբանաւ : Գլուխ : Ֆրանսացիք ցարդ էր մեղադրանքի Բէլճան — սան թէ Անգլիացիներուն յանձնելի Մուսուլի ցարդի չլինար, որ 1916ի գաղտնի դաշնագրով բաժանին կիլիկիոյ Ֆրանսային :

Ուրիշ մեղադրանքներ ալ կ'ըլլան յիստագ — յին հոգատարութեան ենթակայ երկրներուն մէջ հետապնդումը : Գաղազակախոնքի մասին, եկող ու պաշտ 13 մարդակազմներու կողմէ :

Սուրիոյ — Լիբանանի ապստամբութիւնը պատկեր, կիլիկիոյ զօր. Անգլիոյ զեղիարարական Սրբա — արանային (Egyptian Expeditionary Force), բաղկացած 400.000 զօրէկ : Ֆրանսական քրօշին սակ կողողողութիւնը Հայերին մէջ ստիկ ալ կողմէին, Վերնիկեան Լեյտենիտի զօր զաւարեթ (Հայաստան, ինչ կողմ), որոնց երեքը Հայերն էր այս վերջ Սու — րիացիներէ կազմուած : Անգլիացիք ալ պարս — րսան կ'օգտագործէին ի նպաստ իրենց՝ Արաբներ — րու : Համապարօթեան շահերու համար :

Ֆրանսական քանակները ընդհանուր յաղթանակի մէջ իրենց մեծ բաժնին ունեցան էին՝ կուռեւոր գերմանական եւ պարսկական ճակատին — լումն փայլ ալ մէկուրէն միմեկն զոհ ստանալ :

Անգլիական դիմումները Սուրիոյ — Լիբանան — Նէր ու Կիլիկիոյն զարեւոյթ 1919 թուինմեր 21ին, իրենց տեղը վերջնապէս թողլով Ֆրանսա — ցիներուն :

Գաղտնիքներ կրկնութեան է, կրեւն : 22 ապրիլ միջ, 1941ի ամառը Անգլիացիք դարձեալ պիտի դարձնէին Սուրիան՝ զօրաւոր քանակով մը, որուն մաս ալ կողմէին զօրավար Քաթրուի փոքր թիւ : Փրանսացիք գիտնողները : Այս անգամ Ֆրանսացիք ձեռնէին չէ որ կր դարձնէին, այլ՝ Ֆրանսացիներուն : Երբայսպապական կիւր մը եր, որ սեղի կ'ունենար Վիշիի կառավարութեան եւ Լիւստիի Քրանն : Անգլային փոխտէի կողմակից գիտնողներուն իրեն : Արցիւնքը յայտնի է :

Հոգատար պիտուութեան, ծանախարարքը մարդակա Հանրի Փոնտիլի օրով (1926 Յուլի — 1933 Յուլի) անցաւ Մասնաւորութեանը մը օր — տեղ Սուրիոյ — Լիբանանի : Երկար քանակութեան յանձնէ միջ, 1930 Մայսին Հրատարակութեան Մասնաւորութեան մը, որ ցարդ էր զօրու է, փոքրիկ սրբազանութեանը, որոնց ամէնէն կարեւորն է հոգատարութեան բաժանի :

Անգլիականները չէին զարդեր անկախութիւն պահանջին : Երբ 1936 Օգոստոս 26ի անդիպեցիկական դաշնագրով, Անգլիացիք կ'ըլլան — կան անկախութիւնն ստան Նիքայոսի, Սուրիոյ — ցի կրկին օրակապի փայլ իրեն իրենց անկախութեան ինքիւր :

Ֆրանսական կառավարութիւնը 1936 Սեպտ — 9ին Սուրիոյ եւ իւրիկերը 13ին Լիբանանի Հետ կրեցի դաշնագրի մը, զորքէ յարեւանի անդիպեցիկական դաշնագրին, որով երկու երկրներն ալ կր ստանան իրենց միջազգային անկախութիւնը : Ֆրանսայի վերադասելով անտառական եւ զին — ուսարարական առակութիւններ, Իւրաքի Անգլիոյ Ը — բաժնի պէս :

Այլ օրերուն չէանաւութեան դուրս կը դաւ — նուէր ժողովրդական ծակաբու : Չանապան պատ — ճաննողին : Ֆրանսական խորհրդարանը մեղքից կ'աւարցանէ կրեւաւ դաշնագրի : 1938ին էլ — խանութեան դուրս կ'աւ : Տարաբարի կ'աւարցին իր : Ոչ միայն չփակեցրցուցանէ : 1936ի դաշ — նագրի, այլ Այնճարի թիւ Սահաւոր՝ Ամուրքը քաղաքով միայն նուէր տրուեցաւ Ֆրանսիոյ : 1939 Յուլի 23ին :

Թէ անտարաքան եւ թէ քաղաքականական տեսակետով Այնճարի թիւ կարեւոր նշանակա — չիւտ մըն էր Սուրիոյ համար : Հոգատար պիտու —

Համաշխարհային տաղանդ մըն ալ սա տու — նի ինչորքով :

Եթէ միայն եւրոպան ըլլար : Հին ցամաք — մասի քանակները ինչի՞ չարժեքեցանք որ տունի ներսին չհանդուրժինք : Վեհերէ պատերազ — մին թուական հետեւանք էր, կ'ըսեն ու կը սպա — սանք չիտարաքանի իօթը տարիներուն, քանիտ — մի իօթը տարիներէ միջը :

Յող Ամերիկաներէն ալ կը լսենք սակայն նոյն գաղափարները — թախարար լիւայ, սուղ է եւ անդառնալի :

Կր մտածեն, — մարդիկ ամուսին զուլայալ կը լինեն, սակայնի մտաւարեղէն : Մէկ կ'ըստ ուրանիւմով ամբողջ զարդը մը կը մաքրադոր — ծեն : Իրենց անկենը Ողջին կը զենն, մեր երբմի — հովիտներուն պէս, եւ աշխարհի միւս ծայրը պա — թաժ տուրին ձայնն ալ, Հոտն ալ կ'անունն : Բայց ց ստան ձ լին լինի :

Կրեւնի այլ ժողովրդներ ձ միայն Հայերուն տրուած է : Թուրք տան անդամ մէկն Հա — յուն տունը քանդեց, բայց Հայր նորէն լինեց : Եւ երբ տեսաւ որ ալ չի կրնար չէլ ըսնիլ տալ իր քրիստոնէ թրքուած լուրի միայ, զաղթին եւ անաւ — նորէն տուն լինել տաք երկնի տակ :

Գունէ այս միակ տաղանային առաջի անկելու համար Հայուն ինչորքն պէտք ունին, կարծեն, կ'ըսեն Հաճին խոնարհիլ եւ անոր արկնչութեան դիմեն :

Գ Պով Աթուրքի գաղտնիքին յափ անդու — ծելի չէ թէն, բայց անոր յափ կարեւոր է : Մա — նաւանց որ առանց քննադատի ամուսնութեան — ներ չի ըլլար : Մասան ամուսնութեան ժողո — րդներուն առնուել կր կասի եւ թէ երկրորդ — դին թուականները չառնան, ի՞նչ պատճառ պիտի գտնեն պատերազմի եւ արօքով ամուսնի ինչի՞ պիտի ծառայէ :

Թիւսն մասնադնէր ըլլան թէ թախարարան — յին տաղանային ալ կը օգտուանք ունի : Ճանախա — կան ալ միջոցով պաշարին մէջ գտն օժիտ թէ կ'ապառնայէ Հարսեղին աղլիկներուն, ինչպէս կ'աղաղեցին : Պաղե աղեր, լեթերները յիստա — րադութիւնները Հոտ ալ կը սկսին ընդհանրանալ : Գաճի որ, ինչպէս ինչ կր երկրներուն մէջ, Ֆրան — սան ալ անկէն Հոտ կին ունի քան այլ :

ՍՍԻ

ԻՐԱՆԱՆԻ փարչապետ Բիստ էլ Մուլէ որ խորհրդարանին Հետ վեճ ունեցած էր ոչ — իւր — հորդարարական նպատակները թաքնելու համար, այս անգամ նախապէս իր խորհրդովը նոր գա — լին մը կողմով ամբողջովին խորհրդարանին ան — դատմէին :

ՌՈՒՍԵՐԸ, յարափ որ քաղաքաբար քաղաք — ըլլալով Պերլին ճամբան, եռասական շրջանին Հարաբար փերմանիւր անցան անգլիական շըր — անք եւ դուսմանը կառավարին : Ինչպէս յայտնի է Թուրքիոյ Սեպտ — 2ին եւ 3ին ալ սահմանը քայքայ եւ 32.000 ֆերմանիւր արեւմտեան շրջանին ան — ցան եւ դարձան :

Թիւր Սահմանը Ֆրանսերուն յանձնած էր առանց Սուրիոյ անկախութեան եւ խորհրդարանին հաշուութեան անկելու :

Ընդհակառակ, Սուրիացիք մինչեւ միջը Հա — կառավարին : Փաղիթի մէջ ալ կողմուցեցաւ ՎՍԻ — ինքնակրօնական կոմիտէն մը՝ զօրավար Պրեմիւրն եւ այլ ծրարանային կարեւոր անձնաւորութեանց մասնակցութեամբ, նպատակ ունենալով արդէն Հոտի խոտան Սահմանը Ֆրանսիոյ յանձնումին : Բայց ըստոր աշխատանքները ի գործ անցան :

Սուրիացիք մինչեւ այսօր չեն ընդունած այդ յանձնումը եւ իրենց քարոզներուն իրաւ Սան — ճաքը Սուրիոյ անքանի մասը ցոյց կուտան :

Անգլիացիք կարեւոր չէր խաղաղեան էին այս ինչորքի մէջ, սակայն Սուրիացիք պատմութեան — տու նկատեցին Հոգատար պիտուութիւնը, որուն ընաւ չնքնեցին այս լուրսը :

ՀԲԱՏ-ՍԱՄՈՒՆԸ

Միացնույ Ազգերու ժողովրդին յանձնած — դուր մը քաղաք իսլամական գաղթականներ ինչ — րով : Յայտնի է որ Թուրքիոյ ամենիման անկա — խութեան պահանջն էին իրիւր համար : Ժողո — վին մէջ Հնդկականային պատմութեանը առաջարկեց որ միջինական միակ ժապ անձնաւորութեան մը պատարաստող ոչ միայն իրիւր, այլ եր ասան — նակեց միւս երեք երկրներուն՝ Կիւրքիոյ, Ֆիլ — քանի եւ Արցիկեան Տրիպոլիտի համար, նոյնիսկ զանկեցանք ձեռով : Բայց այս կողմակերպ — թիւնը դուրս Հանելու համար երեք տարիի պէտք կայ, ինչ որ արեւմտեան պիտուութեանց տեսակետն է : Հնդիկ պատմութեանը նոյնք առաջարկեց նաեւ երկրորդի եւ Մոմալիի համար : Մինչ արեւմտեան — ներք կը խորհէին Մոմալիի դադմալովը ընել, իսկ երկրորդի մեծ մասը կ'ըլլէ թիւրքիոյ :

★ Լուր կայ թէ Եւրոպայի ժողովին առ — յիւ պիտի արաստանէ խորհրդային Միութիւնը Միացնույ Ազգերու զաւեցիկ ընտանարան ըլլալուն համար : Եւրոպայա պատմութեանը լուր կ'ըսայ այս մասին : Թիւթոյ, եւրոպայա յաղաղութեան պատճառն : Տա մը խոսելով մերեման է այն ամ — րաստանութիւնը թէ ինչ թրքեցական է, թուրքիոյ թէ միւր Հնդկական կ'ըսան եւ թրքեցիկ տեսա — կէտներուն ՎԼու է արդարութեան եւ ճշմարտ — րեան համար պարկեռորին պաշարիլ, քան թէ ոտանիկը ըլլայ եւ դուրս ծանց կ'երկներու պէս յայտարարեց թիւթոյ :

★ խորհրդային պատմութեանութիւնը պիտի պահանջ որ Անգլիացիական Ձինաստանի պատմու — րականութեան տեղը ընդունանք Փէրլին նոր կատա — վարութեան Ներկայապատկերները, քանի որ այդ կառավարութիւնը ճանչցուած է քաղաքիկ եւ կրկնորդի : (Թուրքիոյ միջը Պալիստինա եւ Թու — մանիս ալ ճանչցած են քայն եւ Հաւանաբար միւս արաբներանկերն ալ նոյնք ինչ այսօրերը) :

Սակայն Միացնույ Ազգերու միւս երկր — ներք չեն ճանչցած քան տակալին, եւ կարծիք Ձինաստան ուղղակի դիմում ըրած չէ դու : Այդ մասին Անկիւր քաղ եթէ պայմանական դիմում ալ ըլլայ, նոր Ձինաստանի կառավարութեան ճանչ — լումը պէտք է կատարուի Առաջնականի դաճի — զին պատկանող կառավարութեանց միջեւ խորհր — դակցութեան մը Եւրոպ : Թուրքի միւր այդ, Ձին — ան Լուտա քաղեկամութեան դաճիք մը պիտի կ'ըսէ նոր կառավարութեան Հետ, 1945ի դաշնային փոխարէն :

★ Միացնույ Ազգերու ամերիկեան, անգլիա — կան եւ Ֆրանսական պատմութեաններուն հաղոր — դուցեան Թուրքիոյ թողաղարքը արեւմտեան Գիւր — մանիլ կազմութեան մասին, զանկեղ քայն Հա — կառակ զաշնադիրներու եւ Համաձայնութեանց, յանի որ Գիւրմանի կը բաժնէ երկուրէ : Արեւ — մտանաբար այս զիր եւ նկատել պատրաստի մը Իրադարձութիւն : Սովետներու կողմէ փաղեք ծրա — ցրած նպատակը որպէսզի կազմին զօրուր Գիւ — մանիս ժողովրդավար կառավարութիւն մը : Եւ լինելով պիտի խորհրդակցին պատասխանելու համար :

Ծրանապան սազկապար չի լուծուած

Երկր դրած էինք թէ Նախարարները վերջա — պէս տաժմանալ Համաձայնութեանը մը կ'ըսան ինչ կառավարութիւնը յարունութեան մինչեւ Աղ — ժողովին դաժմարին :

Հարչապետ Քոյոյ այս իրիւրին (չորեքշաբթի) մամր ճին ըստիւրին ճառ մը խոսելով պիտի պար — ղէ իր քաղաքականութիւնը զինելու եւ աշխ — ատմարմի մասին :

(Լուրիւր յարունակութիւնը կարգալ Դ. Ե.)

ՍՐԱՐԱՆ, ՌՈՉՎԵԼԹ, ՉԲԶՈՒ

Տիկն Թոմպլի մը որ այս միջոցին կը իշխատու — ները կը գրէ ամերիկեան Հանդէսի մը մէջ, կը յայտնէ թէ Միւսին Նամակ մը դրած է Թոմպլիի Միացնույ Առաջնականի եւ խորհրդային Միութեան մէջեւ մերձեցումի մը կարելիութեան մա — նին, ուր դրած է :

Ս Միացնույ Նամակներուն մէջ դուրս եկողնե — րիւ Հեղատուցան է կառավարական մեր պաշ — րական ըմբռնումն եւ անոնց պատասխանա — տուութեանները : Բայց իս կարեւի կը գտնեն որ ինչ հեղաշեւէ մեր միջոցները դադարեան եւ փո — դուրեւր կը կ'ըսենք զայնմանից քաղաքական է կը ժամանեմ մեր ըմբռնումներուն, եւ կ'ըսայ ըլլալ որ, դուրս մը ընդունիք մեր ըմբռնումներն ո — մաճեք :

Տիկն Թոմպլի Քլեւ Նաեւ թէ կը ամուսնաւ — ան կարծիք ունէր որ ՉԲԶՈՒի գիտաբար պիտի յարմար լինայապաղարկեան խորհրդին եւ թէ կարգ մը փոխմները փայլ կար էր քանիւրու մասին, սակն ի դուրսի պիտի ըլլայ խոսք Հասկնել մարաւախ Սթանլիին :

ՅԱՐԳԵՆՔ ՀԻՒՐԵՆԿԱՅԻՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԳԸ

ՕՐՈՒՆԱՆ ԶԱՐԲՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԸ ԶԻՐՈՒՆԱԿԸ ԶՕՐԱՅԵԼ ԹՈՒՐԲԱՆ.

(Բ. և վերջին մաս)

Մէկ միլիոն կը հալոսէ համարներ տարս — դեր Հայութեան :

Այս թիւը, տարածուած է աշխարհիս բոլոր երկրամասերուն մէջ, ընթէ ասոնցմէ մաս մը, արդեւ իսկ քաղաքացիական իրաւունք է ձեռք բերած, զանազան քաղաքացի իր քննակներ կը կրեն, և ներսն, և մեծամասնութիւնը սակայն, կը մնայ որպէս օտարական :

Այս մեծամասնութիւնը կը զուլիւնը (ան — Հատական թէ Հատապահան), օտար երկրներու մէջ պահպանելու համար, պարտական է յարկէ հիւրընկալութեան ամենատարբարական պայմաններէն :

Ոչ ոքի համար զաղտոնք չէ, որ ամէն մէկ երկրի կը անկախ վարչաձևն ունի եւ կը մտնէ Հատատուող օտարներուն կը պահանջմէ միշտ, աւելի խիստ կարգապահութեան օրինապահութեան :

Գաղտնիք չէ նորայն, որ մեր ներկայ ընդ — Հանուոր տնտեսապէս չլրջնեն, օտարական չի երբեք օգտուի այն բոլոր արտօնութիւններէն, որմէ կ'օգտուին բուն երկրի քաղաքացիները :

Ապաք օրինակ, օտար արհեստագործ այս երկրի մէջ, իրաւունք չունի մասնակցել այն բոլոր ցարչիկներ, որ կը կազմակերպուին աշխատաւորական կազմակերպութիւններու կողմէ :

Օտարական իրաւունք չունի փողոց դուռը դուռ տնայրդին հետ՝ քաղաքական գործի վրայ եղած այն կարգի մեծութիւններուն :

Օտարական իրաւունք չունի մասնաւոր, որ եւ է մեծէ քան մասնակցել իրաւունքներուն կողմէ արդիւնած, քաղաքական բնոյթ կրող շարժումներուն :

Թէ որպէս անհատ եւ թէ որպէս օրենք խորհրդակցութեան կամ հաւաքականութեան անդամ, կրնա՞ր դատաւարութիւն այս իրաւորութիւնը :

Այս իրաւունք իսկ սակայն, մեղի տրուած է ատեն զորոնական հնարաւորութիւններուն : Աւ — րիկ խորհրդ, ոչ ոք չի կրող կարգից թողանք, խոսքի եւ իրքի ի հարկին այս կամ այն կազմակերպութեան դէմ, բայց մտնող միշտ՝ օրինականութեան օսմէ մասնակցութեան մէջ : Իսկ բոլոր պարտաւորութիւն, իրաւունքներուն կողմէ մեծութեան կարգն է, որ պիտի ձեկվա՞ր մեզ :

Գիտենք թէ ինչ արդետար Հետեւանալի կ'ունենայ այս ընդհանուր կարգի դէմ դատարուած քայլերը :

Յասակ էր կրկնենք այս տարրական գիտն — իրենցը դուռնալանքով մեր Հայրենակիցներն :

Այս ուղղութեամբ բրած մեր նախադրուած — ցուանքը սակայն, հանելի չեն միշտ մեր զօրաժանութիւններուն :

Իրաւաբանք են ընդհանրապէս այդ պարագաժանութիւններն :

Բարոյական օրէնքներու դէմ մեղանքով մեր նկատման մեր ցուցմունքները, յանդիմանող նորակէ օգտանքից գտնել մեր մէջ տեսնող անդադաւ — նուոր իրենց անձնօրայն աշխուշակի գտնուում — Թիւնեմարն :

Անտարաշխուս առաջին պիտի ըլլայ, — Եթէ մեր Հայատաւորները, վերջնապէս ճշդած ըլլա՞ր որբերն ու դէժերը մեր Իրաւականութեան մէջ : Եթէ է՞նք իր իրական անունն ունենալ, փոխանակ ծածկուած անունով միշտ, թեմաւոր իմականայն եւ կամ ճշգրիտանալէ՞ր կրնո՞ր զիմական տակ :

Անդիրր այս օսմանին մէջ, Հատաւարար արեւան այ մտնը Համեմատութիւններ շտապար, Եթէ մեր այս զօղարածած Հակառակորդը՝ չե՞ր — տուած գիծ ու նկարագիր տուած չըլլա՞ր կը զօր — ծածկելներուն :

Հոս կամ ալլուր, այն ունի իր յատուկ բնու — նումը, կը ապրած երկրի եւ իրաւունքներն ճիշ — կատարուի :

Իր յատուկ մեկնակէտն ունի, ազգի մը, պիտ — տութեան մը, ընկերակցի, քաղաքական, տնտե — սական եւ մշակութային բոլոր երեւոյթներու մաս — անն :

Այս բոլոր պարագաներուն, Մոսկուայի Հա — փանիւրիլ է, որ ան (խօսքը միշտ մեր զօղած — ծածկելուր մասին է) կը գիտահանէ, կը արեւ կամ կը ճնշադատել իր բնական երկրից, կարգն ու սուրբը, բարոյական եւ նիւթական արեւկները : Որ այսպէս պէտք է ըլլան իրենց, օրովմեկն ալլ իրեւ՝ իրենց չեն կրնար արդարացնել իրենց դուռնակներ իրենց տներուն, այդ իրենց զորմն է : Բայց ուրիշները, եւ մասնաւոր, բոլոր այս — անք կ'ուրածու շուրջիցները եւ ինչու չէ՞, նաեւ Համեմատութեան ճառագողով անկուսակական — ններ, պարտաւոր են ուղիղ նայիլ իրականու — թեան :

Ինչո՞ւ չընդունին, որ ներկայիս, ճերկալիկայ քրտալիկները դուռն գտնել բոլոր երկրներու մէջ, Համեմատական շարժումը, այս կամ այն ձեւին տակ կը հանդիսանայ որպէս փառն :

Այս վառնելն դէմ կը պաշարեն գրեթէ բո —

Թուրքիոյ մէջ զորմող ամերիկացի դիւտու — րական պատուիրակութեան պետն է Անարապար Մակերիկան զեպարմ, ձորն Ուէտուրըթի : Պատ — ուրիւնութիւնը ճամբանակն է երեք խուրճերու, հետեւան Վալթերիկով — զօր. Հորդէյ Մաք Ջորայն՝ քանակին համար, զօր. Ուալթըր Թէյթը՝ օղակին ուսերու, դեր — Ծովալար Մ. Կիւսարը : Ճառատորթիցն համար : Զօրալար Մաք Պալայ ընդհանուր վարմին է երեք խուրճերուն, որոնց անդամները կը թաղական 350 սպաններ, զին — ուորներն եւ քաղաքացիներն է :

Թուրքիոյ զինեալ ուժերն թիւք մեծ երե — շէնքը ունենան է վերջին լրջնիկն : Աստիւ Հա — րուտակ, թիւն մասաւոր օդակալն է Մեքսիկուրն եւ վերջին տասը տարիներու ընթացիկն : Զօրա — լարը բարձրագոյն կէտին հասաւ. պատրաստվել ընթացիկ, մէկ միլիոն զինուորներով, եւ կէս միլիոնի զնչուկացու վերջին տարիներու ընթաց — րին : Նախիկ այս կրնանալ մեծը արեւան ձա՞ր կը կշռը Թուրքիոյ տնտեսական վրայ որ վեր — չին հինգ ամիսներու ընթացիկն որոտը եւ 350,000 զնչուկացու : Բայց մասնակի քաղաքներ եւս — րուտակով եւ նորաջոկներով կը մարդուն մօտա — րուպակ երեք տարուան համար :

Թուրքիան պատկանի քանակալայրի մը կը իմանի : Ամէն տեղ զինուորներ կ'երեսան յայտնի համարակի : Բաղադատով պայաներուն հետ որոնք խաղալորէն հաղուած են ամերիկեան համադ — ղաններով, զինուորները Հաւ զեք վրայ — ղուկա ունին : Աստիւ մասնակն կը ստանան 60 դրոշմ եւ երկու համապետւ ունին իրենց անունով, մէկը մեծաւ, միւրը ամրան համար : Մասալարեան մէջ ըլլան թէ արմալուրէր, աւելի խեղճ կ'երե — ան քան Նիւ Եորքը փողոցներու աշխուշուն : Զուռնի օրենք զարդանքի : Իրենց կրթական մա — կարդանքն է որ կը մեծն իրենց զինուորական մա — քարըրը : Անդալիսիոյ թիւնը ծաւալուն հանդա — մանք ունի եւ ատենց բարձրագոյն կրթութեան աստիւնանի որ Թուրք մէջին զինուորը կը մնայ Հատարած զինուոր տասնց դրբի բարձրացան, իր արուրջ մտաւորական ընթացիկն : Միայն ճե — մարան աւարտողները կրնան սպայ ըլլալ եւ ան — միջնակի կը զրկուին պահեստի սպաներու մաք — րալարները :

Այս ոչ — փողոցըլարմը եւ միակողմանի, դատաւարայրին դրութեան մասին խօսակցութիւն — քը ունենայ զօր. Մաք Պալայի հետ եւ Հարցոց թէ ի՞նչ փառնը Թուրք զայնիկն բարոյական կո — րոյին : Ոչ, ըսաւ : Իր կարծիքով, ազգային էր —

լոր իշխանութիւնները : Կը պաշարեն ընկերվա — րական, ռաւկալարական, աղբարական կուսակ — ցութիւններն ու կազմակերպութիւններն : Կը պաշարեն՝ դրամատիկական, աշխուսակական, կրօնական գտները. գտնադուք մշակութային եւ Հայրենասիրական կազմակերպութիւնները : Վեր — չնայած փողոցըլարմը աղբըրը իրենց շարխարիշ — լեմմամտութեանն է :

Մեր իւրաքանչիւրին դիրքը — եթէ պէտք է, որ անպայման դիրք ճշդեն — պարտաւոր ենք պատահանել մեր բնական երկրներու պահան — չինն : Մեկէն կարեւոր է այս Հակադարձեցին տակ չեկնալ :

Նախանձանիդը՝ ենք մեր Հայրենիքի եւ Հա — յութեան շահերու պահպանումին — չլիւրիւնը վարչապետը պետութեան, Համալարար կուսակ — ցութիւնը՝ Հայութեան զաղալարներուն հետ :

Այս պայմաններով է, որ պիտի յաղդեց — ապահովել, զաւուրթալուրթեան զուլիւրիւնը շարժութեանն շ երկրներուն մէջ, ցօրայիկ մո — փոխուած չենք փոքրաբային դրսիսինքն մէջ :

Իսկ եթէ մեր զօրածաժուկ Տօնիկուրները, ա — մէն մէկ երկրին ու իր արեւեկները տեսնել եւ փա — րաբանի կ'ուզեն միայն եւ քաջաւարար Մոս — կուսիկն օտագած անդոցներէն ու Նօթաներով, եւ դիրք բռնել, տեղացի Համալարար եւ կամ ա — նոնց ուղիղից կազմակերպութիւններու հետ, պարզ է, որ Հայութիւնը կը դառնայ միշտ ան — քաղալիկ տարր մը :

Այս երկրին մէջ գտնել, կենսակի փառանք — ճէշտել է :

« Ծ. Զ. Ա. Ճակատի ողբերգական փառնա — քը, մեր ազգային կարգ եւ Հատատութիւններու նկատմամբ, իրաւունքներներու կասկածուող վե — րաբարմուրդը ի վերջին իր իմաստն ունի : Այս մասին պարտական են մտածել անոնք, որոնց համար թուրքալուրթեան ունի ազգային — լարն ... »

Ս. ՏԵՐ ԹՈՒՄ.

պարտութիւնը կը ստիպէ Թուրքը ծառայել իր երկրին պաշտպանութեան համար : Ան քանակին մէջ կը ստանայ կրթութիւն մը որմէ զրկուած էր Կարապէս : Յետոյ, արարտար կ'արմանները սո — րովարար աւելի լաւ են զինուորական Հատա — տութեանց մէջ քան քաղաքացիներուն համար :

Զօրալար շարունակեց .

« Թուրքիոյ զինուորական դրութիւնը բայտ մըն է կրթական տեսակէտով : Թուրքերը անկախութեան կ'ուզեն ստիպել եւ ուսմանութեան կ'ընդգրկեն մեր զինապատկական մեթոդները : Ինքնատաղանական երկրի մը չէ այս, եւ մենք պէտք է ստիպենք Թուրքերուն մեծեւական կազմանքը զօրածուելու եղանակը : Լեզուական պատաւաստը ամենամեծ դժուարութիւնները կը ներկայացնէ եւ օրովմեկն մարաքներ թարգմա — ներու միջոցաւ կը կատարուի, երկու անգամ ա — լելի ժամանակ կ'անցնի : Բայց, Հայախիւրդ, ար — դէն իսկ հարց մը զօրածն ենք :

« Մէկուկիս տարուան թիւացիկն մօտ տասը Հաւար զինուորներ մարդկանց, Թուրքմաններու եւ խորհրդատուներու միջոցաւ, եւ զինալարութե — թեան զարդոցնը Հատատականներն : Մեր առաջին նպատակն էր արմըկենք թէ ինչպէս պիտի դր — ծանեն մեր զինուորական կազմանքին ասանց մեր արմըկցութեան : Մեր երկրորդ նպատակն էր քաղաքականապէ մարջը գտնողը օրովմեկ կարե — նան մարդանքն այս Հիմնական դրութիւնը տա — րածել իրենց սեմական կարգաւորներ վրայ : »

Հատատակով որ Թրքական բանակը բաղաւ — տարար լաւ կազմաւորուած, պատալիկնուած կը գտնէ իրեն ասմանածու զազմապետական զերմ կատարելու համար, օրովարար քաջաւորը թէ Թուրքը այժմ կրնան պաշտպանողական ազդու — րեւութեան վրայ : Ենչհարապէս ընդունուած է թէ անոնք չեն կրնար անսահման ժամանակով զիմա — նայ յաճախող մը դէմ, բայց կրնան երեսուն — նայ Անտալիոյ մէջ ընդել պաշտպանողական դիմ — քը որ պիտի կազմէ աւարկու պատե՞նք : »

« Եւ նոր թաղանթներուն դէմ, մինչեւ որ ռազմապետական ուսմանութիւնները կարենան ջանիլ յաք — մակողի մը Թիւրքիցը Հաղորդակցութիւնները : Այս ռազմապետութեան արդիւնաւորութիւնը կարող է պիտի ունենայ յաճախական տեսակէն : Բայց Թուրքերը Համար. հանած են իրենց կատա — ռի կուսակցութեան որոնք իրենց երկրի պիտի պաշա — պանեն մինչեւ վերջին զինուորը : Իրենց համար նպատակաւ են գիտնել եւ օրը : Անոնք չունին լոտ մը արդիւնական պատալիկներ իրենք, բայց մէկ քանակութեամբ ամերիկեան օգնասուրի ստա — ցան է :

Այժմ ամերիկացի խորհրդականք մը նշանակ — ուած է Թրքական խորհրդակի օգտաւոր դիվի — ծաւար, օգնելու համար Թուրք Մարդիկներուն : Ամերիկացիներուն օգնութեամբ, Թուրքերը զալ — րը մը Հատատած են օգտաւորական պատաւա — ներ Հաւացիները համար : Այս ամառ առաջին ան — ղած ըլլալով թրքական վառուր շինութիւններ կատարելին օգնականի կալաններու համար : Թուրք զինուորական զրաւայրը եւ ամերիկ — ան օգնակը (Յիւն) կը օրոքանեն, ինչպէս եւ աստիւ եւ աստար, հետեւանք եւ Հնուպըր են : Ամերիկա մեծ քանակութեամբ օգակին, քովա — կան եւ մարդական կազմանքը դրածմ է :

Մարաքան ուղեցնանք ունեն մէջ, Թուրքերէնը արհեստագործական բանուր չունենալով, անդիւ — րեն Համալարին զօրածնութեան են : Անչուտ տա — րիւնի պիտի անցնին այս Թարգմանութիւնները լրացնելու համար :

Մինչ այդ, անդիւրենը աստիւնաւար զեր — մանքերին տեղը կը բռնէ Թուրքիոյ զինուոր — կան քառարանին մէջ :

Ամերիկացի խորհրդականներ կը Հատատան թէ Թրքական բանակը երեք աւելի լաւ կազմ — ակերպուն են աստալիկներուն չէր իր երկար պատմութեան ընթացիկն եւ այժմ քառարար Հա — փով պարտաւոր է օրենք պատալականութեան հանդէպ :

ԲԵՐԹ ԶԵՄԱՆ

ԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵՆԴԱՅ

— Տէր Հայր, կ'ուզեմ ամուսնանալէ առաջ մեղեք խոստովանել, կ'ունի երեստասար մը իր Թաղի քահանային :

— Ետաւ այս կ'ընեն գրաւաւ, ըսէ տեսնե՞ր կը պատասխանը քահանայ :

— Երեստասարը մէկիկ մէկիկ կը խոստովա — նի իր բոլոր մեղքերը :

— Մեղքերը շատ մարդ են, բայց ներեալ ես, զիս, արդա Աստուած հետը ըլլալ :

— Բայց մեղքերը քահանայ համար պատիժ մը պիտի քահանային չ'ուն հայր :

— Զարկ'ը՞ք պիտի ամուսնանաւ չուտով :

— Այս տե՛ր Հայր :

— Է՛ն, ուրեմն, չի՞ր քահան : Ուրի՞շ պատիժ ալ կ'ուզեն տակաւն, կը պատասխանը քարէ ծերու — նին :

տանի մը, Սեդրակ Խոտառուրեան, եւ զինչեղիկ առողջանութեամբ արտասանեց Ա. Անարանեանի «Նրոնց» քը: Անտառ Բիւփիւրեան մենեղեց Ա. - լեմանի «Իմը» ք, եւ միտաբան Գաւանդով երեքը և Հայաստան ք եւ Սալաթ Նովայի «Մի խոսք ունեմը»:

Մայիսի 10-էն ընդ երեսը Յովիկ եղբաւ - պարսեան որ Գրեմս - քանիստութեամբ, քաղաքաւ մեծ քրոտակ տանին Նշանապետները, չեղանով մասնաւորապէս թէ՛ ինչպէս Հ. Յ. Նշանապետ - Բիւրի 59 երկուր տարեկան ծառայաւ վարդապետ - նախակութեան զէն քանուն ապագութեան եւ բարեգործութեամբ լայ քորդուրդի կենալը, 1 յաւակապէս աշխատարար դասակարգեց:

« Կնցք ընդհարարութիւնը, կնցք չայ Յե - դափնեկան Նշանապետները քաղաքահանայ - Բիւրեւ ու ծափերը կը թնայանք իրաւ - երբ ընդ ճարտիւրեցաւ ընկեր R. Bleuse տեղադր ճշտ - յոց քաղաքահանային ինչպէս ինչ կը սերէ յորդը - նուր, « Եւ չու կը խոսք իր ընկերաբարեկան չայ ընկերաբարեկանները չեւ եւ կը շնորհաւոր - ընդ դիմեց: Գրեմս թէ չասարեկ տան մը չէ որ կը տանի, ալ ընդհանրեւ եւ վարչեմներու եւ ինչպէս երկարատեւ ապագայի մը յարթ - ղեմ զորան ընկերաբարեկան տարեկան չէ: Իսկ ինչպէս չէր ինչպէս ինչ, ընկերաբարեկան քը քրաւանակ ընկերաբարեկան մեծ քանակը ձեռ չէր պիտի չէր: Սերապետցիք ընդ յարաբերութիւնը եւ կողմ կողմի պիտի պարտաւորեց քրաւս. Հայերե - ղեք, օտար ոտնգործութեան եւ ընդհարարութեան զէն ինչպէս ապագայ տաւան չէր յաւակի եւ իր Հայերեկանը ալ մարգին մէջ պէտք չունեցր ու - ըրէն զայ տանելը: »

Գ. Մանուկ Մարգարեան մենեղեց Գեթիքովիւն եւ ուրիշ կտորներ, Տիկին Գեթիքովիւն Գ. Գեթարե - նանի արտասանեց « Մեռան չորան» (Յ. Յաղոր - նանի):

Արտասանեցին կարգով, 1 փորեկին Անիւն Սարգիսեան, ընկեր Զօհրապ Մուրադեան Սիւս - մանթիւն կտոր մը եւ երկար ժիւղալը Մու - ռատեան ճշարտեցին ինչպէս Բորեանէ:

Վերջին անգամ խոսեցաւ ընկեր Ս. Տ. Բալ - մանեան ըստին ծափահարութիւններու մէջ, քա - ցարտեցով Նշանապետութեան զերբ իր ծաղումէն մինչեւ մեր օրերը, աւելցնելով որ ի զօր մեր Հայկապատկանները կ'ուրանան անոր գրչութիւնը, թէեւ պատիւ պոյնիկներուն, աւելցնելով ընդ ինչ որ տարեկան ընթացքին ցարեկ ու սուլթանները չկրցան ընել: Ինչպէս ընկերաբարեկան չամարը ընդհարարութիւնը սակայն պիտի չկրցան լսանել որ նպատակներն որոյնհետեւ Նշանապետը պարտաւորեցան ընկեր պիտի մը - նուր իւրաքանչիւր Հայր պարտեցին: Մեր Հայկա - փորեկին ի զօր կ'ուրիշ չարտաբերել պատ - մութիւն մեծ ուղեւորով ամէն քրաւութեան կարգին մեծ ուղեւորով ամէն քրաւութեան չաստանել հանրապետութիւնը չհիմնադրել եւ ի - ղեք ինչ Նիկիայ դպրութիւնը անոր կը պարտեցին: Նշանապետութիւնը իր 59 տարեկան պալա - քը փորձառութեամբ ալայ տակ իր երեստապետ ք, ուրիշ մասնաւոր դպր, երեստապետները, պէտք չէ մինչև զայ, պէտք չէ օտարեկանները եւ ինչ - քան չաստանալով մուր Նշանապետութեան դպրա - փարեկները եւ իրերը ապաւայ զօրութիւն մեր

ՇՈՒԹԻՆ ԵՏՏԻՆԷ ՄԻ ՎԱՅԻՔ
Փարիզին Արժանութիւն քաղաք ընտանիք մըն է որ կը գտ:

Գ. ԱՅՐԻՒՄ, 21 Սեպտ - Այս երկրին պալ - մանեկը ուրիշ ոչ մէկ երկրի պալմանեկներուն կը նմանէր: Նորէն իր է, քիչ պիտի կարգէ եւ հե - տեւաբար ծայրալեզրեան ազգայնական եւ իր օ - ղեքները: Ամբողջ Համարները մեծաւարար աղ - դարիւր կ'ըլլան:

Գալով Հայկական կենեան, ազգապահպան - ման գործը չափազանց մեծ գոտարութիւններ կը ներկայացնէ, Հայերն կենդանեկէն մղունե - լով չեւտու եւ գրեթէ կ'ըլլան ազգապահպան մէջ, նոր դէմք մը, նոր եղանակ էր երբեմն քոր - դեւաբարութիւն յաւակը կը բերէ: Նոր թիկնորը պէտք է զարթութիւն ազգային ոգին թարմացնելու Համար:

Անոնք որ այս կողմերը կուզան ապահովելով իրենց արհեստին, դասաւարտուած են դոման յա - վարարութեան: Կը յաղորդին անոնք որ արհեստին Հետ զրամաւորուել ալ անին եւ կամ ընտանեկան մէջ մէկէն աւելի աշխատող մեծերը: Գերազանցա - պէս զարմարական այս երկրին մէջ, տնտեսա - կան կրամար յայնպէս է որ մէկ քանակները շահ - պիտի ապահովէ տան վարձը (ամսական 15 շա - քար քրահը քրահանակ): Բաւարարին շահը քաղ - ցարտեցով քրահանակ Հետ պիտի է քան աւելի: Իրենք երկրորդ աշխատողը պիտի ապահովէ ըն - տանեկան արարուած եւ փորեկին ինչպէս թիկնոր:

Արեւի երկրներուն Հետ քաղաքականով, տա - րեկ թիկնոր այն է որ Արմանթիւն Հանդի մարդը եթէ արհեստաւոր է, որ Հասան երկրորդ օրն ինչ իրաւունք ունի աշխատել, իսկ եթէ դրամաւոր է կամ վրամաւորս ինչպէս զորի մեծաւար - կիւն:

Արեւի պարագայ մը եւս - Ծան մը զրեւո - ներու դիմով զիջը չեւան Հայերեկանները ծա - ծան են անմեծաւոր, հետեւաբար թող ոչ ոք ապա - ինչ իր Հետաւոր ազգայնական կամ քարեկանը ընդլիճ վրայ ըսած խոստանալներուն: Այսպէս ք - մէկ թիւուն իր բունիկը ինչ պիտի չէնէ, գարե - իր մէկ կտուցէ չիւղի կտորիկ մը պիտի չանկե - լէ:

Գանի մը խոսք ալ ֆիլիպինական եւ առողջ - պահական կազմութեան մասին:

Ամբիւրքա ըսած թէ թող իրենց տեղը ծան - լուրի մասնաւոր անոնք որոնք ստամոքի մար - տեղեկներու տկարութիւն ունին: Նախ՝ անողոր - ըրողովին տարբեր է մեր զիջումէն, մասնակա - լիւն մըն է արեւմտեան դրամով ըլլալով: Յետոյ օրը չափազանց տաք է եւ իսկաւ տեղաբնակ, յայնպէս որ չիկրամար գրամանէ մասնակութեան զորանմ աւերներ: Այս աստեղ տեսակ մեղմէ լստան չիւղեղութիւնները: Եթէ մէկ ամիս է - լաւան, աստեղ մէկ տարուան չափը չափի կը բաւ - րութեւնը:

պարտականութիւնը մեծ է եւ նուրիական:

Կէս դիւրեւ յաւուր Հաստ եւ հրապարակ մտաց պարտաւորութիւն: Բնամարը ինչպէս նաեւ կարգապահ յանձնարարութիւնը զիկամարութեամբ իրենք թիկնորները, Ունանեանի եւ թիկնորեւ - նի մինչեւ: Գեր յաւուրին կատարեցին իրենց փութանմ գործը:

ԹՂԹԱԿԻՅԵ

ՏԻՄՈՒԹՐՈՒ ԻՆԶԳՐՄ ՄԵՆԱԿ

Մոռէ Ժիմատ, Նուկոյաւորի Բաղաք. Բիւ - րոյն գործած անհաւար, կը շարունակէ անխնայ մերկացումները կատարել կրեմլին արարած խա - ռանքը մասին:

Ինչպէս կը իշխուի, անցեալ Յուլիան Մու - կուարի մէկ հիւանդանոցին մէջ մեռաւ Զեդրիկ Տիմիթրով, Պուլկարիով վարչապետը, խորհրդա - րար պարագաներու տակ: Յուլարկուարութիւնը կատարեցաւ արտակարգ պատիւներով, Մու - կուարի մինչեւ: Միջիւս: Կոմիտիորը ճեղքում ըն - ճը չուղեց Տիմիթրովը, վեց ամիս մոռացու - թեան մասնակց վերջ:

Արդ, Գ. Փիմատ յօղանմով մը կը բացատրէ թէ Տիմիթրով աչք ինչպէս էր իրեն: Համարել Խիթիլի, կրեմլին դէմ մղուած պալաքին մէջ: 1948-ի ձմեռը, Կոմիտիորի կողմէ Թիթիլի դէմ արեւմտեան թանաքանքները տաւ, Տիմիթրով Գերկար կը գտնուէր ճեւ: Թիլաքեց ճեւի անօր - կենիւր, կը գրէ Փիմատ:

Հայրի մէկ տարի վերջը, Պուլկարիով Հա - մախմարով կուտակեցութեան Ը. Համարարարին տան, Տիմիթրով զեպակա՛ն տակ դրուած էր իր կուտակեցութեան կողմէ: Ընդ զիմիթ միակ մարդն էր Պուլկարիով Համախմարով կուտակեցութեան մէջ որ անկեղծօրէն կ'ուրիշ զերայնական յարաբե - թիւները Հաստաւոր Նուկոյաւորի Հետ է:

Տիմիթրով, որ Հանդիսեալ Կոմիտիորի ընդ - քարտաւարը էր Մուկոյաւորի մէջ, 1935-ի 1943-ի, եւ Պուլկարիով վարչապետ եղաւ. Բ. ալ - ինչարհամարանք վերջ, Մուկուար վերադարձաւ: Եւ արեւմտեան մէջ, անցեալ տարիներ, մա՛հէ իրը ինչ ամիս տաւ: Այն աստեղ այս արմատներին պատճառ էր Համարեկն որ վաւարուրջ վիճակը:

Գ. Փիմատ ալ կը խոսի հանդիսեալին երկա - րանք: Հիւանդութեան մասին, սակայն քարտա - կան պատճառները ալ բացատրելով, կ'ըսէ թէ Տիմիթրով ճեւեռաւ Թրոքեզիական կուտակու վա - լսէն ք:

ԲՈՐՈՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՄԱՐԱՆԸ

Նոր քաղաքութեան մը որ կը կոչուի Միւ - փոն (սիւլվալիքի մէկ տեսակը) պիտի է գոր - ծածուի բորոտութիւնը դարձանելու Համար: Միւլիքով բորոտներու ամենամեծ կալաններուն մէջ գործածուելով Նշանակելի արդիւնները տը - ւած է:

« 1948 - 49-ի ջրմանին 52 հին հիւանդներ ըն - լուրին ապրեցինով մեկնած են կայանէ, ինչ որ միջոցներ էր, քանի որ իր Հաստաւորեան 1894 - 45-ի վերջ մը մէկ տարուան ընթացքին այլ չափ ընտան չէր եղած:

Միւլիքովով բուսումը կը տեւէ երեք տարի:

ԱՆԴԱՐԱՆԵՆ Կը հետաքրքիր թէ աներկացի 67 մասնագէտներ Հաստ են Թուրքիա, իր խոր - հրապարակը գտնաւոր վարչապետը մէջ: Միւլի - քովէ Թուրք մասնագէտներ պիտի մեկնին Ամե - ռիկա, իրենց զիտութիւնը զարգացնելու Համար, մ'իշտ աներկան կուտակեցութեան ծախքով:

«ՇԱՐԱԿ» ԲԵՐԲՈՐԸ

ԱՆԻՆ ԾԱՌԱՌԵՑԱԿ

(ԳԱՏՄԱՐԱՆ ՎԳՐ, 1034 - 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՆ ԿՈՐԾԱՆՈՒՐԸ

ԺՔ.

ԱՆԻՆ ԿՈՐԾԱՆՈՒՐԱՆ ՍԻՆԴՐԸ

« Ծան: Արտաքուտ քան մը ընն յայտներ, իսկ Ներքուտ չափազանց ուրիշ են եւ կործան զրկաւոր կը պարտաւորեն ընդունելու Յուլիներ: »

« Ինչպէս կը Համարանք: »

« Այո, իշխան, եւ նկատեցի որ խումբ կը Վեստ Մարգիսեաններ կը պարտաւորեն զարգացի - ներուն միտքը եւ կը արտաւորեն զանոնք առանց կրիկ Յուլիներուն յանձնել: Անին: »

« Գործ յաղորդին ընդ արեւել, մղող պիտի տանեմք, առաքին անգամ չէ որ Յուլիներ կը փախչին Անիի Պարսկապետին տակնէ: »

« Գեղք է չտալեմ, տէր իմ, Վեստ Մարգի - սեանք ինչպէս զօրացած են: Յուլիներն ուղիները շրջադրեցան են շտտ մը իշխաններու աչքերը: »

« Վարձած լուս կեցաւ: Դանմ վիշտը կ'ըլլի կը

ցուցի մէջ են: Յուլար վերածուեցաւ յոյն զօրավա - րին արտին մէջ: Ծառանց կը սպասէր արդէն նա - չանիկ այդ աղբաւանին:

Միւլիքեւ զարգացեց ու վարձուեցան անմ - յաղահութեամբ կը կուտակէ Յունաց բանակին դէմ, անդին՝ Վեստ Մարգիսեանքը քանցած էին: Կուրի ամենատաք միջոցին, անոնցմէ շատերը սկսան պոլաւ, թէ պէտք էր զարդարել կուրի, որովհետեւ Գուրի ճեւարած է թիւալուտու - թիւնէն եւ թէ այլեւս ընտա պիտի չիկրազանա - ր չարեկներ:

Քաղաքացիք չիտեմ կանգ առին: Կուրի զարդեցաւ:

Վեստ Մարգիսեանք ետ կանչեցին Պառակա - մանտը, որպէ՛ս տէր դաւանալ Անիին: Մատուցութիւնը իր զէր կատարեց յայտնով տարաբան Հայաստանը կորսնցըր իր անկա - խութեանը, պարտաւորեցաւ ու դարձաւ յոյնական պառակ մը:

Անի լեզուեցան Յունաց զօրքերը իւրեք թա - ւանքը պատիւ ինչեղեցիւր եւ Վարձարաններու իրերը: Գուրիներ որ Անիի մեծ միտքին մեռաւ ամ - րող Հայոց ալարար, մեռաւ մատուցութեամբ, դատաւարութեամբ եւ Հարապառ գաւակներու մեղքով:

Մուկայի իշխանաւ ...

ԲՅԱՐԱՆ ԱԿՈՒՄԱՆԸ

(85)

Գաւառիկներն յոյն զօրավար դիմիկը կը պարտաւորեւ են զանոնք զկէպի Յուլիաներ, երբ սեսաւ յանկարծ որ զարգացեց իբրանք:

պատասխանեց. «այս. 1955-ին: Ասոր վրայ ընդհ. քարտուղար Քրիկիլի Լե ճարպուց».

— Այս քառակնը կարելի չէ՞ մտնեցնի: — Բր, 1953-ին, պատմութեան ուսու պատ — օրվարը:

Բայց այս պատմութիւնը կը հերքէ Լե:

40.000 ՀԵՆՆԵՐ ԸՄԲՈՍՏԵՐ

Փրանսիական Քերթը Բը տեղեկութեանց նա — չիլով 40.000 ՀԵՆՆԵՐ ըմբոստներ Ալպանիայէն փո — խաղաղութեան են ձեկտարվալաւ, ուր կը գտնուի աղբի 3 հազար ուրիշներ: Այս տեղափոխութեան պատճառ ջոյց կը տրուի Ալպանիայի անկախութեան — թիւնը գտնադրեալ տնտեսական աւ ձիւս իրոցէ: Էրը Բէ ձեկտարվալաւ պէտք ունի լինարարական ձեռքերու:

Եւ սակայն իրականին մէջ սպայէն կը մեկնա — բռնեն: Այս ըմբոստները դիմուողական նոր կը — թուրքական մը պիտի չենթադրեն, որպէսզի դարձ — նալ կարելի ըլլայ զանոնք դորձածել Ունաստանի ղեկէ, զանոնք միացնելով Պուլշիայէն պատուող Խ — լիւնը զինեմներուն: Այսպէս դիմուողական պատ — ըրտառ ուժ մը պիտի կազմուի Պուլշիայի մէջ, որ Խ չաւրին, դորձ նոսն. Քիթոյի ղեկէ: Հելլեն — ժ տղովորդավար ք հաւաքաւորութիւն ալ իր կեդ — րունը ձեկտարվալաւ փոխադրել է:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՆԵՐՈՒՄ Զորանկեցաւ Քիթոյի կողմէ մէկ մասին այն քանտիներներուն որոնք ձերբակալ — ւած էին իրը Կովկասի մէջ ձերբակալու: Ար — ժանտեղները 713 հոգի են, որոնք զոյլում լալա — յած էին եւ քարտուղար խառնադրեալ Եր Քիթոյի զաղապարտութիւնը Տէր Քիթոյի, անոր պիտի ձառառնէ:

ԱՐԵՄՏԵՍԱՆ Գերմանիոյ կառավարութիւնը իրողազորք մը ուղղեց արեւմտեան պետութեանց, 10 փոխմիջ զաւակուէլ տարածութեան հողա — յած մը Երպանիայի թաղակալուն համար եւ միւս — դամբէ պահպանեց իր դորձածներուն քանոնը: «Ե զարք»:

ԶԵՆՈՒՆՈՎԱԿԱՐԱՆ Եւս խղեց Եւսիպուսիոյ Հեմ քաղեկամական դաշինքի եւ աւելի առաջ կը — թաղով, պահանջեց անոր զեպանիք ինկնումը: Բուլղարի ղեկ չէ խղած:

ԱՆԴՈՒՄՔ Փաշայա կուսակցութիւնը իր 17րդ տարեկարգը տօնելու համար ջոյց մը կազմակեր — րած էր Լոնտոնի մէջ: Կառավարութիւնը երեք ամսուան համար արդիւնք փողոցային զալաք — կան ջոյցերը:

ԻՆԼԵՄՈՒՅԻ ընդհ. ժողովը նորոգելի իր զոր — ծարըլ մարմինը, անոր անդալ քանքուով Պրան — ժու, Խորվաթիոյ, Բուլղարիոյ, Միացեալ Նա — շտաներուն, Վենիզելայի եւ Թուրքիոյ (Բուլղար Թէքի) պատուիրակները:

ԱՅՆԱՐԻՄ քաղաքացի Կէրի Տէյլիսի հետեւորդ — ներէ 55 հոգի ձերբակալութեան շարքեր օր, կար — ղով զորք բռնած ըլլալով Տէր Միտի քանտի առ — ձեւ, ուր արեւելափառու իր մաղղկներուն թեան հակապատուող: Պրանսայի մը Մոնո: Կալաւաւոր — ներուն մէջ կը գտնուէին երեք քողոցական պատ — ըւելները, երկու երեք կիները, հայուն: Ուստի — ինքիւնք մտնելով կազմակերպութեան կեդրոնը, Բուլղարիան, ուղղուելով պահանջալոյ տալիս արեւելքը ձեկտարել քաղաքացիները, որոնք հետզհետեւ ուղղած էին ժողովարի պաշտակաւ քաղաքները, ինչպէս նաեւ Անգլիոյ, Պիւսիոյ, Գերմանիոյ, Զուիցերլան, Ռուսիայի եւ Աւստրիայ, Թիւրքիայի լոնտոնական ջոյցեր կազմակերպել, որպէսզի օ — ռիցեզով ճանդոգի դիմուողութիւնը մերկայն ի — լաւունքը:

★ Կէրի Տէյլիսի դատուեցաւ երէկ եւ իբր ա — ուսնք արտօնուի թեան ծրարատ մնացող 8 օր քան — տարութեան դատաւարութեան: Բայց օրը լրա — յած ըլլալով արժանաւորեցաւ: Ի նպատակ վիպելու կեպ ձեկն նշանաւոր դաշնակցի եւ եկեղեցականի մը, Տէյլիսը ըսաւ Բէ կը նախընտրէ քանտ մնալ եւ առաջարկեց լիստազել իր դատը մինչեւ որ դատ — ուի իր ընկերը՝ Մոնո: Եւ սակայն դուրս եւ — նեցին զայն լրջապատուած իր քաղաքի ճամ — կերներէ:

ԹԻՒՆԻՔԻՈՅ մէջ լիցուի երկուտութիւն մը կը տրեր: Հակառակ Անթիպիլիքի օրէն սկսած դուրս Բրեքսիան քառուր, պարսիկները եւ արաբներէ քանտը ու լազապարտութիւնները կը վերադառնաւ սուսալ: Այդ երկուտութեան վերջ տալու համար Անգլիայի մէջ լիցուական համաժողով մը պիտի դառնարուի, որուն պիտի ճանախելիս ուսուցէ — ներ, մատուրականներ եւ լիցուաւորներ:

★ Պոլսոյ մէջ միջպալային ցուցանանդէս մը կը պատրաստուի, Եւրոպայի մէջ կը պահանջուին նման:

ՅԻՐԱՔԵԻՆԻԿԻՊՏԱՆԻՍ ցուցանանդէս մը պի — տի քաղաքի Փարիզ, Զարքարուեստ Թանգար — չին մէջ:

ՆԿՍԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՆ — Հ. Մ. Բ. Մ. Ի. Լին — Տէօնի մասնաճիւղ տարակնի պարահանդէսը 12 նոյեմբերին:

ԴՊԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԵ՝

ԼԻՄՈՆ ՄԵՋ — Կազմակերպուած 2. Յ. Դ. Լիոնի Վարանդեան ք կովիտի կողմէ, մասնա — քութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Մերուճղի եւ Մանուէ — րերու:

Այս շարքի երեկոցական տարը 8.30ին Սալ Յրանտուա Գոյիէի մէջ, 8 rue Victorien Sardou: Կը նախադրէ Անթիպիլիքի զաղաք նոր ժա — մանք ընկեր ՏԻՐԱՆԱ Ձեռնքէն:

Կը քանախաղէ Փարիզէն հրաւիրուած ընկեր ԵՈՒԼԻ ԵՂԱՆՁԱՐԱՆ:

Գեղարուեստական բաժին — Գրաի կըզին Օր. Տոյիկար Տէր Գաւրուեսան, Օրերող Բարա Տէրզերեան, Կ'արտասանեն Օր. Թուլ — լեան եւ ընկեր Բ. Նըրիւեան: Մերթը, զեղնա — կան պարեր Հ. Յ. Դ. Նոր Մերուճղի եւ Մանու — շինները կողմէ:

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԹԻՅԱՄԱՂԱՆԸ Նախադառնորեամբ՝

Ճ. ՆԱՐԴՈՒՆԻՏԻ

Այս կերպի կէսօր վերջ տարը 3ին Salle J. Goujon, 8 rue Jean Goujon:

Կը մասնակցին Փարիզաւոր գեղարուեստա — կան լաւաղդին ուժերը, կըր, արտասանութիւն եւ Պոլշին ժամանած փոքրիկ դաշնակաւարուէ՝ ԱՆԻ ԿԱՍԷՐ:

Ճառով կը ծանուցանեն Բէ երկուշաբթի զի — լեր տարը 9ին ԱՅՆՍ ՄԱՅԻՍան Հիւանդանոցին մէջ դժբաղէ Հիւանդանոցին մը կուք, կը մահկանա — ցուն կընած:

ԿԱՐԱԳԵՏ ՄՈՒՐԱՏԵՆԻ

Եր ծանօթ էր Պուլշիայի Կարպիսա՝ անոնով — Հանդերձեալը վարպետ կազմարար, հայ տը — պարաններու մէջ կը դորձէ եւ իր համեստ բնա — ւարութեան ու աշխատասիրութեան համար կը սիրուի յորիւրէ: Բազմաթիւ Հայրենակիցներու պատակար կեպէ իր թարգման եւ առաջնորդ ծաւալելով անոնք:

Բանի թր ամիս առաջ կ'ոկորդի դորձողու — թեան մը ինքնաբերական էր, որուն հետեւանդով ալ մնաւ:

Յուլարեկաւորութիւնը կը կատարուի այս շա — րաթի առաւել տարը 9ին, ժամը յիշի զերեկոցական — աւտը:

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ՄԱՍԱՆԱՌ ԴԱՆԸՆԹԱՏԻ

Institut Universitaire, ԿԵՐ. Բարձր Հաստա — տութեանը հիմնադր 1927ին, ճանդեան կաւա — վարութեան եւ Academie de Parisի կողմէ, մե — ծաղկեց քանահաստուած ԿԵՐ. լրջանակներէ իր հա — մայարանական ուսուց. քննութեան (սակէթ) կազմին համար, կը պատրաստէ ամէն հերթի Պա — շի ընտելութիւն եւ վարձարութեան: Երբ. տարե — լրջանի մէջ Կաւանդէ լինելունը. Ծրարչի յո — տակ կ'անջ ճիւղ, զրապան Բէ դիտակն, ինչպիսի լիցուէրը: Քրանքներէն զատ, անդլ. դերմ. ի — տալիսէն, քաղաքներէ:

Օրդաւար ըլլալու համար հայ նոր սերուն — ղին, այս տարի ձեռնարկած է հայիքներն ըսաւ — ամուրթեան եւ Կուսուցչոյին լիցու. զրապանու — լին, ազգ. պատմութիւն եւ Հայաստանի աշ — խուհարանութեան, ժամանակներու կողմէ:

Կ'ընդունուի երկուս աշակերտութիւն ղեկ — րամատելին պայմաններով, ժամանաւորապէս ա — նոնք համար որոնք կը հետեւին ըսուր դասըն — թացներուն: Ճանդեներու համար մասնաւոր զա — ասաստութեան լիցուի եւ ընդհ. ժալկարի մասին, Դպրոցը կը գտնուի Սոպուշի ժոռ, Լիւզեմպուր — ճի պարտէզին ճիւղ ղեկմաց, օգտաւած էնքե՝ ք մէջ:

Գաւառի հայութեան դիւրութիւն ընտելուող համար, վարչարարութիւն քանակութեան մէջ է հայ ընտանիքներուն ներս որպէսզի անոնք մաս կարելի ըլլայ տեղադրել զաւտաւանջ մանուկը, ճանդելու դիւրութիւնը:

Մանրածանուութիւններու համար դիմել վար — ժարանի տնօրէնութեան, Գ. Ճիւլիկեան, հետա — տի. Ինիլիկաւտեմ 71 Blvd. St. Michel, Paris (5): Արձանադրութիւն ամէն օր 9—12:

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ Փարիզի Հայոց Ս. Յովհ. Մի — րայէ եկեղեցւոյ օծման 45րդ տարեկարգին առթիւ պիտի մատուցուի քաղաքական հանդիսաւոր պա — տարազ եւ ըստ տնօրէնութեան Հոգեհանգստեան պաշտօն՝ եկեղեցւոյն եւ մեկ քաղաքոր որդաւանդ Անհաղաղ Մանրաշանի եւ Մանրաշանի զեր — ղաւանդին համարեն նշնեցանքներու համար: Կը նախադրէ Հ. Յ. պատմութիւն հայը: Հասարա — կութիւնը կը հրաւիրուի այս պաշտամանքին:

ՅՈՒՆԵՍԿՈ

ՓԱՐԻՅԻ Յ. Կապ. Խաչի ընդհ. ժողովը այս ուրը, օր, Տիկին Գաղապեանի ժոռ, 6 rue St. Sulpice, métro Odéon, տարը 3ին: Կարեւոր օրակարգ: Գարտաւորել ներկայութիւն:

Հ. Յ. Դ. Նոր Մերուճղի Փարիզի ժամանակ — ղի Հասարակըլը այսօր, հինգշաբթի տարը 20ին, Studio Caumartin, 19a rue Caumartin: Հայերէնի դասընթացը, կըզախումար: Ժամը 9ին դասալի — տութիւն: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը ան — ժանդալ է:

ՇԱՂԻՍԻ Կապ. Խաչի ժամանակի ընդհ. ժո — ղովը այս երեքշաբթի երկուտ տարը 9ին դպրո — լին սրահ: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերու — հիներու ներկայութիւնը պարտաւորել է, անդա — շատերնորք միասին քերել:

ԿՐԼԵՈՂԻ Հ. Յ. Դ. ձեռնքեղարարեան կո — միանէ ընդհ. ժողովը կը հրաւիրէ իր թուր ան — ղաւեթը այս շաբաթ երեկոյ տարը ճիւղ 8.30ին, պարզեալ օրահը:

Հ. Յ. Դ. Վիլենի կամեանին ընկերական ընդ — հանք ժողովը այս շաբաթ երեկոյ տարը 8.30 — րին, Հ. Յ. Դ. Օնանանեան Ակումբին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՈՒՐԻ Հ. Յ. Դ. Նոր Մերուճղի Խանասոր խումբին ընդհ. ժողովը այսօր հինգշաբթի տարը Էին, Նըրիւեան Ակումբը:

ԼԻՐՊԱԿ — «Յաւալ» քի Հոկա. 5ին Քիւնի Արուեստի Լրատուի քանտին մէջ կարողա՞ Տէր եւ Տիկին Գաղէ (Կազմարեան) իրենց վեցամսլայ աղ — ջնակ Անիի, փոխանակ վեցամսնալի:

ՓՓԵՐԻՔԱՄԵՆ ՆԵՐԱՅԱՅՆՈՒՄ ՄԱՐՍԵՆԻ ՄԵՋ

Մարտիկաւս Ա. Յատարախաղը ղեկավա — րութեամբ դերասան ԹՐԱԿՕԵՐ, մասնակցու — թեամբ Մարտիկի սերունդը երգչուհիներու, Տիկ. ՄԱՐԻԱՆԵՐ, Օր. Փ. ՄԱՐՏԻԿԵՆԻՆԻ, Նանա Գ. ՀԱՄԱՐԱՅՈՒՄԵՆԻ — ԹՐԱԿՕԵՐ, ջութակա — շար Ս. ՁԵՐՈՒԹԵՆԵՐԻ, ԿԻՊՈՒԹԻ եւ Կովկասեան նուալ:

Հոկա. 8ին Եր. Իրիկուն ժամը 9ին Salle Mazenod

ՊԱՆՏԱՏԻ ԱՂԶԻԿ

Բազմաթիւ երեքօրով: Մուտք 50 ֆր.էն սկսեալ: ՄԱՆՈՒՔ — Այս ներկայացումը մօտ ապագային պիտի տրուի Փարիզ, Լիւն, Վալանս եւ այլուր:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ — Գ. Տիգրան Կարապանի (Les Metz, S. et O.) «Յաւալ» հասարակաւ լիալ Շաղիկ կամ լրջակարգ: Ձեռ Հ. Բ. Ի. տուած Հա — ցէն պակասուել է:

ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՄ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ

ԼԻՄՈՆ Յը. Կապ. Խաչի Սա — Մանուշին — ընդ հերթաւորաւ շաբթիէն դասընթացը պի — տի վերակրէ ուսուցիչ Գ. Կարապան Գաւառալ — անի կամ Յովակիմեանի ղեկավարութեամբ, աշ — ար 2 Հոկտեմ սկսեալ ամէն կերպի առաւառ, տարը 104ին 12: 69 rue Louis Blanc, եկեղեցւոյ դպ — րոցի սրահ: Կը խնդրուի Սանուհիներէն ճշգա — պահ ըլլալ, դասընթացը օգտաւոր դարձնելու համար:

ՄԱՐՍԵՆԻ Կարողալ Խաչի ժամանակի դպ — րոցը կը վերաբարձուի այս հինգշաբթի: Դաւա — իտութիւնները պիտի կատարէ Տիկին Մանուշ Մանրեան: Արձանադրութեան ժամը անդ հինգ — րաթի կէսօրէն վերջ տարը 3—5, Հ. Յ. Դ. Ա — հարեանեան տնովար, 26 rue des Convalescents:

ԿՈՒՂԶՈՒԻ

Հայ կարող հակող օրիորդ մը կամ տիկին մը Գրանասակնի կըթութիւն տալուց, Դպրոցասէր Տիկինները վարձարեանին համար:

Դիւիկ ամիսվայալ վարձարանի տնօրէնու — թեան, 1 Bld. du Nord, Le Raincy (S. et O.), Tél. Le Raincy 172:

ԳՐՈՒԹԱՆՈՐ ԿՈՒՂԶՈՒԻ

Լա. Կոյիլի դորձուոր Կ'ուզուի, Վիլ ժուլիֆ արշաւաւոր համար: Դիւիկ Գ. Կանկեանի, տարը 2ին միջին 7: 7 rue Godot de Mauroy: Tél. Opé. 01-08:

ԴԱՆՆԻՃԻՆ ՀՐԱՄԱՐԱԿԱՆՈՐ

Ճրտնային ներքին տաղնալը, որ վերջին օրերս շատ սուր կերպարանք մը ստացած էր, չորեքշաբթի օր յանդիպաւ Հանրի Քէօյի զանկնին հրաժարման։

Ճարին մը և վեր նախարարական տաղնալը չէր ունեցած այս երկրին մէջ մարտի միտմանը կը շնորհաբար հրաժարեալ վարչապետը, որ յաջողած էր անվանաւ թուրքին տարին Արատա-դրութենէն և վեր այսպէս երկարակեցող դաշինքն ունեցած միտման։

Կառավարութիւնները ընդհանրապէս չէր տալայինք միտման մէջ՝ խորհրդարանին տը-տած անվանաւորման քուէին հետեւանքով։ Ճորտնային արձակուրդին մէջ ըլլալով, դաշինքը կը հրաժարի պարզապէս ներքին անվանաւորման միտման պատճառով։ Այժմ խորհրդարանը որ տակաւը նիստի հրապարակէ՝ լուծելու Համար մարտնայի, զոր մենչէ Նոյեմ. 18 յետմիջկուր տարին Հանրապետութեան խախտմանին կառաւ-րած շահերէն և զերեւ ելան։

Ներսի կարեւոր խնդիրները կային նախարարական խորհրդի օրակարգին միջոց, — զինքնուրուշարում և աշխատավարձերու յաւելում։ Աւաւանք լուծուեցաւ մասամբ, երկրորդը առկաին մնաց։

Երաթի իրիկուսան նիստին մէջ զանկնի Համաձայնութիւն յայտարարեց իր կարգը և կը կոր-տոր նիստինը զինքը պակեցնելու մասին։ Այսպէս, որոշուած էր՝ 1.— Որոշ չափով ածանցել անտեղի, երկնակախութիւններ, կաշին, կարպետը և չալսերէն 2.— Հակառակ ֆրանքի արժեքից՝ մասն և նախապէս որոշած որոշման՝ չալսելին, հետաւանքնէն, իւրի և չալսերի զինքը։ 3.— Ճարին այդ ներառման և զեղելի մասնատուր կըր և 4.— Տարաբանութեանց տաղնին առնելու Համար խտացնել հակակշիւոր։

Տրուած էին նաեւ կարգը որ որքից որոշուած էր՝ զինքնուրուշարում արաւանքին մասին։ Կառավարութիւնը 10 միլիոն ֆրանք պիտի արտադրէ՝ մասնակցութեան իրաւ շատու համար, որ կարպից զինքը բարձրանայ։

Գինքը պակեցնելու մասին կառավարութեան տաղնի որոշուեցան ոչ մէկ ազդեցութեան ունեցան ածաճելու Համար զփոխութիւն թան-ուրանակ կալմանկարութեանց, որոնք իր չա-րուանակին աշխատավարձի կարեւոր յաւելում պատանջէ։ Գործիչ իր նաեւ ընկերակցական կուսակցութիւններ։ Տիրող ընդհանուր կարծիքն այն էր թէ՛ անվան անկարող որ կառավարութիւնը զինքն-ը պակեցնելու մասին կը խօսի, ընդհանրապէս անտեղի կը բարձրանայ։

Նոր Հրատարակուած պաշտօնական միկակա-դրութեան մը Համաձայն, Փարիսի մէջ 34 նիստե-րու փոքրաքանակի զինքը Սեպտեմբերին 100ին 4 յաւելում կրած են Օրդուտուրի հետ թաղաքում մնաց։

Դրամներու վերջին արժեքներին առթիւ Ֆրանսիայի արժեքը անկախակի հանդէպ աւելի բարձր պահուելով, ֆրանսի կառավարութիւնը կը յայտարարէ զանդեղանի զօտիքին տաճաւ ապրանքներէն։ Միջոցին այս յայտարարումը կը զերեւ, ու-նիվանակ Անգլիայի և Ամերիկայի բարձր-ը պաշտօն են մնալանքներու, ձգանքի, քաղաքակ- և բուրգի զինքը։ Ուստի զինքը ածանցնելու ծաղիքը դժուարաւ պիտի իրարարծուի։

Գալով աշխատանքի յաւելման խնդրին և բանտարանական կալմանկարութիւնները մեծ կա-րեւորութիւն կը ընձային անոր և կը պաշտան-ըրհանուր զործարդին ընդ՝ ինք պոշտանով շար-ուի։ Ընկերակցական կառավարութիւնը և աշ-խատանքի ընկերակցական նախարար Դանիէլ Մալէրը կը պահանջեն կարեւոր յաւելում ընել 40 միլիոն պակսաւ յալապող բանտարանական աշխա-տավարանի միջոց։ Մինչ Կարպայետը իր պնդե-լուցնելը միտման ձեռքին զործարդներուն, աշ-խատանք չարաթիւան 30 — 32 միլիոն աշխա-տանքներու օրավարձը։

Կարպայետն ու Աշխատանքի նախարարը կը պնդեն իրենց տեսակետները միայն։ Երաթի օրուած նախարարական խորհրդարանը որոշած էր վարչապետին իրաւաստութեան ենթարկել աշ-խատավարձերու խնդիրը։ և

Ճարին է թէ Պոլսոյ պատարարական Տե-րապաշտէն ապօրինի գործունէութեանց ղեկ մը-կառավարող եղեղեղանքները և Տեղապետին մէկ կառավարութիւն պարզելու իրենց վէճը։

Պոլսական թերթերը սիւնակներ կը նուիրեն յոյց տալու Համար ինչ որ անցած զարման է հոն, միշտ հակառակակ ենթակազմութիւններով։

Որոշութիւնն այն է որ Փարիսին կաթողիկոս-րուրը թղթարարութիւնը ուսումնասիրելէ յետոյ եր-կու կողմերը հրապարակէ վերադադրում և ղեկ առ-ղեկ լսելու Համար պիտիք։ Կաթողիկոսին ժառն-կին Ուսի քը, և կեդր. վարչութեան տանաւ — պիտի Պ. Տանաս Մրապալան։

Ներկա կողմերու վերջնական բացատրութիւն-ները լսելէ յետոյ կաթողիկոսը յայտարարեց՝ — Որոշ Հանապետութեան եկալ Իտալիայու-լանայ վէճի մասին Այժմ կարող էր ընդ-դարձութ ընելին, այն Համարով թէ ամէն ինչ պիտի կարգարարուի արդարութեան սկզբունքով Համաձայն և երբ պիտի մնայ Հաւատարմով Ժո-ղովորդը։

Յետոյ սեղան մը տրուած է պատուիրակնե-րուն ուր խանդավառ քաճակահանք արտասա-նուած են։

Պոլսոյ Տեղապետին ընկերակցութիւնը յալեղ-ըր պայեղած է կաթողիկոսին, արդիւնքը Հա-մար Համար, բայց ան պատասխանած է։

Միջոցին որքի տեղով էլ առաջ, և ընելէ-մ, իմ թնտեսութեան աւարտին եմ և կարեւոր-պիտի արտադրեմ Ամենին Հալոց Հայապետին։ Նա է որ պիտի զրի Փարիսից Տեղապետին։ Ես իսկանքն այս ոչինչ Հնարարեցի։ Ես ձեր ներքին զործարդին խառնուելու չեմ. ես ուզում եմ որ ինչ-պէս կարող է զուտ խաղաղութիւն վերահաստա-տուի։ Ենթամենի որ պատարարին ընտրութեան փութացումը հրահանքը պիտի տայ։ Ես տեղե-կալեղքը արդէն ուղարկում եմ։

★ Կողմնակի լուրերու Համաձայն իրը թէ-կիրիկոս կաթողիկոսը՝ խաղաղութիւնը վերա-Հաստատուելու Համար առաջարկած պիտի ըլլայ կախականութիւնները վերջին և պատարարի ընտ-րութեան ձեռնարկին պատարարական տեսակէ-տան Համաձայն։

★ Բողոքող խումբը Պոլսի դարձին երկար զե-կուց էր Հրատարակեց ուր կը կրկնէ Արարչութեան ղեկ մը ամբաստանութիւնները և յոյս կը յայտ-նէ թէ արդարութիւնը պիտի յաղթանակէ։

ԻՍՐԱԵԼԻ կառավարութիւնը որոշեց միա-ցնել Եմֆա և Թէլ Ավիլ քաղաքները, Կոնկով-նաֆա — Թէլ Ավիլ։ Եմֆա Հրանտեղուն ձեռնեց՝ ծածկե կրկնեցին և վեր, երբ քաղաքին 80,000 Արաբները փախան։ Այժմ երկու միացեալ քաղա-քներու ներքույ ընակութիւնը է 325,000, որոնց 4 Հնարար միայն Արաբներ են, Եմֆայի մէջ։

ԵՆԻԿՈՒԼԱԿԱՆ Տանչաւ։ Միմաստանք նոր կառավարութիւնը։

ԳԵՆԵՐԱԼ Սեպտեմբերի ընթացքին Հարբիւրի 2 ղառ է մեծաքանակ, իսկ 100ին 4 փոքրաքանակ իրայ։

ԵՆԻԿԱԿԱՆ Ուժի գործածութեան մասին Անգլիոյ, Ամերիկայի և ֆրանսիայի միջին միտ-ութիւն մը և զորանկցութիւն մը ստեղծուեցաւ Ունչինկընի մէջ։

Ընկերակցական կառավարութեան Սէնի և Ռոնի մարշի ծածկութեան բաժանեւ քաճակեղով զաւանթին, որ ընկերակցական նախարարները շարուն զաւթենէ։ Դանիէլ Մալէր վարչապետին ուղարկած նամակով մը կը մերժէր ընդունել իրա-ւարարութիւնը։

Ան այս պայմաններուն տակ է, որ ծաղե-ցան նախարարական առաջադր, որուն լուծումը-րուական դժուար պիտի ըլլայ։ Հանրապետու-թեան նախագահը կը մերժէ ընդունել հրաժար-կանը։ Ուրչարարանք պիտի զուարթուի շարաթ-օր։

Գաղտնաբեր շատեց վերջնաւ, աւելան ոչ կատարեալ խաղաղութիւն Հաստատուեցաւ. քա-ղաքական դեռնի միայն ոչ ալ քարուքեցաւ աշ-խարհի խաղաղութեան անանտութիւնը։

Միջեւ երբ այս անդամանին միկանք։

ՀՐԱՆՏ-ԱՍՏՈՒԼԻ

Դանիէրն Իրաւարեցաւ

ԻՆՉՁԳԻՍ ՊԻՏԻ ԿՐԱՆԱ ԼՈՒԻՍՈՒԼԻ ՏԱԿԵԱՍՈՐԸ

Վարչապետ Պ. Հանրի Քէօյ երկէ կը հրաժար-վանքը տաւաւ Հանրապետութեան նախարարն յայտնելով թէ իր աշխատութիւնը կը նկատէ վեր-ջացած։

Ընկերակցական ընթացքը աշխատա-վանքներու խնդրին մէջ արդէն քաղած էր տալ — նարը։ Աշխատութեան նախարար Պ. Մալէրը նա-մակով մը կը պնդէր աշխատավարձերու յաւել-ման միտման և կը մերժէր վարչապետին իրաւա-րարութիւնը։ Գոտակցութեան իրաւաստ ծածկին — Երեւն ալ կը պահանջէին ընկերակցական նախա-րարներու ծաղաւոր զաւթնելէն։

Այս պայմաններուն տակ Պ. Քէօյ ստիպուե-ցաւ երթալ Բաւարիյէի զեղակը ուր կը հանց — տանայ Նախագահ Պ. Անասին Օրդու և անոր խո-կացանքին կը հրաժարակոնքը։ Նախագահը ուղեք մերթի, բայց Կարպայետը անկարելի դուստ իր պաշտօնավարութիւնը։

Ռոտապետութեան ընթացքին նիստի տանու — ցաւ տաղապետին լուծման եղանակները։ Նախա-զանք յայտնեց որ քաւ անվանաւորութեան պետը է Նախ Արչ. Ժողովը կը խօսար լսէ։ Արարչութե-տ պարզեց որ եթէ խնդիրը Արչ. Ժողովին տար-ուի աւելի պիտի կենտոտի ու երկարի, մասն — անոր այս պատճառ ուր միջադրարին կարեւոր խո-րհրդին կը ձեռնուի Ամերիկայի մէջ ընել է թէ նախագահը ընդմէջ կը հրաժարակոնքը, այն տանեւ, ինչ պիտի պահանջէ Արչ. Ժողովին անվիրական զուարթումը, որուն տանել պարզ յայտարարու-թիւն էր պիտի կարգաւ առ քաղաք, ստացել վի-հարանութեան տեղ ձեռնել։

Համաձայն էր որ այս վերջին ձեւը ընդուն-ուի, որքեղակ կարեւ կապուի խնդիրը։

Բայց ո՞վ պիտի երթայ յալեղանք Պ. Քէօյի, այս պարզապետութեան մէջ։ Ընկերակցականներուն և սեփականներուն պահանջներուն աւելի կարելի էր թուել կանգնել։ Առանց ընկերակցականներու մասնակցութեան խորհրդարանին մէջ ձեռնարկ-նուի չէր որ յայտարարութիւն ընել հակառակ են աշխատավարձ յաւելումը։ Անոր ընկերակցական զաւթնէ մը տարելու կարելիութիւն ունէի։ Կր խօսուի թէ Տանիէլ Մալէրի և Կամ Պ. Շուտանի մասին որ Ամերիկայէն արդի կուգայ։

Այս կարգութեան աւելի վարձանքի տաղնալ-մըն ալ կը նախապետեն ուժանք։ Ուրչարարանի որ ընտրութիւն մը կատարելի կուգի, որքեղակ կարելի ըլլայ Ժողովարարին ձախող նոր ձեռն — մասնակցութեան մը ստեղծել Արչ. Ժողովին մէջ։ Գործարարական սեփականները այժմ կը պաշ-տեն առաջնաւոր լուծման, իրենց պահանջները ի-րականացնելու Համար։

Բիւջայի Ազատու ժողովը

ՍՈՒՐԻՆՈՑ ՊԱՏՈՒՐԻԱԿԸ ԶԻՐԱՆԱՅԻ ԴԻՍ

Միացեալ Ազգերու Բաղաձայնական Յանձնաժո-ղովին մէջ ուր կը ձեռնուի ամերիկեան խումբ մը կիրիկոս անկախութեան Հարցը, Սուրիոյ պատ-մութեւ մասին էր Ուրչար պաշտօնակցութեան տես-կան տարաբար, անվիրապէ անկախութիւն տա-լու Լիբիոյ, Երթիկին և Սոմալիայի և երեւ մօրի — ինչ քաշի զբաղող գործերը։ Բուռն կերպով յար-ձակեցաւ։ Ծրմանակ ղեկ մը կը յամարի ըստ, չէր ծառայապաշտ զարգացանութեան յետադիմ — կան նկարագրին մէջ։ Պոնցը որ կիրիկոս, մեղ-քան են Տրիպոլի քաղաքի և վեր անկախ չեն ե-ղած, այլ միացած են Լիբիա անունին տակ։

Իւրաքանչի պատուիրակն ալ Լիբիոյ անկախ-ութիւնը պահանջէ։ Նաեւ Միացեալ Ազգերու տա-ժամեալ հակակշիւտ տակ պահել Երթիկին և Սո-մալիայ։ Սուրիոյ Արաբիոյ պատուիրակն ալ ղեկ մարտապայքուցաւ։ Երթիկին բաժանման։

★ Հակառակ Սոմալիաներու ընդդէմութեան զաղաքական յանձնաժողովը որոշեց պահել Գո-լեմայ յանձնաժողովը, որպէսզի աշխարհ միա-ցին երկրին Հիւրի ու Հարարը իրարային ու տեսակետական տեսակետով։ Այդ յանձնաժողովին մաս պիտի կազմէին Անտարիպ, Չին, Փրանսա, Նիդերլանտ, Փիլիպինները, Սուրիան և Բուրիան։

★ Յունաստանի խնդիրը Հայտնութեան լու-ծելու համար մասնաւոր յանձնախումբ մը կա-ղ — տանած էր Ամերիկա և Անգլիա կը շանաւ կար-պողքի Յունաստանին հիւսիսի քաղաքներուն առն-մանցին խնդիրները։ Իսկ Յունաստանի պատուիր-ակները մերժեցին ամէն միջամտութիւն ներքին յոյններու մէջ, որ է ընտանանքու վերադարձու-Հանապետութեան։ Իսկ զարգացած յանձնաժո-ղովին մէջ սովեւտ պատուիրակի Յարութիւնան և Իւրիոյի պատուիրակը անբաւականութիւն հեղին-կաւարարութիւնը թէ նոր մասնակցութիւն կու-տայ։ Նախապէս յայտնեց որ այս խնդիրը պէտք-է չենեն, պաշտնելով Հայտարար մարտին եղաւ-կացութեան։ Ժողովը 6 ղեկ 34 ձայնով մերժեց

(Լուրերու շարանակութիւնը կորույր Դ. էլ)

ԲՒՎ Ե ԹՐԵՍՍԵՐ ԵՒ ԹՈՒՐԻՔԻՈՑ ԳՈՐԾԱԿԻՑ

Ա.

ՎԻՆԼԱՑԻ ՄՈՒԹԱՐԵԱՆՆԵՐ ՄԻՋՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍԿԶՐԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Բ. և վերջին մաս)

Ե Մենք իր յայտարարելը, որ Քուրբեթյոյ քա-
նաժողովը և անկէ Հայաստանը շարունակ մասին
գաղտնիք պատուարած և ոչնչացուած է։

Բոլշևիկեան յեղափոխութեան, առաջին
հաղթանակը յայտարարութիւնն էր այս, ստորա-
դրուած Պոլսէն. «Ռուսաստանի տառնիկ կառավա-
րութեան պետ» Լենինը, և Ազգ. Գործերու գոր-
ծադար Մեմարիկ կողմէն (1917 Նոյեմբեր 24)։

Ե Ռուսա պիտի ընէ իրմէ կարեւորած աճէն
քան՝ ապահովելու համար թէ արագ պարզումը
Մետաղալիք արեւելեան շրջաններու և թէ անոնց
օրինակի փոխանցումը Քուրբեթյոյ։ Արասանիկ,
կարգի և Պարսկի շրջանները եւս արդարօրէն պի-
տի պարզուելու ռուսական ջորքերէն...» (Գրեթե
— Լիբովսքի դաշնադրի հրդ. յօդուած. 1918 Մարտ
4/17)։

Անհրաժեշտ է տեսականորէն կրկնել և մա-
նաւանդ, աւելի պարզել այս յօդուածին իմաստը
Պոլսէն. Ռուսաստանը, հաղթահարած իստ-
աւով կուտար պարզել ռուսական ջորքերէն Վնա-
տուրի արեւելեան շրջանները, այսինքն հայկա-
նաժողովը և փոխանիկ Քուրբեթյոյ. Ռ. Ռուսաս-
տան պիտի պիտի ընէ իրմէ կարեւորած աճէն
քան՝ ապահովելու ճիշտ կամքով ամէն բան։

Անկողը և բացարձակ այս վերջին մէկ ճան-
րուտը, իրական իմաստը. Բոլշևիկիմ համար
այս յանձնարարութիւնը իր նախնիկի նուիրողոր-
նէ թուր տեսիկ ոճըսկին արարեցորն.
Եւ մինչ անոնք, թէ ինչպէ՞ս, քոլշեւիկը
հասարակութիւնը իր խոստումն է։

1918 — 1921 թուականներուն, այս յարդեցաւ
պարզել Վնատուրի արեւելեան շրջանները ։ ։ ։
րաւ և կրկնէ Հայկական Հողերը — հայ եւս առա-
դաստան ունեւր և մանաւանդ վերապարզը հա-
յուկներն է։

Նոյնպէս յաճողութեամբ, Ռ. Ռուսաստանը
հաղթելու յանձնեց մեր ամբիկնիկ Հայքներուն
Հողերը. եւ որպէսզի, ինչպէսզի շարունակ այս
անկալարտի յախախտութիւնը, Ռ. Ռուսաստանը
մեր Հողերը սեփականութեամբ յայտարարեց Քուր-
բեթյոյ, անտեսելով ու միայն մեր ապագին իրա-
ւունքները, այսին ընդհանրապէս պատմութիւնն է։

Ռ. Ռուսաստանը, միայն իր արտակարգ նա-
խաճանքներով, Քուրբեթյոյ նուիրեց Արտա-
նանը, Կարսը, մաս մըն ալ Պարսկի շրջանին։

Այս քորբէն ինչոյ, 1921 Մոսկուայի ծանօթ
լաւանդարի, Քուրբեթյոյ առողջութեան մաս յայ-
տարարեց Ալէկ Հողերը (territories), որ ընդունու-
ն են իրեն. Թրքական Հողերը 1336 (1920) Յունուար
28ի Թրքական ազգային ուղեւոր...» (Վ. Նաւա-
արեան, ժողովրդական և Դաշնակցութիւնը)։

Առանց ծանոթանալու այս շրջանի արտաու-
ղիչութեամբ, այս մէկ ճանի փաստերը լինելով և,
ոչոյց տուաւ Ռ. Ռուսաստանի վերաբերմունքը
Քուրբեթյոյ նկատմամբ։

Այլ օրերուն, և մինչեւ վերջին պատերազմի
ստանկին տարիներուն, քոլշեւիկի համար տա-
ր — իր նշանակութիւնն և իմաստ ունէր Քուրբեթյոյն։

Ե Թրքականութիւնն և Քուրբեթյոյ հետ զորք-
ածաղցնութիւն, մասաւոր մեղքերը չէին, այլ տե-
սական ճնշարկ իմաստութիւնն և քաղաքական
և տնտեսութիւնն է։

Համայնաբար՝ Մոսկուայէն մինչեւ Երևան
— այլ չլինելու իրենց արտաուսմանեան մունք —
տիկները — չէին գիշեր, ոչ մէկին թիկնի. քաճիկ
ըր հանել իրենց միայն յատուկ, այս ատագրեա-
նութիւնն է։

Դաշնակցութիւնը, ընտա երեքն է։

Ընդհակառակն, աճէն ինչ էլ զործ գրին, Թրք-
ական թուր ոճըսկներու պատասխանատուութիւ-
նը բարդել Դաշնակցութեան վրայ։

Ապրիլ 11—24ի երեւան իսկ, առնել մը արագ-
աշուոյցին. Դաշնակցութեան վերաբերեցաւ. Թրք-
ական այդ ամբիկնիկ ոճըսկ պատասխանատու-
թիւնը։

Դաշնակցութիւնը նկատուեցաւ նոյնպէս պա-
տասխանաւոր, «հայ եւ թուրք եղբայրական
կոհնակներու Կովկասի մէջ։

Միւս եւս թուր պարտանքներուն, Քուրբեթյոյ
ի պատիւն էր, թէ որպէս ազը, և թէ որպէս պե-
ն — ստիկն։

Դաշնակցութիւնը ընդհանրապէս, առեկի և
փոխանակութիւնը ուժ մըն, ինչպէսզի մեր թուր
գոհախոսութիւններուն՝ անդախտ և գլխաւոր
խոյնաբեր ծայ — քրիստոն իրական գործակ-
ցութիւնն է։

Այլ օրերուն ալ, այսօրուան նման, աշխարհ-
ի իր ցնցելը զնախապալարի մէկ և կոմունիզմի
պարտարկ մէջ։ Քուրբեթյոյ իր տեղը դրուած էր
երկրորդ ճակատի՝ կոմունիզմի գրոշակակեր Ռու-
սաստանի կողմէն։

Դաշնակցութիւնը, և իր հետ զաղորդեցաւ
թուր հայկական կազմակերպութիւնները, հայ —

Երկրորդ Քուրբեթ 5 Ապրիլ 1773 Քուսակու-
թեամբ ու միեւնոյն ստորագրութիւններով՝ զը-
րուած ուղղակի վէճերուիկ Պարսիկաբնիկ, իր զը-
նախի նոյն խնդիրներով, ճաղարկութեամբ...
խնդարաւար մեր զերպագրութեան ուղեւ-
րուն առջին ինկա՞ն՝ արտասուած իր խնդրեց
մարդասիրութիւնն որ ի տէր Յիսուսի Կրիստոսի
Թանկարկին արեւան՝ հաճեց լսել զից անպա՞մ
անմիջապէս, որպէսզի կատարելապէս իւր
լաւան ըլլաւ մեր խնդը վիճակին, զի բացի միւս
պատճառէն՝ մեծ ցաւ մը եւս աւելցաւ լսելով Վ. Վ.
Հ. Հ. Կրթանաւէն և Ստիկանին թէ մեր դերա-
ն — պայտաւորեան արեւելի գիշուցուած էր թուի,
իր թէ միմիկ երեւը պարտաւոր են խոսելու —
Թեան և հետագոյն ու պատմութեմ մեր հրամանին
դէմ, որ սակայն այնչեղ է, ինչպէս դիտէ Ան,
որ քննիկն է արտուել...» (Ընդհանուր կեցեցա-
տակ օրոշումներուն վրայ հիմնուած՝ իր ցուցնել
թէ այս աճէն քանի պատմութեմ է Միսարանութեան
ստուշը, վիճակը և օրինաւոր սահմանադրութիւնէ
զուրկ ըլլալը. Ռուսի զի փառաբերը զէ՞ Բ. Բ. —
նախկին ընդհանուր Ժողովի հասանութեամբ՝ որոշ
կանոններ արտուել և որպէս քանակաւորապէս —
սին զատաստանին ենթարկելէն ինչոյ՝ մեր Միս-
արանութիւնը Սուրբ և Առաջ. Արքունիքն օրինա-
կերով հաճեցորն. իր պիճմէն Արքաւոր ընտ-
րութիւնէն մինչեւ հիմա — ջանքերեք տարուան
միջոցին մեր Միսարանութիւնն երկու երեք անգա՞լ
փորձեց այս քանին ձեռնարկելուն, բայց ընթաց-
չաւուս, պատճառն է՝ այժմուս. Արքայադէր...»

(Երկու վաւերագրութիւնն այլ կը գտնուին Hofkam-
mer archiv Comm. Lit. fasc. 500)։

Այս Քուրբեթին մէջ յիշատակուած շերքը պա-
րարտելիս խօսողով, վիճակալիկին անախարհ
Հ. Միսարանութեամբ, Հ. Առաւմաւաւոր Բա-
րեկին և Հ. Ստիկանուս Անցն, զի վերջին եր-
կուքի ժառնկ նոյնիկ Cappellotti (Storia del Cris-
tianismo, հատ. Գ. էջ 211) իտալացի 1846ին հե-
տեւեալ յիշատակութիւնը կրէ՞ թէ 1773 տարուին
Մարտ 25ին վիճակուիկ Պարսիկաբնիկ զմանցեալ
նոյն Վ. Վարդարի միջանկերուն իր այցելութիւնն
Ապրիլ 13ին զնախապալարիւ համար վաճակն մէջ
իրենց ունեցած պատշաճութիւն՝ Հայր Առաւմա-
ւաւոր Բարեկին և Հ. Ստիկանուս Անցն, — ա-
ռաւելել, ինչպէս վերին յիշատակած եմ, ուսուցի-
կը փիլիսոփայութեան իսկ երկրորդն էր վերա-
կացեալ նորքնայնչի՞ց, այն պատճառաւորաւ —
Թեամբ՝ իր թէ ուսուցանելին ու նորքնանքը
մոլորեցուցած են։

Այս յաշարկութեաններէն իր հետեւի թէ որպի-
սեմէն է արեւեարագրութիւնը՝ իր թէ 1772ին է՞ր
որ ծայր կ'աւանդէ ներքին իրաւունքներ Ս. Հայ-
րիկ խաղաղ մեծաւատութիւն մէջ...» և իր նոյն-
անոնքի՞ որպիսկութեամբ. զիլուրեմ զարգաւոր-
եցնել երկուս և Հ. Առաւմաւաւոր Բարեկին
Չուլպայեան և Հ. Միսարանութեան Արքունի-
քին, որոնցմէ առաջինին համար՝ յիշատակու-
ի գրէ թէ զնախապալարը էր հրամայելու, քան հա-
պարտելու. իսկ երկրորդին համար թէ՞ զընդ-
նելուր Թեամբ կը միայն իր Արքային դէմ է։

Այլ զնախապալարեցը կարող է դնու շատ
քան ըսել. ինքը սակայն լոկ անհատ մըն է, մինչ
յաւաճը ըրուած վաւերագրութիւնն մէջ՝ փախ-
կան հասարակութեան թուրքերու մեծաւատու-
թիւնն է որ իր իստի. Եթէ ինչպէս չի՞ր ղեկար-
անհասական զգոյնութեան կամ զերկուս զլիսը-

Ինչպիսիւս ու Պորտու Նուարդ փայտն, չպոյիկ կա-
մաւ և եւրոպական տիպաւորներն փէշին կ'են
կըսուծ ։

Որքի խօսողով, Դաշնակցութեան հետ քա-
վանակն հայութիւնը, հայկաթուրք ճակատի մէջ
էր։

Ռ. Հայաստանի վարչիւնները, ոչ մէկ առթի-
կը փախելին շատագոյնուր Քուրբեթյոյ, և հայ
ու Քուրք գործակալութիւնը։

Ե Խորհրդ. Հայաստանը անհնաւիկերէն յայ-
տարարեց — իր զըր Միսարանութեան — թէ Ար-
եւելքէ՞ անհրաժեշտ է ուժ տալ ազգային — ազա-
տագրական յարմարաւ Բեմալի շարժումը ոչ ոչ-
ըրուած է կապիտալիստական եւրոպայի տնտես-
ութիւններէ զէ՞, Քուրբեթյոյն ուղարկ է դուրս զայ
Առաւմաւաւոր ի՞նչ տեղի, զոր համար էլ նա ան-
հասարակ էր և սակայն եւրոպական հորքերի
դէմ։ Քուրբեթյոյ վերին կայացիմ Սիւրի անգլի-
այեան այլ երկրորդ անգլայիմ վերապալ, որի տակ
կայ Դաշնակցական Հայաստանի մերկայացուցչի
ստորագրութիւնը։ (Ընդգծումները ձեռքէ, Ս.
Տ. Բ.)։

յաղբերման երեւոյթները եղած ըլլալիկ՝ պարզ է
թէ զոյգ վարդապետներու արտադրութիւնը Հայրք
փառական պիտի ըլլար։ Անախական պատմութե-
մէն մէջ ոչ անսովոր երեւոյթ — բայց ոչ էր —
թեան մէջ միեւնոյն պիտի ըլլային անոնք ուղարկ միա-
րեք և միեւնոյն պիտի ըլլային անոնք ուղարկ միա-
րեք։ Անախական միջոց ձեռք տուած էր՝ նման քան մը
կաշախոյնը համար։ Երբ տա Մարտ 16ին (1773)
դէ. Առաւմաւաւոր Բարեկին և Հ. Միսարան-
ութեան Պարսիկաբնիկն կը կարէ, և ասոր-
բեր լալիկներով վիճակներէն զարգաւորութեան
աճանակներէն որքա՞ն հաւանաւոր — հիմնուած
վիճակիկ Պարսիկաբնիկ, Յովհ. Բարազայիկ ար-
ածուս գրին վրայ — իր դրանայ անոնց յանձնէլ և —
րենց ճանաչանալան Քուրբեթյոյ, թէ և պատրիար-
քին որդուան էր որ անոնք նկատուելի իրը և հայ
աշխարհիկ ճանաչանքներ, և իր կախալարիկ
պատարաւորէ՞ միջինը որ յանձն զարդար տեղա-
նոր, համաճարի կանոններու իրաւունքին։ Սա-
կայն Ծանախելիկայ Ներսիսանուրիկը զարդար
Միկիկներու փախտանք է հայրերը. իր փառական
օգնու թեան հանկին աներաւ. կերպով հասանալով
իրենց այս զոյգ եղբայրներուն, հասարակով 28
Յուլի 1773 թուականի պատշաճական գրութեան
անոնց փաւը ճանաչանալական ձեռնարկութիւնը
հայտն է։

Միսարանի և որ Կաթ. եկեղեցւոյ օրինակերը
Քոյոյ իր տար որ վաճական մը, որ իր վաճական
հասարակութիւնէն կ'են և կամ արտադրուած է՝
լոյլայ նոյնիկն եկեղեցական պատկան իշխանու-
թեանը տնտեսութիւններով — եկեղեցական քարք
ստանախաններու հառնի կամ իրեն պատասխանա-
ւոր պատշաճութիւն յանձնուել։ Արք, ինչպէս կա-
րել է մինչեւ իսկ իրողութիւնը որ Առաջ. Արքա-
նոր ոչ միայն իր հակառակորդն որ Հ. Առաջ. Բարեկ-
ին 1802ին Քրիստոս Միկիկ. Միսարանութեան
Արքայաբն ընտրուել, այլ նոյնիկն ղեկավար երկու
ստար յաւաճ գինեք արդէն Արքայապետարան —
թեան տնտեսական քարքայաւոր չէր։ Առաջ. ա-
ռաւել ինչպէս է որ Միկիկներու Տուն մը եւկա-
ղապու կ'ունենայ։ Առաջ. Արքունը հաւան է այս
ձորքով օտանը ծան. Բարեկինի թուր յալորը-
ններ։

Բարեկինի արքայապետարան անուանելի է 4
ստար ինչոյ՝ 1804ին Ս. Հայրարանի փառն մէջ Նու-
նուրիկ արքայապետ. ծան. Բարեկինի իրեն
պարտաւորութիւնն է՝ Ստիկանիկը Անցն, որ
1800ին յալորեցած էր տարի մը յաւաճ վաճական
Միկիկներին՝ իր Արքայ։ Արքայապետարան —
թեան տնտեսական քարքայաւոր ծան. տնտ. այ-
նուրիկը ճանի՝ զինքան իր վաճակն իրենց պա-
տար, ուր ընտն մինչեւ 1921ին վաճականու Արք.
Կրիկինն է։

Միկիկներու անկաւ ծանի երկինքը զոյգով ծա-
ղած վիճակայ Միկիկ. Միսարանիկը չլէկ —
չու քան իր մեծ հիմնարկին զանաւ զերկան
նարակ, և ասով՝ ոչ Միկիկայ զորքն էր եւ ոչ
այ Հայ ազգը տուածէ։ Թրքիստ ապաստանած
Միկիկներու հայրերը, զուրկ ինքնական աճէն
միջոցներէ, իրենց հակոխ զորքով վաճական
եկեղեցւոյ և ապագային կից՝ 1775ին իր խորհր-
կարգաւորին զպարզ էր հայ մանկանուր զատա-
րակութեան համար. զարգաւոր մը՝ որ զուցէ միեւ-
նու և մը փաճանակ առջի էր զանաւ Միկիկայ
յարմին ներքին։ Իրպիւր մը այլ զեկեղեկ ծաղկ-
ներով զորքի սկսեան Միկիկներու ծաղկը, սակայն
իրենց Թրքիկաւ անպաշտած զընթ 40ամեակ կեան-
քն եղաւ անընդհատ յետին տնտեսական զրկեմի
կեանք և զորքիկան պարտար. Ռուսի զարմաւա-
նէ չէ որ երբեքին իրենց համարած հայրերու
պատկաւորիկ իրեն մաս մը որդեկ ծնայ Ս. Հայ-
րիկ ծնանալուան անգաւ, տանք նոյնիկ Քրի-
կաւ զայլիկ ինչոյ կրկն վերապալուած Ս. Հայ-
նուր. յաղկով զընթէր այս տնտեսիկ կեան-
քին։ Այս հայտնուած Միկիկ. հայրերու համար՝

Մեր ներկայ յօդուածի կապակցութեամբ և
կարելիոր այս յայտարարութեան մէջ, Քուրբեթյոյ
ընդարձուած դերն է, և անոր՝ աճէն զիցով օտան-
քիւն անհրաժեշտութիւնը։

Գ. Միսարանիկեան համար, Քուրբեթյոյ տնտի-
կն էր, ոչ յեաղաքիկութիւն, և ոչ իսկ պարտաւոր Հայ
Ժողովուրդին։ Եւ այդ պատճառով ալ, ան իր
յայտարարութիւնն է։

Ե Մենք առաջադրուած ենք հայտնուել և իստ-
պարտութիւն հասարակուի հայ եւ թուրք Ժողովուրդ-
ներէ մինչեւ, մենք առաջադրուած ենք օրդն իւր
Քուրբեթյոյն՝ զէն ցնել եւրոպական յալորա-
նէն ինչպէս Արեւելքէ, ընդունալիկ զարմանքը ոչ ոչ-
թեան տնտեսական զարգաւորին։ Եթէ այս անչէր կատար-
ուել, այն փաճանակ կեանք քան ինքեան իր յո՞ւ-
նութիւնը Միկիկներէն։ Եթէ այս անչէր կատար-
ուել, այն փաճանակ կեանք քան ինքեան իր յո՞ւ-
նութիւնը Միկիկներէն։ Եթէ այս անչէր կատար-
ուել, այն փաճանակ կեանք քան ինքեան իր յո՞ւ-
նութիւնը Միկիկներէն։ (Ընդգծումները ձեռքէ, Ս.
Տ. Բ.)։

(վերջ յալորով)

Ս. ՏԵՐ ԲՈՎՄ.

Աճեկեան խորերը

Ամերիկայէն Գաղթի Ժամանակ մեծատաղանդ արուեստագէտներու շարքին՝ ահա նաեւ երկու քաջարիքի եւ ճարտարագոր շարժարներու հետեւին անոնք, որոնց նուագահարները սոսկի կ'ունենայ այս կերպիւ ՝

Մարօ եւ Անահիտ Աճեկեանները, շատ երբ-տաւարը, մին՝ դաշնակահարուհի, միւրը՝ ծու-թակահարուհի, մեղի կուտան Նիւ Եորքը, ուր վերջին տարիներու ընթացքին իրենց նուագահար-դէաները արժանացան եւ ծանօթ մեծ ընտանեակն-րու դիմագրաստներն ՝ շէրի Եորք Փայպթի սկս-ւաւոր ընտանաւոր, միջնադարէն բարձր արուես-տագէտներու կարգին կը դասէ գանձուի ՝

Այս երկու մեծարժեք շարժարները, զիս շատ դեռահաս շրջանէն իւր իւրաքանչիւրը գիտորթին մրցանակներն ՝

Մարօ Աճեկեան, 9 տարեկանին, Նիւ Եորքի ճարտարներէն, իր առաջին նուագահարողը ար-ւած է նուագախումբի խաղակցութեամբ Աւելի վերջին, ուրիշ նուագահարողի մը ինքն է որ ա-տուղին անցած ըլլալով Ամերիկայի մէջ նուագա-ն ու ճանչցուցան է Արամ Մանասարեանի Շանք-տուր, ընկերակցութեամբ նուագախումբին Շանք-տուր ինքն էր խաղակցութեամբ իր շատ մեծ է ե-ղած թէ արուեստագիտութիւնն է թէ երգահանին ճամբար ՝

1940ին Նիւ Եորքի, Town Hall մէջ իր հրա-պարտական նուագահարողը ընտանեակի զոյս-տաններուն արժանացած է, որմէ վերջ, իր զորքը, փայլուն ընթացականութիւն՝ Անահիտի հետ յաճի-րաբար տուած են նուագահարողներ Գոթիներ, Ուոշինգթոնի, Բանաստեղծ եւ միջառնկայի մէջ ուր՝ Ամերիկացի ճառարարութեան իրերէն ին-տերնացիոն լինելու արժանեցեր ՝

Իտալացի մեծահայտէ Քոստանինի՝ Անահիտ Աճեկեանը իր դասէ Ժամանակակից իտալեան սեկ-վիթրիօսը ընթացականութեան կարգին ՝

Արգոյան, 1946ին աւել իր շարժի Daumberg մը-ցանի եւ իր յաջողութեւ ու խոստանալով առաջ-ւելջ իր եր քայլերի իր առջին ՝ Town Hall մէջ իր հրապարտական նուագահարողը, ինչպիս նաեւ իր զորքը Մարտիի հետ անմարտեան ունիկորթ թիւն-ները քայլերին յաջողութեան իր գանձին Անահիտ իրաւասոր, աւել արդէն յայտ կուտայ որոշիչ հր-ման եւ մեծարժեք նուագահարութիւն ՝

Ահա այս կերպ տալանդաւոր շարժարները ՝

յաւազոյն օրերու դուռ յայտն ՝ պարագային երբեմնով ՝ իրենց Վիլհելմ ճառարարութիւն 1810-ին, ուր նոյն տարին իսկ՝ Կալսեյարական արտուած-ըրդ իրենց ամբամեծ ընտանեակին սոսկ իր ար-ուի վիզարարը կրճարակներու մեծատաղան-ներէն Միխայիլեան մեծատաղանի հոգին վրայ ՝ եւ իրաւունքը քանդու ճոռ տարան ու դարձուց-ւաւ Նիւ Միխայիլեաններին սայլալար կը լուսնի դարակա ՝ տալարական ու դաստիարակական դարձուցնէին ՝ յօրուս ճոռ մայրութիւն եւ ճանուոր աղջին ՝

2. ՎԱՆԱՆ ԻՆԳԼԻՆԶԵԱՆ

Են որ Հանձուր եւ ճաւե Հարարութիւնը պիտի ու-նենանք լսելու կամոյն արժանի մէջ ՝ Գաղթի Հայ երաժշտանէ ճառարարութիւնը ժամանակ, որ ա-ր անտանձան հրճուածութիւն եւ մեծ հետաքրքրու-թեամբ պիտի զայ մանկանք իր աղջին այս եր-կու երեստանքը եւ խոստանալով արուեստագի-տութիւնները, որոնք նուագին անցած ըլլալով ըր-կոյն մէջ կուտան իրենց նուագահարողներ եւ ճաւե-տաղանին անցած ըլլալով ճոռ յայտարարով եր երե-տան կուտան, քանի որ յօռնեմբու ունիկորթ - թիւնները շատ Հարարագիտութեան լուսն եւ Գա-ղթի մէջ ՝

Յայտարարին ժառ կարողը դաստանակներու կողքին, պիտի ծանօթանանք ճաւե երեք արդիա-կան երգահաններու զորքներուն, որոնք մէջ մին, Այան Օսաննէ, Ամերիկայի շատ դիմագրաստու-տն սիբուս երգահան մը ՝

Նիւ Եորքի աշխարհագրական Carnegie Hall մէջ աւ տուած է նուագահանողէ իր ուր՝ անմար զե-կալարան շատ ընթացականութեան ՝

Այան Օսաննէ, Ամերիկայի մէջ կը յնաւորի Virtuose երգահան էր, անմար ու օտուտան ամերիկե-անք բարձր մայրութիւն, այդ մայրութիւն աւ սպաս իր դէն տոնեգրութեան ճամբար, Հայկական եւ - լուսնային folklorique թիւնները ՝ Կալսեյար Ամերիկայի մէջ ճանա եւ մեծացած ըլլալով՝ իր զորքները կը կրեն Հայի. զորք ու ուրի. եւ շատ ինքնատիպ են ՝

Այան Օսաննէի Տոտուի (Կանի զիւրաք - դառ) զորքը որ առաջին անգամ պիտի նուագուի Գաղթի մէջ, ծոծուած է Մարօ եւ Անահիտ Աճե-կեան զօրքերուն ՝

ՈՒՐՓԱՅԻ ԶԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ 34ԴԴ ՏԱՐԵՆԻՄԱՐԸ

Ուրփայի Զերոսամարտին տոնակատարու-թիւնը, տեղի ունեցաւ Հոկտեմբեր 28ին՝ Մայր Ժե-կարպի մէջ ՝ Սրահ լեցուն էր ՝ Միջոյրբու տալը ՝

Նախապէս Գ. Յ. Հնայանցի, պարզեղով օր-ուսն Հաւաքողի իմաստը լեւոյնք թէ՛ աղբ-րու պատմութեան մէջ Հայ Ժողովուրդը իր որ ա-րախան տառապանք ըլլալ արքան Հայ Ժողովուր-դը ՝ Ահա այդ տառապանքի տուտեղէն իր մնաւ իր ինքնանքը, եւ Գաղթահարներու նման շատ մը Հերոսամարտեր, արժանի դիմագրաստեան եւ փութիւն էր ապա մէկ յայտնական յոռնեգ յար-գանքէ մը արդէ՛ ճարտարագոր ժր. Աստուի Բե-ռուսն որ կողք մէջը որդեկան եւ, աւել ինչ-որ ռաշայի Հայրիկն ՝

Հնայանի կուտակութեան կողմէ խոսեցաւ Գ. Չէլիսեյանը, որ պատ մը ծանրանալով Հայ Ժողովուրդի կամ տառապանքներուն վրայ, լուսն-իլ, կուտակութիւններն ին իր այդ օրերուն արքանցիկներն ինքնատաղաններն ունի Հայ Ժողովուրդին մէջ ՝ Եթէ անոնք ըլլային, մեծա-յայտը պիտի չունենային ոչ ինքեան եւ, ոչ ալ միւս Հերոսամարտերին եւ դաստիարակելով կարող մը արաջող ջարձարեւել ձեւերը, որոշա-պէս լեւոյնք ՝

— Երա՛մ եմ տաններ, որ այսպէս կուտան

ե յարձարելու ձեւերը մօրեւրի վրայ նստեցուցի-ր են մեզ ՝ Միւսը պէտք է դիմանալ կառավարութիւն ՝ Անանց այդ կառավարութեան, զոն մը եւնք պարագայով ՝

Գ. Տաւան Սարգսնի վերջ, որ յուզողովով արտա-տաւ Ա. Մանասարեանի Կալսեյար արդար, Հ. Բ. Կա-լսեյարի թիւն կողմէ խոսեցաւ ընկ. Հր. Մանուկ ՝

Յիշելով մ. Ենարպիսի մկար ի վերայ նը - օրոյ, զիւրեղի ընտանեակներէն, թանխոսք պատ մը ծանրացաւ Հին Ենարպի պատմութեան վրայ ՝ Ապա անցաւ 1895ին տե. ծերերուն, որ Հայը իր անկախագիտութեան ճամբար շատ . զոհե-ր տուած էր ՝ Յետոյ քանի որ օրեւորիկ իշխաւե-լներ պատմելով Պոլսեմէ մինչեւ դաւանելու դու-րեւող Հայերու կեանքէն, Հայարուսթեանի փա-տարանեց զարքմէր, որ Հայուի սիրունը մը մէկունք երեսմէ էր ՝ Ուրբան, ըսաւ քանխոսք, կը պատկանէ այդ սիրունին, որ 1915ին իր ար մը կորեկեմեղով կըցաւ սարսափի մասնով ՝ Ծաղիկ փայլել վեջ Հայարուսթեանի թանխոսք, եւ այսպէս - ծաղիկով Մ. Ենարպիսի թիւն եւ իր ընկերն - րու իշխաւեղ, երախտակ ՝

Հայ Ժողովուրդը, երբեք մէկ վնասի, քա-նի ունիս այսպիսի փառապանք Հերոսամարտեր թու ծոցեր մէջ ՝ Ուշ կամ կանոնի պիտի ստանա-սարքը կրտսեմը ՝

Ենարպիսի թիւն Գ. Ա. Մեռուսեանի դու-նակին, տիկին Լիւսի Կիլերեան երեք եւ Լուսի լուսն ծը ՝

Յետոյ խոսեցաւ Գ. Ա. Յայանցի, որ ըսաւ թէ այս երեկոյ Հաւաքուած եւն Հոռ աղջոյնի կատարելու մը երեստագիտական պարագայա-նութիւնը այն մաս մը Հայերուն որոնք իրենց խո-թեմբար վերջինքն մըր պատիւի ՝ Ենարպի կան-թէ Հայը մայիսի եւ յաճախ այդ վերջինքնը պատասխանած եմ, ցուցնելով Ուրբան, Կանի, Չէլիսեյան, Ե. Գաղթահարի Հերոսամարտերը, եւ Կալսեյան Ծաղիկ վերջինքն Վեռուսեան Տաղը, եւ Կալսեյան տանեք թէ Հնայանի որքան զիւրեղիկ կերպով նկարագրած է Հայուն զարմութիւնը ՝

Գ. Զօհար Մուրաւանի արտաստեմք Սիւ-րանի թիւն Բաղարարի թիւնը ՝

Ապա Կիլիկիոյ Բուզ. Միւսեան կողմէ խոսք տաւ Գ. Մ. Գուլումեանն ՝ Խան Հին Ենարպի պատմութեան ընկելով, ինչպէս ին օրերու աղա-պա ին խոթումներին Կալսեյար շատ զիւրեղիկ Հա-տուած մը Ենարպիի թանխոսքութեան եւ, Հաստատեց Գ. Ե. Կ. Կալսեյան Ուրբանի իմաս-պիկն ոտան մը ըլլալը ՝ Եւ այսպէս Հասաւ 1915 թուականը ՝ Մանասարեանի կանաւ տաւ օրուսն Հերոսներուն վրայ, որոնք ամբողջ 25 օր զաւա-րա դիմարած էին թրակաւ կանոնաւոր թան-կին ՝

Յետոյ փառաբանութեան ընկելով օրուսն Հե-րոսին, ըսաւ Մ. Ե. Ենարպիսի ին ար մը կը կը-րեմեղով եկաւ ապագայանքին թէ՛ Հայը քան-լ եւ, եւ քան քանքը ՝ Ան ինչեւ վերջ մեծա պատ-նէին վրայ, ինչեւ որ զիւրեղիկ ու եկաւ ու ծաղիկ ոտըր ՝ Միւսեյար Հայոց Արիկեյան ՝

Մեռնելի առաջ նախապէս կը զորա նոր սե-րունքով, որ Հեռեւի տը քանքեր օրեւորին ՝

★ Ներկայ էին Հայ կուտարներուն եւ Սպա-նից Միւսեանց ներկայացուցիկները ՝

ՊԱՐԱՆԻ

«ՅԱՆԱՅԷ» ԲԵՐԲՐՈՒԸ

ԱՆԻՆ ԾԱՆՈՒԵՑԱՒ

(ՊԱՏԻՐԱՆ ԿՅՈՒ, 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՆ ԿՈՐԵՑԱՆՈՒՐ

Բ.

ԲՈՅՈՒ ԵՆ ՍՈՒՐ

ԱՆԻՆ ին վերջացած էր ՝ Անի աշխու չէր պատկանէր Հայերուն ՝ Յովհաննէս ՝ Սմբատ Պապարեանի կուտիկ կա-տարուած էր ՝ Յուստանուս ու Գլխաւեւ էին Վարդանանքը, իսկ Վեստ Սարգիս իր հրճուէր իր տարած յաղթութեան ճամբար, ինչպիսպէս պիտի կընար Ժամանակը Հայոց զարեւ, Հոգեւ թէ թէն-ւան Ժամանակ Յուստանուս արտուած ըլլալը ՝

Անի անկողմէ վերջ, զիւրեղ մը իսկա մտեղ-մական խոսակցութեան մէջ էին Վեստ Սարգիս եւ Գաւառականն զորավարը ՝

— Ինչպե՛ս, կուտէ յոյն զորավարը, փառա-քանք ինք կատարուած են աղջին եւ դուս պիտի ստա-նաւ քիտի խոստացուած քանք, միայն թէ թիւն-մենք շատ ունիս, պէտք է քանքել զանոնք ուն-չայնքուն, մասին ՝

— Այո, թիւնանք շատ ունիմ, խիստ շատ, պատասխանեց Վեստ Սարգիս ՝

— Եւ այդ թիւնները Հայ իշխաններն են անշուշտ, յարեց Գաւառականն եւ խորամանկ յայտածք մը նմանք Վեստ Սարգիսի գէմքին, Խարձոն թէ անոր Հոգիին դուտիկը իմանալ կու-ղջի ՝

— Այո, Հայ իշխաններն են, կրկնեց Վեստ Սարգիս ժառցիկ ՝

— Իսկ շա՛տ են այդ Հաղարուսթի իշխան-ները ՝

— Երեստ շատ. միայն Վարդանանք երեսունի յայն են ՝

— Հըմ, ատոնց վրայ պէտք է աւելցնել ուրիշ երեսուն ալ, կրկնեց խորամանկ ժայլովով Գաւա-ռականն ՝

— Ինչո՞ւ ՝

— Որպէսզի զա՛ւր ապա՛ով լլայալ եւ յայ - թուսթիւնը կատարուած, ինչպետ Գաւառականն Հեղինակ ՝

— Առիկա կայում ունի կայսիկ ողորմած կամքէն, պատասխանեց Վեստ Սարգիս առանց Հաստիկուն յոյն զորավարին Հեղինակն ձեւը ՝

— Ուրեմ ինչպէ՛ս վերջինեք այդ արդեւ - չերը, Հարցուց Գաւառականն կարճ լուսնեմէ մ թ խոց ՝

— Վերջինքը շատ դեղին է, տէր իմ, միայն թէ մեր ախկեղութիւնը ունեւած ՝

— Ինչպե՛ս ՝

— Երկու ճամբար կայ թիւններն ունիս - ցնելու ՝

— Որո՞նք են այդ ճամբարները ՝

— Թոյնը եւ սուրը ՝ Մէկ քանիկ թոյնով, իսկ միւսները սուրով պէտք է ունչացնել, այս է իմ

կարծիքս, այսպէսով միայն կը Հանդատանայ ինքուս ըսաւ Վեստ Սարգիս ամտութիւն ՝

— « Զուլումի մարզ », մասնեց յոյն զորա - վարը, զարմանալով որ իր աղին կանգնած է Հայ իշխան մը, որ կալսեյարի իրեններուն ոչնչալ - ման ՝

Դիւ չէր, Հանդիպած այս տեսակ դաւանանի մը, թէն ներքուստ կ'ընտանաւոր որ գտած էր մարդ մը, որ կրնար նպաստել իր ծրարեղներն իրադրմանն ՝ Զէ՛ր թ Յուստեց զիւրեղոր նպաստ-ը Հայերը յոյ Հայապատկեան մէջ պահելու չէր, այլ անոնց աղաքները ընկել ու իրենց մէջ մու - չելը ՝ Ու Վեստ Սարգիս ճիշդ այդ նպաստակի ի - ռադրմանն կը նպաստէր, ատոնց Հաստիկուն որ իր երապած զա՛ւր պիտի նստանար Ենարպիսի ՝

— Լաւ, Համաձայն եմ. մէկ քանիկ թոյնով, միւսները՝ սուրով ՝ Թոյնով դուս պիտի ունչու-ցնեմ, իսկ սուրով՝ եւ, ըսաւ Գաւառականն ՝

Փոքր լուսնեմէ մը վերջ, յոյն զորավարը կը-կին չարցուց ՝

— Իսկ ունի՞մ մարդ մը. որ կարեւայ դուռն Հանել այդ քան արանց արժուովի ՝

— Անեմ Հաստարուս մէկը, որ կրնայ Հա - րիւր իշխան թուտանելու ՝

— Լաւ, այդ Հոգը ընդի կը ձգեմ, իսկ զոնք այն քան իմ, Վարձար իշխանը եւ Դիւրիւր Սա - դիարարը ի՞նչ մա՛ով պիտի ունիս սպաննել, Հարցուց Գաւառականն ՝

— Սուրով իշխան, այսպարած էր զանոնք Թոյ-նով սպաննել, սակ զա՛մ՝ ծեր արուսթը շատ զգոյշ կը պահէ ինչպիսիք ՝

ՊԱՐԱՆ ԱՅՈՒԱՅԷԱՆԸ

Սովորական առաջարկը, որով քրոջ Յարութիւն-
ան լայնաբերկը Բէ Յունաստանի մէջ տեղադրե-
լարտնադրութիւն կարեւորութիւն յնդգործ ին-
քն կարգադրութեան: Միւս կողմ Արեւելէն Հե-
տադիր մը կը հաղորդէ Բէ Բոլոր ժամանակաւ
— Ներք ալի մը կը քննուի ներման յանձնարարքի
մը կողմէն:

★ Յոսիքը նոր հիստ մը կ'աղայնէր դրադու-
համար աստորական դաշնադրի խնդրով:

ԳԵՐՄԱՆԱՄԱՆԱՍ ՏԱՐԱԳՐԻՆԵՐԸ

Տարադրական Միջազգային Կարգադրութիւն-
ութեան (IRO) ընդէ, տարեկը, Տեղադր Գիւնիւնը,
Հոկտեմբեր կ'ըն տարեդարձան կողմ մը ուղղել ան-
դաւադրելով պետութեան, որովայն ընդունի տա-
րադրական տարեդարձները որոնք օրէնքով
յարգար չեն ներառելի համար:

Գաւազանական տեղեկագրի համաձայն, տա-
— հուրէ IRO-ի զարգացմաններուն մէջ մնացած
500,000 տարադրական 174 հազար այն զըժ-
— բարձրական են զորս ոչ մէկ երկրի կողմէ ընդու-
նելէ, ներկայ պայմաններուն մէջ: Անոնց մէջ կան
12 հազար քրմիկի հիւանդներ իրենց պարագանե-
րով: 5 հազար ծերունիներ, 4100 լատնական
մայրեր իրենց զաւակներով, աւելի քան 2 հազար
քրդական յաջատարներ եւ ժող 7400 թաղանշան
ընտանիքներ որոնք օգնուիական կը կարտուն:

Այս դժբախտները մեծ մասով կը բնակուի Ա-
տաղիոյ եւ արեւմտեան Կիւրտանիոյ մէջ եւ թեւ
պիտի լլայն այլ երկու երկրներուն միջոյն, ներ-
միջոյն իր դրոժնականները շարքերէն յառա-
— չիլայն անուս: Այժմէն բանաշխարհիկները կը կա-
տարունի Տարադրական Կարգադրութեան եւ
դաւազան իշխանութեանց մէջէն:

Վեզ, տարեկը իր տեղեկագրին մէջ կը խնդ-
րէ ընդունիլ, այս դժբախտներուն հետ, հոյսերը,
Հայադրականները եւ յամոզմանաց մայրեր, անոնց
պահպանման ծախսերը բաժնեւոր աղաքանակի
պիտուութեանց մէջէն: Միւսներն աստի կ'առաջար-
կէ միջոցներ ձեռք անելի, օրինակով պաշտպա-
— նելու համար Գիւնիւնի եւ Ատաղիոյ մնացած
տարադրականները, որովայն ներդրութիւններ չկրնն,
երբ Տարադրական Միջազգային Կարգադրութե-
անը զարգացնէ իր դրոժնականները:

ԿԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՂ

ՅՆԼԱՍՏԱՆԻ Բարիւրի գնապան տոբէ. Յիւն
Բոյսը իր ինքնաշարժի արկածի մը հետեւանքով
պահապարէ մ'աղի դործները, պաշտանէ զարք-
— ցու: Լոնտոնի շինական գնապանտան խորհրդա-
կանը պիտի գալ ժարը դործները:

ՀԱՐԼԻՆԻՐԸ աղաքաբնէ եւ 40 Քրանիկ ծախել
կը պահանջեն առեւտրական սննդանիւրը:

ԱՐԼԻՆԻՐԸ Տրիպոլիոյ շրտաները շորէն ըս-
կան մե փախել իբրեւ հետեւանք հակապաշ-
կան ցոյցերու: Կրտիկը օր Հայիս հասան 11 ձե-
նորաներու շրտայ ընտանիքներով: Արեւը հա-
րադրականները նուազ կը պաշտան: Տրիպոլիոն հա-
— վար մտն հետեւ է Հայիսիցէ:

250 ԳԻՐԱԿԻ Գործարարներ տակաւին դեբիէ
ն. Միւսիւն մէջ, ինչոյնս կը պատմեն աղաք
արձակուանք երկու դարձարարներ, մէկը եօթնաւ-
— սուն, միւսը 67 տարեկան: Երկուքն ալ կը պաշ-
տան Բէ Բուսերը շատ լաւ կը վարտեն չերման
յարակալութեան հետ:

ԱՐԼԻՆԻՐԸ որոնցք նոր Բիթաղարաններ ըջա-
րեղութեան հանդէ, նկատելով որ ներկայ Բիթա-
— դարաներու կարգադրութիւն եւ միջոցները կը
դոնտուի Բիթիոյ կառավարութեան ձեռքը: Այս
տախիկ հրապարակներով պաշտանական զեկոյցը
կ'ընէ — ժնայարարներուն Բիթիոյական ոճըս-
— դորը Գեկարտի ձեռքը դոնտուի փառնը խոն է
նոր դաւանի համար:

ՎԵՆԵՏԻԱԿԻ ԱՍՏՆԱՆԱՆԳԻՍ Հոյակ
ուշեցաւ: Հոկտեմբեր 1ին, դաւադար համար կող-
— բունական հանգրժան մը միջին հարապակի են
պիտի: Միջերկրական եւ արեւմտեան երկրներուն
միջին: Այս աղաք ըջոյնի կը ներկայացնէ 26,000
փառ մէկը տարածութիւն միջերկրականը: Հա-
— մար եւ Նուէն քիմիկներ Բիթաղարան: Վենեցիկ
աղաքս նաւահանգիստը կը 1600ին, լիտայ՝ Նափո
— լիտանով լլայնիւն, եւ վերջոյնս Ատաղիոյ տը-
րադրականութեան ասուն, 1829ին:

ԱՐԼԱՍՏԱՆԸ սերտագործութիւնը հանրա-
կան եւ անբարձրագոյն կողմէ Գարա, ծառ մը խո-
նելով Կախիկի քիմիկներու: Գարադարանի
ուշիկ, որուն կը մասնակցեն 30 աղաքներ ներ-
կայացուցիչները: Եւ շարունակութեան — Վերհա-
— ստական սերտագործութեամբ եւ անուանութիւն
դուրս ծնած երեսայլ մը ապրելի պիտի համար-
ուի: Միայն անուանացած ալը եւ կ'ըն երեսուցե-
ունը նոր կ'ընտրի մը ծնունդ տալու: Բարձրիկ
քիմիկներու համարանքայն ալ այս իմաստով բա-
նակէն մը քուէարկից:

ԴՊԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ԼՈՒՆԻ ՄԻՋ — Կարգադրութեան 2. Ե. Դ.
Հոնի Վարդանիս — Կոմիտէի կողմէ, ժամանա-
կերթեամբ 2. Ե. Դ. Նոր Սերունդի եւ Սանտե-
— լեկու:

Այս շաբաթ երեկոցանի ժամը 8.30ին Սալ
Յարտուս Գոյիկի մէջ, 8 rue Victorien Sardou:
Կը նախագահէ Ամերիկայէն շաղաքս նոր ժա-
— մանած ընկեր ՏԻԳՐԱՆ ՅԻՔՏԵԱՆ:

Կը բանախօսէ Փարիզէն հրաւերութեան ընկեր
ՅՈՎԻԿ ԵՆԼԱՍՏԱՆԸ

Գեղարուեստական բաժին — Դիւրի երգե-
ն. Մոփիսար — Տէր Գարունան, Օրեղը
Քյարա Տէրտերեան, Կարտառանի Օր. Թուր-
— լան եւ ընկեր Բ. Նիքիսեան: Նմանից, դեղիկ —
կան պարեր 2. Ե. Դ. Նոր Սերունդի եւ Սանտե-
— լեկուին կողմէ:

★
ՓԱՐԻՉԻ ՄԻՋ — Հոկտեմբեր 15ին:
Մանրամասնութիւնները լայնորով:

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԹԵՅԱՆԴԱՆԸ
Նախագահութիւնը

Ծ. ՆԱՐԴՈՒՆԻՏԻ

Այս կերպիկի կէտքի վերջ ժամը 3ին Salle J.
Goujon, 8 rue Jean Goujon:

Կը ժամանակի Փարիզայն զեղարուեստ —
կան լաւադրին ուժերը, երկ, արտասանութիւն եւ
Գոյիկէն ժամանած փորձիկ դաշնակահարուէ՛
— լեն ԿԱՐԻ:

ՆՈՒԱԳԱՅԱՂԵԱ

ԴԱՇՆԱԿ ԵՆ ԶՈՒՐԱԿ

Յայտնի արտասանութեան ինքնու-
ՄԱՐԸ ԵՆ ԱՆԱՆՏ

ԱՆՃԵՆԵԱՆ

ՆԻՒ ԵՆՐԻԿ

Հոկտեմբեր 9ին, կերպիկ օր ժամը 17ին Salle
Gaveau, 45 rue Boétie, métro Miromesnil:

Յայտագիր — Bach, Mozart, Brahms եւ Այան
Ենձիկներ:

Տոմարը 100ֆ 500 Քրանք:

Կը ծախուի հալիկ. դրամուններու մէջ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏԻՒԲՈՐ

ԱՐԱ. ՊԱՐԻՐԻՆԵԱՆ Կեղանակութիւններուն
Ուսնիւն, Մարջան, Բիւր Թէ լլայնի, Գիւն-
— կուրի (մանրէ) Իրիս Գիւլարեան, Իրիւն:
Մարիոց սարէն, Համով աղիկ, Վրէժ, Խմբիկ
Փարիզի հայկ. երգչախումբ 80 հոգի:

Հրապարակ եղած են սահմանափակ թիւով —
ընկանիւր: Իրիւն, Հինգիսիկի A. BARTEVIAN 13
rue Petit, Paris (19): Հեռախոս Bot. 99-22:

ՄԱՐԱՒԵՆԻՐԸ մէջ դիմել Գ. Եաւաքը Փիթան-
— անի, 25 rue Berlioz:

ԿՈՉ

Ձմեր կը ծառնայ: Պէտքերը եւ դժուարու-
— թիւները կ'աւելան: Ձրաւորներուն եւ հիւանդ-
ներուն վիճակը շատ աւելի ծանր է: Պետ. Հայ
Կարմիր Ուսը տարբերի մը վիճ, իր կարելին ի
զոր եւ դէժ, որովայն նուազ զգախտ լլայն մեր
կարտս հարեւանկիցները: Հայ Կարմիր Ուսը սա-
կան, կ'ընէ ու կ'ընայ ընկ աշխարհ որովայն հա-
րաբիւր հնարարը կը դարձնէ, որովհետեւ Հայ
Կարմիր Ուսը Հայ Ժողովուրդէն բնած է:

Հետեւաբար կը կ'ընենք Հայ հասարակու-
— թեան որովայն իր լայն ու թախաղին աշխու-
— թիւն ընծայ մեր ձեռնարկներուն եւ ալ աւելի
ընդամուր կարճանք ձեռնարկ: Կը խնդրենք որ ամէն
մարդ ժամանակի մեր Ժողովուրդուէրը դրոժու-
— նելուիւն, լլայն դաւանակն առաջումով, լլայն
ուշիկը, հարաւորակը, կ'ընի խալին զրկելով
մեր կեղերը, 15 rue Jean Goujon: Եթէ կան ան-
— մեր որոնք զրկուի դիւրութիւն շունին, մենք
մարդ կը զրկենք իր հոստանակը, կը բաւէ որ հե-
— տանամով տեղեկացանք միջի ծանի մը օր առաջ
եւ ժամանակը մեր ի նշանակել: Թէ՛կՓան Ելյո-
— սէս 67 — 03:

Վատս ենք որ հիւանդներու եւ չաւարտներու
անտնով մը անոնց համար եղած այս կողմ ուժերի
պիտի արձապահուի ամէն հայու սրտէն ու հոգիէն
ներս: Գ. 2. Կ. ԽՍԶԻ ԿԵՐԻ. ՎԱՐՁ.

ԵՈՒՆԱՆԵՏԻՐ

ԵՈՒՆԻՒ Կապ. Ուսի ժամանակիկ ընդէ. Ժո-
ղովք այս երեւոյթի իրիկուն ժամը 9ին դար-
— չեն պահէ: Կարտուր օրակարգ, Բոլոր զեկու-
— հիւններ ներկայութիւն պարտասարկէ է, անգա-
— ժանտարները միայն ընկել:

ԿՐԼԵՈՂԻ 2. Ե. Դ. «Տեղեկագրայնան» կո-
միտէ ընդէ. Ժողովը կը հրաւիրէ իր բոլոր ան-
— դամները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին,
զորպից արժէ:

2. Ե. Դ. Վիկին կոմիտէին ընկերական ընդ-
— անուր Ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30-
— ին, 2. Ե. Դ. Օճանանեան Ակումբին մէջ: Բոլոր
ընկերներու ներկայութիւն անհրաժեշտ է:

ՄԱՐԱՒԵՆԻ — 2. Ե. Դ. Կրիստապիւր եմբ —
կոմիտէի վարչութիւնը ընկերական ընդէ. Ժողո-
— վի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս շաբաթ
երեկոցանի ժամը 8.30ին, Ատարնեան աղաքներին
մէջ:

ՓԱՐԻՉԻ 2. Ե. Դ. Ռոստոմ խումբի Ժողովը
այս կերպիկի առաւուր ժամը 9ին, սովորական հա-
— արապիկին:

ԳՈՒՆԵՆԻ Կարպիտ Մուրտանի Թաղովը
դիտի կատարուի Եաւաք առաւուր, ժամը 11ին,
Ժանթիլիի գերեմանատունը:

ՕՓԵՐԵՐԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ ՄԱՐԱՒԵՆԻ ՄԻՋ

Մարիոնայն Ա. Թատերախումբը զեկալա —
րութեամբ դերասան ԲՐԱՅՈՒՄԸ, ժամանուի —
միւսը Մարիոնի սերունդ երգչուհիները, Տիկ.
ՄԱՐԶԱԿԱՆ, Օր. Գ. ՄԱՐՏԻՆԻԿԵԱՆ, Նուս. Գ.
ՀԱՐԱՐԱՅԻՄԵԱՆԻ — ԹԱՐԶՈՅԻՆ, Եւթակա-
— չար Ս. ԶԵՆԵԿԻՆԵԱՆԻ, ԿԻՂՈՅԻ: Կողմանակ
ուսուց:

Հոկտ. 8ին Շու. իրիկուն ժամը 9ին Salle Mazenod

ՊԱՆԱՍԻ ԱՆՃԻԿ

Բազմաթիւ երգերով: Մուսը 50 Քրէն սկսեալ:
ՄԱՐԸ — Այս ներկայացումը ժող ապագային
պիտի արտի Փարիզ, Լիւն, Վալանս եւ այլուր:

ԱՅՍ ԳԻՐԱԿԻ Փարիզի Հայոց Ս. Յովգ. Միւ-
րիւն կեղերգայն օճան 45րդ տարեդարձին առիթ
պիտի ծառայուի բազմաման հանդիսարար պա-
— տուար եւ ըստ սովորութեան հոգեհանուանեան
պիտուէ՛ կեղերգայն եւ մեծ բարեբաղ որդացեալ
Աղեւանոր Մանթալանի եւ Մանթալանի դըր-
— ղաստանի համոքէն նմանակներու համար: Կը
Նախագահէ կաթ. պատուիրակ հայրը, Հասարա-
— կութիւնը կը հրաւիրուի այս պաշտամունքին:

ԿՈՒՂՈՒՏԻ

Հայ կարող հակող օրիւրը մը կ'աւ տիկին մը
Փրանսական կրթութեան տաղանք, Կարպաշեան
Տիկինաց վարձարանի համար:

Իրիւն անմիջապէս վարձարանի անօրինու-
— թեան, 1 Bld. du Nord, Le Raincy (S. et O.), Tél.
Le Raincy 172:

ԳՈՐԾԱՒՈՐ ԿՈՒՂՈՒՏԻ

Լա. Կոլիկի գործաւոր կ'ուղարկ, Վիլ Ժուլի
աշխատելու համար: Դիմել Գ. Վանիսիւնի, ժամը
2էն մինչեւ 7: rue Godot de Mauroy: Tél. Opé.
01-08:

ԾԱՌՈՒ Ե

Concerti պաշտուր զաւանակ մը, բոլորովին նոր
Իրիւնի մէջ, Steinweg Մաղաղ: Իրիւն ՎՅԱ —
— ումէ կ'ընդունուի:

ԲՐԱՆԱԳԵՏ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

Ս. ՆԱԽԱՐ

ՎկայալաՓարիքի իրաւագիտական հասակաբանմէ
Հարձակութիւն, ընկերակցութեանց կող-
— մութիւն, առեւտրական չեղերու պայմանագրու-
— թիւն, Ժամանակակի ինքիւրներ, արկած եւ ամէն
տեսակ տուրքի հարցեր:

Գաւառանքութեան խմբաւորութիւն, ան —
շարժ կայանանքներու փոխադրանքներ ընկեր-
— ները, fonds de commerce Գարիքի թէ գաւառի մէջ,
եւ Ժամանակակիցներ (gérance), առեւտրական
արտադրանք (régistre de commerce) ձեռնակար —
— թիւն, փոխառութեան դրամ փոխարկ, վար-
— լական ամէն կարգի գործերու հետապնդում, եւն.

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 10 — 12
Հեռաձայնի նշու ժամանակ
27, rue des Petites — Ecuries — PARIS (10)
Հեռագրայն՝ PROVOUE 24-87: Métro: Gare de
l'Est — Château d'Evreux de Cadei:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

— Fondée en 1925 —

R. C. S. 378.296

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13)

Վեցամսյակ 800 ֆր., Այս 10 ապ. կամ 3 ամբլ.

Tel. G.O.B. 15-70 Գիւմ 6 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Samedi 8 Octobre 1949 Գարաթ 8 ՀԱՅՏԵՐԱԲԱՐ

ՕՐԳԱՆԻԶԱՏԻՐ

21րդ ՏԱՐԻ — 21 Année No. 5969 — Նոր շրջան թիւ 1380

Խմբագիր Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՕՄԲԸ

ՍՊԱՆԱՆ, ԱՐԱՐԵՆԵՐԸ ԵՒ ՀՐԵԱՆԵՐԸ

ԱՐԵՒԻՆԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ

Երեկի զայնակիցները ամենէն շատ Գերմանիան է, որ իրենց քննադատութեան դուռը բացած ու աւելի քան չորս տարիէ ի վեր հօն է որ տակաւ ցոյց տուին իրարու :

Ճիշտապէս, Անգլիան եւ Ամերիկան իրարու միջեւ բաժնած էին արեւմտեան Գերմանիան, արեւելք — Եւրոպայի Մոկոնտակիան Միութեան :

Անկի քան չորս տարի զինուորական զբաւ — ման տակ պահել վերջ, երբ զայնակիցները Համաձայնեցան որոշ անկախութիւն չորսէն Ա — րեւմտեան Գերմանիոյ : Պոնի մէջ մշակութեայ նոր Մասնաձայնութիւն մը, Ժողովրդավար սերունդներով ապաւ ընտրութիւններ կատարուեցան, կազմուեցան Խորհրդարան, որ ընտրեց իր Հանրապետութեան նախագահ ու կառավարու : Բիւրոյ : Դառնակից զինուորական վարչութիւններ — ր Եւրոպեան եւ արաբական պաշտօնատարները իրան մնացին Գերմանիոյ մէջ՝ որոշ Համակշիւթի ծրարուելով :

Այսօր Պոնի մէջ կ'առ Ժողովրդական ճշմոյշ եւ օրինաւորապէս ընտրուած զերման կառավարութիւն մը, որ յառաձգեալին Հայտարարեան զայնապիսի պիտի կենէ յաղթական զայնակիցներուն հետ :

Գերմանիոյ երեք ճառորդ մասը որ զանուի Մետաուերի կառավարութեան իշխանութեան տակ :

Դառնակիցներու այս կարգադրութիւնը նա — խմբը շարժած է թուլեկիներուն, որոնք իրենց դրաման ենթակայ արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ Հոկտեմբեր 7 ուրբաթի որ կազմեցին ուրիշ կառավարութիւն մը, վարչապետ նշանակելով խալիկ ընկերակալական յայտարար իրաւ Օթթո Կրոքիւրը, որ քանի որ տարիէ ի վեր անցած է թուլեկիներ — րուն կոյրքի՝ որ նախապաճան ընկերակալական կառավարութիւնը միայնակով զերման Համայնա — վար կուտակութեան հետ :

Արեւմտեան Գերմանիոյ Համար Ժողովրդային խորհուրդին կոյրք մշակուած Մասնաձայնութիւն — րները բաւական կը նման Լաքսարի ծառք ստե — անապոյութեան, յարաբերուած թուլեկիներէ մե — իտաներուն :

Նոր կառավարութեան Հիմը որ կազմին Ժողովրդային խորհուրդային խորհուրդային ու Խորհուրդը : Ուրբաթի որ բաղկացաւ պաշտօնատարներէ կու — սակցութեանց եւ Ժողովրդական զանգուածներու — զիւրջակներու եւ երեսփարութեան պատ — աստաւորներէն : Երկրորդը որ քաղկանայ չորս Եւրոպի անդամներէ եւ յառաձգեալին զործարդ մարմինն է : Ժողովրդային Խորհուրդը յորեք — րորդ որ վերանուեցաւ Ժողովրդային Խորհուրդ — րան չի :

Արեւմտեան Գերմանիոյ կառավարութեան մայրաքաղաքն է Պերլինը, որուն մէջ մասը զա — անկիցներու գոտին մէջ կը գտնուի :

Բոյեիկներուն նպատակն է այս նոր կառավարութիւնը հանչելով իրեն Համայն Գերմանիոյ կառավարութիւն : Ժողովրդային Խորհուրդային մէջ արեւմտեան Գերմանիոյ այլ քանի որ եւր — օպայի իրաւունքն պիտի տայ Պերլինի կառավարութիւնը : Իստուրք մը Միացեալ Գերմանիոյն անու — նով :

Երկաթեայ վարչապետին հետեւ Հենդրի Ժողովրդական Հանրապետութեանց մ վրայ նոր մը եւս կ'աւելնայ :

Մոկուտա շուտով պիտի պահանջէ, որ զայն — անկիցները վերադառնան եւ ամբողջով պարպեն Գերմանիան : Երբեք մը Համաձայն թուլեկիները կէն միջին զերման տարիկները մարզած են ի — րենց միջնորդ : Դառնակիցներու մեկնումէ վերջ — րակցական այս մարդուած քանից որ ամբողջ — րդէ պիտի խոսէ արեւմտեան Գերմանիայ :

Այսօր երկուքի բաժնուած է Գերմանիան : Մեծամասնութիւնը որ գտնուի արեւմտեան : Բոյ — լեկիները՝ Լեհաստանի միացեալին պատրաստեալ տակ՝ կ'ստան Եւրոպեան Փոլսական եւ Միլե — րական, որոնք անբաժնի մասը որ կազմէ Գերման — իոյ : Ներկայիս արեւմտեան Գերմանիոյ սահ — մանները կ'ստան Եւրոպայ — ն իստեան զին — վրայ :

Պոնի Խորհրդարանին բացման զերման մէջ իսկ

Սպանիա, յայտնի է թէ Միացեալ Ազգերու ընտանիքէն զուր Բորուած է իր ընտանիքական վարչաձեւին պատճառով : Եւ սակայն, ինչպէս զերկից, ուստիս անհասարակութիւնը կ'ընայ փո — քան կայսրութիւնը : Արդեւ, Ճիւրադի զայնապա — կան նոր ձեռնարկները ուշադրան են : Արեւմտա — րդ կոյրքի որ կ'ընդհատուի Հակակշիւթու Համար, իր ձեռքը կ'երկարէ զէնք իսկականութեւ Եւրոպ, եւ կ'ընէ արաբական տարիքի իր շուրջ Համաձայն :

Անգլիոյ ընտանիք Բացարձակ Անկախութեւ զոր — մին օրեկով Հիւր մնաց Ճիւրադի եւ Իսպանիա — րիւնները եղած երկու երկրներուն : Եւ իսպանիական յարաբերութեանց քարտէսին մայրին : Եւրոպայ — ի Քաղաքներ այլ ՀԵ պատուի Մարտիկ, ինչպէս նաեւ Մարտի Թաւաղութիւնի տղան : Ճիւրադի Հա — մար մասնաձգել է Մարտի եւ Սպանիոյ իջարա — նուեցելով :

Միւրդային տեսակետով ուշադրան էր նաեւ անեկիւնական նաւաբաժնիքն որ այլը պատիական լուրջութեւ մէջ, այն պատճառ որ Ապուլլապ թա — րաւոր հոն էր : Ամերիկան այս ցոյցը յարաբե — րութեանց կանոնադրական նախաձեւն մը կը Հա — մարուի : Արդեւ Հարաւ Ամերիկան քանի որ եւր — օպայի կը փոխաբերէ որ Սպանիան ընդունելի Միացեալ Ազգերու ընտանիքին մէջ, թայն ուրիշ — ներ կը սպասեն որ Ժմարեք մը մը մեղծ է եւ ա — ւելի ապաստան զարձակ իր երկրին վարչաձեւը :

Ապուլլապ թաւաղ, կ'ըսուի թէ, Սպանիան գտնուած պատճառ թիւրքաբաշ Եւրոպայի որ մի — իւրեք Պապին մօտ, որպէսզն ու ուժ այս երոս — տայէն մասին արաբական տեսակետին : Իր կոյր — մէջ, Խորաշիկ կառավարութիւնը պատուիրակու — թիւն մը զրկած է Համակեան Հրապերով զայն որ իրողող մը զրկէ երոստակէ, դիւանապիտական աստեաներունը : Իւրաքային նպատակն է շա — ինք Պապը որ տեսակետին : Սակայն կախովին է — կեղեցիկն պիտի վերապահ զանուած է եւ Հա — կեցածն է որ միջին Միացեալ Ազգերու Ժողը — վին որոշումը ինք զիւր չիցիտի րոնէ :

★ Զօր. Ժմարեք մօտ աստեանէ պաշտօնապէս պիտի այցելէ Փորթուկալ :

ԻՌԱՎԵՐ ԹԵ ԹՐՈՒՄԸ —

Երբեք մը վերջերս քրտն էր թէ ձախտի վրայ արժեկուած Հիւլիական ուսմբերուն Հրամանը նա — կանգնեալ Բրոյմըն է որ ուսածն է, քանի որ այլ պատճառ Բրոյմըն թեւած էր : Այս առթիւ ձախ — կողմեան թերթերը զերման թէ Բրոյմըն չի յետեւ, այլ ուսմբերը զործանելու կարգադրութիւնը Ե — րան եւ Հրամանալիք ստորագած էր, եւ Բրոյ — մըն միայն զործարդը նախապէս արուած արդ — յում մը Ուրիշ վկայութիւններով այլ կը Հա — տատուի, այս պարագայն :

Լեհաստանի արտաքին նախարարութեան մէջ այ մարդաբարձում մը սկսած է եւ Հաւ մը պաշ — տոնեաները Հեռացուած :

ՁեռնԱՆՈՎԱԿԻՈՑ մէջ կախովին եկեղեցիին հետ միջեւ վերջանելու Համար կառավարու — թիւնը զոր կանոնաւորում մը յառուի նախարար — րութիւնը մը Հաստատեց, որ պիտի Հակակշիւթ է — կեղեցական զործերն եւ կ'ընեն թուլեկները ինք պիտի վճարէ :

ԹԵՄԻՒՄ արտաքին երեք մէթը եւս պիտի բարձրանայ, Հեռուգիտումը (télévision) այսպաք մը լինելու Համար :

Աղջկանական քուստ արտապատկութիւնները եղան պատկերով Գերմանիոյ 1939 թ աւճանները, զի — մնաց ինչպիսիքս ընէին Համաձայնալը Եւրոպայ — իստ մը, որ Հնարաւորութեան սահմանակէն մ — ր հանուարը զերմանիւլին նեկայ աւճանները :

Պերլինի տեսական պաշարման մէջէն հաջ — ապէ՛մ զոչ կառավարութեանց պաշարն է որ կը սկսի :

Ո՞վ պիտի տան յաշմանակներ. Ժողովրդական ազատ եւ զարդանք յաշմանով ընտրուած կառա — վարութիւնը թէ Մոկուտա կ'աւանդատարներու խմբակը :

Ժամանակը ցոյց պիտի տայ :

ՀՐԱՏ-ՍԱՄՈՒԼ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԿԱՆԱՅՐ

Ո՞Ւ ՊԵՏԻ ՏԱՀՈՐԴԻ Գ. ՔԵՐԵԻ

Հանրապետութեան նախագահը կ'ուզէ որ վարչապետը որ Հրամանալիք Ազգ. Ժողովին առին տանը, թայն Քէյոյ կը մերժէ պատճառ — րանով թէ ինքիները կը կենտոնայ աղպակ : Կիւսարանութիւնները կ'ընան պատճառ զանալ մողով խմակով Բեմանց, մասնադրապար ըն — կրկնարկաններու եւ արմատականներու միջեւ պարտութիւն ձեւի եւ նոր զանկիւնի կը կազմութիւ — նը դիտարկեցին :

Գ. Քէյո մտադիրն է, կըր ուղղակի Ժողովին Բողոքի խնդիրը, ընկ տալէն ինչպէս 1922 թ — րին է Արիստիդ Պրիան, երբ Գալի խորհրդաժող — րդէն զարձակ պարզեց իր զործանութիւնը որ — ր Հակապար այն տեսին Հանրապետութեան սահ — խապան Միւրաւոր տեսակետներուն : Պրիան ձեռ — ուրիշները աւելի լաւ ընկնց քեկով ըրողին զոր — մաներն մէջ մեկնեցաւ Ժողովին : Այդի վարչ — պետն այ նոյնը ընկ կը խորհրէ, եւ իր յայ — տաբարութիւնը կարգալի վերջէ փոխանակ նա — խաբարներու նստարարէ զերգառանալու իր ըն — կրկնութիւնը պիտի մեկնէր Ժողովին :

Դիտարկութիւնը կը կայանայ նոր վարչական մը գտնելուն մէջ, որովհետեւ իր աղիւք պիտի զանկ անմիջապէս զինելու եւ աշխատավարձի խնդրը :

Սակայն վարչականները Եւրոպան եւ Բամառի — ր Ամերիկա կը գտնուին եւ ներքին նախարար Մար որ Եւրոպայի է, Փարիզ կանչուեցան : Արմա — տանները (Քէյոյի կուտակութիւնը) կ'ուզեն որ ընկերակալական մը անցին զործի գլուխ : Եւ որով — Հետեւ Հանրապետական — Ժողովրդականները (Մ. Ք. Ք.) կ'որոշանայ արտապատճառն ինք օրակար — մերու խալիքան : Հաւանական է որ անոնց եւ ընկերակալականներու միութեանը մեծամասնու — թիւն մը զարդան Ազգ. Ժողովին մէջ :

Անգլիական թերթերը կը զերմ թէ Ճիւրադային զանկից զոնն է դրամին արժեքը իրանին : Ինք, կ'ըսուի, կ'ընեն միջերկր շարժեղանք, խորհրդակ — ցած լրջալըքը Ճիւրադային Հետ, ինչպիսիքն այս — րան ծանր Հանդանակ պիտի շատանային :

Նախապէս Գ. Օրիշ խալիքական տար լրջալըք, Փարիզ իստ Բամալլային, զարդեան Համար տալիքանով լուծումով, քանի որ վերջ ի վերջը իրողողը Գ. Քէյոյի Հրամանալիքն է որ որովորդ օրեւ թէ Հեռուգիտութիւնները լրանան կան — չուեցան նաեւ Ազգ. Ժողովի նախագահ Գ. Էրիս որ Լեւի իր րոնէրէն եւ Հանրապետական խոր — րալիքին նախագահն է :

Նախապէս սկսաւ իր խորհրդակցութեանց պատճառ կուտակութեանց եւ Համարներու պի — տանք հետ : Նեաւոր անեկով միացեալ Ազգերու Ժողովը որով կը զուստարի դու Ուրիշութիւն մէջ եւ մասնաւոր երկրին տեսական եւ դրամական զիւրիւթ իմանք, սէնթրալներու սպարանկան փորք, պիտի փութացուի նոր զանկիւնի կազմու — թիւնը :

ԱՐԵՒԻՆԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ԿԸ ԿԱԶՄՈՒՐԻ

Այս շաբթու իսկ կը յայտարարուի Արեւել — Եւս Գերմանիոյ կազմութեան պաշտօնական պի — կայքը : Ժողովրդային խորհուրդին զարտադրա — թիւնը մտնող թէ Գերմանիոյ տեղական զին — ուսական վարչութիւնը մօտեար պիտի ընջուի եւ զիսպան պիտի նշանակուի զոր. Չուրկովի քաղա — ական խորհրդական Սէնթրալն :

Ինչ պիտի լրջալ Քէյոյին զիւրք երկու Գեր — մաններուն մէջն : Հաւանաբար Պերլին պիտի պա — Զէ իր արդի չէրքացեալ միջանկրկին որ երեւմ — Եւս Գերմանիոյ ինք իրեն չիցէ արեւմտեան Պեր — լինը :

ՓԱՐԻՉԻ մէջ Հոկտեմբեր 11 ի պիտի գլու — սարուին Ճիւրադային Պերլեկային եւ Լիւքսեմբուր — ցի կ'ընտան Հանրապետները որպէսզի քրոջին ա — ւելի պատուաւրման տալու ինչպիսիքն զանկիւնը եւ ստեւ տրական յարաբերութիւնները : Անգլիոյ կը պահանջէ որ այլ խորհրդակցութիւնները կառա — րին Մարտի Ժմարեքն օգտուող թուլը երկր — ինքու մէջն :

Անգլիոյ որովք ընկէ ներածման արտման — վերջերի Մարտիկան երկրներու մեծ մասէն կա — տարուիլիք ներածումներուն Համար :

Ճիւրադան արեւմտեան Եւրոպայի տեսական Համադրովին պիտի նեկարգեալքը Ժողովին մը, որ — րուն Համաձայն անմիջապէս պիտի ընջէ մտնու — կից երկրներէ զայիք պարպանքները յայտ տը — րած սահմանափակման 100 մ 20 մ : Նուս քրոջա — կը պատրաստուած է այն արաբականներուն զոր պի — տի կ'ընայ արաբներէ ընդունել, փոխադարձու — թիւն պայմանով :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Լէջ)

ԲԱՂԸՈՒԿ ԵՒ ԱՂԶԿԱՏՄԿ

ՄԻՐ — Մեր մտադրականներէն ոմանք կ'ըսեն
 քէ Հայք *Բոյճը*, իրիւ առաջադասականն
 կ'ընկալան քրքը, հետաքրքրական է մնալն
 ինչիկանն եւ տարբերներն համար, — թիշկե-
 ները եւ մտադրականները *Հայա* — թիշկե-
 նազիշիք քաւ քէ չմինք: Յոյշ տալու հոգա-
 տակիք էք մեր մտադրականներն համար
 եւ շահեկան ներքի կ'ուսումնասիրէ *Հայք* —
Բոյճը, իր խմբագիրը մեր արտատրոքեան
 տակ քրաւ է քաւն իր յօդաւանքն, քրաւիք
 չօշակեմք մեր գրականութիւնը, մեր լեզուն,
 մեր պատմութիւնը, — լիքերս օր օգտակար
 էն թիշկին ալ, քրաւեղին ալ, բանասիրին
 ալ: Յիշմէ այլ կարգի լիքերէն՝ հայեղա-
 կան գտնիք՝ պատմական ու թիշկական ժա-
 ուրացիներենքս, Հայոց յաւակ մանունն —
 քու նշանակութիւնը պատմիւնն ու հոգեբա-
 նական վերլուծմանը շարքիստեւ մէկ
 կարգի լիքերէն՝ առաջի յօդաւանք մեր այ-
 սօր: —

Վերգրվողում « Հովնախանք »-ին մէջ երկու
անգամ գործածուած է hibiscus բառը, որ բուսա-
նունք է (Բ. 30 եւ Ժ. 71):

Տիւ Մարի, Ծրանայի բուսաբանական ըն-
կերութեան հիմնադիրը, որ ստանլեյի ուսումնա-
նական կենտրոնի մը նուիրած է հելլենիստիզմին՝ հին
մատենագրութեան մէջ գործածուած բուսանուն -
հիւրոն ճշգումին, կը գրէ թէ ճինքը, իրար
հետ կը չլիօթէին hibiscus տեսակները, mauved
ou guimauver, տերեւներու եւ ծաղիկներու նմա -

հո. Թեան պատմաբանը (*), ու հ'աւելցնէ Թէ Վեր-
դիտակը դորձածն ըստանաւորը mauve sauveage
(Malva sylvestris), առ ի Թէ guimauve ordinaire,
(Althaea officinalis), որովհետեւ ուր աս վերջինը չէ
ըստ իր արարածապնդնոր վրայ՝ ուր հը բարձրե-
ան իրաշնարանները, բնդհայտակն հը սերէ
խելօք ու ճանդեան ընդ իրան, իմեան ստեղծ
չկորեմը մտովի: Միւս կողմէ, առաջինը իր կակ-
իցեցոցէ յաւակի Թեմա՝ շատ սրերից է կաթնա-
թոշ ուրիշեղծում:

Քինական միտքս չհանգչեցաւ տակուին, եւ
այս անգամ, Վիրգիլիոսի բառը ուրիշ ճամբով մը
ես ճշդեղում համար, դիմեցի յոճաբէն եւ լատի-
ներէն ստուգաբանական բառարաններուն: Զար-
մանայի չ որ այս երկու իգուներն ալ զը մերժեն
ազգութիւն տալ hibiscusին:

Պիտան և Գեզգու այս բառին ծագումը բնութագրող լատիներեն մէջ եւ իր լեզուի polysolus, — քրիստոնեական օրէնքի հը որ իր շնորհ բարեգործական կողմ հնչումը, եւ բարը որ տանաւ hibiscus մտքը: Ընթախալանով, հոնու եւ Մշխէն (լատիներէն ստուգաբանական բարոյրներ) իր անկեղծ թէ Յովնիք լատիներէն տանս եւ այս բարը բայց չէր կրնար գտնել արժանաւ կամ ծագումը Գուալաք (լատիներէն ստուգաբանական բարու — հոնով), արարեւն, չի դրոշմիր անկամ այս բարով: Տօպա անկի իր թուրքի մտքին ի երբ խմածուրին մէջ իր տանէն hibiscus եւ guı (սկզբնաբար viscum — ծախս տալով խաւառով) բարեգործ միջե՛ն՝ իբրեւ աստիճան երեւոյթ, իսկ խոյր զգուշում եւ այս բարը բարեգործ միջե՛ն՝ իբրեւ եկեղեցի երեւոյթ (լատիներէն բոյս):

Թող ներուի ինձ հրապարակ նետել հետեւ -
 Լալ վարկածը:—

Տուճել, որով անտեր կապալ էրթիկոյն ի բրդկութեան մէջ ի գործածողն ո՛ր միայն բերելու համար դեր, այլեւ իբրեւ մաշցողութեան Արը, ինչպէս վերջ ունի այս բաւան անտեր յուսման մէջ ի գործի մտնոկ ճեւոյ: Միւս կողմ, զիտեւ ինչ ներշնչութիւն ունիք նորիսկայն թաշակ մը, Ծաւ, որ, բաւ թաշակութեան Գաւառի մէջ, ինչպէս անաշուքեան մը, իր երկար կապով, զորք ինչեք ինչեք ի մաշցողութեան մէջ: Եւ ինչպէս ինչեք ինչեք ի մաշցողութեան մաշցող ինչեք ինչեք անտեր որոտմէ է Լիբը-լիտի ինչպէսակաւ թաշին, պարզ այս պատմողութիւն որ այս ան աւ, նորմալ, այդեւ ինչ մաշոկ:

Հետևաբար, hibiscus բառը եգիպտական է ծագումով: Պամիան եւս, ծագումով՝ եգիպտական բերք (տես A. de Candolle, — Origine des plantes cultivées, էջ 151, և Flückiger, — Histoire des drogues (Թրքեր) էջ 182), չէ կոչուի hibiscus esculentus: (Մարտկոյցի կ'ըսեն «լուռնական կոտոր»):

Բառին ծագումը ճշգրեկէ ևտքը, ի վերջոյ պէտք է բռնել թէ ի՞նչ է հայերէնը:

Հայաստանի բուսաբանները, այս վերջին տարիներուն, կարեւոր աշխատանքներ կատարեցին, — թիզ առ թիզ պտտելով զիւղերը՝ հաւաքեցին բոյսերը եւ անոցը անոնները: Ու տուին նաեւ հրատարակել Միւնիւնը:

Այդ հիմնականներն Աբիթիցան, Ա. Արս-
տուհյան, Ռուդոլֆ Կապուստյան, Մ. Նարինեան
և, Մանգիբեյան, Ա. Բախիթյան ամանակն առ-
ժամանակ լսյո ղ ղնման monographները — բայց
ամենեւեւ աւելի Քաղաքականն է որ կը զբաղի ի-
րական քաղաքականութեամբ: Կերկերը ճշգրտ-
աւ շահեց Քաղաքականական քաղաքամ մը, զոր
ըրբաքաղաքստ տակաւ իս յաղոնեայն հնգն ձեռն:
1946ին Բախիթյանն եւ Ֆիդուրովը ճշարտարակե-
ցին լիւրժարան փախում, ստուար համար մը ասան-
կէ յոշարածով՝ առաջանալու համար: Այդ զորն
մէջ եւս Արքաքառանն է, որ կը զբաղի իս -
լիքն անուններու ճշգրտում:

Ահա այս զորքին մէջ hibiscus բարգամառանձեւ բաղրեւիկ, malva sylvestris՝ դիմիկեմեմ եւ մոլոշ, Althaea officinalis՝ սողալ: Գտնի չհարցնեմ թէ Վիպրիկիոյ իրաւական թուրք կոնա՞ր բաղը — չուրկ լլալ, երբ դիտեմ թէ բաղրեւիկը այդպէս մըն է եւ կողով չիտուի մայրամբը: Ո՞վ դիտե, բաղրեւիկը թէրեւս քաւական դարաւոր է երկար չորոտեանք ունէր Վիպրիկիոսէր օրով, — բայտեմ այ եւ օտմանքն քաւական — չհարցնեմ:

Ու կը վերջացնեմ՝ յաղորդով քննութեան առ-
նելու համար աղկկատակ բուսանունը, որ հոմա-
նիշ կը տրուի բաղընուկին:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

(*) Է. Բոյալն իմ իմ վկայք էր Ֆրանսիայի մեջ գաղամեծի կամ, որ գործածանակ է *mauve* լուսանունը էր *mauve*ի ևն էր *gaimaive*ի համար *gaima* ևն գաղամեծի էր վկայի *gaima*-*mauve* րաւանունը (սուր իր *France Populaire*), մի-մարդիկ գամը, յոյ՛կ յոյ՛կ ստեղծ եմ վկայն 11.ապրիլ, այսօր անգամանիկ՝ Բոյալի իմ էր 50 հա-սար վկայիքի։ Այս գործը կուսակց իրաւանքի րաշխ անձնանքի գաւառէ գաւառ ևն իրկիլ էր իր, ամենայն իմնքանք ևն ժողովրդական հա-ւաւալակներով — այս գործին աշխատակցած է Լուսն իմ կիւրաք։

Դիմեր Հայ Ազատագրական
Եւրոպային:

Քաղաքախրթը եւ ազատ երկիրներէ նշանա-
ւոր ղէմբերը՝ հնարաւորութիւն ունին օրը օրի
բճանադրելու իրենց օրագրի մէջ կարեւոր ղէպ-
երը, իրենց ունեցած կարեւոր խօսակցութիւն-
ները, ինչպէս նաեւ հաւաքելու փաստաթղթերը
ուսանիկները, եւ այս բոլորը ներկայացնել ընդ-
ամուրին:

Այս երջանիկ մարզիկ աշխարհ են դալիս աս-
տա երկիրներին մէջ, ապրում եւ գործում ազա-
նայեաններին մէջ եւ փափագողներն էլ իրենց յա-
մար լոյս բնագոյմ ու հեռանում այս անցողակի
շխարհից: Ոմանց յուշերն էլ յոյս են տեսնում
ունեն մահից յետոյ:

Ինքնաշարժային խմբակներ չէ կառուցվել արդարև
 ուժեղացող, այսպես չեղան հասել մեր արտ-
 արժանի շարժման ընթացքին: Միտը հինգիակ
 պատմանքի, հնարարություն էր ոչ կանոնադրույթ
 արժանի պահել և ոչ էլ լուսնակերև պատմական
 հազարերու ու դիմադրություն, մի խոսքով անկարելի էլ
 անստույգիան համար հարկ եղած բոլոր տոտա-
 ռները փողովել:

Կայ առանձին ուրիշ խոշորագույն, այդ այն ժամի շարժ ղեկավար ընկերներ շուգեցին գրել իրենց յուշերը, իրենց պայմաններու ներսած սանձաններում, այն պարզ պատճառով, որ իրենց յուշերը գրելիս ստիպուած պէտք է ինքին իրենց

Այս մտային ճանապարհով, որի ընթացքում հարկ է
հաշվառել իրենց կատարած աշխատանքների մա-
սին գրել, ինձ թոյլ եմ տալիս ասելու, որ մե՛ն-
ստ պատճառներին Հայ Ազատագրական Եւրո-
պայի պատմագիտութեան :

աւարական ընկերներ, որոնք վերջին տարիներ

Այս սահմանից մասնաճյուղի մաստրալկալ զինվորները շարժվել է պատկանում ընկեր Դարբին զանգված, որ վերջին պատերազմից խոտոյ լոյս է ծածկել չորս արժեքաւոր դրոշմ «Հայաստան» հալ Գտոր քստ դաշնագրերու», արդէն սպասում Նետու» Յեղարկայական ղեկման» եւ Հայաստան եւ Հայ Դատը (վարեազրեր)» Այս երկու Հրատարակու Յիւններէց սահաւաթիւ օրինակներ են ծիայել մայացի :

Հիմքերն իրա ընթացիչ Գ-իմեն Հայ Առաքելական Եկեղեցին առնուով դիմեց, որ 1992 թ. հունիսի 35 հայտարար դիմեցեր մասին է կառույց լրացուցիչ մասին արտաբերել ղեկավար, պարտավորվելով որ քաղաքից հեռավոր տեղեր լինելուց հիման վրա, Հնդկաստան աշխարհային դատարանի մասին որ ընթերցողը նույն տեղեր հետևի պատմական դիմեցեր յաղարարական լինան էր պատահականորեն զարգացան (նշելով զրոյն է իր յաղարարական էլ): Որով ընթերցողը երեկապատմական էլ պատկերացումն էր ոչ իսկ յաղարարական դիմեցեր իրենց կատարած աշխատանքներով, այլևս էր յաղարարական զարգացում էր դիմեցեր նա յաղարարական ապացույց յարմար - ապրիլից նախ էր:

Ռախախտված լափառապաններ երեւոյն էլ, որ
Դ. Բալայանցական ընկերները, պատմապախու-
ման աշխատանքներ մէջ, որոշ տող են տալիս
հայերէն հայ զարգացման հին հասակներէն մին-
ն էն անոնց պատկանող մէկ շարք անկանաւոր
մեթոդի կատարող կարեւոր զարգացական աշ-
խատանքներէ: Եւրոյ միջնաբերդները նման են
Լաւալանցական յայտնի գէներէ հանդէպ: Մինչ-
նոք մեր Հնչակապալորդները ընկնէ նոյն կարգի
աշխատանքներէն մէջ, մի կողմ պատահաւոր
են են, առանց որեւէ զգական մեղք լափառու-
թեան: Եւ Դ. Բալայանցական են մեր յայտնի Դաշակ-
անց ընկերներէ կատարող աշխատանքներէ
կողմ 2

Քերթնեցի Բաժնավար Ա. Քերթնեցիների ,
տակ Դարբինների , Արմ. Եղարանի , ինչպես
և Հնչակեանների եւ մասնաւոր թոշնեկներու
ընծայած պատմական թղթի հրատարակու-
մաներ եւ կը տեսնէք միայն լուստնը եւ հայ-
կացի մեր կուսակցութեան եւ անհատ ընկերու-
հասցէին :

Ինչքե՛ր Լ. Լազարյան Կոմիտեյի մեր ղեկավարները լավապահ սերտորեն շարունակել են զբոհ զբոհ 12 հոյ յաղագրերի և Մկրտիչ Փորձորենի յանհան, որ, ինչպիսի յաղան է, մինչև մահ չզգու զգու զբոհ լալ, որոյ ղեկ կատարելով ղեկը՛ն Հայ ազատամարտիկ ղարմա՛ն հարհա - տարտառան ղրանիք։

Յոտո, Լազարյան զբոհ մէկ 13 հոյ են ղրաւել ղրոյ Կոչական ղրոհիներ՝ Ժիլարի եւ Մու - տ Պոլսանահ եղարիներ, որոնք յեղարի են - ր ղրոհունէ՛ն ղեման աղոյի ղրոհիներ ղրեկա - րիքի է աճարալ ղրոհարանի յառուէ ղանա - ու ղրաւար։

Երկու ըմբոստ ուղղակիներ՝ Լուսին Երզնան-
նը (Տէրսիմի Քեռին) եւ Գալուստ Առխանեան

(Հաճե՛ր - Բէկ), ինչպէս նաեւ տնիւտակցական նշանաւոր դէմքեր՝ Տիգրան Երկաթը, Կոմիտաս վարդապետը, Գրիգոր Զօհրաբը եւ յայտնի զօ - վարդապետը՝ Կոստ Թարակեանքն ու Զօր. Թով - սեան Լաւարդիկեանը յայտնա լինելը յատուկ տե - դրան են դրանք Էփեմեք Հայ Ազատագրական Եւրոպական զորքի մէջ :

Ինկեր Գ. Լադանի այս արժեքաւոր զորքի մէջ, ընդամասը, մեծ մասը պիտի յաւանդե - ունէր Հ. Յ. Դաւանդիկեանի գլխակի տակի ի - րենց ամբողջ կենսանքը նուիրած եւ մեղեքն առա - լաւ բաժնակցած մի շարք վաստակաւոր ընկեր - ներին :

Ազատական ցանկը մեր այդ ընկերներին. — Արամ Արամեան, Ռաֆայել Վարդաբեք, Համա - պետ Սրբուհանտեանց, Եղեշ Բօրիկեան, Մարգ - դետ, Բաբայեք Եսայապ, Գրգօր, Աստ. Ռաֆայե - ան, Բաբայեք Բերդեան (Ռան), Լեւոն Թա - դեանեան, Սամուէլ Քաղապեան, Աւետիս Աւա - րեանեան, Իս. Եովէ. Տէր Դաւթեան, Սարգիս Մա - նասեան, Սարգիս Բարսեղեան, Համօ Օհանեան - եան, Արքայաճաճ Գիւլիսիանեան, Նեկոյ Արար - ան, Արշակ Ջալալեան, Ալեքսանդր Ռաֆայեան, Լեւոն Լաւարեան, Իս. Եսայեան, Սեփիւհեան, Լեւոն, Ստեփան Եսայեան, Արսէն Յովսէփեան, Յովհաննէս Սեփիւհեան եւ Մինաս Կերանիքի Միք - րիկեանու կարիքներ Միտաթ Թորպաբեանի եւ Սողոմոն Թէշկերեան լուսնակարները եւս զե - նաեւ ինչո՞ւմ են այս զորքի մէջ, որոշ ինդիկները կա - պալցուցութեամբ :

Անշատական նշաններով այս զորքի մէջ լոյս տեսած տնիւտակցականները վերջնական մեր ընկեր - ների մասին լրել. Համարե՛ք կարելի չէ, այն պարզ պատճառով, որ այս ընկերները մասին եղած տե - ղեկները հոգեւոր սիրտուած լինելով բազմաթիւ թերթերի եւ պարբերականների մէջ, երկուստե - րեքից հոգը ուղղակի հնարաւոր է անշատական պրոպագանդայով՝ ցանառան երկրներին մէջ լոյս տեսած թուրք թերթերին ու պարբերականների մի - ջից բաղել չարի եղած տնիւտակցականները : Կան նաեւ մի քանի յայտեր թուականների մասին : Երոնցից մէկ մասը թերեւս տպագրական են :

Ինկեր Գ. Լադանի այս շարքերը զիրենց կարգացուած է մեծ հետաքրքրութեամբ : Նման տնիւտակցականներ մեր զորքը, անպակաս պէտք է կարգան մեր թուրք ընկերներին ու Համակիները, որոնք զարգաբար կարգուած Համար վաճառած տարե - ական մեր պաշտպանական արժեքն պատու ո - թեան տալին, ինչ որ իւրաքանչիւր Հայ Հայրենա - ւերի արագան պարտաւորութիւնն է :

Բաւական է միայն ընկալով Հայրենասէր եւ յերպաստանական լինել, պէտք է նաեւ լրջորեն ուղ - տաւորակալել մեր արտին ու մտքին ծառ եղած Հայրենասիրական եւ յերպաստանական շարքերը : Երգելիք կարելի լինի պաշարելի դիտարկումներ :

Գիտե՛մ որ շատերն Համար ներկայ Հրատա - բանով թիւնները սույն են իրենց գինովը : Եթէ ան - շատաբար Հնարաւոր է չէ ընել, կարելի է Հաւա - քական ուժերով ձեռք բերել նոր Հնարաւորական զորքեր, Հերթով ձեռք բերել եւ ապա նախորդ տե - րական զորապետներն եւ կամ գեղեցիկ դիտել են մէկին ծախել : Հաւաքական միջոցներով պէտք է բաժանորդագրուել նաեւ Հայրենիքը՝ ամառ - ւորին, ձմեռային, ինչպէս նաեւ Հայրենիքին :

ՄԱՐՏԻՍԷ, 3 Հոկտ. — Գուլար Օտտոյի Հ. Ս. Էմբրիոն Միութեան դրական աւազին պիտի - նակաւ մքցաւ որեքի ունեցու. Հոկտեմբեր 2ի կիսակի օր Vallier, les 13 Coinsի դաշտին վրայ :

Հակառակորդ խումբն էր Etoile Sportive St. Louisին : Ուղեին ամբողջ տեսողութեան հակառա - կորը բերդապարս մեր յառապալան խաղացողնե - րուն անբախտութեան տակն էր : Վերջապէս 32 վարկերն անցած էր երբ, Հարիսեանք գեղեցիկ խաղադուրեքեամբ մեր դեմակը կուտայ Վ. Ար - անին եւ այս վերջինս ալ Ա. Կիւլեանի օր դու - լով կը նշանակէ կէտ մը :

Կիւսիսաղէն վերջ հակառակորդ խումբը յար - ակադրականի կը սկսէ, բայց անկերը կը հանդի - պէ մեր պաշտպանողական դէմ : Անկէ Հ. Կիւ - ան, ձայնէ Մ. Տրախեան եւ անոնց մէկտեղ մեր հանդէ Հ. Տէր Լաւարդիկեանը, կանակ ունեցալով մարտադրանք եւ մասնակցել Ե. Միլիքեանը, արդ - պատեսով պատե՛նք մը կը դառնան, յառա՛հանս - ցելով զեմացիներն :

Մեր արագը զարգելալ խաղին ուղղութիւնը կ'առնէ եւ վերջնական 10 վարկերն անկէ Մ. Թէշկերեան գեղեցիկ շփոթելի վրայ Ա. Կիւլեանը կ'ընկէ կը նշանակէ նոր կէտ մը :

Քաղաքի վերջնական Եմբրիոն խաղու - թեամբ 2—0 :

« Յուսարք » չի եւ « Յետադի » պէս մեր աւանդա - կարը օրաթերթերին :

Տարանաղբ դատաւարանի մեր ընկերներն ու Համակիրները հաւաքական միջոցներով պէտք է որ ընթերցատուութեան լուրը զգե՛ր, պարբերա - կաններ եւ թերթեր ձեռք բերեն եւ ունէ յալով կարգան եւ յրապակաւանան կիրքունիք տարին մէկ իրէս անգամ այցելող ընկերները բանաճեւ - թիւներով : Բարդունեան ձեռով կարելի չէ սե - րունդին կրթել զարգալականապէս : Իւրաքան - չէր անհաս լուրը զգե՛ր կարգալով եւ կարգա - ցանք մասին ուրիշներն հետ մտքերի փոխան - փոխելուցն ունեցալով որ որոշ զարգացում կը - նայ ձեռք բերել եւ ոչ թէ միայն տարին մի քանի հաւ յալով եւ մի Հատիկ օրաթերթ կարգալով :

Մեր նշանաւոր իշխակալը, դարձել եւ անգլիկ ընկերները, ինչպէս նաեւ Հերոսաւորանքի ու պատմական կարեւոր նշանակութեան ունեցող ու - լին : մի շարք դիպերի մասին յայն ան տնիւտակ - Հնարաւորական յուշեր եւ ուսումնասիրութիւն - ներ : Եստ ցանկանք է որ մեր Հայրենակալին ա - լաւանքներն մասին են լուրը ուսումնասիրութի - յունները կատարուէր եւ մի առանձին զբոլով լոյս տանէր :

Ծանօթ պատճառներով զբախտաբար, իր մամուլական շատ չիլն չէր եւ դրանով մեր կուսակ - ցական ամսաթիւրք Ե Դրօշակ չի մէջ : Այս կարե - ւոր ձեռնարկը ներկայիս կարող են գլուխ բերել Խուրեհի, Կոմսի եւ Մալխասի պէս մասաղրական ընկերները, որոնք մամուլցիլ են Հայրենակալին կիւլեներին :

Գնահատանքի արժանի են թուրք խաղացող - ները :

Ներկորդ պայտանքական մքցումը Հոկտ. 16ին՝ Electique խումբին դէմ ճառարակցայ կիրակի 9 չփոխեմքի արտաւ ժամը 10ին Լաս 13 Coinsի գաղտնի վրայ մեր կրտսերները տարին պայտե - նակալ շքուցուէ, La Méve խումբին դէմ :

★ Ինչպէս բնէն յայտարարուած էր « Ար - ժե » կը հրատարակէ իր բարեխաղերուն ցան - կը :

Հ. Յ. Գ. Վառանեան երթնալով խնէ եւ Նոր Սիրտըք միասին 5000 ֆրանք. Տարին Մայիսի 2օր եւ Բաղա 4. Ռար 2000պարս. Ս. Եսկերի Բաղալանալիւրին շարքը, Գ. Գ. Ս. Միլիքեան 1300, Ա. Եսկերեան, Տէրեանի կըպայներ, Օ. Թէշկերեան, Ս. Եսկերեան շարքական, Հ. Բալեան, Ա. Մարգիւհեան, Ա. Մուրաթեան, Գ. Գեղեցեան, Ե. Զարգարեան, Ա. Կիւրդեան, Գ. Մանուկեան, Ա. Մանուկեան, Վ. Ռոդիկեան, Մ. Այվալեան, Ա. Թէշկերեան, Զ. Կիւլեան, Մ. Միլիքեան, Զ. Մանուկեան, Բաթուր Մեքեփան եւ ուն 500պարս, Ե. Լաւարեան 400, Արքայաճաճ կը - րալցներ, Ք. Թէշկեան, Ռ. Արքայաճաճ եւ Օ. Լաւարեան, Ա. Զիւստեան, 300պարս, Մ. Սար - ցեան եւ, Գ. Պարսիկեան, Փ. Կիւրդեան, Ա. Կիւրդեան, Ա. Տէրեանեան, Յ. Մարգիւհեան, Ռ. Լաւարդիկեան, Հ. Բալապեան, Վ. Տէրեան, Ե. Թէշկերեան, Գ. Մարգիւհեան, Փ. Մաճարեան, Մ. Սաճարեան, Մ. Սաճարեան, Գ. Ռաֆայեան, Մ. Պարսիկեան, Յ. Զարգարեան, Արթ. Մուրա - Լան, Ռ. Մուրաթեան, Գ. Պարսիկեան, Մ. Միլի - Լան, ուն Հարիսեան, ուն, ուն 50պարս, ընդհ. - դա՛մար 29.60 ֆրանք : Կարելի թեան կ'ընէ նոր - ակալութիւն թուրքին :

Ա. ԱՍՐԻԻ

ՄԱՍՆԱՆԷ

ՀԱՅ, Կիւլիկոյ կարգողկուտութեան պաշա - տան տնիւտակցութիւն, Օրոտա — Սկոյ. Բիւ 8—9, բանականութեան եւ պատմական նիւթերով :

1915 ԹՈՒՆԱՅԻՆԸ (Արեւմտեան օրիւն) գրեց. Միլիքեանի, 470 Էթոն Հատար մը, պաշակա - րարը, տպուած Կիւլեանի Ե. Մ. Ղալաք, Կարտի - ին կապալցումը : Եստարաքաւ Մ. Ղալաքեան :

ՀԱՍՐԵՆԻ ՏԵՍԻՍԻՆԸ, Գրեք Դուրիք Գարա - մանեան թէ. Եստարեան եւ պատմականները : Տպ. Օրոտա Սկոյ և Գին մէկ տալար :

ԱՐՄԵՆԻԱՆԸ գրական եւ պատմական ամսա - Թերի ամսակի թիւը Տպ. Թէշկերեան Ռաֆայե - Ա. Տէր Օհանեան :

ՏԵՐԸ — Մեղանիս վրայ նամակ մը կար, ո՛ր -

ՄԱՍՆԱ — Նամակատուի ձեռքի :

ՏԵՐԸ — Ապուշ, լուսամբ օր գրան : Հասցէ

չի գրուած :

ՄԱՍՆԱ — Տեսայ, բայց խորհելով որ Հա -

ցն կ'ուղեք ծածուկ պահէ, տարի ձեռքի ... :

«ՅԱՅԵՆ» ԲԵՐԹՈՐԸ

ԱՆԻՆ ԾԱՌՈՒԵՑԱՒ

(ԳԱՏԱԿԱՆ ՎԷՐ, 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՆ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

Ի.

ՌՈՅՆ ԵՒ ՍՈՒՐ

— Լու, ինձի ձեզ այդ գործը : Ես դո՛ւնե՛ք կը դըմե՛մ կրկնի դաշուր, որպէսի՛ն հոս ալ ստա - նան իրենց մաշը :

Գաղապանական Հնուցայն. Վեամ Սարգիս, միման ծնայով, դուրեք ձեռքերուն մէջ ընծիք եւ սիւսաւ չընէ իր շնոր պատարին մէջ, յետոյ յան - կարծ կանգ առաւ եւ ծափ զարկաւ : Մաքի՛ն ձայ - րին վրայ երկուս. ապաւանտներն ներս վարեցին եւ լուս կանդիկան դրան ծառ :

— Կանդիկեք յայտել Երեմ, Հրամայեք Վեամ Սարգիս անոնց ծառաներուն ծախելու :

Քիչ յետոյ ներս մտաւ Եղան :

Վեամ Սարգիս ընծիք անոր ձեռքերէն եւ նա - տեցուց դաշուարակին վրայ : Ետոյ՛ն եւս դարձաւ, դաշուարակը փակեց գնդերը եւ ինքնիցի՛ն զուտ վարդապետները՝ կրկնի ծոռացաւ. Եղանի :

Եղո գաղապար՝ իշխանին կը նայէր :

— Եղո, ծանր դործ մը պիտի յանձնե՛մ քեզի, չոյս ունի՛մ, որ ինչպէս միշտ, նաեւ այս անգամ շարժողութեամբ պիտի կատարեմ զայն :

— Գաղապար ե՛մ կատարելու մէջ Հրամայ, — Տէր իմ, բաւ. մոռայ կերպով որ Եղան :

— Լու, լա՛ն, Եղո, մեր գործերը շարժող կ'ը - րան, նորինսկ շատ լալող, շատով իր պատիւի - կը դուռէ ձեռուրի Վահրամը ու դու ալ կը տա - նաս զո՛ւ Լուսիկը :

— Ինչպէս, իշխան, ի՞նչաւ ալ :

— Ի՞նչաւ ու ճշմարիտ, բայց դու՛ն անգործ պիտի չնստիս :

— Ինչ պէտք է ընեմ :

— Պէ՛տք է մա՛ն ցանեմ ա՛մէն կողմ, կը հա - կնամ :

— Այնպէս ...

— Եստ պարզ է, ինչ որ սուրբով չկրցե՛ք ը - նե՛ք մէջ, դու՛ն պիտի շարժեցա՛ն թիւրով. մա - ցանքներուն Հայրիկ մենք սուրբով կը կարգադրենք :

— Ուրե՛մ պիտի թուականեմ, — Ե. Դժ :

— Եստ Հակոբաբեանը Հայ իշխանները : Եղան լուս Կիւս ցանի իր վարկերին :

Անոր դէմքը երբեքն կը դաճաւորէր. երբեքն կը շատուցանէր : Թալանի իր որ միտքը կը տան - լուէր, կարեաւ ծան մը Կիւլեքը բա՛ն Կիւս Մար - դիրին, բայց չէր Հակոբաբեանի :

Վեամ Սարգիս Հակոբայն անոր այլալուծը. դոյց որ կը տառաւոր, կը վարձանէր իր դործա - կիցը : Չոյց չէր, որ պէտք էր ու ժամանակն էր քրտախոսելու զայն. ուստի՛ զանալով անոր, Ե - ւա :

(Լուրերու արտահանութիւնը կտրուայ Դ. Էջ)

ՌԻՒՄԵՆ ՄԵՇԻՊՈՅՆ ԳԻՐԹՈՂՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՄԻՆԵՄՈՒԹՅՈՒՆ

Այս տարի Ռումանիոյ Հանրապետութիւնը կը տօնէ խմբագրի ծննդեան 100 եւ մահուան 60 — տակաւը, այս առթիւ Հրատարակութեան տալով իրենցին տարբերակման մէջ համարը :

Հանդիսանալիքները արդէն սկսած են : Միջաշէ խմբագրու (խմբիւնով) ծնած է 1850 Յունուար 15 իրօթէ՛թ զիւրը, Պօթյանի նահանգն է հիւժմարտ մեծած 1889 Յունիս 12ին, չարահ — դանց տարաբախտ պայմաններու տակ եւ թող — ուած Պէյուի ազգային գերագահատուածը :

Խմբիւնըուն անփախկնորէն Ռումէն քանոն — Հիւսուլթանն եւ ցնարարութեան մեծագործն է, միակը, ամէնէն ինքնատիւը, ամէնէն Ժողովը — դատարն եւ կը վարէին իրաւացիորէն ինքնազգային զգալականութեան պատմութեան մէջ՝ զուսակային համարն :

Նկատի ունենալով որ այս մեծ քանտանեղծը իր տաղերով եւ ցնարով Ռումէն էր բայց ծագու — լով ու հանձնարող Հայ, գիտուած Պօթյանի Հայ եկեղեցիի աւագանին մէջ, Հայ միւստոնով եւ միւստոն, եւ նկատի ունենալով որ խմբիւնըուն Ժորժիէն Պօթյանի Հայ թղարակութեան յատ — կացութեց ամսական 60 լէվ (սոկերեկով) Հնա — րաւարդութիւն ունեցած է իր ուսումը շարունակե — լով : Վերջնային Համարադասներուն մէջ եւ քեցմ — նաւորելու իր հանձնար, Ժանտիւնարու ժամանակ — կանցի ամենահերու զորքերուն, անոց ժամուր — երկուստին, խորհրդարան, արտակարգ զանա — անան, լայնոր զանաքի անտակապարտութիւնն — քու արթմով, քանի մը սեղծ եւ ընդհանուր զգե — լով, տարբերել անոր յիշատակը Հայ մտմուլին միջոցով :

Խմբիւնըուն իր երկերով, իր տաղերով ու իւ — մաստապարհան խորհուրդներով, իր ցնարով ու հանձնարով, երկարաշունչ շրջաւ ըրած է, թարգ — մանակով օտար լեզուներու, դարձած բիրտար — ներու սիրած Նեղիկանը :

Ռումանիոյն մատուր եւ զորքները առանձ — նապէս կը ցնարին ցնարել խմբիւնըուն Հայերի ծա — րուար, հակառակ սոսր որ Grand Larousse մեկնի կիրովով կը դրէ « Միշանի խմբիւնըու խմբիւնով », ուսմէ ամենամեծ քանտանեղծ, ծագումով Հայ : Ինական է խմբիւնըուն Հայերի ծագումը պատճառ մը չէ որ անս չկոչուի Ռումանիոյ մեծա — դուրն քանտանեղծը, ուսմէն ցնարերգութեան հիմնադրով, ուսմէն լեզուի վերադարձողիցի ակա — ճիւղական ճշդութեամբ : Ոչ ալ Հայերի ծագումը ընդունելով Հայ զրպանութեան նպատակ մը կը բերուի, Հայ Ժողովուրդի հակառակութիւն կրկն — րար ազգայն մը, Հայ վերանորմութեան նոր շունչ մը : Բայց ինչո՞ւ ծանկն ճարտարութիւնը, բայց ինչո՞ւ Հայ Հայահաներու օտար ցեղերու եւ օտար երկրներուն մտաւոր ենթահողին արգաստարած — անք մատուցած զեղծ, մուլի եւ ստուերի մէջ չա — հել, ինչո՞ւ ուրացումի ճամբաներուն վրայ դե — չեղել :

Ամբողջանալի եւ մեծանուն Փրօֆ. Կիւրլենց — արք որ մասնադիտարար ուսումնադարձ է Հայնե — րու մուգն ու դերը Ռումանիոյ, կ'ընդունի որ 1250 թուականներուն Հայերը կեան հաստատ — ուած էին Մունթենիայի շրջանը, հիմնած Արեւն — ղաղաքը, նոյնանուն գետին մօտ, զիս յետոյ Կա — րուսիանով Մէլիթը Մամուրի Արեւն վանքը, որ իսկոյն ուսումնական կոթողն է եւ լայնարկիւր ուս — մէն Ժողովուրդի քաղաքարքմանկն կոլովին Այս մասին ճարտարապետ Թորմանիանի նումակներն ու ուսումնարարական տաղերը, Ռումանիոյն Ա — կաղծիւրի դիւաններուն մէջ կը մնան եւ զուգէ որ մըն ալ պիտի անձնանան :

Իրկն Կիւրլենցուն փաստերով եւ ժամանակ — կարգալուծութիւն կը ցատաւ, թէ Արեւնի զաղ — թիւակներու մէջ մասը, տառապանք, երկուս — դարձներ, գաղթանք են լեռնային ճամբով, զէնք Միլայիւն, եւ այդ քաղաքին շուրջ ճամբած բազմա — քիւ երկրներ : Այս յայտնութիւն մըն է միջ Հայ — մար, եւ այս մասին ոչ մէկ անմարդկան լէն ինքնազմ մինչն այսօր, ոչ մէկ հնաւորքքուն — թիւն : Նյոր դարու անկայն Հայերի մեծ եւ ցան — ղաւանցներ զաթթական լայնի, լիքնով իսկի — ջրային, տարածուած են Մօլաւիոյ, Պոլոցքիման, Թրանսիլվանիան եւ հաստատած գիւրդը, հիմնած քաղաքներն եւ վանքեր, եկեղեցիներ, ըլլալով և սոսկական եւ արքեպիսկոպական կանգն ծաղկ — ման նախաճանաչները, ունենալով իր կախան եւ մտաւոր աւել բարձր մակարակով քան տեղեւոյն ըրկիւններ :

Խմբիւնըուն Հայրը Գէորգ Եմիլ խմբիւնով, եղած է երկար տարիներ իշխան Միշանի Միւրովայի, Պաշլի ընդդարձակապաշտ աղարակ — ներուն վարչէն ու իշխանին տնտեսական խորք — ղականը :

Փաստորէն ուրեմն քանտանեղծը խմբիւնով — խմբիւնըու իր պատանիներով անոցածած է

Մօլաւիայի հայաբնակ քաղաքներուն եւ Սուր — վայի շրջանը, որ մինչեւ այսօր ալ կանգուն է կը մնան եկեղեցիներ դարաւոր եւ վանք եւ, Համ — կատար, 1462 թուականէն, եւ ուր արդող ուրիշ արարելութիւնը, հաղի, թէ քաղաքակրթի ախար — հին ցոյց տալիք երես մը ունին պարզ եւ անպա — ճայն :

Պօթյանի ազգային վարժարանը, այժմ էլ — քանտան Հնադարաւան, իր ժամանակին եղած է կրթական մեծ խմբադասութիւն մը, որ նոյնիկ որդակալ ուսուցչապետը, պատմաբան Քրօթի, Նօրկան, իր նախնական ուսումը առած է Հայ աղ — քաքներու : Հետ, Հայ զաղորդի դրասերներուն վրայ, ըստ իր յայտարարութեան :

Զէրնուրը եւ Պոլոցքիմայի մեծ մասը ինկած ըլլալով Աստարիկան գիւրիսանութեան տակ, խմբիւնըուն Հայերի ծագման հանգամանքով, միշտակարգ ուսումը առած է Արն Փրուցիւրի լի — սէնի մէջ եւ այս տարին ապառ մուգը ունենալով սահմանին մէջ եւ միւս կողմը, անմնայնէ անսած ու արարած է տառապանք գերիկարուած ուսմէն իրաւացիներու, անկախութեան եւ վերածնուն — թեան ճաղող Մօլաւիայի ընտիկներուն եւ յատ կեանքին, նիւթ ըրած է իր լարերուն, երգած իր երգարիւրներ, եւ ամայնեցնալներու : Հերոսամար — ար, անպիտի ենթիշունով ու բոցալուս շունչով, որ յատուէ է իրեն խմբիւնըուի մտածման, զոյն — րուն, վրձնիւն ու փայլատաղի տաղանդին :

Խմբիւնըու ըմբոսբանալ. Ռումանիէն լեզուի օտարմուտ քանտողը աղանձաւ, այլաբանական զէլ, ուղեց զայն լատինականութեան ճամբէն, եւ Զագուցալ բիւրեղանիցի զայն իր տաղերով ու տաղերով : Եւ ահա յատեղ իր ան ընդունել իր Հայերիցի իր իսկ քանտողը, « Իմ Հայրենիք » հոն է որ կը զենծ ուղեքն Նորին, եւ աչքեր կը քանծ ապառ արեւին յ :

Խմբիւնըու կապարիկարողծեց իր ուսումը Վիեննայի մէջ, որ Հարա դաքած էր իր քաղքը Ալկալայ, յայտնի դիւրաւարտութեան Dollnitzurm ըն — տանիքին տակն եւ հոս էր որ խորապէս ծանօթա — չալ գերման զապականութեան, գերման անմահ — ներուն եւ մասնադասութեան տարուեցաւ : Հայերիւ, Հայերի զապականութեան կապարիւ, ցնարականութե — թիւնը, յետոյ ինքն ալ դառնալու : Համար նոյն — քան ինքնապիկ, իսր եւ հուսիկ երկրորդը : Հայն էր, եւն է ոչ անկն դիւրապաշտ, անկն բոցալուծ, անկն մարտաւան : Ապրիւր Վիեննայի մէջ, հնա — ցարքերական է դիւրալ թէ կապ յանդիմն, յանգամա՞ Միլիթարանիւնը, քանի որ կ'ըսուի թէ քաղք չապապեց եկեղեցաւոր ի :

Խմբիւնըու յիշարկականութեան քանտողի լէ — յիշարկին քանտանեղծութիւնները, քնապաղի խմբով ինքնապաշտութեան եւ անհասակաւու — թեան մատուցումով, իրաւած ուսմէն զրոյն, կ'աղարկներն եւ դրասաններուն, դիւրը կոչել ար — ւած է խմբիւնըունան ինքու, խմբիւնըունան շըր — լուն, խմբիւնըունան ո՞ն :

Ռումանիոյն քանտահալանի եւ ցնարերա — կան զրպանութիւնը, մինչեւ խմբիւնըուն եղած է անքովանդակ եւ արթնէլ զուրի, շրտուի : Համար պարտադրին մը խմբիւնըուն եղած է անակն — կալ յայտնութիւն մը եւ իրմէ յետոյ ալ ենթահո — ղը ցոյց չէ տուած պատուած արդեւոր, գիտու — տուեցիւր ետեւէն, անորոյ եւ զուսնալով :

Շատ ցաւակ է որ մինչեւ այսօր խմբիւնըուն թարգմանաւոր չէ Հայերիցի, պարպալ մը որուն մասին պէտք է մտածել լրբորն Ռումանիան ծաղ — իղ մատարականութիւնը :

Բայց մինչ այդ, ցոյց տալու համար թէ ինչ — չեղող, ինչ է մատմունքներով, եւ ինչ՞ արժան կեցածեցով խոսած է Հայաւաղ խմբիւնըուն թիւրքերէն հոն, ինչպէս նկարարած է թիւրքական լեզուը, միշտակարգ եւ անկայն թարգմանութիւն — ինով կուտած իշխան Միլայի՞ն Պալադիանի տաւած պատարանի մէկ մասը, որ իր ամբողջութեան մէջ կը համարուի խմբիւնըունի լէ յաղաղային զորքերիցի մէկը :

Խմբիւնըու երեւակայութիւնը կ'ընթաց Եմ — մինչեւ Նյոր դաղը, կը տեսնէ Դանուրի միւս կող — քը քանակ դաժմ Պալադիայ, պարտառ արքանա — լու եւ ասպապապութեան Ռումանիոյն : Կուրալ յաղ — Նուսնուրիցի, ճամբուն վրայ յայտնալան է աղ — գեր ու ցեղեր, կրակի տաւած սքրալայրեր, թա — լանած, ցնամալայի կործանած դիւրեւ ու քա — ղաքներ, ասպարի ու ոճիք ցնամած ամէն կողմ, արիւնով ներկած գետնին ու ճողը, արքած Հոս — մի եւ տեղ դարձած Պալկ դաւան եւ հարտու — թեանը, Մալիանի Հերոսները բրած խորակաւ — հար, մաշիւր կ'իշխն ծովերուն եւ ցամբեր, թա — քալարներ զարկիւրէն, շրջապակալ, հուսնէ կը անմանել Նեփոփոյ տարաւոր կրակի արուած, մուկն ու ծուրի կը դրեն երկրի կապարիւ, ասո — չիք կը խողդուին : Պալադիայ կը պառնալալ Ռու — մանիկը, կը պառնալալ ծերակ Միլայ իշխանի, կը հրամայէ անձնատար ըլլալ, դառնալ դերի, հայտնալ, հարկաւալ :

Մերած Միլայ իշխան յատ միւսական եւ Ժա — րական պատակասանն զժող, Պալադիա հրաման կուտալ սկսելու պատերազմը, զենքերը կը շա — լեն, եւ հալուրէն Պալադիա ու ծերակ իշխանը

Մեծ արուեստագիւր.—

Սեւուսեան

Մեր լաւագոյն արուեստագէտներէն զերաւան Սեւուսեանի իշխանակն նուիրուած յօդուած մը Տիկին Սեւուսեան — Արզումանեան կողմէ՛ն իմ — մէջն ալ արթնցող խղճահարութիւն մը այն մը — ապցումին համար, որուն ենթադրուած են մեր թեմի Հերոսները ընդհարապէս եւ Սեւուսեան մասնադասալի :

Որքա՞ն իրաւունք ունէր Պետրոս Արամեան — ՚նկարին մնայ գեթ յիշատակն ի կտու :

Փիլիսոսայմ՝ ի կրքի, Կ'աննետանայ ինչ կեան համեմարն եւ զդիմակ Կ'ուտէ ինչոյն մեծ քննիչն . . .

Արամեան իբրեւ մեծագոյն տխրանք Հայ թե — մին, թուր ժամանակներու համար, պիտի ունէ — նայ անկապալ իր անուշով թաւորն Հայաստա — նի մէջ : Բայց ո՞ր են միւսներ Միլայիւնիցի մի — լին Զարիֆեան, Սեւուսեանէն մինչեւ Օր — Արամ — ան :

Սեւուսեանը ճանչալով 1919ին Պոլսի, « Զեպա — տաւարներ խաբարատուր, որ կը հանդիպէր — անոյ օր, միւս կ'ուտած քալելով, բարձրա — դրակ է արժանաւայելի :

Դիքաւան — արեւաստալտները այնքան կարգ — կանոն, ընդունած մեկուր, հակառակ են եւ իւ — րեց թուր զորքերուն կը խաւան յաւան թեմի իրեցն արարելուն եւ իրականը կը չկոթին երե — ւակականութիւն հետ, որ, շատ ալ վատահալութիւն չեն ներշնչէ Հայաստակութեան, Ժողովուրդը զե — րասանը լուրջ հարաւոր տեղ չի դնէր : Բայտուր — թեան կարելի է մտաւարկ իմ ճանչանդներէն Սե — ւուսեանն ու Զարիֆեանը :

Օտմ. Սահմանագրութիւնէ վերջ, երբ ազատ էր Հայի. թեմը Պոլսի մէջ, խումբ խումբ եկան Կողկապէս այնքան արթնալուր դերասանական խումբեր : Արեւին — Արեւեանիցի վերջ, Միքա — ուղլը, Տիկին Մալալեանը, Օր — Արամեանը, Զարիֆեանը եւ Սեւուսեանը : Շեպակն ուսմէն կ'արձալ Փափաղանիցի էր որ ուշադրութիւնը դրա — վան էր, իսկ Արուս Ուկանեանն այն տանն ոչ ինչ թեմի անպիտուրիցի վեր կ'աւծ էր, Եւսանիւր ա — րարած նորահաս աղջիկ, սիրային անուսնու — թեմն մը զերհասան Ուկանեանի հետ, զերք առաջ — նորեցի թաւորական տաղերը, ուր արեւան մեծ խողդիկները պիտի ունենար, չնկիւրջ աղարա — ցաւաւ մը : Մեքը որ Պոլսեցիներու երեք չկար — նաւ փայլելի իր տաղանդն :

Սեւուսեան զրեթէ վերկնիւններէ եւ իրկիւ — լն մեղի կեան արարելաներէն, 1919ին է Շահաֆաւորին փակեց աղ. զենքիցի փաղանդը իւր ժամանակ վերջ : Ու ալ այլ, Թաւորան Պոլ — սույ մէջ են վարդաղը մը քալեց, ինչպէս Հա — միւսեան ընտկապարհեան օրերուն :

Ընտրութիւնը զոր ըրած էր Հայաստանի հան — րապետական կառավարութիւնը յանձնի զերաւան — աստիտ Սեւուսեանի՝ լաւագոյն կիրպով պէտք էր արդիւնաւորուէր, կ'էջ դաժան ու արթնցալ — անորութիւնը զգեցանք զինքը : Ով պիտի, թեկուս — Թաւոր Ուկանեանի նման արեւիւրն ու երթալին ուսկոյնի փաղաք Հայ, Թաւորանի, չնորէն Սե — ւուսեանի լուրջ, ճնտն եւ արար ընտրութիւնը :

Ինչ քան ներկայացումներ շուտաւ Այդ զե — րուսն ընտրութիւններէն :

Միքալ Թրքական անձաւոր զորքերը կը նահան — քին, կարծիք մաշիկի զորք կը զոկուտի, Պալա — ղիւն պարտուած է եւ ամբթալար : Միքայի ճաղ մարտիկները յաղթանակ լուրջ կ'անան իրենց տուր ասպաղ սիրելիներուն, ուսումնական հոյն ու պատերի փրկուած են :

Այս Հերոսաւորութիւն քանտանեղծը կը նկարէ անպիտի վատ դրոշմով, անպիտի լուրջամով ու ներկնեցումով որ նման էլ կարելի գտնել որեւէ տեղ, օտար զգալականութեան մէջ եւ որու բոլոր անկնիւրի պապարութեան տակ Հասակ կը նման ինքնապիտի ծաղալուն սերունդը մինչեւ 1878, երբ Թուրք կալաքութիւնը կրկին կը սպառնայ ուսում — նական ազգին եւ երկրին, կապարիւր իր պատուա — թիւները, Օտման փալա զորապանկներով հա — տած Փէ՛քմա : Օտման փալա զապաւորն կը պար — տուի, անհալին զոհեր տալով, Փէ՛քմայիցի բերդը եւ փայան անձնատար ըլլալն եւ Ռումանիոյ իշ — քանը Օտման ծալային տուր կ'առնէ : Աւաղա — լէպը դարձը վերջ կ'ընականեցնէ եւ այդ դիւ — ցաւանմարտի հոյնի կը ձուլէ ու կը դարձնէ Հայ ծ զուտով խմբիւնըուն, իր քաղաքային երդնքով, ու ուսպալէ, կ'արթնանալալ Ռումէն Ժողովուրդին անդրկական եւ անասարկութիւն երախտալուր — թեան այսօր, վաղը եւ դեռ յառ երկար ժամա — նակ, մինչեւ որ իմ խմբիւնըուն, եւ նոյնքան Հայ — րանաւոր եւ նոյնքան տաղաւաղաւոր, զայ զարեւն դուրս անմահանուր պատկէտին :

Խմբիւնըուն հանձար զինքնող մարդը կընայ Հայարա զալալ թեղերէն :

(Նալմակ)

ԼԵՒՈՆ ԱՆԻՍՍ
(Պալքիէ)

չերուն մէջ սակայն անտուճանի էր իր ճեմ՝ Եր-
թասը որ Պետրոսիկին դերը, աղքատ վայել -
յուն ու աղտոտական, անշնչիկ կը մտնէր բոլորը
յիշողութեան մէջ:

Եւ երբ այսօր կենդանութեան կը բերեն զին-
քը, կարծես տակմիկ կը հնչէ իր քիչ մը խալ-
աւորը, — « Բալագաղանի... Զոպմայիցիներ...
...: Ներքին պայտանք պատշաճէն, անթիք ամ-
բորին ուղղուէ: »

Կը սիրէր լսել ու տեսնել նոր ուժերը բեմի
մըջայ կը հանդիպէին իրեն մտահոգաբար Վ.
Փափաքանի ներկայացումներուն, հնարքը մին
էր արեւմտական այլաբանաբարին եւ երբ Փափաք-
ան չարտուանի նման կը հոսեցնէր իր հայերէնը,
ինչպէս Զոպմայի մեծախոսութեան, չէր կրնար
զսպիկ իր խանդավառութիւնը:

Օրը որ դիտել կուտայի թէ արեւելահայ բե -
մական լիզուն տակն հանելէ է մեր ականջներուն:
Սեւեռեան զգիտով մը զուգիւր չարքեմ եւ պատ-
մեց հետեւեալը, բառ առ բառ.

— Երբ ուսանող էի Մոսկուս, անշուշտ շատ
յաճախ կ'ընթերցէի Քարոտի: Երեկոյ մը մասնաւոր
ստապարանով մը դասի գրական իմ տեղս: Հե -
տաքերով թիւս անկնարարքի եւ: Առաջին ան-
գամ պիտի տեսնէի մեծ Սերանուշը Արեւիկանին
հետ, Վեաւանանովի մը խոսքով:

Պատմութիւնը բոլոր նստած էր ոտս յայտնի
Քարոտին քննադատ Ք. Յունիկովի հարցումը:
— Պ. Սեւեռեան, ի՞նչ լիզուով կը խօսի Տիկին
Սերանուշը (արեւմտահայերէն): Ըսէ՛ հայերէն:
— Հայագ Պ. Արեւիկանը (արեւելահայերէն) —
Նոյնպէս հայերէն:

— Կարելի է, պատասխանեց, եթէ տիկինը
լիզուն հայերէն է, ապա ուրեմն Պ. Արեւիկանինը
հայերէն չէ:

« Զամարանկեցայ հետեւեալ հարցումը ուղ -
ղել իրեն: — Ո՞ր պիտի նախընտրէի որ ըլլար
հայերէնը: — Պ. Յիւնիկով որ բառ չէր հասկնալ
մեր երկու բարբառներէն, անպարսկ պատասխա -
նեց — անպարսկ Տիկինը լիզուն:

Բացառութիւն Պ. Սեւեռեանին թէ Տիկին Սե -
րանուշին նման հայերէն խօսող էր կրնար գտնել,
յանի որ մեր մեծ դերասաններէն նման բովանա -
ցան կը հնչակամութիւն երբեք չկեն ունեցան:

Պ. Սեւեռեան համոզուած էր սակայն իր ը -
սածին եւ զանազան օրինակներով կ'ուզէր հաս -
տատել իր կարծիքը:

Իր մոտերը խմբադասուներն ներս յուզ մը ու -
նէր, ճիշդ Պետրոսիկի աշուղակական ձեւերով:
Իր փափաքանը, ուշադիր, ձողածով մարդու նը -
կարարելով մարդու տարիք տուած էր դիմահարու
իր մէջ ոչ միայն արժէքաւոր արտեւանագէտը,
այլեւ արժէքաւոր մարդը, նոյնքան թանկագին:
Եւ երբ անոնց ճիշդագինութիւնը, հասկալիս ու -
շադիր եւ քայտարի իմաստներու, զգեստեց զին -
քը, իր կենսական լաւագոյն շրջանին, Պոլսոյ հա -
մարակուսիքին փառալուստ յուրաբանութեան
մը արտայայտեց իր սէրը, յայտաբերեւ իր վիշտը
մարտանան արեւմտապետին, որուն տաղանդը
հայ Քարոտին փառքերէն մէջը պիտի մտնայ միշտ:

Տ. Շ. ՄՈՒՍԱԲԵԱՆ

ԱՆՔԱՄԱՆ...

Կուզէր է հոգիս տնդ մը հետաւոր,
ի գոր կը պատմէր գարմին եւ անոր...
Ակիս մէջ յանկարծ մտնում մը մտաւ,
Ըզգացի իմեք, ու ձայնով մտաւ:
— « Զիս անցորդ դիմաց, յորդանան անցապաշտ,
Բաւ, թալիսի մը աշխարհ մէջ խոր... »

Երբ միւս կողմն անցանք, նայեման յեղակարծ
Անկնոտացաւ ամ, կարծես քիւ տաած...
Ընտանք միւր, նայեման, մանկութիւնս ամ -
դարձ,

Կուգամ խոնկ, եւ քեզ ուխտաւոր...:

ՄԱՆՈՒՄԻ ԽԱՂ

Յեց մի' սրնմանտ քիթիւն քրման,
Շորքաւ կը բուրէր եւ քրմիցի գայլ...
Ընտանք մէջ անկողն մի' մը կարծիք,
Լինաճա մայրէ մայր, ու հագած անկողն,
Կոյրը երազիւ լացաւ՝ իմա անկողն,
Ալիքիս մէջ տեսած տեսիլք մտնում...:

Խորեքիցի կղզի... Կ'ենքին իմա հետ...
Սակայն չկարգայ՝ հոգիս անկողն
Ընց ան արտաւած այս... Մոլորեցաւ մը խոնկ՝
Յեց մը կարծիքն անքա յորդանան լիզուն:

ԶԱՐԻՆ ԳԱՂԱՔԱՆԻ

ԿՐԻՄԻ ԱՆՄԻՋԱՂԵՍ ԵՐԻՏՅԱՍԱՐԴԻՆԱԼ

Լոնտոնի կարեւոր մեծ պարտաւայելի վրայ,
Թրաֆալգար Սթրիթ, Նեյլորի արձանին տակը,
66 տարեկան Մանրիկոն մը անցորդներու զոր -
մանքին մէջ, մէկ վարկեանէն կ'երթաւտարա -
նար 40 տարի մը:

Ժողովուրդը հասարակած էր եւ ոստիկաններ
այ խառնած էին ճանաչողներէն: Այս կինը
մէկ անհրաժեշտ մը մէջ, երբ երեսին կ'անցնէր
դիմակ մը, որ շատ նորը գտնուէ շինուած էր,
անմիջապէս 20 տարեկան աղջկան մը դէմքը կ'առ -
նէր:

Լրագրողներու հարցումներուն պատասխանե -
լով վաճառորդուհին բաւ:

— Այս դիմակը դնելիս ամէս մը առաջ՝ Նի -
ւորքի մէջ եւ զայն կը դնեմ երբ կը ճանաչանա
տարեկան երեւելէ: Այս նորաձեւութիւնը մեծ ծա -
ւալ ստացած է Ամերիկայի մէջ, ուր մէկ տուր
տուով ամէն մարդ ուզած դէմքը կ'առնէ:

Ուշադրութիւն ուրեմն: Աղջկաների զանգոյ
տղարք աղջկաների թուր քանան ակէ վերել: Իսկ
Ամերիկայէն եկող փեսացուներուն երեսին կ'առնէ
պէտք է նաեւ զմեկին մը գերթել, իրականորէն մէ -
տեղ հանելու համար...:

Ու ճորհեց նախաւոր

ՀԱՅՐԻԿԻՍ

Այն տարին, երբ աշտ քաջի, տեսայ որ մեր
երկրորդ դրամսին մը երեւոյթի ունէր, ու մեր գիւ -
ղերը սիրուն ուղտարի մը պատարանը կուտային:
Ամէն քանի կը կարգին, ամէն քանի որ տեղը, ամէն
քան աստու: Աւ ապաւին, ինչպէս գիտ մը յորձա -
նուտ, կ'անցնէր անշուշտ կը յաւաքանար լուսա -
ւոր ուղիները գծելով այ ու ձախ:

Տարուան չորս եղանակներուն մէջ, ամէնէն
շատ աշտը կը սիրէի: Ամիսներուն մէջ այ ճո -
ղները, վառելի աշտ ամառան մէջն էր որ կը
քայտուէին մեր դպրոցներուն դռները:

Այս ամառան տաղին երկուշաբթին, թիւ առ
թիւ բարձրացող արեւին հետ՝ յանկարծ յուռե -
ցաւ մեր գիւղին եկեղեցոյ զանգակին ձայնը:
Այս ձայնը սովորականէն տարբեր իմաստ ու -
նէր: Ան կուտար անշուշտ զարեւուն ընդերքէն: Ճե -
ղին արեւն մէկ պնդող կար մէջը: Այսպէս ներ -
շնայ մը հայրիկս իմին:

Աւ ձայնայ կ'ընկամ պայտասկա ուսին: Դպ -
րացին թալին ետեւելու մը կայ: Յանկարծ
ձեռք մը կը հպի մարդուս յուրքին: Կը նայիմ,
մեր վարժապետն է մարդը դէմքին...:

Փարկի:
Աւ նորէն նախաւորաւ:
Մտաւազող պարտաւայելի մը վրայ կը հնդդի
մեր թալինը դպրոցը: Կը դիտեմ, ի՞նչ գեղեցիկ է
տեղը, Դրան երկու փեղկներուն վրայ, մալ մալ
դիմի զսեւ եւ: Աւ ներքը, թալին մէջ իրարան -
ցած, աղմուկ:

Այս պատճառ հին, շատ հին յիշատակ մը
կ'արթնայ կուրծքիս տակ: Սիրտս կը ճնշուի: Աւ
ես լուս, անհուն երկրաւորութեան յաւաք
կ'անցնէմ վերանայուն նախաժողով մը գիւղա -
յի պարիսկին, զոր դուք հանչեցաւ:

Կամ ու չկամ: Չանգայ մը ինքու կ'ընէ դա -
տարանին տեղերը: Ամէն մարդ կ'երթայ ձայնի խ -
րին զայն: Կը մտն միմայլ:

Հիմա այս երազներու այնպէս մէջ, անց -
տեղ թանձր մտայնի ծոցէն կը տեսնեմ ձայն ա -
նոր տուրբեր մանկութեան, որ տալագոր մանա -
րդ տալին կը կենար դէմ լուս, ստաւով: Եւ -
կին հանչեցաւ: Մեծեմ տալ, այդ որքան փութեւ
կին: Տարեկան կ'անս հերթով փութ ցնարէ էին իր
րեւ մարդուն վրայ: Աւ ճանկարծ յայտ լայնիկ,
մաստ - մաստ ահուսներ...

Օ, հայրք իմ սիրելի, հակառակ անցնող տա -
րիներուն բեռան, այս նախաժողով օրով որքան
դիմի փափաքէի ըլլայ մը որ տանը ճաղակն պալ -
լուն լայնիկ անցնող դասարանին:

Սուր Միտրոն կ'անս հերթով ինչպէս պատ մը
այ իմ արտիս մէջ դնելու: Կ'ընենմ թեզ հիմա,
ով լուսաւոր ճոյքի:

ՏԱՆՈՒՐ ՊԵՐԳԵՐԵԱՆ

« ԵՐԱՄԱՆ » ԹԵՐԹՈՐԸ

ԱՆԻՆ ԾԱԽՈՒԻԵՑԱԻ

(ՊԵՏԱՐԱՐԸ ՎՊ, 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՆ ԳՈՐԾԱՊԱՌՈՐԸ

Ի.

ԹՈՅՆ ԵՒ ՍՈՒՐ

— Մենք եւ դուք, Երո, կը կարծես որ մեծ -
նայիները յարութիւն կ'առնեն եւ կը հայտնեն
մեզ:

Դուք կը հաստատա ուրեմն որ այս աշխարհին
շատ զուլթիւն ունի ուրիշ աշխարհ մը, ոչ, ոչ,
ստաւ եւ թուրք. մարդիկ մտնելիս փտայ կ'ըն -
շանան այլեւս թէ մտնումն եւ թէ չոգիւթ: Սուս -
է, երբ կ'ընեն թէ մտնելի մը մարդկանց հոգին
ուրիշ աշխարհ մը կ'ընթայ: Կը ներկայանայ
Աստուծոյ աշխ դաստաւորութիւն:

— Բայց իշխան, եւ յայտնեմ որ մեծները
մ'ընին անգամ յարութիւն կ'առնեն զիւրները
եւ...:

— Սուս է, Երո, թուրք ստա է, ընդհանրեց
Վեա Մարդիս այնպիսի անկարկ մը ձգելով Երո -

լսի, նոյնիքն Պատկամոս իշխանը ստած է իր
վրայ:

— Ես պատրաստ եմ, իշխան, կատարելու մեծ
հրամար: Սիւսայ յայտնեցիք, թէ երբ եւ ուր
պէտք է դուրսի սիրի, բաւա ընդուն:

— Թոյնը դանդաղ կը ներգրծուի, բայց ան -
վրայ մասը կը հասնի զայն ճաշաւորին Ինչը տես -
նեմ, Երո, զանի մը օրէն Սիւսանիւր իշխանին
ստիւն ինչպէս մը պիտի կատարուի: Հոն պիտի
ըլլային եւ Վարժապետն իշխաններէն յատկեւ:
Դուն թոյն պիտի դնես տեղին երեւակարի մէջ,
տանք անխալու, տանք մէկուն կերակուրը
միւսին սոս խառնելու: Հասցեար:

— Այո, իշխան, շատ լաւ հասցեար:

— Դէ, զեա ուրեմն, նշանակածն օրը եկող
ստանալու թոյն, իմա մարդը չու գործիլ է:

Եղան դուրս եկաւ, իր լայն դրպակին մէջ սա -
հեղինակ զապի մը լիցուն ոսկին, զոր Վեա Մար -
դիս ստած էր իրեն, իրեն նուրէր:

Աւ մարդուն գործադրող տաղանդ ստացաւ
արեւան զինը, ճիշդ ինչպէս Երոյան երեսուն ու -
նի ստացած էր իր յոյր:

ՄԱՐԿ ԿԱՐԿԱՆԵՐ

Լուսիկ, ինքնին ձեռքով պատկանելի վրայ,
կը գտնուէր Վարժապետն պարտաւոր, անոր աղջկան՝
Դրանիկին հետ: Երեւոյթը միայնիկ ապրիլով
Դրանիկին մը համարին իրենց դիմելը, եւ իստե -
նի, կը ծիծաղէին միմա, բայց այդ ծիծաղը դաւան
էր եւ կ'ընէ:

ԲԱՐԻՍԱ ՍԵՐՈՒՆԻՍ

ծը կրկին յանձնուեցաւ օգնականներու ժողովին: Ամերիկացիք կ'ընեն որ Թուսները այս նկատելը կը դաւաճեն ոչ թէ զորք տանելու, այլ պրոպագանդ լինելու միտքով:

ԹՐՈՒՄԸ ԿԸ ԳՐՈՒՆԷ ԵՆ ԿԸ ԽՕՍԻ

Նախագահ Թրումըն առիթն օր ստորագրեց զինուորական օգնութեան օրէնքը, որով 1 միլիոն 314 միլիոն տարւոյ կը արտադրուի արեւմտեան Սերպայի 14 երկիրները, Միլիոն 6 Ծարպառն Արեւելեք կապը մը երկիրները իրենցու համար ստ-յեմական ծաւալման դէմ:

Ստորագրեց նաեւ արտասահմանի տնտեսաւ — պէս օգնելու համար 5 միլիոն 310 միլիոն տարւոյ վարկ մը մինչեւ 30 Յունիս 1950: Այս դուստրէն 1 միլիոն 74 միլիոնը պիտի յատկացուի Թուրքի — լիքի եւ Յունաստանի, իսկ մնացեալը Մարքըլի ծախքին օգտուող երկիրներու:

Իր շարժական մամուլի յայտարարութեանց ընթացքին ըսաւ որ, Միացեալ Նահանգները միշտ կողմնակի են իշխական ուժը հակադէմ տեղի պահելու, բայց միշտ Սովետներին են որ արգելին իր հանդիսանան, եւ սակայն յոյս յայտնել որ կարեւ-րի պիտի ըլլայ զինուորաց արդիւնը միացեալ ազ-դերու լրջող կերպով իր զանազաններով:

« Եւրոյալացուցութեան շարքին ք հ կապով հար-պետան ըլլալով, Թրումըն անոր նախագահին ուղ-ղած նամակի մը մէջ կ'ըսէ — Միլիոնաւոր մար-դիկ դիւրութեան մէջ կ'ապրին, ենթակայ բռնաւ — պիտենքու որ միշտ կը բռնաբարեն Ատլանտիդ կողմէ տրուած մարդկային իրաւունքները: Այսու աշխարհը իրենցը կը ստարափի անոնց ըմբոստաւ — ցուցիչ մարտիրոսութեան առիթն:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵՒ ՍՈՎԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Ամերիկեան կառավարութիւնը բուռն բողո-չաւոր էր ուղղեց Մոսկուա այն ըմբոստացողիչ վարժուներին համար որոնք ինքնիշխանութիւն Գերմա-նիոյ սովետական շրջանը ինքող Ամերիկացիները: Այսպէս, երկու ամերիկացի ուսանողներ հենա — նիւով շրջապայած աստիներին, անուշադրութեամբ ուսանական սահմանը մտած ըլլալով ուրիշ շարքի բաժնարարութեան են: Ամերիկեան գիտնորք մըն այ տասը տարիէ ի վեր Պերլինի մէջ բանտարկու-ն են շարքաւած ու բարքաւոր պայմաններու տակ: Ա-մերիկա կը պահանջէ պատժել պատարախառու-ները:

★ Ամերիկեան կառավարութիւնը հոկտ. 24-ին Լոնտոնը հրապարակէ Մոսկուային, Լեհաստանը, Զեխուստալիոյ, Եւրասիայի, Հունգարիոյ, Իտալանիոյ եւ Պուլիսիոյ իր ներկայացուցիչները խորհրդակցելու համար այդ երկիրներուն կողմէ Ամերիկայի դէմ յայտարարուած շարք պատերազ-մային եւ անայդ ու վարկերով: շարքաւորութեան են: Նաեւ պիտի խորհրդակցին թէ ինչ ըն — թացք պիտի բռնեն երբ Մոսկուայի եւ Թիբիթի միջեւ վէճը ծանրանայ:

ԻՐԱՆ ՈՍԿԻ ԿԸ ՊԱՆԱՆՔԻ ՌՈՒՄԵՐԸ

Իրանի արտաքին նախարար Ալի Յուսէյն Զէ-ք-մաթ Մամուլի ներկայացուցիչներուն յայտարար — րեց թէ Իրան երկրորդ անգամ ըլլալով Թուսկո — լիս պահանջներ որ դաւաճած արդիւն իր դրամա — կան պահանջներ: « Սովետները պէտք է որ ապա-սթողան Մոսկու ազգային դրամատան մէջ պահ — ուած ոսկին եւ վճարին ինչ երկնց պատերազմա-կան պարտքերը, այս մասին մեր օրինական իրա-ւունքներին ոչ մէկը չենք կրնար լքել: Ըսաւ նա — խորապէս: ԿՆԱՆ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆՏԱՆՏԵԱՆԻ դաշինքին զինուորական զոր — ծերները զանգուր համար տեսական յանձնաժ — ղով մը կազմուեցաւ երեք զօրավանդներ: — Ամե-րիկեան սպայախորտ պետ զօր. Պէրսէյ, Քրան-սայրի զօր. Էլի եւ բրիտանական պատուիրակու — թեան պետ զօր. Սըր Մօրլըն: Այս մարմինը տակն երկրի գիտնական իշխանութեանց յատկաշը-ծերը պիտի ընեն եւ պաշտանցեն: Այսպէս միակ հրամանատարի որդիները մէկ կողմ իր զօրէի: ՄԱԿՐԱՆՈՐՈՒՄԵՆԵՐԸ կը շարունակուին պաշտանքին երկիրներուն մէջ: Պուլիսիոյ Հաւոր — ացութեանց նախարարն ու օգնականը պաշտա — նանի կրնան իրը ճանքարանցել: Զեխուստալիոյ մէջ ձերբակալութիւնները այս օրերս խիստ ըն — դարձեալ ծաւալ ստացած են: Ծաղը 5900 Հոգի ձերբակալուած են, ասանց թիւը մինչեւ տասը հաւորք պիտի բաժնարան, որպէսզի բոլոր ընդ — ղի աղջիկ տարրերը անշարժութեան դատապար — տուին:

«ԴԱՅՆԱԿՈՒԹԵԱՆ» ՕՐԸ

ԿԻՐԵՈՂԻ մէջ հոկտեմբեր 16ի կիրակի օր, ժամը 15ից 24, Palais d'Armenovilleի երաժշտիկ օր-դի քաղաք: Կը նախագահէ ընկեր Ս. Տէր ՂՈՒ — ԿԱՆԱՆԸ: Կը ղառախառնէ Փարիզէն ընկ. ՍԱՀԱ Տէր ԹՈՎՄԱՆԻԱՆ:

Պարսկերէ Օր. Տէր Կոմսեան Հայկական եւ եւրոպական պարեր: Զինք պիտի մատչի զինե-րով: Մուտք ազատ է

★ ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋ — Հոկտեմբեր 15ին: Մանրամասնութիւնները յախորդով:

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԹԵՅԱՆՆԵՐԸ Նախալոյսիքաւոր

Ծ. ՆԱՐՂՈՒՆԻԻ

Այս կիրակի կէսօրը վերջ ժամը 3ին Salle J. Goujon, 8 rue Jean Goujon:

Կը մասնակցի Փարիզահայ դերադրուեալաւ — կան յաւաքող ուսէրք, երգ, արտասանութիւն եւ Պոլիսի մամանած փոքրիկ դաշնակահարուհի՝ ԱՆԻ ԿԱՆԻ:

Մուտք ազատ է:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԵՍ ՕՂԱՆ ՏՈՒՐԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ CONCERTS LAMOUREUX եւ յայտնի Նուստակահար ուրիշ ՍԵՐԺ ԹԵԼԷՆ — ՊՕՒԷ:

14 Հոկտ. ՈՒՐԲԱՐԸ ԵՐԵՎԱՆԸ ԺԱՄԸ 20.45ԻՆ SALLE PLEYEL, 252 Fg. St. Honoré Յայտաղար — Beethoven, Brahms, եւ Օճան Տուբեան Ալքարան » (poème symphonique) առա-ւել ունենորութիւն:

Տոմսերու դիմ. 80կ 60 ֆրանք: Դիմելի Salle Pleyel, Durand (Place de la Made-leine), Փրենկեան՝ 56 rue Lafayette, (Prod. 55-36), Հրաջ Մարգրիտի 261 Fg. St. Martin, (Nord 60-69), Պարտաւան զբառուած 46 rue Richer, Աճման Տաշարան 12 rue Cadet, դրատուն Հ. Մամուլի, 51 rue Monsieur le Prince եւ կենդեղայ դրատուն — տունը 15 rue Jean Goujon Եւ. Elysée 67.03:

ՏՈՐԶԱԿԱՆԻ

Տէր ԵՒ ՏԻԿԻՆ Ա. Տէր ԶԱԲԵԱՆԸ եւ զա-ւակները, երկնց խորին շարժակալութիւնները կը յայտնեն Տաքս — Սախոյ Տուր շար. Մուսիքեան Մարտիկ մամանդիւղին եւ բոլոր այն ազգային-ներուն որոնք ծաղկակալով, հետաջող, նամա-կով եւ անմամբ իրենց զաւակներին յայտնեն — ցին իրենց մօր, զբառնել եւ մեծ մօր՝ Այրի Տիկին ԻՍՈՒՆԻ ՊԱՐԻՐԸ ԵՆԻՎԵՐՍԻԸ (Մենալ Բէնթիլիան) Մեցիի մահուան առիթն, որ տեղի ունեցաւ ուրբաթ, 1 Հոկտ. 1949, առատուան ժամը 9ին, Մէրթ Ան — թուան, Մարտիկ:

ՅԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ — Վայսնիկ ՎԱ. Ահա-րանեան վարժարան ուսումնական մակարդակ շարժանցիւն համար, ընդամայն երթալով դա — դուքս մշակութեան ազգայիններու փափաքին, անհրաժեշտ կը համարենք զօրացնել հիւսնակալ ուղղութիւնը: Այս ալ, մօտ ասանին հրաւեր պիտի ուղղուի մայրենի լեզուի ուսուցման նախանձա — խնդիր, ձեռնհաս անհերու եւ ընդունելու:

ԱՐՄԵՆԻԱ ԵՐԳՁԱՆՈՒՄԸ ՄԱՐՍԷՈՂ Փորձերը տեղի կ'ունենան Զորքաւորթի երե-կանները ժամը 7ին, հոկտեմբեր 12էն սկսեալ: Նոր աղանդական արձանագրութեանց համար դի-մել ընկալարին, Մայր կենդեղին, եւ կամ փորձի երկիւնները Մաղբոյն քաղաք:

ՄԱՐԵՆԻԱ ԵՐԳՁԱՆՈՒՄԸ ՄԱՐՍԷՈՂ Փորձերը տեղի կ'ունենան Զորքաւորթի երե-կանները ժամը 7ին, հոկտեմբեր 12էն սկսեալ: Նոր աղանդական արձանագրութեանց համար դի-մել ընկալարին, Մայր կենդեղին, եւ կամ փորձի երկիւնները Մաղբոյն քաղաք:

Տէր ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՅԱՆՈՐ ՊՈՒՏԱԲԵԱՆԻ որդ. — Լոնք. Պ. Ժորպի Մուսուսեան եւ աղջկան ընկերուհի Թէմին իշխանապետութեան առիթն ըը-նդահակութեամբ տարածել ենք հետեւեալ իր — ունենքը: — Տէր եւ Տիկին Թ. Պուստեան հա — պար Քրանք, Պ. Ժորպի Պուստեան 500, կնոս — Հայը — կնոսարը Տէր եւ Տիկին Կէպիկեան հա — պար, Պ. Գեորգ Գուլարպետեան 500: Մեր ինչպիս-կութիւնները այս ուրախ առիթն ընկերակի Եւ — լոնք ու իր ընտանիքին: Պր. Կապ. Խաչի Տէյիկի մամանդիւղ

ԵՈՒՆԵՏԵՐ

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Թ. Դ. Ռոստոմ խումբի ժողովը այս կիրակի առտու ժամը 9ին, սովորական հա — տաքանքով:

ԱՐԵՆՈՇԵՆԵՐՈՒ մայրենի ժողովի կը հրա — վարեն Հոկտեմբեր 12, ժամը 4ին, պատուական վարքի մէջ, 3 rue des Treize Escaliers, Մարտիկ: ՀԱՄԱՆԱՐԲԵՐԻՏԻԱՆ Միլիոնական վայսն — սի մամանդիւղի ժողովը այս կիրակի առատուան ժամը 9.30ին, սովորական հաւաքանքով: Ռիտա կարեւոր օրակարգ:

Վարչական ընտրութիւն: ԱՆԳԷՆԻ Ծ. Զ. Կապուս Խաչի ընկ. Ժողովը տեղի պիտի ունենայ հոկտ. 12ին, շորքաւորթի դիմել, ժամը 9ին, սովորական տեղը: Կարեւոր օրակարգ: Անդամներու ներկայութիւնը պարտա — րօքն է:

ԹԱՏԱՐԱՆ ՄԵՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ Ի Կապու Պր. Կապ. Խաչի Մարտիկ քաղաքի մամանդիւղ: Ներկայութիւնը:

Ն. ՍԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

Կը բեմադրուի ՈՃԱԿՈՐԹԻ ԸՆՏԱՆԻԲԸ (Բարբառ): Սինկա Ալպապարի մէջ, Հոկտեմ — բեր 22ին շարքի երեկոյ ժամը 8ին 9ին: Մանրամասնութիւնները ստուղի լրջալ:

ՓԱՌԱՏՈՒ ՃՐԱՆԲՈՒ—ՀԱՅԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ Տեղի պիտի ունենայ Հոկտ. 16ի կիրակի օր ժամը 2.15ին, Սարգիսի մեծ ամփոթաւորի մէջ: Պարսի նախագահէ երեսփոխան, նախկին նախա — քար Պ. Լուի Մուսէ, որ նախագահն է Ծրանք — Հայկական Միութեան: Պարսի խորին Պարտաւոր — արք. Պ. Պրէնկէրէ Ֆէյրի եւ Պ. Արաւի Զօ — պանեան: Գեղարքաւանք ծափերին կը մաս — նակցին Բոմբէր Ծրանքի ծեծմանը արուես — տալու տեղին երկրքը, Պ. Սուխ Եւստան եւ Օր. Ժանն Պուսթի, նաեւ Օր. Հայկանու Պարտեան, Պ. Արաւաչ Գմբէրեան, Քափի Պարտեան, Տիկին Մուսէն Էրեկեան — Քարպիսի: Նուս — ան Մարգարեան, զետափ դաշնակահարուհի Հիւլիֆ Սմալեան, եւ Օրիքա Բոմբէր պարուհի Օր. Բէրի Օճանեան, որուն պիտի ընկերակալ խաղով:

Գարեգին Օճանեան: Տոմսերու գինն ըն 200, 150, 100 եւ 50 ֆր.: Տոմսերը կը դնուին Փարիզի Հայոց եկեղեցին եւ այս դրամականներուն մօտ:

Théâtre de la Potinière (Opéra) 21 Երեկոյն, երեկոյնքով դիմել, ժամը 9ին, Դրիգոր Վառնի իր Քառերգութիւնը:

Երկու ճամբար

Առաջին ընտանիքները Փարիզահայ դիւր — տանները ընտր կազմով: Ի պատիւ Հայ Քառեր — ին երեկակ կարեւոր ուսէրք եւ ապագայի մեծ յոյսերով ՕՐ. Զ. ՄԱՏԵՆԻԱՆԻ, իրախորհուր. համար զինք իր ընտրած ապագային մէջ:

ՕԳՏՈՒԵՑԵՐ ՍՈՒԹԵՆ

Մօտեան եւ ասիական կարապետներ լիւանա — փի եւ պտիկի վերահսկողութիւնները կը կառա — րեն, տեղանք լիւան, մայրենի գիտնորք: Դիմել՝ հետեւեալ հասցէին: H. BEGIAN, 82 rue de la Mare, Paris (20): Tél. Men. 63-29:

ԺԵՈՒՆ ԿՈՒԶՈՒԻ

Հայաշատ Քաղի մը մէջ նպատակաւոր լա — նուկ խումբի համար՝ որ ունի հաւեր սենեակ եւ խոհանոց մը, ինչպիսի եւ սենեակ եւ խոհանոց մը արտաձգողին տալովն յայտնի լիւան, կը փն — քնէ Ժեոն մը: Մանրամասնութեան համար դի — մել Տիկին Տիմեանի, 16 rue de la Défense, Իսի լէ Մուլիե:

ՀԱՏԱՐԱՆ ԼԻԼԱ

Արեւելեան ծանօթ Նաթիլեանք, Տիկին ՍՕՒԵԱ, Պ. ԳԱՐԱԿԱՏ (Քանուկ), եւ Պ.

ԱՆՏՈՒՄ (ուս եւ Գմբէրիստ) Իրենց ամուսնային պտղաբեր վերադարձած են եւ նոր յայտադրով մը կը նուագին

ԲՈՒՐԻՄ ՄԱՏԱՆԻ ԲՈՒՐԻՄ ՍՕՒԵԱ ԲՈՒՐԻՄ ԳԱՆԱՑՈՒՄ Լ Ի Ի Ա. Ճաշարանի մէջ, 24 rue St. Lazare Métro Trinité կամ N. D. de Lorette

Tél. Tri. 31-62

Հավաարկ զործի օր բլլալուն, Քանդեկներ, խուռները իր զինեկ թաղաքապետարանէ հրա - ւարակի, որ Զօր Քեօնիկ, Քրանական մէջ - քին ուժերու նախկին հրամանատար, պատուա - նշաններ պիտ յանձնէ իր նախկին նախկիննե - րուն:

Շարքին մէջ է Քանի զիմացականներու դե - կալարներն Ստեփան Վահանեան, տեղւոյն թա - ղաքապետին զինուորականները, նախկին ապովինե - րու, զերկներու ընկերակցութեան պատուաւոր - կալութեանը իրենց զօրակներովը, բարձր զրա - լոցներու ապահովները իրենց ուսուցիչներու գը - խարտիքները: Խաչը, Իսկանդար սառ - ւելով:

Ներկայ էին, նաճանգապետ, զեր նաճան - գապետ, զինուորականներու թաղաքային բարձրա - տիճան զինուորականները, նախկին ապովինե - րու, զերկներու ընկերակցութեան պատուաւոր - կալութեանը իրենց զօրակներովը, բարձր զրա - լոցներու ապահովները իրենց ուսուցիչներու գը - խարտիքները:

Զօր Քեօնիկ, ընդհանուր լուսնեան մէջ, պատշաճ արարողութիւնով իւրաքանչիւրին կուրծքին կանգն, համապատասխան շքանշաննե - րով իրեն վառա՛ր օր պատուի կ'առնէ եւ չնկոր - ներ զինուորական չեւոր իր դէնին:

Ոչ նուազ ունեցան նաեւ մեր արտերը, տեւ - նելով մեր Հայերկանցիներէ անդրդէ բոլոր ներկա - ներուն կողմանէ ցոյց արուած անկեղծ եւ արա - ղին համալրանքը, որոնց արգարտելէ արժանի էր այն իր երկրորդ Հայերկանցի ըրած զնորոգութիւ - ներուն համար:

Յետոյ, ներկաները, զօրակներն եւ նաճան - գապետին պիտուրկները Քափոր կայքում, Էպիտոլեան Վժռօփիլոսի դարպոց, միտակուր Հա - մար զայն, Քանի զիմացական նախկին շնորհա - շններէն էլէն Վահանեան, անուժով, որ նոյն զրա - րոցին ծառերը նոյն անուժով մկրտել մը մէջ Գերմանացիներու կողմանէ շարքարուած, եւ ա - դատարանութիւն օր մը ստալը, զնպակահարուած - լով, կ'ընտան միմեկին մէջ:

Մարտովը Յոյն այս աղբիւր, արշամարհ - լով իր բարեկեցիկ բնասանիքին հանդիսաւ կ'ան - լով, առաջին օրէն նետուած եւ պաշարներ մէջ:

ԳԻՐ ԵՒ ԱՐՈՒՆԵՍ

ՆԻՍՍ — Տեղւոյն մէջ խոսք մը մտաւարական - ներ այս տիպապատմութիւնները մը կ'ապման եւ նո - րաճաւ սերունդին հաշիւը դատարանականութեան դարկի տալու նպատակով:

Հոկտեմբեր 2, կիրակի կէսօրէ մերը յիշեակ մը դրարեկներ ներկայ էին Արարտաւ Զօրի լաւ - լուս Համար Քիր եւ Արաւմաշ երկրորդ Զօրիական դատախառնութիւնը, որուն ինքին էր Վէրապասան - լով իր արդի զինուորականութիւնը:

Օրդուան Պարսկաստան ներկայացուց դատախա - Պ. Միլոնի: Պարսկաստան ր 1886-է մինչեւ 1915 տեսու Հայ դրականութեան ընդհ. պատերազ - ր: 1915ին մեր զրականութեան կարծեալարժեք եւ մինչեւ 1918-ը Հայ դրականութեան ամալաւորիչները որդայ:

Անդրադատարան, արդի արտաշահմանեան զրականութեան, կանոն առաքանչիւր երկրի

մէջ գտնուող զրապէս, անոր ստեղծարարութե - ինան— Նիքանեան անհնարին պայմաններուն վր - ւայն եւ ըստ այս պայմաններուն մէջ ուրիշ որեւէ աղբի զրապէս պիտ չուզէր շարունակել իր գրա - ղէտի աղաքային պարտականութիւնը: Հայ զրա - րը թէ՛ սեւ յայտատարը իր կատարել եւ թէ իր նշա - տը իր բերէ Հայ մշակութիւնը, զիրեքը ինքն ծախ - ուր, Հայաբնէ մէկ կարգապետ ծիայն ունէր: Հայ զրադ մը իր զանգապները թէ առաջին երկուս - տնեանց ինքուած է, իր վարարով երկրորդը հը - րաքարակել, որովհետեւ սենեակն ուրիշ տեղ յունեն: Կոչ ըրաւ, որ Հայ մշտնդերը զիրը եւ թերթ զին, կարգեա, եթէ կ'ուզեն որ իրենց գա - ւախները Հայ մեծնան մինչեւ, որ այս ժողովուրդը ի միմեկին լլլայ զէպի Հայերինը վերադառնալ:

Դատախառնութիւնի վեր տեղի ունեցաւ դատա - խոսներուն ի պատու: Կոչեմծանը ր ստեղծել խա - ղապատ միջոցաւ: Եղան բաժակահամարէ ի յարկան Հայ զրապէսին եւ երգել:

Հոկտ. 23ին Գիր եւ Արաւմաշ Գ. զատախ - սութիւնը Վերադրեան զերգրատարի թաղաքա - կանութեան մասին:

Ե. ՍԵՒՄՆ

ՎԻՆԻՆ ՄԻՐՏՈՒՄՆԵՐԸ

ՎԻՆԻՆ, 3 Հոկտ — Տակուին արիւնյանական միջոցները չիստան, Հ. Մ. Ը. Մ. Ի զնդապովի մարդկները լուսաղբի կերպը գտած են մարդու - նի: Այս երրորդ կերպիկն է որ բարեկամական միջոցները իր կատարելն ունեց խոսքերու դէմ եւ միշտ այ յաղթական զուրէ կ'ըլլեն:

Այս կերպիկը, 2 Հոկտեմբեր կարգը էր մէջ - զէն խոսքերուն: Եւսք տեղի ունեցաւ: Կրկու միութեանց կոտորներուն միջոցմը: Բայց, զնպակին ուղղէ հարուած դեռ չտեսած, մեր մար - դիները զարդին մէջնուծ, իսկ հասարակութիւնը զարդին զար կողմերը շարունակ, երկրորդու - թեանը եւ վառարած մէջ վայրկեան լուսնիկն զնպակին յարգելու համար, Հ. Մ. Ը. Մ. Ի — րաշտպէ Հիմնադիր եւ աղբ. Զատուտ պիտ Գրիգոր Վահանեանի Քանդակին լլլաւապի: Նոյն թաղ - րերն նաեւ մեր Ա. խոսքերն աղբը իրենց թեւե - րուն վրայ աւ մալաւեկնով:

Արք մը կ'ստեղծարարութիւնը որքան ալ աշխատ - ցաւ յաղթանակ տանել, զժառանգարար, չկըր - ցան, եւ ոչ իսկ կրցան հասարակի, այնչեւ որ այնչեղ խոսքեր 2—0 յաղթանակ եղաւ:

Ժամը Խոսքեր Խոսքերուն վարարը միջոցմը, ա - տուրիկ խոսքեր Feyzihi, Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. Ա. խոսք - րին դէմ: Նախկիններ մը Քանի տարուորականներէ իրէր, երկուսեանց յարձակողականները սկսան, ինչպէս նաեւ ժողովարար վարչկները: Մերին — ները ինքնապատճաւ եւ օգտակարով պատճաւ արթիկէ կրցան արձանագրել առաջին նշանակէտը:

Բայց նման ուրիշ արթիկէ մը չուտով օգ - րուեցան Քրանականներն ալ եւ այսպէս հասարակական միջոցներն: Երկար ժամանակ մը, խաղ լուրը անդամանք մը առաւ, մայր ա - տիւնան Հետաքրքրական զանապալ:

Վերջ ի վերջոյ, երկրորդ կէտ մը եւս ի նը - պատմ երկրներուն, որուն պատմականներն նոյն - րան արարելով մը Քրանականները եւս առաջին կիրաւորող լրագրաւ հասարակ արդիւններ 2—2:

Երկրորդ կիրաւորակը, մեր աղբը խաղը

փափաքին. ոչ, Քանի որ Վահրամ իշխանը իր - լուստանաց շուտով իջաւնելու զիրենց իրենց արիք սերածներուն հետ: Հարպիկն ու Ստեփա - նիկը ողջ էին ու արտադրի իր ապաւինն ր Ս. տասիկ խորհուրդը կատար իրենց սիրակներ իրա - ւում, բայց շարաքարակի ղեկավար — Անիի գրա - տուր, Գաղիկի ապուր, Յունաց մուտքը Հա - յաասանի մէջ — արդեւ իր հանդիսանային ա - ննց ղաղմանը:

Սալանի սպասումը միջոց մը ունէր, եւ Վահ - րամ իշխանը վճռած էր զուտով պաակել զանոնք, աճա ալ առաքիլ: Մանանիկը իշխանը հաշիկերով մը պարտաւորեալ էր, որուն ներկայ էին Վահրա - մանք, ու նաեւ Հարպիկն ու Ստեփանիկը:

Մին երկու երիտասարդները կ'ուրախանային Մանանիկը իշխանի պալատին մէջ, անոնի՛ երկու սիրտասարի օրիորդները իրենց սենեակի պատուա - շաններին զուրա իր նայինն արտադրել եւ իր զը - րէն հետու, Անիի կառաքապատ լուրները, ուր բնութիւնը արաքաւ ուրաքա իր մպփեր եւ ուր թըր - ղունները իր ճառողջին իրենց զաղբը զալլայ — ւկնելներ:

Սալանի օրիորդները երկուսն ալ մալայ էին եւ զուտան: Լուս եւ մալապով: Իսկ հետու՛ն՝ բնու - թիւրը սիրուն էր եւ արանիկն:

— Լուսիկ, ինչ Զրալայի է Անի, ինչ քան - չիկ է բնութիւնը, ընդհանրեալ լուսնիկը Գոս - րիկ:

Բայց Լուսիկ կարծես չլսեց զայն: տեսակ մը ապուլութեան մէջ իր գտնուելը դեռ, ինչպէս երբ մարդ իր ձէլ իր հոյսին իրական աշխարհը եւ իր խորատուգրիկ ցնորճերուն մէջ:

կուրծիկը աւելն աշխոյժ եւ աւելն բուռն եղաւ, թէեւ մնաց միկն կանոնաւոր: Մերկները շարու - նակ նեղեցին հակաուորակներ թերթը, այնչեւ որ հետզհետէ կրցան արձանագրել երեք նշանակէտ եւս եւ միջոցաւ վերջացաւ: Հ. Մ. Ը. Մ. Ի յաղթա - նակով 5—2:

Դիտող

ԼՈՒՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆ ԻՆՎԵՐՏՈՒՄԵՆՆ

ԹՈՒՂՈՒՄ ՊԵՏԻՔ

Լօբի զուգիցիական կարարանի մօտակայ վայրերուն մէջ, որ կը գտնուի զուգիցիական սահմանադրութիւն մօտ, իր բնակիչ Քրանական երկաթուղիի պատուաններ, որոնք իր գործածնն այդ զիւր: Արք, որ մը իրենց ստորադաւա պաշ - տաններուն զանգապին վրայ, իր հասարակացի լուսնիկներ վարչիւններ արարաւով իր նշանատնն թէ այդ վայրերը լուով լեցուած էին, մինչդեռ 15 արք ի վեր լու տեսնուած էր կարգապետին մէջ: Առաջարկալա Քրանական երկաթուղիի պատու - նաներու միջոցաւ ներածուած էին անոնք Գլուր - ցիերէ, եւ անմիջապէս միջոցաւ իրենց Զօր - րանական լու: Հուգիցիականները այնչեւ ուժեղին կերպով բողոքներն ր երկու աղբերու վարչիւններուն միջոց մեծուցաւ: Զուգիցիականները փոխանակ — ունեցան: Զուգիցիականները պահանջեցին ծրարա - ցիներն ր երթան եւ իրենց մակադրանները վեր - ցնեն:

Քրանական երկաթուղիի ընկերութիւնը (S. N. C. F.) լուսուր աղբերակն ծալարն մաքին խա - ղապէս լլլալով անդորմ, ընդունեցաւ: ր իր պատուանները կընային Քանի որ Հատ զուգի - րական հոգ անցաւ ընդ: Վերջին պահուն ան արդեւց միջոցները Հնագ աննի: Լօբի կարա - քաւ ապագապէս ծառ լուսնիկ, մանաճակտե - րու խմբակ մը զրկելով ընանջնելու համար այդ անախար շարաքարակութիւնը:

Այս առթիւ, թէքերը իր մաղթին ր այլեւս որեւէ լու նոյն ընդառաքէ սահմանադիր եւ իշխաններ երկու երկրներուն շարաքարակութեանց խաղաղութիւնը: Եւ կամ ճնշմունքան վկայա - վիրներ հասարակ լուսնու համար ալ:

ԽՐԹԱՅԻՆ մատուր լուսնու պարգաւ իր միկ զերման կիրակական ր մամանով տալիս: Այս Հոյեւորականը ծրարաւ Հասած Լ վատխարիկ անցարով, իրեն ներկայացուցիչ Քլոյիի ար - քակտիկական, կարգալարու: Համար այդ թա - րաքի կալուիկ թմակն կալուածական ինդիկները: Երկու սակաւ եւ աղբիկիկ թերթեր իր նայեցին թէ հիշու անցարիկ էր ստացած Իսրայիլի պի - տակներն եւ ինչու Քլօրի արքայականութիւնը իր - մանացի մը զրկած է: Այս առթիւ իր պատմական օրէրը ր հրատարակել, աղբիկով անանական շարաքարակութիւնը Հրաններն եւ Գերմանիկու մինչ: Իր պատմական նաեւ աղբիկի Իսրայիլի ար - քաքալաներուն այցելութիւնը Գերմանիկ, րաչի պատմականակ նպատակներէ: Եւ վերջին կ'ի - ր թերթերն օրէրով մը արգիլել այժմ Գերմանիկ մնացած Հրաններու վերադարձը, եթէ Հայերինը չզարնան որոշ պայմանագրակ մը մէջ: Այժմ 20 — 40 հազար Հրաններ կան Գերմանիկ մէջ: Եւ զրա - յային արժանապատուութեան հարց է այս խն - դիրը, Քանի որ նայեցներ 6 միլիոն Հրաններ նայեցներ յ:

— Լուսիկ, միթէ չե՛ս լսեր զիս, կրկնեց Գո - ւարիկ:

— Ի՞նչ է, զորիկ, պատմականաց Լուսիկ, դեռ ես ապշած աչքերով նայելով Գոսարիկին:

— Կ'ըսեմ որ Զրալայի է բնութիւնը, քան — չիկ է Անի:

— Այո, քանչիւրէ է Անի, բայց ինչ օրուս, երբ ալ մերը չէ այլեւս, ինչ օրուս, երբ սիրուն բնութիւնը ալ չի մալար մեղի: Այո, զորիկ, ա - չիկ էին կրտուսեալ մեղի համար:

— Ինչպէս, Լուսիկ, ինչպէս անին ինչ կոր — տուեցաւ: զուտ շատ շուտ կը յուսահանայ:

— Շատ շուտ կը յուսահանայ... բայց, զոր - րիկ լսան, միթէ պէտք է՞ յուսահանուի, երբ մարդ իր ճմա՛ւ տեղէն հետու կը ընէ:

— Մեզ ոչ ոք կ'ընայ ընէ: Գոր տեղը իր յու - տահանար զուտ, քան Գոսարիկ ինքն ալ չհա - տալով իր իստեղներն:

— Պարապ տեղը իր աշխարհի խորհուրտե - յիս, Գոսարիկ, Քանի որ թու սրիւրը մէջ աւելի զանա միջոցաւ կան, Քանի իմ սրտին: Իր ժողովու - ճիւղներն հայրը, որ անորան վերկերն կ'ընենը, ինչպէս ու կը հաւատէ: Եւ ինչու, եթէ ոչ մեր սիրուն Անիին համար, զոր ներառութիւնը լաւ - տակներն մեղիէ Յոյները: Եւ չեա ստեղծ ր հի - մա ալ ինչիւր յոյն Պատահամանոս զօրավարը:

— Ի՞նչ կ'ընէ:

— Հայ իշխանները զանապալ կողմեր կը ցը - ուէ, իսկ մեր զաղաքները կը լցնեն յոյն ցոր - քով:

ԱՆԻՆ ԾԱՌՈՒՆԵՑԱԻ

(ՊԱՏԵՐԱԿԵՆ ՎՃԳ. 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՆ ԿՈՐԵՍՏՈՒՐԸ

ԻՍ.

ՍՐՏԻ ԿՈՐԵՍՏԵՐԸ

Առանցքիկն որք մը իր կործեր երկուսին սիրուն ալ, եւ թոյլ չէր տար որ անոնք լլլաքի՛ Բուրգիէն, պատուաւորն ծիծաղէին եւ արարականին: Բուրգիէն ծանր բնու մը, սեւ ճիւղով ր նստած էր անոնց մտաւոր արտերուն մէջ եւ իր անդուրթ ճնշ - լուով կ'ուղիղ թառամեցնէ անոնց կանգը: Եւ վարդի նոր — բողոքով կ'ուղիղներ կարծես իր թա - տակէն, կը շարունակէ... Իսկ անոնք ծնած էին արտերուն եւ վայելչելու համար աշխարհը:

Օ, դառն է, խիստ դառն, երբ մտաւոր ար - տերը իր կանխային աշխատ, երբ անոչաբար զարգողը դեռ չարացուած կը սկսէին թառամել: Բայց ինչ թաղուած վիշտ ունէին Գոսարիկն ու Լուսիկը: Կը վախճային որ չե՛ն արժանանար իրենց

ԴԱՅՆԱԿՑՈՒԹԱՆ ՕՐԸ

մասնատուրութեան չնքսող պարզեցին որպէսզի չուն հաստատուի նորապէս կառուարութիւնը :

★ Գերմանիոյ Արեւմտեան եւ Արեւելեան կողմերը իրենց միջեւ մէկ տարուան ժամար առնուական դաշմանք մը ստորագրեցին 600 միլիոն մարդիկ ապրեցին փոխանակութեան ժամար : Այս դաշմանքը յիշատակութիւն չընեն երկու հաղափարութեանց , այլ ստորագրուած է զորաւիրական շրջաններու կողմէ :

ԵՐՐՈՐԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՍԿՍԵՐ Է

Զինական զորք տասը ազգային տոնիկ առաջնապետ Չանկ Շայ Շէք պատգամ էր ուղղուով Ձին Ժողովարանի կի՛րէ : — Է ձամախոհարչային երբոր պատերազմը արդէն սկսած է : Թիւն Զինատան լիծախոր ընդհանրացում մը լուծելու ձամար ձամախոհարչութեան Կարքը , բայց Սովետական զորապատուժիկները չզիտ պարտուել , էթէ երբեք ժողովրդային ազգերը չշարքին ։

ԳԵՐՄԱՆ ԵՐԻՏԱՄԱՐԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐԱՐՆԱՆՑ ՀԻՔՏԵՐԵԱՆ ԵՐԽՈՍԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԻՆԻ ԿԻՍՏԵՐ ԶՐԱՒԵՐ ՈՒՂՋԱԾ Է ԱՅՆ ՆԱԽԻՆԻ ԿՈՂՄԱԿԵՐ — ԿՈՒՍԻՆԵԱՆ ԲՈՂՈՐ ԿՈՂՄԱԿԵՐԸ , մասնաւոր լիւս — րիւններուն , մասնակցելու Է Նաղորդակցութեան շարքին ։ մը որ տեղի ունենայ Հոկտեմբեր 4էն 10 փոփին ծառայակ ՍԷՔՍՊԱԿԻՆ Նաւաթաւժարը , որպէսզի մասաւրկական , աշուրական , պարսկերէն եւ պատուարու երաժանար մը վիճած — բանին զերման նոր երկտապով . միւլօճիկներ — բուն շնտ , հաշիւու ձամար անցիկային եւ արդէ շրջանին Նանդէպ իրենց ուղղութիւնը ։ Եր շրջանադասանին մէջ կ'ըսէ թէ 1939ին Հիքթիքական երկտապարուցութեւ 7.729.000 ան — դամ ունէր , որոնց մէկ մասը չնմարող զառախարակուրթեան եւ անմահ անձնուիրութեամբ ծառայած էր իր նպատակին , եւ ցաւալի պիտի ըլլայ որ Հիքթիքական երկտապարուցանմանը իր պիտեան շատեր , իրենց մէկ մասը արմատներով , կուտուին : Պէտք է միասին գտնենք ճշմարտանմա — բան անարկաններին դուրս գալու ձամար :

ԲԻՆԱՆԻ — ՎԵՐՄՖԱՅԻՆ ԲՆԻԿԱՅԻՆԻ ՆԱԽԻՆ — ԲՈՂՈՐ ՀԱՆՈՒՄԱԾ Է ԱՅՆ ՀԱՅՈՐԴԱՅԻՆԿԱՆ շառա — թիկն , երկտապարուցութեան շարունակ ձամար : ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՌՍԻՐԻՈՑ ՄԷՋ ԿԵՐԱԿԻ ՕՐ ԿԱՄԱՐՈՆԵԱՆ ԲՆԻԿԱՆԵՐ ԸՆԹՈՐՊԱՆԻՆԵՐ ՈՐ ԺԱՄՆԵՐԸ ՀԱ — րիւններ 45ը շահեցան քրիտանոնայ — ժողովրդէն — կանները , հարկերը 40 ընկերարականները , իսկ հարկերին 7 ձամախոհարչները : Բնորոշութիւնները անցան խաղաղ — բայց մէկ միջնաշէպ որ պատառ — ճեցաւ Վիկնիայի սովետական շրջանին մէջ որտե երկը գործադուրները զինեանց զիւրաւորուցան ծառ — րապէս :

ԶԻՐԱՆԵՐԸ — ԼԵՆԻՆԱՄԱՆ ԿԱՐՈՆԵԱՆ ՀԵՐՄԱՆԵՐԸ ԵՐԽՈՍԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԵՋ ԿԵՐԱԿԱՆ ԳՐԾԵՐԸ ԿԱՐՈՆԵԱՆ ՏՈՐԹ : Կիւնիայի ձամախոհարչային թիւնը կը շարունակէ զորեն տակաւին Գերմանիոյ մէջ որտե Հերմաներու դէմ անարկանութիւնը կը շարունակուի եւ վեր — ճեւր Պալմերիոյ մէկ զաւթարին մէջ սինակով եւ զարկուծուծ է : Կերնիային կը պատկերւի որ գեր — ման կուսակցութիւնները յայտարարութիւններ հանեն ձակաւորութիւնը զատապարտող :

ՁԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՐՈՆԵԱՆ ԲԱՆԻԿԱՆԵՐ ԵՐ ՀԱՄԱ — խուրած էին , տասը զորքաբանակով դրո՛ւս առաջ : ձամար Բանիճոնի վրայ , սկսած են յարձակողա — կանը : Ազգայնականները իրենց կարգին կը ուժ — անդիման Շանիկայի ռապիական կողմներին : Այ — դա իրականութեան իսկական ճամախոհարչար — ճիւղիցի որ այժմ Համախոհարչներու կողմը կ'ըս — ցած է , կը ջնանայ ձամախոհ ազգայնական զորա — վար Չուլշիփոնք որ իր Հարիւր Հազար զորքով իր կողմը անցին :

ԹԻՐՈՒՍ՝ ՍԷՐԱՅԻ ՎԷՆԵՐ Միացեալ Ազգերու առ — ճեւ . Նանկու ջանքեր կ'ընեն Եւրոպայի պատերազ — անութիւնը : Թիթթ Եր ինտուրական զորքաբան — ները կը փոխարէր Մոմթէճիկերոյ լիւնային չըր — անները , նախընտրութեան ձամար :

ԹԻՐՈՒՍ՝ ՍԷՐԱՅԻ ՎԷՆԵՐ Միացեալ Ազգերու առ — ճեւ . Նանկու ջանքեր կ'ընեն Եւրոպայի պատերազ — անութիւնը : Թիթթ Եր ինտուրական զորքաբան — ները կը փոխարէր Մոմթէճիկերոյ լիւնային չըր — անները , նախընտրութեան ձամար :

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17, Rue Damasse - (13e)

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ Հոկտեմբեր 16ի կերակի օր , ժամը 15ն 24 , Palais d'Armenovilleի ճարտարապե — րի արահէ : Կը նախագահէ ընկեր Ս . ՏԵՐ ՂՈՒ — ԿԱՆԱՆ : Կը թանախօտէ Փարիզէն ընկ . ՍԱՀԱՅ ՏԵՐ ԹՈՎԱՄԱՆԵԱՆ :

Պարկ երդք Սոր . ՏԵՐ Կոմսան : Հայկերեան եւ եւրոպական պարեր : Ճոնի պիւթէ մատչելի զինե — բով : Մուտքը ազատ է :

★
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ — Հոկտեմբեր 15ին : Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ — Կայանիւ ՎԱ . ԱՆ — րոնեան վարժարանի ուսումնական մակարդակը բարձրացնելու ձամար , ինչպէսապէս երթալով դա — դու ինք մակուրմանար աղայիկներու փախիկներ , աւերակեալ կը ձամարենք զորքանցի ճիւղամակա — մարմինը : Ան աչք , մօտ աստեղին Հրաւէր պիտի ուղղուի մարմինի լիւրջի ուսուցման նախանձա — խնդիր , ձեռնհաս անձներու եւ ծնողներու :

ՆԱՄԱԿԱՏԱՌՈՒՄ , Սեպտ . 10—23

Շնորհակալութեամբ առացած ենք հետևիկալ գումարները . —

ՆԱՎԱՅԻ Սար . Սան . 1500ական , Տըք . 500 , ԲԻՐՈՒՍ ՍԵՐՈՒՍ Սար . 800 , ԹՈՒՆ Ղամ . 1200 , ՖԻԼԻՍ ՍԷՒ Քան . 2 Հազար , ՆԻՄ Սան . 1600 , ԱՎԱՆ Զատ . 1500 , ՓԱՐԻՋ (16) Նքա . 2900 , ԱՎԱՆ Գործ . Օդոտուս , ԵՆ Տան . 1600 , ՆԻՄ Սար . ԼԻՆԻ Տան . 1500ական , ՊԱՐԻՋՈՒ Սեւ , ԿՐԸՆՈՊԼԻ Հիքթ . ԲԻՐՈՒՍՊԻՆԱՆ Զար . 800ական , Ին . 1500 , ՎԵՐՄԱՆ Տան . 1500 , ՓԱՐԻՋ (16) Տէք Յով . 3300 , ԼԻՆԻ Քան . 550 , ՄԻՐԱՍԵՂ Զամա . Խ 1500 , ՄԱՐ — ՍԵՂ Գործ . Թի . 1351—1356 , ՎԻՐՈՅԼԵՑ Անդ . 800 , ՎԱՆԱՍ Քապ . 1500 , ՓԱՐԻՋ (20) Եւ . 800 , ՎԻՐԱՄԱՍ Քապ . 1500 , ՕՏ Բար . 1ԱՆՍԵՐ Սար . 800ական , ԱՆ ՍԻՐՈՒՍ Մառ . 1600 , ՍԷՒ լՈՒ Գործ . Օդոտուս , Մակ . 1ԱՍ ՕՐ Քա . 1500ական , ՆԻՍԱՆԻ Որ . ԹՈՒՆ Գօշ . 40Բ , ԼԻՋԱՅ Ան . 800ական , ԼԻ ԶՂՈՒՎ Հապ . 1500 , ՓԱ — ԲԻՋ (10) Նույ . Հապար , ՓԱՐԻՋ (12) Պար . 830 , ՓԱՐԻՋ (20) Շրք . 1500 , ԱՆՔՈՒՆ Պեռ . 1500 , ԿԻՐՈՒՆ Փափ . 4 Հարիւր Փրանք :

ՎԵՐԱԲԱՏԱՌՈՒՄ ԴՐՈՆԵՐՈՒՄ

ԿՐԸՆՈՊԼԻ , վերապրացած է Կապուր Ուալի զաւթերը : Արմատարուելու եւ տեղեկութիւնները հաղորդել արահէ : Հոկտեմբեր 23էն միջը կ'ըստ զինուորներուն ընթացքի ի տրուին :

Յարգելի Հասարակութեան Մէն Լուի (Կրան — փէն) պատիւ ունենք յայտարարելու որ տեղուրք առը . մակախաղարչիկը բացուած է , անոնք որոնք ԿԵ Ժամանակը որ իրենց զաւակները ժայռին ինչ — ղովով զատախաղարչիկ , թույլ բարի ըլլայ զինք Սթրեյկեր , ամէն Եւ . առատական ժամը 9 — 11.30 , ինչպէս նաեւ անոնք որ յափաճաւ են :

ԴԵՐԱՄԱՆ Արտաշէս Գոթէթեան կը ծանու — ցանք թէ անցեալ կէրակի զիւրուան Ուրթիւրի Հեղափոխական ապրիլարմին կը բացակայութիւ — նը կամք ըլլար իր անկալ պատճառով որ տե — իր ղով ունեցած է , եւ ապա առիթի ներգործութիւն կը ինքնը թէ կապակցութիւններն են թէ Հասարա — կութեան :

ԶԵԿՈՑ Է . Բ . Ը . ՄԻՈՒԹԵՆԻԱՆ ԵՐՐՈՊԱՅԻ ԿԵՐԻ . ՅԱՆՁՆԱՌՈՒՄ

Հ . Բ . Ը . Միւլթեան ճերգալիցի Կեդր . Յանձ — նառողով ներկայէն կը յայտարարէ Փարիզի դը — բաւեց Հասարակութեան թէ , որչաւն է Նուպա — րեան մասնաւորապէս պայուշեան բաց պահել ըն — թիւրդողներուն բացի կիրակիէն ամէն օր , կէսօրեան վերջ ժամը 2—6 :

Յանձնատղով կը սիրէ յուսայ թէ իր այս որդուրդը ըստ արմատանքի պիտի դնահասուի եւ անպիկ մեծ թիւով ընկերջորդներ պիտի փութան օգտուել այս բարեպէտ կողապարտութիւնը : Այս առիթի կը ծանուցուի նաեւ թէ Մասն — նապարակ , ինչպէս եւ Միւլթեան ճերգաւոր — կուլթեան վերաբերիկայ ըրոր գործերու դիւկա — վարութիւնը ցնոր տարօրեակէն ստանձնած է Կեդր . Յանձնատղովն :

(Կիթ)

Փր . ՍԵՒԱ ՇԱՀՊԱԼԵԱՆ
Պ . ՄԿՐՏԻՋ ՀԱՅԳՈՐԾԵԱՆ
9 Հոկտ . 1949 Նշմանաւ Մարտէլ

ՅՈՒՇԱՆՑՏՐ

ԱՐԵՆՈՒՇԵՆԻՈՒ Ժայռեր ժողովի կը հրա — շարեն Հոկտեմբեր 12 , ժամը 4ին , սկստական վայրէին մէջ , 3 rue des Treize Escaliers , Մարտէլ : Անպիկն Զ . Հ . Կապուր Ուալի ընդհ . ժողովը անդի պիտի ունենայ Նոյա . 12ին , չորեքշաբթի զինք , ժամը 9ին , սովորական տեղը : Կարեւոր օրակարգ : Անդամներու ներկայութիւնը պարտա — ւարէն է :

ՄԱՐԱՍԵՂ — Հ . Յ . Դ . Բրիտապիր կ'ընթա — կումաէի վարչութիւնը կաղարկելուամէ է վիճա — րանական ընդհ . ժողով մը այս շարքի երեկոյ — նան ժամը 8.30ին Անարոնեան ակումբին մէջ : Երեթ ԶԵՐԱԿԱՆ Նորաթին Հանրապետութիւնը : Կը հրաւիրուին ըրոր ընկերներն եւ ձամակերներ — րը : Մուտքը ազատ է :

ՎԵՐԵՂԱՅ — Հ . Յ . Դ . Նոր Սերունդի Մուրա — խուրէին ընդհ . ժողովը այս չորեքշաբթի երեկոյ — նան ժամը 8ին , Ե . Օճանոնեան Ակումբին մէջ : Կարեւոր օրակարգ : Բուր ընկերներու ներկայու — թիւնը անհրաժեշտ է :

ԼԻՈՒՆ — Հ . Յ . Դ . Նոր Սերունդի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ իր ըրոր անդամները այս հինգշաբթի ժամը 8.30ին , դարդից արահէ , 78 rue Rabelais , Բուր ընկերներու ներկայութիւնը ան — հրաժեշտ է :

ՄԱՐԱՍԵՂԻՒ — Հ . Յ . Դ . Վառման ենթակովմ — տէր ընդհ . ընկերներան ժողովը , այս կիրակի կէս օր վերջ ժամը 3ին , սովորական ակումբներին : ինքն կարեւոր օրակարգ : Բուր ընկերներու ներ — կայութիւնը պարտաւորէն է :

ՍԷՆ ԼՈՒՆ — Հ . Յ . Դ . Անդունի ենթակովմէն արտաքար ընդհ . ժողովը կը հրաւիրէ իր ըրոր ընկերները անխաղ , այս ուրբաթի երեկոյ ժամը 9ին , սովորական Հաւաքատեղին :

ԿԸ ԵՆՐԱՅԻՆ ՄԱՐԱՌԻԼԻՆ ԵՆ ՀԵՆՐԻԱՆԵՐԵՆ

ՄԱՐԱՍԵՂ — Է Անարոնեան ՍԱՌԵՐԻ Մա — տախարար Մարմինը կը ինքնը Ճիւղանալի եւ ար — տախարանի Հեղափոխական եւ ժամուկն , իրենց արաժակներին զիւրեղանք մէկ — մէկ օրինակ նուր — լան Գրադարանին : Մեր դաժմանք միջոցները զատախաղարչիկ ըլլալով , Հասարակութիւն լուծելի , պատարանը ընթացքին եւ անկէ վերը յոյս անածա Հարեալուրը զիւրեղը զինու , որով Խեղափոխականները մեծապէս աստարած պիտի ըլլան իր Սերունդի խայնիչ զատախաղարչեան մէջ : Մշակողիք , միջոցներն ասեմ , թիթիւցեղով նաեւ մեր ծանր ընդդ . ԳԻՐԻՔ , ԹԻՐԻՔ , ՀԱՐԻՔԻԱ Եւայի զիւրեղ Հեղափոխական շապէսին — A. Bedigulan , 7 rue Berlioz, Marseille, France :

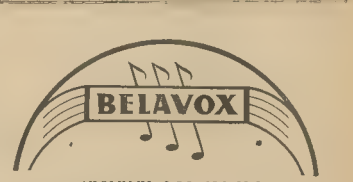
Կը ինքնը արտաժամանի թիւրթեմէն ար — տապալիք ստի կոչը :

ԱՆՐՈՒՆԵԱՆ ԱՅՈՒՄԻ ՄԱՐԱՍԵՂ

Այուրմի Շարժիչներին զարաւարտ բաց է Հա — տախարութեան ձամար ամէն կիրակի ժամը 10 — 12 : Իսկ հինգշաբթի օրերը երեկոյնան ժամը 7—9 , ամսական կամ շարքիական միջարոնե — ըով (100 եւ 30 Փրանք) : Մանրամասնութիւնները տեղուրն իրայ :

ԾԱՌՈՒՒ Է

Concerts պրուարը զանաւ մը , բոլորովին նոր վիճակի մէջ , Steinweg ժառգով : Դիմել Եճա — տալի վարչութեան :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏԻՍԵՐԻ
ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՆԻԱՆԻ Հեղափոխականներին
Ունենէ , Մարո ջան , Ինչի թէ ըլլայի , Ինչի — կուհին (մենք) Իրիւ Պայքարչեան , Իրիւկու , Մարդիկ առնէ , Համով ապրիկ , Վրէժ , Լիւրկու Փարիզի Հայկ . երաշխաւոր 80 Հոգի) : Հարապարակու եւն ասանախաղակ թիւով — րիւններին : Դիմել Հեղափոխական A. BARTEVIAN , 1 rue Petit, Paris (19) : Հեղափոխ Bot. 99-22 : ՄԱՐԱՍԵՂԻՒ մէջ զինքի Պ . Շաւարշ Փիւրե — անի , 25 rue Berlioz :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄ ՈՒԷԼ

Յունիս 13ին Պաթումի, Սոխումի եւ Կաքիլի
ըջաններէն տեղաշտնուած են բազմաթիւ Հայեր
ու քշուած գէպի Սրպիրոս :

Մինչ քիչ այդ նույնպիսի մեջ Կաթողիկոսը
 Մերկուրի օտարաբնակաւորները Կաթողիկոսը
 ամուսնաւոր լինաւն է, նոր Կաթողիկոսը զայս
 տիկնի հաւանութի կը կոչ գտնան այսօր։ Ողջ-
 ապա տաք պատմաաշխարհի կը օրոքս եր կը գը-
 ախէր եր Կ լազ քի ու, անպատկանելիքն պատ-
 եմ է դաւանապաշտութեան եր ազգային ղիմու-
 լիման միմիտուելով վայելանք։ Ու Կաթողիկոս
 է Հայաստանեայց Ազգ. Եկեղեցին, ազատա-
 ղաւելալ իզուլ անմարտապաշտելիք։ Եր ա-
 ղաւն Հատուածան եր ղաւաւ ղարուհան է իր
 ազգութեանն ազգաւորն փառապանք ուղիք։

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄ ՈՒԷԼ

Յունիս 13ին Պաթումի, Սոխումի եւ Կաքիլի
ըջաններէն տեղաշտնուած են բազմաթիւ Հայեր
ու քշուած գէպի Սրպիրոս :

Անձինք Եւրոպայի

Ծանօթութիւն

ՍԱՀՄԱՆԸ Կ'ԱՅՑՆԵՆ

Ի ԽՍԻՄԻ ԴԱՅՐ

Հազարաւոր Իտալացիներ կը շարունակեն սամաւոր անցելու եւ Ծրանս մտնել ապրիլին — թալ, ր խոյրի հալի: Երկու հազարաւոր իտալացիներ բացառել մէջոյններ ձեռք տակն զան մէկ տարբեր առաջ, այս արեւմտայն ներգաղթն արդէն չաւար, բայց մասաւոր իտալի յալողան է, համաձայն պաշտօնական տեղեկութիւնաց:

Ամառը գրեթէ ամբն օր զան — երեսուն Իտալացիներ կը ձերբակալուին սամաւորաւորութիւն վրայ եւ կը փոխադրուին Սոտանս քաղաքը, եւ շարունակուին: Համարը ճշտաւ Իտալացիներ ճա — բաւառ կ'ընդունին ծառայել Փրանսական Օտար Կէշիկներ մէջ, մինչեւ Հիդրոպլան երթալու հա — մար: Ուրբեմբ յոսանաւորները կը թափախեն Ի — տալիոյ մէջ ուր լայն համաձայնութիւններ ստա — յան է զորպէս պարկէթներ:

Ծրանսայն եւ Իտալացի պայտօնատարներու վկայութեամբ, 1946 թէ մինչեւ 1948 թ. — չը մտնելու 40 հազար Իտալացիներ Ծրանս մտան եւ արեւելեան: Փրանսական Տնտեսական Խառնուրդի եւ Բաւարիոյ մէջ կատարուած քարո — շարութիւնները հաշիւ մէկ տասնեակը համաձայ — տութեամբ կը ասուին թէ այս ապրիլին ներգաղթը:

Երկու երկիրներուն իշխանութիւնները ան — ճորտօնալ կը գտնեն ճամբաները փակել ոչ միայն Երեսնական պատճառներով, այլեւ երկաթ առն — լով փախտակցանքներուն կրած առաւելագոյնները: Ծրանս մտնելու համար զարթոյթանքները ըստ — իրարուան եւ անցնելու մինչեւ մէկ մոտ բարձրորո — թեամբ կ'ընթերցէ, ինչպէս Սոտանայի մէջ: Միայն անցնալ ձեռն տասնեակու հոգի մնում զոտուե — լան Փրանսական սամաւորաւորութիւն բարձրագոյն — բուն հալի: Իտալիոյն էր օր ճամբայ եւան ճը երկու երթալուներով, միջ եւ ինչ տարեկան, մէկը կ'ընդունար լեռնային վայր, միւսն ալ Փրանսական Տնտեսական անցանքն առնու: Գալով իրեն, հաշիւ եղաւ երկու տուրքը կարել:

Անցալ զարթոյն ձերբակալուցաւ ուրիշ կէն մը, երբ էր փորձը սամաւոր անցնելու եօթը պա — րակներով, ամենէն մինչը 12 տարեկան, ամենա — փոքրը չորս ամուռ: Իր ամուռները, որ նորիցայ Ծրանս մտան էր ապրիլին, լայն էր թէ Փրանսական կառավարութիւնը շարքեական 10.500—15.000 Փրանք աւելի էր վճարէ, եթէ յա — մալիք բերելը կը բացառուած ընտանիքը: Իր կնոյ ճամբան ծախքները չորսուր համար, մարքը ծա — խան էր ընտանեկան քուրդ կարասիներով: Ծրան — սական իշխանութիւնները հարկաւորուցան միւսը դարձնել փախտակցանքները:

Ծրանս կը թողարկէր օր Իտալացիները օրի — նապէս զան սոխաւորուր համար ապրիլին ծրան, հանգիստը եւ այլեան ամբարաններուն մէջ (պա — ճալ), բայց կը ուզած ճամբանը շատ աւելի պա — կուս է զան թիւը այն Իտալացիներուն որոնք չու — զալ կ'ուզեն ր ինչոյն հալի:

Գաղտնիքային է փեր Ծրանսաւ ընդունալ է 125 հազար զարթոյթանքներ, մէջը ըլլալով 40 հազար փախտակցանքներ որոնք օրեկանայ փիկակ ստա — յան եւ քայտաւարք: Արդ, ան նուազը 500.000 Իտալացիներ կ'ուզեն զարթոյն, եւ այս թիւը կըը — նայ ահի, ցորգիլ տեն իտալիոյ ներքին տաղ — նաւոր: Միանաւոր որ, Ժողովուրդը բարձրածին եւ կը դժուարութեամբ որոք րը ճարտի:

Իտալական կառավարութիւնը կ'ուզէ խափա — նել ապրիլին ներգաղթը նաեւ այս պատճառով որ, փախտակցանքներն լատեր աւելի զէլ վիճակ ու — ղին զան անոնք որ Ծրանս եկած են օրեկան: Եսան մը պարտաւորուր մը զորքատնայինքը կ'ըզ — տանք զարթոյթանքներ վիճակին, պախա միայնելու համար:

Եսան մը ապրիլին զարթոյթանքներ կը տալը — ուն իրենց Ֆրանսական լիբերլի վիճակին սեւ շու — կանքներ մէջ, հաշիւ կէս արթոյնով, իրենց ընտ — նեկներուն քրիլուր: Համար: Ուրբեմբ ալ ձերքա — կարուած են սամաւորաւորութիւն վրայ, երբ կը փոր — ձնել փերալաւալով միւսմուրի ապրիլին միջոցին — լով, եւ իրենց ամբողջ փաստաւոր վար զարու է, իրեն: Գրանական մասաւորաւորներն: Օրիշտուր զարթոյթանքները իրաւունք ունին երկիր քրիլուր իրենց փախտակցանք 20—50 տ հաւերի, բայց փա — խտակցանքները քրիլուած են այլ կրակուելով:

Ապրիլին զարթոյթանքներուն անցան կ'ընթերց — անքան բարձր են որ՝ ինքնաշարունակ յանգի կը ճանչնան աւելի զան մէկ ամս, մայիլուն: Համար: Այս անցնելու մէջն է Ժող մէջ Պէրնաուի կ'ընթեր, օրը Ան Բրաւորի հոշակաւոր շունքը երբեմն կ'ընթերին ուղեւորներն: Գաղտնիքները երկու — ղին մինչեւ Հինգ օր տուտալան են, անցնելու հա — մար այս լեռնային: Ունալը յարդան են նորինքի անցնելու ինքնոր աւաւոր ստանալուները, ալք — տանելով մեռնիլ անանկալ փոթորիկներէն կամ

Երեք անձինք եւ մի բնութիւն, մէկ բնու — թեամբ երբեք զարթոյթանք, մէկ հոգի մը երեքին մէջ եւ երեքն ալ մէկ արտ մէջ, մէկ կոշտամբ, զա — ջուրովով, զապալաւորով ու գործողով:

Եւ երեքն ալ ինչպէս, զոտուած ալք զարթն մէջ, ալք զարթն շուրջ, ամուր, հաստաւ կեցած իրենց առաւելին ղեկերուն մէջ, պատկէլն վրայ: Առաւելը ուսմը ձեռքը, մասնաւոր, փորձի հետ փիլաւոր զարթոյնի որ վերջ պիտի տար կարելի, Սուլթանի կեանքին:

Երկրորդն անէլ վերջ, յոշան ու պարտա — սան ճամբան ընթացքին, փորձողն մէջ ինչպէս յա — կարծ... Ազգի ցաւին ուսին բարձր: Երբեքը նոյնպէս զապալաւոր համար ծնած մի մարդ այլ զապալաւորով շնչել մինչեւ վերջին շունքը Ժողովուրդին մէջ, կը ազգին հետ...

Պէտք կայ չեղելու անուաններ, արքան հան — բաւառութիւք այն տիկան մարդը, առաւելներուն անձնութիւք անմահ Բրիտանիոյ, Զուստանի, Բուստանի ու Ռուստանի որոնք կապիւթին ետտանքին հայ ճը — զապալաւոր իշխանութիւնն ընտարորդը Հնո — ցին ուր թրժուեցան ու կոտորուեցան մեր մարտիկ — ները անկեղծ եւ քալեր արեւմտայն ու յարուն ու զորքերին աննկեղծ, ի հաստալով ու ջերմե — ունութեամբ, յանուն ցիլին արքունիական, յա — նուն ապալուի արդարաւորութեան...

Յիշատակի օր է այսօր այլ անձնուր նուիր — ուած, այլ աշխարհիկ սուրբներուն որ կ'ընթերցն շուր աշխարհ մը Հայուն, որ սուրբին ու զարթու — թին ունի ու կամք սուրբութիւնէն զէպի ապաւ, զէպի բարձր անհասարակութիւն:

Այսօր նորէն ծնունդ եկած վերակենդան ողի — իրեն իրենց եւ բարդ անոնք որ արդ նաւոր, այլ ճամբան եղան զոտուած...

Ամեն մէկը, մէկին, մէկին մեծ թէ պզտիկ, իրենց անուամբ կամ անուն իսկ չընդուն...

Անոնք էին որ Հարձերիքը բող անէլք, իրենց յարող սերունդներուն, ինչպէս առաւ կ'ընթեր ա — րիւնին որ պիտի բերէր, պիտի տար, պիտի քա — նար ամբողջ, հայրենիքը մը ապաւ եւ անկախ:

Դէպի քալալ մէջ մէկուն, մինչեւ խորխուր Սա — տուն, օր մը խանաւոր, օր մը Գաղաւթաւոր, մին — չեւ Կապուրալաւ, մի օր Երեւան, մինչեւ Ա — րարա...

Անձինք նուիրուել, զմեզին անտուտալի որ առաւ բերի զէպիներ պատմական ու եղալի եւ կ'անձնուր...

Պիտի գալ օրը որ այլ սերունքի նուիրական նորէն պիտի ծնին եւ ուսնանալ:

Անոնք թէն: Ծաղիկեցան պիւս մը, բայց խոր — շալն եկան, թառաւեցան...

Հունարեք թառմ են միշտ, նորէն կը ծնին, նորէն կը կանայան, հանդիսաւ ննջեցէ...

Գաղտնիքներ Հայոց նորէն կ'արձանագործ ուղեկներ, մեքսիկական տուտով թէ հայրենիքը չէ մնում, ան կը հալէ եւ անմահ է...

ՄԵՆ — ԱՆ

Հաւաքմէ զորիկ անդունդին մի վայր: Սովորական լաւ 5—60 քիլոմետր քալեր: Յանաւոր փախա — ցանքներ իրենց անցան ճամբաներուն վայր կը գտնեն թալաւալիկներուն ղեկակներ:

Եսանոր ճամբայ կ'ընկն տառաղ հանգիստաւ ի — ռենց կրիկի սամաւորներ: Իտալական թիւրք մը պրպարուածին կատարովոր ստաղան է ինչ շատ մը կ'ընթեր լեռնային ր մայլոյնին բարձր իրեքներով, կամ յոյրուան վիկերով ամուռ: Ուրիշ զալ — թիւանքին ճամբայ եւան մի ստորական պալու — սանկներով, փոխաւոր իրենց շալալը կապիլու անճարժեւալ զոյքներ: Այս ցնծութեանը շնորհիւ հաստատուած է թէ 14 քաւակ ճամբաներ կան փախտակցանքներուն համար, մէջը ըլլալով ծա — վային կարճ ուղի մը՝ Վիկթորիէին (Իտալիա) ղէպի Մանթին (Փրանս)...

Այս ղախտակցանքներն ալ զորք բացած է շատ մի խաղաղորդներ: Ուղեցոյցներ կան որոնք յանն ինչպէս անձնան անցնելու մարք զուրիս 5—6000 Փրանք տառալով: Եւ որովհետեւ Ի — տալական օրէնքը 5—8 տարի պատմի կը սա — ման այսպիսի միջնորդներ համար, ուղեցոյց — ներէն շաւորք տառալականը ոճրապարտներ են: Այսպէս, կը գտնուին ուղեցոյցներ որոնք յան — կարճ ղէլ ճամբան կը ձգն փախտակցան խաւք — րը, հետեւին ճանք տալով... ԸՆՀԱՄԱՐԻՆ Փրան — սանք: Եւ կը ձգն իրենքին: Իսկ իսկեղծը կը անտնին որ նորէն Իտալիա քարտն են: Ուրիշներ ալ զոր գացան եւ օղին խաղաղութեանց, երկար թափախէլ վրէջ:

Անոնք որ կը յալուին Ծրանս մտնել, ընդ — հանարեք ծանր զորքեր կը կատարեն: Կ'ընթեր փախտակցանքներ կը ճարեն, այրերը ժալերը կը կորն, քար կը կտորն կամ հանգիստ: Մէջ կ'աշխարհան: Իրենց աշխատակարարն ալ ինչպէս ըր — լալով, չեն կրնար ոչ լաւ ապրել, ոչ ալ կարելի զոտուած մը քրիկ երկիր:

Թ.Ա.Թ.

Մեր երկրասարը եւ տաղանդաւոր նուազա — վայրին անդարնիկ երեսումը Փաշ տը Եայրենիք — նի միայն իր ժամանակեւ Ծառայքի մէջ զոտու — անակութեամբ արձանագործներ: Անիկ յետոյ կը քարեկաններուն թիւալարները, Տուրանի թիւալար ծիրիքը, եւ հաստատուեցաւ Փարիլ, լոյսի եւ երաժշտական մեծ յարժեւանքուն սիրոր:

Իր վերջին նուազանկեղար, երեսակցու — թեամբ նոյնպէս տաղանդաւոր եւ Իտալասարը զայնակաւար Բաժիթի Պետրոսանին, որ տեղի ու — նեցաւ: Մայ կալույթի մէջ պատկուեցաւ նիւթական եւ քարոյական մեծ յարողոր ճամբար մը, որուն նիւթական արտաւ ջնդեցաւ: Ծախսերուն մէջ, իսկ իրեն մնաց լոկ քարոյակներ:

Այլ օրը, ոչ հանգիստաւոր արտի անխաւն յուրումով եւ հպարտութեամբ ձգափախարեք մեր երկրասարը տաղանդները: Իր հոգին չգոթեր — կեցաւ անոնց մեծ յարողութեան ի տես:

Այսօր, Տուրանս գտնադրուած իրեն հանդէպ ցոյց արուած համակարգին ջերմ արտայայտու: Թիւրիւններ, վերստին ճարպարակ կուշայ: Այս անգամ, Սալ Փէլէյի մէջ: Մասնակցութեամբ ու — ռիլ արտահանաւոր մը:

Անուշտ մեղի համար հանդիպել է տեսնել Տուրանս, միջնալարին ճեղքանկներու մեծար — մէջ զորքերը ղեկավարելու: Իայն՝ առանձնապ — տակ զորքերը կը ստանայ ան՝ կը յալալուրդի մէջ մեղի քերած հայկական զորքերով: Բաւի որ Փա — լիքը քեր համար միջնալարին զորքերուն ունիւր — ղութեան ուղիւնաւոր մըն է Այս տեսակէտէ, աւա պատկեր:

Արդ՝ Տուրանս առաւին անգամ մեղ տեսա իր մի զորքը: Գաղտնիքն եւ խաղաղութիւն: Երկրորդ անգամ զարթալ իր մէկ զորքը համա — նուազային նախարարն է Ա. Խաչատուրեանի զաւանիկ մեծարեք concertist: Այս անգամ մեղի կը յալալարեք Ե Արարատ: Անուշտ զորք մը: Իր առաւին երկու զորքերու վերնալարները ա — ունանձնալուսակէ էին: Այս վերջին արգէն մեղի համար աղալային իմաստ ունի: Բաւի որ զորքին ինչոյն կը կապէ զոր քարտուր Բարձր Արարատ, ծեր պապիկը: Աստուծ ու թէ, արարողքը հայու — թիւքը այս անգամ եւ պիտի երթալ Փէլէյի քու — լուրէ, Արարատով հայրենիքուր: Եւ մինչեւ շա — տուն իր տաղանդաւոր նուազալարին հանդէպ հա — մակարտիկ իր մեծ զգացումը անգամ մը եւս ար — ձանաղդուրու:

Ա. Գ. ՄԵՍՈՒՄԵՆՑ

ԱՐԻԻԻՖ ԳՈՒՆԱՅՈՒՄ

Պրեժնանի մէկ փող զարալեք մէջ մէկ հոգի միայն կար արեւն տաղը, որ րը պաշտուել շատ լուրէն կ'անուր: Ինչ կ'ուրեք եւ միայն ընդ եւ խմբէ:

Բայց օր մը, ընտանեկան տունը մը առիւ — ինքնեղծ կուտայ անողոր արքեպիսկոսն մը: Մէջը այլ պարուն, զինքը կը կանչին արեւն տա — լուր տալալանի մը որ նուազուրով վայր էր արիւ — նաւորանքի: Զարաւոր, ղեկով փիկակ մէջ, եւ փուրիկ հիւանդիկ զուրեք, խորհիւով միւս — զամայն որ զուշ փառակար ըլլայ աղբիւր տալալան արեւն էր:

Իր խոհանարութիւնը կը յայտնէ թոճիկն որ, փրկելու համար տաղալանը կը փորձէ ամեն ինչ:

Արեւն փոխալանց կը յալուրի, ղեկաւոր կ'ըն թալալա վարալալանը երեսիւ կը կ'անուս զանի արեւը կը մտնէ ր երակներուն մէջ, եւ կը վեր — կուս:

Բայց, այս զորքերութիւնն տալը յալալան վերջը, հիւանդը կը կենդանանայ ու զուարթ տե — ճարեկն արձակելով շուրջը, կը սկսի երգել... ղինի երգ մը:

ԳՈՒՆԱՅՈՒՄ: Գրանական կացութեան մա — տն խաղալով, օտար թիւրքները մը կը զրէ թէ վե — ճարեք արժեքը կամ կատարականացաւ ապաւա — դարութիւնն է վեր, Երեւն հետեւեալ քիլոմէրին անկուսին: Երբ անկուսին շուր տալը կ'արգէլ է, արաւի լուր կը հաւաքէ շուր 32.000, այժմ կ'արգէլ է 42 հազար: Խաղալանքալանքալան քարտիկն կ'ար — ձը կէս փիկին: Այժմ մէկ փիկին կ'արգէլ է 175 արաւիկ: Անեւաւարձը Թիւրքալան 20.000 քա — ռալիկ ըլլալով, մարիկն ստիւղաւոր են ղէզ մը Թիւրքալան պալեկ իրենց վրայ: Ոչին կարելի է ղին 50 կամ 100 քարտիկով: Տեղական անամիկ եւս կամ հանրակարգի տոմարիկ օր ղին է 300 քարտիկ, մէկ տոմար կ'ընէ 400, մէկ քաղաքիկ 500, մէկ հաւերիկ հալալար արալիկ: Խաւանիկ — րն մէջ ապրանքները կը հաւաքեն: Հաղորդական թուանքներուն վերջ յիշատակուած է 225 քարտի — կ, պիտի հաւանքը 225.000: Երեւն արալիկ, չո — բեւալարէն եւ ուրաքալ օրերը կ'ըն կ'ըն, շարքի օրերն ալ ոչ միւս, ոչ մեծ, թէն: Երգը հալա — րանքներ ամեն ղան կը ճարեն, ինչպէս ամենայն:

այս արտադրութեան և արտադրին առեւտուրին : Կարել Թրերթերու համաձայն, արժեքստ — կանխորդ վաճառքի վիճակին վրէջ Մոսկու վարչապետութիւնը, բայց իր նախնական օրէնքն ու ուրիշներ տան առաջին հարաւանքը :

Գերմանական քննուիք

ԴՌՈՒՍԵՐԸ ՎԵՐՋ ԿՈՒՏԱՆ ԻՐԵՆՑ
ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ս. Միտիւրին Բշ. օր պաշտօնապէս հաղորդեց թէ վերադառնալ յաճախեցաւ մեր կազմակերպութեան համար, վերջ տալով զինուորական վարչութեան : Վարչական պաշտօնները պիտի փոխանցուին զինուորական աստիճանայ կազմակարգութեան :

Այս յայտարարութենէն զիջ առաջ, արեւմտեան Գերմանիոյ երեք մարզայինները (անդրկապուս, Փրանսական եւ ամերիկեան) պաշտօնական իրաւունք մը իր ծառայականին թէ արեւելեան Գերմանիոյ մէջ հաստատուած կառավարութիւնը շարունակական է եւ որեւէ օրինական հիմք չունի : Այդ ինքնակոչ կառավարութիւնը իրաւունք չունի արեւելեան Գերմանիան ներկայացնելու : Այլ ալ իրաւունք չունի Գերմանիոյ անուանել, իրրեւ անբողոքութիւն :

Չեկոցի զինուոր կուտայ թէ քննուիք թուածուներ արեւելեան Գերմանիոյ մէջ, մէկ տարուան համար, զայստեսպէս կը ձգտի ապագայ քննուիքները յարմարել իր արտաքին պետական մէջ գործածուած կապակարգին :

Յետոյ, իր լիզնէն թէ արեւմտեան զուլան — կիչները ամիսներով փորձեցին համաձայնուիլ : Թեան մը յանդիմ. Ս. Միտիւրին հետ, հաւասար — կան զարգացականութիւն մը փախուի համար Գերմանիոյ հանդէպ, իրրեւ ամբողջութեամբ : Այդ փորձերը ձախողեցան իրրեւ հետեւեալ : Ս. Միտիւրին ամբողջութեամբ : Եւ օրովեան կարելի չէր աւելի երկար ձգեցի Գերմանիոյ վերակազմութիւնը, արեւմտեան Դաշնակիցները շարքադրեցան կապուի զաշնակցային հանրապետութիւն մը որ կը ըլլի գերման փողովորդէն : Այդ կապուիքները հիմնուած է փողովորդականութեան հիմն — նական սկզբունքներու վրայ :

Որիւ լուսարարութիւններ վերջ, զինուոր կը յայտարարէ թէ արեւելեան Գերմանիոյ զէպ — քեր իրրեւ պիտի չաղան Դաշնակիցներու դիրքին վրայ : Միեւնոյն ատեն կ'ապագայեցին թէ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին արեւմտեան Պերսիէի համար :

★ Հապաքական ցոյցեր ստացուած են արեւմտեան Պերսիէի մէջ, նախաձեռնութեամբ համայն — նախարարներու, նախապահի քննուիքական առթիւ : ԽԱՐԱԶԱՆԸ ԿԸ ԳՈՐԴԻՆ

Փաշկալի հասած տեղեկութեանց համաձայն, ընդհանուր մաքրագործումները, որոնք սկսած հոկտեմբեր 3ին պիտի շարունակուին մինչեւ նոյեմբեր 15 : Եմիլիոսով իր զէթ թէ յետեւ հազար ձերբակալութիւններ իր նախաձեռնութեամբ, որոնց տուող հազարք մըան Փաշկալի մէջ :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, անկիւրի պիտի հետապնդեն մտաւարկականները, կոմսուրները, ստեւարականները, զորքասերները, պետական պաշտօնականները (մասնաւորապէս արտաքին գործերու նախարարութեան մէջ), եւ վերջապէս իւր պիշաք — ցիւրերը որոնք 15—20 ձերբակալ չող ձգուած էր :

Այս զորքորդութեան շարքերէն — 1. Միտիւրին զամբ մէջու վերջ տալ տրեւէ մասնաբաժնի վերականգն, զարգացական կամ ստեւարական զինուորականութեան : Կարելի եղածին չափ արեւելեան քննուիքներու թիւը վերաշինութեան համար : Զերբակալուած զապաշտօններու տարաբան — ները ենթակայ են վերջնական քննադատման :

Հրատարակուած տեղեկութեանց համաձայն, ձերբակալութիւնները իր կառուարին կուտայ — ցուցական անդամներու կողմէ, թաղէ թաղ : Խախտելու մասնաւորապէս եղանակները մեր — բախկանութիւնով խումբ խումբ իր փոխարինելու յառաջիկա արդիւնները, ուր երեք զառապաքել իր բաժնունքին — անմեք որ ընդունան են որեւէ աշխատանք, անմեք որ կարգ մը իրրեւին զորքերը կրնան կատարել, եւ վերջապէս անմեք որ անկաւոր եղանակներ :

★ Վերին յուրերու համաձայն, ձեռնարկ — կուտակ է նաեւ քանակներ եւ ստեւարական մաքրագործութեան : Արդէն իսկ բանտարկուած են շատ օր յարձակութեան պաշտօնապետները :

★ Կարգ Թրերթեր իր քրեան թէ Ռուսական եւ Պուլկարի մէջ ալ շարքադրուած ձերբակալութիւններ կատարուած են : Պուլկարի ճիմական նախարար պաշտօնակի եղած է :

★ Փաշկալի կախիկի արեւելահայկադր, զերբապաշտ Պերան, որ արեւելահայկադր է իր ապագային մէջ, նոր ապագայութիւն մը ուղղութիւն հաստատակներու, իր զգուշացին որ զէպ — ունի Յուդայի արժանիութիւն :

ԴԱՅՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐՏԻՉԻ ՄԷՋ
Հոկտեմբեր 15 շաբաթ երեկոյն ժամը 8ին
մինչեւ առաւօտ
Grande Salle des Fêtes de la Mairie du 6^e
Place St. Sulpice, métro St. Sulpice:
ԳԻՂԱՌՈՒՅՍԱԿԱՆ ՐԱՎԻՆԷ, Հայկական եւ
կերպական պարեր : Ծնօր պիշեթ :

★
ԿԻՐՆՈՊՈԼԻ մէջ Հոկտեմբեր 16ի կիրակի օր, ժամը 15ին 24, Palais d'Armenovilleի հարգալիցութեան արարէ : Կը նախադասէ ընկեր Ս. Տէր ՂՈՒՍ — ԿԱՍԻՆԱ : Կը թանախօսէ Փարիզէն ընկ. ՍԱԶԱԿ Տէր ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ :
Պետի երգէ Օր. Տէր Կոմսեան : Հայկական եւ կերպական պարեր : Ծնօր պիշեթ մատչելի զինքն — Մուտքը ազատ է :

ՆՈՒԱԳԱՅԱԴԵՍ
ՕՆԱՅ ՏՈՒՐԵԱՆԻ

Մանակցութեան CONCERTS LAMOUREUX
եւ յայտնի ջութակահար սոխիթ ՍԵՐԺ ԹԵՆԷՆ — ԳՈՐԴԻՆ
14 Հոկտ. ՈՒՐԱՐԱԹ ԵՐԵՎԱՆԻ ՍԱԼԱՆ 20.45ին
SALLE PLEYEL, 252 Fg. St. Honoré
Յայտագիր — Beethoven, Brahms, եւ ՕՏԱՆ
Տաքեան Ալքարան (poème symphonique) առաւ — ջին ունկնդրութիւն :

Տոմարեւ զին՝ 80լէ 600 ֆրանք :
Դիմելու Salle Pleyel, Durand (Place de la Madeleine), Փրէնկեան՝ 56 rue Lafayette, (Pro. 55-36), Հըրա՝ Մարտիան 261 Fg. St. Martin, (Nord 60-69), Պարսկահան զբառուած 46 rue Richer, Աճման հաշարան 12 rue Cadet, զբառուած Չ. Սամուիլ, 51 rue Monsieur le Prince եւ կեկեղեցւոյ դիմաց — տուրք 15 rue Jean Goujon հեռ. Elysée 67.03 :

ՎԵՐԱԿԱՅՈՒՄ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ

ԿԻՐՆՈՊՈԼԸ, վերապաշտուած է Կապույտ Ուայի զարդերը : Արձանադրութիւն եւ տեղեկութիւններու համար զինկ Տիկին Միլանին, կիրակի օրերը զարդերը ստան : Հոկտեմբեր 23ին վերջ եղած զինուորական ընթացք չի տարուի :

ՍԷՆ ԼՈՒ ԿԻՆՈՒ ՓՆԷՆ ապրային ման — կապույտները քացուած է : Անոնք որոնք իր փախալին որ իրենց զաւակները մայրին լս — ցուով զաւտարակուին, թող քարի ըլլան զինկ Օրիորդին, աճէն Նշ. առաւօտեան, ժամը 9 — 11.30, ինչպէս նաեւ անոնք որ յայտնաւ են :

ԻՍԻԻ Փ. Կ. Ուայի զարդերը իր քացուի այս Հինգշաբթի Ուրբեան անկուսին մէջ : Արձանա — դրութեան համար զինկ աճէն կիրակի ժամը 10—12 :

★ Փոն ՏՕՄանի Կապույտ Ուայի զարդերը կը վերապաշտ այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին : Ինչ օրը կը կատարուին նաեւ արձանադրութեան ներք :

ՀՈԳԵԱՆԻՍՏԻՍ — Այլի Տիկին Ուրբեանի Չիլտրանի, Տէր եւ Տիկ. Չուլքեանի եւ զաւակ — ներք երեք մօր, մեծ մօր, Այլի Տիկին Մուկոլի — նանի իրենց մօտ Հիւր դուռնուսին առթիւով, Ար — ժուրիկ Ս. Պ. Պարտու կեկեղեցւոյ մէջ, այս կիր — ճուպակներու պաշտօն պիտի կատարեն, կրեց զաւակին, կըրք, թուան ողջացեալ ՆՈՒՊԱՐ ՉԻԼՏԵՐԻՆԸ հոգարէ համար :

Կը հրաւիրուին ապագայանները եւ իր իշու — տակը յարգող բարեկամները :

ՄԱՍՈՒԷԻ Կարի Singer Միքեանի օր 31 Կ. քո — լորդին նոր : Դիմել Ճեարուի :

ՅՈՒՇԱՅԵՏԻ

ՄԱՐՍԵՆԸ — Հ. Յ. Դ. Բրիտանադր ենթա — կոմիտէի վարչութիւնը կազմակերպած է վիճա — րականական ընդհ. փողով օր այս շաբաթ երեկոյ — նան ժամը 8.30ին Աճարեան անկուսին մէջ : Նիւթ՝ Հընգական նորման Հանրապետութիւնը : Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրներ — եր : Մուտքը ազատ է :

ՎԻԵՆՆԻ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Մուրառ խումբի ընդհ. փողովը այս շաբաթ երեկոյ — նան ժամը 8ին, 2. Օճանանան Ակուսին մէջ : Կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներու ներկայու — թիւնը անհրաժեշտ է :

ԼԻՈՒՆ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի մասնաճիւղը փողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները այս Հինգշաբթի ժամը 8.30ին, զպողով արահը, 78 rue Rabelais : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը ան — հրաժեշտ է :

ՄԱՐՍԵՆԸ Հ. Յ. Դ. Վառնան ենթակոմի — տէն ընդհ. ընկերական փողովը, այս կիրակի կըս — օրէ վերջ ժամը 3ին, սոփորական հաւաքատեղին : Ուրտ կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներու ներ — կայութիւնը պարտաւորել է :

ՍԷՆ ԼՈՒՆ Հ. Յ. Դ. Ակուսին ենթակոմիտէն արտաքարգ ընդհ. փողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները անխաբի, այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սոփորական հաւաքատեղին :

ԻՍԻԻ — Հ. Յ. Դ. Չաւարեան կոմիտէն փողով — կը հրաւիրէ իր ընկերները այս շաբաթ իրի — կուս, սոփորական հաւաքատեղին :

ՅՐ. ԿԱՐՈՑ ՈՍԶԻ Փարիզի շրջանի միջնա — նախըլային փողովը՝ այս ուրբաթ կ'աւարէ վերջ, ժամը 9ին, Sociétés Savantes մէջ :

ՓԱՐՏԻՉԻ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Աճարն — ան խումբի զաւտարակութիւնը այս Հինգշաբթի, ժամը 9ին, 19a rue Caumartin : Կը խումբ ընկեր Ա. ԻՍԼԱՆԿԵԱՆԸ : Նիւթ՝ Ժաշնակցութեան զինուորային կրակուսութեան մէջ : Հայկերէնի զաւտարակը մա — մը 8—9 :

ՎԻԵՆՆԻ — Յր. Կապույտ Ուայի վարչութիւնը ընդհ. փողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերներ — ները եւ ստանկները այս շաբաթ երեկոյն ժամը 8ին : 2. Օճանանան անկուսին մէջ : Ուրտ կա — րեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերութիւններու ներկայ — թիւնը անհրաժեշտ է :

ՈՒՐԱՐԱՆԻ շաբ. Միտիւրին Մարտիչի մաս — նախըլային ընդհ. փողովը այս կիրակի կ'աւարէ — վերջ ժամը 3ին, Յաղոք Հացադրեանին ընտ — կարանին մէջ : 48 rue Tapis Vert Գ. յարկ : Ուրտ կարեւոր օրակարգ :

Ա. զինկը նախորդ վարչութեան կողմէ : Բ. Շըլտրեկական եւ նաւակներ (Փարիզէն) : Գ. Ուր — փայի Հերոսամարտի թաղեկութեան մասին : Դ. Լըուրուի Հին նոր վարչութեան :

ՓԱՐՏԻՉԻ ՅԻՐԱԿՈ—ՀԱՅԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Տեղի պիտի ունենայ Հոկտ. 16ի կիրակի օր ժամը 2.15ին, Սուրբոր մեծ ամփոթարարին մէջ : Պիտի նախադասէ երեսփոխան, նախկին նախա — քար Գ. Լուի Մառէն, որ նախապէս է ծրարած — Հայկական Միութեան : Պիտի խօսին Արտաւաղ — ար, Գ. Պրէնկերը ձեռքի եւ Պ. Արշակ — անիւն : Գերգործատեանական բաժնիքի իր մաս — նայցին Բոմէշի ծրարակի մեծանուն արտու — տալէտներէն երկուքը, Գ. Օտօն Եղանան եւ Օր — ժանն Պաւսելի, նաեւ Օր. Հայկանուր, Թորոսեան, Գ. Արտաշէն Գմբէքեան, Բաթիկի Պետրոսեան, Տիկին Մաղաէ Էթեղեան — Բարգիւրիտին : Նուր — ճան Սարգսեան, զեառած զաշնակահարուէր Հիւլիէթ Ամստերդան, եւ Օփերա Բոմէշի պարուէր Ռ. Բէթին Օճանեան, որուն պիտի ընկերանայ Բառով Գ. Պարիզի Օճանեան :

Տոմարեւ զինքն են 200, 150, 100 եւ 50 ֆր. : Տոմարեւ կը գումարեն Փարիզի Հայոց կեկեղեցին եւ հայ զբոյժամաններուն մօտ :

COCKTAIL PARTY

Կազմակերպուած Փարիզի Հայ Տիկնայի Միութե — թեան կողմէ : Ի նպատակ Հայ Կարմիր Ուայի եւ Ուր — բանեամ մասնաճիւղերու, Կիրակի 23 Հոկտեմբեր — ժամը 17ին 24, HOTEL GEORGE V, վերապաշտա — րուած օրահանգն է մէջ :

Կը մասնակցին Pierre Pagliano et Maria Schivita : Mandolines L'Orchestre Cubain «Les Rico» et TANIA MAXIMOVA :

Կը ինքուրի սեղանները ապագային : Հեռա — ձայն Ely 23-60 :

ԴԵՐԱՄԱԿՆԵՐՈՒՆ

ՕԳՏՈՒՅՑԻԿ ՄԵՆԵԱԿԱՍԻ ԳԻՆԵՐՈՎ
ՓՈՐՈՐԱԿԱՆ ՎԱՅՆԱՌՈՒՄԸ
ԹԵ ԿԵՐՊԱՆԵՐՈՒՄԸ
ԹԵ ԴԵՐԱՄԱԿՆԵՐՈՒՄԸ ԱՆՀՐԱՄԵՏԵՏ
բոլոր պիտուիքներու համար անպայման զինկեց՝
63 Rue de MAUBEUGE
Հեռ. Tru. 12-05 métre Poissonniere

ՀՊՈՒՈՒՆԵՐԸ ԿԸ ԶՐԺՈՒՆ

Համայն քայքայեց — Անտիքն եւ որ կուգան, յաղթապահ՝ եւ սպանաւորք։
Պաշտ աղանձներու, դուժեմ աղանձներու եւ թուրքեան մութեաներու խառնուրդ չէս — հիւրերն է որ յառաջ կը խաղայ, գրեւորու համար իրենցը։

Եւրն ամուր եւ անկիրթ խառնեղանքներ, հաթաթ թմուկներ եւ փանդանք չկողորդ։
Երբեմն ճեղքեցուն, մեղքածորս բառեր արտասանելով, քայքայ միտ լիբր եւ ծուրերան։ Այլ մասնաւոր արտաբայական։

Արեւմտեան ժամանակները — Միացեալ Նահապետ յարգելի հայութեան ներքին միակ թշնամիին՝ Դաշնակցութեան եւ անոր չէփերն զէմ է։

Ինչու չէ։ Հրամայեց ասպարէզ։ Թուրքն ու բուլղարին ալ մեղք օգնական։

Անոցն չարքանիք քրքրները՝ ներշնչումի անպատա արքերն մեղք համար։ Եւ անոցն օրհնութիւնը միտ անպակաս՝ մեր զիտուն վերեւ։

Քնիցից փախած։ Շնչեղից պատուհան՝ Եւ ինչ տգիտն բառեր, ընդունելու համար թուանքը համաճարակ մը, որ հնազանդ եւր ծաւալել շարունակական կուգան յարգանքներ — բու մէջ։

Արեւ. անձնակալներ։ Անցոր կատարութիւն։ Առիթան խոսեցանքներին։ Անշատակ տղի — սուրբին եւ անորքայականութիւն։

Եւ այս՝ շնորհիւ այն աղատութեան զոր եւ կը վայելին եւ իր ծայրին, դիմումամէ երկրպագելով ամէնէն թարգարտական, արեւմտական ընտանիքներին։

Մարդն եւ այս բառերն ու քայքայութիւն — ներք, սիրելի ընկերներ։

Մեք զարթունաւ լինել փողոցն հաւաքուած զարանգուտներին։

Այլ մենակեցիկ եւ թողուցի անոցն որ վարժուած են օրն ի բուն տղայու, ստեղծ, քննելու, խելարիւթիւ, դրաւարելու։

Եւ վերապահեց անոցն որ ամառայանութեան կրքածին են սեւ քանիւն կարգելու եւ երբայ — քաղաքն ձեռքդ իջնելու արժանու։ Միշտ կոնաւոր տուած օտարին։ Միշտ ի հաշիւ օտարին։ Ինտանքին։ Հայ փողովուրդի սիրելի թշնամի — ներքուն։

Իրաւանքին բառն որ կը դործանեն, ամբողջ պատմութեան մէջ է։ Անոցոր իրականութիւն, իրենց չեն կրնար պարզելի ոչ պատականակ օրտախնդրելով, ոչ ալ զանազան շէնքերիւն։

Մեք պիտի չզիջեանք մեր կարգին հրաւիրելու — Իրաւանքին հայութեանը որ ամբար — եւս ճանաչուած կամով այս դիմաւորութեամբ — կաններուն եւ փարախին փախած սինդրոն — բուն զէմ։

Անոցն արդէն դուռն են իրենց պատիւը, հեռազանգ խելով լայնքան ամբողջութեան, ինքնակի խուսալ եւ խելապատեցեան նպագ — ներքուն մէջ։

Ոչ Դաշնակցական հայութիւնն ալ արժանաւոր է եւ իր վիճակը, այս փողովուրդի, հայրենիքի խնամներու առաջին շարքին վրայ բազմեցնելով փանդիկ։

Միշտ զէ — ահա կը յայտարարենք բարձրաձայն։

Ո՛վ որ կը փորձէ վարդաբեկել Դաշնակցութեան, սկստապիւն, լրատել, թողի՞ զայն, ոչ հայրենիքին եւր ծառայէ, ոչ ալ տարալիք բազմութեան։

Եւ ծառայէ միայն հայ փողովուրդի թշնամիներուն։ Եւ ամէնէն առաջ՝ Թուրքին։

Դիւր խելներն ունիւն, այս երճուած ճպտուներու մասին։

Վնդանական աշխարհին ճպտոր զոնէ միայն անտանիք կը կրնայ, անտանի մէջ։ Կըրկէ, կը պարէ, եւ ձեւան ալ անթիւ կը մնայ։

Այս մարդակալի ճպտուներն կը երճուան — մաս — միմե։ Տարբերակներու ամիս։ Փորք կուշտ, կոնաւոր տաք, քայքայ բերանը միշտ զար — շաշուտ։

Ե.

ԵՐԱՇԽՏԱԿԱՆ ԶԵՆՆԱՐԿ ՄԸ ԵՆՍ

Այս ուրբաթ իրեկին Սալ Փէյէլին մէջ մեն ինտալանդէ մը կուտայ յայտին երգչան ու երաժշտական Օճան Տուրեան (Յովհաննէ Ռա — յատուրեան), որ պիտի փարէ Concerts Lamoureux հնչակաւոր երաժշտականութիւն։

Ինտալանդէին կը մասնակցութիւն կը բերէ անտանի Գոթիկաւար Սեթ Քլեյնգաւար։ Երիտասարդ երգչուհի Ժանն ի արդէն փորձապատեմութեան՝ Փալէ Շալոյին եւ Սալ Կալոյի մէջ տուած կը ինտալանդէաներով։ Փարիզ զանաւոր, մեր տաղանդաւոր հայրենակիցը նուա — ղահանդէն տուած կը ինտալանդէին՝ Երուսաղէմի եւ երաժշտութեան ստանիին՝ Վիլենիայի եւ զնաւատութեան արժանացած՝ միշտապալին երաժշտական ցննապատեցեան կողմէ։

Ուրբաթ օրուան ինտալանդէանին յայտան — զիր կը պարտաւորէ քայքայ սիրերական Պէթ — չուրին եւ Պրամար դործերին, նոյն ինքն Օճան Տուրեանի նոր մէջ լեզուականութիւնը՝ Վերապարէ Poème symphonique, որ առաջին անգամ լրացող պիտի ինտալուի։

Poème symphonique կը նկարագրէ որ մը՝ Արարարի աղիւն։

1.— Յետոյ ինտալ կը սկսի, արշալոյսը հետ — իցնալ կը քայքայ եւ արշալոյսի շողերուն մէջէն կը լուսի Հայոց աղալային մաղխանը (Տէր կե — լի, միշտ զշալաւ...)։

2.— Յետոյ արեւմտային հետ կը սկսի ալ — խառնուրդ Հայոց աղալային մէջ։ Միշտ թմուկի իրաւոր երանակին զարգացումը կը պատկերան — ցննէ հայ մարդուն աշխատանքը։

3.— Կետուրաթ զաղար։ Փողովուրդական երգեր (մենեղ Լու խմբեր), որոցն կը յարգուին զա — նալան զուրթի պարին՝ երկուս երիտասարդու — թեան կողմէ։

4.— Դուրբաթին վերջ կը վերադառնա աշխատանք, որ, որ դարձաւ կը ներկայացուի աղալային մաղ — խանի երեւեմներով։

5.— Իրեկուն է, աշխատանքը կը դադարէ։ Օ — րը կը վերադառնա աղալային։ Բայց այդ աղալային զաղար զաղալային կը չի մնար, այլ կը դառնայ յարաւոր՝ յայտին եւ հաւաքող։ Արարատով, որ իրաւորութեան է յաւանական Հայաստանին։

Կարճ լոյս երկուստեք հայրենակցին այս դերեկին ստեղծագործութիւնը, խուսն քաղ — մութեան։

ՄՍՍԻ

ՍԱՆՎԱՐԱՆ (92.) — Տղարք 349.20 (384), սերելուն 980 (1020), զուրք — Փրանք 80.70 (89), նախօրէն 4370, դուրք — սուի 4220, սերելուն 5120, տուար (20) 20.880, զուրք սուի 648.000 Փրանք։

ՊԱՆԴԱՐԱՆԻՆ 770 հազար կամ 940 հազար Ա — րարեանքն դարձ հարկու համար, ծրարել մը

Կ'ուտանալին Ազգաժողովին Տնտեսական յանձ — նարութեամբ։ Սուրբիս եւ Իւրաքիս որդեկին պար — տիւն ամենապարզ, համաձայն զինտալային պայմանագրին։ Ամրութիւններն ալ պիտի քան — ղուին միմեաւ ամենալիւն։

ԱՄՍՏՐՈՒՆԵՐԸ երեւոյ. բնութաբանաց մէջ փ — յորդապահ եւ շախմատ տարբեր մեծամասնու — թեան յանձն լրացող, նոր գալիքին կազմու — թիւն յանձնուած քաղաքապետ ժիլդի։

ԱՆԿՐՈՒՄԵՐԸ երեւոյ. բնութաբանները հաւանա — րան նոյն ունեան փամսակէն առաջ, նոյնքն — րան, նոյնքն տեղեկով կացութեան պարաններ։

ՊԵՐՏՐՈՒՄԸ կը հեռագրեն թէ բազմապիս — կանաճիլինքն ձերբակալուած են Սուրիոյ մէջ, ինտալութեան կողմից ցրուած ըլլաւ ամբաստան — ութեան։

Սուրիոյ երեսփոխանական ընտ — րութիւնները պիտի կատարուին նոյնքն 5ին։ Առաջին անգամ ըլլալով կենդին ալ պիտի մա — նալցին։

140 ՏԱՐԵՐԱՆ մարդ մը, Մաճան Գուզարով, կ'աղար Արքեպիսկոպոսութեան զիւրին մէջ ինչ — պէս հաղորդել Սուրիոյն անթիւ։ Նոյն աղալ — րին համաձայն, այս շարքարման ունի 112 աղա — ւանք, թուանք, թուանքներն են։ Երեւ 117 տարեկան է, ամէնէն մեծ աղալիք՝ 100 տարեկան։

ՆԱՐԵՆԻՍԵՐԸ երեւոյ. բնութաբանաց մէջ Զա — րալիքն մեծամասնութեան յանձնաքն ընկերայաւոր — կանները։ Համայնապարհները հաղիւ տար ամբող — քար ունեան։

Ժիւլ Մոլ Ժարդապետ

ԱՅՍՈՐ, ՀԻՆԳՎԱՍԻ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱՆԱ
ԱԶԳ. ԺՈՂՈՒՐ

Հանրապետութեան խաղաղութիւն միջնադար — թեան շնորհիւ, վերին պահան կարգ որ դիմում — ներ կատարուեցան ընդգծալարներուն կողմէ, եւ Պ. Ժիւլ Մոլ յանձն առաւ կապելի նոր դաշինքը, եթէ Ազգ. Ժողովը ժառանգութեան յայտեն։

Ուրեմն այսօր, հինգշաբթի, փար 3ին պիտի ներկայանայ Ազգ. Ժողովին, յուսարով ստանալ օրինական մեծամասնութիւնը, 311 քուէ։

Պ. Ժիւլ Մոլ (ընկերայական) որ 56 տարե — կան է, եթէ ժառանգութեան յանձն տաններորդ դա — յին կազմած պիտի լրջալ աղատագրութեանէն ի վեր։ Ներքին դործերու նախարարութիւնը կը վա — րէ 1947էն ի վեր։ Իրեն զէմ բուռն պաշարք կը մզն համայնապարհները, միմեաւ ստեղծ ալլան — դալ ծաղաղապարհներ հրատարակելով։

Իրաւիկներ կը կարծեն թէ պիտի կրնայ ծալ — րը ծալիքն մեծամասնութիւնը որ չափն այսօր, Ազգ. Ժողովին մէջ, ամբողջապէս մեծամասնու — լանաւր զալիլին կազմութեան Այալայէ, ընկեր — յալական կուսակցութիւնը պիտի սպասուի 99 քուէ, Ժողովը զալիլաներին՝ 152, արմատականն — րը եւ իրենց ուղեկիցները՝ 70, անդալանականն — կը կրնանոր անկար կրեւորութեանը՝ 13։ Ուրեմն սեռականութիւն 334 քուէ։ Անշատ քաղաքական կը — լանքն լրջալ, ինչպէս եւ ձեռնաշնորհ կամ վերջին պահան իտալանդէանը։ Մամանապարհական տը — րածագրութեանը, ինչ որ ալ լրջալ ներկայ երեւ — րաւորներուն կամ Զալիլաներուն թիւը, վար — չապետը պէտք է ստանալ 621 եւսօրինակներուն մեծամասնութեան քուէն (311)։

Ժիւլ Մոլի ծրարքին հակառակորդներն Գ. Փոլ Ռէնո չիկոնիք որ տեսակէր, հակառակ հան — րապետութեան նախադաս իմբիւտութեան մէջ մէկ տէր այն կարծիքն ունի թէ աշխատաւորները որ եւ յանկուն պատանաւ պիտի լրջալ թղթագրուի անձան, նոյնիկ Փրանքի որ լրջալ թղթագրուի։ Նա — րապետին ունեւորութեան վերջ, նախկին վար — չապետը յայտարարութիւն կը ուղղէ մամուլին, ուր կ'ըսէ։

«Պ. Քէյ Նալերնալը հրաժարել զան — զործարքին աշխատանքներէն այն զաղաքականու — թեան զորդ Պ. Ժիւլ Մոլ այսօր կ'անալով մեղք։ Կ'իմանաւ թէ անոնք որ երէկ համաձայն էին Պ. Քէյ Ռայի այսօր կ'ընդունին անոր ընդգիւծ — դիրքները զաղաքականութիւնը։ Այս պարագայն ոչինչ կը փոխէ Փրանքիս տեսնական շարքին հանդաւորներն։»

Այս անկարի կը վերադառնա արմատական կուսակցութեան, որ վերջին պահան հաւանու — թեան յայտենալ է Ժիւլ Մոլի ծրարքին, որոյ յի — րապետութեան։

Ի պատմական այս դիմագրութեան, արմատա — կան վարչիւ Պ. Քէյ Ռայի ծրարքը յայտարարել — թէ այն աղալայիններն կրնան թէ Պ. Մոլի ծրարած զաղաքականութիւնը թղթագրուի ան — ման պիտի անալուրդէ, անշուշտ մենք ալ Պ. Քէ — յոյն պէս պիտի անմանեն։

Ժիւլ Մոլ կը ծրարելը պարզած առնել, կը — սէր թէ անալական հաղիւ 7—8 միլիոն Փրանքի նոր ծախք մը պիտի ունենան, եթէ որոշ յանկուն արուի այն աշխատանքներուն որ 15.000 Փր — էն պակաս կը ստանան։

Նոր վարչապետին զէմ դիրքը բունմէ ին — ժարանքներին, իրենց 182 երեսփոխաններով եւ զոր — ար Կոլի կուսակցութիւնը (45 ման)։ Եւսմա — ինքէն երկի ալ վարչապետին իմբիւտական մը հրատարակած էր հետեւեալ խորագրով — «Ուս — տարական նախարարութիւն չնեմ ուղեր»։

30000-40000 ձերբակալութիւն
Զերբակալութիւն մէջ

Ամերիկեան դործակալութեանը Փրակայի թղթագրութիւնը կը հաւանան թէ 30—40 հազար լոյսի ձերբակալուած են արդէն կամ մասնաւոր — րած։ Ուստիականութիւնը որեւէ տեղեկութիւն չի հաղորդել նոյնիկ անոցն որ կըլնուին դիմում եւ իւր կ'ուզեն իրենց ազգականներու մասին, ար — ցայեւ թալիլին։

Վերջին լուրերու համաձայն, թէ եւ երբայ — կարութեան թալիք մեղմացած կ'ընեն Փրակայ — ի մէջ, քաղաքապետը անդալ շարքիւն հետ, բայց քաղաքին նոր ձերբակալութիւնը կա — տարուած են վերջին պահան։ Կայտարարելով մեծ մասով մարդ տեսնականներ, մաստար — կաններ եւ մասնագէտներ են Զալիլան. տես — տական դործերուն հետ, բնականաւոր թալի — քաններն ալ պարզաւոր են Փրակային դատ, ցանդաւորական ձերբակալութիւններ կատարու — ան նաեւ Պրանքի եւ Մարալոյ միւս քաղաքն — րուն մէջ, իսկ Սուրիոյ մէջ ամէնէն սակի կը հետապնդուին ընտան Կալիլիկներ եւ իրենց քահանաներ։

(Նորին շարանակարութիւնը կարգալ Գ. Էլ)

Արմավիրի օրերին

ՈՒՐ ՊԵՏԻ ՏԵՂԱՌՈՐՈՒՄԸ
940.000 ՄՐԱՐԱՆԵՐ

Պետական Լոնդոնի թերթերում ուղարկված հոդվածներում և արտամեկի մամուլում — թիվները կը հարցրէ՝ արար տարաբնույթի կա — ցութեան մասին:

Ստատարապէս մէկ միլիոն կամ 940.000 Ա — րարներ տուան — ած ձգելով հետաքննող Պաշտպա — րին, իրեն հետեւանք ծածոթ պատերազմին, և զաղթականներու մէջ կ'ապրէին 1948ի ամառն ի վեր: Երբ կ'աւր պայքարէ, հարիւր հազարա — ւոր Արարներ սկսան յուլ աճն ուղղութեամբ, — Յորդանանի լեռն թուրներէն, հարաւային Պաղեստինի անապատներէն, Եմաֆիի նաթիւնի — ներս պարսկազներէն, չէն քաղաքներէ և ծովէ — դերնայ լիւններէն:

Տալէք թէ երեսուցի, ամենք Հրեաներուն հետ ապրած և աշխատած էին բրիտանական հողատարութեան շրջանին, և մասնաւոր կապեր չունէին հարեան արաբական պետութեանը հետ: Եւ այժմ արարներն աւարաբիբ անոցը երկրին — րուն մէջ: Զբոսաւ և՛ ման թան, ինչպէս մեր երեքնին զաղթականներէն, անոցը օրապահի մը կը ճարեն շուրջի միջպալատին օդան թիւան: Արաբական պետութիւնները չեն կրնար երկար ա — տեն պահել դառնոք, անտեսական պատճառներով: Միայն Յորդանանը արտաւեր կ'երեւայ մաս մը զաղթականներ ընդունելու: Ինչպէս ի՛նչ լուրեր անոցը զաղթականներ ինքաւարք: Թիւրքիս հա — ւանք ընդունել միայն 100.000 քաղաքականներ:

Միացեալ Ազգերու. Գաղափարութեան 58 անդամները խոստանաւ էին 8 միլիոն սերերին արտաւարել, այս զաղթականներուն ապրտաւար Հողային Համար մինչև 1949 Օգոստոս: Բայց, ինչպէս կը Հաւատանք իրաւիկներ, միայն Անգ — լիս, Պե՛րսիա, Ռոմ Հերանան և Պաշտին կզդին — րու. կապալար թիւր մարդոյնին միջաւած են իրենք բաժնի:

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, այս զաղթականներին 480.000 հոգի կը գտնուին արա — րական Պաղեստինի զաղթականներուն մէջ, 112.000 չկայտուո, արարի հազար Սուրիա, Նո — շիա, Լեբանոն, 75 հազար Յորդանան և 40 հազար Իսրայէլ:

Այս զաղթականներուն մէջ կամարու կապ — մարդերը թիւներն իրենց կարելի կը փորձեն, ինչպէս. Համար փախտականները, մասնաւորա — ցաւ ըմտնող խաւարին համաճարակներու ծուա — ւումը: Կամարու հիւսուղապահներ կը ծառա — ւեն ամբողջ հեծանդով տարին ինչպէս ճնրան տա — րին գուրբին. բայց դիպել և առողջապահական միջոցներ անդաւանին ըլլալով, հիւսուղապահ — րներ միշտ հեծանում:

Հաջի մը աշտով տեսնել այս զաղթականնե — րը, գաղափար կը կոպտելու. Համար համառաւար թշուառութեան մասին: Ծառեր քաղցրիկ կը պարկեն, աննկարագրելի ապտումութեան մէջ: Իսրայէլիւր քրմին տակ կ'ուտար ճաւ. միթէր տեղ կը ընծւ, 20 — 30 հոգի թիւնուին ին ճով չոյլի, ամէն տարեկ, փուշեթիսի և անոթի: Ծառայի կնիքն են որ ջուր կը փոխարեն իրենց պիտիտներուն վրայ, երկու երեք փոխոթէր չե — ուուէ:

Անդիական նարեր խաշի անդամութիւններն թորք մը կը պատմէ

— Եւ ինչ քանի զրկուած են: Սփորտած ենք ձեռքով լուսլ քաղաքակալ միքալկարի եւ ցանոքը ամացնել եկելով իրենցէլ ամսին մը մէջ: Միք չըլնալին մէջ (Մեռեալ ծովու ափերը) երկու տա — րներն երեսներն կան որոքը երբեք չեն ջայած: Անոթիսին հետեւանող իրենց անդամները կալուցանցի են ծանր պէս և բարեցանք՝ ինչ — և՛ ինչ լուցիկի փայտիկ մը »:

Երբեմն ալ ճաւակի խորիքն է որ կը դուա — րացիլ օգնութեան դոքոր: Թրեմակ, Արաբները կը նախընտրեն հաւք տեսակ մը. կ'ուրեք որ իրենց կերակրելը երին ոչխարի ճարդով կամ ձկնով: Անոցը չեն սիրեր պահածոյ մսիներ, խաւացեալ կարել կամ գլխերեղանակ պահելը: Ծառերն կան որ կը մթերեն խաւացի իրենց օւտը — խեղու. կա — ւանները, անոթի մասու. զմով:

Մեծ քանիւրեւեամբ հաղորդելներն նախըն — րուած են այս զգալանութեան: Բայց այս հարցին մէջ ալ փոփարկութիւններ կը պատճառեն կրօնա — ւան նախապաշարութիւններ: Ծառ մը արեւմտ — ևն հանդիմանելներ կը սեփուրին արար տա — րականներուն կողմէ:

Այս կարել նախապաշարութիւններ տակի մեծ գոճարակներին կը պատճառեն թրիւնները: Այս միջոցին մէջ թիւիչ յատկացուած է իւրաքան — չիք արար հազար զաղթական և ամէն մը մէկն հաշուող 450 Հիւսուղներ կը ներկայանան իւրա — քանիւր բժիշկի:

Արը, արար կնիքներն շատեր, որքան ալ յու —

ն. եղաւ. որ ներքին դաւանեղու տեղահա — ւառութեան չլուկները, մեր յաւաքըլ Իդիլիթ ալ հասնելով՝ անմարմնիք խաւացալ մը տրեք: Կարգը եր սիկպտիկներ, չէին ուզեր հաւատաւոր միթի թիւր ստղանութեան, Պորտը թիւր տակ և Եւ — րական երեք չորս օրուան միջատմիկի յաղորդել: Այս աճարու կ'աւար թիւ՝ քանակ չորս: Ժամանակ մէջ ամբողջ հայրերինը, տակի ճան տանը ինչոք հոգի, կալարան պիտի հաւաքեն, տանաց ոչ մէջ կարելութեան: Երբեմն ինչպիսիքը ա — նողորմաբար վարտելով մանկաներու, ժեքերու հիւսուղներու և յոյնիսկ անմարայններու հան — ղէպ, յուլուր, յուսահատութիւնը՝ Եւստու:

Ստատարապէս՝ յաղորդ տաու. կամուկ ար — խալային հետ՝ հրու հետեւանք և լալալի, ամէն մարդ ինչ որ կրնար առնել միտակն, ծանուցուած — րով արարածօմէն տալով իրան իր կայարան: Ամ — րողը տարածութեան վրայ մինչև. ծովեղերը թու — րածած լեցուած ըլլալով, գոճարակին տօրու տե — ւարան մը կը պարզուէր:

Այսպէս, Ժամեմով Ժողովուրդը աճուաբա — փի մէջ կը սպարէր, երբ երեցան կենդանիներու յոսուղի վարկները: Ինչ միթը աւարափողոցը. տիպար ճը, ճալի քալիւմով ընտանիքները թող յաւաքանան, ուսնայ ու քալիւմով թու — րածած խուճեք ղգիկ վալիներէն: Այս տողերը զորոն աս, տանեւչորս հոգիք քաղացանալ ըն — անելիքն հետ մեծ դուառութեան կարելութեան վալին մը մալցիլ: Առանց հարուած մը ուտելու ու տանցը ուղիք տակ երթալու. բոլորեղեցանք ամ — րողը ընտանիքով: Ծառ յալածած առակին կաւա — իումըր ոգիւս. յարկի յամբար և ամալայ ինչ — ինչ: Այս դիտար թէ ո՛ր և Ե՛րբ պիտի կանգ — առնէ այս համառաւար թշուառութեան ու տեղա — րուց կարգութիւնը:

Դաւան խորհրդածութիւններով թմարած մնա — ցած էր: Լման վեց ժամ կաւալարածը աւաղին ամալայ կարած էր, երբ տղաքը շածիթի ենք ա — զաղակներէն: Կնիքը պատարտեցին ճալը և ծա — տանք բոլորս ճալի, նախ մեծ և փոք խալակն — քիով և Զալը Միթըր արտաւանելով: Հալիք թէ պիտի չէին, յանկար կաւալարածի պալ — տեղանք մը ներս մաս: Եւ հարցուց թէ ցանի՞ հո — ղի ենք, և ցանի մեծ ու պղտի: Հարցուցներուն պատասխանելիս վերջի և իրեն հարցուցի թէ՛ Հա՛յ, կամ Յո՛ւնն էք: — Ե Յոյնն չե՛ն անուն Մի — փուլն է, Գոնչան Պարսկան դիպելն և՛, պաշտուս — անտըս: Ծանկելով որ անհաղորդ մէկը չէ, հը — րաւերիցները միտակն ճալելու: Ամիկպէս նստաւ և հարցուց թէ ոչ ինչի՞նք, օւտները հալալ, պատուական լալիցիք: — Ժորս դաւաթ յաղորդ — ար կամենի վերջ, մեկն հետ քաւառաքալցէ ճա — ւած պատու, հարցուցի՞ Պ. Միխայիլ թէ կաւա — իումըր ինչին: ո՛ր պիտի տանի մեկ: Ինչ լուրեր ունիք և անիկ հետեւանք ինչ կ'անցիք կը դու — րան: Սառն և անկարկիլը երեւոյթով մը պա — տասխանեց: — Գէշ, լաւ գէշ է ձեր վիճակը. կո — րպալան, քանաքալան, և լալրի խալերը կը հանին: Հիմա կաւալարածը երեք Ժամէն Գոնիս

աւհատորէն հիւսուղ ըլլան, կը մերժեն այք բժ չիկ եւ քնուութեան ենթարկուելու և յամառորէն քալա — րուած կը մասն:

Գաղթականների մը մէջ ուր 17 հազար հոգի տեղադրուած են, կնիքներ 18 տա հալարեր յոյ էր: Տիրող նախապաշարութեան հետեւանող, շատ մը երրորաներ ժեռան կամ չծնած, և կամ ծնելէ անմիջապէս վերջը:

Պաշար խիլիկի մէջ (Հարա. Սուրիա) հազար զաղթականներ թուտուած են հոսմական ամիկ — օթալներին տակ, զամբարանի մը մէջ: Միակ լուսամուտը ամսիկին վրայ քաղաքը փոքր ծակ մըն է:

Ոչ որ կրնայ առաւաղային բանի թէ ինչ է մա — ճան. համեմատութիւնը այս քալակաւ քալու — րեանց մէջ: Իրաւիկները կը հաշուեն օրական 605-է մինչև հազար: Մանքըր յամայն զալերի եւ պա — տու, իրաւիցի օրապահի չալիչուի:

Մասնագէտներ. կարծեմով, տարիներ պիտի տեւէ այս զաղթականներուն տեղադրումը, ան — հաշուելի ծակով: Իմա՛նք 30 միլիոն սերերին կը հաշուեն վերաբերման մալեր: Պաղթականնե — րուն մեծ մասը չուղիք ալլուր փոխաղորդի: Ա — նոցը մէկ քալածանք ունիք — վերաբաւանալ իրենց նախկին բնակավայրը: Ենի՛ր. տարր երկիր մը երթալով, ամէն քան ծալիք սեղան. Համար », — ալալի կը մասնեն հարիւր հազարաւոր տարա — դիրները խորին անհատութիւն յայտնելով ամբողջ աշխարհի դէմ: Գտնու որ անկարելի է ալ, և անպակն ...

Նոյն կարտոր չի՛ խալիկը մեր տարադիր քալուցութեանց սիրը, նոյն դաւանութիւն յալու — ցանելով աշխարհի անհրաժեշտութեան դէմ ...

Թ. Ա. Թ.

պիտի հասնէ, և հոն իմ պատուան լրանալով վար պիտի իշնեմ:

Մարտուն մը անցաւ մեր ամէնու երանիներէն: Հարցուցի թէ զաղադար մը չի՞ կրնար տալ մեկի, կամ միեղ չէ չի՞ կրնար ցուցնել դեմէլ ձեռով Գոնեա մալու. Զարա: Վերապ փոստ ըլլալ որ տաւառներն պիտի վարձարանք ճեղ և յալիւրին երեսուցալար պիտի մտնաք: Պա՛ն մը մասնելէ վերջ, այս ալք քարիքը պիտի ընծւ ձեպ: — Գոն — անք Սէլգիթի Միտարը քաղակաւ է, հոն հա — ւանք տանն պիտի երթաւ անմիջապէս կնիքելու. որ նամակ մը տայ ինչպիսի Սէլգիթի թիւր պա — տանակն որ մեզ հոն վար դէն մինչև պատերազ — ան վախճանք: Ապահովորդը որ անհող ըլլալը: Երբ Գոնեա հանսինք, նոքրն կ'երեսւած ըսելով մէկնեցաւ:

Պ. Միխայիլ տաւած ապահովութեան վրայ մեր ուրախութիւնը չափ սահման չունիք: Տարեցները կ'սկան մընիք: — Փառք, հաղար փառք, որ քարին Աստուած պիտի ողորմէ մեզին և իմանին կ'ան կամացուկ քայց մեծ խաղաղապետութեան կ'երկրէն: Վերջապէս Ժամեմը ճալելով, Գոնեա մտնաք և մեր Պ. Միխայիլ խիլին մեր մօտ լալ — ւով, լաւա. թէ կաւալարածը հոս պիտի մալ Հու — չիս — 3 Ժամէլ նամակը անծն: ամէնէն ուշ մէկ Ժամէն կուգաւ, պատարտեցէ մեր տա — ւիք տեղերը:

Այս վերջին հաւատարկով, շատեր. հետ մեր մէջն ալ վար ինչպիսի եղան ջուր կամ զանազան պէտքեր ճարելու. Համար, սակայն կայարանը հա — ւադուս անալին քալուցիլ թուրերը, և մասնաւոր Թուրք խալերուն. անարական, սրկիական յաղթականներուն վերայ հաղաւթ — ւելով, ամէն ոք յաւաքը կը վալիւրը ապաւանով: Միակ կողմէ Միխայիլը դուրս Ժամեմը խոլով, բոլորս անկեղէն և ժամացոյցները քանած, պե — տուց տալաւ մաստաւնուի:

Ժամեմը կնիւ ու անցաւ, հնոց չկալ դեւ: Վերջապէս կաւալարածը սեղաւ արտիկ: Յուսա — ւանութիւնը կը ճնչըր ամէնու տօրին վրայ, երբ յանկարք տեսնաւ որ Միխայիլ ծակէ իր դուրս ել — ւելով քանիք վալիւրին մէկ ծալիչ նամակ և — կնիքով, քայց — ճալիք ինչոք ըսաւ: Ես արէն պաղաւտաւոր էի, անոթի հընք արտիկ մէկուր զոր դեմի՛ք յալիւրեղան, նամակը յանձնել, մէկ ոս — տումով անհետացաւ զնայ: Մեծ դուրսըրովովը նամակը պահելից և ամէնք ալ վերաբաւանք մեր ուրախ վիճակը: Միկնուց տանն իտալական ցալուլով մեր արա տարաբաւտ աղակիկներուն ինչ, որոցն մէջ հիւսուղներ, ծիրեր, արտակից վիճակի մը մասնաւոր էին:

Գալով մեր նամակին հաւաքին, որոշեցինք նուրք մը ալ տանիլ: Լամակնի հաւաքէ հետեւ — ևսայն էր: (Ինքզինք ինքն պէշ հաղորդելի, Սէլգիթը պալ Միտարի ինչիլ):

Երկու մեծ վերջ քանաք թեյալերը որ նա — մակը քանած աղաւթ մը և կարգաւ: Մերոքը միթերան ընդգնեցան, քայց և յամալուրէլ, ամէնուց զալուցուցները սեղաւ քանալ: Յետոյ ըս — ական կարգաւ քալածանային: Բոլորս ալ ականջ կարած ուշի ուշով կը լսէին:

Ինքզինքն ապիւրմ ինչ պէշ հաղորդելի, մէքթուրեղ քալուրմ ինչ ինչոքը քանիք եր — մինի կնիւրալարանաւ օրտուրեղանաւ, Էրմին ֆոնիթիլերին պալարանաւ օրտուրեղ քա — ւանք օրտմանելով, քանիցն ալի մե ինքնամ ին միթաւութ երեւելիք, ին պիտիտեմ ծալ — ինքն գաւոր Էրմինիլերէլ: Ի՛նչ պիտի պիտի պալարանալ տարու Պաղաթիլէլ կէտմիւրմէն յօք ընծա խալերին:

Նամակը դեւ կէս լեղած, մերոքն սկսած էին քրքիլիլը արձակել: Գալթակցաւ և զարեւած ըրմիւրալէ և ընթիւմար, քանիքալ լաւ ծնողը Միխայիլ, քանիքը կաւա երեսն: Իրաւիցի հոգ էին նամակը քանալու հաւաք, ալալալէս քարուած թալալիցը պիտի ինչպիսիք:

Երեսն և մէկ ինչոք տարիներ վերջ՝ երբ կը կարգաւ մը արեւի Յեմալիլին թիւրթուր — Ե Երեսն ծալուցեալ — անգամ մը եւս կը քայ — ուն վերջերս:

Իսրայէլականաբար յոյն Ժողովուրդը ոչ Մի — խալերին կը քալակաւ, ոչ ալ Պաղաթալուրներէ: Այլ պատմական Ժողովուրդ էր որ, Փոքը Միտիլ ալիւսէլ մերջ, երեսուցարար ապաւանք ընծալիք տանակն հազարաւոր Հալերու, իր մայր հոլիք վրայ:

ՅԱՎՈՐ ՄՈՄՁԵԱՆ

ՍԵՈՒՆ (H. S.)

ԵՐՈՒՍԱԿԱՆՈՐ ԻՄՍ Է՛՛, յայտարարեց Յոր — դանան թաւալուր, Ապտուր, անիւրնիլով թէ երբեք պիտի չհասնի անոր միջապալարանային: Մէլ և՛ Եւ ընտաւալցէր պիտի առնէ իր ձեռքէ մի — թիւ. որ չպալանալիլ և՛ ալ ալք քալալը պալաւալ — ներջ Պաղեստինի պատերազմին տանն և՛ իմ զի — տուրներն հոն մտնան: Թաւալուրը լաւաւ անք թէ արաբական Պաղեստին մէկ երկրի վերաւումն է Յորդանանի հետ, քաղաքական. տնտեսական և հոգիական կապով:

Մ. Լազարի քննարկումը և նոր ձեռնարկներ

ՄԻԱԼԱՆ, (Գաղտնի) — Իբրեւ նախկին սան Վե-
նետիկ Մուրատ — Բաֆթալեյանի գաղտնարանին
մեջ մեկ պարտական կը դադար դէպք Միւլիթար-
եան միաշառնութիւնը: Անշուշտ յոյժ զարգումը կը
սկսեցանք թուր նախկին սաները, եւ հայտնի
այն մասը՝ որ մտնէ ծածկացած ու չափու
է Միաշառնութեան դարձաւոր աշխատանքը:

Սերունդները հասցին հայ հոգեւոր, լիզու
է յայտնի, տարիներ ծածկացին հայի, մշա-
կութիւնը, գործքն էր եւր մեծնալէն արտաւ:
Արդ, մէջ նկատի առնենք այն երեստեանը —
ստակի զարգումները որ արտաշախուտեցան վեր-
ջեր Միւլիթար Արքայորդ մահուան երկրորդ զա-
րգարմին աղթիւ, իրարու յարկող ժամանակնե-
րուն, հետապնդներով, ճանաչող ու յորդանաննե-
րով, այն երկրակառութեան կը հասնենք թէ իսկա-
պէս թուր աղբ ընդամենը է Վենետիկի Միւլիթար-
եան Միաշառնութեան կատարող եւ կատարելիք
գործին արժէքը:

Իբր անխիղճ հետեւեց այս ճամոցման, եւ
կը կարենք թէ ժամանակն է այդ դիպելի զգա-
լուաներուն զգական ձեւ մը տալու: Երբորն ար-
դէն ծածկո՞ւ է թէ Միաշառնութիւնը ինչ ծրարող
պատասխան է իր հմտադրին իշխանակող պատ-
ուելու համար:

Ենթրին իտալական կառավարութեան եւ Վե-
նետիկի քաղաքագիտութեան անցնող թեան, հայ-
կական կղզիներ տարածութիւնը արդէն կրկնա-
պատկուած է: Այժմ պէտք է, առանց ժամանակ
կորսնցնելու, այդ տարածութիւնը պատնէշներով
պաշտպանել մայիկ մակրիթացութեան դէմ: Սրբ
այս անխիղճան գործը աւարտի, պիտի ձեռնար-
կուի հայկական ոճով նոր եկեղեցիք մը ու թա-
ղարանի մը կառուցումը:

Այս բոլորը կրնան իրականութիւն դառնալ
միայն մըս միջոցներով: Այդ միջոցները պէտք է
տալ թուր հայութիւնը եւ մասնաւորապէս անոնք
կը պիտեն հայկական մշակոյթի եւ կրթութեան
գործը դրմ եւ մշակոյթի կրնայ կատարող ծառ-
ղարկութիւն հոգեկան արթնացնող համար:

Միւլիթարի մէջ արդէն հայտնուած է յանձնա-
— իտմար մը արդ միջոցները ճարելու համար: Ծան-
նախությունն նախագահ քննուած է Թալիլյոյ Հա-
յոց միութեան նախագահը որ նորակա նախկին
Միւլիթարեան սան մըն է: Վարչութեան անդամներ
կը իր տեսացած ստեղծութեանց համաձայն,
ընտրով հանդիսակցութեան պիտի սկսին, եւ կը
յուշան պատկանելի գումար մը կ'առաքեն:

Փափաքին պիտի ըլլար որ ուրիշ հայաշա-
ղարկութիւնք ալ հետեւէին Միւլիթարի Հայոց օրի-
նալին:

Միւլիթարեան նախկին սաները որ իրենց
կեանքը եւ ներկայ զիջըր կը պարտին այդ հա-
տաստութեան, պարտաւոր են այս նախարկեան դը-
րծին յաջողութեան տրամադրել իրենց բոլոր ճիւղ
ու միջոցները:

Մեծ է նպատակը որուն կը ձգտին Միւլիթար —
եան հայրերը: Կ'ուզեցին յուսով թէ նորեանք մեծ
պիտի ըլլայ նաեւ հայ ժողովուրդին անցնելու
— Բիւրն իր վստաստկաւոր ու արժէքաւոր գաղափար-
ութեան:

Ա. ՍԱՐԵԱՆ

Գաղտնի գաղտնիք

ԵՐՈՒԹԿԱՄՍԻ ճամբարն մեկնած են ցարդ 700
հազարիներ, որոնց 577ը գացած են Մ. — Նա —
հանդերը, իսկ մնացեալներն Պարսկիւն 69 հո-
ւի, ծրարաւ 23 նախապէս այս թիւը 31 էր,
սակայն 8 հոգիներ երկու ընտանիքներ եւս վերա-
դարձան են եւ Բոլոր կարգադրութեան ճամբար
ին ընդունուած: Այնչէտուէլ 18 եւ Իրան 13:
Ներկայիս ճամբարին մէջ կը բնակին 763 հոգի,
որոնց 600ը արդէն շէֆալիթներն ունին եւ կ'ար-
դի կը պաշան ճամբարէն: Համար:

Փոխարքութիւնները զգալապէս փոխած են
ճամբարին ներքին կեանքը: Չկայ նախկին ետու-
— ղեր: Իրարցին պաշկեսանելու թիւը կէստակէս
պակասած է: Մանկապարտեանք մէջ մնացած 60 ա-
շակերտներուն կէսն աւելին պիտի մեկնեն յա-
տալիկայ 2 — 3 ամիսներու ընթացքին: Ուսու-
ցիչներուն մէկ մասն այս մեկնած ըլլալով, ներկա-
յիս կը պաշտակարանին հինգ ուսուցիչներն: 110
սխառուներն կը մնան 70 հոգի ղեկավարու-
— թեան Պ. Կարապի Ձեմնէնային: Նկիզեցական
զարգալ զախն 16 աշկիւններն 13ը մեկնած են:
Երեսմէ են թափաքախուրբները եւ արժեւտան են
հայկական զոյգ նուագախմբերը:

ԱՆԵՐԱՆԿԱՆ ԶԱՆԿԱՆԵՐԱՆ փարձարանը
կը դառնոր Բան ար Սեզարի մէջ: Հիմնադիր ար-
նողին է Հայկազեան ճշմ. Սոխիթիւնայ, որուն
ստակացած տարբեր թոյլատու չէ որ ամբողջովին
յուսկուր կը բնական դարձնի, եւ կ'ուզէ ղեկավար-
ութիւնը յանձնել աղին: Այդ ուղղութեամբ
Քաղաքական ժողովին եւ իր միջին քանակը —
թիւները կը կատարունին: Ներկայիս Թումէն
հայտնիներն թիւը հասած է անպիտի յախի մը որ
անհրաժեշտ կը դառնայ Ազգ. Իշխանութեան հա-
մար ոչ միայն զարգաց, այլեւ եկեղեցի ունեւայ:
Հայկազեան զպարզ քաղաքը զարու կ'ունէր ունի:

Իրարցի նախկինքները ունի 200 աշակերտ:
Մանկապարտեալը 70 աշակերտ: Նախկինքներուն
ունի եւ թիւը ճարարան: Իրարցի ունի 15 ուսուցիչ
ուսուցչուհի: Ձաքակն եկեմուածք է 1500էն
1600 եւ. ոսկի, գոր ձեռն կը բերեն աշակերտնե-
րու թալապիւնէն եւ նախերկին:

ԻՐԱՐԻ Ուսումնական Խորհուրդը կարգ մը
մեծնաւաւ հայրենակիցներու հետ պարտաւոր է
կ'ըրկանք ընդէ. ծրարող մը որ պարտաւոր պիտի
ըլլայ Իրաքի բոլոր զպրոցներուն համար:

Կերթը Իրաքական մամուլին մէջ փոփո-
պալումն են Իրաքի ինքնարեւաններն մէջ երեսպի-
ստան մը ամենինքնաշարժած աշխատանքները: Գի-
շիւրքն ինչ հասած, որովհետեւ Հայերը Գորաք —
թիւն են, 15,000 հոգի զպարտեան մէջ: Կառույ-
թութիւնը ճիշտունեայ հասարակութեան մաս կը
նկատէ Հայերը:

Երուսաղէմի աղէտախնդիրներն համար հանդա-
նակաւ եւ 2750 հազարն տնկար:

Գ Գաղտնիքի ցուտու հարցն է Աստուիթի ին-
քը, կը զը հետեւեալներին Պարտաւոր թիւները:
Եւ ինքնայա խոստացած է տալ տաղանքներ —
թեան թիւներուն, եւ ինչ էլ ինքնային թույլատու:
Ի տուար ինքիւններն են քանակներն եւ ուսուցիչ:

գտնելը: Անոնք ոչ արտաւանքներ կարելի է ըն-
քի, ոչ ալ ստիչն իրայ կրճարունը: Մուսուլի
մտապիկ Ջափո փեղաքաղաքին մէջ կայ քրտա —
խաւ Հայ դպրոց մը, որ արու կառուած կը մնայ
կը եկեղեցիին ու զպրոցին եւ սակայն ստիչուած
է զոյգի զպրոցը, ուսուցիչ դուռներն համար:

ՅԻՐԱՆԻՍԻ մէջ Պ. Արքայապ Սերաքիանի
Ձախի յուշահանգան իտրքորտաւ մարմին նախա —
զան քննուած է միւսմանքիւն համար:

ԿԻՒԿԻՈՅ կաթողիկոսի կարգադրութեամբ
Հոկտեմբեր 11էն սկսեալ ճանաչանելու մասնա —
ւոր դասարանք մը պիտի հաստատուի զպրեկոս —
քին մէջ երկու տարուան լրանով: Պիտի աւան —
դուին գարարը, Հայոց ճամնաւարութիւն եւ ար —
դի Հայ զպրկանութիւն, Հարց եւ ընդէ. եկեղեց —
այլ պատմութիւն, ծիսադատութիւն, ստատուաքա-
նաւութիւն, քարոզախոսութիւն, եկեղեց. երաշ-
տութիւն եւ դորձանակ ժամապատմութիւն թիւկ —
նաւաններն ստանալով նախկինքներն մը լրա —
ցուցած, Փիլիթապէս ստոյգ եւ ձախի յարմարու-
թիւն ունեւորին: Իս: Բանասիրելու պիտի ընտրի
վաղեցի մէջ Գաթողիկոսաւորքի պիտի հոգալ
մարբերը, ծարը հինգ թիւններն ընդունուած են:

ՀԱՆԿԻՊ Ուսումնական Խորհուրդը որոշած է
յուսակիլայ երկու տարուան ընթացքին ճարտա —
րակէի նոր դասաղիցներ: Ժողով որոշած է Ատ-
րուրէի դասաղիցներուն տեղ Ազգ. զպրոցներու
մէջ դրածով ուսուցող թեան ծանօթ ուսուցչի եւ
հնչեղիակ Պարսապ Պ. Հասարակութեան ինքնա-
շարժութեան անդամներն եւ երկրապատմութեան դիւ-
քեր, որուն պարտաւորաւ են նուրազին ընդ-
նաւներու համաձայն, իտրակնիւր դասարանի
համար աւանանի հատուրով: Ժողովը որոշած է
նաեւ Քրտաներին դասաղիցութիւնը սկսիլ նա-
խկինքներն: Երկրորդ դասաղիցներն, իսկ
անդիւրից չորրորդին է: Մանաւորապար զարկ
պիտի արտի արարեալին լուսնին: Նկատելով որ
Մեծը Արեւելի մէջ չկան լուսնի, հայ լիզուրի,
բերականութեան եւ նախարքարաններու յա —
տուկ դիտանելու նպատակալործար դասաղիցներն,
որդուած է զալիք երկու տարիներու ընթացքին
միջոյն դրուեալ ճարտապալկեյ յաւազդն չե-
ւ զինակութիւնները:

ԼՐԱՏԻ ԱՐՈՒԿՆՍԻ — Հակայն Փարիլ հասած
է տաղանդաւոր շուրթակաւ եւ խմբարար Պ.
Ասարքի Բախնա, որ իր Փարիլ ընկուկութեան
ճիշդութիւն պիտի տալ զառաձեւ քրտերեւ, նուա-
գանակելու մը գործիւնքն ու մանաւորն իտմ —
րելով: Երեստաւոր շուրթակաւար թէ Հայկոյ եւ
թէ Ֆէյրուր իր ուսուցած նուագանդներով
մեծ նաշարակութեան եւ զեաւտութեան եւ արժա-
նացած երաժշտականութեան եւ երաժշտաւոր հա-
տարակութեան կողմէ:

Պ. Ասարքի Բախնայն պիտի օգտուի անուշա-
տեղական թուր մանականութեան, որոնք վրա-
տաւ ենք սիրով պիտի անշարին կը շարեւորուն:

Եաղաղութիւն կը մտղնիք մեր երեստաւոր
արունտաւորէան:

Ա. Բ.

« Ե Ր Ա Ք Է » Ի Բ Ե Ր Բ Ե Ր Ե

ՄԱՆԻ ԾԱՌԱԽԻՑՄԱՆ

(ԳԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՐ, 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

ԻԱ.

ՄՐՏԻ ԿՍԿԻՄԵՐ

ՄՐ ԵՎ, Լուսին, միջերկն անդամ մըն ալ
համբարեմ քնն, միաս բարով... մի մոտար գիւն,
գերեզմանիս վրայ արտիք փոշէ, խոնէ ու մոմ
վառէ...

Ստեփանիկ լոյսը վար պիտի ինքնա դաւաւա-
րակին ըրայնէ, եթէ օրիգորներով լուսնին զոնը:
Ի Սենեակը լցնեցաւ, մտաւաւորով, եկան նաեւ
Գուհարիկի մայրը՝ Եղաւան եւ ձերանի Վահրամ
Ելիսանը:

— Հայր, օղնէ Ստեփանիկին, ըսաւ Գուհարիկ
զողորմունք մտնող մը:

— Վահրամ ճամնաւոր Ստեփանիկին եւ ստաւած
մնաց:

Այնքան քան հասցանք: Գորախա երիտասարդին
բերնէն փրփուր դուրս կը թափէր:

— Հնապէս ցայտեղին, ճրտալոյց իշխանը
օրիգորներուն, իսկ ինչ ծառաներուն օգնու-
թեանը պակեցնուց Ստեփանիկը զահաւարակին
վրայ:

— Աստուած իմ, Աստուած իմ, միթէ պիտի
մեռնի՞ Հոտալեյ Լուսինի ծուռէկ զաւրով Ստեփա-
նիկին առեւ:

— Լուսին, Լուսին, հիւստ մտղեկապաւիւ, ու փ-
րուն պակեւ ըր անթաւած մտղեկներէ. օ, սիրտս...
ո՞ր է տուր, տուէք տուր...:

Ստեփանիկն էր որ կը հառուէր ցաւէն, ու
կարեւորած մեղքներով իրարցը կը ճանկաւորէ:

— Հայր, ե՞նչ է պատահած... տոնը... պիտի
մեռնի՞ ուրեմն, ա՛հ, Աստուած իմ, կրկնէ Լու-
սինի ժողովորդ ձայնով մը եւ արցունքով լցն-
ուցան աչքերը:

— Կարեալիք, աղէկեւ, ճակատալքին այս
զաւր հարեւանն ալ տար: Ստեփանիկը կեանքի
բեքելու ճամբը ինչպ, Թուճաւորութեան եւ ամենա-
ստուկի թոյնով մը:

— Թո՛ւն, Թո՛ւն, եւ պիտի մեռնի տն: Անա եւ
իմ Թոյնա, զոր եւս կը պաշէ՞ զաւան օրերու հա-
մար: Ես քնի հետ եմ, ինչպեւ, եւ քնի հետ ալ
պիտի երթամ միւս աշխարհը, ուր վիշտերը չեն
կորսն սիրտս... ըսաւ Լուսին եւ զղանցեցին տա-
կէն հանելով Թոյնի արտաւոր, պարպեց զայն իր
բերնին մէջ:

— Վահրամ եւ ներկայ եղողները վաղեցին խի-
ւոր Թոյնի արտաւոր: Բայց ուշ էր: Լուսին մէկիկ
նետեց դատարկ արտաւոր եւ զրկեց Ստեփանիկի
արդէն ստաւած մարմինը:

— Այդ թաղեցէ միայն, յուշեցաւ Լուսինի

(91)

ԲԵՐԼԻՆ ԴԵԿՅԱՆԵՐ

Շուրջ 84ԻԻ — 21 Առաջ Ոս. 5974-տոր շրջան քիւ 1385

ՄԵՐ ՈՍՏԻՐԸ

ԹՈՒՐԻԿԷՆ ԱՆ ՑԱՎ

Տասն անգամ գրէի տակ եկած է այս խօսքը :
և ուզած ենք խոստալիք :
Ուզած ենք չառաայ թէ ի վերջոյ ինչեք կու
զան Դաշնակցութեան ղեկին շահաւորութեան
ըր, պարզեալ քննադատութիւնը չլիք թիւլով առե-
լալով, եղբայրաբա խոստանալարութեան չեա :
Ի՞նչ միտում թիւն : Բանի որ թիւնը չեն
կան, կարճ կապի կամ կարգի չարտիւրել, այսինքն
կատողեան ու լրջապէս : Բուն քառով՝ տանկեան :
Դեռ քան մին ալ աւելի — եղան թուրքեն ալ
ցած : Կանգ չառնելով որեւէ քառեան, քանաբ-
կութեան, պրոպագանդայի եւ գեւեղութեան առկա :
Անոնք որ նոյնիսկ պատահաբար ձեռք առած
է քառակողմեան չ հոյանալ գործընդուն ջուր-
ծեր, կրնան այս քառերուն քառապարտութիւնը գտ-
նել, յիշողութեան ճնդ մը փորձելով :
Որեւէ առթիւ ինչուն պիտի գտնել մէկը մի-
տէն դարձանով, զգոյժէ, թրջալուծէ քառեր՝
Դաշնակցութեան ճնդ :

— Հայ ժողովուրդի պիտիւր թշնամի —
երգաւոր թշնամի — Արիւնհարար թշնամի — Ա-
միջապարտ, ամենիսկ, չարագէտ կուսակա-
ցութիւն, — Հայրենաշատ, — քրմաւոր, գործակալ
Թուրքի — Հայկապատկառութեան ...

Դեռ կրնաք չարել — գործակալ, գործակալ
այս կամ այն ախարհակալ պիտուրեան, կոր-
ծաւորէ շամար շալաւաւոր : Այն ապի մը հո-
ղոր զոր Դաշնակցութիւնը ինչ հերոսաբար կա-
մարտեց, պատուանդեց, չառաջող, պիտուրեան
կորիւր մը փերման եւ նորեկներուն յանձնեց ...
Հաղորէի թէ իրենց որ աքաղաղներուն ա-
պարկելով գործակալ եւ այսինքն աւելի եւ աւ-
արուստան, իրենք զատարազ կանգնելու շամար
2. Դաշնակցութեան ճնդ :

Եւ ի՞նչ զինու շամար ալ զարգայաւաւաւ,
սոր եւ ամենի կարգաւորութեան տեղը, երբ կը-
րնալուցել պիտի չենք, անոր կրնաւորեալ —
բաղնիք, Թուրքի մը մարտաւարութեան :

Երեւոյ ճիւղաւ ստորեկներ, որեւէ ձեռք ձեռ-
ք տուած են փութը փութելու շամար : Մոռնալով
որ, Դաշնակցութեան տանը, իրենք, թղտկները
պիտի զորեն ալ գործակալ մէկ :
Այն ստեղծ, չ լաղող պիտի ունենան իրենց
փայ, ոչ ալ երդող :

Նոյն իսկ իրենց այստեղեան հոգաւարները
պիտի չառնեն չաղորդութիւն :
Դաշնակցութիւնը երկուեւն եւ Կ զատակալ : Ա-
րիւն եւ քրմաւոր :

Անոր վարկաբանեան, խորապատկառ շամար
անհարկեր փորձելով ցարակալ եւ սուլմանութեան
քառակողմութեանը, բայց մնացել կէս շամար :
Այստ ալ անոր կործանումը կը մարդկին Ա-
ղաւալ եւ Մոսկուան, բայց նոյնպէս պիտի մնան
կէս շամար :

Հաւաք մըն է Դաշնակցութեան յարաւաստ —
թիւնը եւ զորացումը, ինչպիսի պայմաններուն
մէջ, Եթէ անգամ Եթէ անգամ Եթէ անգամ :

Հաւաք եւ միակողմեան քառալ : Ապաւոր մը,
որուն բոլորակալ թիւնը անհարկեր ու աղաւա-
ներ պարտապալ կրնան թիւնաւորութիւնը կառա-
ցուցանել, անհարկ կրնալուցել :

Որքա՞ն յարակից երազել եւ զլուիններ
փերտելու, փառնալու, գործուելով ալ լանիս
պատարմին :

Երեւոյի զինակաւորներ, զատարմեան ու
քառակողմութեանը գտն մէկ անգամ ճնդ ու
սան եղան :

Միշտ է հիմա, անոնք իրենց թուաւոր նե-
տեր կ'արձակէին Դաշնակցութեան ճնդներուն
դէմ, շոյնով, սքրաւանով շարքեր : Եւ անոնք
դաւանան են, դուք Հայրենաշատ էք ՞ :

Այս անգամ, արկանով թէ պիտի չգործէ,
չառապատկառ ապարդիւ կ'արդեն ամբողջ Դա-
շնակցութեան կը թեկարդն միացալ ճառախ
կազմել եւ տապալել ճնդներ թշնամի :

Այս աղբալանով Հայաստանի փայլ կը քաշէ
երեւելու Բժշկար քանակն ալ, առաւորութեանը
քառակողմ փերտելու — Հայ ժողովուրդ, մեր
պայաւոր թիւի դէմ չէ, այլ թշնամի Դաշնակե-
րուն դէմ ...

Ո՞րն է աւելի փատ, Հայկալմը Թուրքի թէ
սալ գիտակարար խոստանալուցներ :
Շ.

ԽՐԵՐԻՔԻՆ Ե՝ ՄԻՍԿԱՆԻՆ

ԵՐԵՒԱՆԷ Է ԽՈՍՈՒՄ

(Արեւմտահայերէնի վերածում)

ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՆԵՆԻՆԸ 80ամեակի առթիւ,
արեւմտիկ վաստակագոր զործիչ Ազատ Մարտի-
նեան յատարար — 1912ին Պոլսոյ մէջ Բաքո-
ղորդակի գտնի արուած Համբարի մէջ կոմի-
տա խոր յուղումով երեքը Եւ Անտոնին չէ : Հայ
ժողովուրդականութեան չեա, Ա. պատերազմին ան
ալ եւ թարգմանաւ Թրքական պատերազմին եւ
Հայրենային զինանալ իր ջերի ընդերքին, իս-
խարհաբան : Ան Հայ երգի նախահայրն է, եւ դո-
ւա սալ դուրս Հարապապոյց Հայ երգի թանգար-
նը : Իր զործերը Հարապապոյցին 1907ին Բաքոյ-
ն, Հայերն եւ Փրանսիան : 1935 — 37ին սովետա-
կան Հայաստանի մէջ Հրատարակուած են երկու
ստորեր որոնց մէջ գեղարուած են գր. թանի, կա-
լի եւ 24 այլ երգեր : Հայաստանի Գիտութեան
Ակադեմիայի արեւմտիկ թանիքը նախահայրն է
— Թիւրք ստանանքն Եւ միշտ 1950 Հարապապոյց
կոմիտայի երգերուն Հին Հատորն Հրատարա-
կութեանը :

ՊՐՈՖ. ԴՈՎՏ. ԱՐԱՍԻՍ ԱՐԻՐԵԱՆԸ մեծ
Համարա կը վաշիք իրեն լեզուաբան, Ապաւոր-
տաւ Եւ Մոսկուան Հայկապատկառ գիտնական Նիկո-
լայ Մոսկի, եւ ալ մի իւր լեզուաբանական կա-
նաւոր ստորեկն է Գրած եւ քառակողմ փերտ-
ելու, յորնալ եւ Բուս — Հայերէն քառապատկառ : Ման-
րապիկ ուսումնասիրած է Հայ դատարարա-
րութեանը եւ Հայոց պատմութեանը Համալսար-
նի Գրադարանի Լեհիստի տեսութեանը : Երեւոյի կը
կարգէ Անտոնին քառապատկառ մը, որ պիտի պարու-
նակէ 80.000 քառա :

ՊՐՈՖ. ԱՐԻՐԵԱՆԻՆԸ ուսուցիչի Հմուտ
գիտնականութեան մէջ, երեւոյի Անտոնին
մէջ ուսուցիչի պարգիւնը է եւ փութութեանը
Ապաւորեալի տալիս քառակողմ զարմ եւ կարգ
գործիքները ուսուցիչներուն շամար : Կը պատ-
րաստեալ նաեւ ուսուցիչ — Հայերէն տեսութեանը Հա-
տորաւ քառապատկառ, որուն երեք Հատորը լոյս տե-
սած է արդէն :

ԴԱՐԻՐԵԱՆԸ ԲԱՆԱՍԻՆԸ Յովհաննէս Յով-
հաննիսիանի մատնա ջանաւորակի առթիւ Ե-
րեւոյի Գործակալի տան մէջ տեղի ունեցան Հան-
դէս մը : Խոսեցան Նալիքի Զարեան եւ Վարդգիս
Գարուդեան, որ ըսաւ թէ Կոմիտայի
նման Ե. Յովհաննիսիանի ամբողջ ստեղծագոր-
ծութեանը, կառուած է ժողովուրդի չեա :

1920 — 22 ալ աշխատեց իր ծնը —
գոյալով երեւոյի մէջ իրեն լուսաւորութեան
կոմիտայի վարչի, միշտ ինչ վաշիք խօսքի
գործակալութեան Հոգաւարութեանը : Խոսե-
ցան նաեւ զործերը Դեռեւիկի Դժմարեան, Ստե-
փան Զօրեան :

ԽԱՂԱՎՈՐԻՆԸ, որուն առթիւ Հոկտ. 2ին
Երեւոյի մէջ ալ տեղի ունեցան են խաղապատ-
ցութիւն, զատարարութիւններ եւ քառակողմութեան-
ներ :

ԵՐԵՒԱՆԷ ՍԱՍՆԻՆԸ պարտապալ փայլ կը
կատարել մայրաքաղաքի անհարկեղեկի են մեծ
լուսնի, որ գոց պիտի լլայ : Պիտի ունենայ Հայ-
կական ոճ ու զանազան Հետաքրքրական գործա-
րանքներ, ընդարձակ արարել, մերթադնելով,
70է աւելի անտոններ, ստանալու են զանազան
օտանդան տեսակներ : Գիտարար մուգը պիտի
ունենայ 16 մեծ լուսաւոր լրջապատկառ ապա-
րկով : Գիւրեղները այս մասը պիտի լուսաւորել
լուսաւորակներով : Երեւոյի կատարուած այլա-
տանքները պիտի վերջանան 1950ին :

ԱՆԳՆՈՅ քահանայական կուսակցութեան
Համագործարար քառապատկառ Նոյնի մէջ, նախա-
դաւանութեան Պ. Խոսքի, որ յատարարեց թէ քր-
իւնիւրարութեան արտիկ Կոմիտայի ժողովուրդի
կ'արձակէին 4000 պատգամաւորներ : Այժմէն
գիտարար կը պատարարուած, պահպանուած կառա-
ւարութեան կը կարգուի շամար, նախագահու-
թեանը Զօրեան :

ՍԱՍՆԻՆԸ (Դ.) — Տոյալ 349.20 (392),
միւրեւի 980 (1005), զուլիք. Գրանք 80.55 (90),
նախկին 4420, գոյալ. սոյի 4280, միւրեւի
5190, տոյալ (20) 21.160, ձոյլ սոյի 648.000 ֆր. :

Հարապապոյցեան նախագահին կողմէն նա-
խկին լեզուաբան, Պ. Ժիւլ Մոսկ, Ապր. 2-ին
գործի ներկայացուց իրեն, Հինգալմի, ժամը
3ին, վաստակութեան գոյալ տալուով շամար :
Միջոց նոյն ժաման, ընդհանուր գործարար
ըր արդարեւ իր փարկեան լրջանի անտոններուն
Մոսկիւն, Երեւոյ լոյսիկ ցոյց, խաղապատկառ
միւր եւ Գիտարար Անտոններուն Դաշնակ-
ցութեանը մերթադնել մատակցել այս ցոյցին, որ
չառապատկառ Հանգալմիք ունի եւ երեւոյի ու
Համարապալ կառակողութեան, ինչպէս մատնա-
ւորաբար կը լրջանե տեղակալ թիւնները :
Համարապալ կառակողութեան Բաղաւալական
Երեւոյ ալ Հանգալմիք 12ին նիստ գումարելով,
Իր զարգալիք քառապատկառ ժիւլ Մոսկի ան-
տոնութեան դէմ : Այս առթիւ քառակողմաւ քառա-
մար եւ ինչեղեկ ներքին գործերուն նախարարին
Ե տեսիկականութեան մեծութեանը Մոսկիւն, Վա-
լանի եւ ուրիշ քառակողմներուն մէջ կատարուած
գործարարութեան առթիւ : Մեւ Եր Զարեան այսա-
ւորաբար քառակողմ եւ զիւրք լուսնի, ճոյրողոր-
դալ կառակողութեանը եւ Հաստատութեան, իրենց
Հայր պաշտպանութիւն, աղաղակի անհարկութեան
Ե խաղապատկառ պաշտպանութեանը շամար :

Համարապալ կառակողութեանը Ե Իմանի —
թէ չ, ամէն որ լուսնակալի լուսնի կը Հարա-
պալ քառակողմական խորանարդութեան մասին, այն
պատարարութեան ձեւով մէջ մարդով երկիրը պի-
տուած Իմանի մատնաւոր է :

Թիւրքի քառակողմ կարծիքները լալանե —
լով մը արգալաւորակ խաղապատկառ կամ մարդո-
ման մասին, զիւրիկ Լուսնակ թէ լալ մը թիւնը
ունենէ կը խաղապատկառ եւ երկրի նախարար-
ութեանը շամար — մատնաւոր արմատականութե-
րուն մէջ — բայց ոչ թիւլ կ'ուզէ տանանքն Ել —
մատնակ նախարարութեանը : *

Ջորջի մը Համալուսնի, Տիւսան Հարիւր մի-
լին տոյալի փութաւորութեան մը պիտի կնքէ Մ.
Նահանգներուն մէջ, Երեւոյ Երաշխաւորութեան
ցոյցներով իր ոսկերչութիւն փաշտարար :

★ Անտառաւորութեան մատնի կամ ընդհ —
նոս լալեւորականութեանը անտոն, ճմիւր, —
քոյր կը գրէ — Այսպիսի ընդհանուր լալեւոր
մը մատնալու վաստակի մը պիտի եւ թիւնակէ փաշ-
տար :

Բանտարական Ուսի, որ լալեւոր Հոսանք
մըն է (անպատկառ) Անտառաւոր Դաշնակցութեան
կը, կ'ընդունի թէ ժիւլ Մոսկ Զարեանը որոշ
քառակողմ լալեւոր պիտի թիւլ, քառայ լի ուսի
քուն խաղալ :

ԵՐԵՒԱՆԷ ԿԱՐԶԱՎԱՐԻՆԸ ԴԻՐԵԱՆԸ ՈՒՍԻՐ ԵՐԱՅԻՆ

Ջոր. Պիտի, Մ. Նահանգներուն միացալ
պաշտպանութիւն պիտուր, Դ. որ ճաւ. Դ խաղալով,
խոստանալանք թէ Խ. Մոսկեան Հիւրեւական
պաշտարար (փորձ) աւելի անտոնի տեղի ունեցան
քառ եւ տեսիկան, բայց իրենց պաշտպանութեան
ճարգիւրները զաւ. կ'ընտանալ : Իր պաշտպանութեան
չալուած է թէ Խ. Մոսկիւն Եր Երաշխալ քառա-
պալ շալով մատնաւորներն եւ Հիւրեւական ուս —
րիւ ունենալ, զաղալու շամար արգալական պա-
տերալով մը կը ինչիկ փայն չ Յնող շարունակեց :

— Եւ Խոսեցան կրնան լալեւորակութեան ունենալ
Հիւրեւական յարձակումը եւ կատարուած միացի ալ
մը ուսուցիչով : Բայց այնպիսի քառ ժողովուրդա-
ւորութեան մէջ, անոնք չաւ սերտած են ուսին եւ կա-
րարութեան զեր պատարարով մէջ եւ քառալուս-
նակ պիտի Հանգալմի ալալով խաղալու Ե պիտի իր
պաշտպան Հանգալմիքին Միւրեւիկ ստեղծ. Ե Խո-
րեւորութեան կը լուսնակ թէ անոնք պիտի Հայերեն
Հիւրեւական արտադրութեան առաջին մարդերն եւ
ընդաւոր պիտի զան միացալ շամար մեղի, մի-
ջալակին Հիւրեւական ստակ աւտելու շամար
ալ ինչեղեկ :

Ջորալարի անգամ Հայ Եւ ինչեղեկով ալ —
Թուն եւ պատարար կենալով պատրաստութեանը,
ըրաւ. Միւրեւիկ մէջ ցումալ մեծ պիտուր Հիւրեւական
որ կուս պատարարով ձեռնարկեց : Իրեն Հնտեւական
յարակական ենթալուսնակու անտոնի վա-
լին մը կամ նախալարակական ճարգիւրներով,
Խոսաւաստան կը պահէ 2.500.000 քառակ մը : Իր
զատանալու ուսի կը քառակողմ 600 Հաղալ օղա-
ւալով, 14 Հաղալ — 16 Հաղալ օղաւալելով : Խոս-
նող իւրաքանչիւր գերաւորական տալանաւորութեան
պաշտպան, ան ընտնով լալալ արտադրական ուս
մը պատարարած է : Խոսնակալի օրէն կ'ընէ, Իր
ճարտարապետական կարողութեան մէջ մեծ մա-
րը յալակալութեան է իր զինեալ տեղերուն պահ —
պատման եւ արդարական : Եւ երկու քառակողմ
Խ. Մոսկիւն — միակ կարեկի թշնամի լալալ —
իւրիկ զան տարիներուն ընթացիկ — նմարին մէջ
նեղեղ նախալուսնակ Հիւրեւական ուսուցի :

Ջորալարին եղբայրականութեանը ալ իր թէ Մ

(Լուրերու քառակողմութիւնը կարգալ Դ. Էք)

ՏԵԼԻԿԱՆԻ ՀԱՎԱՏՆԱԾՈՒՄՆԵՆ ՍՈՒՋ

Սայմաստը, պատմական Ատրպատականի այդ զինվորիկն էր արաբները զաւառը, դարձանակի իր բոլոր հրապարակները ցուցադրութեան համար էր իր կոմսիդ տառած Արաւոյնին եւ Տերկիայ սարին: Իր ծովակալի կապուտակ գործը մը նման փոռում էր Ուրմիոյ լէճը: Եւ այդ արաբներէ բը- ռուժեան ծոցին, թուրք արեւմտաֆանդ թաթը, ու- ճիւրհերուն աւելնէն սարափախին դործած էր Հայ- կական դիւզներու մէջ, խղիղիւղիւղ սոնդէն եւ ան- պաշտպան ծծերը, կիներն ու մանուկները:

Ուշուրեակեց զէջի հայկական դիւզները ըն- հերակցութեամբ Մ. Լոպտանանի (զնապպեմ) եւ Հիւպատու Վէլէնիսու: Էնորսուն եւ չէն դիւզներ մաշայացած էին, չէնքերը շրջահուած, կենդանիներն եւ զարդաները բարւոյն: Բաւարարարները սխտոյն փորձումած եւ դարպարարները պարսպ էին:

Դեռ անթաղ դիւզներով լցեցուն էին փողոց- ները: Ստաղած կամ պաղանծած կենդանիներու կիւրծիները, շարդուփուրը կաշկարայիները, հա- ջաջահախիներու դէզեր, ախայացած դերաններ ա- նանջապիկ դարձուցած էին ճամբարներ: Օրը անշնչիկ էր դիւզներու զարշառուտու — Թեմէն:

Կատարել էին վերադարձող զաղթականներու խումբերը, բայց իրենցիկ զօրեղ անհատականու- թիւնն կը սամէր կիւրքերը:

Կը հանդիպէին պառտաներու, զարհուրած — չէն, անթեմ, թեմէն ու թրգանի բարբարոսութե- նէն աւարակ եւ ալյանախանութեան: Դո՛ւռած էին եւ եւ սասակի նիւար, չորցած քաղաղները հաշիւ չարժեքով փխճէին մէջ: Կուլային, կը ճեմկտաւ — լին ի տես հարապատանքի եւ աղաղակներու:

Անասիկ քանիք կը պատճէին: Իրաքանայիւր վիրապողք ուղեբեւոյններն մը էր: Գաւառներու էին քարք Գաւառիկներու մութ ու խոտա ներդոնե- ռու: Է՛՛՛՛, բայց, զարժան փրկուած էին:

1914 Դեկտեմբերէն էին: 1915 Մարտի, օրը հողար չեղ ճաշակած էին մահուան ասրուտուն — Ը՛՛՛:

Կը հարցնէին դաղթած իրենց հարազատներու մասին, բոլորի մասին: Կը տեսնէին, կը լսէին մեղ, բայց չէին հաստատ քանից արբերուն եւ ան- կանխելուն:

Դիակները դտանք նաեւ շրջորներու մէջ, փը- լած պատերուն տակ կամ ծառերուն գոմում — ու կախումս:

Մեծ մասով սքախողողող, գանկերը փշուրած, կացինները կամ խեղդումս:

Հազար տուն հայ թմարէր ունեցող Հաֆթլիան դիւզը անանայնիկ դարձած էր: Եւյն փկնակի եմթարուած էին նաեւ Լոյսարը, Մալախի, Մաշալը, Մարա Սառնա, Լըրդիլը, Բաւախա- նայ, ինչպէս նաեւ ասորական Խոսրովը, Սուլա — եւ ուրիշ դիւզեր:

Տիրիմանի մէջ գտանք մեր կորցնուցած հա- րապատները:

Թուրք բռնիներու շողիտա բերանները յա- ճեցած չէին իրենց լալած արեւմտեան, անոնք խածած էին կիւրծն եւ աղբիկներու այտերը եւ սիւսերուն բացած վէճերը դեռ չէին սպիացեր: Այդ բոլորը տեղի ունեցած էին քանի քր գծ- րախա ծերունիներու եւ անշահաւան մանուկնե- րու աչքերուն տակ:

Հայաթանգ Վէտէնիսու հրամանով Հաւառ — ունեցան եւ թաղուեցան դիւզները: Զօր: Զեմն — դուրսով այդ Հաւառաբնի գործախիթը եղածը պատահաբար յատուկ պատահանքեր համարե- լու: Ապա իրաւասցա պատէն ճարկ դաղթականնե- րուն:

Սամտոյ՝ որ տասնեակ տարիներ ապրած եւ դործած էր Սամատի մէջ, մեծ հեղինակութիւն էր փայլէր Սամատիայի Թաթարներու եւ Պար- տիկներու մէջ: Անմիջապէս կամեփախեց Հաւա- րիկները եւ միջնադարին աստեան եւ օդադուրը թեղալուեցան քրուն: Կը փնջորդութեամբ, հր- ամաշտուեցան, թուրք — Թաթար դիւզները հա- րած հայ դիւզներին թաղանթած իրենց եւ վերս — զարմունք տրեւորուն, օրցան հնարաւոր էր: Սամ- տոյի նեղկողութեան շնորհիւ գաղաղապէս բարու- թեցաւ կայսրութիւնը:

Դրա — Դառն Բուստանի բոլոր շարքի փա- րակ Սամատա: Բայց կը շրջէր թէ Խալիկ սա- ան 20,000 վարժ եւ քաղ գնորտներով յարժա- ւ կամ պիտի գործէ Ատրպատականի վրայ: Գնդը- յներ կային թէ Թրքական բանակը Վախաթի վրա- յով լարած էր զէպի Ուրմիո: Իսկ Սամտի շրջա- նն Մարտերուն միանալու դաշեր էին 3000 զինու-

Սարը եւ իր ծագումը

Բոլորիդ ալ ծանօթ է սաթը (ambre jaune, cu- cin, բեքիթլար): Հին ամսանկներէ ի մեր ծանե- ցուած է այս պերճաբեր նիւթը ամբողջ արեւելքի մէջ:

Բիւրիտոսէ քանի մը դար առաջ, Փրինկէլե- ներ, որոնք Ժամանակի ամէնէն յաղորդեւ ու ճարպիկ նաւարդները եղած են, հակառակ նախնական նաւարդութեան՝ փորձումս են Եւրո- պայի շրջանը ընելով մինչեւ Հելահային ծով եւ Պաքիստան երկիրները բարձրացնել, հոն դառած են սաթը, զոր տեղացիները իբր զօրք կը դործածե- լին, ու հրապարուած անոր զինվորիկ տեսչէն զան- փոխադրուած են Բարբըն, Յունաստան, Հռոմէ եւ այլուր, մինչեւ Հնդկաստան: Արեւմտեան սաթը կազմած է արեւելքի եւ արեւմտեղք Ժողովուրդ- ներու իրական թէ արական սեռին նախընտրած զարդերէն մին:

Սաթը Ժողովուրդին քայապարութեամբ ոչ մնալով է, ոչ քար, ոչ աղ եւ ոչ ալ անուր: Ըն- ճարտապէս գալն կարելի է գտնել Պաքիկ ծովուն լիթոնային եղերը եւ նոյն շրջանի աղի լիճե- րու մէջ: Սաթի կառուարիչ հանքեր կան նոյնպէս Արեւելեան Փոտուսի, Սամատիայի շրջանը:

Ինչպէ՞ս կազմուած է սաթը: Ան պարզապէս դարձր ռաւը հողին մէջ թաղուած ևստիներու (յամ աւաղքը) քարաքանին յաւել կեանք է: Միա- նապապէս երկու տեսակ կոմաղիներու ևստի- ներէն՝ որոնց լաւանիքին անուանողը սակերը կը նկատու լիջիլ յատեղ: Ինչպէս բոլոր տեսակի քարացած ժարմիկները, սաթն ալ դիւրարակ է: Ջերմութեան գաղաւթ՝ արեւու ճառագայթներուն ազդեցութեամբ կը կախովոյն: Ե՞թէ զան չլիք կտաւի մը վրայ, թե՛ թե՛ն աստղաները իրեն ճա- չելու զարդութիւն մը կը ստանայ: Իր այս ձեղնա- կան յատուկեան համար Եւրոպիայի զան կոչած են ակեղաթուած, որ կը կարդին իր անունը տուած է երկնադիւստեմեան: Իր տեսակաբար ծանրը — Թիւրք լուրէնք քիչ մը արեւի է, իսկ քեմիական կազմութեամբ՝ ընտելուր, լուսմինն եւ թթու- նիկի որոշ քաղաղութիւն մը:

Եթէ Լիթոնայանցիներ կը հարցնէին սաթին ծա- գումը, ան մեղի հետեւեակ զողորմիկ աւաղուը — Թիւրք պիտի պատճէ — Կարք եւ արքեր առաջ Պաքիկի ծովուն վրայ կ'իջնէ ժիւրթէ ղեցու — չէն, որ կ'աղբի ընթերցուն խորը՝ սաթէ զին — ցիկ պալատի մը մէջ: Իր հպատակները, լոյսկա- րը սրբապառ հանկեր էին եւ ոչ մէկ մարդկանի արարած կը համարձակուր զպիկ անոնց:

Սակայն որ մը, դիցուհիսին սուրճադիւղիներն մնը՝ զայսճալուսի կեակ տեղեկացնի թէ երիտա- արք, ձիւրք եւ անիկան կը փնջներ իր հաւա- տակները: Ստաղիկ յուրած, Ժիւրթէն իր քով կը կանչէ հարկը յաւերճաբարուն ու անոնց կը հրամայէ արժանի պատիժը տալ այդ անուրթ ձի- նորսին: Զբանջները ծովային ճերմակ միջերու:

Հեծեանքներ:

Նոյնիմաստ լուրք կը հասնէին նաեւ Ալյա- կէն: Ամենայնապէս իսրահայեակն էր Դաշնակ- ցութեան Հիւսնաւորք եւ կառավարու սուրճա- դակ Մուսաֆան, որուն տեղեկութիւնները Սամ- տոյի միջնոցով կը հաղորդուէին, ուստ զիւպային Նալդիինն, ապա Զօր: Ջերմադուրիւն:

Նոյն տարաւան Ալյալի 5ին, Խոյ եկաւ 2, Գ. Դաշնակցութեան Հիմաղիւրներէն անմահն Ռոս- տոմը: Անդրապիկի կամաւարական դուշմուր կը պատուէր Դիլիշիկի դարձ: Հոն էին նաեւ Միսթարը եւ Սեւալուր:

Մարաւանան կամաւարական գունդի կազմու- թեան եւ հրամանատարութիւնը Վարդանիկ յանձ- նելու: պարագայը վաղապէս չէր Անդրանիկի, որ կը պաշտաւոր լըկ իր դիւանդները եւ հեռախոյ:

Հաւաքարկանան ալ անորոշ եւ յաճախ ան- միթիթք լուրքեր կը հասնէին:

Ռոստոմի կարգադրութեամբ Սամտոյ գարձ — եակ պիտի տրար Անդրանիկի հետ: Մաս մը ուս- անական զօրքեր եւ Ե Արաքսային մը իր կամաւ- րական նոր գունդը պիտի մեկնէին ղեկի վան- քայց: Եւստ հրամանատարութիւնը դիմաճաճ կը ձգէինք մեկնելու:

Մեր կործնուցածս եւ վեց տալիս Թրքական զաւաղանիւն Եւրոպիոյն Հարապատները դա- լեղ լիթիլ, արտոնեանցունք գաւառը: Խոյ տեղա — փոխի, հանգստանալու եւ կազդուրեւելու հա- մար:

Երբ Խոյ հասանք, գանձուք տեղադրեցինք եւ Համառուական Բաղադրուելու օրութեան ան- զատու կայաններու եւ դաշտային Հիւսնայանոց — ներու մէջ:

Ալյալի ճի երեկոտեան Հանդիպեցանք Ռոստո — մին, զոր սաթինն անդաղ կը տեսնէին նաեւ եւ: Մեր խառնացուեան ընթացքին, ի միջի ալ-

վրայ հեծած կը Ժամեան Սվէյնոյի ղեկավարին, մեր Բասթիթին, անոր Թորնի նստակ իր ուսկարը կը նորդուէր: Անոնք իրենց հրապարիկ երեքով ու չէնիւն զիւղեղութեամբ անջալն կը հնչային երե- յանապաղք որ դիւրութեամբ զան կը տանին ծո — փան յատակը: Անշուտ հոն պիտի խեղդուէր Բասթիթին, եթէ ղեցուհին յաղիտակուէր անոր երիտասարդութեամբ: Արեւմտեան ալ կը իրու չեանք հողերները իրար կապուեցան յաւեաններն սիրով: Եւ ամէն երեկոյ, մարտուտի պանկերուն Ժիւրթէն կուրք կը սերանային մօտ միանալու- ները: Կը սերը կատարեալ երջանկութեան մէջ:

Դիւրախա օր մը, սակայն, Փէրքուտաւ, աստ- ուանները անոր եւ ղեցուհին հայրը, իմացած լուսով կը գտնէր օրը մահկանացուի մը հետ, յայտաբաւ եւ իսկուրն արձանից կայանիւր ու չան- Թաւաղեց զեղեղիկ ժիւրթէն: Իսկ անոր ոսկե- դոյն պատար հիմադայանակ կործանէ: Յետոյ երիտասարդ ձկնորսը կայացէ ծովուն ամենախոր անկիւնը Ժալալի եւ անոր սուքերուն տակ նե — տեց Ժիւրթէնի անուշ մարմնը:

Երբ արեւմտեան քամին ուժգին կը մտնէ իւ ծովուն ալիքները կը քարճանան լըքս մը պէս, ծովուն խորքերի կը լսուի աղիթորու ու սրտածն- լիկ ողբը կը խոր հառադը: Բասթիթինն է ան որ կ'ողջալ կը ամենախորքային հակին կորուստը: . . .

Ու երբ հոգը կը ուժգնութիւնը կը կորսնցնէ եւ ալիքները կը հանդարտեն, ծովեկերը կը ծած- կուի սաթէ կաւորուած ճերմով: Դիցուհիկ կոր — ծանա՛ծ պալատի մաշողներն են ասոնք: . . .

Գիւրմանացի դիւանդներ, կինթարներ թէ երեկոյ կալմութեան երրորդ — շրջանի սիւղերին, աթմա Սուլտանեանք կ'երկարէր Հելահային Թիւրանիկի արեւմտեան մասի կէսէն աւելին եւ նոյնպէս Ֆրանսայի Հելահային շրջանը որու մօ- տաւոր քաղաքներ կարելի է ճշդիլ քարտէսով վրայ դնել մը քաշելով Լոնտոն — Փարիս — Փօնթիսիկ ուղղութեամբ: Իսկ ընդհակառակը Պաքիստան ա- ռադանը կը կազմէր Սիւսիտիւնայից ցամաքային ընկանակ շարժանութիւնը, ուր հարուստ անասու- թք՝ արեւադարձային ճոխ քաղաքանութեամբ կ'անցէ եւ 20 աստիանի միջին իրերութեան մը տակ անտառի քուտակներով շարուտ մտնե — լին կը հոտէր ևստիթը աստառերէ: Եւրոպի չէ կա- րելի բոխ թէ Ժամանակ, բայց գիտական առեւտարուն վրայ Հիմնուելով պատմական չը — ջանին մէկ կողմ երկու միջին աղիք առաջ, Նուրի տեղեկագրերէ հասանք մը եկաւ Զրամօրի Թալիկ ուր ճոխ անտառը: Անա ալք անտառային ևստիթա- յին նիւթերն էին որ զարեւու ընթացքին զանա — զան աղբերակներէնտուր տակ զարանալով փոխա- կերպուեցան սաթի:

Սաթը համաձայն իր ստացած արեւու ճառա- դայինները քանակութեան, աստեւ է գոյնի յայա- ճառ երանգաւորութեան: Կան սաթիկ տեսակներ, նոյնքան ոսկեղենք օրցան արեւուն շողերը: Կա- րելի է գտնել նաեւաղի, Թափաղիկի թէ անթա — փանց Կաթնային սաթեր: Կը գտնուին նոյնպէս տեւ սաթեր:

Սաթի խոշոր կտորները 20 — 50 կրամ կը իջ-

լոց, օմանք պահանջներն վնասել կարգ մը ըն — կերներ օրոնք նոյն օրը յաղեկմանուած էին Ռոս- տոմի կողմէ:

Ռոստոմի կը սովորական համբերութեամբ լը- սեւ ընդեղած արատանալութիւնները եւ պահանջնե- րը, ի վերջոյ քանի մը խառնող կարգադրեց խն- յուրը:

— Ե լիթ ընկեր մը հարերին տասը համե — մատութեամբ լաւ կողմը միայն ունի, պէտք չէ յուսադատի, ջանալու եւ հնոգեղեն ուղղի: Եւ յարմարասկի լաւ կողմըն էր պիտի տեսնէր որ յետագային ալք ընկերը կընայ նոյնիսկ օրինա- կելի դառնալը: . . .

Ռոստոմի ալք պաղաւթը դործադրեցինք յա- ճալի մեր կուսակցական կեանքին մէջ եւ չախալե- ցանք:

Յանդիլ օրը Ռոստոմն ու Զամալեան վերս — դարձան Թիլիլին:

Ալյալի Դիւ, Անդրանիկի գունդը Դիլիշիկէն շարժեցաւ դէպի Սամատիան: անդաւարուեցաւ Շաքար — Նուրի լեռնայինքային վրայ, ուրիշ կը սկսի Սամատիոյ սաճանալ:

Աւալ Ժիւրթերուց ղեկավար Հեռապաղք Թեմա Բուստանի ուղղութեամբ Հեռապաղք Թեմա կատարելու: Միստա ինձն էր Սամատիոյ Սուլա- դիւղը:

Ե Հաւաքուեցան եւ անմիջապէս համալս ե — լոց, ինձի հասնելուն, կը գրէր Սամտոյ եւ մենք: 30 ձիււրներով, մասա բազով բռնեք ին — տալք, ասորափաւար եւ դեռ չկազդուրուած հա- րապատներուն:

Վրէժնիդուրութեան ժամը հասած կը համար- ուէր:

Եւ մենք արժանապէս ալք երանիկ օրերուն, շնորհիւ Տիրիմանի ճակատամարտին: ԱՅՁԻՆ

ՄԱՐԱԶԱՆ ԿԵԱՆԻ

Գաղութ գաղութ

ՆԱԽԱ ԽՄԱԳԳՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅԻՐԱՆԿՑԱԿԱՆ

ՎԱՄԱՆՍ — Կիրակի, 9 Հոկտեմբեր, Վալան-սի Հայ Մարզական (Ս. Տ. Ա.) տաղիկի խումբին արևելահայան շորերը մրցումը տեղի ունեցան։ Montelimar promotion խումբի ղեկի, մեր զաւակի միայն։ Հակառակորդը Փիլիպպայն զեւրպանք էր մերիններին։

Հակառակ անձրևառ տղին՝ հաղթաւոր մար-զաներն էր հետեւին խաղին։ — Ժամը 3.25ին խաղաւառ քոչքերը մէջ խումբերը մասն դաւտ։

Իրաւարքն էր Պ. Լ. E. Guyader որ անկողմ — նակալ կերպով հսկեց զմրցումն մինչև վերջը։ Ողոր սկսաւ խիստ կատաղի։ Montelimar մտան-դաւոր վայրէջներով դիրոնք նեղել մեր խումբը, սակայն չնորհւի մեր բերդապահին եւ վերջաւ — պահներու։ Հակառակորդին խոյանքը անցաւ ա — վարդին։ 35 վայրկեան վերջ, Ա. Գալանճանեանը, օգուտելով փախուստին լսողի կիցով մը նշա-կալից առաջին կէտը։ Մերոնք շունչ առին, հա — կառակորդը՝ առել լարեց իր ուժերը, միշտ ա — նօղաւ։

Բ. Կիսախաղին հիմնուողները անկախաւ էին թէև վարպէի երեսարարին աչքէն չէր վերցնէր։ Հակառակորդը ինքնիրեն էր մը, մեր աղաքը կիցիկ ստացան։ Երբ նշանակեցին չունեցանք այլ-եւ թայց հասարակութիւնը սահմանի խաղը — կուժերու էր նախկինաւ եղաւ։

Վերջին վարկիցաններուն մերիններին մէկը միջառարկեցաւ։ Montelimar փորձեց առթիւն օգ — տուի։ Ի դուր, խաղը վերջացաւ մեր յաղթանա-կով։

Այժմ մեր խումբը բնօք։ դաստարման մէջ ունի յաղթանակի 11 լեւ։ Պ. Արապեան ինչպէս ուղիւ անդամներ, այս անգամ այ մեր առաջին խումբին նուիրել անտարմէկ հատ բուրձէ լսնիա-պահ (փութիլը)։ Ամէն կիրակի երեկոյ ժամը 7ին Radio — Lyon Գրանական բոլոր բարձրագոյն խումբերու, կաղնի էր Ժամուցանէ Վալանի Ս. Տ. Ա. Խ. խումբին մրցումներուն արդեւներ, ինչ որ պատիւ էր բերէ մեր մարդկեաներին։

Թ.Ղ.ԱՅԻՑ

անն։ Առեկ խոյունները հաղութաւառ են։ Առեկ մանր կողորուսները զորամարտներու մէջ 300 տասնիկան մերումըման ու հնչումով կ'օղտաւոր-ծուին զանազան զորողիցներու պատրաստու — թեան։ Առեկն է որ էր կուրի արուեստական սաթ։

Այժմ, կատարելագործումս միջոցներով էր գտնեն աթըր ծովերուն յատուկը գերկով։ Գառե-րպոյճին առաւջ Լիբնուանիոյ մէջ թիան 75 թոս — րանդաններու, ծիսամարտներ եւալլ զարգերու պատրաստութեան եւ Լիբնուանիոյ կարեւոր ճա-րարարուեստը էր կարգէ։

ԳՈՒԴԴԵՆ ԳՈՅԱՆԵԱՆ

ԿԸ ԽԵՐԹԻՒՅ ՄԱՅԻՏՅՈՒ ԶԵՌԱԳԻՂԵՐԸ ԶԼԴ-ԿԵԼԷ։ ԳԻՐԵԼ ՄԵՃ ԽԵՐԹ ՎՐԱՆԷ։

ՏՈՒՐՈՒՆԻ — Թէհրանի մէջ Սեպտ. 8ին մե-ռաւ է Եւրոպայի Հանգի Մուրաւ (կուսակցական անունով Զալիյե), 84 տարեկան։ Մնաճ էր Վա-սարակաւի Գաւալ զաւակի Եւրոպայի մէջ եւ ա-ստաւը ստացած իր ծննդավայրի եւ Եւրոպայի զա-րդաներուն մէջ։ Եղած է Դաշնակցական զորքի Վալանի եւ Վասպուրականի միւս գաւառներուն մէջ։ Սամասթի մէջ բնակ էր զինական փոխա-գրութիւններ։ Փայալուի (Ենդեղաւար) Գաւա — ֆիկ) մէջ կատարած է օւսուցչական պաշտ — 1896 — 97ին եւ մասնագետ Պանաստրի արշա-ւանքին իբրեւ Հարկերապետ։ Եղած է խեղտ եւ ա-նողորդ կուսակցական զորքի եւ Հիմնդիրներին Ալիթմարի կեդրոնական աշխարհիկ զգրոցին։ Աշխատած է որ թմաւարական եկամտաւոր յաղակաւորին մակուլալանի նպատակներուն։

ՀԱՄԱՆԱՆԻ մէջ (Իրան) տունուս է մէջ Ա-ւեստարական եկեղեցիի զարդիլը՝ Վեր. Յ. Մ. Մառտիանի 25ամեայ գործունեութեան յոբանա-ւը։ Ան սիրուած է բարեգէր ինչպէս զարդիլը պար-դիւններ եւ յայնաւորութեան համար։ Ան հայու-թիւնը էր համարէ իբրեւ մէկ անդրդալական միա-ւոր, որուն պէտքերը բազմապիսի լուրջով, օգ-նութեան միջոցներն ալ տարբեր են։

ԱՄԼԻՍՈՒՄԻ մէջ էր շինուած է 1948ին Հայ Կանանք Բարեգործական Միութիւն մը։ Գաղութը միշտ պէտք միտհամուտ կ'երկրով էր համախմբուած իր աղջկան եւ հարկական հաստատութիւնն — րուն չուղէ։ Կարեւոր են ընթացքին տնտեսականը, ու կրօնական բոլոր տեղերը, մեծ լուրով։

ՄՈՍԿՈՒՄԻ մէջ տնտես է, Սեպտեմբեր 11ին, Կոմիտասի ծննդեան տարեդարձը հայկ. Ս. Ս. Ռ. Մակարովի Տան մէջ։ Խոսած է Գիտու-թիւններու եւ Արուեստի թեմանու։ Աղեցանալը Մաւերան, որ բաժն է թէ Կոմիտասի զորքերը հակապահ երաշխական զոյգներին էր ներշնչ-ուցին։ Ան նմանապէս հիմնադիրն էր Հայ երաշ-տութեան մէջ բազմամասն ունի։ Ան ունի 60 եր-գի՝ երգչախումբի, շատ մը պարեր՝ զանազան համար, եւ երգեր։ Տնով ունեցան է երաշխ — հանդէս մը որուն տանակցած են Հայ երգիչներ եւ ցատանուալը որ երգականին անուրը էր կրէ։ Երբած են վարչապետին նուագարարի զորքերին։ Ծուռով Մոսկուայի երաշխանուցին մէջ տեղ-ից պիտի ունենայ Կոմիտասի զորքին նուիրեալ նուագարանից մը։ Պատրաստուած են մասնաւոր մանկապիտաններ՝ տարախումբը Հայ երաշխա-ղաներու զորքերին։

ՄՍՏԱՅԱՐ

ՆԱՅԻՐԱՆԿՑԱԿԱՆ ԾՐԳ ԹԵՐԸ, 1949 Օղոստոս։ Հասցէ՝ B. P. 372, Հայկէս։

ԵՐԻՏԱՄԱՐԻ ՀԱՅՈՒՆԻ ԿԻՍԱՄԱՆԱՅ ՀԱՆՈՂԷ — Երկ. Թիւ. 19, Սեպտ. 1949։

Հասցէ՝ 113 rue Mgr. Chebati, Պէյրութ։

ԼՈՒՍԱՐԱՆԻ մանկական ամսագրի Օղոստոս եւ Սեպտեմբեր թիւերը, պատկերազարդ։ Հասցէ՝ Ave. Nadar, Թէհրան։

Երբէ, Աւարան Վանայ վերակացուն եւ Յունաց զորքերուն հետ եւ Բաբելոնի մօտ մակառայութեւ թը-նալիներուն դէմ։

Ուրիշ էր Վեստ Մարգիսի նպատակը։ Հայրե-նիցի պաշտպանելու չէր եղած աւ. չէր եկած Տուրքիին դէմ կողուել, այլ Վաւրամի եւ անոր կեցողութեան իրերը Մազիստորի կիսանքին դէմ դաւար լարելու։

Եւ դաւանանքին իղծը կատարուեցաւ։ Կուրի անհետաք միջոցին, ծերունի Վաւ — րամը գերի բերեւ։ Սելջուքեան Թուրքերուն ձեռ-քը, որորն անկախաբար տանիցին եւ նահապետի — լով դիակը մէկ կողմ նետեցին։

Սակայն անկող կմայց ծերունիին դիակը։ Կէս դիւրեմի՝ մարդ մը, արցունքը աչքերուն, էր փնտրէր Հայրենասէր Վաւրամի անկողը դիակը։ Իննիկը էր այդ մարդը, Վաւրամի սիրելի Ներ — սէր։

Երկար, շատ երկար փնտրեց ան. արդէն յուս — սահանք էր, երբ երկնիցէն լոյս մը լուցաց եւ լուսաւորեց ծերունիին դիակը։ Իննիկը դիւր լուրը դիւրեւ. տեսաւ իր տիրոջ մարմինը, շրջապատ — ուած երկնից անպաշտ լույսով։

Ներքին ծուռիկ եկաւ եւ համբուրեց ծերունի Վաւրամին սրտաւոր մակար։ Կարծեալ քնացած ըլլաւ ան. թայց չ, մահաբեր սուրբ միտած էր անոր կուրծքին մէջ, սիրեալ զարգած էր բաւա — խել։

— Լու՛ւ, իշխան, որ Կար Կար ինքն ին — չ, քու Ներսէսը է, որ Էր խօսի քեզի, քան Իննի — քը եւ կրկին համբուրեց Վաւրամին լուսալոյզ դէմքը։

Բայց իշխանը լուռ էր, չէր պատասխանէր.

Խաղաղութիւնը Գ. Կ. Տեղաբնակի ընդարձակու-թեանց աթիւն (Յետաւոր, 28 Սեպտ.) տապան եւ պատանաւան մը Գ. Յաղորդ Դարեկ Շահապա-հանէ (Լիւն)։ Կ'անգիտեմք Հիմնական մասերը, մեղմացնելով լեզուն, ինչպէս քան էինք առաջին դրութեան համար։

1. — Անցեալ տարի այ, Վալանի պատմութ. Ժողովին մէջ, որս պարուն էր որ ընտր Ալիարհնի մէջ ընդարձակութեան եւ պատանալիքներ կ'ուղ-ղէր, իբրեւ հնչական երեկոյան մարդ։

2. — Համախորդեցական Մարթեան մէջ համախորդեցական ընդիւնք։ Հայրենիք եւ Նոր Խաղաղութիւն հետ մեր բարոյական, ինքնական եւ հայրենական կապերը ինք համախորդաւոր — թիւն էր նշանակել, ըսելով լուսնիւն։

3. — Ճիշդ է որ, Հայրենակցներուն թիւը մը-րանալի մէջ հաշուելով քանիք էր հաղորդ, ծու-թեան անդամները, թիւը հարկէ յորս հարկեր կը հասնէ։ Բայց անդամներու նուագարանին պատ — ճառը Մարթեան հեղանակից չի դրեալ չէ քան, այլ Խաղաղութեան մէջ արմատացած այս — սիրութիւնը։

4. — Միութեան հայկները արուեստ Տեւրիկ Գառնոք. Ժողովին մէջ, ուր ներկայ էր լիւր — րեցիկներ։ Երբ զուամբ մը տակալին զորամարտը. հարաւորութեան չիւս եւ կը մարդ ցանկը, ինչ-պէս կ'ուղէք որ Խոստիկ անոր զորամարտին մասին։ Կերբ. վարչութիւնը չի կրնար դուրս դալ գրադարոյ Ժողովի որոշումներին։

5. — Կերբ. վարչութեան մինչեւ մասնաճիւ — ղի վարչութիւնները կ'ընտրուին դպրոցի քուէար — կուցեմար, հետեւաբար ընդհանուր ժամրին դո-ւթիւն չի կրնար ունենալ։

Յ. ԴԱՐԻՑ ԵԱՀԱՅԱՆԵԱՆ

ՃԵՂԻՍՈՒ — Մեղ էր հաղորդին թէ կուսի —

մարտիկ Բազարաս Թափաճան։ Բուրձր Գո — լէն լրջաւորաններին Մերձիկ Մկրտիչին հիւ — նած շնայ Մարմարեթական Միութեան (Հ. Մ. Մ.) անդամացած է եւ ոչ թէ Հ. Մ. Բ. Մ. Ի։ Ինչպէս դրած էր Արամ Գեղարտեան Վիպամար — տիկ Բազարաս յօղաւանքին մէջ։

Բազարասի յուրաքիակարութեան ընթացքին իբրեւյս մինչեւ Եւրպի կերպականաւորը, թա — փորին մաս կազմող հարկաւոր կապերուն նախ — քերը, սիրաշոթը հարկաւորն էր զՀ. Մ. Մ. յա-կան ընկերներուն կողմէ, որոնք մէկ մասը ան — լուշտ Հ. Յ. Մ. Սկիւնարի կողմէին կ'անդամակ — ցէին եւ մէկ մասն ալ Գեղարտեան վարժարանի իր դրոցական նախին ընկերներն էին։

ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ — Երբ զուս իննի փոք դրամ տասն — եւ կ'ըլլամ պարտապան. իսկ զուս ինչ կ'ըլլաւ։

ԱՅԿԱՅԻՐՏԸ — Աղաւս ...

Իսկ երկնից լուրը առեկ եւ առեկ էր պաշտուա — նալ։

Իննիք լալկեց դիակը եւ տարաւ հեռու ու հեռու։

Քանիք մը օրէն՝ ծերունի Վաւրամին դիակը հողին յանձնուեցաւ։ Մարմալէին մէջ, ուր եօթը դիւրը շարունակ անոր զերծմանին վրայ կ'իշ — քէր երկնից լուրը։

Աղաւս էր պատմող մեր պատմիչները, այս — պէս էր նկարագրել հին գաղութը. մասնաւորաբար, Եւ, անոնք որ տեսած են Վաւրամի եւ արմատա — ցած են անոր ճաշը լսելու։

Մինչեւ այսօր ալ զարմարեն ունի այդ սուրբ գերմարմար. կարծիք զարդ տապան մը կ'այ Մարմալէին կեղեկութեան մօտ, անոր Հիւսիսային երեսին վրայ հանաւա խաղ էր նկարագրել է, իսկ վրայ ալ արմատաւորութեան։

Ե Աստ անպիսիկ ըշխարհ վախճանայ իշխա — նին Հայոց մեծաց ի ցեղէ Գաղիալունի, որ նախա — տակցաւ Ի Սուրբաբ պատնալունի ի Մարմալէն Հայոց բիւ ՆԵՒ։

Ի. Կ.

ՅԱՆԱՐԸ ԿԸ ՀԸՆՃ

Առեկին էր բնութիւնը։ Երկնիցն ու երկրի երթը էին իտանուած. իսկ դիտար կարծաւ քանց էր իր մահաւորէն ընտրու եւ շանթիկ կ'արմարէ յորս կողմը։ Արուեստի գեղար Էր Փարս։ Մարգարեք ծանր մանր էր հե — ճեմէր, իսկ Անին էր պայմանեցով ու աշտարակ — ներով, յայնաներով ու կաթողիկէներով լուս — կը հնկեկար։

ԲԱՒԱՐԱՏ ԱՅԿԱՅԻՐՏԸ

ԵՃԱԿԱՅԻՒ ԲԵՐԹԹԵԼԸ

ԱՆԻՆ ԵԱՄԱՌԻԵՏԱԻ

(ԳՅԱՏԿԱՅԵ ԿԸ Գ, 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՒ ԿՈՒՐԱՆՈՒՄԸ

Ի. Գ.

ԿԸ ԲԱՆԻՐԵՆ

Առաւ ընչից էր Կուտանները դիւր անտէր ու տնկապանայ Հայաստանը։ Արուեստը Արծն բարաւառն ու բազմադարձ զարգեր։ Բնակիչնե — բը, որոնք մօտ 150 հազարից էր հասնէին ջուր — դուրեցան կամ դերի տարրական։ Իսկ զարգեալ տեղ մոխիրի կուր մը միայն մնաց։ Առեկի զար — ճան նուրիս Արծն էր Մարտաբերդ զարգանք — քը։ Անք ու մոխիր մեղմով իրենց հայն, սեւնու — քան չորանկերով մօտեցան Բարեթիւ։

Ժողովուրդը, անտէր ու տնկապանայ, էր շարունակ կամ դերի էր տարրերը, բայց գուսա — նին արեւմ մարաւը դիւր չէր յայնացնէ։

Վեստ Մարցի մասնեց օգուտի հաղաւաճ — ներին։ Հայրենիքը պատկանելու պատրաստակն տակ, իր զօրքերով միացաւ Վաւրամ իշխանին, Գրիգոր Մաղիստունի, Լիպարեա վրաց Թաւա —

Նամակները երբորան պաշտպանելով Ամերիկ - կան պաշտպանած կ'ըլլան :

★ Զորեկաբերի օր բուռն վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ Միացեալ Ազգերու... Գաղափարական յանձնաժողովին մէջ : Վիշիթի ծանապազան ծա - ղաբերը Անգլիան եւ Մ. Նամակները, որոնք միշտ եւ իրենց թնիւր թիւն մը կապարել Ռու - մանիայ, Պոլիարիայ եւ Հոնդուարիոյ մէջ, ստու - զելու համար մարդկային ազատութեանց բռնա - րարութիւն : Անգլիայ ներկայացուցիչը, Սըր Հ. Եռցորտ — ընդհ. դատախազ — պատասխանելով, թեյալեղ Վիշիթիի ժէզիկը զինք իր կանխա - կալ կարծեմբեր, վախերը, կատակները չ, եւ չնկն ընդհանուր համաձայնութեան համոյց մը դռնելու : Եւ աւելցուց — ընթէ Գ. Վիշիթիի իր եռանդուն եւ խաղաղատեսութեան միայն մէկ տես - ներբերը նուրիշը հասարակաց ճամբայ մը դռ - նելու, փոխանակ ընդլայնելու համարներու պէ - ոսկաւորած, իկալ չափ մը զոր չկորստաւոր թիւն : Եւ ապա՛նովիւն համար աշխարհի խաղաղութիւնը եւ հարապիթիւնը : Գաբիւր չէ համադրաճային խա - ողջութիւն հաստատելու այն սկզբունքով թէ միայն իտալեան կրնայ թալի պորտաւային վրայ, իսկ միայն աղբերը պէտք է խնամել փողոցին անկիւ - նըս :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՃԵՆՈՍՈՒՎԱՅԻՆՈՅ կառավարութիւնը հրա - մայեց ռազմականութեան յանձնել քայլերը : Այս ազդարարութեանն անխնայ պիտի չապար - թանքին իրենց տունները զուրկ թափանցել, պա - ճախողներուն տանելով հրացաններ, առնանակ - ներ եւ այլն : Հնուագիւր կ'ընէ ՔՅ ԶՆ — համայնա - վարներուն որոն հրացանները անդադր կ'ըլլան : Ձերբակալութիւնը կը շարունակուին քաղաքի երկրին մէջ : Կայանաւորներուն մէկ կան բազմա - թիւ : Նողաւե՛րբ, բժէկներ, իրաւաճաններ, ճարտարագիտական : Գրաւու թէ միայն Փրոկայի մէջ տասը հազար հողի ձերբակալած են կիրա - կելէն ի վեր :

ԱՐԹԵՆԻՍԻԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ վարչապետը, Կրոթիւլ, խորհրդարանին ներկայացուցելով իր դաշինքը, յայտարարութիւն մը կարգաց ուր ծանոթայէս կը մեղադրէ արեւմտեան դաշնակի - ները թէ երկու մասի բաժնեցին Գերմանիան եւ : Կրթ թէ իր կառավարութիւնը հաստատելով պի - տի մնայ Փոցտումի որդաւաններուն, երախտալի - տու թիւն կը յայտնէ սպարապետ Մախիւրի եւ խորհրդային կառավարութեան, իսկ սահմաննե - րու մասին կ'ընէ — Այս նոր սահմանադրուի խաղաղութեան սահմանադրուի մին է որուն շնոր - հիւ պիտի կրնանք բարեկամական յարաբերու - թիւնները հաստատել մեր հարեւանին : Լեհաստա - նի հետ : Բացարձակայէս կը մերեմը որ դերման մոլոգուրդը նոր պատերազմի մը եւ ապա՛նի մը տալիւնորդուի այս սահմանադրուին պատճա - ռով չ : Ուրեմն համակերպած են արեւելեան սահ - մանադրուին կըստաւ :

ԹՈՒՐԻՏԻՈՅ ընդդիմադիր կուսակցութիւննե - ըն երկուշը, դեմիկրատ եւ Միլիթ, որոնք մի - տանաբար 40 երեւոյթան ունին Այգ - Բողովի 465 ներկայացուցիչներուն մէջ, որոնցին չմանակ - ցիկ 14 մասնակի ընտրութեանը : Երկուսն ալ կ'ա - տարեն թէ ներկալ ընտրութեան օրէնքը թէն մա - սամբ բարեփոխած, չապահովութիւն օրէնսդրու ընտրութիւնը :

ԱՌՄՈՒՐԻՈՅ նախապատերազմեան սահմանա - դրուները անփոփոխ պիտի մնան, համաձայն վեր - թիւն զոյացած ըլլալով Մ. Միութեան եւ Մ. Նա - հանդերձուն միջեւ : Ինե կարգ իր խնդրերը առ - կա կը մնան, ուշացնելով հաշտութեան դռն - նապրին կըստը :

ՅՈՒՆԱՍԻԱՆ կարծիք բանակները միայն 56 բրիտոնի հետու են Գաղիստին, համաձայն վեր - թիւն լուրերն : Բոլոր տեղեկութիւնները կը հա - տատան թէ մայրաքաղաքը անձնատուր պիտի ըլ - լայ : Անկողնակիցը արտակարգ միջոցներ ձեռ - առած են, Հոնկ Գոնկի պաշտպանութեան հա - մար :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ հարապիտը, Վիշիթիի արք - ըրթաբեկական մը ուղեգիրը կ'ընեն, կը ինչեղն թէ կ'ըստական տուրք իրենց դիւանը պարտա - կանութիւնն է Այս առիթի կ'ողջաբանելով քաղաք - պատուութեան մը ուսուցիչը լեհ երեսնաաղբու - թեանն : Եւ կը յայտարարէ — Երեսնաաղբու - թեանը պէտք է հաստատ թէ արգարութիւնը կա - թիւն է միայն առանց բանտար, արգելադրուե - լու, առանց աշխատանքներու շահագործման եւ առանց արհեստիգութեան : Միեւնիլ ստան ջու - կը յայտնէ այն կերպականներուն համար որոնք յարմարած են կառավարութեան տեսակէտներուն : ԵԼԵՀՏՐԱՄԱՆ ՀՈՍՏԱՆԻԷ շարքեր երկու օր կողորու մասին լուրեր հրատարակած են կարգ իր թիւրերը : Ձեռնհաս իրանութիւնը կը հերքէ այս լուրերը :

ՎԻՃԱԿԱՅԱԿԻՐԵԱՆ ՕՐԸ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
Հոկտեմբեր 15 շաբաթ իրիկուն ժամը 8 Են
միջին առաւօտ,
Grande Salle des Fêtes de la Mairie du 6
Place St. Sulpice, métro St. Sulpice:

Կը նախագահէ ընկեր Գ. ԲԱՒԱՅԵԱՆ
Կը խօսէ ընկեր ՀՐԱՄՍ ՍԱՄՈՒՆԻ

Ողջ պիտի առնեն Հ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի
Կեդր. վարչութեան ներկայացուցիչը եւ Հ. Ե. Դ.
Ուսանողներու կողմէ ընկ. ՀՐԱՄ ՍԱՄՈՒՆԻ :

ԵՐԳ. — Օր. ներ Ս. ԱՏԱՍԵԱՆ, Ա. ԳՕՒԵ -
ԵԱՆ եւ Մ. ՄՈՒՐԱՅԵԱՆ :

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Օր. Ա. ԳԻՆՈՆԵԱՆ,
ընկեր Ջ. ԳԱՐԻԳԵԱՆ :

ԵՐԳԱՆՈՒՄԸ Հ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի, դե -
կավարութեամբ Գ. ՄԵՆՈՒՐԱՅԵԱՆ :

Ճոխ եւ դերբաւառչի պիւֆէ, կէս դիշերէն
վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր առաջնոր -
դութեամբ Գ. ԿԱՐՈ ՍԱՄԱՆԻ նուագախումբին :
ՄՈՒՏԻԿԸ 100 ՃՈՒՄԷ :

ԿՐԵՆՈՅԻՄ մէջ Հոկտեմբեր 16ի կիրակի օր,
ժամը 15ին 24, Palais d'Armenovilleի էքսպոզիտոր -
նի քրտնէ : Կը նախագահէ ընկեր Ս. ՏԵՐ ԴՈՒ -
ԿԱՆԵԱՆ : Կը բանաստեղծ Փարիզին ընկ. ՍԱՀԱ
ՏԵՐ ՌՈՎՄԱՆԵԱՆ :

Պիտի երգէ Օր. ՏԵՐ Կոմսան : Հայկական եւ
եւրոպական պարեր : Ճոխ պիւֆէ ժառնչիլ դիշե -
րով : Մուտքը ազատ է

ՆՈՒԱԳԱՎԱՆԴԵՍ
ՕՂԱՆ ՏՈՒՐԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ CONCERTS LAMOREUX
եւ յայտնի լուրեակահար սօլիսթ ՍԵՐԺ ԹԵՆԵՆ -
ԳՈՒԻ :

14 Հոկտ. ՈՒՐԱՄԸ ԵՐԵՎԱՆԻ ժԱՄԸ 20.45ԻՆ
SALLE PLEYEL, 252 Fg. St. Honoré
Յայտագիր — Beethoven, Brahms, եւ Օճան
Տուրեան «Աւրաբու» (poème symphonique) առա -
ջին ունկնդրութիւն :
Տոմսերու գին՝ 80Զ 600 Փրանք :
Դիմելու Salle Pleyel, Durand (Place de la Made -
leine), Փրէնկան՝ 56 rue Lafayette, (Ph. 55-36),
Հաշտ Մարդիկան 261 Fg. St. Martin, (Nord 60-69),
Գարսաման Զաքառու 46 rue Richer, Աճման
ճարտան 12 rue Cadet, Կառտուն Հ. ՄԱՌԵԼԷ,
51 rue Monsieur le Prince եւ կիկիկեցուլ գիտնա -
տունը 15 rue Jean Goujon e. Elysée 6703 :

ՀՈԳԵՀԱՆԳՈՒՍ. — Այլի Տիկին Պարտիզնի

Ձիւրեկներ, ՏՏԵ եւ Տիկ. Չալաբեան եւ զաւակ -
ները իրենց օր, մեծ օր, Այլի Տիկին Մաղկո -
կանի, իրենց մօտ հիւր դառնուելու առիթով, Ար -
մարդիկ Ս. Պ. Պարտիզնի երկնային մէջ, այս կիր -
ճոյնհանդիսեան պաշտօն պիտի կատարեն, իրենց
զաւակն, երբոր, Բոսան ողջացեալ ՆՈՒՊԱՐ
ՁԻՆՏԵՐԻԱՆԻ հողոյն համար :
Կը հրաւիրուին աղջականները եւ իր յիւս -
տակը յարգող բարեկեանները :

ՏՆԱՌՈՒ Է կարի Singer մեքենայ մը 31 Կ. քա -
ղորդին նոր : Դիմել ՎՄԱՌԱՅԻ :

ՅՈՒՇԱՅԵՏԵՐ

ՄԱՐՍԻԵԼ. — Հ. Ե. Դ. Գրիստափոր ԵՐԵՎ -
անի լուրեր վարչութեան կառավարչութեան է վիճա -
րական ընդհ. Բողովը մը այս շաբաթ երեկոյ -
նան ժամը 8.30ին Անարտիսան աղետներն մէջ
Նիւթ՝ շէրէպիկ նորարմի հանրապետութիւնը :
Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրին -
քը : Մուտքը ազատ է :

ՄԱՐՍԻԵԼԻ. — Հ. Ե. Դ. Վառման ԵՆԲՈՒՄԻժԻ -
տի ընդհ. ընկերներն Բողովը, այս կիրակի կէս
օրէ վերջ ժամը 3ին, սովորական հասարակոյթին :
Երեսն կարեւոր արհեստ : Բոլոր ընկերներու ներ -
կալութիւնը պարտաւորէն է :

ՃՐ. ԿԱՐՈՅԵԱՆ իմա՞ն Փարիզի շքանի միջնա -
նահանգային Բողովը՝ այս ուրբաթ կէսօրէ վերջ,
ժամը 4ին, Sociétés Savantes-ի մէջ :

Վիճ. — Ճը. Կապուր Քաշի Կառավարչինը
ընդհ. Բողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերներ -
նեւ եւ անունհինները այս շաբաթ իրիկուն ժամը
8ին Հ. Օճանընանեան աղետներն մէջ, Խրատ կա -
րեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներու ներկա -
լութիւնը անհրաժեշտ է :

ՈՒՐԱՄԻՅԻ Ժամը Միութեան Մարտիկ մաս -
նահանգին ընդհ. Բողովը այս՝ կիրակի կէսօրէ
վերջ ժամը 3ին, Երեւոյ Հայապարտեանին ընա -
կարանին մէջ, 48 rue Tapia Vert Գ. յարիկ, Խրատ
կարեւոր օրակարգ :

ԿԱՐԱՅԵԼ. — Հ. Ե. Դ. Վիշիթի Կարած ԵՆԲԱ -
կառավարչի ընդհ. Բողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ
վերջ ժամը 2.30ին, ընկեր Գ. Փորտաւանի ընա -
կարանին մէջ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը
պարտաւորէն է :

ԱՅՏՈՐՎԻԼ. — Հ. Ե. Դ. Միլանեան ԵՆ -
Բաղմալեանի ընդհ. Բողովը՝ այս ուրբաթ իր -
կուն ժամը 9ին, Patronage Laiqueի քրտնէ, Place
d'Europe: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը
պարտաւորէն է :

ՊՈՒՐՈՒ ՃՐ. ԿԱՐՈՅԵԱՆԻ

Մասնահիւրը շնորհակալութեամբ ստացած է
հետեւի յուրերկուր — Փոքրիկի Հայի Գրիստի -
Յանի կողմէ 5000 Փրանք, Փօմոնի Գ. Տաւորու -
եանի մահուան առթիւ փոխան ծաղիկապալի Գ.
Հայկաղ Մակարեանի, Ս. Ճամուրեանի եւ Ռու -
բէ Փափաղեանի 500ական Փրանք, Տիկին Գրիստ -
այեանեանի 200 Փրանք : Տէր եւ Տիկին Պօղոս Դա -
միկանները իրենց փորձիկին դառնալով մահ -
ուան առիթի. հազար Փրանք, իսկ Ս. Փափաղեա -
նէ 500 Փրանք :

ՇԵՆՐԱԿԱՒԻԹ. — Ճը. Գ. Պաշի Գանեկո Գա -
լանի մասնահիւրը շնորհակալութեամբ ստացած է
Տէր եւ Տիկին Դիւր Գալֆալեանի ի նպաստ՝
Պրիմա՛նի հիւանդներուն, հազար Փրանք, մէկ ծը -
րաք սննդկէշ եւ ծիֆիներ, իրենց զաւակի փոք -
րիկն Վարուժանի ծննդեան տարեկարծին առիթի :

ՎԱՌԱՆՍ. — Համախարրեկացիական Միու -
թեան, Վարանի մասնակցի վարչութիւնը օր -
տի դառն կակիճով կը ծանուցանէ իր սիրելի
Հայրենակից Գ. ՍԱՌԳԻՍ ՈՒՅՆԻԿԵԱՆԻ մահը,
(Հայտաւեցի) օր տեղի ունեցած է Գերմանիա կը -
րութեան մէջ, 10 Յուլիս 1941ին :

Իր տղակիր տիկին՝ Վարանուլ Պօնիկեանի
խնդրանքին վրայ, կառավարութիւնը, իր անհի -
ւր փոխարքած է Վալան, եւ յուրաքաղաքութեան
ը պիտի կատարուի 14 Հոկտեմբեր ուրբաթ օր,
կէսօրէ վերջ ժամը 2ին :

Ճամադարձիկը՝ ժամը 1.30ին Բազէրն Ետա -
թին մէջ, ուր աղջակն յուրաքաղաքութեան
պիտի առաջնորդուին Հայ բողոքական եկեղեցին,
խաղման արարողութիւնը կատարուելու :

Կը խնդրուին աղջականները եւ բարեկամները
այս յայտարարութիւնը ընդունիլ իրեն. մահաւոյ :

Cocktail Party

Կազմակերպուած Փարիզի Հայ Տիկնանց Միու -
թեան եւ Պաշ. Գ. Պաշի կողմէ

Ի նպաստ իմա՞ն Կարմիր Պաշի եւ Որ -
տի Բոսանի 23 Կարմիր Պաշի, Դիմել 23 Հոկտեմբեր
ժամը 17ին 24, HOTEL GEORGE V, վերապարաք -
ուած քրտնէներուն մէջ :

Կը մասնակցին Pierre Pagliano et Maria Schivita -
toro: Mandoline L'Orchestre Cubain «Les Rico's» et
TANIA MAXIMOVA :

Կը խնդրուին սեղանները ապահովել : Հետա -
մայն Ely 23-66 :

ԾԱՌՈՒՒ Է

Concertի պրտաւոր դաշնակ մը, բոլորովին նոր
վիճակի մէջ, Steinweg մաղով, Դիմել ՎՅա -
ռաւի վարչութեան :

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՌՈՅԵԱՆԸ

ԴԱՅԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՈՐԸ

Հ. Յ. Դ. ԵՐԱՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ան՝ քաղաքը դար է որ կը տանի Վրացական-
ցեղեկան Օրը Միկուրի մեկն կոչվի:

1925ին Հ. Յ. Դաշնակցության Հ. Ընդհան-
ր շուրջ Բողոքի մը որ Հաստատուք այս տարը
Ճարին մէջ որ Դաշնակցական ընտանիքը կը
ստորգրէ ճանդհանքի ըսելով Համար կը խօսէր Հայ
Բողոքողներն եւ ուղեկիշներն Համար յիշատակ
կը անձամբ Կերտանքներուն եւ ճանապարհներուն
որոնք զո՛ւնեցան յանուն Հայրենիքի ազատու-
թեան:

59 տարեկան է արցին Հ. Յ. Դաշնակցու-
թեանն եւ կը պատրաստուի տեսնել իր վաթսու-
ամեակը շատաշինկ տարի:

Զարմանալի է Դաշնակցութեան պատմութիւ-
նը: Պարզապէս հրաժարի եւ քաջելի է:

Վաղ՝ ուրիշ ժամանակներէ մը եւ աշխարհի
միայն որ արեւմտե դասին ու անհաշիւն պայման-
ներու մէջ պարզաբան ու վերաբար ըլլալ:

Յիսուսեան ժամանակ տարի Հայ Բողոքողի տղի ազա-
տարութեան խաղճիկայ կուսակցութիւնը Հազա-
տանք է ամէն կարգի բռնակցութեանց դէմ եւ
յայտնա:

ԶԿԻ՛ն այսօր ցարեքն ու սուրբանները: Բըս-
տակարութեան զանգերը շատոց տապալած են
Հայ ու կը միայն սակալի յաւիտեական Հայ
Բողոքողներն եւ անոր կողքին կանխած Հաստա-
տու Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, իրենց Հարազատ
Թարգմանք անոր ազատասանել ձգտումներուն եւ
անհաշիւն զարգացմաններուն:

28 տարեկան սպայիկ Հաստակը ունի ու
կարգելի երեստադը մը իր Դաշնակցութիւնը,
կըր 1918ին իր ղեկավարութեամբ Հայ Բողոքող-
ներն պայտա մը զող ինչեք բռնակցութեան մեղքէն եւ
անոր վրայ տեղիք իր սեփական ազդային դրօշը,
բիւրոսընդերեւ սուր արեան դիմ:

Վիշ ցար Հարունակը օտար դրօշ տակ իրեն
նորոգի տառապնէլ միբը, մարտ ու անկողն Հայ-
րենիքը կը կիրտուէր այդ պատմական Թուական-
ներն:

Հայ Բողոքողները յաւիտեան կրտստապարտ
է Հայաստանի Հանրապետութիւնը կերտողներն-
բուն:

Ա՜ս՝ Թէ ինչու 1920ի նոյեմբերեան ազգեան
միբը արեան շարուրտներով բողոքողեցան անի-
կա Հ. Յ. Դաշնակցութեան յուրք՝ նախ երեքի
մէջէ, գիւղապարտը Համար 1921 Փետրուար 18ի
Բողոքողական տարեկանին պոքիթիմը կարծիք
բռնակցութեան դէմ, յետոյ նաեւ Միկուրի մէջ
մինչեւ այսօր, պատգամներն Գոսար. ազգային
սրբութիւնները — յետը, գրախնութեան, դէս-
նալի, անտղուիթիւնները — եւ կենդանի ու վառ
պատմութեան Համար Հայրենիքի, սեփական Հողի
է պատուութեան եւ անկախութեան աման խաղ-
ները:

Վննելիք է ունի Դաշնակցութիւնը, պարոն
դուտակները, այսօր ամ, վաղն ամ, ինչպէս Կա-
նիկիք ունիք երկի եւ ըրտ, ու շատ լաւ ըրտ:
Երբ անկիկիք չունենար, շատա՛յք Հայոց
դուտակութեան անդուրեղի խորը կը նետուէր՝ ա՛յ
չիկուրտն պայմանաւ, ինչպէս շատ կազմակեր-
պութիւնները, որոնց անունն անգամ մոռցուած է
այսօր:

Դաշնակցութիւնը կ'ապրի ու պիտի ապրի՝
միշտ Թարմանալով եւ ուռնանալով շնորհիւ երե-
տակող ուժերու, որովհետեւ դիմող զոյաւորն
անձնուիրութեամբ, անհաշիւնորոքեւ, տառաջ
սակարկելով իր արեան գինը: Վաղ՝ իր ամբողջ
պատմութիւնը, հնրոսական կանխման մինչեւ
Մեծ Եղեռնը, որոնց զո՛ւն տաւա կը լաւագոյն գա-
ւակները ու մինչեւ անկախութեան:

Գիտի ապրի՝ որովհետեւ ունի իր յատակ ու
ազատիկ Հաստատուք՝ որմէ չէ զնայած եւ պիտի
չլիզի երեքը: Իրիւք՝ Թէ ինչ կ'ուզէ եւ ինչու
կ'ուզէ:

Իր դրօշին տակ կուտողները նշանաւ ընտ-
րած էին Ե ՄԻ՛ն ամը պատուութիւնն ճը:
1890էն ի վեր Դաշնակցութեանը ազատու-
թիւն պատմական է Հայ Բողոքողները ստորու-
թեան տակ պաշտոլ բռնակցութիւններէ: Այսօր, 59
տարի միբը, կը շարունակէ զարթալ ազատու-
թեան պատմանը, Հող չէ Թէ այսօրեան ընտ-
նալիքը կարծիք պատմութեան Հազար ըլլան:
59 տարեկն ի վեր Դաշնակցութիւնը Թրքաւա-
յա յատանի պատմաբանութիւնը պատմական է եւ ա-
րեւն Թիֆալի ալը նպատակին Համար: Այսօր,
1949 թուականին, կը շարունակէ զարթալ Միջա-
գայ Հայաստան պատմանը, Հող չէ Թէ Թուրքիոյ
կողմի թնամուկները այսօր բարեկամ ու զաւա-
նիկ դարձած ըլլան անոր:

Հայ քաղաքապետը Բողոքողը ծարաւի է
ազատութեան, կարտն է իր Հայրենիքին:
Ա՜ս՝ Թէ ինչու Հողեկան փարած է Դաշնակ-
ցութեան՝ Իրեն կը միակ ապրուր:

Եւ անա՛ւ Թէ ինչու կ'ապրի ու պիտի ապրի
միշտ ազատութեան եւ Միջադաշն Հայրենիքի
անկուն ախոյեան Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը:

ՀՐԱՆՏ — ՍԱՄԱՌԷԼ

Է Դաշնակցութեան Օր ճը՝ ուսիրական Հան-
դիստութիւններն եւ պոքոտ ցոյցերի անկիւնին
ճանաչման արտադրանքներն մըն է:

Գաւառէկնոր տարուան կենսիկ ունիցող այս
Ե Օր ճը իր այս քաղաքին բոլորակալութեամբ
միշտու կուտայ մեր ընկերներուն, զիտապարտ
եւ տարակարգեր ծանոթանալ մեր կուսակցու-
թեան իրտն ինք երկար տարեկներու պատմու-
թեան:

Ինքնանշանապատմութեան չինի է անողը Հո-
գրանութեամբ, Դաշնակցութեան կը ծանոթանալ
իր անցեալ եւ ներկայ իրականութեան:

Արցին, ինչպէ՛ս կը բացատրուի այն յուսող-
րիւ իրողութիւնը որ, այսօր, Դաշնակցութեան
լարերը լեցուած են տառնակ Հազարաւոր երե-
տակաբաններով: Ինչպէս է՝ որ, այս խաղաղապա
երեստապարտութիւնը, Դաշնակցութեան զաղա-
փարաբանութեան մէջ կը գտնէ իր Հողեկան սը-
նունը:

Իր Հայրենիքէն իւրութեամբ եւ վաշարա-
բար օտար չուրերուն շարունակ այս սերունդը,
Դաշնակցութիւնը յոյեանա Հայ աշխարհին մէջ է:

Դաշնակցութեան դիմադրականին ճիւղերն ու
պաշտօնները 1890էն մինչեւ 1920 թուականը, ոչ
իսկ Հին յիշուրութեան մը աղբիւրներն ձայն են
անոնց՝ մեր նորահաս սերունդի, Հողիներուն մէջ:

Այդ սերունդը մեր կուսակցութիւնը ճանչցաւ
վերջին երեստակութեան միայն: Ճանչցաւ՝ իսկող,
ճանոթանալով, գտնուելու եւ ընկնելու մեր անց-
եալը իր բոլոր դարձան եւ բացասական կողմն-
քողը:

Պայման տեսողութիւն, անկախ միտք եւ զա-
տեղիւ իր ընդունակութեան շնորհիւ եւ որ մեր ե-
րեստապարտութիւնը իր տեղը ճիշդ Հայ կենսիկն
մէջ, զաւանդով Դաշնակցութեան խաղաղապա
դիմադրի:

Թող մեր ոգորներին Հակառակորդները շարու-
նակին իրենց զուրթիւններն ու կաղնածանձնե-
րը, Դաշնակցութիւնը ներկայացնելով իրենց Հա-
ճիկ զոյաւորը: Այս կարգի բոլոր փորձերը, կըր-
նան սիրտ խառնել միայն, բայց երբեք, ամենա-
թեթեւ Հնդեք իսկ չեն ձգեր մեր կուսակցութեան
անունին վրայ:

Դաշնակցականին Հետ, մեր Համակեր եւ բա-
րեկաններու մեծ ընդունակներն — այս Բողոքողի
լաւագոր միբըրը—ամէն տարի, միշտ տակն եւ
կազմակերպութեան նշանակով, իր անկախ Հնա-
ցման, սիրտն եւ երախտախիտութեան, Հրապար-
կային ցոյցը կը կատարէ:

Ինքնանշանապատմութեան պայման լույսին տակ է, որ
մեր Բողոքողը այս ընտանիքին, բուն սիրով մը,
կը մնայ կապուած այն բոլոր զգուշերուն եւ դէմ-
քերուն, որոնք կը կողմնեն մեր Բոստանը անցեալի
պատմութիւնը:

Արդար Հարաբերութեամբ, ան՝ կը Հաստատէ
այս ջրմանին, մասնաւոր դատապարտութեան Բողո-
քողի մը իրական յարեկները:

Ար, Հայը իր կիկ քնադատներն մէջ, արա-
դութեամբ զգալի քննադատ անդունդը կ'աւառ-
նորոգուի, արողը ճիշդագործ ունենու կողմէ:

Մարտիկ, Հյուս Հնապարհ, դիմաւոր անհատա-
կան եւ ազգային ինքնատեղութեան արգաւ դա-
ցուցմէ, իր կենդանական ոգորմունքի դուրսթիւն
իսկ պահելու անկարող Հայը, Հրապարհում մը մի-
այն պիտի խուսափէ իրեն սահմանուած ոգոր-
մունքի անկատարութիւն:

Եստակ եւ խաղաղ, դիմաւորութեան աշ-
խարհի խաղաղագոր Հրապարհ, տուրի եւ ոգորի մեր
աշխարհին՝ յմտուցանալ երեքը:

Գրիտանդական եւ դուքի ու զապումը ճ Ժա-
մանակակի Հորիներուն ապաւանական զննքը — դը-
նալ միշտ անհաղթող Հայոց աշխարհին:

Ճիշդ է, որ Դաշնակցութիւնը չէր ստանլից,
այս ոգորակ իրականութեան դէմ պաշար բացը-
թեւ է Դաշնակցութեանն աւալ, մենք ունեցեր
ենք զանապա մեծախաղերը: Նոյնիսկ անհատներ,
որոնք ծրարիկներ են կապիք լաւագոյն ապաշա-
րի Համար: Ունեցեր ենք Համար քաղաքներ, կամ
ուղեցոյցներ, որոնք Հաւաքութեանը արական են
Հայաստանի յարաբեր իրկութեան Համար ...:
Բայց Դաշնակցութեան Հեմ է որ կը սիրի այդ ե-
րանքները զորմնապէս եւ միակող իրականութեան
միջադեպ յայտատարը: (ՀԵՐՈՅԱՆԷ, 1926 թիւ
8 — 10 խմբագրական):

1890—1920 թուականներուն, մենք տեսաւ
Դաշնակցութեան կատարած Հայկական նուա-
ճումները:

Արդաւ եւ անկախ Հայաստանի ստեղծումը,
անկարգի երազ մը պիտի դառնար՝ տառն Դաշ-
նակցութեան:

Դաշնակցութեան զարգացմանը, իր անու-
պատ եւ կերտողը զոհարարութեան գնով մը, որ
Հայը ոչ միայն չիտի յիտիցուր, այլեւ զարձակ պե-
տական աղը:

Այսօր, կըր զարթալ կը դառնուին բացառիկ
պայմաններուն մէջ, Դաշնակցութեանն է նորէն ,

... Ի՞նչն է որ անգաղ կը մենցնէ Գրիտա-
փորը: Ե՛րբ է անոր Բողոքողականութեան զապ-
նիքը: Նա չունի ընտն. այն Կային ու չուրը, որ
յատկախին է Հայոց աշխարհը մեծերուն: Չունի
պարն, դրաւիկ լիզուր, ինչպէս յիշման են չէր
կատարեր անոր պէս քաղաքական խաղաղապա
Թարգմանք: Չունէր Հրապարակապարհ կոչում,
տաղաղիկ, ինչպէս Նալբանդեան եւ Արմուրիկ եւ
չէր խօսեր անոնց պէս Հայ Բողոքողներն Թե-
թեւ, Հանդէսներու բարձր ամբիւններին: Չէր
դերը բոցավառող ու լաշեղող վէպեր, ինչպէս
Գառնիկի, չէր օժտուած խօսնակ քնարով, ինչպէս
Թառնականան, չէր կախարդեր թաղմութիւններ
Թառնական բնմէն, ինչպէս Պարոտ Արամեան:

Լուիկ, անշուք, Համան մտաւորական մը, ո-
րու միակ արտաքին փայլը իր նուրը, սակիւտեւ,
վեհօրէն զոյեղիկ, տառաքական զէմքի մէջ էր:
Շատերը չէին իսկ տեսած զինքը: Ո՛ր այ կարգապա-
րի սակալաւորի, փորը ինչ գոտարարաւ յոր —
ուսանները: Բայց միայն քան զանկն անհէքը: Նա
կաղմակերպութեան դուրսն էր եւ ինքը զբարդող
կաղմակերպիչը:

Կաղմակերպիչի զգի... Այդտեղ է Գրիտա —
փորեան Հնաչիք զաղմունքը: Հայտաբախտ անա-
նորք մը որ իր ընտիր իմացականութիւնը իր մի-
այններ եւ բարոյական խորը տառաքողութիւններ,
Հաստատուն նշարաւոր, անյողողը կամը, ա —
նաղաքաւ մաքրութիւն եւ անկաւառ չիտակութիւն:

... Եւ անա Բոստանը: Նա ինչ ալ խաղը
է լրացուցիչ է մըն իր, ինչն այն ոչ պակաս ան-
Հրապարհ երբորդութեան մէջ: Թէ իր նուրը իմա-
ցականութեամբ եւ Թէ իր անկիւն Հանդիսը, Հարթ
ու Հաստաքարակաւուած խառնումաճող: Միայն
զիտեր ինչպէսը ջնկել ինքնանկուն առնել, — եւ
այդ կ'ընէր սիրով, բնականորէն, տառն ցոյցի
ու կենք Համանութեան: Մեծամարտութեան ա —
բարը, որ իր ինքնաշարին արտադրանքներին
միջոց արեան յատուկ է Հայ Բոստանական նաեւ
Հաստակ, խորթ, օտար էր մեր երբորդութեան
անգամներուն — այն օտար էր մասնաւոր Թոս —
տունին: Դոտար էր գտնիկ մեր Հին ու նոր, ուսուս-
Հայ ու Թրքահայ բարձր մտաւորականութեան
լարերներն մէջ ուրիշ զնմք մը, որ ինկնով ի ընէ
պաշան լարներն օժտուած, ունեանող խելիքի,
humourի, արեւութեան եւ անձնապատմութեան արե-
քան անտաւ պարս, միկնուր ժամանակ այն աւա-
տանան զիտը լինէր ինքնապատմութիւն, փառաւոր —
րութեան, ուսանալուութեան Հակունակներն, ինչ-
պէս Բոստանը:

— Է Կատարե՛նք մեր պարտքը մեր Թուտա
Բողոքողութիւնը Հանդէպ... Փա՛նք, ծա՛փ, դա՛փ-
նիկներ — ուսանալուութեան ուսանալութեան չ...
Արցինք կ'ընէր միջ անոր մտապարհք ու փոքուն
մէջքը, իւրաքանչիւր խօսքը եւ Ժա՛նք:

... Ժրեմեան, 1892ին ի վեր, խմբագրիմ
է Դաշնակ չի եւ ինչ իսկ գրաշար:

... Գրեւոր ձերք չունէր, Թէն լաւագոյն էր
կեանքներուն մէջ: Է Դաշնակ իմ խաղաղապարհն էր
եւ ինչ տառնիքը կը խնդար իր տրոլորդին վրայ:
Եղաւոր էր որ զրեւ, ճան մը բակ, բանախօսու-
թեան մը բնէ: — Եւ արեւոր տառապարհ էր իրեն
Համար: Մեծ մասով ընկերներու զնկ կուտար
Է Դաշնակ չի յորտմաններ եւ ինքը սիրով կը շա-
րէր: Մեր ամէնէն զաղապարծ ընկերներն էր:
Ինչ կը կարար, բայց լաւ կը մարտէր կարգա-
ցածը:

Ու այսա Սիմոն Զարաթուստր... Մարգարդն
մաքրութեանն է: Վնխարհիկ սուրբ, ինչպէս կ'ը-
սէին ուսմար կատակով: Ձեկներ խուրճի մը որ
Հաւաքապէս կ'ախկոծուէր ու կը բոցավառուէր:

... Դաշնակցութեան զարգացման ուժը, որուն ուղ-
ղաւած է մեր Բողոքողութեան Հնապարհը ...:
Եւ արեւոր անոր Համար, որ Է Դաշնակցու-
թեան իմ բանն անանց Հայրենապարհական մը —
տառնները արեւտապարհական պտուղ չէր, լալլ ամ —
բողջ աղբի Հաստաքան ինքնանապատմութեան
կամիք եւ վճար արտադրանքներն: (ՀԵՐՈՅԱՆԷ,
1891 Մայիս, խմբագրական):

Իսկ այսօր՝ Է Դաշնակցութեան Հայոց Հո-
գրանք ամբողջացած ու Հայացած շարութեան,
զաղապարծեւ ամբողջացած ու Հայացած Հա-
յաստանի պատգամութեան եւ անկախութեան
կերտել իսկակի ստեղծելիքն ու պաշտօնող ուժն
է: (Վ. Կատարաբան Երեւանի մը Դաշնակ —
ցութիւնն է):

Մեր կուսակցութեան այս յուսանք իրական —
նոյնութեամբ խաղաղապա ապատանանք զանդուած,
Է Դաշնակցութեան Օր շուտն ամբիւն, անգամ մը
եւ կը կրկնէ իր նուրիկներն եւ Հաստակը ուխտը
Վա՛յ անոնց՝ որ Հողեկան քաղմութեան իսկ
չունին Հաստատար այս իրականութիւնը դիմաւոր:

Ս. ՏԵՐԻՍՅԱՆ

«ԱՆՁՈՐԱՊԵԼԻՆ»

... Դաշնակցական լինելու մէջ անշուշտիկ մի խառն էր, որ եթէ հայտնի չառնենք, անհարկն էր լինի քաղաքային շատ շատերի պատկանելի՝ այդ հրապարակները: Բայց որովհետեւ այս անշուշտիկին իրան գիտարար է քաղաքային, ուստի եւ այն հարցին՝ թէ ինչու ենք մենք Դաշնակցական կարելի չէ լինում զոհացուցել պատասխան տալ: Իմ չըբաղադրութիւնների մասանկի բացում — թէ, առիթներ են ունենել գէտ առ գէտ գտնուելու այս անշուշտիկին հետ — ստանց կարենալու բա — նաեւեւէ նրա էութիւնը:

Տարբեր առաջ, Ամերիկայի քաղաքներն մէկուս, զգործն ունեցող մէկ զգործ ընկերութիւն հետ, որ, ցանապիսի թերիքները թերիւնների պատճառով, հետանալով տեղական կազմից՝ շարունակել էր իրեն Դաշնակցական համարել: Այնպիսով էի համոզուել նրան, որ քառ մեր կազմակերպական օրէնքները, կազմից ելածը չէ կարող Դաշնակցական լինել:

— Գիտե՞ք ինչ, ընկեր Զ., պատասխանեց այս Ե դրանցին Ե, Քրիստափոր մը կրնայ իմ հոգու մէջ Դաշնակցութիւն մնի: Մակայն, երբեք այսու Քրիստափորս ալ գնիպմանով յարաբեր չի ամա՛ն: Եի կարող այլաւս Դաշնակցութիւն համի իմ ես — զիեմ...

Փորձաշատակ, մտիւ եւ ճշտու, սիրուն, Անդ — նեսան զուտ մը, նուր գէտով, թուի, վառ — մուտն պէտքով: Համայն ետաւ, կենսեւ եւ շարժ — էմ: Ընթառ, հարաւ, զեքաղանապէս ուղտի, անկախ նկարագիր մը: Երբորդու թեան մէջ ամէ — նն կրտուէր իր եւ թերեւս ամէնէն հարցանք էր: Երեքին մէջ ամէնէն աւելի թափաւոր էր, չիտուի փողովորային զանդուածներուն հետ — եւ զուր — թիւններն պաշարով:

... 1890 թուականին էր զաւանդ կուսակցու թեան տեղական ղեկներին մէջը: Լինելով հան — դերն ուժերը, չիտուած անհատականութիւն էր իրենաւոր լուսնակով, խառնուածով ու զիտա — կան պաշարով, Զաւարեան եւս առաւել սիրումն եւ յարգումն էր իր քաղաքական առաջնութիւն — Ներով:

... Զ. Թաշնակցութեան քաղաքայինները նա եւ դատարարը իրանդամայն: Զկար մի չհատիկ ընկերական փողով, ուր նա խաբարելու բարոյա — կան, ապիթարներն եւ չէովով յաւառեանական պատրաստները ուղղածուութեան, արտուութեան, զոգարաբային կարգապահութեան: Հակապէս շարժումը անոր աչքին գնդապետացուցէ կըթի՛ աղաղակ մըն եւ Զ. Թաշնակցութիւնը անոր հետք միջոց մըն էր՝ ոչ միայն Հայկ. Դատար հանապետներ, այլեւ հայ ազգը դատարարներ — յու, անոր քաղաքական մակարարը բարձրացնե — լալ:

Մ. ՎԱՐԱՆԻՅԱՆ

Նորի Ամերիկայի ուրիշ մի քաղաքում ահա —

Ինչ որ կուսակցական համայնականութեան առ — թիւ, տեղական կազմը 35 տարւոյ պարտականու — թեան էր դրել մի ընկերով վրայ՝ ընկերը գտնում էր որ այդ պահանջը չափաւոր է, եւ որ ինքը, երբ վիճակն ունեցող միւս ընկերների պէս, 25 տա — րար միայն կարող է վճարել: Նրա ստարուկիւնիւր յիշողութեան, եւ մեր զարարապանքը ղեկաւորած անհայտի տեղիքող վերաբերմունքին, բացա — ղանքն:

— Քանի որ կ'աշտուէք իմ արդար առարկու — թիւնը, եւ այդ 25 տարւոյ ալ չեմ վճարել:

— Եթէ չվճարես, իրեւ պարտաւանջ մէկը, կը ջարչուես Դաշնակցութենէն, նկատեց խառա — ղէմ համակերպ:

— Շատ լաւ, էր հաշուեմ, պատասխանեց ըն — կերն եւ դիւրեկին աւանդող ձեռք փողովի արհւր: Զանցած երկու վայելեան, խառոված ընկերը, դիւրեկը ղեկաւորել տրոնով մտնելու մէջ, ներս մատ. փողովի արհւր եւ դիմեց ինձ:

— Ահա այսպէս եմ ստանք, ընկեր Զ.: Անի — ծանները դիմում որ չեմ կրնար հետանալ Դաշ — նակցութենէն, ուստի այսպէս էր ինկղզեւ թիւ:

Ընդհանուր քրքիւր մէջ, ընկերը վճարեց 35 տարւոյ եւ, քրքիւրեղ քրքիւրով, նստաւ իր տեղը: Բաղադրումս Ե զորսն 2 նորից մի զգործ ըն — կերով հետ էր: Յանդիմանում էի նրան, որ իմ — մար պատճառներով հետանալ էր շարքերից, հե — տեսարան եւ Դաշնակցութիւնը:

— Ինչպէս թէ Դաշնակցութիւնը, ընդոր — ղեց ինձ ընկերը՝ անկեղծ գաղտնաբով:

— Տոնել անհրաժեշտ քաղաքականութիւնները:

— Առանկ ըստ չկայ, ընկեր Զ., վրայ ընկեց Ե դրանքն Ե: Ան որ Դաշնակցական է, փորէն այդ — պէս ծանծ Ե եւ չի կարող Դաշնակցական չեմ:

Բուկարային քաղաքներից մէկում, բաղա — թիւ նորենների ընդունութեան առթիւ, մի շնորհ հանդէս էր կազմակերպուած: Կարգադրիւններ որ — րովն էմ որ, նորենների երգումս արարողու — թեան մասնակի, ըսեմ վրայ, նախապահութեան կողքին, պատուաւոր տեղ, ըստին տեղական կա — ղմ անհնաւին ընկերները: Ընդունով դաշնով իմ ցանկութեանը, նորեւր այս հին ընկերների շար — քում, արժու էին յաւակցութեան մի մի ծերունի հա — մաքի, որ երկար տարեկանը իրաւունք եւ ջաշ — ուում էր տեղական կազմից, բայց մի վայելքին իսկ չէր զարդարում իրեն Դաշնակցական համա — բնուց, իսկ իր զոհարարութիւններից մի մասնա — աւոր դրանցի գոհարարութիւններով գնդապետացում էր իր Ե նախկին Ե ընկերների շարքերին:

Կարգադրել քաղաքային մի վայելեան առաջ, կարգադրիւններից մէկը մտնեցաւ ինձ եւ յուշ — ուած ձեռով պատմեմ, որ իմ Ե պորտուէ չն (պաշտարար) ինչ ուղղում տեղ ըսելու իրեն յա — կազմումս անտիկ միայն եւ Եսկանայի կրէն:

Անկեղծութիւն անցաւ ըսեմ իմեւ եւ տեսայ որ մի զանի ընկեր քաղաքում էին ծերունի անթաշա — րին դէպի բեմ, առանց կարողանալու նրան շար — ժել տեղից:

Պարզեց հետեւեալը: Ենկերներից մէկը կա — տակով աւել էր մեր ծանկիւնիւր, թէ զանի որ խառնակ է ինձ նորից մտնել եւր կազմի մէջ, ուստի նրան ետ, նորենների հետ, պիտի երդ — ունեցնեն: Յիշեւ եղաւ մեծ ճիւր թափու հանգար —

տեղեկու համար ծերունու յուզմունքը, որպէսզի նա համամայնի իր տեղը ըսելու:

Յաջորդ օրը ուղեի իմանալ նրա յուզման պատճառը: Ախտա՛ն որ չեմ կարող վերադարձուլ նրա խառնելը երբ բարձրագույն: Նրա աստիք իմա — տըն էր, որ ինքը արդէն իմ աղաւ ածկուածս եւ Դաշնակցականութեն 2 եւ որ եթէ նորից հարկաւ — բուր երգուէր՝ գրանով պիտի խոտովածուէ լինէր, որ ինք միմիւս հիմա շխալակ է կայծ հա — յարեան համար Ե...:

Եւ չկարողացայ ըմբռնել, թէ հոգեկան որ — պիտի արարածների հետեւանով, այս մարդու մէջ Դաշնակցութիւն եւ Հայութիւնը նոյնացել էին այն աստիճան, որ Դաշնակցական չհամար — ուէր նրա աշխուժ դարձել էր ազգաշատութեան կամ Ե մասնակցութեան 2 պէս մի ստորնութիւն:

Մի վերջին օրիւնի Սուրբալայն: Աղաղակ եւ առիթ ունեցող ծանոթանալու եր ընկերով, ո — րի համար առաւ էին, թէ նրա ամրող անաւ — տական կենսեղ ամփոփումն է երկու սիրելի 2. Թ. Դաշնակցութիւնը:

Ընկերների մի մտքովի հաւաքութիւն մէջ այս աստիճանայ կամ աւելի ճիշդ անտես ընկերով լու — զոււ, ինձ համար անպատկերելի յանդերձ քաղա — քան: Այդ օրուայ իրան օրհուրէս կուսակցական ձեռնարկներից, թէ ընկերին մտնողների հաւա — քով թէր ջնքմ եւ ընկերական միջոյնորով աղաղու — լով՝ մեր Զաւարեան տեղից ելաւ, դիմու բաժա — կը մտնել:

— Եկաւոր, այս Կուսակցութիւնը, այս կուսակցութիւնը, այս կուսակցութիւնը... Ես միշտ եր խորհիմ թէ ինչ կ'ըլլայ այս փողովում — դին վիճակը, եթէ Դաշնակցութիւնը չըլլայ — չապա մը վիճակու ի՞նչ կ'ըլլայ, իմ վիճակն ինչ կ'ըլլայ...:

Երեւոյն թափեւ կատակով. բայց հայտնա խո — րեւ արարումով եւ մեծ պարթիւնով արտասան — ուած այն խառնելը չիտում է, շատ ցնցող պապ — տորութիւն մեղեքն ինձ պէտք:

Այս ղեկարար եւ քաղաքական հարեւաւոր այն դէպքերի առթիւ շատ եւ մասնակց այն անշու — շտիկ կապի մասին, որ մեղ ամէնէնս զիտալու — Դաշնակցութեանը, առանց կարեւորեան, որովք բանաձեւում գտնել նրա համար: Ուստի կարեւոր փեղք քաղաքային այն հարցին, թէ ինչու ենք մենք Դաշնակցական, եւս մի պատասխան եւս գտն — էմքն, հիմա:

Մեծ Դաշնակցական Ես զորիկեսու չեմք կարող Դաշնակցական չըլլալ:

Ճիշդ տեղիւ ինչպիսի Մարտին Լուտար իր Համարութիւնների փրայ քաղաքող հաւատարմեքն — ներքին պատասխանում է — Hier Steche ich und Kann nicht anders — Այսպէս եմ եւս չեմ կարող այլ կերպ լինել...:

Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆ

ՕՆԵՆԻ — Հայրիկ, ի՞նչ բան է ամուրի:

ՀԱՅՐԱՆ — Ամուրի բան է երկրակի մարդ: Բայց մայրիկիդ չեստե...

★

— Եթէ հիտնայի որ լոգիկաբար այսուան պի — տու ուշանայ փապուրիկն մէջ, ճիշդ լաւ մը կը համարելի:

— Ինչեւ դուս չեմք դիւ համարողոր...

«ՅԱՐԱՐ»-Ի ԹԵՐԹՈՐԵԸ

ԱՆԻՆ ԾԱՌԱԻԵՑԱԻ

(ՊԵՏԱԿԱՆ ՎՋԳ. 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՆ ԿՈՒՄՍԱՆՈՒՐԸ

Ի. Դ.

ՏԵԼԱՆԸ ԿԸ ՀԵՃԵ

Մուրժա քաղաք էր ամէն կողմ եւ բան մը էր Եսանուր: Միայն երբեմն, փայլակներու լոյսին տակ, փայլեկներաւ կը լուսանարուէր: Անիկ փայլակներն ու շրջանակներն էր իրենաւոր մէջ: Մերթ ընդ մերթ ինչ խորեւ որոտումս աւանդ զգրգիւնը: Կարեւոր փոփոխութիւն զուէրը միմաին էր զա — տային:

Կէս զիւրէր էր արդէն, երբ հաւատար որոտումն էր միւր թուա իշխան Վես Մարդիւ իր փափուկ անկողնին, եւ ուշաքա՛ն լուս կողմը նայեցաւ:

Բան մը չէր հասկնալ իր լուրիք տեսածը դար — ձածէն. գիտակցութիւնը կարծես խոչա տաւած էր իրմէ եւ տեղեկած՝ տեսակ մը տեղեկային անմիա զուրիթեւ:

Քանի որ օրէ ի վեր կորսնցուցած էր այն երբ քաղաք եւ հանդիսար: Հայիւ թէ ալըր դրացն էր, դարձարեկն որոտումը ընդունաւ արթնացող զիւրէր թուէին: Ազուլի պէն էր նայել չորս զին, երբ զլոյզաց կեղծորդ որոտումը:

Վես Մարդիւ մեղեքնար խալանիքեց երե — րար: Քոտն տարուան մէջ առաջին անգամն էր որ իսալ էր հանել այսպէս: Յետոյ, դուրս դալով անկողնին, դուրսը ամուր էր ըստեց մեղեքնուն մէջ եւ սկսաւ արաղ արաղ ջալել սենեակին մէջ պատեմ փուր: Միշտ սեղանը էր զուրիք մեղեք — քուն մէջ, կարծես թէ մէկը կ'ուզէր բաժնիկ զայն իր մարմնին:

Արարեւ, ուղեկը բորբոքած էր այդ պա — հուն. մայրեր փուշ փուշ կ'ըլլային. աչքերը դուրս էր թուէին անկապակեմունքն. կը զար. թէ բամբը տեղի կ'ուշեցնէր իր մէջը. ու շարունակ էր մա — ջալուէր դուրսը հաստատա պահելու. համար իր մարմնին վրայ...:

Վես Մարդիւ մտնելը չէր ուղեք. կ'ուզէր ապրիլ:

... Ո՛ր է գաւա, արքայական գաւա... խաղային զիւ Երեւնը, երախայ մը պէս խաղ — ցուցին եւ հիմա կը ծծային վրաս, կը մարդն զին, իշխան Վես Մարդիւ, որովք էր դուրս ամրողը Հայաստան: Օ՛ր, սարսափելի էր խաղ — ուած ըլլալ: Ամէն յոյս կորսնցուցաւ անտիկ երա — զի մը պէն: Ինչ չնայեցաւ ալ — Անիկ կործանու — մը, Հայաստանի աւերումը եւ անթիւ գոհարու անկընդ: Ո՛հ, ապկարան Երեւնը, տուէ ինձ խա — տապաւուն գահը, զոր եւ դիմել հարապատեւունս արեւնով:

Անգամ մըս ալ լուսեցաւ որոտումի մասին, եւ փայլակին յուր լուսաւորեց լընկալուր:

Վես Մարդիւ լուսեց. կանա առաւ արձանի մը պէն ուշանայան նմարակներն մէկ անկիւր: Մարա — փով կործեց նմարի հան շարժումս ստարակներ, որովք ոչ ուրաւակներն էին, ոչ ալ իսկական մարդիկ: Երեւն իր ճակատ, աչքերը աւելի լայն բացաւ, որպէսզի կարենայ որովք անոնց ինչ ըլ — լալը: Յանկածը մայրեր ցեց ցեց ստեղծական լա — ջի մը զայլ ետ անգամ ու զղեց զարձուրելու մասինով:

— Է, հետագէց ինձմէ, պարապ տեղը դուրս էր եկեր գերեզմանների եւ մեր լալկան աչքերը դարձուցեր դէպի ինձ...:

Բայց Վես Մարդիւ արարափով էր նկատել որ այդ շարժումս արարակներն հետահետ էր ստաւալալային ու կործանալային իրեն միջանայան երն տեղեւ: Երբան քարուրդիկ: Բոյորն ալ դա — րն նախաւածով էր դիմելին զինք:

Արարափելի էր:

Եւ Վես Մարդիւ իր նայել ու կը ճանցնար գաւառեւ, այդ ուրաւակներն: Անոնց մէջն էին Մանանիկ իշխանը, դարբին Վեսուդ, Վաշարա՛ Պաշալուրի, Գուրգէն իշխանը, կիկիւր, երախա — ներ, ծերեր երիտասարդներ: Արողով լուսեւն մըն եւս անոնք, հիմա եկեր եւս ու ինչ կ'ուշեցնէ իրմէ:

— Ո՛հ, Հայաստանի գահը ինձ կը պատկանի: Ես մեր անկողնիսն փայլ կանգնեցի այդ գահը եւ ոչ որ կրնայ իսկ գալն մեղեքն, կը դուրսը Վես Մարդիւ շարունակելով ճեղել միայն:

ԲԱՐՄԱՆ ԱՅՈՒՄՆԱՅ

ՀԱՄԱԴԱՆ

ՕՐԱԲԵՐԻՔ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1905

N. 1. C. 375 383

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesau - PARIS (13)

վեցամսայ 800 ֆր., 1 րան. 10 տպ. կամ 3 ամս.

Tél. GOB. 15-70 Գին 6 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Dimanche 16 Octobre 1949 կիրակի 16 ՀԱՍՏԵՄԲԵՐ

21րդ ՏՅՄԻ - 21 Année No. 5976-տոր շրջան քիւ 1387

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

Մեր թուղթը

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹԻՒՐԻՄԱՏՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անձը որ ուշադրութեամբ հետեւած են այս թերթին քաղաքականութեան, ճանաչած անոր խիճակաւ տեսութեանց եւ մասնագիտութեանց, դիմել թէ ինչ խնդրադատարող պարզած, խորախոսեալ եւ գնահատած ենք Հայկական Ար- տասանամյի մասուր երկունքը :

Սկզբէն ի վեր, Թերթին էջերը իր սարուան աղ խնդրադատարեց, երկունքն եւ վաստակի տրամադրութեամբ : Ոչ միայն խնդրադատարեց, այլեւ լայնամիջ յայտատակցեցեալ ցնձա- կան ուսումնասիրութիւններով :

Դասուարեց, որ վարդ պիտի ուսումնասիրէ օտարութեան մէջ մշակուած գրականութեան եւ արուեստի նուաճումները, պիտի դռնէ անպատ Եւրօթ. զԵասանմի էջերուն մէջ :

Միեւնոյն ատեն, անոր մէջ պիտի տեսնէ ամ- բողջ սերունդի մը վաստակը, Թանգալիք՝ իր ստեղծագործական Թարուրութեամբ, ճախութեամբ եւ ալակաւորութեամբ :

Եւ պիտի դռնէ անձուն զուգուցանանք՝ արդի աշխարհագրորդ գործարքան, զօրացման եւ ծա- ւալման համար :

Ե Յաւամք չը միեւնոյն ատեն ուղեգործի պա- քարկով Եւրօպայեան անհատութեան, անհաշ- ռութեան, միջնակական կամ անսովոր մար- երկունքուն դէմ, պարբերաբար իր էջնեցնէ աւա- ճողութիւն : Կը քննէ, ի վերջոյ ճիշտակեան երե- ւոյթները, անորեւ իրողութիւնները, եւ արթնու- թիւն իր շրջակէն :

Այդպէս իր քր, անցեալ Օգոստոս 21ին, նոյն օր էջն վրայ, ուշադրութեամբ իր յանձնէինք Խորուր Իրականութեան մը. (Միջնակ ալ վար) :

Լուր մասնագիտութեան իր յայտնէինք լրա- ու գրական նակարտի վրայ նշարաւոր անհաշու- թիւնքն եւ ինքնակոչութեան վրայ :

Այս առթիւ վերեւ ի վեր պարզապէս մը—վեր- ջին արտադրութիւն առաւ, արտաքինական պայա- ւանքն մասուրադատարեց շատեր քայնի Թափ- Թիւմ յաղաւանագրութեան, լրագրութեան դաս- ինքնաց մը, որ աներկն իր դրոճէ մինչեւ այսօր : — Եւր քննէ 20 — 30 արթնիմունքն կատարուած են վերջի 20 — 30 արթնիմունքն վերջիմ, այդ ալ իր պարսկով ղարաթն ցոցած տարրերն ք :

Մասաւորապէս երեսուն տարի է անցիր այդ օրերէն ի վեր, եւ շատ շուրջը, ինչպէս եւ դիւրեւ- թեւ ան ծնեցող փոխուած են :

Հարցումը ինչքին կուզայ — Եստա՞մը կ'ը- րանք թէ հա. Այդպէս երկուք ժամանակակիցութեան մը վերջ, զարմանա՞ծ է անփոյթ, աներկապ- անք, յաւաթ տիքացանկան լրագրութեան մը րաւութիւն ք :

Եղովնութեան նշաններ լինէ՞ր երեսուր, Եւրօպայեան մինչեւ Ամերիկայ Բարաբար լնա- ցած ըմբռնումները, զբերու տնայնորդ երաւան- ները, ճառակ ալ կ'ըլլայ, անակն աչքի ունայու- Թիւնքն աչքի լինէ՞ր զարեւոր ամէն տեղ : Առանց կու- ցանկան խորութեան ք :

— Եւր պայպէ շարունակող, շատ չամ- ցած պիտի գտնուինք համաժամարկի մը առջեւ : Անկախաւոր, անդադամնիկ առնուածքին :

Երկեր Մ. Վարցեան, որ ծառէն տղիւնի մը ըրող մասնագիտութեան, ինչպէս Շեառաշէն ուղեգործին, իբրեւ վարդիկ աշխատակցի, պարզը սեպեղ է երկու երկուք յաղաւանագրութեան մը : Հայրենիք չի մէջ, մշակուան յնարով : Եւ ճար չէ, վեր չէ. (Հայրենիք 15. Եւ 16) :

Խորագրէն կրնա ճանաչուի թէ ինչ լուս կ'ու- ղէ : Բայց մենք պիտի փորձենք արժ փայտակ- ները, կէտեր իրենց անըր չնկուի համար : Երկեր Վրացեանի Թիւրքացութիւնը կամ միջուկային իր սփռ իրաւէն իսկ :

Արտադրելով մեր Օգոստոս 21 իսկադրական- նին մէկ հաստատում, ընկերը զանց ատած է երկու քառեր — ձկն ատեն, որոնք դուռն է ինչ զիա- ցական ղեկարգեալ հետաւորութիւն են. պարեւ- րութեան սկիզբը :

Ինչորդ իր վերաբերէր ցարկան եւ ուղեթա- նակն ընտելեցնող շրջանի արտասանման ա- պատանած մասուրադատարներուն :

Այս վերջուրէն ընկանաւար պիտի ծաղկէ կարգի մը Թերթիմարութիւնները, մեր քարտաղը, մեր գնահատար, մեր հաստատար մեղի քարտ- ոգիւն մեղով :

Դիւրաւաւար ատով չի վերաբերէր Երեւ- րացեանի Թերթիմարութեան :

« ՀԵՆՐԻԿԱՆ ԲՆԱՐ »

Երեսուրդը ընկեր էր, Վաղգէն Եսայեան, անկէ շատ տասնէինք տարի է վեր իր տգին Ա- Թերթին մէջ, լուս ու մարտ, Հայրենի վերածելու համար Հիլլէն Եսայեանները զործերը :

Եւ անասակի առաջին աշխուրթը, Հէլլէն- նական Բնարը, որ վերջերս լուս տեսաւ Վաղս- Օր ք ի տպարանէն :

Ճիւս եւ այլապէս ծաղկաւար մը, 254 լայն — կնկ էրկով, եւ մաշուր տպարարութեամբ : Գտնորդութիւն առաւ, Վաղգէն Եսայեան յոյն թանաթներ Քուլլա Ալեքիսի հետ յոնաւրէն Բարձրանաւ եւ հաւարդի հաստատման յայտա- կան գրականութեան, որոնք Հարադարակցեան է Արեւմտական Մուսա՞մ անուով :

Գիրքը տպարարութեան զանի մը ամիսէն, եւ հարկ եղաւ երկրորդ անգամ տպել :

Գիտի մտաթէի որ այս նոր հաստար ալ, Հէլլէ- լէնական Բնարը, նոյն բախտն ունենար, փորա- զարմար :

Ամէն պարզապէս մէջ, Ե Յաւամք ք սրտանք եւ բարձրանալ կ'ողորմէ երեսուարը ընկերով այս Իրականութիւն ձեռնարկը :

Ո՛ր էր որ ուրիշ զարուհներու մէջ ալ նոյն- քան տպարարութիւն երեսուարը իրականութեամբ — ունէին այսպիսի աշխատանքներով :

Բարձրանալը — ինչեւ ալ քանտանք — կա- րելի ինքնավոր տպարք է, պահելու համար քան — զբերու Հարադարակցեան եւ մարինի լիզուին ներդարակցեան :

Հաստար իր սփռ ժողովրդական քանակի — անթիւնքն զանի մը նմուշներով :

Չեւ առջեւ իր պարզուր շարունակ ճամայնա- պատիւն մը Հիլլէնական քանտանքութեան, 18րդ դարէն մինչեւ մեր օրերը : Անորով երգ ու վէր, այսպիսի տարուածքներով :

Բարձրանալութեան ղուրդը կ'երեւան ամփոփ տեղեկութիւններ — իւրաքանչիւր Հեղինակի կեան- քի եւ դրոճէ մասին :

Հայն ու Հայաստան ալ իրենց քանին ունին Ե Հիլլէնական Բնարին մէջ :

Քանի մը նոյնքին — յայտնիկալ կերակի : Մինչ այդ՝ ժողովրդական հարար մը —

Կարմիր շորքիմ համբարեցի՝ իմիմնքն ալ մերկանցում :

Թաշկինգով արքան ըսի՝ Թաշկինգով ալ մեր — կրեցեալ :

Տարի ցտիմ մէջ լուլլալ՝ ցտիմ ջո՛ւրմ ալ մեր — կրեցեալ :

Գետը ցնց հասաւ ի ծով՝ ծովում պարմ ալ մերկանցաւ :

Արմիմ իջաւ ցուր լմլմլմ — քեւեւմ անոր մերկա- ւցում :

Երկրակցաւ արմիմ՝ կիսով, իսկ լուրկեցում ամ — լուրկեցում : ՎԱՆԷ

600 ԳԵՐՄԱՆԵՐԻ ԵՐԱՐԱԿԱՆ ՏՐԱՆՍԵՐՈՐ — ֆի մէկ պանդիկի վրայ, ուր իր քանի ՏՅԵՐ՝ Շեախիք, Գիւմարիայ նախկին եմուտան նախա- րարը : Ուսականութիւնը պատարանութեան տակ առաւ Շեախիք, իսկ իրեն տեղ շարաշար ծծունե- ցաւ ծերունի մը, որ շատ իր նմանը նախկին նա- խարարին :

ՍՈՒՐԻՈՅ Ե ԻՐԱՎԻ ԲՈՅՈՒՄԵՆ ԺԱՄԻՆ շատ իր քանակի նախ Երաւիքի մէջ, ուր որով մասնու- րդութիւն իր յայտնին : Հարադարակցեան տեղը — կուրկան ճամայնալ, արարական երկու երկի- ները իր պատարանութիւն ղեկուարական եւ տնո- ւական ղուլլէն իր կ'ըլլէ, պահելով հանդերձ ի- րենց ղեկը՝ Երաւիքիմ : ՎԱՆԷ

ՍԱՀԱՐԱՆ (Ուր.) — ՄԹԵՐԻԷ 980 (1000) — տպար 349 (391), զուգի. Քանք 80.55 (90), նա- փուլէն 4420, զուգի. ոսկի 4280, սթերլին 5190, տպար (20) 21.120, ծայր ոսկի 650 հարար Քր. :

ԼՍՏՈՒՄԵՆԻ Իր նշարական Հիւս. Ափրի — կէ էր մէջ : Մասնով պատարանայտ Ապրիլ Բիլլէն իր հարկիք Քանքան անկարմիր թուր Թուր — նուլէ եւ Արեւելոյ :

ՆՈՒՐԻՅԻՄՈՅ երեսուր. ընտրութեանց մէջ հա- մայնակարեւոր չաւան եւ միայն մէկ արտու, ոչ թէ տար : Ամէն կերպով ջարդարեց եղած է ըն- Կերպարակցեանքն յայթանգը :

Ժիւլ Մոլ՝ ձեռնարկեց ճոր դանդիմի կազմութեան

ՅՈՒՂՈՒՄԱՐԻՑ ՏԵՍԱՐԱՆԵՐ ԱՋԻ. ԺՈՂՈՒՄԻՆ ՄԵՋԷ, ՈՒՐ ՀԱՄԱՐԱՆԱՐԱՐԵՐ ՆԱԽԱՐԱՆԵՐԻ ՆՈՐ ՎԱՐՁԱՐՈՒՄԵՆ ԵՆ ՆԱԽԱՐԱՆ ԵՆՈՒՄ :

Փոթորիկ մը պայթեցաւ Ազգ. Ժողովին հինգ- արթիք օրուան նիստի մէջ, որ անհաշ մինչեւ տատու, ի վերջոյ վաւարեցեալ համար Գ. Ժիւլ Մոլի պարզութիւնը :

Նոր ժողովարար նախ կարգաց յայտարարու- Թիւն էր, պարզելով իր ուղեգիրքը : Մասնաւորա- րէս չեղանք թէ նոր կատարարութիւնը պիտի նա- Կարգացեալ պատուութեան Հեղինակութիւնը : Շը- քան Կուլլէն որ քարկկարարութիւն եւ իշխանու- Թեան Հեղինակութիւնը սփռնէ ժողովրդականու- Թեան անհամբերութեան մէջ : Գիտի պարզութեան Գիտեմք, Հաստատակցելով եմուտանը : Ամէ — նէն անարտա յայտարարութեան չաւերը պիտի պաշտպանուի ոչ թէ տեսակածորէն աւելցնելով անոնց աշխատակցութեան, այլ պահելով եւ քա- րակցելով անոնց ղեկով կարողութիւնը : Ճեւակալ, կորովի եւ արթուն նշում էր ի դրոճ պիտի դրուի ղեկարգը վրայ : Արտադարական անտուր ղեկարգը անկող յայտնի պիտի ընէ : Միջոցներ ձեռք պի- տի առնուի, խաղանքիւ համար զարկելու խա- րարութիւնները : Անարգելու է ղեկահաստատու Կատարական պայմանագրերին՝ աշխատարար — ղի մասին, ազատ բանագրութեան եւ դրոճա- րկելով Հայտարար ընթացում էր ինչպէս 1937ին : Այս բանտարարութիւնը որոնց աշխատակարար անա- րական է, 3000 Քանքի միակ եւ քանակի հա- Կատարական է, որպէս անանա : Այս վաւարական պիտի շարունակ այն աշխատակարարներն որոնք ամասնակ աշխատակարարք 15.000 Քանքն է : Գիտի օրտուի միայն 2.850.000 աշխատակարարներն :

Յիլլէ վերջ թէ վերակրթութեան հիգ մը պի- տի փորձեն, ժամանակաւ պարզական հա- կանքի վրայ, վարչապետը պարզեց նախ իր կա- րմէնքն ղեկարգին զարգացական տեսակետները : Ը- անա թէ պահի շարունակին իրենց շահերը՝ մե- րաւաստանութիւն համար խաղարկութիւնը շարուն- ակելի մէջ : Արտադարական վրայ եւս պիտի շարունակուի խաղարկութեան զարգացականութիւ- Կատի : Գիտի նպատակն կատարանելու : Մերապա : Արտանաւար պիտի ընդունի մաքայնի սակա — ցոյցները եւս :

ԲՈՒՌՆ ԵՐԱՐԱՆՈՒՄԵՆԻ

Թեալ սպան միեւնոյնութիւններն եւ հար — ցունները : Իւրաքանչիւր հասակի ներկայացու- ցի իր տեսակետներ յայտնեց, անկի կամ նուա յայտարարութիւն : Նախկին վարչապետ Գ. Փոլ Ուլալ կրկին քանակական ղեկը քանք, ժամանակաւ քանքի վրայ աշխատանքները որեւէ յայտնում : Գի- տական Հեղինակութեան մասին ալ խօսակցի, ք — անա թէ Ժիւլ Մոլ ինչ հաստատութիւն թէ նախա- րարութեան պայմանագրերն 38 տն հարկերը միայն ժամանակին պատշաճաւորութեան կուզայ :

Միջոցաւոր տպարգ կ'ըր խօսք տատա համա- րարարութեան ներկայացուցիչը Շեախ Տիւրք : Գիտեմք իսկ որ տատակարարութիւնը արտադարգ միջոցներ ձեռք տատա ճիւր, քարկկարարութիւնը պարզականութեամբ համար, ժամանակը, որ հարկեր — քուր ցուցարարներ խոսնուած էին Ազգ. Ժողովին առջեւ :

Տիւրք քուրն յարձակում որ կատարեց Ժիւլ Մոլի դէմ, ծնեցող սեղանին զարեւելու : Եւ իր Իմիւնէ անարգական քանքը արտասանելով : Փան մը քանքան յաւալ ղեցար որ նախարար, Խոհ, միջնակցեց :

— Գ. Տիւրք, իրաւունք չունիք այդպէս խօսն- ելու նախարար մը մասին որ իր զաւակը գտնած է ծրարանայ համար :

Անորով ժողովը ոտք ելաւ, քանքի համայնա- րարութիւն, քարկելու համար Գիւմարիան իրոճ — ղի զնդակարարութեամբ տատա : Տիւրք քուր թէ ինչ ալ իր յարգ տուած լիւսաւար, քանք չարք — Ժիւրքը տատակարար : Այսպիսինք կ'արձակուի ղեկին ղեկին ղեկին, փորձարար լուսանցեցով : Նախարարը նորէն կարգի Կատարիք Տիւրքն, ղի- տուի տպով թէ իրաւունք չունին այս տատան — նին Հայրենիք տատակարարութիւնը անորաւորութիւնը : Ժիւրքը արձան տատակարարութիւն էր որ, այլեւս պիտաւ իր յուլէն արտասանուած լուսանցները : Կանաչեց ճայն մը ժարդապանքն պողաց Ժիւլ Մո- րէ երեսին :

Անորով ղարդեց վերջ, կ'ըր քանակաւ — Թեան պիտի ձեռնարկուի, համարակարարութիւնը պահանջարկն որ իւրաքանչիւր երեսուրան ան — ամար ղեկարգի, (որպէս ղարդակարար ղարեւ- անք ղուլլալ տա, քան ղարդակարարութեան) : Կուրկարարութիւնը տեղի ունեցաւ ատուան դէմ — եւ Խորէն փորձիկ մը պայթեցաւ, ճիւղիւր հա- մար օրեկանայ միջամտանութիւնը : Օրեկանայ միջամտանութիւնը իր հարուլէն 310, եւ ոչ թէ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգալ Գ. էր)

ՊԵՏՐՈՒ ԱՐԱՄԱՆԱՆ

(Իր ծննդավայր հայրենասիրական առթիւ)

Ա.

Մենք Արտաւազգի օրերէն — որ ըստ յոյն պատմադէր Պուլարազի հայ բնին հինարեւելեան երգած — շատ մը գերասաններ պայտաւորուած — ցած են ազգային թաղերը, բայց ոչ մէկն անոնց — չէ յաղագհ է իր վրայ թափեցել Արամանի չափ

Բացառիկ տաղանդ մենք էր ան, միւսներէն տարբեր խորով, որ մեզի խորհրդածութեանս ա — նապառ նեթէ կը մտաւարարէր: Միտքը կը բերեմ այս վերջին լինածսանէն հայ բնին տաղերուն հայրը, Արամանին, մէկը միւսէն վարպետ, հոյս — կապ, ու հարցումը կը կէտայ չորհուրէս — ինչն է որ կը յաւանդէ Արամանին շահանգը:

Չուզակէի մը որեւէ տաղանդը կը հետ, ինչպէս է դիտարան վարպետ Փափաղանի, շատ պիտի դիտարանէր հարցին լուծումը:

Սովորիկ սանը եղած է այն չափազանց տարուստասաններէ մէկը, որ ամէնէն սակի լինելուցուցած է Արամանին Արդի մասնակցութեանը կը միտաւարարին անձեռնարկներէն հաշտարանէ յաւաքիմիոսիան հարցին մը, որ անհամեմատորէն կը դերապաշտէ ուսումնական Բուսական — ներու արտեսներ լուծումները: Գորիկ բախումը է չէ թիւնով հիշեցանկ հարու լոյսի ցայտաղբիւրի մէջ, դուռն այս անէն սակի նորացումն է բերեցողացած, երեւել շարժականորէ պատասխանի վրայ (Երեւթիս վարպետ), հայ բնին փառք պատգանդի երեւելի կերպ:

Իտապիկ որեւորեանի արժանատու աշակերտը, Փափաղանի, օտարուտ արտատուր ինչուրեք թիւումը մը, Շէշգաիիկի հերոսները ներկայացու — ցած է զարմաթիւն լեզուներով, Պոլիս, Իտալիա, Սերասա, Լիբիանայի և Թուրքիոյ բոլոր զարմար գաղափարներն մէջ եւ հուզող դարձան զարմար — տեղի զարմանանքներով: Բաղադրականներն կը մը արդի է ուրեմն հայ բնին երկու ժառանգանքներն միմեկն:

Վարձար Փափաղանի խաղը դիտելով, կը հիմնադրուի իր անհատական մէջ կը վերակենդանանայ Արամանի դիմապատկերը: Բամբ ձայն մը, մերթ քայքայ ու մերթ մարտաւառ լեւերով, վայելելով եւ ներշնչական շարժումները, արժանապատիւ ներգալիսանք էր խորէն ցոյցանալու իր հը — բարձրանալով բոցերէն անկարմիր մը ծիւղէն, որ փոթորիկի կը յարուցանէ զարմութիւններու հողեւորներն մէջ:

Խոտովայոյ խոճմանից մը մտղէն, կը հնուտ հանգչայնորէ բերեցողացուող, զուգէ սակի նոր — քաղաքացիներէ զինելը դիտելով Արամանի, մը — նախաժող այն ինչպանական ոգին, որ, կրանի, մեծադուր համարը կը կապէր իր խաղաղութեան: Փոփոխութիւն կը եղած է Արամանին, ինչպէս բոլոր ճիւղերն արտեսանողներէն, — հանցանք է մարդիկ զինելով, միւս կողմէ ան — ցած է խոր հանգիստութիւններ, տեսած է զի — շախմատ շախմատները մատուցի մարտը, միւս — տաղը այն աղիւսիցով թշուառութիւնը, որ ճակա — տարաբան զիւր մը պիտի խաղար զերգայուն դե — րասանին կեանքից վրայ:

Աշխարհի ծնե 1849 Բուսականի, Պոլսոյ Ղա — րաթիւր թաղը, մտնուի օրերէն դերասանութեան անունը կը բողաղաւորէ իր մէջ: Հայրը զինքը սահմանում էր մասնագործութեան, բայց Ա — դամանի կը նախընտրէ յանձնարողներուն պատկերը գծել: Տոմարապետութեան այ զիր շինարար իրեն, ապագայ դերասանը խոյս կուտայ զգուշ քնն, կը ծանոթանայ Վերիւսիան թաղաւոր — նէի կողմանցներուն, որ կը մէջ կ'արձակեն արու — ռուսներ հուրը: Վերիւսիան, հայրը ստիկ կուտայ ցաղիկն թախանայններուն առէն, եւ թոյլ կու — տայ որ քննի նուերկը:

Տասնութիւն տարեկան էր, 1866 Նոյեմբեր 19-ին, կըր անպիկ անցած Օրթախալի մէջ կըր կը բարձրանար Վերիւսի մէջ Աշխարհալուրէ դերով: Թուս թերթը մը հետեւեալ կերպով կը պատմէ հայ ողորդողիկ դերասանին անեանի տաղիկ ներկայ —

«Ամբողջ ինքը կը կայտարար շարժումներէ մը եւ երկու քառուոր մէջ, բայց անկար խոճմանքի կը պայտաւորար իր զինք: Գինիւր ու ցերեկ, այդ երկու քառուոր կ'արտասանար ձայնի ու լեւորի ա — մէկ տեսակ փոփոխութիւններով, եւ ընկելը շարժու — մանք կը կատարող զանազան դիրքերով, այն աս — տիւնան յառուստանալով չէր այդ պտիկի զերը, որ ներկայացումն իրիկուրէ մեծ յաղորդութիւն կ'ունենար»:

Արամանի կերպի Արեւելեանի եւ Նաւորի թաղաւորներէ մէջ, 1866 — 1867 չընթաններ, շատ կարեւոր դերակող, 1869ին դիրքը կը տես — նենք Կովկասի մեծ Ժողովական խորհուրէ հետ, բայց շատ չանցած կը հարկադրուի վերադառնալ Պոլիս: Փերայի մեծ հրդեհի փնայացած էր իր նոր կայտանները, հայրը կը մեռնէ արտիկ ցաղէն, ոչ մէկ մասնակցութիւն կ'ունենար Պարսկոյն:

ՊԱՏԵՐԱՄԱՆ ԼԵՈՒՆԵՐՈՒ ՄԵՋ

Սօսեփը Մարքիթովի

Ոչ մէկ պատկեր այնքան ուժգին տպաւոր — ուած է իմ յիշողութեան մէջ որքան Սօսեփը Մարքիթովիի եղբարեան մահը: Փրէկտիկէն զէպի Պէլիփովիի աստղա պատմութեան ճամբուն վրայ:

Բարեկամացած էինք Փրէկտիկէի կեդրոնա — կան արձաններին մէջ, ուր ստէյ կ'երթայի, ուն — կընդդիմ: Համար արեւելեան եղանակները: Մար — քիթովիյր պարթեւաւստակ Մոսկովիկէն զին էր, չէի եւ թիւս մայրկող: Անոր հաղուածքն ու կեցողութիւնը ինձ կը յիշեցնէին ծովափները: Զայն Trelawny կը կոչէի: Եր խնար, երբ անոր կը բա — ցարէրէ թէ ով էր Trelawny: Մեր բարեկամու — թիւնը յաւերճացնելու համար յուսանակարուած է — ինչ դիտարի Փրէկտիկէի յուսանակարէն տան առ — լել, ուր կը ընակէի: Մեր ծանոթութեան օրը ան — սովոր ազմուկ մը փրթիւր էր հրապարակին մէջ: Ժողովուրդի խոսնակը կը յարակից փողոցներէ, զերպողըրուած վիճակի մը ճամբան, որ Վազուֆի վրայով կ'երկարէ զգուի Պրէկտիկէն եւ զգուի Փրէ — կտի: Երբանցիկներն մէջ էր: Անի յետ ասոր մարտաւար խոյրը անհայտարարի կ'անցնէին կեդ — րոնական ճամբէն, անհայտարարիկ ժուր մը կա — րուցանելով: Եռուկայապէս ազգային դոտը կը ծածանար ինքնաշարժներուն յաւաքումսին վրայ: Ժողովուրդը, յուզումն կը դրէր բարձրան — ցուի: Լուսանակարէն կ'երեւ, երբանկութեան ար — ցունները կը թափէր: Անոր ցուն էին իր երկու ձիւկները, որոնք կ'առնէին Կիւրմաններ, բայց երբեք չէին արտայայտուէր մը մասին:

Տաղի Միխայիլովի զօգրեւէն էին, որոնք ամսներէ ի մեր մեր կողմէն կը պաշտպանէր — պատմաբաններուն դէմ: Անոնք կը կողմէն պոստե — լանք նաեւ կըր լինային թնդանթանկութեան իմ խումբս, մէկնեկով իրարմիջ Ռուսական Ռուսական համարայ ինչուս զգուի վիճակաւ, խորտակելու համար պաշտպան այն արտայայտի շինքի մը, որ երբանկութեան օրէ ի մեր կը ծանար խոյրիկ մեր դիմակից իրականութեան օրհասական դիմադրու — թիւնը: Այդ առթիւ, երբ որ երեք զինք շարու — նակ կուտեցանք համայնայնար պատմաբաններուն դէմ, յաղորդելով ցրուի զանոնք: Տեղեկացանք որ իրեն, այսինքն Ժողով Պարս, անձուր կը վա — ճէր արեւմտիկ արտայայտի: Դիմակից վիճակէն իմ շինքակալ բոլոր զինքներ, որոնք կ'երկարէին միմեկն հետաւոր լեւերուն յալեցելը, կրակի էր Կուրիկէ մէջ էին: Այս անտարար որբերով միւս կը զաւանդար եր զինքը կ'ընկեր: Այս սովորական լուծումը կը սկսէին արտուրդն ունայն անդաւորի միջոցներն մէջ, Տրիւսն դիտարի անիւրուն երկայն — թը:

Սօսեփը Մարքիթովիյը (անունն ու մականուն — քը իր իսկական անունն ու մականունն էին), Զա — քի Միխայիլովիի հաստատուող գիտութիւնն էր: Անոր ռուսական իր ուշմանութեան ու անիւրին ցարեթիւնը՝ զայն իտալական եւ սերբոյսիւր Ե — րասու հաղորդակցութեան մէջ դնող ստեղծն — ցուի որդուած էին: Անոր համար էր որ Մարքիթ — ովի ստէյ կը հետաւոր Փրէկտիկէին: Կերթար լուծում — Վազուի, Պրիկտիկ, Փիւնիս, Փրէկտիկ, Մէլիւն, Պիլիփովի, ու երբանց այ միմեկն Ռ —

Օրթախալի թաղաւորները, 1872 — 1873 տարիներուն, երբանկի պատեհութիւն մը կըրծա — յէ Արամանին: Մէկ կողմէ, Երեւթի Պալեսնի հե — լուսն ցաղախանցը, միւս կողմէ նախապես Թու — սինեանի աղբջուրի թիւնը երեւոտար դերասանի վրայ, բարեբար զիւր մը կը կողմայ իր արուեստի մականուն մէջ:

Պրաքայան զբաղեւ շրանի Աստուր, այս — պէս կը նկարագրէ Հանքանի արուեստագետին արտասանած «Եւրպիւսիւսի Գործարարը»:

«Արամանի Հանքանիի ծնունդիկ զուլուս մը լե — ներ էր ինչպէսին: Ճնրակ մաքր օրերէ ծնո — թիւնի վրայ կ'երկարէր դիտարկել: Լուսնիլեանն արանցը ժողովի փնիկը կը արժանի թիւնիկը ծագի պէս կ'երկարար իր նուրը: Թուս ի վրայ: Երբանկի պիւնիւր ու ծնրակի յօնքերը իր օտարի, տառապանքին դէման վրայ, մաքրուել ու ժողո — րէի հետ, քաղերկրէն կ'իւրան, մնացած այն միմեկն որ թախանայնին վրայ տեղացած էր թիւ — անամ Փարիկի Արշաւաններուն մէկ պտուր ու — արանին մէջ: Գործարար յառուի կողմ զուս — ար կուտէ աստիպան մը բարձի մը կ'արած էր կըրկանայնով նորոգումս: Կիւրախի մէջ մեռն — քը իր անքի մը միւսով օրին ինչ շարժումները գծ — լով կ'երկարանար իր ծառերէն: Մերթ նուս — րուն ու մերթ գոտարող իր ձայնին ինչէնքներ, իր արտայայտիչ ու ճուր իմաստակին միացած, պատմաւանդիկը ցատկու զարթոնի նկարագրէր կ'ուրուարդէին Հոյրանական խորունկ ճշու — թեանը»:

(Մանգիսլալ յաղորդող)

ԱՐԱՄ ՊԵՏՐՈՒՆԱՆ

մէջէ, ուր գերմանական սոյներ կը պոստիկը: Իրարայ ալ կը զերեկն Սօսեփը: Նախ՝ էր հասակին զիջեցողութեան եւ ուսուրան լալուն — թեան համար, ապա՝ էր զէմքէն արտադրող սու — նական հմայքին համար: Իր հաստատութեան օր — քը զայնք էր միմեկն Պիլիփովիի, ներկայանալու համար տեղական իտալական հրամանատարու — թեան: Փրէկտիկէն Պիլիփովիի երթուր տաս — ինն կարգի ցաղախան կ'ընթացէր: Վերադար — մին՝ կարեւր էին իր ճամբան կարճ հրացանի և ձուրթներէ մը վերջ: Գրտակարի թիւր էին աղէն եւ ձախէն, բոներ էին զայն, եւ ատարկուած ի — րենց թաքացանցները: Գինքային զատակարար — թիւն մը մասնակցած ամէնէն արտայայտիկին զաւա — րարուած էր Սօսեփը Մարքիթովիյը: Նախ զայն խալեք էին, ապա մարմինը ծծիկէն էին զարիւ — ղով: Կրակ տալով:

Գանի մը որ վերջ անոր ածխացած կողակը դը — անաք Փրէկտիկէի այն արձանանիկ օսու՝ որ հա — զիւ շինուեցի մը հետո: Է տուններուն անդրոնք — իննէն, Պիլիփովիի ուղղութիւնամբ: Մարմինը կը հանդիպէ սեպանմե: Ժայռի մը ստորոգող: Գորիկ կողմը զալուն էր թիւր էին, որուն սեւ կոթիկն մայրը թեկնաբան թուրիկի կապար կ'ուտըր կը պատմէր զի ինչու հաւանաւ զապառուարուած էր Սօսեփը: Այսպէս սեպու: Սօսեփը Մարքիթովի — յը, կ'երակի օր մը, երբ կը ցանաթմանայ կ'երեւ հաղար ցարեւոր մէջ աղիկի զաւակ մը աշխարհ կը թիւրէ, Վազուֆի թաղաւորային ողորդին հիւղիւրէն մէկուն մէջ:

Միւսմեծ

ԱՐԱՄԱՆՍ ՄԱՐԿԵԱՆ

ՄԻՏՖ ԵՒ ԱՐՈՒԽՍ

ՏԱՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻԿՆԵՐ

Եղիպտոսի մեր պայտաւորակը, Վեուսանքը, այս խորագրով խմբագրական մը է՛լ, եւ զերէն կարգը մը վերջեր քոթը սիրու կը պտուրներ բոլոր: Գաղտնիքներն մէջ, Հոգի, որունը համար շունչ կը փնտրէ Վեուսանք, տարիներէ ի վեր:

Խօսքը տանք և Վեուսանք զին, ամփոփելով Սեպու: Սին խմբագրականը:

«Իր լեզուն մոխրանալուն օրորող հայ մը, որ ստանալակար տեղ մը կը գրաւէ մեր ցաղաքա — կան զբաղականութեան մէջ եւ որ մշակուած միտք մը Եւրոպայ մշակուած լեզու մը ունի, սովորիկ մը կը դէր ծնող՝ անձնական համակարգ մը մէջ»:

«Հայ լեզուն զերեւոյս համար՝ կը օրտնէի բոլոր անոնք, — կ'ընէր զեւթե իսլամական օրն — նայի, — որոնք Հայերէն ինչեանայով հանդերձ հայերէն կը գրեն: Այս արտաճումն զերծ մնալու համար՝ ապագային տառիկն զալուրու եւ կ'ը — լայն: Իր հրամանագրէն — Հայերէն կ'երան զիւր անոնք միմեկն, որոնք Արշալուսին, Վարդանանի, Լազիկեանի, Զարգաթեանի չափ հայերէն՝ զի — տան»:

Մենք համակարգը չէ ուզած այս ցանկիկ վր — աստ անցնելն անունները նաեւ: Բազմապատիկի, Հիւրմուրի կամ Արշալուսինի, թեղաւորանք արտա — ծուածն ցանի մը հոգիի զուլուր փրկելու մասա — հաղորդամբ...:

Բարեկամութիւն է, որ Վեուսանքի մը հետաւոր սպառնալու մը մը է միւս, վառնիկ, հա — կառակ իտալականի, թերեւս զգուի երկու — եւ երբ հոգի միմեկն փրկուային կ'արեւմտ լուսն ընդ — նանոր արտաճումնէն:

Սեպան եթէ մեր լեզուն պիտի շարժանկինք զիւր մայրան, ինչպէս կը գրեն հիմա մեր հըս — պարսկան խոյտարակ, ուղիկորայն զգրիկները, և հրամանագրէն մը իր քաղերար զգուի պիտի հա — տարէր անհայտան: Այլեւս միմեկն անհայտան — թեան էր վառնուր չէ, որ կը սպառնայ մեր ցաղա — յիկ բարեբան, այլ ինչպէսպանցութեան, օրէնք կանոն չանձնարու այն օրով, տխուր, անբար — զերիկ յանձնարութիւն, որուն զուրկն ու դերակա — տարիներն ենք միտամանակ, երեսուն այսցան տարիներէ ի վեր: Երբեք զիւր, թէ ո՛ր վերջա — պէս կ'աղա պիտի առնէ այն ամբականան հանգանք, որ լեզուի նախնայ մը չէ միւս, այլ ողիկ, մա — կույնիկի եւ ցաղաքակրթութեան նախնայ մը: Երբ — անք երբ կողմ կը նախանի, ամէն բան կը նա — հանիէ:

Երբ մեր ժողովուրդը կ'արարէ իր հայրենի հողին վրայ, մեր լեզուն էութեան մէջ դորա — րէն էր թիւկ հասարակ: Օտարաբանութիւնները, այսինքն Թուրք, Քուրդ, Պարսիկն ու Եւրոպան, չէին կըրցած ապաւակ, արձանայ մեր զոյգ քաղ — քանիւրան շարապատմութիւն: Եւրահայտական, օտար քառերն ու աստիւթները, ինքնարկուելով թիւկ հասարակ շարաքան, ու մշտապէս աղիւսն — թեան, զերթէ աղաքայնացած, չալացած էին:

Հիմա վառնող կեան հասած է մեր դուր եւ կը պառնայ մեր լեզունի էութեանը միմեկն տարբեր նուսանայ, և արկայնաւոր դարձած է կուրուր, — և Թուրք, Քուրդը, Եւրոպան եւ Ամերիկան:

ՊՈՒՏՈՒՄ ՄԻՆՈՂ

ԱՅՌՈՄԱՒԱՆ (?)

Այսպիսի ամենապարզաբար երկիրը: Հայաստանն է ներկայիս
Հայաստանը Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն ...
Երևանը, այսօր, ասորսի կ'ազդէ բոլոր երկրներուն ...

Մեծէն փողոցը, բոլորը գտնեն անոր անունը
Երևան, Աթոմական թիւ 1:
Վերջապէս, երկնապար զիսց մեր վրայ: Հո, միշտ ծառ — վրէժ մնայր էջինը այստեղուս: ...

Մեծն Տիգրանի, Այստեղական Արտաշէսի, Տրդատի Համարը, Աթոմական փողոցը տեղաւած է Հայաստանի մէջ:

Արտիկան Պոլստուրի ծննդավայր Գանգեքի շրջանը, Երասխանի Համար այդ Հայրենացուն մարտուն կարգը:

Գանդաւաճ Թուրքը, որ Պոլսոյ մէջ, ցարտած եղիկողոսի մը մօրուքէն բռնած — ցարտիւրեց թիւ 1-ը իրաւունքի իր խաղցէն, որ իր զուարճանայ ափ մը տեղէն ու անպարտաւան Հայ Ժողովուրդին հետ, այսօր թիւ 1-ին բռնած մը պէս իր զոյգը իր զոյգը Հայաստանի մէջ իր ղէմը տեղաւած անասուն զինարանէն:

Ձեմ գիտեր, Ո՛ր Միտեցիներ ինչ նկատումով Հայաստանի մէջ Հիմնած է զայն, ենթադրելով որ լուրը ճիշդ ըլլայ:

Կրնէի, առաւ ընդ եւ երկտարականութիւն իր եղիւր մը Հայրենիքին մէջ: Անշուշտ եւ լաւ — լաւ տեղը:

Դարապաշտ ու Նախիւրեանը եւ Կարոյ զեռ — չեղէն ետքն իսկ, Գանգեքի, Ձեմեքի եւ Ար — տայի շրջանային ալ արդարածն ու, որպէսզի կողմէն եւ զիւրապար երկիրը մը դառնաւ Հայաստանը:

Հայաստան եւ Հայաստան, Հայաստանի կուրծքէն կախուած, արքայական այս մեծ պատմականին Համար:

Ի՞նչ երազները իր Հիւսնն անոր վրայ:

— Տեսաւ, որքան ի պատուի է մեր Ո՛ր Հայաստանը: Տե՛ղ իր պակէթը Ռուսիոյ մէջ, բայց սղորդեր. ամենապար Հայրը, Հայրեր այրանքն իր սղորդ, որ մեզ մասնաւորապէս թուրքին ղէմ պատկանելու Համար կանգնած է Աթոմական փողոցը, հակա՛ ծախելու ենթադրուելով:

Անշուշտ: Հայաստան ուրիշ ինչ մտածողութիւն

Ի՞նչ ինչն՞ մ'պիտի նպատակաւորուի այն ճշդը զիսկաներին, վիշտներին, օթներին եւ պիւր — ճանքներին, որոնք Հայ անուան եւ անտաղդին զորովը իր կրնէ:

Պիտի դառնան առաջ ու փոշի եւ դար մըլերը անհետ պիտի կորստին:

Ինչ որ պիտի յարաւորուի՞ Հոս ու Հոն ճանչցող Հայ մամուլին բերքն է կրկին Միամեծը, որ մեծ դժուարութիւններով իր դառնայ եւ որուն մեկանը միշտ ցամքելու վրանդին տակ իր դառնուի:

պիտի մզէր հեկայ ուռուական պիտուքները, Աթոմական մը անկելու: Երեսներ կուշտին ...

Սակայն եւ, այս արդիւն մէջ, Թուրքին միամտութեամբ վրայ իր հիւսած:

Հայ իրաւունքը մարտունք քանուած՝ աշակցե — ցաւ կարծիք քանակին եւ ինկաւ ծուղակի մէջ: Հայաստանի յարանգ ապուստանին փոքնելով կարծիքը:

Եթէ ինչը ունենար, ոչ միայն Կարոյ պիտի չզոյգէր Հայաստանին, այլիւ Վանն ու Կարենը, Նոխիսկ Սեբաստիան պիտի կցէր Անոր, որովք պատեհելով իր ապագայի իր երկիրը:

Բայց Թուրքը, ծնորդ դիւանագէտն, մօրու — էր երկնցուց Ռուի կզակին տակ:

Հիմա, Մէ՛հմէտ փեւիլմանն մօրուքը բռն — կած՝ չեղէն ալ աջացանք մէջ է բռնուած: ...

Սե Գարաշատ երազները իր Հիւսն, չիլուխը բերին, կոնակը տուած տեղիկանն տարարեն — բուն:

Գ. ՊԵՏՈՒՆ

Ո՛ր ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿ ԺԱՆԱՊԱՐԶԻ

Ե՛րգ իմ, մեմք մեզմեք մեզ հետ ամիսուն ձմաւապի փշտո, ամառային դժուար, Անցածը փորձութեամբ մեմք ամիսը կ'աւարտը, Ռուսի Գարեբաթ Գանի՛ առաջար:

Ե՛րգ իմ, մեմք մեզմեք մեզ հետ ամիսուն: Մեր Գանիքի՛ մահեր, արցունք ու անք ...

Կարունամ կ'անք, բաւական կարտ, ու մարդիկ, մարդիկ, մարդիկ քանակ, Բարսեղներ խտրած, վարդեր արիւնք ...

Մեր Գանիքի՛ մահեր, արցունք ու անք: Հայրենեաց սերմ ի վառում մեր սրտում ...

Եւ ապուկած աչք սրտում անք, Դու եւ զոր՞ը ցարգեղիք ինքում ...

Անքը ի մեր աչքին, ցայծա՛ն՝ առաջը մեր: Արդե՛ն Մայիլն է մեր Սարգսեանի ...

Գարունն է Գայունը մեր լայն գայունքով. Ե՛րգ, սրտս ահա ինքում է կրկին Հազար յայդարով ու երազմով ...

Արդե՛ն Մայիլն է մեր յայդարակն: Եւ եւ ցայիք յայն անտառումս թափանցումս իմ բզգում թիւնքին, Նա իմ մեր Բարսեղ յայտին է տանում ...

Միտում է աչքի եւ անքի բերին:

Ե՛րգ իմ, յայդարի յայն անտառումս ...

ԳՐԱԿԱՆ ԲՈՐԱՆԵ

(Սպաննուած վերջին պատերազմին մէջ)

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՔՐԱՅ, ծաղկաւար Հելլէն բաշտանքներին, թուրք, Վազգէն Եսայիան, 250 Երգը Հասարի Բ, Եսայ Երգի, Արքէն: ԳԵՆԱԿԱՆ ՅՈՒՇԵՆ, Երազարեան Երգ: Ս. Մեղրեանի: 200 էր: Դիւնի Հեղինակին՝ Լալ — ունին Հայոց կեդեցին, Իրան:

ԵՐԱՅԱՆԻ ԲԵՐԲԹՈՂ

ԱՆԻՆ ԵՄԱՌԻԵՏԱԻ

(ՊԱՏՄԱՒԱՆ ՎԵՐ, 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՆ ԿՈՒՄԱՆՈՒՄԸ

ԻՌ.

ՅԱՆԱՆԸ ԿԸ ՀԵՃԷ

Կամայ կամայ մտնողը պատին եւ կրթնեցաւ. անոր: Շնորհաբանքը ծանր էր, աչքերը մոլե — ղին, իսկ զոյգը զարմարին: Իրեն յայտնա կը թուէր, թէ իրեն ինքն Յովսէփն — Մամաթ Թա — դարձած, որ մամուլակ մը իր ձեռքին խաղալիք դառնալը էր, որպէսզիս պիտաները հազա՛մ — ձեռքը կ'երկնցնէր իր զիւնէ յայտնակելու երե — ակապական թաղը:

Վեստ Սարգիս ձեռքը զլուրի արարեւ եւ ա — մար մը բունը կարծելով այդ անդոյ թաղը՝ Հեղ — նորէն զոյգը:

— Թուրքաւոր թաղաւոր, Հեռու իմեմէ, Հե — առւ: Ինչու՞ դուն նորէն իր ձագին աւ թաղին, որուն արժանի չէիր:

Խոսքը կ'առաւ մնաց Վեստ Սարգիսի բերին

մէջ: Տեսաւ, թէ ինչպիսի մեմք կողմ իր զոյգերը իր յարձակին վրան եւ ինչպիսի կ'ուզէին զինք: Զարգեաւած ալ ու ձագ նայեցաւ եւ պատին կախուած սուրը տեսնելով, վաղեք ու վերջուց զայն եւ յարձակեցաւ իր զոյգերուն վրայ:

Այլ միջոցի կամայ մը բացողուն դուռը, մարդ մը ներս մտաւ եւ ահաբեկ կանգնեցաւ սե — մին վրայ:

Վեստ Սարգիս կայանիկ արագութեամբ յարձակեցաւ անոր վրայ եւ սուրը միեւնով անոր կուրծքը զոտաց:

— Մեռեր երկրորդ անգամ, անիծեալ Յով — ճաննաւ — Մամաթ, թուրքաւոր թաղաւոր:

— Օ՛հ, սպաննցիր զին, իշխան, իղիւնք ըլ — լաւ յաւիտեան, ձայնք իր քրանն մէջ թաւալող մարդը եւ փնջ իր վերինը շունը:

Վեստ Սարգիս ցնցեցաւ: Զանչուաւ այդ ձայնը: Թի՛ւ պատմեաւ:

Մեմքանեմ — Մմաթ թաղաւոր թէ ուրիշ մը ...

Վեստ Սարգիս նայեցաւ իր այս նոր զոհին եւ ասորապէէն ցարգած մնաց:

Անիւն տարածուած էր իր հաւատարիմ ծառայ — ին՝ Եղոյի արիւնաթափանքի դիմեր:

Կրկին լուսնցաւ որոտումի ձայնը եւ զորքե — ցուց Անի լքակալը: Իսկ Վեստ Սարգիս զեւ խելապար պէս կանգնած էր Եղոյի դիմակին մօտ — ին:

ԱՆԻՆ ԿՈՒՄԱՆՈՒՄԸ

Մանր, արձաւարից արարին անցած էին: Բերկաթիւ 1064 տարին էր:

Միջուկն Հայաստանի ընդլայնումը ուրախ էր

(94)

ԲԱՐԴԱՆ ԱՅՆԱՆԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍԻՐԸ

ՄԵՐ ԸՍՈՒԾԸ ՈՒՐԻՇ ԲԱՆ Ե

Իր առաջին յօդուածով, ընդեր Վրացեան Կր. յայտարարել, առանց վերադարձութեան և « Խնայարարութեան, լրագրական մեկի ևս ինքուի տեսակետով, « Ըմտնով բէ լիւրտուի եւ այ միայն շատեր չեն տեսնում - կարծաւանդութեան արդիւնք, բնութեւ - այլ նույնիկ կը գտնուի, որ ատենայն պայմաններու ք մէջ, կարելի էր աշխարհի մի անկիւնում « Եւրոպայի տնտեսական քաղաքէ, - իսկական աւերի հոմ է. (Հայրենիք օրաթիւր, 15 Սեպտ.) »

Ճիշդ այստեղի է մեր եւ Իր տեսակէտներուն հիմնական տարբերութիւնը :

Օրդաւոր 21ի խմբագրականով, ըսել կ'ու - ղէնք :

1. - Գաւառական - իշտու տարի առաջ, զար - տասնամիակն ապաստանած ժողովականներէն շատեր քաղին թափփփած յօդուածագրութեան, լրագրութեան դասընթացք մէջ, որ աւելորդ կը դարձնէ մինչեւ, այսօր ք :

2. - « Ե՞թէ քաղաքականներ կատարուած են վերջին 20 - 30 տարիներու ընթացքի, այդ ալ Կը պարտեցին դուրսէն զայան տարբերու ք :

3. - Այսօր Կը գտնուիք անկիւնայարարի մը առջեւ, ուր « Եվրոպայի ալ մար պատերի մը Կը պարզուի ք աշխարհուն առջեւ : Միջակէն ալ մար լիւրտուի թէ մտցով ք :

4. - « Երբ այսպէս շարունակուի, շատ ան - ցած պիտի գտնուինք համարարողի մը առջեւ : Անխորտակի, անգործակալի աւերներով ք :

5. - Անգործակալի՝ անոր համար որ, հետեւեալ Կը ծաղկանայ երեւոյթներ շարեւեր եւ զորոյ - նատարանով ք չեն համարի պատկանեալ համար - մատուցութեամբ : Այլ մամուլամբ պատրաստու - րեալու ք :

Բացարարութեան Կը կարօտե՞ն այս հաստա - տունները : Առաջին անգամ է որ Կը խօսիք այս ինքուիթեանց մասին : Մեր միւս պաշտօնակից - ներն ալ յամայն չեն բերեր այս վէրքերը : Նոյն ինքն ընկեր Ս. Վրացեան չէ՞ խօսած, չէ՞ դրած այս մասին, քաղաքական արդիւնքով ք :

Խնայարարութեան որ նախորդութիւնն կ'ը - րաղեցինք թէ մենք անտեսել կամ թերազան - տան ենք Հայկական Արտասահմանի մէջ կատար - ւած փայլուն, քաղաքագիտական նուաճումները ք :

Ինչո՞ւ մերի կը ինչեղե՞ գրական անդառա - նեն բերել, հեղինակներու անուններով եւ ուրիշ անդառա՞նութիւններով, երբ մենք տակաւին չէինք խօսած գրական ճակատի մասին ք :

Եւ ինչո՞ւ Երեւան կը զղէ՞ մեզ, « Երեւանի աւերքն տեսնուի » ձառար, երբ զիստ Կը թերեւ ոչ մէկ թերթ այնքան պայքարած է - եւ պիտի պայքարէ - այդ աւերին դէմ, որքան Յեառաջին : Մեր ըսածն ուրիշ լսող է : Մանր հոգ մըն է որ Կը զբաղեցնէ մեր միտքը, ի տես, այո՞, անկեր - պարան եւ թափփփած լրագրութեան մը ք :

Անհրաժեշտ չէ մանրաբերկիւր ուսումնասիրու - րութիւնը կատարել, հաստատուի. ձառար այս որ - քերութիւններ, քրիստոսի թէ Սեփեղիայի մէջ ք :

Գարացած նախադասութիւններու, տեղուր - թեան կամ ազգայնութեան հետեւեալ չեն լրա - զգական այս բարբեր որ Կը իրենի անթերիայն մատուցին մեծ մասին մէջ, ընտանեկան իշխա - տարան վերածուելով թերթի : Յաճախ զերազանցե - լով Պոլսի երեւոյթն լրագրութիւնը ք :

Իրերն անկիւնի իստարեւ, ընկեր Վրացեան ինչ ալ չէ՞ տուտայե՞ն ի տես այդ անկերութեան եւ թափփփած լրագրութեան ք :

Անքն որ չէ՞ կարգար այս կամ այն հասանքի, խմբագրութեան, քարաքի կամ հաստանքի թեր - թերք՝ անտեսել չարաքորութեամբ եւ բարբարոս չարեղեղով ք :

Նոյնը եւ այստեղ եւ ամէն տեղ ք Եւ օրք օր ա - ւելի պիտի ք :

Մեր ըսածը շատ պարզ է - Ընդունա՞լ, քա - ռիկական տարբեր ժողովականներ թերեւ մինչեւ որոշ տեղ մը ք :

Յամբարանը, կամ մարտի ալլ քարացած իրերն որքան քան չեն փոքրել, թերեւթիւնն - քը քարաքորու, փաստակը քարաքորու, նոր յուսանդութիւններ կատարելու ձառար : Անքն մարդ կը դիտարարուի կ'ընթաց ք :

ԴԱՅԵԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ
ՓԵՐԻՉԻՆ ՍԵՂ

Շարաթ զիւր Գարիկի Երբ թաղամասի քա - ղապատութեան քարէ լիւրտուի, իստակ բազ - մութեամբ : Մատարականը ու բանուորը, հին սե - րունքի հաստատուի ծնունդին, ու նոր նախադի - ք խանդավառ երիտասարդը, եկած էին տանելու իր Դաշնակցութեան Օրը եւ իստակ տար յու - տարէն, առաջ խօսքը - Գաղափարիկ պատմութեան եւ հայրենիքի դաշնակցութեան Գաղափարիկ ու պա - քարիկ այստեղեան դէմ : Նոր յուր եւ ուր տանալով դիմադրելու ձառար ամէն կարգի փորձութեանց : Չգալ որ լրտու ու անցիկ քաղաքական մը չէ պարթաւարհիկ հայութիւնը, Անա թէ ինչու, ք - մէն տարի եւ ամէն տեղ, անհամար քաղաքական - քիւր կուգան հաղորդելու Դաշնակցութեան պայ - ծառ եւ անխախտ հաստատուի ք :

Օրդուն նախադարձ, ընկեր Գ. Բայլային ներկաները յոտնիկ յարգանքի հարկերը հին ու նոր նախադարձին, ալ յաւան կորստուած հե - րունքները, կամ քարաքորութիւնը մէջ առաջադի - քութիւններու եւ ամէն դաւանանքի հայրենակցութե - ան իշխաւանքին : Եթեւոր իր այսօր այդ հերոսներն Կը կ'ընկնէ զարմանք Վեցերորդ յուր տուր ք - նոյնը, որ մենք քաղաքի ինչու, որպէս ինչ արդի - Կէ, արդի հայ ժողովուրդը, իր սեփական հայ - րենիքին մէջ : Հայ ժողովուրդիկ պատմութեան հերոսական լրտուի, 2. Ե. Դաշնակցութեան պատմութեան մէջ, եւ անոր որ Կը հարուած են Դաշնակցութեանը, Կը հարուած են հայ ժող - վուրդը : Կարելի է քաղաքի մէջ Կը ծաղկուի ք :

Դիմադրութեան քաղաքի ալ ծաղի էր : Մուրաքանքի իր երկու երեւոյթով - ծանկնտ տես - նել ք եւ Եւսանքի մանր ք - հանքի միջոցով ք ստեղծել, Օրդարը, տակաւին թաղարիկ, Կը ծաղկի մշակութան, անշուշտ լուսադրե - րիկի տալ մեղի յաւանքիկան ք :

Օրդուն քանախօսը, ընկեր Հրանտ Մամուկ, փաստարկ հաւով որ պարզեց հայ ժողովուրդի ա - զատանակն ձգտումները 1375ին ի վեր : Եւսանիկ տեսնելով զիմ կիլիկիան պատմական երեւի ք բա - ւերը չեն, ոչ ալ կարօտ երեւի ք քարաքորու կանչելու : Ան կը բերէ մեր ժողովուրդին ապառ ու խաղաղ ապրելու խոր ցանկութիւնն եւ որ Կը հնչէ մինչեւ այսօր իրերն արձագանքող նոյնքան եւ - հրաշքուն պահանջի մը : Ուղեցին Դիւիկ Հայուն ան - կառաւարդ քաղաքաբար, ուղեցին Դիւիկ խոր ա - զատանակն երաշխեց մինչեւ 1878, երբ քարաք - րան մեծ ստացան Կը երաշխեց, մինչեւ 1890, 2. Ե. Դաշնակցութեան ծնունդը, երբ կաղաքիկ - պրկանք եւ բանաւեւի քը վերածուեցաւ : քաղ - տութեան իրաւունքը, իրերն Հայկական Դառն : Երբորդիկ բարբարոսականացի հնչող ծաղիկ, Հայոց ինքնիւր արձագանքող ըրտուն որդի են - ցաւ : սահմանին անդին եւ Կուլիստեան քաղաք - իստմը դուր քարաքորացեալ Արատութիւն թը - քաւախատանին հրեղէն տուտուր ք :

Հայուն նշանաբանը եղաւ այլեւս Վառ կամ պատմութեան եւ Դաշնակցութեան անոր դրօշա - րիկ : Մատուցին մինչեւ Դաշնաբար, Երբարեւի մին - չեւ 1915ի մեծ Երեւոյ տեսանք դրօշաբանքի ա - զատանակն քաղաքաբար, որոնք յայնչեղե - րապետական մեծ թուականի մը 2 Դաշնատանի հա - րատութեան անտեղծման : 1918 Մայիսին Հայուն ճակոյթն քրտուեցաւ : Զարգացած ժողովուրդի մը անարարութեան : Այդ օրը ստեղծուած խորհրդը որ - ծըն է 2. Ե. Դաշնակցութեան, ոչ միայն պատ - մական աթօթեղով, այլեւ իր ֆիզիկական զորու - թեամբ, երբ 38 տարեկան Դաշնի Հայ պարունա - ւող մեր երկրէր զարմառ իրապա Հայատան ք :

Բանաւորային այս օրդուն քաղաքական աշխա - րի աշխիւն ինչուի չէտեղի միջր, տակուր - ք Մենք կը մտնէր Հաստատութի մեր հին հաս - տան քաղաք, Միջակէ, ապառ եւ անկախ Հայա - տան : Բանաւորային ինչեղ կաղաքաբարով կու - զան ու կ'ընթան, իսկ Հայ ժողովուրդին կամբը կը մնայ իստակ ու անասանա՞ն ք :

Օր. Անտահիտ Գեւորդանի զիւրիկն առաջանու - րեալու եւ հարապատ ըրտնաւորով ու չէտուով ա - րատանակն Միւստանիկ Եւրոպի համարեւ, ու - դրած կը կարգաւ 2. Ե. Դ. Դաշնակցութեան կողմէ ընկեր Հրանտ Արքաւանան, իսկ 2. Ե. Դ. Մեր Սերունդի կողմ - վարչութեան կողմէ ընկեր Ար - լէն Փափագան : Մեր վարչական քրտուրիկութեան

Նոր քաղաքիկ կաղաքաբար

Գ. Ժիւլ Մոր նոր դիմադրութեանց հանդիպե - ցաւ զանիւրիկ կաղաքիկան ձառար եւ Կը մտա - ծէր հրաժարել, քաղաք հանդարտութեան համար - դուր Գարիկ վերադառնալով, համարեց որպէսզի լրտուի հանք իր ձեռնարկը ք :

Անկէն մեծ դիմադրութիւնը կը ներկայ - քէր երկտական ձառարարի ընտրութիւնը : Ոչ մէկը կուրէր ստանանիկ այդ ծանր բանը, հարա - ծանոթ երեւոյթանքներն մինչեւ նոր եւ անկի - յարունքն զէնքը ք :

Արդարեւ, ո՞վ ալ ըլլայ երկտական նախա - քը, հարկադրուած է որ տուրքը հաստատուի եւ կամ մեծապատար ինչուորութիւններ կատա - ռի : Երկու պարագաներուն մէջ ալ, դժգոհու - թեան վերջ մը պիտի քարձանայ իրեն զէն ք :

Կարգ Եր Թերթեր Կը արին Թէ 1949ի ըմտա - քուրքը 200 միլիոն ֆրանկի քաղ մը պիտի քրտնէ, իսկ 1950ի նախահաշիւը կ'ընայ 30 - 40 տու հա - րէր աւելի ըլլայ ք :

Ուրիշ դիմադրութեան քաղաքիկ մը ծաղկանք Կը - լին պահուն, երբ ժողովուրդական Շարաթը եւ արժատականները կարգ Կը պայմանագրի զին, ի - րենց ժառանգութեան ձառար Գ. Ժիւլ Մոր ա - տուրիկ հարապատութեան առաջարկիկ երկտական եւ աղք. անտեսութեան ձառարարութիւններ : Ժող - ւորդականները հասանքան, պայմանաւ որ Դա - խաղաք համաձայնութեան մը կ'ընտրի նոր զա - լիքին տեսնուեալ քաղաքականութեան մասին : Արժատականներն ալ ուրիշ առարկութիւններ կ'ը - նան ք :

Նոր վարչապետը կարգ Կը դիմադրութիւններ հանքի վերջ, կ'ընտրի որ յայտարարեց թէ կա - րապետութիւն Կը պիտի ունենան մինչեւ երկու - տարիէ կէտար : Դառնի Կը Թերթեր քանի մը ալ հրատարակեց ինչ, հետեւեալ բանաւորութեանը - ժողովուրդական Շարաթը որ պիտի ունենայ փո - վարչապետ մը եւ հինգ ձառարարութիւններ, ա - տուրքի դրօշաբար, անտեսութեան, քաղաքային, ա - ղաղաքաւանք, անտեսութեան, քաղաքային, ա - տուրքի երեք քաղաքական, կ'ընտրուի, հարկին աղա - լիքները ք : Երեւոյթականները կ'ընք, քաղաքի վարչապետութեան (ներքին գործեր), աղա - տանքի, հարադատ (ինտիմանք) : Զաւաղանք - ըր խորհրդական եւ թերեւս երկտական : Դիւրիկութիւն ալ կաղաքիկ զաւիճը, իստակ կամ անդրուրիկ ինքիւրաբան, Կը պատուի ծանր հարգելու առջեւ ք :

★ Մինչ այս մինչ այն, բանուորական խորհ - րդիկ Կը շարունակուին անարարութեան մասնախորհրդակ Աշխատողի Դաշնակցութեան : Փարզիկ աւելանալուց ալ զործարար չարական են լաւթթ օրէն ի վեր եւ արքանաներ կը մնան փո - րցեղներ մէջ : Չեման իշխաւորութիւնը չարկա - դրուեցաւ : փնտրութեան որքանով, մաքրուի - լուր Կը կարգ Կը Թաղը եւ կ'ընտրական լաւ ք :

Ռուսներ կ'ընան 300-600

գորարարիկ հանիկ

Զօր. Գրեյտի, Մ. Նաւանդուրդեան միայնալ ապաւինալին պիտի, զոյնիկն զիւրուրդ եւ ա - տուր Սեփեղիայի քաղաքին յանձնարարուի աւ - լին, պահանջին անթերիապա վարչապետին Եւր - պայի վերադառնալու ձառար արժատարած վարչեր (1.314.000.000 տար) : Այս առիւր Կը - տալ Թէ Մ. Սեփեղիան Իրանի իր այստեղան 175 գորարարութիւնը 300ի կամ 600ի քարձանցին 60 կամ 90 օրդունէն մէջ ք :

Զօրպարիկ կարծեղով, եթէ պատերազմ ծա - րի, հաստական է որ առաջին առիւր Ռուսիկ - թերի քարունի հիւրեական օտուրով : Ինք Մ. Սե - փեղիան օդանաւային ուժը Կը հաշուէ 16 հազար օդանաւ եւ աստանա՞ն ք :

(Առիւրու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Ե.)

Երկու ներկայադուրիկներն ալ չեւտեղին Թէ Իրենց խորապէս ստորադու 2. Ե. Դաշնակցութեան լուրջով եւ անաւ անոր չարիւնաբարական քա - ղաքարներով, պիտի կարենան իստակ հայ ժող - վուրդը ք - Պատարան երեւ ք :

Երկեր Զարեկ Դաբիկանի իր ծանօթ ջիւմբութեան արտասանակն Արատանիկն չէալ - դուրի նոր տարին ք : Սեփեղ Մատուցին երեղեղ Անկաւրի չէալուրիկ քաղաքիկ, չէալ Երեւոյթ, Մայսթ Լուրիկ ՎԻԻ քաղաք ունեւ. ք Եւ Երեւոյ - ցուց Անկաւրի ՎԻԻ երեղով, ծաղիկ իստակ ք :

Երկեր Բայլային փախեց հանդէպին պաշտ - անական մարդ, ուղեւորի խօսքերով, իսկ անորով արար ինչուորայն շարժումով որ քաղաք կ'ընտրի եւ Կը կ'ընք Դաշնակցութեան քաղաքը, ՎԵ - րալի քաղաքը, ինչպէս իստակ ու խաղաղաւ, Կը յարապառ այս կուլտակութեան արուն ինչու Կը քաղաքիկ հայ ժողովուրդին հետ ք :

Բայլայն չէալ պարեն ու ինչուրիկներ, տեւ - րով մինչեւ աստու ք :

ՊԵՏՐՈՍ ԱՂԱՍԵԱՆ

(իր ծննդնան հարիւրամեակին առթիւ)

(Բ. և Վ. լիբրին մաս)

Պետրոս Աղասեան իր փառքի զգալաբնակէ — տին հասած է ութնամեակեան թաւականներուն, Վիլհելմի եւ Ռուսիոյ մէջ իր սարգած ներկայացումներով: Առաջին հանգրուանը եղած է Թիֆլիսը: Երկրորդն էր որ հոնէ պանդուխտ, ուսանակալ իշխանութեան տակ, կրնար խաղաղ մայրենի քարաբառով: Անդիմադրելի հմայք մը կը ստանար տն իր բերնին մէջ, կը խօսէր բոլոր ազգերու սրտին, այնպէս որ ռուս ընծադասները նախընտրած են զինքը լսել Հայերէն լեզուով:

Հարմանալի էր իր արուեստի ներդրումը — թիւնը: Կովկասի մայրաքաղաքին հանրային պարտէզին մէջ, կը պատմէին մամուսակից շրջապէս, խաղաղութեան, Աղասեանի արուեստանոցին ցուցարարութիւնն էր Նոյնիկանի, առանց հաւթի մը աղբը դնելու բեռանը...

Հայ գերաստիւ Ռուսիոյ կը հանդիպէ Օտեսոյ մէջ, որ այդ ժննդին թատերական երեքուրդ հանդուրանը: Իր համարուէն Ռուսիոյ մէջ: Իտալացի ողբերգիկը լրացնողն էր իր խաղաղասանը, բայց կանգ կ'առնէ մամուսակ մը, Աղասեանի բեմադրութեան ներկայ ըլլալու համար: Հայ առ — ուսնաստիւնին խաղաղութիւններ այնքան իր տպաւորէ: Հայկական դերասանը, որ անոր կը նուրիւր իր լուսնակար դերասանից զանաւանդով էր: Վիպաւոր թիւնը մըն էր ինք: Աղասեանի ծայրին պարբերական բերնակներն կը զուլակէ թէ կը — կորչէր արեւը պիտի չդիմանայ փորձութեան...

Մոսկուայի թատերական առաջին ուսանողն էր, աւելի գիտաւոր էր Աղասեանի դրօքը, որովհետեւ այս անգամ պէտք էր ճակատքի աւելի չորս ախտիկներով: Մայիկին էն: Հայ բեմի հանճարը դարձան յարճեանի դուրս կուգայ այս տառա — բուն մըքցումը: Թատերական բարդ հանդիպում — բուն իր տառա լուծումը, զերպարն կը համարուէ Ռուսիոյ եւ Մայիկինիէն, ռուս ընծադասն — ըրու անկաշատ լինիւով:

«Օրբանիկ» ներկայացման միջոցին, Աղասեան անգամ մը տառապանք հնոց բեմ — կանչուած էր, իսկ բեմադրութիւնն զինքը Ժողովուրդէ մինչեւ բեմադրան ընկերացած էր խոնկալաւտ ցոյս — ցերով:

Մոսկուայի մէջ էր, նոսնայախ, որ Հայ ող — բերպալը ուրիշ փորձի շրջան կ'անցնէր Նոր — վիպիկները գերաստիւնեան առջեւ: Անոր չէն կը — լար հաստաւ որ փոքր Ժողովուրդի մը մէջ գա — լակը, ինչպէս էր Պետրոս Աղասեան, պիտի Հա — մարձակէր «Համայն»ի Ժողովար թատերական մեծ ուսանողն էր մէջ... Մոսկուայի բեմած էին, պատ — տանալու հնչեցնելու, բայց Հայ բեմի միտանալու ուսանալին խաղաղութիւնը կը ցրուէր իրենց նա — խաղաղարարով: Մոսկուայի գետինը կը նետէին եւ խելակալ կը ծախաւաղէին...

Փիլիսոփայական միջոցադրու անկապաւ էր Ա. — դաստիարակ, Հայաստան Վոլոյնթէ Բրեմստիւմ, զար — ժուած Հայերէն ճանաչողութիւնը իրենց արդիւնները, Հեգելաթի մը կը նկատէ մեթոդական քարաբառով ներկայացում մը ցարժու. մայրաքաղաքին մէջ: Մեծանունը դերասանը ճարահատ կը համարէր իր ծաղաղին, թէյալեան մը կը արարէ զանազան ուս — տողները: Անոր զինքը կ'ընդունէր նուէրներով, ծաղիկներով, քանակէ մը փառանքի ծախիւով:

Ճշմարիտ արուեստագետ մը բազմապիսեան շա — հակալ մըն է, որուն կեդրոնի հեղեղի ցայտը կը որ տիրակալներով կը կախարդական ծաղիկը կը սփռէ յոյսերու ներշնչական համադրութեան լրաց Պետ — րոս Աղասեան: Ճշմարտագող դերասան, ընտ — թիւր Միլթոնի վարպետ նկարչի մըն էր, նորձեան ալ զգուշան բանաստեղծ էր, Լիննիսիի Միլ — Բարեան աննիւթի, բարձր ունեցան էր աշա — հակաբոլոր օրուան հսկաներուն եւ դրակաւութեան կնքած խոր ըմբռնում ունէր որքան բեմական արուեստին մէջ:

Հանդիսարարու առիթի մը կը նկարարէր զգուշ — թիւնը: Փիլիսոփայական Թանգարանը կը ճրուէ: Բարեկեցական մէջը որ մը կը տեսնէ Աղասեանի նկարչելու իրենցին մէջ, շատ կը գոյմարանէ եւ չի ծածկել որ ինչպեղով: Մեծ ողբերգիկը վիճիւնը կը թողու. պահ մը, կը դառնայ դէպի իր մտերմութիւն եւ կը պատասխանէ:

— Այդ, քարեկան, նկարչի մը, բանաստեղծ մը, բայց տակաւին դերասան շնչող ըլլալ... Աղասեան ճալ գիտաւորն էր թէ որ հեղինակ մէջ զիրակչիւր էր ինք, կ'ընթակ թէ այստեղից հաջորդ ներկայացումն է այլաբանական ձեւով, պար — դուպի ցոյց տալու համար թէ ամենազմուարէն բեմական ապարդիւր:

Համարեց շունչին իր մասին պատմութեան ման — րողները, աննիւթ աննիւթէ ամենին զարգար — լին: Զուլակներն պատմութիւնը: Փիլիսոփայ մը, որ Աղասեանի խօսքը երկուք էր ընք, որ մը հը — բանակը կը ըստանայ արուեստագետին իր բեմա —

Մեր ծաղկոցները

Յամայն «Երեւան» չի սինակներուն մէջ Հան — ղուկան եմ մեր ծաղաղ, սերունդին Հայկից դաս — ռախարակութեան շուրջ ողբաժան կանգնել որտեղ ուղարկել Հայ մարդը. միջաւոր սիրունի կը խա — սին: Երբ ոչ մէկ տանն ինչորէր լրջօրէն զննած էր, ինքն ոչ խաղաղանքու. զէնք մասամբ մը ըն — մելու համար վստայնով: Որը ու կոծը չէն որ պիտի Հեռացնեն պայմանաւոր վստայնը:

Երեսուն տարեկներու ընթացքին Փրանսահայ պատուիրէր երբեք լրջօրէն չէ մասնած մեր Հաւա — քական ինքնապաշտպանութեան մասին, ամէն ինչ ձգտած է իր բախտին համ անհաստեղու Հայեցող — րութեան: Երբեք պիտի չուզէի խախտել ու թերա — դուստուր անհատ արտաշ. Հայրենակիցներու, այս ու այն Միութեան կատարած օգտակաւ աշ — խատները: Բայց ընդունինք որ միացած մը մերով, ծրարաւորած ուղեկիծով կազմակերպուած որեւէ աշխատանք շատ աւելի օրնարեր եւ ար — դիւստուր պիտի ըլլար անց կըրցած ձեռք բերել:

Յամայն կը զանգատարեմ մեր նորաստ — սերունդին, թէ Հայերէն չէն խօսիր, Հայերէն չեն կըրցար: Մշակոթիւմ ձեռքէ բարձր Ժողովուրդի մը մէջ կ'աղարկէ: Մասնակցի՛ր, մեր կարեկին ի գործ երկրէ՛ր իր մամուսակին պայմանաւոր վստայ — ղը չափով իսկ մեղադանելու: Այ: Ուստի շատ բնական է որ մեր երեստատուութիւնը կապուէր, անսակէ այն գրականութեամբ ինչ որ գտաւ. մեր խաղաղութեան տակ, իսկ մերը մնաց իրեն խօսքի, եւ անհաստեղ, պարզ անոր համար որ իր մամուսակին լիցքանքը գրակն էր. երեստ — սարուրութեան մանուկ հոգին, մեր անհոգու — թեամբ:

Գաղով մեր ծաղկոցներուն, շատ վայելքու. մէջ անոնց զարուսթիւնն իսկ անհաստեղան է եւ պատահական: Մեր ուշադրութեանն երբեք պէտք չէ զիրով Փրանսական պոլիտիկան արդիական կանգնուած, մեթոտիկ դասամոտիկութիւնները եւ դասադրութիւնը որոնք մեծ ապրջցութիւն կը դրոնեն մանկական մաքին լրաց:

Հայ մանուկը տեղական դպրոցը աւարտելով վերը, իրենցները մէկ — երկու Ժամ, շաբաթ մէկ երկու անգամ միայն կը յաճախէ մեր դպրոց — ներք: Ինչ առնել տարբերութիւն տեղական դպր — օցի եւ Հայկական դպրոցի միջեւ, Հասարակած անեկանի մէջ, խառնիկութեւ: Այս պատկերին առ — լիքն. տղան մեծ փոքր կը տեսնէ: Երբ ասոր վրայ աւելցնենք նաեւ պատահական ուսուցչներու հերոսան մեթոտիկը, ծծն, կ'ստանանք ու — ստանք մամուսակ բացուած կ'ըլլայ Հայ մանուկը Հայ դպրոցին եւ մայրենի լեզուէն Հեռանալու համար:

Հայապ դասադրութիւն. անլուծելի թնժով՛ը, մէկ դասարանին մէջ քանի որ տեսակ դիքը, աղ — ստա, պատահում, անընթանելի գերկով: Մա — նուրը դրաւոր ոչ մէկ պատկեր կը գտնեն մեր շատ մը ծաղկոցներու մէջ: Ինչո՛ւ, այս խղճելի վիճակը, նիւթական եւ զորքանական միջոցները կը պակսէ: Կան արտաւ. Հայրենակիցներ որտեղ սիրով պիտի ուզէին արտաւարել իրենց լուծան —

րանի երրորդ յարիւր բարձրացնել դրան առջեւ. ման եկող տասնակի: Նկու տնոն որ կամակար կնե — ղանին կը պատկանոր ցնդի էր, որուն խօսք հա — կնցնել շատ դուտար էր...: Առաջին յարիւր Հա — ցիլի քանի որ անուղեղները բարձրացած, զանա — շուզ քորքոտանի պատեղաղմէն փախած Հերոս իրենցկարգիւնին պէս կոնակ կը դարձնէ եւ չի յո — ժաբար Ուղիւստին բարձրացող դէպի Հայ բեմի Ժուլիկութիւնը կանչու: Գարգալալու զրգարնին իր քորիւն կը մտնէ, ի վերջոյ յոգնած դասա — յուսանատուին ձեռք կը թաշէ իր նուիրակին «Միւրիային»:

— Միջը, կը բացակային ողբերգակը, Հա — շալի մը այդ ինուէր, կ'ուզէի անպայման նկա — րել իր տունը...

Ձեռ ուղիւ քորքել Աղասեանի կնանքին ար — խոր էնըրէ: Կուպորի սիրերուն վրայ, Հայկա — րոց ողբերգակին զէմ զուրած զապարը դժբախտ Հակասեմի մը կը կարգէր Ռուսիոյ մէջ գտած իր փառանքի ընդունելութեան: Երեսուն կէ եւ իրեն ոչ ընկալան դնալ կը մտնի՛ր ան ցուպակն — օրէն, չղզիւնա. կ'առնէ եւ կ'անցնի իջով:

Յոյն դերասաններուն Հնոս խաղաղած ասուն, տալուին անդամ ըլլալով կը յայտնուի անորդը փայտ, նորէն կը դառնայ ծննդավայրը, խորա — պէն ընկնումս:

Պետրոս Մալազան, Համոս եւ աննունը դերասան մը, նպատակ ներկայացում մը կը սար — քէր իր մտերմ բարեկամին համար: Գոյացած հա — տուրքի՛ր անկի յան երկու հոգար սուի, մալեքները հաշիւ կը դրո՞ղ...: Հանձնարար դերասանը բար — ստաւոր լրջանին անուրիտին անմոտանոր եղած մը իր տպուկաներուն, երբեք չէր անդադարած իր ապաղային: Ան ալ զէրպիտ օրերուն կը

Պայծառիւրդի որոշումները

Ռուսական ամաթերթ մը իր Սեպտեմբերի համար մէջ հաղորդում է հետեւեալ կարեւոր տեղեկութիւնները: «Բրդուրիկայ խորագրով —

Հաւանական պարբերի մեջ հաղորդում են, որ Յունիստի Կրկնիկի մէջ տեղի է ունեցել պարու — ռի խորհրդակցութիւն, որին մասնակցել են, բացի Գովորիւրից (Գաղաթ. բերս) անդամներէրց, ռազմական եւ դիւանական մամադէտներ, յատկա — պէս Մոսկուա հրաւիրուած:

Այս խորհրդակցութեանց մէջ դրուած են ա — ռախարաբք որոշումներ եւ մամուսան հըս — հանդէսը:

Այսպէս, որոշել էր —

1. Ձինաստանի գրաւումը լրացնել այս տա — րի, բայց ոչ աւելի ուշ քան 1950ի դարունը:

2. Բոլոր անհրաժեշտ միջոցները դրո՞ւմ — դրել եւ Իրանի մէջ յաղթարած լստով բերել, Հնդկաստանի եւ Փաքիստանի միջեւ զապա — ցական կռիւ դրո՞ւլ: 1950ին, իսպանիա եւ Աթ — ղիսիստանի եւ Փաքիստանի միջեւ հրահրել ընդ — հարուստներ, այդ պատուութիւնները սահմանելու խորհրդ տալիս: Աթիսիստանի կառավարութեան անդամները շատերը արդէն կապուած են եւ նրանց խոստացած է ոչ միայն դիւանապետ — կան, այլեւ գիւնդարական անկախութիւն:

3. Հնդկալիւրի դրաման նախապաշտարաւու — թիւնները Ռուսիային 1950ի ընթացքին, իսկ 1951ին ալ Աւստրիա Հարաւ — Արեւելեան միւս երկ — րիրներէ մէջ:

4. Փութեցնել Մալթ. Արեւելի ծովային եւ օգային խառնիւրդի կառուցումը այն հարուստ, որ այդ աշխատանքները իրենցած լինին մինչեւ 1950ի ամառը, որպէսզի Հնարարը լինի ազգա — կան զործողութիւններին պէս Միացեալ Նահանգ — ներ եւ Գաւառային ղէմ:

5. Կազմակերպել տաննեւէկ յատուկ արշա — անքի զօրաբանութիւն, կէս միլիոն զինուորները բաղկացած, եւ այդ զօրաբանութիւնները մարտա — ները ուժեղացնել այն հարուստ, որ գործուն է — խառանքները համար պարտաւոր լինին 1950ի կէ — սին:

6. Զօրացնել եւ փութեցնել արտադրութիւն —

մեր ծաղկոցներուն, եւ անոնց դասադրութիւնը ճա — րելու համ Հինքեր փոխելու համար:

Մեզ կը պակի ձեռնահայ կազմակերպման ու — ժը: Յորիպի ուշապիւր լուծ, քան լինեւ կարող փոխել: Հարկ է թափալի, բայց աշխուրդ տեսնել վստայնը, ու պիտան լիւրեղով, յարաւան աշխա — տութեամբ, լաւ հիմքերով վրայ դնել, Հայ մանու — կի փոխելու ներքին: Մայրենի լեզուի եւ — սոցիալան շնորհիւ միայն Հայ մանուկը պիտի կը — լայն թափալի Հայոց հաղաբարկ պատմութե — թեան, անոր փառանք, եւ մեծութեան, խորապէս կապուելու իր ցնդին:

Այս պիտի ըլլայ մեր երկան հայրենասէրի, գիտակից զաղաքացիի պարտականութիւն:

Մ. ԳԱՆՈՒՍՅԱՆ

մնայ անց ու Երեստ. որովհետեւ տակաւալիւ. այնքանները չեն կրնար զգական անկախութիւն եւ բնմայն իրեն: Վերջապէս իր Հիւստանիական արձապակար կը հասնի Մոսկուա, Կարապետ — թիւր կը հրահանք իր զեպանիկն ուսանակին դարձանաւոր փոխադրել գնդը: Աղասեան մամուսակ մը կը մնայ Հնո, խոտայ կը նախընտրէ տուն զերադառնալ:

Հայ բեմի վիթերանը՝ 1891 Յունիս 2ին յա — Կոնստանդնուլէ կը փակէ աչքերը, կոկորէ հիւսմա — տին հարումաշ եղած: Փառաւոր յուզարկութեւն — թիւն, անկա յետոյ մոռացում — ձակաստաղիւր բոլոր ծնունդներներուն:

Միտուր թափաւոր մը ընթացքին, զ յն — շուր, օր մը զալիւր ուղեղի Շելլի Հայ կարծ — ղիւն զերեմիտաստուրէ: Երկու կանգ տաած եմ այնուեւ, լուսնուր ու մամուսալուր եւ զարքանին առջեւ, բանաստեղծ թոյմա թէլլեանին յոյճան աննիւթիցը հոգարկութիւն տալըթիւր: Թանկալից պատեւութիւն մըն էր այդ ինձի Համար, սեծա — րանքի պարգք մը հաստատութեան հանճարող առ — ուսնաստեղծին, այլ մեղադարան արտաւորաւ աշ — խարի ռեմայնութեան վրայ...:

Այսպէս է Հայ արուեստագետի մամուսադի — ր, մը ազգային երանիկ շրթապարտաւոր մէջ, Ե — րեւի աշխպէս ալ մնալու հաստատաւոր է: Բայց, սիրտանիկ նշուլ է մը, հանճարող դերասա — նին ծննդեան հայրենակալայն այս օրերուն: Այն ուր որ կրնան է Հայ բեմի Հերակլիսին օրհնակ տալը, մեծ ուսանողներն մինչեւ յետին կրեմբը, ինչ անէլք մը մնայ իր լուսնիցէ իշխա — րանքի, պոլուսն կանթիւր մը ցոյնները բացաւոր իր կենդանային առջեւ...

ԱՊԱՄ ՊԵՏՐՈՍԱՆ

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԲԵՃԱՍԵՂԱՆԸ

Հոկտեմբերի 9-ի կիրակի օրը Փարիզի նորոտ — կաթն Հայ Մարզայում Միութեան հովանաւոր ժառանգ, կաթնահերկողանքի ընկերակազմակերպ — կան թէյյաւանները որ, ժամի կուսութիւնի ծանօթ արահեւունքն էին: Ըստ Հայկական ընկերակազմակերպութեան զէնքի որ ունէ հաշուարկները: Բարձր օրեր երբ արարեալ վաղուց ձերբեր առնորդներն էին կրօնական, ո՞վ պիտի մասնաժողով մեր արդար ուղեւորան սակ վաղուց զննակներն մասին: Ամեն պարագայի մէջ, անձեք որ ներկայ եղան թէյյաւաններն, հանձնի եւ օգտակար կիրակի օր անցուցած ըլլալու զո՞ւտանկութիւններն ունենան:

Մեր նարդուներն էր օրուան նախադասը, ինչ որ այս դրականակ մեր էր հանդէսներն յարգուող — թեան համար:

Միութեան հովանաւոր ժառանգներն ընկեր կարճ Երանանք, համառոտ բաց յիմարտուած տեղեր — կապիք մը կարգապէս Հայ Մարզայում Միութեան ճիշդ ի՞նչ տարուան զործնութեան: Պատմե՛ք թէ ինչպէ՛ս զանի մը մարդաւոր էր: Հայրենասէր բարեկամներու, ընկերակող անձնութիւնք արշաւ — տուրքան շնորհիւ, համեմատաբար կարճ մասնաւոր ի՞նչ կարելի կըսած է այս տեսակ կուռ — կարգապէս կարգաւորակցութիւնք մը որ երեսն րոնքի: Միութեան բարեկամ կազմակերպութեան չորհրդակցութիւնները եւ համակիր անհատներն հետզհետէ խօսք աննկողմ, բոլորն ալ զանազան շնորհակա՞մ միութիւնք որ ոչ միայն զուտ մարդական, այլեւ հայապահպանման արդակ մը ըլլալու խոստանալից համարան վրայ կը դառնայ:

Ներկայներն իրենց խօսքը բոյն Հ. Յ. Դաւիթեանցութեան կողմէ ընկեր Ս. Տէր Թովմասեան, Կապույտ Ոսկի կողք: Վարչութեան Տիկին Սարգիսեան, նոյն միութեան Փարիզի վարչութեան Տիկին Ա. Ուրիշեան, Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան կողմէ ընկեր Ն. Ներկոսեան, Վճարակի կողմէ Տիկին Տ. Միսաքեան, Հայաստանի խմբակցութիւններն ընկեր Ժ. Դաւիթեան, Մարգարիտ Միութեան բարեկամ Տի. Գ. Տէրաճեման տարակրկէ մէկ վարչական յո —

Նոր աւտոյի մը ինքնուր ղեկավարուող V. 5 եւ V. 6 տիպարներն օգտակի ճիւղներն ուսմբեր, 3000 փութները շատակի զործողութիւն:

7.— Արդարացի ալ որոմսի տեղակալման վարչերի կառուցումը Գնխանայի Հիւրիարայի անհամարակից, Չուկուտան թերակողի վրայ, ինչպէ՛ս նաեւ արեւելեան Քուրդիայի եւ Պոնթոսեանի (Գորմանիայ) մէջ, այն նախուղ, որ այս աշխատանքները վերջացած լինին մինչեւ 1950ի դարեւոր:

8.— Արեւելեան Գերմանիայի խորհրդային — դուրս լինցիկ մինչեւ յարկու տարուան կէսը: 9.— Ժողովրդավար երկիրներու ուժեղան — ընել: Գաղ պատերազմը, զորքաւորներին, անկարգութիւններն եւ խռովութիւններն զնկող: ԲԵՃ

ԽՄԲ.— Տեղակալ ընթերցող քննիչը թէ վերջին պատմութիւնն իրարմ է այս ընթերցող, որում մամուլատպելու ուժ կուտար Մանշալա՞վ Վաշիլով:

տրեկայ յարդը զուտ կրօնական, Հ. Մ. Ը. Մ. Ը. Հիմնադրէ տարաբան զիջողը Յակոբեանի յիշատակը: Խօսակցի նաեւ ընկերներն Հ. Մ. Ը. Կիւրակեան եւ Կ. Յակոբեան:

Հանդէսներն թէյն եւ կարիակողակի Հիւրախորհրդներն զուտ վարչակրկէ նաեւ հանձնի զննողութեանակներն բաժնիք որ, ընկեր ինքն եւ Կ. Պետեանեան իրենց նուազող: Ընկեր Հ. Դարիակեան եւ Օր. Կարճիկ Յակոբեան արտասանութիւնով: Օր. Կարճիկը Մուրադեան եւ Փայլեանին իրենց սեր — ուսած երգերով եւ ընկերակցութեան Մ. Մետու — ճննիք դաշնակի, մեզ միշտ խորհրդատու պարեն — ցին: Իսկ մեր այս ինչպէ՛ս — հանդէսին ամենէն սիրուն անակիկայն էր — արն Կորեիկ աղ — Վիլը, Անի Կասէր (Ղազարեան) հաղի վեց տարեկան պուրակի մը որ դաշնակի արժուոյն վրայ լինելու կամ ինչու: Համար մարիկիկն օգնութեան կը կարօտի, իսկ մեր իր միջինիկ մաստիքը ղեկ դաշնակի վրայ հանդիս կը վերացնէ: Անա թէ ինչու համար վերջը թէ ի՞նչ բոլոր տեսք որ ներկայ կըսն կիրակի օրուան թէյյաւաններն, հանձնի եւ օգտակար օր մը վերջացած կըսն:

Ս. Երզնկայի զբոս վերջացութեան կարեն — նամ ըսել հանդէսը թէ բարոյաւոր եւ թէ ինչ — թու, եւ յարկ կըսած, աւելցնեմ որ ներկայ կազմակերպութիւններն եւ բարեկամներն հարկը հարկը Քրիստոսի դուստը մը հաւատուեցան: Ի՞նչ — պատմ Միութեան: ԳԻՄ-ԿԵՆ

Գաղութի գաղութ

ՏՆՈՐՈՒՆ.— Էրէֆէիէն (Պէրլու) մէկ մեծ — սաճ է, Սեպտեմբեր 14ին, Տոթթ. Յովհաննէս Բոթրեան, Պաղեստինական ծանօթ թո՛րէիք, որ հայկական օրէնութիւն մը կըսած էր իր բնակած Թուրքի եւ Հնդկաստան Թաղերի ընկերներուն համար: Լաթուստ տարեկան էր, ծնած Գորմանիկ (Մա — րու): Դաշնակեան եւ երկրորդական ուսումը — ռաճ է զարգացի Աղ. Կեդր. վարժարանին մէկ օր մասնաբաժնեւորութեան մը նուիրած է ալ — զին: Չորս հինգ տարի երբեւ ուսուցի պատշաճա — վարժած է նոյն վարժարանին մէկ մեծնուն տանի կատարելով Աստիճորդարանի չափաւարչութեան պաշտօնը:

1916ին տարաւորով Պէրլուի մեծերիկեան համալսարանի թո՛րէիական բաժնիք, կը զարման թրքական ըստակի թո՛րէիք — ասլա: 1920ին կը հաստատուի Պաղեստին, ուր իրենք պետական թո՛րէի կարեւոր պաշտօնները կը կատարէ: Վերջին տարր տարիներուն հաստատուած էր Հայֆա օր մասնակցութիւն կը թո՛րէի աղ. զործերն: Բաւրկործականի տեղակալ մասնակցութիւն տանեա — պիտն էր, բայց Դաշնակցական ձեռնարկներուն ալ կը թո՛րէի օր մասնակցութիւններ: Կը պաշտէր Երաքայի Ն. Արարիկեան:

ԳԻՄԿԵՆ ԳՈՐԴՆԻ ԻՐԱՆԻ ՄԻՋ.— Թէճերիկեան Ք. Այլը չը կը պաշտէր թէ Դաղուրի (Իրան) Հայկական զարգող Երբժիշէ Ժամի է տալիս: Այս առթիւ Գորկականիկ Որդաւորը հարկ — ըսած է ձեռնարկան ժողով եւ պարզեցի վրձնարարական բոլորին: Դաշնակցական տարի եւ աւելի ստուշ զարգող, ունեցած է նուիրուած ուսուցիչ — ներ եւ արտգնա տեսչիներ, որոնց շնորհիւ ու —

ստանական զործող զուտ էր բարձր մակարդու — կի վրայ:

Իսկ Դաշնակի զարգող Հոգաբարձութիւնը կու — լով մը կը յայտնէ թէ նախորդ տարուան 160 հոգա — րար ընդ կայսնի տակ կեցած ըլլալով, չի հնարա — ար տարի եւս անցնալ տարուան նման ծրարավար տնկերակներն (չուր 200) ընդունել: Մոնղոլներ յուսնաւ եւս կը դառնան, անկարող ըլլալով չը — տալարչի սակը վերակրել: Աստիճ պիտի ստիպ — ունին իրենց դաշնակները օտար վարժարան տանի, զրկելով հայերի դասախորհակութեան: Կըսէ կը հնարիք հասարակութիւնը սաներ որդերբերել եւ նուիրենք ընել:

ԱՅԻՆԻՔԻ Աղ. Կեդր. վարչութեան կրթական յանձնախումբը որ օրակարգի ստուշին հարցերին մէկը նկատուած է Թաղերու մէկ զործող երեք ան — ղուտ զարգողներու, Թաղերու: Այս առթիւ խոր — չորհրդակցութեան հրահրած է Հ. Կ. Ուրիշ, Հ. Բ. Ը. Մ. Ի. Ներկայակցութիւնները: Հ. Բ. Ը. Մ. Ի. Ներկայ մասնաժողովը զիմամ է կրթական խոր — ռուրդին եւ յալաւարարած թէ հրահրող ունի իր կեղծութիւն իրականացնող վարժարաններու միա — խօսքը, Ի հարկին կատարելով անհրաժեշտ զի — րուները:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐ

ՄԱՐՄԵՐԻ, (յապաղած).— Կերակի դարձա — նային զնկեցիկ օրով մը մարդկանցիկը ծած բարեկամութեամբ մը լինուած էր Ե. Տ. 13me Cantonի կառավարական մարդկապաշտ, ուր ստուշին ան — ղուտ ըլլալով տեղակցողը ակնատեսն պիտի ըլ — լային Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. խաղաղութեան:

Օրուան պաշտօնական դատարանը բացակայ ըլլալով, Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. մարդկեկեցիք Գ. Անուտ վարչականի տնի վրձնակուցաւ այս դժուարին պաշ — տուք:

Ճրանհանգիստը խաղը սկսան կատաղէ յար — ձաղակապանով, շահեկո համար, բայց Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. պաշտօնակողակներ իր պաշտօնի զննակեցի — կն կը մշէր բոլոր յարձակութիւնները: Մեր յառա — ղակած մարդկանցիկը հնոգեանէ կազմակերպուել — լով միշտ կը մասնակցի, բայց Ճրանհանգիստը պաշտօնակողակներն այստեղով կը խնդէ, Թոյլ չէր տար նշանակել: Առաջին խաղը դրեթէ հաւասա — րութեանը պիտի աւարտէր, երբ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. մարդկեկները յանկարծակի արագութեամբ շահե — ցան առաջին նշանակեալ, ապրութեան մասնակց — ակաւարտողները:

Երկրորդ հիւրանակին խաղը սկսաւ աւելի կա — տաղի: Այս անգամ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. յաղաղութեան կիծն էր որ կըսակ կը թափէր յոյժութիւնը բայց — րոշ կ'երեւար հակառակորդ խումբին մարդկին — րուն մէկ: Այս անգամ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. կը շահէր 2 շնորհակալ եւս, իսկ վերջապետութեան զարմարող ծրարացիները կը շահէին իրենց ա — տուին նշանակել: Խաղը վերջացաւ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. յաղութեամբ, 3—1:

Մեր մարդկեկներն իրենց այս երկրորդ վրայ — րուն յաղութեամբ կը իրեն Մարմէյլը որդիկա — նական խումբին ձեռքէն, մէկ կէտի տասակուռ:

ՅԱՐԶԱԿԱՆ ԲԵՃԱՍԵՂԱՆԸ

ԱՆԻՆ ԵԱՐԻՈՒՆԵՑԱԻ

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԵՐ, 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՆ ԿՈՐԵԱՆՈՒՄԸ

ԻՆ.

ԱՆԻՆ ԿՈՐԵԱՆՈՒՄԸ

Եւ Անեցիկ կատարեցին իրենց խօսքը:

Անտր էր այս ընթերցի Անին:

Չկար տալիսը, չկար զննակարող:

Հաւատաւոր, թալաւորած Վեսա Մարդիկ իշ — րանք էր որ զորքերը բախտի կամքին յան — ձած՝ ինչ ապաստանած էր միջնորդներն մէջ: Բաղադարիք էին որ զեւ կը կուտէին, կը զիմա — նային պաշտօններն:

Արիաւսան բաւական երկար տանէն ի վեր պաշտարան էր Անին, բայց չհանգիտէ զանի կոր — մանեան, զան զբաւուռ յոյժը կորցրէ:

Անին անգամ երբ ի հրոսակները յարձակում կը զործէին պարիսպներուն դէմ, զարգացիք մեծ արիւնքները եւս կը մշէին զանոնք, մեծ կուտարած հանցներով անոնք:

Յուսանատած էր Արիաւսան եւ կատարութիւնէն շրջուցները կը կործէր:

Սակայն նախանձիկ էր նաեւ Անեցիկներուն յիշակը:

Դեւ Անի պաշտարանէն ստալ, Յոյները փո — խառն տուած էին, ձգելով զարգալը իր բախ — տին:

Իսկ զարգացիք մեծին, երբ պիտի կընային պաշտպանի, զանի որ իշակին իրենց արեւիկ Թա — ւորըր Փաղիկ, Հայրենասէր Վաճարանները, աղբին նուիրուած նախարարներն ու իշխանները: Հաստ ու հաստատ պարիսպները արդէն կը սկսէին զարգալու իշխմի բարաններուն արձա — կած զարեւին:

Յանկարծ ստորափակի լուրը ցնցեց Անեցի — ները:

Անոնք իմացան որ քանդուցան է զարգացի պարիսպներն մէկը, ուրիշ թշնամին կ'ուզէր ներս խուսէլ:

— Տէր, փրկէ մեզ, մի թողուր որ թշնամին զայ վնասներու մեկ ու մեր զարգալը, զոյգեցի զարգացիք եւ վաղեցին զգուշ քանդուած պա — րիսպ:

Թշնամին չզիմացաւ այդ բուռն զրօհին, յուս — տահանութիւնը եւ վրէժներուութիւնը իմացած հրաշքներ կը զործէին:

Եւ Արիաւսան ստիպուցաւ նահանջել, զաւ — ունցաւ պարիսպներուն տակէն: Հասցաւ այս իր զործը չի քրակէ Անին:

Փոքրեցիկ բերդապահ դուռն եւ զարգացիք նոր էին վերադարձած կուտէն, երբ զարգի փո — րոցներն մէկուն մէկ յալառուցաւ մեղի ծանօթ իննթիւր:

Անոր աւելքը կատարէ էին, մաղբը ցրել եւ — ձած, դէժժը ալալաւած եւ հաղաւորները պատու — տած: Ձեռքը ընտան էր մեղի սուրը, որուն վրա — յէն դեւի կը կարիկներ արհաւը:

Բաղադարեցներէն մէկը տեմեմով զան հար — ցուց:

— Ուրիշ՝ աղտուք, իննթիւ, ի՞նչ կ'ընեն:

— Ինչ որ քուզ կ'ընէ, պատասխանեց ինն — քը սուրբ վրայէն սրբակոյտ անըր:

— Շատ, բայց մէկ հոգի դպկաւ է:

— Ի՞նչպէ՛ս թէ մէկ հոգի պակաս է, իննթ, — զուն նորէն սկսաւ իննթիւ թիւնը:

— Իննթիւր իննթիւրները կ'ընէ. բայց եւ մէկ հոգի պակաս սպաննեցի:

— Եւ քան չհասցանք, բաւ խօսակիցը եւ իննթիւ մէկ կողմ զանկով Հարցական կերպով ա — նոք երեսն նայեցաւ:

— Լուրի պէս պարզ է որ Անին լուտով կը կործանի. բայց Անիի հետ ան ալ պիտի կործանի, ողջ պիտի մնայ:

— Ի՞նչ, իննթ, ո՞վ է ան:

— Իշխանը, մասնիկ իշխանը:

— Վեսա Մարդիկ, բայց այն ինչ՝ մ'մեղա — ւոր է:

— Ինչով մեղաւոր. միթէ մեղ յայտնի չէ՞ որ ան կուս անտան: Անի կործանուած: Միթէ չի — րա՞նք որ ան յանձնեց Անի Յոյներուն, Անի հիմա — ւալ կը բանակի Արիաւսանի հետ, որպէսզի զա — րգալը անտանութեամբ անոր յանձնէ, եւ թոյլ — տանք որ ինք Անին ողջ հետնայ:

ՊԱՐԱԿԱՆ ԱՅՈՒՆԵՑԱՆԸ

Le Gérant : A. NERCESSIAN
(Imprimerie DER AGOPIAN, 17, Rue Damesno - (13e))

ԲԱՂԱՅՐՈՒԿ ԵՒ ԱՂԱԿԱՏԱԿ

Բ.

Բաղըջուհի, որու չնամանք էր արուի աղջկա-
տակ բարոյ, բարուն էր կոչուի մեր շրթանին մէջ,
բաւ բիւթանական շնչունքին՝ քանուկ, — այսպէս
զուտուին չնամար է, ապահովաբար, որ ինչպէս
տուր բան։ Տէր — Վարդանանի քառասունակին
մէջ, իրեն, իրենք ձիւթին, իկ կամ օւկ մտնող
մը, դարձեր է թաւակ, բարոյութի տարբեր բոյ-
սի մը անուն(1)։

Աղջկանի քառու ինչ զործանութի մեր շրթ-
անին մէջ (Բիւթանի)։

Այս բառին ծնունդը կը չնամի մինչև ԺԻ.
դար։ Փորձենք գտնել իր ծագումը։

Հայկազանք բառերը կաղնդորներ կը կար-
ծեն թէ աղջկատակ բառին արմատն է երեմ.,
— արդարեւ երեմ., որ կը նշանակէ քարքիւթ օրու.
— oru, կը դուրսի նաեւ աղծ կամ աղծէ (զանց
կ'անուն բաղարական ուրիշ ձեւեր)։ Արդ, մեր
ժողովուրդը, ինչպէս խառնակութեան մը ընթաց-
քին ինքն է կ'աղծ Զիթունի, իկ կամ օւկ մտնող
կը չինք քառասուններ, որոնք ցոյց կուտան բոյ-
սի մը վայրի տեսակը — օրինակ, կոտմէ — ըն-
տանի տեսակը, իսկ կոտմուկ — վայրի տեսակը։
Այժմ տաններ աղծնը, որ ընտանի տեսակն է,
— վայրի տեսակը կ'ըլլայ աղծուկ (ուրիշք նաեւ
աղծ չիկ)։

« Տաւ » կը նշանակէ բոյսի կը արմատը
ընդհարաբար, (Տաւե՛ ճանկեղ)։ Արդ, աղծ չիկ
տակ կամ աղծկատակ կը նշանակէ երեմի ար-
մատ։ Բայց աղծկատակը, փոխանի նշանակեալ
երեմի արմատ, դարձեր է բաղնուկ բոյսին չո-
մանիկ — զարմանակ չէ։

Բանազանիկ այս տառադարձութեան կ'ընթ-
դունի լրջութի միայն... զբառաւ։ Իմ թիքն կ'ընթ
թէ աղծկատակ կամ աղծկատակ, կամ աղծկու-
տաւ, բոյսը այս բառերը Հայու հոտ լուծին։

Ուրիշք «Տաւ» Գաղականութեան անունով թիշ-
կան ձեռագիրն էր, որու ծագումը կը տանի ու-
մասը մինչև Միքիթա շէքարէ, իրեն Թաղադ-
տունիցի Գաղականութի ցորենի ցարդանք բառն է-
րու։ Եւ տարբեր կարծիք ունի զմի մասին, բայց
կարողուք արդիւն չէ չիմա՛ Այն ձեռագիրը, եւ
տարբեր կարծիք՝ բարձրաբն. ուրիշ ձեռագիրներ, որ-
ոնք է՛նչքանաբան կը կուտին, ոչ միայն զոր-
— դան են մեր իրական օտար բառերով, այլեւ այս-
պէս են մեր կարգ մը բառերը։ Ո՞վ որ տեսած է
Երեմիա վարդապետի քառասունքը, որ է Բաղը-
ճարականութեան շարքին կարճ յանդուած մըն ալ ու-
նի, իրնայ զարպտար կը կարգէ՛ այն արտաւար-
չանքուն է աղծկատակութեան մասին՝ զորս զոր-
— ծան են ընդօրինակողներ, «է՛նչքան կուտան քա-
նակաբեր, քո՛չկութեան է» ծանախարհութեան
ձեռագիր մըն չիկ վարդապետներ, (Երեմիայի քա-
ռասունքին մասին վերաքննական աշխատանք մը կը
արտատուած, Հայաստանի մէջ, մեր երկաւորաբ-
անաւորութեան՝ Արարատ Գրքանի)։

Ան այսպիսի ճամբակ մարդիկ, որոնք չեն
զոտեր ուրիշ օտար լեզու, մը, երբեմն կը Հայա-
— ցին իսկ իրեն Կալեթին բառ. կը ծախեն...
Թուրքերն բառ մը, ձեռնադրու չնամար ան-
— ռուչու մըն չիկ Թուրքական ձեռնադրու։ Օրինակ,
ուրիշք տեղափոխի բառը, կը կը նշանակէ սա-
միթ՝ քաւ Ամատունի վարդապետին քառասունքին
(Բաւ ու Բաւ — ճիշդ է), կոտմէ՛ քաւ Թուրքի
(Ամեմու Տարեցեղը, 1909, էջ 346, — սխալ է)։
Վանդակներ կը կարծեն թէ այս բառը կաղնուած
է տըր եւ աղօթք՝ բառերին — սխալ է։

Տեսէք թէ ուրիշ կուտայ ծագողութիւն բա-
ռը։

Պօղոս դպիրն ոտանաւոր բառաբանին մէջ կը
գտնեն։

Տարագ օրի՛ սամիթ կերիւ,
Տիլիմի բառն է բարբի։

Այստեղ «կերիւ» բառը չնամանք չէ։ Անպան,
կը նշանակէ ուտել, ինչպէս կը չորիկ ձնեկով
նոյն բառին զործանութեան այլ տեղեր, (բա-
նարանին մէջ զործանութեան է չորս անգամ)։

Ան այս տարագ օրի՛ վանի մէջ զարձեր է

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆԵՆԵՐ — (1) Խաչատուր Բա-
— Խանյան քառամիւրիքին մէջ, — «Արեւիկ» Մա-
— Խանյան, 1897 —, քաղական ղեկ գրուած է բար-
բիւրէն չափ կոտմէն, (նոյն պարբերականին մէջ
նոյն)։ Վարդանանի առի՛ քննադատական մը այս
քառանքին մասին)։ Դժբախտաբար, Ամեմու, իր
է Գուտանակ Բաւարականութեան մէջ, որ անպաշտ
վերաքննութեան կը կարծուի՝ քննադատուցի օր-
լալմունքն էր քննադատութեան պատմութեան, —
Փամանակին՝ Յանի. Թուրքականութեան կը արեւ աշ-
յայնակունքին մասին, «Գործ» ամսագիր մէջ, —
քաղական քառիկ մը արտադրութեան քննադ-
կարչիկ՝ այն տուած է Տէր-Վարդանանի քառ-
նայի տապալանով սխալին, ընդունելով բառը ու-
... քաղական։

« տեղադրութիւն, իսկ նոր Բաղադարի մէջ...
« տեղադրութիւն։

Թուրքերն ունին տարագ օրի՛ բառը։ Մտածթ
է քննի Թուրքերն բառը, որ կը նշանակէ կոտմ,
ինչպէս կը վկայէ Պօղոս դպիր։

Թէ՛նքիք սամ՝ սամի կուտայ.
Թէ՛նքիք կուտմ սամ։

Մեր քառասունքին կը չիկ օրինակ կոտմն ու-
սամիթ բառերին Թուրքերն չնամապատարան —
նեղը, (օրինակ՝ Պօղոս — Ջիլիք քառասունք)։
Թուրքերն այլ յաճախ չեն գտներ Թուրքերն այդ
երկու բառերուն տարբերութեան, (վերջին, Պօղոս
մէջ, Տեղթ. Սալիպ Լաւայ հաստը մը Կո-
տարակիք բժշկական բարեփոխման մասին, ուր կ'ը-
րեւայ այդ կոտմաբար սխալը)։

Թէ՛նքիք Թուրքերն կը նշանակէ կոտմն կամ
կոտմ, Քրիստոսեանի՝ cresson — երբեմն քննի օրի
այ կ'ընեն, որ զկոտմիս — զքաղականութեան մէջ
զործանական չէ՛ չիկ Թուրքական տեղը, տալու հա-
մար անշուշտ Թուրքերն ունին նաեւ տեղի օրի,
որ կը նշանակէ սամիթ, Քրիստոսեանի՝ aneth — այս
է որ Կալեթին է տարագ օրի եւ յետոյ՝ տեղադր-
ութիւն։

(Արմաշի մէջ, մենք սամար (2) կ'անուանենք
սամիթին մէջ տեսակը(3), — Թուրքերն այլ ունին
տարագ օրի՛ բառ մը (4), որուն «Փամար» Թիւր-
քին չնամանք կուտայ մութնաբար բառը, բայց յոյն
կը մտնայ բացարձակ այդ չնամանքը, ու
կ'ընենք այն թէ չէլեկան Մանն ալ է Գամարը
Թիւրքերն անուն է այդ չնամանքը, բայց նոյն —
պէս մտնող է յետոյ... բացարձակ զան)։

Արեւիկ, Թուրքերն բառ էր Հայաբեր է ու
չարձեր... տեղադրութիւն — տեղն է բաժն՝ Տէր-Պ-
ղոսի բառը, որոնք, որոնք այսպիսի սխալութիւն
բառերը պիտի ճարեն ու վերաբարձեն իրենց տե-
ղը։

Նոյն ձեւով Հայաբեր է Հայկականութեան բառը,
Երեւ. տաններ կան, որոնք կը պատկերեն
տարբեր ընտանիքներ, բայց իրարու կը նմանին
իրենց բժշկական յատկութիւններով։

Կիւտուկ (Նորայր Բիւրանապէս կը կարգայ
կըլքարուկ) կը կոչուի ստնիկ օրի, որուն Քրիս-
տոսեանի տեսակներ կը վկայեն թէ բժշկական ինչ
յատկութիւն ունի — caquelis, foirille (զանց
կ'անուն ուրիշ նաեւ խառնուած չնամանքներ, ու-
րովեւեւն այս երկուքը բառական են բացարձակ
սամի բան)։ Ամերիկայականութեան տուող կ'ան-
ուանէ այս տաններ, որ արարներն կը կոչուի
հալպուտ։ Մտածթ է չիկ Թուրքերն, զոր մըն չին
բժշկականութեան ցոյց կուտան տուող ու բացարձակ
բոյսերուն մասին, եւ ան տուր չիկ Թուրքերն
մը՝ տուողը կը նմանին հալպուտին, որուն
Թուրքերն անունն է աղմի օրի, նաեւ սուլարմի
օրի։ Երբ կը տեսնենք բժշկաբանի մը մէջ, որ
սուլարմ օրի կ'անուանուի բարդուկը, յետոյ
աղմի օրի, քոտուկ է ընդունի որ քաղաղիկը
կ'անուն կ'ուտի նաեւ Հայկականութեան՝ Հայաքանակով
աղմի օրին, ինչպէս պէտք է շնտեսել ձեռն-
— զարկան կարգ մը ձեւերէ — օրինակ՝ աղմիւն —
տաւ։

Հուլադարձութեան արդեօք, — « Հայալու —
— զոր մըն mercuriale կը կոչուի Քրիստոսեան, ծանոթ
է նաեւ «Հայալու երկինք անունով եւ մեր աղծկա-
— տակ կը լինիցէ։

Արեւիկ, երախկարութեան — աղիւտաւ —
կը քաղաղիկն է իր զանգումը։

Այս բոյսերուն չափերն ու Քրիստոսեանն ա-
նուններուն է չնամանքներն, ինչպէս նաեւ ա-
նունք բժշկական յատկութիւններուն է. Ժողովու-
րդան անանդութիւններուն մասին՝ կարգալ
ՀԱՅ — ԲՈՅԺԻ մէջ։

Ե. ՆԱՄՈՒՆԻՒՆԻ

(2) Յիմնապնիները տանուր (Աստղիկ) կը
կոչին cereuile, որ տարբեր բայն է։

(3) Սամիթին վայրի տեսակն է այդ շառնոր
կուտումը — գրական լեզուն չէ մտածթ է հոռոմ
սամիթ կամ շուրպայ ամուով (bacile կամ fe-
nosil)։

(4) Թուրքերն այս տարագ (— տանուր) օ-
րի պէտք է չիկ արեւի օրին հետ։ Պօղոս
դպիր ապահովում կը նկատմամբ կը գրէ։ Ամե-
մուկ, բայց չի չիկ Թուրքի իմաստը։ Գամարը
Թիւրքին կը յիշատակէ տարագ օրին եւ նամանի
կուտայ ծառանքն բառը, որ ինչ գամարի Գամար-
ը Թիւրքին մէջ, — իսկ զայն զոյալ մշակումը Գե-
ղոց դպիր Գալաքիցի քառասունքին մէջ, է մտած
նշանակութեան։ Կիրանաբան Գամարին պար-
կերէն — խալիքին քառասունքն ալ, որ արտադրու-
ումն է 1933ին, կը հաստատու այդ նշանակութիւն-
ը։

(5) Հայաստանի բանաստեղծները, Խալիքի
նոր գամուած ծնադրականութեան վկայութեան, կը
հաստատու Երեւանի կը կոչուի Ամալիցի այն
միմանով հայ թիւիցը, որ մինչեւ այժմ մտած-
թ է Ամարուով անունով վրայ։

ՕՐՈՒՆԱՆ ԵՄԱԴՌԱՄԵՆ ԼՈՏ

Երբ Մրային ախտախտակ կը

Նիշուա իվանովիչ Բարիկովի կը գրէ անց.

Երբ կը մեջ —
Անձամար կը ճանչայի ճշգրիտ վնասարհա-
նիւ Ջուլալիցին որ անկը լաւ մտածթ է իրեն
Սիւնին — այսօրուան ամէնէն անարկու մարդը
աշխարհի։

Սակայն այն Սիւնին — երիտասարդ Սիւն —
ինքն զոր եւ ճանչայի, արեւմտաբար. Հակաւա-
— կարդ է չէր։ Երբեք լուծանք իր գէշութիւնը որ
եւ է մէկուն ճանդիկ՝ այն չինք տարիներուն զոր
մենք անցուցինք միայն Սիւնիցի մէջ։

Սիւնին կը ճանչանու 1913ին ի վեր, երբ
բաղնիկ պանկուն եւ Դուլարիկ անդամներուն չնո-
մանք կաղնուեցաւ եւ Սիւնիցի արտադրութեան։
Թուրքականութի մէջ (Հեղափոխութիւն Սիւնիցի)
էր որ Հանդիպեցաւ Սիւնիցին եւ արդիւնաբերու-
եցաւ անոր հետ։

Ծար Նիշուա Բ. ճաղապարհան բանտարկեա-
լներուն հետ, եւ այլ ճանչայ Սիւնին։ Ան ալ
Կատեր կ'անուն մըն արտադրութեան, որ բառին
իսկական անունով բանտ մը չէր։ Նոյնիկ կարե-
ն չէր կըլքուեցանք միայն կոչուի բառին ար-
դիւնական անունով։ Պօղոս եղանակէն ապաւու-
— թեւն ունիցէ մեր Դուլարիկ Հակադ-ստիկան չկար եւ
ոչ ալ գտնանք մէջ էր։

Թերեւս անհաստատալ թիւի, սակայն ճանդ-
տութեան է որ կուտայ արդիւնքին ամալական մեղի
15 բուլիկ կուտար, ինչ որ բաւական լաւ զարմար
մէն էր Հանդիպեցաւ կ'անուն մըն արարելու, միայն ու
Հանց այլ աման լրջով։

Հեղափոխութիւն Սիւնիցի մէջ, աւարտի օրերուն,
Սիւնին արդեօք ապաւայ սառնորդի օրեւ նշան
ցոյց չէր տար, կը Հացքինք արտիկաններն։

Կերանաքնական կաշանին մէջ Սիւնին խոտմ-
նալից անարկուի օրեւ նշան ցոյց չէր տար։
մէջ է որ երբեմն կը յայտնաբերէ կաղնուած —
պական կաղնուածութեան, սակայն անպաշտի էր, եւ
ոչ որ լրջութիւն էր անոր երբ ան պապալայ ծրա-
— րիւններ. մասին էր խոտնէ։ Եթէ Թուրքականութիւն
թէ քառասունքին ուրիշ են տակալին, իրանս Հաս-
տատակ թէ մեղն է ոչ մէկը կ'արար խոտնէ որ Սիւ-
նին անարկու թիւն արար է պիտի գտնար։

Եւ կը լինի մէջ իրենք բառի մէջ որ ըն-
կերներու մէջն. ծագած վնասը կը չարբիք։

Աղաքարականութի մեղնաբարկութիւնը ընդմիջ-
լու չնամար, Սիւնին կը իր մտեղիկները մտնակա-
լից ձեռն արարուի կ'ընթացին։ Սիւնին անկը ան-
— գամենք սամիթ ունեցալ անոր հետ երբեք։ Ան-
կըլքութեան ըստ թէ Հանց կը զգայի եւ ընկերներ-
ներն։

Սիւնին յատկանշական զինքներն մէկն էր իր
յոյնականութիւնը աւարտաբարկութեան մէջ։ Ետան ան —
զամ կը տեսնէ իր խոտնէ։

Պատահաբար թիւրքերն մէջ կը տեսնեն որ
Սիւնին նշանակութեան մեղնաբարկութեան ցոյց չին
տար գէշներ լաւ։

Ինչպէս փախալ Թուրքերն, երբ Համալայն —
վար կուտայեցին Թուրքերն անպաշտ էր։

Թէ եւ նոր կուտայեցին Թուրքերն զոյաւապա-
նաւոր զորք էր ունի, փախալ, զորքեւեւեւն էին
կ'անուն անպաշտութեան այն տակալի, զանդաւանութեան
պաշտութեան որ յաղորդութեան 1917ին յղապիտու-
եցան։

Երբ արիւնաբար եւ իշխանապետէն լինին —
կ'անունքն անուն որ փոքրամասնութեան կուտա-
ցութեան շտապ փախալ, իրենք քաղաղիկութեան
Քալիքին անունը աղաքականութեան վրայ։

Երբ ծնողքն եւ աղաքականութեան, թիւով 40,
մէկ էր Թիւրքի հոտնէն Հակալայեցարի ենեղաղու-
եցաւ։

70 տարեկան եւ, որոնք Համալայն են։ Անկը
զատ ինչու. այլեւս արդիւն։ Բաղը ինչպիսի
կուտան եւ Հեմալան են Համալայն անպաշտութեան
կողմէ։ Մեկ էր Թիւրքականութեան պիտի ըլլայ զորքն
Հաստատակութեան։

ԵՆՈՒՆՈՒՄԱՐՈՅ ԱՐԴԻԱՅՈՒՄԸ

« Ե. Ե. Հէրմանի Երեւանի կը գրէ Կիւ-
կաւեւն։

Մարալայն Թիւրքի չնամապատարան անա-
լիս ծրագրերին մէկն է արդեւանի ծուլաբար-
— փան։ Անպիսի արդեւ չինքն կուտայ Սիւնիցին
բոյն Համար նոր մտածողաբար մը որ պիտի կու-
տի Թիւրքական։

Թէ եւ Թիւրքի եւ Կոմիտիսի պաշարի ըն-
թացքի կարգ մը Զարտաբարկութեան ձեռնար-
կեր խախտեցան, սակայն ընկալականութեան չինու-
թեան, Հաստատական աղաքականութեան, վարդա-
պետականութեան չինարարութեան ընդհանու-
— րան, քան մը որ նշանակէ է ամբողջ երկրին մէջ։

Թիւրքի զործանակներով զորարարութեան —
բարեկեց քաղաքին. այստեղով ձեռներ։

Մտնիւնիկ կ'ուտի նախկին մայրաքաղաքը՝ Յէ —

21րդ ՅՈՒՆԻ — 21 Année No. 5979-Դար շրջան քիւ 1390

Խմբագիր՝ Ե. ՄԱՌԻԱՅԱՆ

ՄԵՐ ԽՅՄԻՐ

ՈՂ ՊԻՏԻ ԼՈՒՍԱՐԱՆԷ

Ատենի մը ի վեր դուսկան լուրեր կը հրատարակուէին միջազգային մամուլին մէջ, կովկասի եւ առ հասարակ ամբողջ Ռ. Միութեան սահմանս — մեր շրջաններէ կատարած գտնողականային տարւորներու մասին :

Այս առիթի, մասնաւորապէս կ'արձանա — դուրէն 17 — 18.000 Յուններ բնակադաշտը, Սեւ Մովու ռուսական արհիւրէի եւ կ'ըսէին թէ յունական կառավարութիւնը երկու անգամ բողոքազարկ ուղարկած է, բայց պատահաւ չէ ստացած : Ամերիկեան մամուլը զամենիկ մանրամաս — նութիւններով կը նկարագրէր Յուններու եւ ուրիշ ոչ — Ռուսներու տեղահանութիւնը, որ կատար — ուած է անցալ Եունիսին :

Միեւնոյն ատեն կը հարցորդը դանդաղանա — յին աղբորները. Պալման երեւ հարցախնտու — թիւններէն (Լաթիս, Լիթուանի եւ Էսթոնիա), ինչպէս եւ Ռուսիայէն եւ Պարսկաստանէն : Կը թանկէին, նաեւ, 400.000 Հրեաներու տեղահանու — թանկ մասին :

Մենք այս լուրը տեղեկութիւնները արձանա — դրեցինք որով վերապահութեամբ : Նոյնիսկ կըր Աթլենի շնորհակալ գործակալութիւնը կը հա — ղորէր թէ՛ զարմանաւառ արդիւրէ մը զալ — ուած տեղեկութեանց համաձայն, վերջերս Հայ — րու դանդաղանային աղբորներ տեղի ունեցած են Ռուսիայի մէջ : (Յաղար, 9 Մեպր) :

Հայերու մասին երբեքոր անգամ խօսեցան է Ամերիկայի Զայնը եւ Աթլենի անթիւ (30 Մեպրտեմբր) :

Իսկ երբոր անգամ՝ Ազգաժողովը չլին — նախկինէն կը որ կը հասեր զոյգի, յաւելալ ան — դիւրութեամբ :

— Ե Տարագրումներուն մէջ կան 9874 Հա — յնք, եւ Միտերան զանգամով շրջաններէ : Յու — միս 1336 Պարսիկ, Սոյունի եւ Գալիիի շրջա — ներէն տեղահանուած են քաղաքի Հայքի եւ հշտած դէպ Սիւրիայիս :

Լրատու միեւնոյն ատեն կը հարցորդէր այ — լալիս չարալիսը պատմութիւն մը :

— Ե Անցած յունական, Աթլենի համալ — նալար կուսակցութեան ընդ. զարուսալար, Մ. Տ. Բաբիլը, յայտարարած է :

— Ե Մասնավարակներուն եւ Դանիակցա — կանոններ յայտնի եւ անյայտ մնացորդներ կան տակալի միկակասի շրջ, որմէ միջոցով պիտի համուրն : Այսպէս պիտէ ընթացիւրիս : Ամմէ մ — յերի եւ նալ ազգայնականներն հնա :

Այս տեղեկութեանց զվարտ արդիւրներէն մէկն կը շնի Նոյր թալար, որուն Հռչակաւոր Բրթակիւր, Չուլչուրիւր, 1942—43ին յաղարդ էր հրապարակ հանի թուրքիս Ռեհուրութեան Տուրքիս (Գարլըր վերկիսի) միջոցա կատար — ուած անլուր բարբարոսութիւնները եւ կ'երեւոյժ — ները :

Այն ատեն Մ. Նահանգները եւ միւս Դաշնա — կիցները ոչ միայն դուրս քերելու հետեան լուս — թեան, այլեւ կը մըրէին Հիթլերի Հոտ, սերւա — ճիւղ համար Թուրքիսին :

Այս նոյն Բրթակիւրէն կը որ, Սեպտ. 12ին, Ա — թլենիէ ուղարկած Հնուարով մը, կը խօսէր նաեւ հայապարտ Հայերու տեղահանութեան մասին, շեանու ասպանութեան մէջ :

Վերջէն լուրը կարգադիւր եղէ՛ — Մ. Նա — հանգներու արտաքին նախարարները զայնու — նայէին կը հաստատւ Վերկիւրի եւ ուրիշ պատշա — փաներու տեղահանութիւնը կովկաս, չլինէին, Թուրքիսի եւ Իսրիլ սահմաններուն վրայ : Նախարարութեան ներկայացուցիչը նկատ — րդովով 17.000 Յուններ տեղահանութեան ստը — դրեցինք, չի ճիւղէր միւս օտարակցութեան ստը — դրեցինք : Թիւրքիսի պիտեպիտ անէի մանրա — մասն հրատարակուած է Ամերիկայի Թերթերուն մէջ, սակայն ձեռի տակ չլինէին :

Այս, ո՞վ պիտի ճանայ այս հաւատար ողբը — դուրսեան հայկական ծաղիկը :

Ո՞վ պիտի լուսարանէ եղբորական անցուղար — մը, անհրաժեշտ մարմանութիւններով :

Հարաւարութիւնը բարբարոսութիւն ըլլալէ չի դարբեր, Հայուն չի գործուած ըլլալ թէ Յունիս, Հրեային կամ Ռուսին :

Ե.

Հայկական թնկորներ Մալթիոյ եւ Մարբորգի մէջ

46 — 50 ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՅՐԵՐ ԵՒ ԿՆԵՆԵՐ՝ ԿԸ ՄԿԻ — ՏՈՒՐԻ ԻՐԵՆԵՑ ՉԱՒԱՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԹՈՒՌ —

ՆԿԵՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Տիարալքերն (Տիարալքերն) կը գրեն Պոլսոյ Ժամանակ քերթիմ, հսկալ 8 քուակամով —

Հոգեւոր Վոյն Արսէն ԳՆԵ. Պարսկաբար — քանին հրահանգով եւ Մալթիոյ կուսակալու — թիւնէն ստացուած արտօնութեամբ, անցալ շաբ — օրու այցելել Մալթիոյ եւ Կարպը, Հոգեւոր մա — տակարարութիւն ընծայելու տեղեկ չալու — թիւսն :

Մալթիացիները, որոնք 1915ին ի վեր զա — հանալի երես տեղած չլին, շատ արտայայտ եւ յու — ղի ընդունութիւն կը կատարած են Տ. Արսէն քահանայի եւ խուսներմ ղիւսարած են զայն կայարանին մէջ Բաճանիս կատարած է բազմա — թիւ կրօնական, պատկեր եւ Ս. Հարցորդութիւն մասնակարարած է բոլոր անոնց որոնք փափալ յայտնած են :

Շատ յուշէի եղած է մասնաւորաբար մկրտու — թիւնը 46 — 50 տարեկան ալբերու եւ կնիերու, որոնք իրեն զաւակներուն եւ Թոնիկներուն Հնա միայն կ'ընտու եւ ապա յիստալքաբար յեղ — կալ եղած են երաւոր պալիկ արարողութեանց : Այսինքն զաւակներ եւ Թոնիք, իրենց ծնողքին եւ պալիկներն թէ հարաւորեցին եւ թէ ճիւղու — թիւնը անկանաւս եղած են : Բոլոր այս արար — օղութիւնները կատարուած են տուններու մէջ, ո — ռովհետեւ Մալթիոյի Հայութիւնը ղաթախաբար առաջիկ հիղեղիշ չունի :

Արսէն քահանայ հաստատուելիս հաւաքու — լի քրտական մը խօսած է անոնց եւ միջիններն էր քանից, բազմաթիւ մէկերուումիւ կատարելով Ս. Աւետարանին : Հիմա, դուք ձեզ հաղորդ վե — րալ Մ. Խալին դուրսը ստացալ եւ անմար խաւ — նուեցալ Հայ ազգայնական Ս. Եկեղեցիում խօսիք : Ս. Լուսաւորիկ Ալը ձեռի պահպան, Աստուած ձեզի առաքելուր ու զորպիսի ըլլալ :

Մալթիոյի Հայութիւնը կը բաղկանայ յուր 180 անուն : Գրեթէ բոլորն ալ Հայերն կը խօսին ու կը հասկան, բայց զրկ կարգի պիտեղները ժամոք իրալ կը համարեն : Մեծ մասով աշխե — տակները են, իրենց աղուտար կը լաւին եւ զրեւ են իրենց կնիքներն :

Արսէն քահանայ Հոգեւանդիստ կատարած է նաեւ Հայոց զգրեցանքուած մէջ, բոլոր չին ու նր չննչեցանքուած համար : Այս արարութիւ — նը շատ յուշէի եղած է եւ բոլոր ներկաները հնե — կալութիւններով հետեան են աղթեցնելու :

Հոգեւոր (Մարբորգ) յար եւ Մալթիայէն վեր այցել — լած է Կարպը (Մարբորգ) ուր նա կատարած է բազմաթիւ պատկեր եւ մկրտութիւններ, Հոգե — կան մէջինթարութիւն պարզեցելով անոնց — ներուն, որոնք հասարակար կայարան փութա — ցած են ողբեր մաղթելու անոր եւ զարբալալ կը սպասեն, կ'ընց չոյին քաշ մայրեկով իրենց շնորհակալութիւն յայտնած են անոր :

Տ. Հայրը կ'ըսէ թէ Կարպը Հայերն անկի մալուր կը խօսին իրենց մայրենի լեզուն, զան Մալթիոյի Հայերն :

Տ. Արսէն Հայը իր այս ուղեւորութեան առ — թիւ այցելած է նաեւ Մալթիայի եւ Կարպըի կու — սակալներուն, ինչպէս նաեւ ապալսութեան ար — նորեններուն, որոնց յայտնած է իր արտայայտ չե — տակարարութիւնները եւ երախտալուութիւնը, Հայ Հայրենակիցներու Հոգեւոր միջինթարութեան հանդէպ ցոյց արուած բարեկամականութեան հա — մար :

ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՒ ՄԻՔԱՆԱՆԻ քրտականայ եր — բունի մաղաքայն, զոր Սիկրի, պատասխանելով զոր Բաթմանի մեղադրանքներուն, Հերեցի այն վերադարձը թէ զուրտին զորպալականութիւն մը վարած է, այդ երկիրներէն Հնուցանելու համար Թրանսիլի զորպալին յուլըր, կը զրէ թէ պա — ճալսութիւն Վեֆկապ, որ հրատարակած էր Փե — տակարարութիւնները եւ քրտալականութիւնը, Հայ Հայրենակիցներու Հոգեւոր միջինթարութեան հանդէպ ցոյց արուած բարեկամականութեան հա — մար :

Նոր վարչապետ՝ Ռոբէկ Մայքր եւ լուսալ յաղորդիլ

ՀԱՆԱՐԱԳԵՏՈՒԹԻԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀՆԻՐ ԱԶԱՒԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. Ժիւլ Մայքր հրատարակելով վերջ, հանրա — պետութեան նախապետ վարչապետութեանը ա — տալարից Պ. Գ. Թուրք Տեմալին, Ժոնտ Պիւտ — ին եւ Տ. Մանթինի (ժողորդական Շարտմէն), բայց երեւոյ ալ միջոցներ : Այն ատեն հայերից արմատական երեսակական մը, Պ. Ռոբէկ Մայքր, ի որ աղբ. պաշտպանութեան նախարար եղած է Անտոն Մադիի դահլիճին մէջ, բայց ամէնէն ա — լեկ զորքուն դեր կատարած է 1947 յուլիսներէն 1948 յուլիս, իբրեւ կրտական նախարար Տեմա — իի դահլիճին մէջ : Այդ պաշտպանութեան ըն — թացքին էր որ հրապարակէն զալեց 5000 քրտե — ինց Թիլթարածները : Պատեղարմէն առաջ վերա — տեսուէն էր Թրանսիլի ազգայնացուած երկաթու — ղիներուն, իսկ պատեղարմէն ընթացքին զորպալ — ցեցալ զոր : Եւր Վոյլ, Լուստոնի եւ Հիւս. Սերի — կէի մէջ :

Նոր վարչապետը հաստնութիւն յայտնիլ ա — լեկ կրկին եւ կրկին պիտեց իր զահլիճը կապն — լալ պաշտօնը յանձնուի Պ. Բէյոյի : Քէն անկի ձեռնաւս է այս առաջալար յուլուր : Համար, ը — տաւ անդարապետութեան նախալարին : Յետոյ համար տեսանցելով ճարտարալ վարչապետին Հնա, Թրանսիլիայի խնդրի որ ընտուին : Բայց Պ. Բէյոյ վճռալեւ միջոցի, յայտնուիլ թէ չա — փալացի յոյճած է :

Կը կարծուի որ եթէ Ռոբէկ Մայքր այլ ձալու — ղի, վերջէն յուր կ'մայ նորէն Պ. Բէյոյ : Կարգ մը Թերթերու տեղեկութիւնները համա — ման, անդարապետութեան նախալարէն աղալար — քած է կուսակցութեանց վարչիւններն թէ խոր — չորարարը պիտի յուլուին եւ նոր ընտուրիւնները պիտի կատարուին անմիջալ, եթէ նորէն ձեղ — ձեղուի հաստակութեան կազմութիւնը : Բայն իր օրէն կը լրարալ նախարարական տաղնալին կը — բորը չարաբըլ :

★ Պ. Ռոբէկ Մայքր համար կը վայելէ իբրեւ կրօնի մարդ, բայց միեւնոյն ատեն կուսակց — համարչութեան : Թերթերը կը գրեն թէ համա — ման է Ժիւլ Մայքր Թարքիսը — (3000 կամ 1000 քրտե անկի վերջին այն ալախտաւորներուն ու — ռոնք ամական 15 հալար քրտեներն պիտիս կը ստանան : Տարբերութիւն այն է որ մէկը կ'առա — յարէի իրեն ամիս միայն այս յաւելումը, իսկ մէկը՝ միայն այս ամիս :

Նոր վարչապետը, որ 64 տարեկան է, վերջ — նական հաստնութիւն յայտնիլ առաջ չօլալով կուսակցութեանց ներկայացուցիչներուն կար — ինքները, համար նախթիւն համար : Եթէ կա — ռինալ վերջնական համաձայնութեան մը յան — ղի, այս շաբթի իսկ պիտի ներկայանայ Աղբ. ժողովին, որպէսզի վաւերացնէ իր պաշտօնը :

ՊԱՐՄԱՆԱՐ ՀԱՄԱՐԱՎԱՐԵՐՈՒՆ ԴԵՄ

Աղբ. ժողովը Գ. Ե. ինտ արմարելով, պարտաւանքի բանաձեւ մը զուգահեց համայնա — կար երեսփոխաններուն դէմ, որոնք անարալ եւ — ին նախալարէն Էրօն, Բաթրալա, կ'ընդունին եւ ուրիշ թուուր գործանելով, Ժիւլ Մայքր պաշտօնին վաւերացման առթիւ :

Վեարապետութեան ընթացքին, Պ. Էրօ յա — տարաբըլ խորին դաւաճութեամբ :

— Ե Կանքիւ մէջ առաջին անգամ է որ այս — պէս կ'անալուած, խօսեցորդ զոր լսելի եւ զրուցիւններով զորս կարգալին Երթե պիտի յուլուած այս նախալարին : Անտի որ կը դաւանէ ժողովարմութեամբ կամ հրամանով, չին հետա — քըրբըր պիտ է :

Ոսոք արուս նաեւ օրուս նախալար, Պ. Թորքըր, որուն համար համայնալար երեսփոխա — ն կ'ըսէ թէ զուէ կուսալ, Ժողովին նախալար — համ անան : Պ. Թորքըր բացալարը թէ համալք — Թրանցի միկեւ Էրօ սովորութիւն է այլալեւ ը — նին : Քննալ որ, երբ Ժողովին կրկնալարն անալ — մը, Մարտէ Գալեկ կը նախալարէ, ոչ միայն կը մանալարէ թուէրկութեան, այլեւ զուէ կուսալ ինքն իրեն համար : ... :

Վերջալեւ, 1835 դէմ 413 ձայնով վաւերաց — ուեցալ անցալին : Երտան փոխթիւրկի ինտին անկնալարութիւնը : Յետոյ Պ. Թորքըր ամիտիլ — լով վիճաւորութեանց երապալուութիւնը, հետեւ — նալ խանձուր անալարիցին :

— Ե Աղբ. ժողովը, իր խորին զարյոյթը յայտնելով իր նախալարին դէմ սպորուած նախա — տրեկներուն առթիւ, կ'ալալեւ Համալարմալ եւ — ընտրութիւնները, որոնք պատասխանատու են այլ արարքին, եւ Պ. Էրտան Էրօնի որ յայտնէ իր յալալածը եւ խանդալալ վաւերացութիւնը :

Բանաձեւը զուէրկութեան 1371 դէմ 263 ձայնով :

(Լուրերու շարանակութիւնը կարգալ Պ. Էլ)

1948 Հոկտեմբերին Արտօնիմ Մարգարե մասնա-
ֆառակների գերեթթվի վարժարան, որովհետեւ
Հայաստանի սոցիալական հեղափոխության
դպրոցը որքի համար:

Մարգարեի ստեղծող Կապույտ Խաչի Ալֆրեդի
մասնակցություն է: Ամեն շաբաթ, տանական արձա-
կուրծներին նա գալիս է տուն: Իր համար, ծախքը
հոգում է վարչությունը, ստանում է նոտերներ:
Կերպարան է գլխավորաբար երկու տասնամյակնե-
րում, (Հարմար է միջնորդում են այդ ընտա-
նիկները), հրապարակ է նաեւ այդ ընտանիկներ-
ի մաս: Ամեն կիրակի հետք յուրեւեղ սնունդ է
տանում զարդը:

Հայ ընկերների հետ զննում է զննարարի մե-
քունները, երբեմն սինթեզ, ու ներկայ է բոլոր
Հայկական հանդեսներին:

Այդ բոլոր ծախքերը հոգում են ընկերակա-
ները:

Տարեկան Մարգարե փոխել է դասարանը,
38 տարեկանի վրայ 3րդ հանդիսանում: Լաւ է
գործել: Այժմ ծանր դիտողություն ամբողջ տար-
ուայ ընթացում է:

Ամբաստանաբար, օգտագործության հարց:
Կապույտ Խաչ ունի իր օգտագործության կայանը,
բայց ի՞նչ կարող տանել 15 տարեկան մանչու: Երբ-
վարչությունը զննում է յարմար տեղ, մի ֆրան-
սական կայան, յուրական կայանում զոյգական
պատանիների համար: Օգտագործող կայանն է
Մարգարե, վարժարան է Երբ վարչության կողմից:
Որոշում ենք, որ երկու ամիս մնալ կայանում,
բայց Մարգարե ի՞նչ ուզում է, դրամ է կնիւ զուգում
նա Հայերի մասնակցի արձանագրության: Եւ ու-
րաւու հայտերի՝ առանց սպասելու մեր կողմից
դրուկներ՝ տուն է գալիս սեպտեմբերին:

Մարգարե Հայերին է սովորում: Արքայի կար-
գում է եւ դրամ:

Կապույտ Խաչը Հայության է վերադարձնում
մի կողմից Հայերին:

Իսկ իր երբայրը, ներկայիս 14 տարեկան
Նորայրը: Եւ միտում է ազատագրում, մի մեծ ցաւ
ստանալ:

Եղբորը դրամ մի նամակում նա տանում է...
— մեծ խաղաղություն է, որ մեծ Հայ
ենք ծնում: Հայ լինելով պատճառով այսօր դու
ուրաւ ու աւանդ, արհեստ եւ սովորում է Արք-
եցի իմ մասին էլ պիտի մասնակցի:

Կապույտ Խաչի համար դժուար է որդեգրել
երեւոյթ միայն: Նորայրը պարզապէս պատշաճ-
ապէս իմացուցնել էր այլ Խաչի, որ ունի կողքին
նաեւ Որդայրան: Արքայական պատասխանը հ-
պաւ մերժում է: Մեր Խաչը չափ պատասխանատու
անձնակցություններին ապահով է, եղբոր թիւր-
մանաբար, էլ, թէ պիտի մասնակցի այդ տղայի
մասին:

Մի տարի է մասնակցում են: Այժմ էլ զործնա-
կան ջալլ, Հայաստան իմ դժմանքներին: Իսկ Նո-
րայրը սպասում է: — Արքայեց իմ մասին էլ պիտի
մասնակցի:

Եթէ դժուարություն հանդիպել իր զուրոյց դը-
ուրը, իմիջի հնարարը չէ՝ հոգնալուրդներ, որեւէ
արհեստագործ յանձնել, կամ վաճառականի ու-
ր ղեկը... մի խոսքով Հայկական իմիջավայր բերել
այդ Հայորդին:

ՀԱՅԵՐԻ ՊԱՆԱԽԵՆ

ԵՒՄԵՆԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԻՆ ԼԻՆՈՒ ՄԷՋ

ԼԻՆՈՒ, 13 Հոկտ. (Յապաղած) — Հոկտեմ-
բեր Երբ, շաբաթ երեկոյ տեղի ունեցաւ Դաշնակ-
ցութեան Օրդան ստանդարտներին, Հոմ բաղ-
մութեամբ: Դաշնակցութեան խոսքը տեղի, ի-
րենց յարգանքը յայտնելու եկան էին կինը, մա-
նուկներ, երիտասարդներ եւ տարեցիներ:

Դաշնակցութեան Կոմիտէի կողմից թափվե-
րեցինք եթէ չսեւան, առնուա յոյժեղ համա-
տարծ խաղաղաստեղծներ:

Երբ զարդարւում էր ֆրանսական եւ Հայ-
կական դրոշներով եւ հերոսներին նկարներով,
էմբլեմը Դաշնակցութեան դիմանկարն էր խոր-
հրդանշում: Ներկայումս, ինչպիսիք էր այ-
նաեւ յայտնակ տարեկան դէպքի համ, դէպքի եր-
կինքը տարեկան, որ այս հերոսներին շատեր ի-
րենց կենսից վերջին շաբաթը խաղաղութեան: Եւ
ստանդարտը կը ճանաչան ղառանգ, ուրիշներ
նշանակ լինելով աչքերով տեսնել են այն ղառանգ-
ը որոշ ձեղնակերպ եղած է Հ. Յ. Դաշնակցու-
թեան:

Նոր Սերունդի ու Սանտահեմու Միութեան
միացաւ երբայրները հանդէսին ղառանգ կա-
տարծը Մարտիկներով եւ Վճար քանդակներով:
Բայց մասն խոսք մէջ, Նախագահ ընկեր Տ.
Չիքանեան (Ամերիկայէն) փաստելով թուեց քանի
էր կարելու դէպքեր, Դաշնակցութեան կենսից
էր բացառելով տանակատարութեան իմաստը: Ըն-
կեր այս առթիւ հարցադեց Ամերիկայի մեր ըն-
կերներու ողջներին:

Գեղարուեստական իմաստում ղառանգն ան-
ցաւ առ կանոններ: Երբայրները յայտարար-
ւար եղան զՅինար բոլորից, զՈՒ Հայ արիւն եւ
Եւ Յուսով թնամանք: Մասնաւոր ղառանգն ար-
մանի երբայրներով: Արտասանեցին Օր. Թուր-
կան, ընկերներ Մ. Փափաղան եւ Վ. Վար-
դանեան (Պոտսդի Նոր Սերունդէն): Դաշնակցու-
թեան Նոր Սերունդի ողջներին սերտաւ ուղեգրով,
ընկեր Վազգէն Կարաբեկյան:

Առաջին ղառանգն էր ընկեր Մ. Միլերին, որ
Հ. Յ. Դ. Կարանդեան կոմիտէի ողջներին խոսքը
բաւ. տանակատարութեան առթիւ: Կարծ ղառ-
կարող ճառով էր ընկերը պատասխանեց Դաշնակ-
ցութեան անդամներն ու ներկայ եւ մայրիկ անոր ա-
նձաբուն Հակոբակաբեկյան: Օր. Գարա Տեղաբ-
ան երբեք երկու երբ, ինչով լիքն ծախք է:
Օր. Մովսիսար Տէր Պետրոսեան յայտարարաւ եր-
դեք երեք երբեք, ինչուպէս ծախքաբանով:

Օրդան բանաստեղծ, ընկեր Յովիկ Եղիաշան:

Ի՞նչ են մասնակցում իր Հայրենակցները,
(Մարգարե): Չունենի Հայրենակցական միւ-
թիւն: Ի՞նչ են մասնակցում ուրիշ Հայեր, որ Հայ
համայնք պահելու, Հայը Հայ պահելու մասին են
խոսում:

Պիտի գտնի՝ Նորայրը իր մասին մասնակցի Հա-
յուն:

ԵՒՄԵՆԻՍՏՈՒԹՅԱՆ

մի Թուրքիա ուրեք ձեռնարկներն անոր առթիւն եւան,
բայց արիւնակութեամբ զոր ղառանգն: Մարգարե
— աւել անցաւ ու տեսաւ խոսքը մի Հայ գիտնորներ,
որոնք շրջակայումս էին լինում մի եւ ամեն
կերպով Հայկականութեան պայտապնելու զայն:

Ստեղծաւ այդ փոքրիկ խոսքին եւ պոռոց:

— Ինչպիսի Կոմիտէ Մարգարե, ինչի նաչէ...
Ինչպե՜ր նաչեցաւ մայրին եկած ղոյգը եւ արտա-
փեցաւ: Իր առիւն կանգնած էր իննիւր եւ կատա-
րեց յայտարարեց անոր վրայ յառաժ, կը օ պոռոց
մէջ:

— Վատ եւ անարդ մարդ, որ էր կը փայտիւ,
աւտեք բոլորը ղոյ գահերը են, տես եւ յաղեցնող
արեւան ծախքը, բաւ. իննիւր եւ մէկ ոտանով
մտնեցաւ Կոմիտէ Մարգարեի, որ ղառանգն էր
զեւ կանգնած էր նոյն տեղը:

Իննիւր ղառանգն նկատելով, երկու ղին -
ուրեքին փորձեցին կողմն անոր առթիւն, սակայն
իննիւր յանգաւ մի օրորից օտուր անոնց վրայ որ
եւ եւ ղառանգն: Իսկ իննիւր ղալլ մի եւ անուա
դէպքի առաւ ու մերկ օտուր միջոց Կոմիտէ Մարգարեի
կողմից: Դառնաճանոր ինչպիսի ու մասունք տապա-
կի մէջ էր, երբ ամեն կողմէ երեցան Արտասանի
հրոսակները ու շրջակայումս իննիւր:

Այն անոն, ինչուպէս անկաւ Կոմիտէ Մարգարեի
ղեկար էր կողմից բանավոր պոռոց:

— Եւտեք տանակեց, այժմ կարող եք...
Խոսքը կիսատ մնաց բերնի մէջ, քանի էր նիկով
երբ մայրիկին էր կողմից եւ անհեղաւն ղեկին
փոխեցին ղալն:

ԳԱՐԱՅԻՄ ԱՅՈՒՂԱՅԻՄ

եւան, բովանդակելով ու խաղաղաստ ճառով մի
կինի ողբերգութիւնը, «Դաշնակցութեան» իր
վրայ դրուած պարտականութիւնները ճանաչա-
կին կատարեց անհնարին զոհողութիւններով եւ
սպանեւաւ ալ սիրտ կատարեց: Պատմութիւնը
լիցցում է յայնպեան դէպքերու նկարագրումը -
նով, անհնար հերոսներու անուններով: Այսպիսի
կիր իր ղառանգն մէջ էր պատարասում նոր ու-
մը, վարդան մեծ ապագայի համար է:

Ընկերը իր խոսքը ուղղելով Նոր Սերունդին,
թիւրապէս ղառանգներ երեցներու. ապագայաւ
— կան պայքար: Ընկերը ճառը յաճախ կ'ընդառա-
ուէր բուն ծախքին:

Նախագահը ընկեր Չիքանեան, փախուժ կատա-
րեց խորագրեց ղառանգ, ի տես այն երիտասար-
դութեան որ կ'երեքը, Կարտասանեց կամ ճառ
իւր խոսքը Հայրենասիրական զայն ղառանգներով:
Երկու ալ ամեն հետո մէջ ղեկավարեցին եւ
գին, որուն հիմնականը այս երիտասարդներու
պատանեան ու պատանեւ փառասիրութիւնն է -
ղերը: Անկատեալ այս մարտիկը մեր տա-
մըր տարեց, բայց հոգով երիտասարդ ղառա-
գան, որ ղառանգով խոստանալու հերոսներու
շնչառական տանէ: Եւտեք ղառանգը մեր տա-
մըրը դրող եւ ղառանգով ֆրանսական եւտար-
ցին, նոյնպէս ղառանգը յայտնեց եւ մայրիկն
որ հարկին պայտապնել կանգնել էր կիսատ ղառանգ:
Հանդէպ փայտեցաւ. «Եւտեք ղառանգներով
եւ նախագահին հետեւեալ ղառանգով...» Եւ Եւտե-
տանկան ղառանգն լուսարար ապագայի վրայ
յոյսերով ապրող՝ Հայ արիւնքանք ղառանգներ
եւ անոր առաջնորդին՝ Հ. Յ. Դաշնակցութեան:
Մ. Արամ Թաթաւյան:

ՄԱՐԳԱՐԵ ԿԵՆՏԻ

ԼԻՆՈՒ (յապաղած) — Հ. Մ. Բ. Մ. Ի. Լին -
Տէպիկ մասնակցելին վարչությունը ձեռնարկեց
է այս տարի ցանկապատ էր լինելով, որ ղառանգ
վերանորոգեալ մարզադահլի մի. որ պիտի ըլլայ պա-
տանական վարչութեան F.F.F. Այն կողմէ: Ան-
պէս օր, ղառանգը մէկ տարի վերջ դառաւ ին
կերտ եւ անոն:

Այս առթիւ ծանոթ Հայրենակցները կալ -
մուտ է, վարչութեան կողքին ղին Հոգնող
դրոշմները մարտիկ օր, նախապատմութեամբ Պ.
Նիլէ Փափաղանին: Անդամներն են Եւտեքիան
Միտակեան (ղառանգագ), Թիւրյալ Մուտակեան,
Տրդատ Համարձեւեան ու Ռոտունեան: Անոնք
յանձն տանում են դրոշմակց վարչութեան, մինչեւ
որ ղառանգ կանան տան բարեկարգական ձեռնարկը:

Արքայեան, դժուարին եւ մեծանալու ձեռնարկ
մըն է այս, (մասնաւորապէս 3-400 ղառար Փր.):
Լիւայոյս ենք որ Լինին եւ Տէպիկ մեր Հայրենա-
կցները ղառանգն պիտի անձնակցին, ղառանգը
մարտիկն ղառանգը դրոշմակցութեամբ: Համար:
Այս առթիւ ղառանգն էր Միտակեան 48 — 49
տարեկանի մուտք եղած է 396 ղառար Փրանք,
պարագանգներին, պատանջ անդամներին, դա-
ւալ տի մուտք եւ անդամայնարներին: Նը 368 Հա-
յար Փրանք:

★ Վարչութեան ղառանգ մարզելու համար,
մասնաւորաբար, մարզի P. Blanc երիտասարդ,
դասաւարդութիւններ կուտայ, ղառանգ վրայ, ղո-
րեքարթի օրերը: Երեւոյթի ալ ղառանգութեամբ
էր վրայ, մեր կերպարանակցին: Արքայեան մեր տղաքը
բաւական օտուտն են:

★ Կիրակի, 9 Հոկտեմբեր, տեղի ունեցաւ Հ.
Մ. Լ. Մ. Ի. ղոյ ղառանգներ. միջոցով օտար
խոսքներու դէմ: Ժամը 2ին պատանիքն որ պիտ-
ինական միջոցով կատարեց Caluiste Ա. Խոսքին
դէմ: Հակառակորդ խոսքերը իր ղառանգում օր-
դանգներով ղիտութեան պատճառով, Ա. Կիսա-
կարին ղառանգ. մէկ նշանակեալ:

Բ. Կիսակարին մերկները վարչութեան ու-
նեցան եւ պարտաւորեցին: Եթէ ունենային Միտա-
կեանի նման երկու ղոյգ էր, կարելի էր ղառան-
գակ ապահովել:

Խաչ միջոցաւ մեր պահանջներին պարտա-
ւորեալ 1—0: Ան բուն ղառանգը, տակ ղառան-
կաւ մեր Ա. Խոսքը ղառանգաւ Կարտասան Մի-
մուտեան առաջնորդութեամբ: Խաչը սկսաւ, տե-
ղառարակ անհեղաւն էր տակ: Եւտեք մի վարչութեան
մէջ մեր արագակցութեամբ ղառանգները, Միտեան
— Խաչ, Կարտասան եւ Հառանգան արդէն Հակառակ-
կորի ղեկարգութեան ղոյգն էին եւ ղառանգն մէկ
նշանակեալ: Հակառակորդը, C. S. Chasse անվանա-
յառանգները ղառանգ, միջոց ղառանգը ղոյգով:
Մեր վերջնագրեց ղոյգը: Գրեգորեան ղառանգ
կէտ մի եւ Կիսակարը վերջնագրեց 2—0:

Հինգ վարչութեան ղառանգը վերջ, պատան օ-
ղով մի սկսաւ ղառանգ: Ժրտեսանալու ղառանգ-
կաւ մնաց ապագային:

Ան տառակցի անդամ ղոյգով ղառանգը մի
coup franc մի ղառանգն էր նշանակեալ: Մեր Հա-
տարակոր միջոցառանգներին ղառանգը ղին Հա-
25 ղինի վրայ կանգնած արագութեամբ ղառան-
ցաւ. երբորդ նշանակեց տը, ղառանգով մասնակցով

ԵՐԱՅԻՄԻ ԹԵՐԹՈՒՆԸ

ԱՆԻՆ ԾԱՌԱՌԵՑԱՒ

(ՊԱՏՄԱՅԱՆ ՎԵՐ, 1034 — 1064)

Բ. ՄԱՍ

ԱՆԻՆ ԿՈՐՄԱՆՈՒՄԸ

ԻՆ.

ԱՆԻՆ ԿՈՐՄԱՆՈՒՄԸ

Սակայն դուք չունենին Արտասանի հրոսակ -
ները: Մէկը իր հրէին լինելով դժուարեալ փարցը
երախարակ, եւ տեղերը իր միջին անոնց Հայրեն-
ուն կամ մայրենի կուրծի:

Բոցերը կը տարածուեցին, կը ճարձատեցին ու-
կայ չէնքերը, փայլ կուգային աշտարակներն ի-
սպարեցներուն եւ իրենց փառասիրեցուն տակ կը
թաղեցին հարկարարութեամբ:

Այս անտարբ ղառանգներին անոն, մարդ
մը, մերկ օտուր ձեռքին, կը վազէր տալ: Ան ու-
շաղթուր անկէ ղառանգը իր օտարուն տակ Հա-
ռանգը ղառանգներուն եւ ու այլ փոյլը աշտարակներն
ունում կամ վարչերին արդարանալով: Դառնէ ղառան-
ցաւով ղառանգ: Թիւրյալը, որ կիսը ղառան-
ցաւ ղեկարգութեամբ մի տանք էր:

Զարգարեի իր այս մարտուն անոնը: Գանի

Հակառակորդը: Ուղղը վերջացաւ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. յաղթութեամբ, 3-0: Ուղղէն վերջ գրեցածին, սուղաններու յաղթ Հակառակորդէ վարդիները, առ դատարանը ջնջմանէ չընդհատուին յետորդները:

★ Հետագայ ձիարշադին հաղթար Մանուէլ Լուկեանի հարստութիւնն առին (2 Հոկտ.) Մարտիկար Սարեաններէն 3000 Քրանը, արձաւ - Նաղրուլով պատույն անդամ: Նոյնպէս Փարիզի Նոյն օրը Պ. Նուպար Յովհաննէսեան Հապար Քր.: ԼԻՏՏԻ

Վիշինսկի կը պատուեայ...

Ս. Միտիթեան արտաքին Նախարարը որ Նիւ Եորք 4րդ դանձը ՄԱԿԷ ընդհ. Ժողովին առթիւ, Գլ.: որ զկեղծուած տպով մամուլի ներկայացաւ 4-5 Եւնեթեան առիշիւ, աղբարացաւ:

★ Վիշինսկի պիտի խաղաղութիւնն Արեւելի եւ Արեւմտեան յարաբերութիւնները, եւ ծանր բարդութիւնները պիտի ծաղկէ Ազգամտորդին մէջ, Եթէ Սովետական անդամ ընտրուի Ապագայով: - Բիւսի խորհուրդին: Այդպիսի զուգարկութիւն մը պիտի նշանակէ ապագայը կարգաւ Ս. Միտիթեան, որ ոչ արդար պիտի Համարէ զայն, ոչ ալ օրինակար: Ս. Միտիթեանը երբեք պիտի Համարուի Սովետադոյն ուխտին այս ընդարձակման: Ուրիշ երկրները ալ, ինչպէս Սեփառութեան, Նպաստան են պատկերասրտին յաղթութեան: (Միտ - Կուսակ թեկնածուն է իր արքանակը, Սեփառութեան):

★ Երբ Հարցուցին Ս. Միտիթեանը պիտի թաղուի Ապագայութեան Որոշուողին, Եթէ Սովետական զբաւ թափուր աթուրն: Վիշինսկի պատասխանեց.

« Ե Ս. Միտիթեանը երբեք չըսեր թէ ինչ պիտի ընէ ապագային: »

Բոլորակէ մը Հարցուց թէ Այսպիսիան ինչու՞ չի խօսեր իր դաշինքը Սովետականի Հետ, միակի ըլլալով արեւելեան ներպայիլ րոյնքիկեան պիտի - առկայութեան: Վիշինսկի պատասխանեց. « Ես Այսպիսի յերկայացուցիչը չեմ, այլ Ս. Միտիթեան: Այս առթիւ զուգահեռութեամբ յայտարար թէ Անդառ խոստացած է զուէս պիտի Սեփառութեան Համար: »

Պատասխանելով Հիւլեական ուսման մասին եղած Հարցունքի մը, Վիշինսկի յայտարարեց. « Ե Ս. Միտիթեան Հիւլեական զննելու ունի եւ առնեցած է 1947-ին ի վեր: »

★ Վեթիկի Երաւունքը զամենափակելու դիմար յորեն խաղաղեցաւ, իբրեւ Հեռեանք Ս. Միտիթեան ըսողով զիրեն:

★ Ազգամտորդին Նախագահը յայտարարեց թէ Համարած է Նոյնպէս Պաշտանեան Հայտարար յանձնարարելու մեծնարեւել, եւ թէ Քաղաքական Յանձնարարողին կը մնայ ելք մը գտնել: ԸՆԴՅ. ՊԱՏԵՐԱԿԱՆ ՊԻՏԻ ՄԱՅԻՐ, ԵՆԵՐ

Մարտիկ թիժի պատասխանելով ամերիկա - ղի Բոլորակէ մը Հարցունքներուն, ըսաւ թէ Եսու - Կուսակը զգէ կատարուած որեւէ յարձակում պատճառ պիտի չըսէ կարող: Համայնարգանքի պատկերասրտի մը: (Սեպտ.) Ս. Միտիթեան Հետ ծաղկած վիշինսկի ամբողջ յարաբերականութեան ընդհանրութեան Սեփառութիւնը, առնցիկով: - Եսուից Հիւստանի զննուելու որեւէ յարձակման: Կարելի է կարողարարութեան մը յաղելի, Եթէ Ռուսները փոխին իրենց ընթացքը: Սեփառութեան պիտի է գիտնայ թէ ինչ կ'ստիպի իր դառնալ: Միակ ելքը այն է որ ամբողջին իրենց սխալները: »

ՆՈՐ ԶԵՐԲԱԿԱՆՈՒԹԻՆԵՐԻ

Մոֆիայէն, Վարչաւիշին եւ Փրակայէն Ժողովը Հասած լուրերու Համաձայն, Նոր ձեռքակալ - լուրիշները կատարուած են Պոլիպարի մէջ, մասնաւորապէս վերին Հրամանատարութեան շարքերէն: Կատարուողներուն մէջ կը գտնուին ընդհ. սպայակալութիւն պետ Ս. Գորաբանային Հրամանատարը, Գոր. Թոյն: »

Փրակայէն մէջ ալ ժողովարարութեան կը արդունակուի Նոյն խաղաղութեամբ: Կատարուողութեան կը կրթ թէ ձեռքակալուած զապաղանքները զրկուած են զայնարատախարակման կայաններէ: Իրադրելու կը Հաստատուի թէ ընդհանրապէս փոխարկուած են Նախովի զապաղ, որ արտաքին ղեկարար կըղարնէ Սեփառութեան մէջ: Նոյն արդիւնքներուն Համաձայն, ընդհանուր շտաբարդութիւն կը տրին թուր արքանակը իր կողմերուն մէջ, մասնաւոր Նկատի առնելով Միտիթեանի եւ Գորաբանային Նոր մեծնարեւել:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՂՎ

ԻճԵՆԻՆ ԱՇԵՐԱԿԱՆԷ Ժար Նետուլով Զար - ղուցուցող եղաւ ամերիկեան մը, Օր. Ք. Հրեթերը, 27 տարեկան, ուսանող եւ Հարաւոր: Սերային տաղանայ:

ՎԵՃԵՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՎԻՇԻՆ ՄԵՐ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վիշին կոմիտէի կողմէ, մասնաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Մերուր - ղի, Կ. Ուրիշ, Հ. Մ. Ի. Ե. Ե. Կ. Մարտիկ - ներու Միտիթեան, 23 Հոկտեմբեր, կիրակի կէս - օրէ վերջ ժամը 14.30-ին Théâtre Municipal մէջ: Կը Նախապահ լինէր Մ. Մարտիկ (Հոկտեմբեր) Կը Խօսին ընկեր Մ. Տէր ԱՅԿԱՆԵՆԱՆ (Վալանտին) Կէն Ե Տիկին ՕՏԵՐ ՄԻՐԱՆԵՆԱՆ (Վալանտին) Հրաւիրուած են տեղական ընկերակարան - ներու Ներկայացուցիչները:

Գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակ - ղութեան կը ընկնին Կ. Ուրիշ Մանուէլները, Ա - ղուրիշ Երզնկաճաճը: Պիտի Նուգաճ Ղուրիշկաճը Երեստարար Քիլիկեան: Մենեք Տիկին Մ. Կա - ղուպիտեան (Տէրեւն): Կ'արտասանեն ընկեր Ա. Գալայեան եւ Օր. Մ. Մաթոնեան:

Մուգը պատմ է

ՄԱՐԱԿԻՂԻ ՄԵՋ

Նոյնիմ մը 5-ին, ժամը 20.30-էն մինչեւ ատու, Cinema Alcazar մէջ: Մանրամասնութիւնները Հեղուեան:

★ ԱՌՆՈՒՎԻՒՆԻ մէջ Հոկտեմբեր 30-ին:

ԿՈՄԻՏԵԱՆ ՅՈՒՍԱՅԻՆ

Կոմիտեան մասնաւոր Արդ տարեկարգին առ - թիւ, այս կիրակի Հոկտ. 23-ին, Փարիզ Հայոց Մ. Յովհ. Մարտիկ եկեղեցաւ մէջ տեղի պիտի ունենայ Հանդիսարար ըստման պատարար եւ Հոգեհանգիստ: Հոգարարութեան կը Հրաւիրէ Հայ Համարակութիւն Ներկայ ըլլալ եկեղեցի, յարգելու Համար անմահ Վարդապետին յիշատակը:

ՆԱԿԱ ՌԵՆԻ Հ. Ա. Տէր Ուշատուրեան (rue Lafayette):

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵՆ ՆԵՐԿԱՅԱՆՈՒՄ

Ի Նպատակ մը. Կապ. Ուրիշ Մարտիկ զաղաքի մասնաւոր: Ներկայարարութեամբ

Ե. ՍԱՐՈՒԹԵԱՆԻ

Կը ընտրուի ՈճԲԱՌՈՐԻ ԸՆՏԱՆԻԲԸ (Գորաբան): Մինիմա Ազգապի մէջ, Հոկտեմ - բեր 22-ին շաբթի երեկոյ ժամը 8-ըջ 9-ին: Մանրամասնութիւնները տեղուին վրայ:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԵՐՈՒՄԵՆԵՐԸ

Կիրակի 23 Հոկտեմբեր, Իսիկ զաղաքային - տարանի կալուին վրայ «Stade Jean Bouin» ժամը 14-ին Հ. Մ. Մ. Ի. Ե. Ե. Կ. պահեստի խումբեր կը մըցին Ա. Ռ. Տ. Ալիի պահեստի եւ առաջինին ղէմ: Առաւուս ժամը 10-ին Հ. Մ. Մ. Ի. Կուրտները կը ղարկէ Chateau կրտսերներու. Cadelet ղէմ Stade Օլիւր ղարկին վրայ, 11 rue d'Arcueil, La Vache Noire:

ՅԵՏԱԶԳՈՒԱՅ Ե ԻՍԻԻ Հ. Յ. Դ. Նոր Սկ - ԵՐՈՂԻ Հանդէս Ներկայացուցող որ տեղի պիտի ունենար Հոկտ. 23-ին:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՄԱՆ - Ազգային բարերար Պ. Միտիթեան Քաղաքի ծախան մասնաւոր տարկիցին առթիւ Հոգեհանգիստ Հաւորուր Գարակչօղեան Հոձօք անտերու ղողմէ, այս կիրակի Հայոց կէ - ղեցին, 15 rue Jean Goussin: Կը Հրաւիրուին իր յի - շտաակը յարգողները:

ՀԱՄԸՆ ԱՆԿԱՄԱՆ 29ԻՐ ՏԱՐԵԴԱՐԸ

Կիրակի, Հոկտեմբեր 23-ին, Հանքին անկման 29րդ տարեկարգին առթիւ Հոգեհանգիստեան ա - րարողութիւն պիտի կատարուի Փարիզ Հայոց եկեղեցին մէջ:

ՈՒՇԱՐՈՒԹԻՆ

Պոմոնաշայի, պատարարութեան Ազգ. Մա - ճակ Մերուր ընդհանրապէս Հոգարարութեան ընտանական ՄԵՆ ՊԱՆԸՀԱՆԴԻՆԻՆ

որ տեղի պիտի ունենայ Դիկուրի Յին շաբթի իրկուած: Եր խնդրելով Մարտիկ թուր միտիթե - ներէն չխաղաղեալ:

ՅՈՒՇԱՅԵՐ

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԻՆ ԱՀարսեան խում - բէ Հերթական զապաղանքները այս կիրակարթի երեկոյեան ժամը 9-ին, սովորական Հաւարան - ղին Նիւթը: Միտիթեան Վարդանեան, կիսերը եւ Գործը Ե: Կատարուին ընկեր ՎԱՐԴԻՆ ՊԱ - ԲԻՆ ՎԱՐԴԵԱՆ:

Հ. Յ. Դ. ԱՐԻՏԻ երթակութեան Ժողովը այս շաբթի ղիւր, Քրտանական վարժարանին մէջ, 69 rue d'Arcueil, salle Jaures:

Հ. Յ. Դ. ՎԱՐԴԱՆ երթակութեան ընդհ. Ժողովը այս շաբթի երեկոյ ժամը 8.30-ին Անտո - լիկի սովորական Հաւարանին: Մտիթարար կը Հրաւիրուին Մարտիկ, Անտոլիկի եւ Կուլե - լիկի թուր ընկերները:

ՇԱԿԻՆ Հ. Յ. Դ. «Արդութեան» խումբի ընդհ. Ժողովը այս ուրբաթ երեկոյ, սովորական Հաւարանին: Անտարարութեան խումբին ընկեր: ՄԱՐԱՅԵԼ Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. Ե. Կ. արտաքին ղարկին մըցուած, այս կիրակի ժամը 3-ին, Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. Ե. Կ. մարտիկ վրայ (Stade Atlantic) St. Henri Գո - րարար խումբին ղէմ: Միտիթեան առաջին ընդհ. Եսուանայ Ժողովը շաբթի 29 Հոկտ. ժամը 20-ին, Bar du Globe:

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Յ. Դ. ԱՐԻՏԻ - ՍԵՐՈՐ ԵՒ ԵՐՈՒՆԵՐԱՅԵՐԱՆ ԽՈՒՄԸ յարանիցի այս մը կազմակերպած է այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4-ին Thiais ղերմարանատար, ողորոշաւ ընկեր Ա. ՆԱՄԱՆԵԱՆ, ՕՒՆԱ ՆԱՐԵԱՆ եւ ՊԱՆԸՀԱՆԵՐ լիւրիշներուն:

Մամաղրութիւն ղերմարանատան մուտքին առ - ղեւ: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՎԸ ՓՆՏՈՒԹԻՆ - ՊԵՆՏԵՆԵՆԻ ԸՆԴ ԶԱՂԵԱՆ

ԿԸ Կիտեան իր Հորեղոր որդին Արմէն Զաղաքա - նը, Ժող. անտեր: Մարտիկ, Կոր անտեր Արա - ճաւ, որ կը ընակի Ամերիկա, Պոսթիկ ղըլնը: Տեղեկանք Մ. Asad Achdjian 26 Ave. de la Varenelle, Մարտիկ: Կը խնդրուի ամերիկական թերթերէն արտասպիլ:

ՇՈՒՆԱԿԱՆԻՐ - ՇԱՄԻԻ ՓՐ. ԿԱՊՈՂ ՈՒՄ

Կապուած ղարկին ղերմարանատեան խումբին առաջած է 500 Քրանը, Տէր եւ Տիկին Մեծնարեւելի (Վի - լի Մարտիկ), Արի երեկոյէն Տէր ԳԱՆՈՒՍԵԱՆԻ մասնաւոր առթիւ:

ՄԱՐԵԵԼ Հ. Յ. Դ. Ե. Կ. ղիւրիկ ժողովան խումբը ղերմարանատեան խումբին առաջած է, ընկեր Պոմոնաշայի Վալանտին արդիւնքներուն առթիւ եւ ի Նպատակ Նոր Մերուրի Օճանախան ղարկին: Մարտիկ, Մուրիշ, Կուր ղերմարանեան 2000-ա ճակ Քրանը, Յ. Տ. Մարտիկեան եւ Գ. Պոմոնաշայի Հաւարան, Ս. Տ. Մարտիկեան եւ ընկեր Պոմ - րու 500ական, ընդհ. Գործար (9000) Քր.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԿԱՆՈՒԱԿՆԵՐ

Հայաստանի մար երգերին եւ մար երգչներին ԶԻՆԱՄ ԵՍ ԿԵՂԵՐ Հ. Դանիէլեան ԱՇՈՂ ՍԱՅԵՐԻ կըզը ԿԵՂԵՐ Շարա Տալեան ԶԱՆԻ ԽՈՒՐԻ Ա. Պաղատանեան ԵՆԶՈՐԻ ԵՐԿ Երեկոյ Մաթոնեան ԲԻՐ ՕՂԻՆ Շարա Տալեան Հին Դիւի, Ժողովրդական դորմիտերով ԼԵԶՈՒԹԻ Ժողովրդական պար ԼԵԶՈՒԹԻ Ժողովրդական պար ԴԵԼԵ ԵՍԱՆ Շարա Տալեան ԱՆԿԱՆԱՆ Շարա Տալեան ԱՅ ՎԱՐԴ Երեկոյ: Լիւրեան ԱՐԻՏԻՐ ԱՐԻՏԻՐ Նաղապարար Մերկուրեան ԲԱՆԵԼԻԳ Մ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Նաղապարար Զե - րեկոյ ԲԱՆԵԼԻԳ Մ. Հայաստանի խմբերը ղեկավար - արուած Թուրքիկեան: ԿԱՆԵԼ ԿԻՌԻՆԻ Շարա Տալեան ԿԱՆԵԼ ԵՆԵԼԵԼ խմբերը ղեկ. Գուրիկ ԿԻՌԻՆԻ Շարա Տալեան ԱՆԿԻՐԸ Խմբերը, ղեկ. Մերկուրեան ԴԵԼԵ ԵՍԱՆ Խմբերը ղեկ. Արմէնեան ԿԻՌԻՆԻ ԱՐԻՏԻՐ Շարիկ Մարտիկ: Դիւրի Մարտիկ մէջ DERDIER, 30 Rue des Dominicaines: Փարիզի մէջ Optique KAPA, 60 rue Lafayette, metro Cadet:

Միկ սկաւառիկ (երկու երգ) 300 ֆրանկ:

ՄԱՆՈՒ Ե ԿԵՐԻ Singer ղեղեկաւ մը 31 Կ. րո - լարովին Նոր, Դիւրի Եսուան:

Le Gérant: A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN, 17, Rue Dancow - (13)

ԴԱՅԱՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՈՐԳԻՆ

ՆԱԽԱԳԵՐ ԱՌԵՒԲԵՆ

ԾԵՂԱՆՈՒՅԱԽԻՆ ԶԱՐԺՈՒՄԸ

Այս տարի Նոյ, Հայաստան Համայն աշխարհի բարոյական ու տնտեսական ծանր եւ անդունդին տալիս, մեր Հաստատված ընկերները զուգահեռ զի գինին կուտակող ընկեր Հուստապալա-րներ, դիտարար արտադրանքային իրենց կամեթ-թիւ եւ արժէքը, նախապայքան Որոշան տա-լիս ։

Մակամաթիւն եւ մակամա ծանր որ մեր շաք-բերէն ներս կը փնտառ իրենց շնորհ ու ժիւղնքի կ'ապառնի ստոր ցանկութիւններն, դուստրաւ տալու ։ Այդպիսիները պէտք է փնտռել մեղքէ հետունքը, իսկ պատահականորէն մեր մէջ պար-զանքներ վաղ թէ ուր չըսանա եւ կ'ը հրաւիր-։ Մեր կուտակութեան 59 տարինուր, պատ - մուկներ շարադան Հարուստ է անձնուիրու - թեան ու զոհաբերութեան ցայտուն օրինակն - լով ։ Գիտաբար, Ռոտտոնք եւ Զաւարանք, այն երեք մեծ տիւնները, ինչպէս անոր թուր մը ու պարկէ հետադրողներ, յայտնի ու ան - յայտ հետունքը չիտուողին իրենց շնորհ պա - մանքները ։ Անոր կամեթն Հայ Ժողովուրդն ու պատահութեան իտարի բարբարոսները ու զաւարթին մէջ, լուսաւորուր Համար խաւարա - ցած չոյնները, ու առանց վարկեան մը անձրկե- լուր, նետուեան տուր մէջ, թողք աւելի ճարճա - տուն, աւելի տաք ու յարաւան միտակ մէջ պա - ման, Հումար ։

Դաշնակցութիւնը ծնողը առած օրէն իսկ լայն արմատներ ձեցն էլ ցայ գաղութներ չոյնն - բուն իտար, որոշհետեւ, որ Հաստապալաների ու - իրենց շնորհ արհաւիրները ցանկեղ, արժանա - նշեթի անաստական փառքը, Հանգրք եւ Նարքա - ճոյն թիւն ։

Մեր այսօրուան անաստական կեանքին մէջ, կորուսած ժայռին ճողնք, փորձեցէք ժամանակ մը ուրիշներու կեանքը ապրել, մտադրութեան տալով մեր ազգային փառք, մի՞նձութեան ու ա - զատարութեան պատմութիւն, մեր երկրներ, այսօրուան եւ միտուն գաղափարաւ - ուսուցիչ եւ, փաստէ հէջ որ վաղ թէ ուր պիտի ցամեք մեր Հոգին ու պիտի կորուսի։ Այդ ճանապարհով պիտի առաջնորդուր դէպք քարոյական առանձ - նութիւն, պիտի կորուցէ Հայկական եւ մարդ - կային ընկերակցութիւնը ։

Դուք, մեր կեանք ամբողջական գիտակցու - թիւնով անդադարուած էք մեր կուտակութեան, որովհետեւ տնտեսական չէք իրեն անձապար - տներ, որոնք կ'ապրին ու կ'ը դրոշին պաշտպանելու համար դիւան իրենց դարձը, կ'ըն ու անաստ ի - բաւուելու։ Դուք Հայկական եւ կ'ը ընկերութեան մը մասին էք եւ պէտք ունիք մեզ շրջապատող - ներու Համարութեան ։ Միեւնոյն տունն կ'ը Համեք մեր կարգին օտնը մեր յոյժմիտներու։

Անք մէկ ինչպէս դատարարեցին մեզ իր մեծ ընկերները, յոյց տալով մարդկային իրական կեանքի արժէքը, միտքը ու վարկը ։

Անպարկէ թուր մեծ Հոգեմաններն ու բարո - յախտները դիպավ ու երբ կ'ընդունային թէ շնորհ զոհերութիւնը միակ անաստարուն եւ անտար - բարձրագոյն կեանքի ճարճախտներն մեր ։ զայի Հաստապալաներն երկնակիթիւնը ։

Դարկուր մը միայն պիտի կրնար պատկերա - ցնել Հայրներու, Ռաբորներու, Սերբներու ու անրիկ, հերոսներու անձնութիւնները օրինակն - լով։ Անոր կախարաններու քայլին, քանոր խո - բերեն ու մայրերու ծերային ՄՄՀ կամ ապա - տնութիւնն երբեք լով իրենց ծաղիկ կեանքերը զո - հարեթներն Հայ ազգի պապնոյնութեան, ապա - տնութեան եւ յարստութեան Հումար ։

Անտառ Դաշնակցական արժէք է գիտնայ ճա - խապէս իրեն արժէք կապտարուի եւ ապա մոլորուի, զոհաբերուի։ Անորը կամք փորին ի փորը շարժում մը եւ անեղծադրութեան ու զոհաբերութեան ։ Անանց մէկը միայն, անհա - ճոյն որ կամք պարկութիւնով պիտի Յունաբու - ուր ։

Մի կարծէք որ մեզ կ'ը գինին որդմութիւն տնտեսար. Հումար ։ Այն, Դաշնակցական փնտա - րուր կ'ը վերաբերի ունի աղտուական նութարուս - թեան մը որ սերտապէս կապուած է մեր կամքին Հեան ։

Դանի որ խապտալու ընկեր կ'առաջնորդէ անհար ճողնական յորթութեան ու չէրդարեւ ։ Իսկոյնայ թանաղ մեր Հոգեմաններն դուրսեւ ։ Իսկոյնայ է ինչ չ'ը «մեք» քաւոր արտադանները։ Այդ «մեք» մեր ընտանիքն է, մեր բարեկա - ները, մեր զինուոր ու զայնանքը, մեր ազգա - յին Հարստութիւնները, Հայ Հայրները ու ապա - տարուան մարդկութիւնը ։

Ան որ կ'ը քայլ եւ կ'ը դրոշին մեր անաստար - Հոյժ իրեն Հաստապալան փնտար, պիտի դիտ - նայ եւ կամքին տայ ապ ուղարկիւնը, որ 59 եր - կուր տարինուր ղեկավար եւ կ'ը Հայ Հաստապա - լանէ մարդկային ընտանեան գերադրն կուր - ուն ։

Փնտնեցէ, ընկերներ ապ Հաստապալան - թիւնը, պարեցէ անոր մէջ որպէսզի մեր անձա -

Հին Յունաստանի հոյ պալուրի մշակութա - մէն շարժման առանցքը կ'ը կամքէ Համադային Մշակութային ընկերութիւնը - Նախին Արեւնա - Հայ Մշակութային Միութիւնը, իսկ այդ շարժ - ման միջ ուժը Ազգատ Օրդն է ։

Հազիւ տասնհինգ տարիներու կեանք մը ու - նի Համադային եւ անկայն կրնայ Հարուստ - նալ որ կ'ըստ ազգայն կարճ ժամանակաշրջանի մը ընթացքին կատարել խառն նշանակալից դրոշ, մշակութային թուր մարգերէն ներս, Հայաստակ չըմանի մէջ տիրող խառն անաստա պայմաննե - բուն ։ Արտասահմանի Հայ ընկերացոյր Հազիւ ա - զոտ զապալանք մը ունի Յունաստանի մէջ, ներ - քին երեսըյապալան պատկերադին հետեւանքով յառաջ կ'ըստ թաղմային սեղմումներուն եւ ան - տեսական խառն անաստա պայմաններուն մա - սին։ Դոտար էլ երեւակային, թէ Հաստապալան եւ ձեռնարկներ ինչ դժուարութեան ինքնակա - ին պատկերապական վիճակ մէջ գտնուող երկրի մը մէջ, որ կեանք եւ մահու պայքար է յիշում ։ Հայկական սակայն այս դժուարութեանց, Համադային վարդութիւնը եւ անդադանը կ'ըս - քան Հայ Քաւորներ, Հայ գրականութիւնն ու Հայ - թուր փրկին եւ մայրիկ ընծայիլ յունահայ լայն պնդութիւն ։

Անցող 15 տարիներն 4 երկամանդէ, Քա - տերական երկու կերպնական ներկայացում եւ Հրատարակչական պատկանելի դրոշ մը, ահա քաւորն էր թաւորելով մոլորուած աշխատանքը որ - Հազիւ 8 — 10,000 Հայութեան Հաշուող չըման - լուր մէջ, որ Նախնուր պիտի զրգուր անտեսակա - բարդանա, ընտանիքն եւ ապառ պայմաններու տակ ապրող թաղմանալ պաշտութիւնուն իսկ ։

Միայն Յունաստանի մայրաքաղաքը այնչեղ արտասահմանին Հայը կրնայ ըմբռնէ մեծու - թիւնը տարուն աշխատանքին ։ Որովհետեւ դիւ - թին դրոշ մէ կաղմութիւնը 80 — 100 Հոգի թաղ - կացած երգչախումբն էր, որուն անդանները զը - ներն եւ Արեւիկ յոր արտադաններուն մէջ, զըթէ թուրն ալ աշխատանքին ։ Անոր դիւթ - թային եւ կերպնական իրենց հանդիպել ջնջովն կ'ը նիւթական քաղաքին ծաղիկներն ընթարկելով կ'ը Համադային փորին ի փոր արտադաններու այս կամ այս արժանի մէջ, յարունայ երկար փոր - մը կատարելու եւ երգչապալանի լաւագոյն պատրաստուելու Համար ։ Երգչախումբին վար - լուրն աշխատանքն ալ խիտ դժուար է, քանի որ երգչուրներն մեծ մասը զաղապար յունի ճարճախ - իչ (Նոթ) մասին եւ անկնչին ուժ տալու կ'ը Հար - կալուրի ։ Յունահայ Համադային պարծանքը կ'ը կամքէ որ երգչախումբը, երկուս, մինչեւ 120 անդամներով, որոնց ճիւղ 90ը կ'ը մասնակցի կանոնադրաբար թուր երգչապալաններուն ։ Օժ - տաւած է երկու վարկներով, որոնց մէջ ։ Օր - Մարի Ազգայն ։ Վիլենյան Բոնաբարբաւտանի չըմանաւոր, միեւնոյն ժամանակ ծանօթ երգ - լուրէ, այս օրեւս անցած է Զրմաւա, այդ չըմ - թային մէջ եւ շարք մը երգչապալաններ կ'ըստ - կերպուի. Համար ։ Ներկողը ղեկավար է Գ. Յա - կըր Փափաքան, ապառնաւոր երգչաւան եւ իմ - բարմար մը, որուն անդանորթութեամբ Համադ - ցային վիլենյն երեք երգչապալաններն մեծ ա - զուրդութեամբ պատկերան ։ Գ. Փափաքանին Հե - նա ընկերութիւններէն էին կանգնած Համադայինի իրերորդ եւ երրորդ երգչապալաններու յայտա - դրերը, երգչապալաններ որոնցմէ միք արեւելա - Արեւելք չըման ինչ մի՞նձուրի Հարուստ Քայա - մասի չէր Քաւորներին մէկուն մէջ, միայն մը փրեւ, Դոբրինյոյ Հայկական Քայաւանը, յար - մանկալը ընդարձակ արձանեղն մէկուն մէջ, եր - կուր մը մայրուրդական չո՞ք թաղմութեան մը Ներկայութեան, որոնց մէջ լաւագոյն արտեստակ - եւ արտեստակներն ։ Զուրուր ։ Երկրանկար տեղի ունեցաւ Օրոտանքի տարին օրերուն թա - ցօթնայ, Արեւելք գուրը, Տիւրքիան կուրած ծառայախ վարկին մէջ, մեծ դաշտապաշտ - թեամբ մը, որուն մաս կազմած էին Արեւելք եւ

արտադաններու Հայութիւնէ 1000է աւելի տի - մեր, առանց Հայութեւն տարիներ ։

Այս քաղաքայն երգչապալանին յայտադիր ըր կաղապար դոմաւոր, Միւնիքի, ուրիշ մէկ եր - կու Հայաստանեան երգչապալաններու եւ իր՝ Գ. Փափաքանի Հեղինակած կաղնիքն ։

Երգչաւ Գ. Փափաքանի Համադ եւ տա - կայն կարող արտեստակներն մըն է ։ Իր Հեղինակ - կութիւնն է Վարչուր Արեւին Այառ օրերի կ'ը պատկերադին առաջ արժան եւն յարկուրեմար ընտարկուցաւ Արեւելք, արտադաններուն եւ Սեւակին մէջ ։ Հեղինակը օփերթի վերածած է նաեւ Փաղտարար Աղարաքը, իսկ արեւելքի Վեամուսը, որուն ընտարկութիւնը չաղողեցաւ. յարմար ուժերու չգոյութեան պատճառաւ ։ Նոր չըմանին Համար Համադայինի ծրարիկներուն մէջ կայ, երգչապալաններէն զատ, նաեւ Վարչու - լանքն եւ Փաղտարար Աղարաքին (օփերթի) թե - մարդկութիւնները ։ Ապաքից ցալելով ջուլաղորդի նաեւ կ'ըստ արտեստակներ արտեստակներն ։ Եւ որ, յունահայութեան սեփականութիւնն է, Համադա - յին կ'ը ձգտի օգտուել անոր արժանութիւնն եւ կանոնք արժանաւոր կերպով ջուլաղորդի նաեւ դիւեր Հեղինակալող ժողովուրդին ։

Քառասունայն մարդին մէջ եւ Համադայինը յաղեցաւ ։ Իր յուր Հաւաքէ ներկայութիւն խոտը մաղող թուր արեւելքներ, որոնց մէջ աշխարհ - ներ կան, որոնք մաս կազմած էին շարունակա - թաք, պարբերաբար Յունաստան այնչեղ ծաղիկ զերսաններու կազմած Քառասունայններուն ։ Անոնցմէ է Տիւրքի Այն Ճարանեան (Ննայ Ա - լընեան), թուրք վեր իշխում երգչուրի եւ իմ - բար Օր - Մարի Ազգայնի ։ Նոյնը կրնաւ թաւ նաեւ Գ. Գիգոր Փափաքանի Համար, երգչուր վերեւ իշխում արտեստակներ երգչաւ Գ. Յա - կըր Փափաքանին ։ Տիւրքի Այն Ճարանեանի կ'ը պարտին Համադայինի Քառասունայնի իւր - մէ անցան յաղեցալուք ընտարկուած ճեղք եւ - ճեղքի ներկայացումը Արեւելք անմանութե օրաւ - ներէն ՔՅԵՂԵՐԵՆԵՐԻ մէջ, ի ներկայութեան մո - ճովորդական անտարկեթք թաղմութեան մը Իսկ Գաղտնի Համար էր ընտարկութիւնը յանձնուե - ցաւ Գ. Գիգոր Փափաքանի, որ փորձի երկար չըման էր վերջ, մեծ մասամբ նոր ուժերով, յա - լողեցաւ Շիրոկաղաղէ այս Հանրապետութե թա - տերակալին յայտը ներկայացումն վարկեղ տալ ։

Անտառային եղանակի փառնով Համադա - յին Քառասունայնը կ'ը պատրաստուի չեղորդի տունը. Հայ Քաւորներ 2000ամակ, որով պիտի կատարէ եղանակի քաղաքին ։ Եւտաղի կ'ը պատ - թաւած նոր տարուն ներկայացաններու կ'ը ծը - րաղորդ եւ անմիջական դրոշն կ'ը լուր ։ Յուսա - լի է, որ աւելի քաղաքայն պիտի յոյժ նոր տար - ներն լընան, նկատուի որ օրք որ քը պատկերի պատկերապական վիճակի քարձան, հետեւաբար Հաստապալան յուր յեղմաններու վերացման ։

Համադայինի կ'ը դրոշմանութեան մարդին մէջ առած է նաեւ Հրատարակչական դրոշը ։ Իր առաջին ժալլը, պիտի ընկնէ ձեռնաղիւ, աւելի քան թաղմալաններն է ։ Իսկապէս նա ծրարելից դրոշի անցնելով արդէն իրազեման եւ Հրատա - րակութիւնը իր անդաններին թանտեսողը մայր - կանի է ձեւեղեցանակ Քաւորին, վերջին երկու դա - թուր Հեղիւ լաւագոյն թանտեսաններու ընտր - լուրին թերթնաններու Քաղաքանութեանց Հա - ղաւանուն, որուն արժան անհա թերթնամար Հայ ապաւանի Հեղիւն զրապան լընանակները ։ Անոր ձեռնակը խոնարհապաշտած, պիտան եւ խիտ որ - ռուստանը տողելով արտադարուի Հեղիւն մա - մուրին մէջ Հրատարակութեան, թանտեսողը Վաղեցն Եւսականի եւ Հայ գրականութեան մա - սին ։ Անկողը չըլլար Հա յիւր, որ նոյն թանա - լանքը, օտարակութեան եւ դրոշմանութեամբ - րը Հեղիւն Հայաբար թանտեսողը Գ. Բուլկա Այն - իփուր, պատկերադին առաջ Հրատարակած էր Եւսականի Մուսա չո՞ք, Հաստարիկ մը Հայ ծանօթ թանտեսողներու ընտր թերթնաններու Քաղ - մանութեանց ։ Կրկնիկ տպագրութեան արժանա - ցած եւ ամբողջութեամբ պատուած ։ Համադային եւ թանտեսողը Գ. Վ. Եւսականի Երախապաշտու - թեան պարագ մը ունին քրաւոր Գ. Միլեր Գրգը - անին Հանդէպ (Նիւիպալ) ։ Գ. Իփաքալար թա - տանմանը Հեղիւնեան Բնար մի տպագրական ծաղիկն մեծ մասը ։ Նիւիպալը շուրջակալու - թեան պարագ մը ունին նաեւ Հանդէպ ընկեր Դ - Լաղնեանի որ ծանօթացաւ Գ. Մ. Դրճանեանի Հր - ատարակելի, Քաղաքանին ու Հրատարակու - թեան կորուստութիւնը, ապառնուիլով զրաւոր Հայուն նիւթական օտարակութիւնը ։

Համադայինի Հրատարակչական թուրին մէջ ունի տպագրութիւնը Եւսականի Միտաղի եւ երգ - յախումբի վարկէ Գ. Փափաքանի ծաղիկը - եւայ մէկ ճարն երբեքուն (Հաստապալան Վեամուս օփերթի) ։

արութիւնը աւելի ճառապայքաւորուի ։ Նուր - ունեցէ անոր աւելի վեհանքներն ու մեր ամբող - ջական ուժովը, այն ասան ապաշուով եղէն եւ աղ - լողիով պիտի ապրեալեցին մեր կրմը ու պիտի դրաւաւք մեր Հաստապալան մէջ ։

Հայ Ժողովուրդը կայսուն ունի մեր դարաւոր կամքին ու Հաստապալան, կ'ը ապաւն ձեռքէ ալ - իտաւանը, անմոռապալան եւ յարկուր ։ Փոխանակ ժեմի, մեր ամենի կ'ընթերցի Հա - տաւանը ալ աւելի պիտի քարոյցիլ Դաշնակա - կանի ուղին ու պիտի ամպագիւր Հայ անդապական ջեղի յարստութեան ինչ ու անհատութիւնը, որուն մենք խոր Հաստապալան եւ Համարուր ունինք ։

ԱՂԱ ԹԵ ԻՆՉՈՒՄԵՆ ԿԵ ԳՈՐԾԵՆ

Հ. Օ. Մուկրեան (Կ. հայ) Ամերիկայի պաշտօնաբերքով վերսին բիւէն կը հաշմն հետեւեալ տեղեկութիւնները —

Անգլիական ընդհ. թիւն է 11670: Մասնա-ժողովրդական թիւն 176: Հին. Ամերիկայի զաւու. — Բրք ունի 78 մասնակից, 2500 տարու. Հայաստ. Ամերիկայ 8 մասնակից, 1130 տարու. Ֆրանսիա 29 մասնակից 1500 տարու. Եգիպտոս երկու. մասնակից, 150 տարու. Պաղեստին մէկ մաս — Նաճիւ, 50 տարու. Յուժաստին 6 մասնակից, 500 տարու. Մակեդոնիա — Թրակիա 3 մասնա-ժող., 180 տարու. Լիբանան 16 մասնակից, 2094 տարու. Սուրիա 18 մասնակից, 1966 տարու. Բուրք 10 մասնակից, 800 տարու. Իրան երեք մասնակից, 350 տարու. Գերմանիա եր. երկ մասնակից, 150 տարու.

Անցնող տարուան ընթացքին ունեցան եւ 525 նոր տարածներ եւ ուժեր մասնակից, մէկը Գերմանիայի մէջ (Պալատեր), չորսը Ամերիկայի մէջ, Լու Անճլըս, Փոլսթըն, Փրոյդիտէն, Տէքս-կո եւ Ուստըր. ծրարտան երեք է:

Կրթական ֆոնտին Համար այս տարի հաւաքուած է 1569 տարու. Այս տարի կապառուած է որ նոր սերունդին մէջ հետազոտութիւն յառաւ եւ կաւծ է դէպի Օղմուքեան Միութեան գործը: Նոր Սերունդին խնամքով Ամերիկայի շատ քաղաքներուն մէջ կազմուած են մասնակիցներ: Ասանք առանձին երկտարաբարակ կազմակերպութիւններն չեն: Երբ քաղաքի մը մէջ կայ մասնակից եւ եւ կան նաև աղելիկներ ըր Հասանդ հարստեան ու աղելիկները որոնք լեզուական եւակը հետազոտութիւններով ինչ կըսար մասնակիցը եղածը, անոնցք կը կազմուէր առանձին մասնակից մը, որ զոյգութիւն ունեցող մայր մասնակիցին հետ խորհրդակցարար կը թաժեն աշխատանք — չեն:

Հինիս. Ամերիկայի մայրուան ձեռնարկներն են Հ. Օ. Մուկրեան Օրը, Պաշտ ու կերպուող եւ ծովագնացութիւնը: Պաշտ ու կերպուող ձեռնարկէն զոյգարած է 3091 տարու, իսկ Մովսատուս — թիւնէն 746 տարու:

Հ. Օ. Մ. զարանեանքը մեծ զեր եւ մաս — նալցութիւն ունեցած է Պէլլուքի մշտնադին հաշուակալութեան զորքին մէջ: 126 — 127 — զարք հաշուակալութիւնը եղած է Հ. Օ. Մ. զարանեանքին, զորանալցութեամբ Կեքը. Կոմիտէն քարտուղարութեան: ՀՅՄԻ մասնակիցները ամեն անգլիական ընծայած են ընկեր Հ. Շմբիւք: Մշտնադին հաշուակալութեան կեքը. վարդը — Թիւրք մասնակիցն է Հայար տարուով: Մասնա-ժողովրդական հաշուարար տուած են 5000 տարու, այս զամբարն զառ ձեռնարկ են ձեռնարկին տարեկան սակը, 5000 տարու:

Կազմուած է Կրթական Յանձնախումբ մը Հ. Օ. Մ. Կ. Կ. Կ. Ե. Ե. Կ. Կեքը. վարդը յանձնարար հաշուակալութեան զորքին մէջ: Այս յանձնախումբը Ժողովի Հարկերն է Պաղեստին շրջանին երեք զարդարները բառցէններ եւ տեղական կրթական յանձնախումբները. ներկայացուցիչները: Թեւրաբուտն է ամեն զարդին մէջ կազմակերպիչ ծնողական Ժողովները:

Դպրոցներն թիւը եղած է 25, իսկ աշակերտներն. թիւը 600: Հոն որ կարդին է պիտի քաղ — ունի մանկապարտեզներ, իսկ տեղի շատ քաղ պիտի արտէր յանձնարարները գաղութացներու: Ընկերը Գ. Մ. Միքիլիսիանի յանձնուած է շարժապատեղութիւնը յատուկ զատարարք մը պարտաւոր: Դպրոցները Համար քանձին ծախսուած է 3561 տարու, իսկ մասնակիցները ծախսուած են 6500 տարու:

Պարբերաբերքին թատմարդներուն ընդհ. թիւն է 2675: Բաժնեկիցներէն զանձնուած է 2133 տարու, ապառնի կայ 804 տարու, ապառնական եւ պաշտօնական ծախս եղած է 3280 տարու:

Կեքը. երազայիկ տարալիկները օգնութեան Համար Գ. Պ. Սարգիսեան եւ Սուրէն Սարգիսեան զաղաքէ զաղաք զընկուց կապարուած են հաշուակալութիւններ եւ խառած շէֆուրիքները մտնալն: Հրկուսն են 800 շէֆուրիքները եւ հաշուակալութեան Հարկը Հայար տարու. Կեքը. Կեքը. անձովը Համար ծախսուած է 6354 տարու: Բարձրագոյն կըրթական հետազոտ երկու ուսանողները Համար ծախսուած է 1100 տարու:

Հ. Օ. Մ. անցուած է Ուրշիկիթիւն իրեն տուրքը զորն կազմակերպութիւն: Հետադարար ամեն կապի, ունէր կայ տարալիկ զաղաքէ զաղաքէ: Այս զորքին յաղորդութեան Համար աշխատած են Գ. Պ. Զորն Սարգիսեան եւ Սուրէն Սարգիսեան:

ՀԱՐԱՒ. ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ Հ. Օ. Մ. կազմակերպութիւնը, որ ունի 8 մասնակից 1130 տարու — ներքով, ձեռնարանին կը շորս մասնակցն տեղ, կը հաշմն Հոկտ 10 ամս: Ուժը մասնակիցներն ալ կը պահեն անսեր քանադան զաղարկները մէջ: Օղմուքն են Հիւսիսայինը, բուստարանները. ինչպէս եւ այն տարալիկներն որոնք Հասան են Պրակիան եւ Արստիան:

ԻՐԱՆ — Շարունական է իր օգնութիւնը ներգաղթի պատճառով թրւաւորութեան մաս — նաւած ընտանիքները: Օղմուքն է զաղարկներուն: Բացած է ձիւր զարմարաց շաբերիքի: Միւրք — Բաղադին արքի կշտակուին 500 զորիկ ծալ տըլած են եւ որդեգրած 5 շտապ ամեր. Միւրք — Բաղադին անուշով, զաղարկն աղք. վարարած — ինչ մէջ: ՀՅՄԻ կեղերնեն սաղաքն է 500 տարու:

ԻՐԱՒԻ մասնակիցը (Կարտուրեղ ինձնակալութիւն) կատարած է ինձնակալարարական մասնա-տարալիկ կըրթական աշխատանք: Հրկուսն է Հ. Օ. Մ. իր արքիքը կըրթական բուստարան: Հ. Օ. Մ. իր արքիքը կըրթական 500 տարու:

ՅԱՐԱՍԱՆ. ունի 6 մասնակից 500 տարու: Չարարական զարմարակն աշակերտները. Թիւր անցուած է: Ունին Հինը Ժապուր Հայ ուսուցիչ եւ երկու յորն ուսուցիչներ: Միւրքն զարմարանք ունեցած է Հինը Ժապուր Հայ եւ յորն յորն ուսու. — ցիւրիքը, Ամերիկայի Հ. Օ. Մ. իր զորկուսն են Միւրքիքովիսին: Յուժաստան զրկուած է 2625 տարու:

ԹԱՐԻՍԻԱ ՄԱԿԵՆԻՍԻԱ ունի երեք մասնա-ժող., Միւրքի կը իր արտաձեռններով, Բոնիթիւն եւ Արքարազարարով 180 տարակներով: Հոգ տար են աղաքս Հիւսիսայինը. զարմանուածը, ձեռն իւր թաժան են տարակալով եւ աղաքս փողոցներուն: Ինչպէս եւ Հայթիայան են կո — լիկներ: Յույն զինուորներուն 50 կտոր քորդիկն Հիւսան են, 80 — 90 տարեկան ծերունիներու յատկացուցած են ամսական դուսար մը: 25 տարակալով փողոցները, մանչ եւ աղիքի 20 օրուան Համար օրափոխութեան զրկան են: Ամերիկայի Հ. Օ. Մ. զրկած է չորս վարանք որոնք կրնան պատասխարկ 50 փողոցները (250 տարու): Հ. Օ. Մ. իր այս չրանին յատկացուած է 1000 տարու:

ՊԱՆԿՍՏԻ Հ. Կ. Խաբը Երուսաղէմի պատ — րիւրքը զորմանկարանք Վեալիսին Օղմուքեան կալանք մը Հաստատուած է զարմանուածով: Վանքի առողջապահական գործը յանձնուած է Հ. Կ. Խաբին: Ասոր երկու վիլայաթ Հիւսիսայինը — Հիւսիսայինը կը ստեղծուի վերաբուստանը բարձր գործողութիւններ կատարելով ամբողջութեան — Բեան Հիւսանուցիչ վերաբուստներուն: Հ. Օ. Մ. զրկած է 500 տարու: Որոշած են Հիւսիսի ձեռն — արդի աշխատանք մը: Մասնակիցը պնած է որ կազմակերպական աշխատանքները:

ՍՈՒՐԻՍԻԱ ունի 18 մասնակից, 1966 տարու, 11 արտիկներն խաբը, 624 տարակներով: Բա — ուն են փոփ ձեռնարկն կը երկրորդ տարին թուր — քան են եւ ամեն տարին մէկ դասարան կը բարձրա — նայ. ուսանողներն թիւն է 44: Սուրիայ պատա — պարանք զարման է ուսանողական տուն: Ներկա — յիս պատասխարանին մէջ կան 33 սան — անուշեղիկ որոնք շրմանկարէն կուզան զաղաք յաճախե — լու: Մասնակիցները իրենց տեղական զաղարկ — քան մէջ Երուսաղէմ են անսեր: Գամբլիէ մէջ եւս կը ծաղարկի Հաստատուի ուսանողական տուն եւ եւ զարմանուած: Գամբլիէի յուրկ կան 10 — 12 զիւղիք ուր կ'աղարկի քրտապաշ Հայիք, ուսանող — ական տունը ալ շաբեր. փողոցներուն Համար փողոցներ կը պիտի կատարէ: Երբ վարդը ինքն — ին յանդիման է մասնաւոր գուսար մը յատկապէս կը շրմանք Թուրքիոյ քուստարաններուն: Եւս զիւ — ղը զարմանուած մէջ զարմանուած են 1300 Հի — ւանդներ: Մասնակիցը 1000 ս. ոսկի տրամա — քան է Պաղեստինի զարմականներուն:

Մասնակիցները ծախսուած են ինձնակատարա — կան եւ առողջապահական զորքի Համար 3958 ս. ոսկի: Երբ վարդը Կրթական Ծախսած է 2719 ս. ոս — կի: Կրթական զորքին յատկացուած է 9950 ս. ոս — կի:

ՄԻՐԱՆՈՒ — Պաշտ մը Կեղարկի ձեռնարկը զերգարկած է նախորդ թուրք տարներին: Մաս — նակերները. թիւն է 16, անգլիաները. թիւը 2094: Անցնող տարին 800 չտարու երախներ եւ 608 կեք օրապառն են: Այս տարանուն հաշուակալութեանը — քանքը եղած է 13.065 ոսկի, Հայար ոսկի աւելի — նախորդ տարիէն: Ունի 28 Արքիւրիկներ:

Բարանիթիայ զարմանուածը Հ. Կ. արք. — նակը 11 տարիէ ի վեր, Թ. Հայարալիկներն ղեկավարարար: Օրական 15 — 20 Հիւսանուցիչ կըրթուած են ձիւր զիւղիք կը արքիւր: Այս տար — 3ին զիւղիք անկողին: Օղմուքն են Հիւսանուցիքը. Պաղեստինի ձեռնարկին արհեստանոցին զրկած են 440 ոսկի արքիւր Կրթական կտորիքին: Երբ վար — քիքները 12 վարարարներն մէջ ունի 210 ս. ոս — կիք, մասնակիցները 192: Երբ Բիւրիքի արքիւր չի — նուրկան Համար նուրկան են 500 յ. ոսկի:

Խախիկթարարը քրտայան աղիկներու. Հա — տարակական զորքի պատասխար. Համար քրտ — ան զարմանուածը չաղք մը որուն մասնակ — ցած են 18 աղիկներ:

ԵՐՈՒՍԻԱՅԻՍ (Գերմանիա) մասնակիցն Հիւսիսային աշխատանքը եղած է օտարակից աղ — քսան ընտանիքներու եւ Հիւսիսայինը Հայ կըր — քատարակութեան Համար կազմակերպած են զատախոսութիւններ: Պալարեղ ժամանակը եւս

Անարդ ծրարն

Միլիազային մամուլը վերջերս շատ զաղա — քաւ: Անարդ ծրարտող (Իսկական մականունով թիւով), մասնաւոր 25րդ տարեգործին աղիքի. — Մնած 1844ին, Անարդ ծրարս կը մտնուի. — Թիւրք անցնողն է Փարիզի դեսպանի քանակ — քանք մը մէջ, որուն վրայ այսօր կը կարգաւք արմատազոյլութիւն մը: Իր զրկական առաջին զե — ղերունները կատարած է մուսաներու զղանքին շուրջ ու քիմ մամանկ վերել լեռնով քանաւոր — ձուրկները, զարման է վիլայաթ:

Անարդի ծրարն արտադրած է երեսունի մօտ Հատորներ, որոնցմէ լեռնէ, Լատիներս համ — արքը, Պաղատարար, Եղիկուրման Պար — տեղը, Կարմիր Եղանքը, Հեղշակալիւրու. արարաւորութիւն, Ատաւանները ծարա — ին են, Պ. Պերթըրէ ի Փարիզ, Սիլիւս — քըը Պաղարի ոսկրը (պաղարար Ակադեմիայէն), Զերմակ Քարնի վրայ, Խալիս:

Փողոցին Թիւրք, ոչ զիմ դեսպանութեան ըս — տացած է զարգացական զաւակներու. վրայ է Լեւհակապառն միշտ կշտաւորուած է, իրեն անա — ռակ եւ ծով:

Գրական ապաղաքը նետուելով, սն իրկան — քը շուրիքը արտաձեռնարկութեան եւ ինձնակալ — քութեան, որպէսզի կարենայ ծուրն ծուրն կոր — ղիլ բնութեան եւ մարդկային ընկերութեան զաղարկները:

Հին զրգարներն եւ մնած յիշուները ու մասնակցը յարկները ուսած է կատարելով ձեռնակութեան: Ան թէ ինչու. Համար իր Փրանսիայի կատարելու են զերկազարդ ոսկի իրերիցաղանքն է:

Պարզութիւնը նախապայմանն է զեղեցիկ — ութեան: Ուրիշ մասնակիցը զաղաքներ, ինչ — քիս Փոլ Պաղեստին եւ Ֆրանսուս Սօրիւք, թեմ հե — ղերկանք են, աշակերտ իրենց ոսկ զարմարակն է ու մասնակցութեան: Անարդ ծրարս, պարզ — քալ ղոմպ կ'արտապայտէ ամենախոր եւ զերկ — ցիկ յատկապետներ:

Ան Համարական սեկպարիկ մտն էր: Իր մական — սերը կը նման վայրէջիկ արքիւր Բեան: Ոչ մէկ քանի վրայ Հաստաւք լուին, եւ իր անստու — ղութեան մէջ կը զարմանք իր մական արմատաղիկ ղեղերը — Հեղանդներ: Կը ծարաք ու կը ծաղիկ — ամեն ինչ, ուրիշիկ իր անձը: Անարդ ծրարս վայրէջիկներ. կատարակարարութեան է:

Կարգաւք օրինակ Համար, es les des Pin — gualuon վերջ, աշխատանքի ձեռնարկ վերջն վար — կը զննարարն ու կը ծարաք ամաղող աշխարհ, ծրարտան եւ Համարն ընկերային ու զաղաքական կազմակերպութիւնները:

Երբ Կրկուց խորհրդանուն ու արտաձիլ, կը կարգաւք Անարդ ծրարտող: Եւսպայ երբ Կրկուց Սփուրիկ, կը թախտ իր զորքերին որեւէ մէկը: Կատարած են իր ինքնապաշտ ուստարան եւ աշ — քերիս արքանք Հաստէ է:

Իր օրքը երկրորդ, սակայն, կը կարծեմ թէ ա — մէնէն Թանկայինն է Հրապարար օր կեղանուած է օտկերային: Այս վիլայի զարմարութեան մեծ լէ — ք, սակայն միլիազային Համանիկ եւ եղանակ Հան — դամարը, քննալորներն եւ օտկերութիւններն իրապիկ ներգաղթութիւնները, ինչպէս եւ ինձ — տարակական խառնուրդութիւնները, կը կազմեն ան — փորարկիկն զանձն է: Անանք քանի մը Հատ — ուսանք:

Պատասխանելով ինձնատարակական խորհր — դանութեան մը — Նիկիւս — Այս զմայիկն է. սակայն, ճիւղը խառնուց, Հեղմարտ, մեծ տար — քերութեան մը: Ինձ տեսներ ամաղողներն եւ ո — լինիլն միջին: Ինձ կը Թուի թէ նոյնիկ քանիք պակաս են այս զաղաքանութիւնը ճշդուք. Հա — մար: Անուշեղ կատարակային կը նման անու — քեան (Néant) երկուքն ալ անիմանալի են: Իմ

Կ'աշխատեք քուստարեղ իր զաղարկի Հայութեան կարիքներին:

ՃԱՐԱՄ. անցնող տարուան մէջ ունեցած է երեք շոր մասնակցն եւ 250 նոր տըլած: Օղա — ք փողոցներն Համար 132 մասնակցեր տարուան են կայան: Դպրոցներն եւ զարմանուածը կը շա — րուածանալին: Ունի տարակից Հայկերիկ զարմ — քացները Հաղաքն սակի տարակիցներով: Ունի 29 մասնակից եւ ընդհ. անգլիաներու. Թիւն է 1500: Օղմուքն է Պաղեստինի աղետանքներուն 180 Հայար փրանգը: Հիւսիսային եւ կարտուրան — քու. նպատար արքան է 400 Հայար Փրանք: Օժան — քական է քրդիկըր ուսանողներն. 70.000 Փրան — քով: Կարգած է տեղական ուսանողներու օգնող յանձնարար: Ունի 200 անուշեղներ:

Հ. Օ. Մ. վարարութեան ընդհ. մուտքը եղած է 50.037.02 տարու: Պարտաւոր ունեցած են 37.935.36 տարու, ընդհ. զամար 84.972.33: Յիշ — 57.809.37 տարու: Մետուիկ պարտաւոր կայ 27.163.01 տարու:

ՀԱՅ ԶԳԻՈՐԸ ԵՒ ՍՈՒԼՈՒՄԸ

Թուրքները թիկթիկ քրտապառնում չլինէին մեծ Թուրքիոյ առաջին լուսանկարներէն չունէին մասին՝ կը լինէր նաեւ Սուլթան Աղիթի Իրիկէի ծոցին մէջ կատարած ձմեռադասփռները։

Այս ամառիս լինելի մանրադէպ մը զոր կը պատկեր տեսնէ ձմեռը։ Այն տարեկ Իրիկէի մէջ հապտերի Կարօստը առնաւ մարտի մը, կաշմառնաակն կը դարձայր։ Իր սարը հանդարտ ինքն արժան էր ինչու Կարօստը քաղաքի։ Ձմեռադասփռն կը դադարէր և արդեօք քաղաքին մէջ համառ ճանա՞ծ էր իրերէ կատարուած ևս պատարարները։

Օրը մէջ կատարարեան պարտաւոր մը էր իրեն կիմարեմէ թէ Գրանէ մեծ քաղաքի հերոս կամ են և որդեղանքն է որ ցանձեղ իր նաւակով մօտէկ որսալու ամօրն։ Այդ մեծ քաղաքի սայլաւն Աղիկ էր հետեւորներն էին։ Վախճալով որ կ'առնէ ևս սուլթանի կը կատարուած իրենց զէն կը դիպար, անոր ընթերցիմար կը ծածկէին Բաւի մը որ վերջ Իրիկէի մօտակայ Տէրինձէի պոստին լուսանկարները Սուլթան Աղիկ էր կը հետեւորէին։ Կարօստը նաւակը կը մտնէին Սուլթանը նաւակ մասած աման լայն լայն էր ամակով քաղ իր մնայ որ անոր շրջին Զարօս կը արտօնէր և շինքն ամակէ լաւեր մը կը ձգուայ, բոլորին խնայող պատճառով։

Ուղեւորները կը տեղադրուէին նաւակին մէջ որ կը սուրայ Կարօստի թիկադարձիմար։ Իր ճանին ձմեռառա վայր մը որ Սուլթանը կարկէր ծովը կը տեսնէ և մէջ մը մարտն տեսնէ իր լաւէ իրիկանով զեղանակով ծովուն ճամով ճամով ծովերէ։ Կարօստ այդ միջոցին Սուլթանին պատկեր տեսնուած իրենց զատկով տասնամայր գործիւն ձմեռուիմար, ուրախ դուստր կը ձեւակի տուրէն պատարարուածին։ Այն պատճառ կըր որ տուրէն դաւաճեցուն մէջ լիցունձ հիւրերուն պիտի հրաժմէին, Սուլթանը պիտակցար կամ անպիտակցար ուզէին շարժած էր կ'ընէր որուն հետեւանով նաւակը կը ցնցուէր և տարբեր ծակերէն կ'իյնայ մը կը պարպուէր։ Բախկան Կարօստ ճիւղ մը կ'ընէ ցատուած զապիւր և կ'ընէ ցած ճամբով։

— Ե Պէ մարդ Աստուծոյ (Ալլահին) գլուխ, պիտի քալ կ'ընայ տեղը։ Իստիկ կ'ընայ ինչու զի պիտի։

Իր ծոռնայր րուն ճայ ուղին, որով կ'ընէ պատկերներով նաեւ անոր ապրած մէկ որը Ալլահին սուղորն։

Տուրեան կը այս նուազանգիւր մը էր անգամ մը ալ անբաւարկ այն համարեցին թէ անոր յատկութիւններով անուանէ կրօնատարը արեւատալան մըն է և իր ամեն բացառող ընդհանր անպարկէն մէջ յաջորդու տեսներէն կը մարմնացնէ։ Իրեն կը մնայ անայլալ յորա և տակէ կը ընդունէ ճամբուն վայր։

Նուազանգիւր կը ծանոցանալիմար կը ընթեր նաեւ որիւր արժէքաւոր արեւատալան մը, Յուսիսակար Սերտ Թիւնիքաւաւ, որ Պէժնիքը քնէ Բաւիէն իրենց նուազանգիւրները արժեքեց յատկութիւններն ծոռնեցով թէ իրենցովն է իր (Բէւէ զի մը յախաղանգուն) յաւաքանում քեւար։

Գ. Բ.

Երբ իրեն կ'ընէ թէ Սուլթանն է զիմարեցին, անայլալ կը պատարարուէին — Ե թող աստուծոյ թիկթիկ, ամեն րոտած րոտած էր։ Սուլթանը որուն ճամբը յաջորդէին ինչ էր անկախած իր ամենի քան ճամբան նպատակն մը այս անակառն կեցունքով, զոտնակալիմար կը յայտնէ և ի վարձատրութիւն կը վախճալ ճանկի մասնացին կարեւոր պարգիւն էր կ'ընէ Կարօստը։

Չգնանա՞ծ լինէր որ Տէրինձէի գլխակիր և Իգմար (Երկուելիկ) պատարար արդունք հարաւա — րապառ Սարգիս պէյ Պալիանի որդեկն են։

ՎԱՀՂԱՄ ՄՈՒՍԿԱՅԵԱՆ

ԶԱՅԱՆԵՐ ԳԱՆԱԿՆԵՐ

ԴԱՇԵՆԱԳՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ԿՐԸՆՈՂԻՄ ՄԵՋ

ԿՐԸՆՈՂԸ — Այս տարի քաղաքի շուքով տօնակեցաւ Դաշնակցութեան Օրը Կրքնոլի մէջ։ Հաճախակ կարգադրել յանձնախումբին Կրքնոլ — րուն, մեծ թաղմունիկէ մը ուղեք իրաւ մնաց։

Այս փառաւոր պատուի մը եղաւ Բարեկրօնական համար որ մեր նահապետ խաչմանկուն համար ընդէ. Ժողով անգնել էր նոյն օրը և կը հրապարկէր զաղմունի թուր ճանակիրներէ։ Ինչպէս քաղաքները ոչ — քաղաքական կազմակերպութեան մը այս ընթացքը։

Հ. Ե. Գ. կոմիտէն հասանա՞ծ էր երկու ժամ ինքնիշխան ճանքը, որպէս զաղմունի կարեւոր ներկայ ըլլալ Կարմիր Սէյ Մարդակներն մքցու — մին։

Հայ մարդիկները յաջեցնել ևս ինչոյ թաղ — մուկներ փութեց հանդիմանալ։ Տօնակեցաւ — րութիւնը սկսաւ Վճակ թանկութիւն։ Օրուանախաղաքը, ընկեր Ս. Ղազարեան, քաղաքակով տօնին խնամար, թաւա — Ե Այսօր մեր տօնն է։ Այս տօնը, որ կը կատարուէր թուր զաղմունիներէ մէջ, առիթ մըն է ընկնուլ մեր անցեալին ևս ար — ծարձելու մեր նահատակներուն իշխանակը, որ — Ենայն ամեն ուխտով յարաւետութեամբ զոր — ծարձել անոնց կապիւր, մինչեւ մեր նպատակն — րուն իրաւորութեամբ։

Գնահատանի արժանի էին զեղարկուեցաւ — կան թանկէն վարչները, Գ. Տէրինձէի և Տի — կին Սիւրան, ինչպէս ևս թուր մասնակցողները։ Արուստի դիւարը կը լցուէր թիւր։ Տէրինձէի զաւանի ընկերակցութեամբ կը իջնէ երեք երկրէ, ինչպէս իր զարգացմանով։

Վիշաքահատան թանկի զրեթէ վերջ — ցած էր, որը ձապանակ զապանակ խափարը ներք մտաւ։ Իր վարչներէն է Տիւր, որդիները շահ — րութիւնները որդեկներին հիւրեր, ծախախալ — րով, յատկապէս (ԽՍՀ) — Մանրամասնութիւնն — րը դարձ կը վախճալ իր իշխանիկը։

Յետոյ ընտ հրապարկուեցաւ որուն թանկաւ — րը, ընկեր Ս. Տէր Թովմասեան, որ դրամատիկ փառքով պարզեց Դաշնակցութեան զոր ճայ ժողովներով վերանային մէջ։ Բնակցուել — րիւրէն կ'ընէ ընկեր տուրէն որտար մը ճակ — տնէ, ծածկ կամ ապուրէնին նշանակաւոր։ Դաշնակցութիւնը տալին օրէն իսկ միտեց ըլլալ — րը ժողովներէն ձեռ, ժողովներէն համար։ Ե մէք պատմութիւնը հարստացող թաղմունի և — րտական դրուակներով։ Դաշնակցութիւնը ռազ —

մական սերունդ մը հանցեց այս ժողովներէն մէջ, ընդունալ իրենցապաշտարարութեան։ Վախ — տան տարաւոր գործունէութեան մը ևս ասանակ հաղորդար նահատակները տալէ վերջ, Դաշնակ — ցութիւնը կը մնայ նոյնպէս երկուստեք ինչպէս առաջ։

Անգրադաշնակով Հայկական Դասին, ընկերը քաղաքից թէ թուրքները ոչինչ րաւ մը պա — ճանկները իրողութեան համար։ Վերջ պատարար ընտ գնալներով ժողովներէն և շարունակ հա — մար։ Գնալան մեր կարգը, կուսակց մէջ կ'ընէ որ պէտք է արտապարտութեան համար։ Յետոյ հրապարկեց Հայ մարկը, որ զրեկն իրենց պա — ճանքը Հ. Ե. Գ. Նոր Մերունի մէջ, որպիսի դատաւարակուն ճակական լուծելով։

Հանդէսին պաշտօնական մասը վերջացած ըլ — լալով, սկսան երապական պարերը, մինչեւ քի — լալով։

Մարտիկ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՆԵՔ

ԼԻՍԵ, (Յաւաղ) — Հոկտեմբեր 16ի կրքով Հ. Մ. Բ. Մ. Բ. խափարը կատարեցին իրենց ախ — ճանկական մքցումները։

Առաւել մեր կրտսերներու խափարն վրձնակ — րուն էր խաղաղ անգիւսակ Ս. Տ. Ժ. խափարն — դէմ, դատաւարութեամբ երբայր Գարուկոյեան — նէ։ Այս խափար, ունի լայն ապալայ խաղաղու — ներ։ Մանուկեան, Հիւսեան Վեթ, Լիւնձեան, Կաշին։ Այս տարի ալ մարդուկ վերջ, անոր խաղաղիկայ տարի կ'ընան մանկ Ա. խափարն մէջ։ Երկու կողմերն ալ կրակող խաղաղութիւն մը ունեցան։ Խաղը վերջուցած մերոնց յաղմունքով մէջ։ Կէտեթ վերջ մքցում մը տեղ ունեցաւ մեր զապիւր վայր։ Մեր պաշտարարն ընդդէմ Լ. Օ.Ս.Ի պաշտարար խափարն։ Դատարարն էր երբ. Սուր — մանան, որ յաշման անտեսեց ճակատակարարն որ — խափարը, ի պատիւ այցելու խափարն։ Այս խաղաղութեան մէջ եղալիքներ Տէրինձէան, Թուրքեան, Մեղանեան, իսկական իրենց յաւա — ճապակի դրբ արժեքեցին յաղարկարար ճակով վիշ նշանակելու։ Այլեւս խափարն ի գոր ճոշեցաւ զորն մէջ նշանակել լաւի։ Խաղը վերջացաւ մեր պաշտարար խափարին 6 — 0։

Ա. խափարը կատարեց իր երրորդ ախոյնա — կան մքցումը Տէրինձէի Ա. խափարն դէմ ճակա — րակարար զապիւր վայր։ Միջին անձնակ չէ Լու — րակարարը իր կողմի խաղաղութեամբ, ինչ — պէս և ճանդախաճանդանք անքաղաքական — րիւրէն խափարը նախապէս զորն ճակով մը որ ար — դարը, որպիսի պարպարեմ մնաւ։

Խաղը ճակի պիտած, ճակատակարար անի — ճապեց րուն յաղմունքներին մը ձեռնարկել։ Հաշտակալ տար մերոնց տալին նշանակաւոր շահ — ցանք։ Երկրորդ կիսախաղին մեր ընդդադման մէջ պիտեց գոտեկով ճակատակարար նշանակել — րը շահեցան։ Տիւրքներին իրեն ուրախութեան զանգիւր կը համարեցին։ Խաղը այսպէս ճաւա — րար։

★ Հ. Մ. Բ. Մ. Բ. վարչութիւնը ընտրակա — յութեամբ ստացած է յայտնի անուարարութեան Գ. Տէրինձէի (Կաշին) 4000 Փարսը, ի թալիւն — րութեան Հ. Մ. Բ. Մ. Բ. խափարներն։

Լիւնս

ՍՈՒՆՈՒՄ ԷՆԵՐ

ԺԱՄԻՆ ԲԱԿՐ

Ա.

Նոր երեւոտած էր յայտը երրորդ տարուր ճամբար ընկաւ ժամ իրաւալու համար, ոչ որ կար փողոցներուն մէջ ևս համապարփ լուսինները որ ճակի փառաւոր զրեկներ կուգար, ճանախալին տեսնանք ճակի, ճակի կը լսեցին։

Չառնիկի մը կ'ընէր, վախճիլ ժամը, ամօրն ու ցած շէքը որ ճակի կը տեսնուէր, վերջ — զրեկն թաղմունքին վայր էր։ Հեւալով կը շարկէ ճամբանցի մը կ'ընէրով, սեւ թիկով մէջն էր զի մը զիմար կ'ընէր իրենց անցող արտօնող յայտնող որ դու — րապանի տեղ կը ծառայէր։

Երեսուն տարի է վեր միջնեակ համարակ — ղայրներով կ'ընէր այս փողոցն վեր, այն նշու — րեան որով արեւը կը ծագէր, իր սրբական ժա — մը իր արտօնած ճակ փութալու համար։

Երբ որ զուար հասաւ վախճիլան մը կ'ընէաւ լիւթը յունք մը ամուկիւր համար ու նախաճաճ յարկը արտօնող անգամ մը։

Իր աչքին առեկ պարզուող այս Ծուլիւն առ — տունը լայնաց զինքը։

Վախճիլը կ'ընէր, կ'ընդհատուէր յան — կարծ, ծորէն կը սկսէր, կը դառար, կը զալա —

րէ, սխառնեան օժի մը պէս, երկու ղիկն բար — քացող րուրերնուն մէջ։

Արեւին ճայած լուսաւոր շաւիղը անձամար ա — ղախմունքներն սխառն էր ինչ էր նոյն, աւելի մալ — թիւնով կարմիր ծովին թալիւն կապուող։

Մոկեցիքին ժամ այն կողմէն ուրիշ կը նա — յիւր ճանախմը՝ այս աղանաղները մէկ մէկ կը զանախանէին, այնքան մեծ էին. երկաթով ձեռ — զանիւր կը պոկուիւնային՝ թայց աւելի մեծանալով իրարու։ Եւ աւելի հեռուն փառքութիւն էր յայ — եւս, լուսանաւակ փոխերին, տարածութեան մը որ միապաղար մակարարն էր կը ձեւացնէր, դի — քանակ փողովներով մէկ անգամ արտօնուցած։

Մոկին մէջուց այս իւրիւրեր կ'ընէրակային շարունակ, ձեւերին, գիրքերին, յայտնակ կը փոխէին, իրարու աղիւն կը վախէին. Իրարէն խոյ կուտային անձանքին ու իրական ոտաւ — ձեւով, արշաւներով, յանդիմաններով, այս կա — ղալա անընդհանր վայր անկախակի պար մը լի — լուծելով։

Ճամբարն վայր առաւոր ոչ նուազ հնարու — ցի էր. Խնկեր իրենց զապարը ու նոր ճիւ — կուած հաղորդ կամ իր ուղեգիրներ զրեկ ղով կապով կը տարածէին։ Անոնք անտեսեցաւ ան — ղաւանանքներն էին զուգահեռական կիմարն ան — ղաւանած շարքերով, ան աւելի հեռուն, Կոլոր — քին վայր, մտաւոր. Հոն խափար էր կանանկներու անկ վայր կանանկներով կ'ընէր ընկած, այն կա — նախէն որ զիմարն կը տօնակէր, մինչեւ այն որ սեւին հետ կը շինուէր։ Այս կանանկութեան վա — ղար մեթիկ պոկիկ արտօնուլ մը կը վախէր, ու իս — կոյն կանանքն ու յամբ կ'ընէրանեւ ծիծաղում մը

կը տեսնուէր։

Վախիւր, խոտերուն մթալ, գիւրիւրնէ մնա — ցած ջուր կը լողկանար արեւին ընդմիջութեան։

Չան ծուռ ու շարժում շէքը արեւին մէջ թիւ — րով յաղաղութեան մը ևս չեմ գիտեր ինչ տեսակ սպասումն մէջ կը կարծես իր թուրքներ։

Յետոյ երեսակ ամպերու, ծուլներ երկրներին լուրէ Բաւիէն իրաւալու վայր երեւցան, թիւքն. Հոյ մը կ'ընաւ։ Բանիկ մը կ'ընէր ճալմարիկ շարունակով մը անցան։ Կարճալմանում մը իր պոկմէ ամաններուն աղանգով լուսիններ վրդովել։

Եկեցիքին կ'ընա խափար մէջ իր պատուածին երկաթի փոխերը քաղաքած ըլլալուն, կըր որ ա — ղաղմունք ներս մտաւ, պաշտարարն մէջ ընդունալ մը ձեպ ուրիշ խափար, խափարի ան զապիւր մը հետ փոխել ու խափարին առեկ կանչ տաւ։ Իս — կոյն արժեք թաղը զուրկը դրած Խառնաւորն մը իր կ'ընցած սխառն շրջանակէն նախաճաճ ի — րեն ուղեցնէ. ապաքն այս կ'ընէրանեւ մէկ զրու — լին մը վեր ամէկ կողմին կը նայէր ան միջնեակն անտարող ու անվորով նախաճաճով։ Բաւանակ երեք խաչանքներ։

— Եւ ճուղն Սրբոյ ...

— Եւ ճուղն Սրբոյ ...

Լուսաւոր փոխերը թալալու կ'ընա ու յա — րուցած ամուկը կ'ընէրանեւ անկարողութեան խաչանքներ։

ԳԻՐԳՈՐ ԶՈՂԱՐՁ

(1)

ՀԻՄՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

Մարտի 25

Նոյեմբեր 5ին, Ժամը 20.30ին մինչև առտու, Cinéma Alcazar մէջ:

Մանրամանութիւնները հետզհետէ:

ԱՆՆՈՒՅԻՒՄԻ մէջ 20 հոկտեմբեր 30ին:

ՎԱՍԻՍԻ ՄԷՔ— Նոյեմբեր 4ին, Ուրբաթ երեկոյ Ժամը 8.30ին, Salle des Fêtes մէջ:

Մանրամանութիւնները առանձին:

ՌՈՍԱՆԻ ՄԷՔ— Նոյեմբեր 5ին, շաբաթ երեկոյ Ժամը 8.30ին, St. Bernard սրահին մէջ:

Մանրամանութիւնները տեղին վրայ:

Նորոգմանն առկայ

Հ. Գ. Եղիաթայի կոմիտէն կը հրապարակէ իր արտադրանքներու բոլոր ընկերները ընդհ. Ժողովի այս շաբաթ, 29 հոկտեմբեր, Ժամը 20ին, Salle des Sociétés Savantes, 28 rue Serpente, ուր տեղի պիտի ունենայ նորոգմանն առկայ հանդիսատար արարողութիւնը:

Փայրուն երեկոյ

Կազմակերպութեամբ Անթիպիլի Ծ. Հ. Մ. Բ. Մ. Ի. կողմէ, շաբաթ 29 հոկտեմբեր Ժամը 9ին մինչև լոյս, Moulin Brûlé շքեղ պարասարհին մէջ, Հանգի անակիւնները: Հետաքրքիրն է Մ. Բ. Մ. Ի. թաղուհիին, երգ, մրցում, (concours de chant): Տոնաշին պար եւ երգ Ծ. Հ. Մ. Բ. Մ. Ի. երկուսն խորհին կողմէ:

Երեւելի ապագայութեան է ամբողջ իրիկունը autocatort:

Հաղորդակցութեան միջոց — Charenton Ecoles-էն առնել autobus 107 եւ ինքն rue du Moulin d'Enfer:

ԵՆՈՐՀԱՅԻՄԻՔ— Փր. Կապույտ ինչի Ի— Բաշի մանածակը շնորհակալութեամբ ստացած է տեղին Ազնի. Կապույտին 500 ֆրանք, Տիգրի Արապի ինչիկեանի դատակներուն մերթաշուքման առթիւ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՍԿՆԱՐԱՆԻՐ

Ա Ր Ա Ր Ս

Հայաստանի մը երգիչներն են մը երգիչներն 29ԵՆՐ ԵՄ կ'երգէ Հ. Դանիէլեան ԱՇՈՒՂ ՍՍՍՍԻԻ երգը կ'երգէ Եարա Տաշեան 2ԱԼԻ ԿՈՒՐԻ Ա. Պաշտասարան ԽԼՁՈՅԲԻ ԵՐԳ մենիկ Մաքսուտեան ԲԵՐ ՕՂԼԻ Եարա Տաշեան

Հին Գիտի Ժողովրդական գործիքներով ԼԵԶՊԻՐԻ Ժողովրդական պար ԴԼԼԵ ԵԱՄԻՆ Եարա Տաշեան ԱԱՅԵԱՆ Եարա Տաշեան ԱՅ ՎԱՐԻ մենիկ Լիւիշեան ԱՂԲԻՐ ԱՂԲԻՐ իտալական Միլոզինի ԳԱՅԵՐԳ Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ իտալական ԶԷ— րեկիկ

ԳԱՅԵՐԳ Ս. Հայաստանի խմբերը ղեկավարութեամբ Բուրիշեանի ԿԱՆԶԻ ԿՈՒՐԻՅ Եարա Տաշեան ԳԱՅԻՔ ՏՍԵՒԻ խմբերը ղեկ. Գուշիկ ԿՈՒՐԻՅ Եարա Տաշեան ԱՂԳՈՒՐԸ Խմբերը, ղեկ. ՄԵՐԵՆԻԿԵԱՆԻ ԴԷ ԷԼԻ ԽԱՂԱՅ Խմբերը, ղեկ. ԱՂԲԵՆԻԿԵԱՆԻ ԿԻՐԻՅԻ ԱՂԶԻԿ Երգիչ Մարտիկեան: ԱՇՈՒՂ ՄԷՆ ԵՄ (ապագայում) ԿԵՅՅԵ ԶԱՅԵՆԻՔԸ (պատանեկան ջայլեր) Կիլիլ Մարտիկ մէջ DERDERIAN, 30 Rue des Dominicaines:

Փաքիւի մէջ Optique KAPA, 60 rue Lafayette, métro Cadet:

Մէկ սկստաւիկ (երկու երգ) 300 ֆրանք:

ՄԱՆՈՒ Ի կողմի Singer ձեռնայն մը 31 K. րուրովիկ նոր: Դիմել Վեռալիք:

Le Gérant: A. NERCESSIAN Imprimerie DER AGOPIAN, 17, Rue Damesme - (13e)

ԵՆՈՐՀԱՅԻՄ

ՓԱՐԻՅԻ Հ. Գ. Բաքիլի խումբի Ժողովի այս շաբաթ Ժամը 8.30ին, Chope du Nord:

ՌՈՍԱՆ. Հ. Գ. Վերտիկ խումբին դա— սարստական Ժողովի այս ուրբաթ իրկուն Ժա— մը 9ին, սովորական հասարակական Կը դասախո— ւն ընկեր Գիլիլ:

ՄԱՐՍԵՅԻ Հ. Մ. Բ. Մ. Ի. առաջին ընդհ. եռամեայ Ժողովը շաբաթ 29 հոկտ. Ժամը 20ին, Bar du Globe:

ԼԻՄՈ— Կապույտ ինչի մանածակը ընդհ. Ժողովի կը հրապարակէ բոլոր ընկերները, այս շաբաթ Երեկոյ, Ժամը 8ին, 194 rue Vendôme, Լիւն: ինչու կարեւոր օրակարգ:

ԶԵՆՈՒՑՈՒՄ ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻ ՄԱՍԻՆ ՈՍՍԵՅԻ— Զորքաբերի օր, 26 Հոկտ. Ժամը իրկուն 9ին, ընկեր Տիգրան 2ԶԵՆՈՒՑՈՒՄ տեղիկներին, պիտի այս անգիրական դա— ղութի մասին, Աճառեան Արմանի մէջ, 26 rue des Covalents: Կը հրապարակէ ընկերներ եւ հա— մակերկրներ:

ՃԻ. ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՅԻ ԳՈՍՈՒՆ մանածակին ՄԵՆ ԳԱՐԱՆԱԿԻԼԸ

Նոյեմբեր 26ին ԳՈՍՈՒՆ ԳՐՈՑԻ— ՄԱՐՍԻՆ մէջ: Գեղարուեստական ճախ քաճիկով մը:

Գ. 20ԳԱՆԱՆԻ ԳԱՎԱՆ, դասախոսութիւն այս շաբաթ օր, Ժամը 5ին, Cité Universitaire Հայ Բանաստեղծական Տախ մէջ, 57 Bld. Jourdan: Նիւթ: Միջնադարեան Հայ Բանաստեղծութիւն Կուստանդին Երեկոյ: Մուտք ազատ է:

ՌՈՍԱՆԻՆԵՐՈՒՄ

ՌՈՍԱՆ. Հ. Գ. Կապույտի մը բացումը, Կապույտ ինչի դասախոսութիւն տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի օրը, ընկերուհի Նուրիշա ԵՆԵՆԻՑԻԱՆԻ ընտանաբար, իսկ Նոր ՍԷ— րուշեան զարախացեանքի շնորհաբար օրը, ընկեր Ս. Գիլիլի ընտանաբար: Այս շաբաթ Կը դասախոսէ բնակիչ Գիլիլ, Café Villiers ինչի: Նիւթ: Դիտարար Միլոզինի կ'ստոր:

ԼՈՍՍ ՏԵՄԱՆ

ՀԱՅ-ԲՈՑԻ

Ժողովրդական ամսաթիւի թօշուրեան եւ Ա— ստղապաշտութեան, կամ Տուճիկ թօշիւը, 9րդ տարի:— Խմբագիր՝ Ե. ՆԱՐԳԻՍԻԱՆ:

Լոյս առաւ Սեղիմեանի Բիւր (105), Հե— տակէլ րամադակութեամբ:

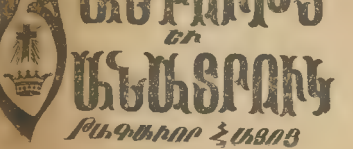
ԽՆԵՔԵՐ Ե ԻՆՅԵՆ արտաւոր (Ե. ՆԱՐԳԻՍԻ— ԻԱՆ): Պատմութեան թշուրեան (Կ. Գ. ԲԱՄԻՆ— ԶԵՆԻ): Անձնականութեան մասին (ՏՈՒՐՔ. ԲՈ— ԼՈՒՆԱՆ): Կապույտ հաղ (ՏՈՒՐՔ. ՏՈՒՐԱՍՈՐԻ— ԵՆԻ): Թարգման եւ ամսականութեան (ՏՈՒՐՔ. ՍՈՒ— ԻՐԱՄԵՆԻ): Հայաստանի հողը (ԲԱՂԶԱՆ): Պատասխաններ քաճիկներու, թշուրեան հար— ցումներուն (ԽՄԲ.):

Տարիական քաճիկին է 500 ֆր.: Արտասա— ժան 750 ֆրանք: Դիմել Ե. Նարգիսի, 17, Rue Damesme, Paris:

ՓԱՐԻՅԱՆԱՅ ՔԱՐՏՈՆ (1923 - 1949)

Théâtre Marcelin Berthelot (Chimie) 28bis, rue St. Dominique, métro Invalides

30 Հոկտեմբերի կ'երկու ժամը վերջ Ժամը 3ին: ՏՐԻԱՏ ՆԵԱՆԵԱՆ

Մանածակութեամբ Փարիզայն ընկի լուսն— դաքն արտադրանքները կը ներկայացնէ:

Պատմ. ողբերգ. 4 արար եւ 3 պատկեր ԲԻ. Բիւրեան, ընտանաբար: Տիգրան Լաւանիան: Գիններ տեղադրական: Տոնաբար պաշտօնի կ'ստոր: Երկու Հայ դաստեղծներին: Մանրամասն նուիրանները յայտարարուի:

Այս առթիւ կարծողներ կան թէ ընկերակա— րանները չեն ուզեր Նոր դիմումներ ընել, պահ— անպահական հասանելիութեան, նկատի առնելով հա— մանախոսութեան եւ զօր. ար Կիլի կուսակցին— րուն բռնած դիմում:

ԻՆՉ ԿԱՆԵ 20Բ. ՏԸ ԿՈՒ

Կրակի օր ճառ մը խոսելով Լը Մանի մէջ, իշխանակարանի մը բացման առթիւ, զօր. ար Կիլ յայտարարեց:

— Ե Ձեպա առկի ստիպողական դարձ մը, ե— րբ ոչ վերջ տալ այս Բաւարական դաժնակիցի տեսարանին որ կը պարզուի երկրին եւ աշխարհի տակն. եւ որ անպատկառ եւս կը պատանալ կործա— նել հանրապետութիւնը:

Չորակարգ այս առթիւ, ալ հրապարակեց Ծրան— ստիպողական եւ Ծրանուհիները որովորէր միացեալ ճակատ կազմին, յանուն Ծրանուհի վերածնուն— քեան: Ե Ձեպա առկի ստիպողական դարձ մը քան երկրին զլուրիք ընել արդար եւ զօրակար կառա— մաբարութիւն մը: Պէտք է կատարենք այդ դարձը եւ եւ ձեռքը կ'երկարեմ բոլոր բարեխաղ մար— դըն ի:

Իր փոխտնօրէն, Կաթիկոն Փայլեանի եւս ճառ մը խոսելով Լը Բոնգորշի մէջ, բացատրեց թէ ներկայ տարեացի հեռուանք է կուսակցական պայքարներու: Իր յայտարարութեան համաձայն, երկրէն զրկուած է աղք. պաշտպանութիւն, հա— կատել 1.500.000.000.000 ֆր. ծախք մը եւ կը կոր— ունցուած է իր դիմաւորական կարողութիւնը Գիլիլեանի, Եւրոպայի, Մասաչուսէթսի եւ Հիւսիս Արիզոնի հանդէպ Նախորդ պատերազմը:— Թեան օրով իրկարգում կը ստուգէր օրական մէկ սիլիկա Քրանի, կ'ստուգային այս տարուան բացը պիտի ըլլայ 300 սիլիկա, իսկ յառաջիկայ տարի հասանարքը 500 սիլիկա Քրանը:

Մաքրագործումներ արքանակ երկիրներու մէջ

Դիմաւորական արքիներն հասած տե— րեկութեանց համաձայն, այս միջոցին անկախ մաքրագործումներ կը կատարուին Պուլկարիոյ, Լիւսաքսի եւ Զեկապոլիսի մէջ:

Կրտսի թէ առկի քան 200 յայտին զէմքեր մերթախտեան են Պուլկարիոյ մէջ: Բացի երմ— տական նախարար Գուշիկի եւ Իվան Մալաքո— վէի որոնք արտադրած են Հայրենասիրական հալոսում, իբրեւ լրտես եւ դաւաճում, մերթա— ձայնում են նախկին եմտական նախարար Սեւ— ֆառով, նախկին արտաքին նախարար Թովկաշա— րով, Հալիլեանի արտաքին ձախաճ լրագրի խմ— բարգապետը, անտեսական փոխ— նախարար Գուշիկով, երկաթուղիներու նախկին նախ— արար զօր. Մարգով, Աղք. զբաղման տնօրէ— նը, եւայլն:

Նոյն արքիներն համաձայն, որոշուած է աղ— սորթի շինը առաւ քննադիմում: Այս բոլոր զօր— ծողութիւնները կը կատարուին երկր ռուս զորու— ին ստիպողականութեան ընկալութեան մէջ:

Զեկապոլիսի արքի տեղիկական արքիներն կը ձեռնարկեն տանքիցի ակնաւոր փաստաթուղ— աններ մերթախտութիւնը: Նախապէս ալ ծանուց— անք իր ուրիշ շինը փաստաթուղներու պաշտօնա— կուրթիւնը:

Միւս կողմէ, կատարութիւնը կը ծանու— ցանէ դաւաճանութեան նոր դաս մը, Փրակի մաս: Վերջեր 37 հոգի դատապարտուած են բան— տու մը մէջ, դռնիակ դատապարտութեամբ:

Լիւսաքսի մէջ պատմաբանութեան կանչուած են կարգ մը քաճիկներու պատմա— նաստորակով, արտաստեղծական թէ կապակիկ յարաբերութիւնները կը մշակէին Արեւմտեան հետ:

Արեւելեան Գիլիլեանի մէջ ալ բազմաթիւ մերթախտութիւններ կատարուած են: Զանազան հաստատութեանց աղքատներու յառաջ կը տար— ընի շնորհակալ:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՂ

ԱՄԵՐԻԿԱՆԻ ԱՂԶԻՆ ԴԱՆԻԱՅՈՒԹԻՒՆԻ մը կազմակերպ. Փարիշի մէջ, ոչ— համաձայնութիւն տարբեր:— Բանաստեղծական Ուրբաթը ընդհ. զորքաբար հոգակել 24 ամսական համար: Թուսն— կանը չէ նշանակուած:

ՄԱՐՍԵՅԱՆ ԱՂԶԻՆԵՐՈՒ չորրորդ տարեկարգին առթիւ, նախապես Թուրքիոյ երկը, երկուարթին, Հիւսիսեղեղ կատարեց կազմակերպութեան նոր ղեկին, Նիւ Եւրոպ մէջ: Այս առթիւ ճառ մը կա— նուցանու, իր անկախ վատանութիւնը յայտնելով Աղքատներին յաղթողական մասին:

ԱՂԶԻՆ 10 ան հարիւր պիտի կ'ընտանէ պե— տական մարիներ, նոյնիսկ զարկներու, ճամբար— աններ, հիւսնապատկերներու յայտարարած վարկի— քը: Զարկարութեան նոր ծրագիր մը պատարա— տուած է: Կ'ընտանաւորներու դուստրը կը հաղուեն 500 սիլիկա սիլիկին:

21րդ ՅԱԿԻ — 21 Année No. 5984 — նոր շրջան բն 1395

Խմբագրիչ Ե. ՄԻՔԱՆԻՆ

ՄԵՐ ԽՈՍԻՐԸ

ՄՈՌՈՑՔ՝ ԱՅԻ ԶԱՄԲԱՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՊԱՅԱՐՈՒՄԵՆՐ

Հայաստան դադարեցրեց ունեցն արեւը եղբայրական դուրսդարեցի, զորքանեց ապակցու — թնան կը կարտաին, զարկ տալու համար իրենց վերելքին։

Օրինակ՝ Սուրբա — Լիբանանը, որ ճշարտապես ծաղկանոցի մը վերածուցի է, իբրեւ աղաւա — սան Հայկական մարտիկն։

Վառարան մը եռուն եւ երկուն, աւելի քան 150 հարկանոց այդ դադարեցր։ Արդաւաւոր հող չոր, ուր ինչ ցանեւ կը բուսին։ Տառական թէ փոխարկական իմաստով։

Մենք մանուսոր խաղաղաստանով կ'արձան հողը ամենու շարժում որ կը կատարուի այդ հող չոր դադարեցր մէջ։

Բաւական չհամարելով Քիլիկիոյ թիւնին ու յորդանանները, կը ծաղկեց երկուսը լուրք — աւելեւ համեստ համարներ, զիւղին կամ թաղին դործունէութեան մասին։

Արդարեւ, միայն կերպունները, Պէրսիոն ու Հայկեայ չեն որ կը սարսուռն աշխատանքին, վե — րածնոր թիւնին ճիւղերով, այլեւ սա խոնարհ բոյ — շները՝ Քէսասկէ մինչեւ ձեւերին, Տերկուրին մինչեւ Տէր Զոր։

Յրկունք՝ աւելի տեղ։ Ամէն հակառակ վրայ, համաձայն տեղական պայմաններուն։

Անուշուր աւելին կրնան կատարել, եթէ իրենց տրամադրութեան տակ ունենան մշտաւոր տարիները, փոխարին պատահական օգնու — րեան։

Յիւնեցիները թէ՛ շատ մը Հայաստան վայրեր — բու մէջ, ինչ որ զարդը կը կոչենք, տխուր հեղա — փոխութեան մը եւ, իբրեւ չենք։

Հայաստանը մանուկներ կը զատարարակուին խաղաղի տարածաւաններուն վրայ։ Արեւելեան իրաւուն, տառապանք վատառողք միջնադարեան իրաւուն խնդրեցրեալ տապալաններուն մէջ։ Կարողան զատարարակուին աւելեւ, Քուրդի, քուրդի կոտոր — ներով ծածկելու լուսամտաներու տակ։ Յաճախ զիւրաւոր՝ զերգե, անտարակ, զերի — միանել։

Ո՞վ կըցաւ հնարաւոր չէ մանուկներուն, մտաւ եւ աղէկն ապաւնտնորուն տառապանքը՝ յայտնիք պայմաններուն մէջ։

Տեղի արեւն կը շուէր այս ծանրաներուն վրայ, ողբալիներով ամբողջ բազմութիւններ, առ — անաչ տարիներ եւ սեռի խաղաղութեան, ինչ որ կը իշանա — կէ մտաւ չարեանեաց։

Ինչ շատ մտադրեց այդ ծանրաները, ա՛յ դիտարարները արեւմտեան աշխարհին, որ այսօր երբեք ունի, վարկ ունի եւ անքաւ հարստու — թիւն։

Սիւրի տակերկեայ հաղորդի ճիւղին պարտա — ճըն եւ յայն բանալ եղբայրական ապակցութեան աղբիւրները, զոհացելու համար զանազան պա — հաններ։

Ինչո՞ւ, այս դադարեցր այ աշը եւ չէ նենդը դէպի արեւելք, տանանելով նախաձեռնութեան, հոգաւորութիւնը այս կամ այն հիմնական ձեռ — նարին։

Արեւիկան 127.000 տարու ճարեց, Պէրսիոն — թիւ նեմարանին համար, որ աշտ՛ ունի փառաւոր չենք մը, շուրջիք օրացալեւ Ու. Փայանեանի կողմին (20.000 սթրլինգ) եւ այս փայանին։

Մարդական խաղերը եղանակին առիթով, ը Յատակ չ խորհարարանով մը կարգ մը մասնա — նշաններ բրտն էր, — տարական գիտելիք — ներ ը աշխուշ, — մեր մարդաւոր երեսփարարու — թիւր զինովը անհրաժեշտ պահանջներու առկէ։

Ցուայիկ է որ Փարսեան չէրցաւ Չ. Մ. Բ. Մ. Ի զորքին տակ համարները միակ մարդական կող — մակերպութիւն մը, եւ խաղով մը ժամանալ Սու — բիւ — Լիբանանի մէջ Միւրեման։

Եթէ իրականաւոր այդ պահանջը, կարդ մը հողեր ինքնին կը վերանայն օրակարգին։ Եւ չէինք ստիպուիլ շարունակ խաղի աղաւային զգացում — ներու, լեզուի, ոգիի եւ հայ երեսփարարութիւնին սպասուած շատ մը աղաւային տառախուսեանց մասին։

Դիտարարար հոս աւելի զարգալ էր ՎՄար — քանիցը ունէր, զանազան անուններով ու զար — մանազան տառաւորութիւններով, որոնց դիւան — արը կը կարգեւ ը ուղիք խաղեր չը, որոշեց կողմ մարդական ծրարը։

Եթէ ուզեց զի մը Խորանայ եւ մեր մարդա — կան տառաւորներուն առկէ, ինչեք իրենց խում — բերուն աղաւային զատարարակութեան, հայերին լեզուի պահպանման անհրաժեշտութիւնները, պատահական պատարակ — մէջ չէրցաւ կնք, ինչեք ուղիք որ տալուք խաղերին զարդարան — վաներ։ Միայն դիւանի եւ միւր հետաքրքրողը, ամեն ճալ աւտուր կը ծածկեցնեց օտարներուն։

Ուրեմն հայերին տոյգիւր եւ խաղաւ պայ — մանք զարմեք եւ զարարական հարց։ Դրեւ հայ երեսփարար կը մէջ աղաւային ոգիի, դիւան — քութիւն կենդանի պահելու անիւնիկն առաջը — նուիրելու զարմեք եւ զեղանակական խնդրը։

Իսկ ճալ ժողովուրդը օտարին ծածկեցնե — լու աւելեւ կարեւոր աղաւային՝ հարց։

Եթէ այս ինչ խաղեր մեր շարունակեալով խաղ — քից կատարուող օտար խումբին, հայ ժողո — վորքին արժեքին ծանրաշարք բանի մը աստ — ճան բարձրացաւ եւ արդէն։

Ճեւք Ժամեր մեր մարդական խումբերու խաղ — քանակներուն աղաւային արժեքը։ Սակայն ը օտ — արարակներին կամ խաղացուիլին խաղալ — անք մարդ աշտ չէ խորտակելի նման ցցուի մեր երեսփարարներուն առկէ, երբ իրենց կը թեյալ — դրուի զաւային խաղի, հայերին մասունքի, եւ հա — յարէ ճալալ։

ՍՈՍԻ

ԻՐԱՆԻԱՆԻ ՎԱՐՁԱՊԵՏԸ ԿԵՐԵՂՈՒՄԻ
ԲԱԶԱՐԸ ԺՈՂՈՒՄԻ ԱՆԻՄՍԵՐԸ

Պէրսիոնի Վաղարի կը գրէ — Հոգաւ 10ին Լի — բանեանի Բազարը ժողովուն անգամները Պ. Պ. Սիսար Արիւնան, Գիւրգի Չարապետեան Պա — րէն Մովսիսեան, Տաթև Ի. Գրիգորեան, Վահէ Սեփեան, Օնիկի Չէրչեան, Կաթողի, Բա — րաւորը, Խաղ աղբի Վարդապետեան եւ Լիբա — նանեանի պետական երեսփարարներ Մովսէս Տէր Ե — րեստեանին եւ Տաթև Մ. Հայաստանեանի ղեկ — բարկութեամբ մէջ Սեփեանի մէջ ղեկունեանց

վարչապետ Խիստ մէջ Սուրի կողմէ։ Վարչապե — տը շատ սիրով ղեկունեանքին մը ցոյց տա — ւով, յայտնեց թէ Հայաստան հանդէպ կը տանք իրաւունք համարակցի, որ կը սիրէ Պիտին, որ տալին անգամ ճանչցաւ եւ հայ ժողովուրդն ու կը վարկեցներ։

Վարչապետը հետաքրքրուեցաւ հայ դպրոց — ներու եւ ապակցութեան ինքնակոյ ու խոստա — ցաւ աւելեւին իրական նպատակ։ Յետոյ կը իրաւ — կան անորեւն կանչեց խաղի, թիւարքն աւելի — ժամէ չիւրմ ունեւալ հայի. մարտարաններու հետ, արարեցին համար կարող ուսուցիչներ խաղակցիկն աւելեւ եւ աւելեւին իրական նպա — տը։ Խոսակցութիւններ շարունակուեցան Վիմ միտուրի մը մէջ։ Վարչապետը ցուս. թէ Հա — մեր թիւ Լիբանանի իրենց հայերին — ճը, այդ պարագային կրնան հանդիպել եւ երկա — նեկ ապրիլ այս երկրին մէջ։

24 ՄԱՐՏ ԱՆԵՐՈՎԻԱՍ անձեւն տեղալ Փարիսի մէջ եւ զրեթէ անէն սուր, բուն փոթորիկներ մէջ, որոնք մեծ փոստներ պատահուեցին Մանի — ակներուն վրայ։

Վարչապետութեան նոր թիւնանուն, Պ. Ժոն Պիտո, կըրպի օրէն ի վեր կը շարունակէ իր խորհրդակցութիւնները, նոր դաշինիկն կաղ — մութեան համար։

Հանրապետութեան նախագահին կողմէ նա — շակտեւ թիւնանուն շատ օրին պարտաւոր է վաւերացում տանալ Ազգ. ժողովին, ինչոյ ձեւնարկի դաշինիկն կազմութեան։ Այն առկէ ունեւալով իր երկու նախորդներուն Պ. Պ. Ժոն Սաթի եւ Ռիւն Մայրեի փորձը, Պ. Պիտո կ'ուզէ նախ ցանկ մը պարտաւորել, ինչոյ ներկայանալ Ազգ. ժողովին, երկու վարչապետներ մէկ առ — դաւեւ տեսակու համար։ Ուրեմն մէկ զարդը եր — կու թուուն զարեւն, ինչպէս կը գրէ տեղական թերթը մէջ։

Նոր վարչապետութեան մէջ մասով համաձայն է իր նախորդներուն ծրարացած զարգարաններին։ Կարգ մը թերթեր կը գրեն թէ պիտի առաւարկէ նաեւ փոխի ընտրական օրէնքը, ինչ որ տեւանա — թիւն կը պատահով շատուի։

Վերին տեղեկութեանց համաձայն, նոր վարչապետութեան ուղիք զեղաւորութեանց առկէ կը անտուրի Անդրէ որ հանրապետութեան նախագահ — չին ներկայացած տանել, րաւա թէ Հայաստանի զաւարկական եւ շատ մը տեսակներով, բայց ոչ աւտուրովին։ Երեկ երկուսը վերջապէս պիտի ըլլայ իր խորհրդակցութիւնները, ամեն — ջապէս ներկայանալու համար Ազգ. ժողովին։

Նախարարական ամէնէն երկու տարւանց է այս, Դ. Հանրապետութեան համար։ Անին ցան քան օրէն ի վեր Ժամանա կառավարութեան շուէր, ինչ որ ցուս կը պատահով բոլոր անկեղծ բարե — կաններուն։ Անդիւր եւ Մ. Կանալեանի խաղաւոր ուղարկութեամբ կը հետեւին տարւանցին երեւե — ներուն։ 1946ին վերջինն ալ այսպիսի տարւանց կը ծաղկեցաւ։ Պ. Պիտին տաճառակա կառավարու — թիւնը հրաժարեցաւ նուրբեր 25ին եւ ղեկուն — թը 18ին Լեւոն Պիտո հաղիւ յաղողեցաւ դաշին — թը կաղեցէ։

Պ. Պիտոն Պիտո, որ ծնած է 1899ին, իր տաղանքին պատ. երբեք ուսուցիչ պատմութեան։ Կանուրին մասնաւորաւ եւ կաթողիկ երեսփարար — դական շարժանքներ։ Ամէն իր խմբակները կը գրէ իրենց թերթին Աւեթի մէջ։ Զինուորա — ցուցիկով 1940ին, ղեկի բանաւն էր, բայց այդ — մասին 1941 Յուլիին, երբեք նախկին ռազ — միկ, ժաղաւա հարաւային զինուորի ղեկավարական շարժանք եւ ընտրութեան նախագահ Գիւրգիսեան — թիւն ծակաւոր աղա խոհաւորքին (C. N. R.)։ Ս. զաւարկական մէջ ղեկունեանց տարւանց տարւանց քոր, ալ Կոլի Վարժապետի մէջ Լուստի երեսփարար էր երբեք Սահմանադիր ժողովին — բուն մէջ, ինչ 1946ին վարչապետ ամենաւալ կառավարութեան։ Արդարեւ նախարարութիւնը վարած է մինչ 1948։ Սա տարի Մայիսին ընտրուեցաւ նախագահ ժողովուրդական ծարմ — մին (M.R.P.)։

Անգլիան ալ զաւգնալի մէջ

280 ՄԻԼՈՆ ՍԵՐԲԻՆԻ ԿԻՃԱՏՈՒՄ, ԱՊՐՈՒՍԻ ՄՈՒՐԻՐԻՆ, ԱՆԵՐՈՎԻԱՍ ԱՆԵՐՈՎԻԱՍ

Անգլիոյ վարչապետը վերջապէս հրապարակ հանց իր օտարանալ ծրարելու, որ կը տա — մաղթէ 240 միլիոն սթրլինգ կրճատել պետական ծախսերը, 30 միլիոն սթրլինգ կրճատել պետական ծախսերը, 125 միլիոն՝ ներքին ծախսերը։ Կառավարութիւնը մինչեւին առնել նոր զոհողութիւններ կը պահա — թէ ժողովուրդին, իմաստութեան, շարժաւ — րեան եւ անեղահոտ աշխատանքի հրաւիրելով դալ։

Վարչապետը իր ծրարելու պարզեց ճաւ. որ խաղաղութիւնը ժողովին մէջ, ինչոյ անթիւնն աւելեւ։ Սրկու առիթներով ալ աղաւայանք թէ բրտաւորական պետական քարտուրթիւնը հա — խում ունի իրաւունքներին ճիւղին։ Իր խաղերին կը հետեւէ թէ նոր ծրարելու հետեւանքներն մէկը պիտի ըլլայ աղաւայանք աղաւային։ Բացի եւ կանուրին ըլլայ խաղաղութիւնը (25 — 39 տա հա — րեւը), ուրեք նոր բնա մը պիտի չէրին ունեւոր — ները։

Պ. Եթի մասնաւորապէս չեւեղով յարաւան աշխատանքի անհրաժեշտութիւնը, յայտարարեց թէ երեսփարարին ինչ որոնք միայն նախապայման կը հարաւան եւ անհաւ ին, օրեր կը փառնել, ու — րովհետեւ պիտեւ թէ բանտերու պահանջ կալ։

Առաջարկականայն աղաւայանքութիւնը, որ միւր է Անգլիոյ մէջ, աւալային բնա մը կը կաղեկ պետութեան համար։ Նոր ծրարելու համաձայն, բոլորական խումբը միւր ըլլալով հանդերձ, մէկ չէին պիտի պահուիլ քարտուրթիւնը ղեկարգէ։ Այս վարչապետութեամբ տարեկան խաղաղութիւն — քոր պիտի ըլլայ 10.000.000 սթրլինգ։ Նոր չէրկուր. շինութեան ալ կը շարունակուի, պիտի խնայեն 35 մի — լիոն սթրլինգ, եւն։

(Լուրերու շարունակութիւնը հարաւայ Կ. ԷՃ)

ԵՐԿՈՒ ՃԱՐԱՐ ԹՈՒՆԻՏԻ ՍԵՂ

ԽՄԲ. — Եզիպոստեմ բարեկամ մը, որ վերջերս երկար պայույր մը խտարած էր ինչպիսայն մէկ կնոջ ընտանիքով Երկրագործ մէկ, որ պատուարիւններով գրկ առնէր Ե Յաւաստի խմար: Պիտի երեստարակներն առ — մաս —

Երեւել ընէ ինչ, չափերն թերեւոր, մէկ կարգացած ըլլալ: Եւ յետոյ մայրաքաղաքէ մը Սթոքհոլմի մասին զրոյթներն: Գործը թերու — մով ու պատուութիւններ ունեցալ, թէ պատրաստ — ինքն առաջ ու թէ վերջը քանի մը տարիներով աշ — ցելու:

Եզիպոստեմ, Սուրբն ու Լիբանանի ու ուրիշ երկրներէ Հայեր տեստարակ կապեր ունին Շուէտի ու Եւրոպայի չես, սակայն աննշան թեր, մը կը կարծեն: Այլ ինչ պատճառաւ ու չափերս լաւ տեսնող թերներն ունին Շուէտացիներու մասին, ոչ ալ անոնք Հայերու մասին:

Արդարեւ, Շուէտի մէջ շատեր տալիս ան — զամ կը լսեն թէ մինչ որ աղբի կը պատկանին, մասնաւոր զիւր ուսում տաւ անհասուն: Թէեւ ինչ կարգաւոր պատրաստուի, և սակայն միայն օտար լեզուներ գիտողներն զիւ — շատ տեսնողութիւն ունին անոնց աղբերու մասին:

Երբ Helsingborgի կայարանին մէջ կը շնային ինքնորոշ քաղաքային պատշտանայի մը, անդերին ու Քանանիէն իտողը Տիկինը Ե Շուտաքրքրեցաւ: Հանգիստը թէ որ աղբի կը պատկանին: Երբ Armentian բար, քարոսացաւ, ու ըսաւ թէ Հաւաստի անդամ է որ աղբից աղբի մը մասին կը լսեն: Այսպիսի զեպսեր չառ են: Միջիններով բը — նակներէն Երկրագործ կամ աշխարհի ուրիշ մասնե — րու մէջ չառ բան չին զիտեր աշխարհագրութեան մասին: Անոնք որ կարգացած կամ լաւ են Հայ — կական Զարեհներ, կամ պատուութիւններ ունեցող են Արեւելի մէջ ճամբորդելու, յաճախ պատր — քաղաքաւոր մը ունին մեր մասին, ու միշտ կը Հար — ցանք թէ Հայերէնը իբրեւ լեզու, ինչ կապ կա ինտանթրին թեր թուրքերէնէն: Երբեք մի կարծեմ թէ Երկրագործներն Հայտ լսողին խոսիցի են կամ ուսուցի:

Հիւսիսային եւրոպայի ու անոնց բնակիչները բաւական կը տարբերին Արեւելացիներէն, ու նոյն ինչ մեծ է տարբերութիւնը թէ քաղաքացիներու — րոպայի կարգը մը երկիրներու մէջ: Շուէտի մէջ, կենցաղի մասիւրաբար, անկի բարձր է քան Մալդիոյ ու ուրիշ երկիրներու մէջ: Երբ Եւրոպի Յաղթերեղ, ուր միջին դասակարգը անկի շատ է: Եւսանալ եղած մը գործարանատիրոջ կը ըստաստութեան վարչի տնօրէնին Հետ: Առ — սակաւները կրնան տարբերել, սակայն կեանքուր նոյնն է, մէկը չառ Կարեն է, իսկ օտաւ կը վը — ճարք, միւրը չի կ'աւան, Համեմատաբար նուազ կը վճարէ: Մեծ են կարեւոր գործարանատէրներ կը վճարեն տասնւեղանք 80 աւ Հարկերը իրենց շահներն: Գործարար դասակարգը ունի ապահով — վարկերն օրէնքներ, կը վճարէ, սակայն կը վա — յիշէ ճիշդ գործարանում, ուսումն է չառ բաւական տեսակութիւններ, ինչպէս բնակական կամ նոյն ինչ մայրիկի հող:

Շուէտի մէջ անդործութիւն չկայ, և ուստի չկայ ապագատիւնն ու ցրմանը: Գնանքի ծիւղիկ (սիւնակէթ) կ'ստանան չեն փոխը: Գէթ մէ յոս — տայ, երկու քարոսուն ընթացին: Կան յուզիկ ծախսերը, սակայն մէկ անգամ կ'ստանալին: Կէ կան ծաղիկ ծախսող պարտներ, արտեր կար — ծին թէ դրամատան մը պաշտօնատէր, արտեր կար — ծին թէ, ձեռնորով բռնած մէկ մէկ փունջ ծա — ղիկ: Կալարարի բեռնակիրներն իսկ ծաղիկ են, կ'ուզան իրան, Լիթ կանչուն:

Բեկորարական երկիր է, ու բոլորը կը վա — յիշեն ընկալունքի բարեկեցիկ: Ծաղիկն է ըրլէ — րիկան երկիրներէն, ուր միայն աշը շատին պատկանը կը վայելեն միայն, երկիրը կ'առաւ — վարդորէր: Շուէտ կըրեն շնորհաբար ընտանք է Հաւաստար վայելցիւր թուրքի Համար: Եւ իսկ — րստանում են գտնուած, բայց ճամբորդ մը — րստանը թէ Մոսկուայի կամ Լենինգրադի մէջ, Լենինք յուշարանին վրայ գրուած է ուսուցիչ — « Ինչ որ իմն է, ըրլէ է, և ինչ որ ըրլէ է պետութեանն է: Սթանդին Հաւաստարութիւն:

Հարկը ու սուրբով չէ որ արտադրութիւնը կ'աւելցան Շուէտի գործարաններու մէջ, այլ միայն աշխատակարգը աւելցնելով, քանուորեն — րուն Հանգիստը ապահովուի, որդեգրիչ շարքը մը կ'աւելի, Հանգիստը օրէնքներ կ'ունեն իր — րայտար գիտալաւան գործատուներ: Արդիւս — կան այս գործարաններէն մէկը կան բարդիներ, մարդարաններ, պարտկներ ու ճարտարներ: Նոյնիսկ արձանաւ են արհմա, ուստի, որդեգրի քանուորս ու վայելի կ'ունեն ու անկի եւսուցիչը արդէ: Հանգիստի աշխարհ ճարտարաւոր ապ — րաններու, միշտ քանուորսի տաքանայ կայ զրեթէ թուր ճարտարաւորաւորանք ճիւղերու մէջ:

Նոյնիկ տարեց կ'ունեն Կ'աշխատանք մեկունըրու պէս: Գրեթէ բոլոր խառնութիւններու մէջ լիւսնա — ուրդները կ'ունեն են, անոնք են որ կը ծախեն ա — նուշիկնէ կամ պատուներ: Սովորական բան է տեսնել կ'ան տարիներ: Եւրոպի օրերը ժամը 33ն կ'ըրկը կը զոյն խառնութիւնը, աշը պատճառով իրեն անգամ ալ պատուութիւններ կ'ըրկունեն: Եւ տարիներէ պարտի մը է ինչպէս անկիւն, աշխարհի մը մէջ, ու տեսանքը եղաւ 7 քուն, — ժամուտարապէ 500 Քրանը: Միջինը Փարիզի մէջ, կըր օտար ըլլալու Հաւաստար քրանաւորութիւնը, անմիջական զանազանքն իրենով, զրեթ, 350 Քրանը, 50 Քրանը ու պատարկութեանն: Եւ — ղկատուր լաւագոյն տեղերը Հինգ անգամ կ'ընանք անկիւն, աշը գումարով:

Ամէն անգամ որ տեսնու, կ'ըսան մը Սթոքհոլմ, ունենաւոր օր եղած է, Եւրոպայի, Յունիսին կամ Օգոստոսին: Ըսէ: Եւ ընդ մէջ արեւի երես չեն տեսնել, բայց յաճախ անմիւրէ կը տեսայ: Աւստուն ժամը 8ին Հաստեմ Սթոքհոլմ: Երբ կայարանէն դուրս ելանք ու քանդակներու մօտ — ցանք, Հոն կ'անցանք զանաք բարձրահասակ (6 քուն) ստորիկն ուր Երթեկից Համար, Հոյակոյն մը ձեռքը, իսկ Եւրին շարունակ էին, պոչ ընող Հարկարարը ճամբորդներ: Ամէն տուիշ արժա — անքնի կ'ըրար զՔարոս մը, տաանք աղմուկ — կամ ծաղիկ, տաանք անկարկութեան կամ երթա — վե տեղը նախապէս Հարցնելու ու կը տեսաւոր — ունին արտուկ օրենքներ մէջ: Անոնք կարգ կա — նուն կար օր, մինչ յարկարարներ չառ տալին, ու մէկ Հերթի կ'ուն: Գարաք քախի մը մեր տրամադրութեան տակ էր:

Գաղտնիք չառ ծառ էր, սակայն ոչ մէկ ան — ճամ անկարկութիւն կ'աւարտին կողմէ: Ան — յուշտ լիովին զոհաւորեցին, մասնաւոր որ պա — յուսակներն ու ունիւրն էր: մ'աղբը, բարեկեցի — ՚Քարստովիցէն ըսաւ, մենք ալ զվար աօ կ'ուն — անքն, այսինքն անուշ ըլլայա:

Շուէտացիներ ճաւ: Եր պաշտպնեցին, կ'էտր — րան: Կ'աղբը միշտ անպակաւ է, Հանգիսցին ջուր են մածուն, Եւրո մեր քիտղած մածունը են յուշ — տական մածունին տեսակ մը, Filbunke, շառ Հա — մեր, շաղարով զոր Հաշին տաւը կ'ունեն արք — ժակ քանուր: Համար: Շուէտացիք յաւատեն են: Եւսանալ մամեր կարունակ անպիւր յուշը կը ետ — տան են կ'ունեն: Եւսան տաւ ըսկիւր կը գործա — ծին, սակայն միշտ ճալով: Արկիւրումն է նոյնիկ զարեւոր մը պատճառով ճաւելին տաւը, ըրեւնա — րապէ կ'ուտան ճալի Հետ միայն: Բոլոր Սթո — քուսիւրանք երկիրները, մասնաւորապէս Շուէտ — անքն իրենց յաւակի etable d'hotes կամ shors d'ocusterye զոր կը կոչեն Smorgasbord:

Անոնք որ Շուտ աշխարհ են, ճարտակ են այս Բիւրիւրիւն կամ պաղ կ'ըսակութիւններ Հաւա — քանին:

Սեպար կը զարգաւորի, Հիւրերու Համարն — քին Համեմա: Գաղիկ անկարկութեան մէջ: Զուրի տեսակներ, Թարգ անկարկութեան կ'ունեն շառ տա, Հակիթ, կանակո, ծովիկ թիւու, պաղիկ տեսակներ, խառնած տեսակներ, Հաւար, աղաւ — քիւ, և կ'աղբի բողի: Կանքն օնպիւրն պարզեցն են: Բանի մը տեսակ մէկ կը բերեն, սեւ, մեր — ժակ, կամ զըրթիւր, յաւ կ'ուն: շառ Համեկ է տողըրդար: Եւսան կարալ: Հարց միշտ Կ'ունեն կ'աւարով: Անոնք միշտ տակալին Կ'ունեն օրաւա տաք ճաւը, յետոյ անուշիկ: Որքան ճաւարակ — քին քարք էր օտար ըլլալ ապ hors d'oeuvresները անկի ճոխ են Հարուտան են, անպար միայն ժաւ — դուն անորովսկի կը քանայ:

Եթէ Հայարաններու վրայ Bar կ'ըսենք է, Հի ճարտարին թէ ուղիւղ ըսկիւր կը ծախեն, ալ կ'աղբի ծաւ է օտար ուսուցի ալ կը գտնուի, կ'ըրեն ցտնուորէ, սակայն չկան սպասարկողներ: Եւ պէտք է զուրն ընել սպասարկող, ընտրելով ուսու — լիցը ու տեղադրուելով անպիւր մը արեւն:

Չկայ մէկը որ Շուէտ ցարած ըլլալ ու շար — րալի քարք: Բեղահարաւոր կ'ըր Հիւրը ա — լաւին անպար Հարիկներ, օւրի մեծն անպար Կ'ապարկներ են բարձր դարուաւ կը մայրեն Հի — րին: Դարձեալ կ'ըր զինի պիւր խմին, աշը քար պէտք է գործածուի: Եւստ գաւաթը կը վերջն տեսակներ կամ Հարկարար, Հիւրին պէտքուն մէ — ջը ճալիւրով զարք: Կ'ըր, Հիւրին պէտքուն մէ — ջը տըրէ աշքերուն մէջը ճալիւրով ու անգամ մը վերջնորով զաւաթը, զիւրով Խոնարութիւն կամ յարգանքի նշան էր կ'ուտայ և գաւաթը տեղը կը դնէ: Անոնք աշքան Հաւաստար են նոյն տանն կա — րետար անպարկութիւններ են:

Շուէտացիները շառ պաշտօնական են: Միշտ անին քանի Համար, անին անթիւք, չնորակա — րութիւն կը յայտնեն: Սովորութիւն է, միշտ Հա — ջին վերջ, անտնորով ձեռք թօթուկով շնորհա — կարութիւն յայտնին: Եւ միշտ կ'ըրին, երբ իրա — րան Հանգիսցին:

ԵՐՈՒՄԱՐ ԳԻՒՂԻՒՄԻՆ

Այսպեամ յոնեմու Նայկական թոյնը

Եր. Կապուր իսկ օգափոխութեան կայա — նը փակուեցաւ: Սեպտեմբեր 30ին: Եստ տխուր ե — յա Մարտիկի խումբին լաւատարմով անգամանք են ժալով երկիրին մը տակ: Հակապակ երեւ մօ — տան զեղեղիկ օգերուն՝ աշը օր տեղադարարի անմիւրն էր տակ ընուիւրն ալ կ'արտասուէր, տասնակցեղով լաւատման գտնուի թիւները:

Այժմ վերէն թուրովին իրեկացած անաւ — նային զեղեղիկութիւններէ՝ փոխած է իր կեր — պարանքը: Միւսեւրալ լիւնները խոր սարսուռ մը կ'աղբն անն կողմ կը ձեռնային ցրտաշունչ ե — ղանակը յամբար կը մօտանան: Երբեմն գործե — րու պատճառաւ անկի անցնելով, ճամբուն վրայ կենան, Թաւանքով անկարկով մը կը նային այն ըրտը ի մերձ: Եւս քան 20 օր տաւ Հայկական պարիկ, երբեք են Հաւար Մերքը տարան կ'ըրե — րեցին աշը ինչանային գրախոսութիւնը:

Վերէնի Հովորտ ցրտապատուեցնուեցաւ — ներով: Ժամանակին ունեցած է անպակաւ կարե — ւորութիւններ: Իսկ կայանին չէնք Հառա պատե — լով, կառուեցան խորհրդարար ռնով որ անակի քարձակներ մը վրայ կը ներկայացնէ պատմական ուշադրանք արժէքներ: Երբ երկու եւսուցիչ մաս — կալարուեցին: Երբ Միլան Բանիկեան են Օր. Անաշի Գիւնեանն ներքալարակին մէջ պա — ճաւան ձեռնարկները գտնելով Հաստատեցին թէ աշը տուր լիւնաւ է Հինգ դարի տակ և Հը — ուով Հաւան արտաւանքներու ու անմանային կը — ունիւրն ընթացած ծառայած է իբրեւ տխուր — տակիկ պատասխար: Երկուք նաեւ կ'ըրեաւ — ներու աղբերութեան օրերուն եղան է զիւրապ — ակն բերը կը: Տունէն միջին. Վերէն 250 մ. չի — ուսած է գնումաւոր ճամբայ մը՝ որուն Հնարք գիտեցաւ: Ժողը անմեկով մը մէջ: Վերէն տաւ տխուրէն ու թուրանմալ օրերը մը, Հակապա — րի քարեկեղիկ փնակով, Հակապարալանն մեծ դերաստութեանց մէջ, թուրովին ճամբարաց — րը կ'անցնէ և խորաւ մարդկային ընդ ձոքն — քանութիւնն նախորդած է տանին: Կարիկ աշխուղ ինչիւ կը կ'անցնէ վերջապալար: Երբ վեր — լին օրերուն ունեցած է Հիւան երեստարար պատուէրի մը որ եղած է Հերթի ժամանորդը: Երբ Կ'ըրեցիւրք պաճաւ կ'աւան է որ աշը տու — րը պաճաւի լալ փնակի մէջ և ըլլալ միշտ դաւ — կիւր, կամ ծառայէ քարեկալաւ ձեռնարկն — րու: Այս պատճառաւ ներկայիս տեղացիները կ'ըսեն թէ Հրազդէ մը երեւիցանայ: Կ'անցնէր զոտանցած տարաբար օրերով լալանք, և աշխուղ Հաստատուելով Հայ Կապուր իսկին կա — րան:

Արդեն Ե Եստով չի մէջ պարզուած ըլլալով կայանին կ'անցնէ միջին: Փարիկի խումբին ժա — մանորը, զանց կ'ընան կարգ մը մարտարան — նութիւններ: Այս խումբն ալ լալ պայմաններու մէջ կ'ապարկուէին վերջ պիւրի մեկերը Սեպար: Եւս յուշան Հասած էր արդէն Մարտիկին: Երկու խումբներու ներկայութեան կայանին Հայ — րիկը ցրտար ճաւ մը խոսելով, քարէ դարուա — րէ ուղիւրէ մայրեց Հանուեցնուած են մեկնողն — րուն:

Սեպար 25ին վերջին կ'ըրանք էր: Ժամը Գին արածի մը մէջ վերջնորով ճալիկ խոնքիկ — ներ են տաւա պատու քանուորէն վերջ: Համակի ընկեր մը իսառ անուշով ըսաւ: — Արեւն ընկ — րուեցին, մեծ կ'ըրակի ընն է այս իսառիկներու քարայրական են գործածուած յալքանակին: Բնու — թեան այս կարգաբով խորհրդարաններուն մէջ ո — ռնեք մեզ կը ինան չալանի յուշերուն զիրիւ, քանիցք անանաւաւ ըլլալով կայանին կ'անցնէ, անկիւրթին Հրազմ ըմ մը եւսուցիչ, որ — ժուեւեթեան վրայ: Եստով Երբ. վարչութեան են կը քաղաքական: Եստովիւրներուն յերմալան չորհրդարանութիւնը կ'ըրեց ձեռք մը, որ Հայ կողմ էր յաւակի վեհաճ նախորդով երեք խումբներն ալ բացալով չորհրդարանը մը ցոյց տար: Եստովին օրաւորաւ յալքանակի կա — րանք նորիւրէ շարք տարին է վեր այս ցրտը կը ծածանէ Վերջին անգամ քարձակներ վրայ: Եր — տանք ըրլանք մը ալ Հայ փողովաղդին են Կա — ճալուրիւն:

Եստով աղորդ զոտանցով — անիւրի փողերի — ներ, անպակա փունք թէ Կապուր իսկին մեծ գո — ռուրիկներով մեծ իսա բերած է օգալիւրա — թեան: Սակայն կը տեսնուի փախած է որ դուք Հայերէն խոսիւ: Հայ մեկնաւ: Տեսալ որ դուք ինչպէս են Հաւաթի՝ Հանդիպ մեկ ինչանայ իսառ — Կիւնեանն միշտ ցիտակից եղաւ մեր մասնակցի պատրաստութեան, որուն անմեկին կարեւորը Հայերէն խոսիւր է: Իրենն այս կայանին դուրս ալ յամաւ նախաձեռնութիւններ են Երմ գոր — ղարանով շարունակեցին օրերու ու խոսիլ մեր մասնակի լիւնաւ: Եւս արքան զեղեղիկ են Հարուտա — ր: Անուշիկ Համարներն մեր ճակատներուն են:

Կը գարնեն, կը կարենն

ԴԱՅՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ԵՌՈՒՆԵՍԵՐ

Փէշխանն կը հնազանդեն թէ զազանի դասա-
վարութենէն էր վերջ կարուցան քաղաքատեան
սպայ մը, զոր Կիւրիք Փափիկ, ոտակաւական
սպայ մը՝ զՊ. Կարաբունի, գնդ. Նեմէթ,
Մուսկուսի հռչակարարական դասաւանդուն նախկին
գինուարական նշուրը, եւ ուրիշ զինպախա մը,
Օթթի շնորհատ: Չորսն ալ ամբաստանուած էին
իրեն զորակեց նախկին նախարար Խաչիկ, որ
կարիւսկցաւ վերջերս ուրիշ մասնապատկերուն
հետ:

Չոր. Փափիկ, որ 40 տարեկան էր, եղած է
ընդհ. զննչի հուշագրական քանակին եւ կըմար
ընդհ. համամաստար նշանակուիլ պատկերազմ
կարգադրին: Ամբաստանողներ կ'ըսէ թէ դաւեր
կը սարքէր, տապալիւր համար քաղաքական
կառավարութիւն: Նոյն նշուրը զանգեց միւս -
ներուն դէմ:

★ Պաշտօնէն կը հեռագրեն Բշ. օրտաւ քը-
տախաւով: Եւթթը քաղաքային մասնաւոր, 18
հոգի ալ երկարատեւ քանակութեան դասա-
վարութեան, իրեն ահաբեկիչ եւ խռովարար,
կատուակով սիրողական ատենի մը առջեւ:
Դասավարութիւնը երեսուն հանգ զնարքեր
Դրոշ թերթի, որ կը հրատարակուի Թրանսիլ-
վանի չնդարին շրջանին մէջ: Ամբաստանա-
յններ չորսը դասավարութեան զինանա րան -
տարկուիման, չորսը տասը տարեկան խա-
թան, մէկը ութ տարեկան, ինք՝ մէկին տասը
տարեկան:

★ Փափիկ պատմական զործակարութիւ-
նը կը ծանուցան իր չորս հոգի դասավարութե-
ան մասնաւոր, չորս հոգի ալ զինանա քանակ -
կուիման, իրեն լրտես օտար պատկերական մը:
Դասավարութեան ատեն ամբաստանութիւնը կը
կուտիւն զարծանաւորներ, մասադոններ,
փոխադրական զործակարներ եւ զողեր, որոնք
հակապատկան թուոյններն կը ցրուին, փա-
խուսանեն կը կազմակերպեն, սպանութիւններ
կը ծրարէին եւ լրտեսութիւն կը կատարէին:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՂ

ԱԶԳԱՍՈՂՈՂԻ ՆՈՐ ԵՒԼԻՔԻՆ Հիմնադրեց
կատարողը, նախագահ Թրամբ Տառ ըր իստե -
ցաւ 16,000 անգլիական արնէ, եւ հրաբերք
բոլոր աղերն համապատկի զործական ծրարի
մը վրայ, օրիշէջ զորս հռչակելու համար հիւ-
շակական ուսմը: Այս առթիւ քաւ թէ Մ. Նա -
հանգներն առաջարկեցին յանձնել իրեն հիւշա-
կան ուսմը, համաձայն Ազգասիրտի միջ -
դրին, բայց Խուսերը մերժեցին: Առանց ի՞նչ -
ուրիշն առնուի տալու, Թրամբը հրաբերք զայն
առել լաւ եւ աղջու ծրարի մը ներկայացնել:
Երեսու փառաբանող Ազգասիրտին դերը:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ արտաքին նախա-
րարը յայտարարութիւն մը կարգադրլ օտար մա-
տուի ներկայացուցիչներուն առջեւ, հրաբերք
բոլոր կառավարութիւնները զինապատկան եւ
անուարական յարաբերութիւններ հաստատել
շփոխաբար յաղարհան եւ հաւաստութեան հի -
մա վրայ: Եւ Յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ նորա-
հազմ կառավարութիւնը պիտի ջնայիլ զուտ հե-
ղած Գերմանիոյ միութիւնը եւ հայտնութիւն կըն-
քել մասնակցութեամբ չորս մեծ պետութիւններ:
Նախարարը յայտադրաւ շեշտել թէ այդ հայտու -
թիւնը պիտի հիմնուի ծախթան եւ Փոքրամի հա-
մաձայնութեանց վրայ, թէ Գերմանիա պիտի
պարտաւորուի հաւտագրութեան վարել մասնաւոր
րաջէն Խ. Միութեան, թէ պիտի պաշտարին նա-
ցիականութեան եւ զինապատկան զին զմ եւն.:
ՆՈՐ ԶԵԼԲԻՐ փորձուն համար, 30 միլիոն
տոլարի վարել մը քուէարկեց Մ. Նահանգներու
խորհրդարանը, զրեթի ասանց փինճաքանութեան:
Ամերիկեան թերթերը կը գրեն թէ առաջ գիտած -
անկներն համարալ եղած են զգալի Մուտագիլ զօ-
րի, նախագահութեամբ Բլաւտիի Գրանիերին,
զգիտական հնազանդութիւններն կատարելուն հա -
մար: Գր կորստի թէ իւրանմով պիտի փնտենէ:
ՕՐԱՆԱՆԱՆԻՆ ուղարկութեան պիտի կատար-
ուին ուրաք զոր մոնթէնպոլի իրեն, մասնակ-
ցութեամբ Թրանսական, պերսիական, անգլիա -
կան եւ հոլանդական օդանաւերու, փորձելու հա-
մար Երբէքին զնններ: Այս զործողութեանց ըն -
թացքին ուսմը, հրթիռներ եւ թռչանաթիւ
ուսմը պիտի արժակուին զգալի գնանի, որոշ
նշանակեաներու վրայ:

ՏԱՆԻՅ - ՎԱՐՇԱՎԱ Տնարկեցող զինն
զուրաւ Բշ. օր: Մեծանշանութիւն թիւր կը հա-
լուն երկու հարիւր, փերստրենուսն թիւր՝ շատ
աւելի:
ԻՐԱՅԵԼԻ քաղաքային մը ուղիղ Ազգասիր-
տին, դանախալով թէ հայերաբար Հրաներն
պատարկուած են Խաչիկ մէջ, վրայ տալով իրենց
ուսուցումները: Իրադիւրական կարծիքով, ին-
քայն կառավարութիւնը կ'ուզէ որ Խաչիկ ըն -
դունի հարիւր հազար Հրաներու փոխաւորու -
թիւնը նորեանց արար տարագրիչներու հետ որոնք
հեռացած են Պաղեստինէն:

Մարտիկի մէջ

Նոյեմբեր 5ին, ժամը 20.30ին միջինն առաւու,
Cinema Alcazar մէջ:
Մանրամանութիւնները հետզհետէ:

Անճուղիի մէջ

Նախանձեռութեամբ Հ. Ե. Գանապցուիան
« Կարան » եւ Նեմիտիտէի եւ մասնակ -
ցութեամբ « Նոր Սերունդի Կառվարեց » մաս -
նանշուին:

Այս կերպի, 30 հոկտեմբեր ժամը 14.30ին
միջինն 23.30, Salle Gallemannի մէջ, Անճուղիի
կառվարի ղեկավար:

Կը նախագահէ ընկեր Բ. ՂԱՆԻԹԻԱՆԵԱՆ
կը խօսի քաղաքական MAZURIEK եւ ընկեր
Ա. ԻՍԱԶԵԱՆ:

Գիշարաբանական բանին կը մասնակցին
օրիորդներ Ա. Քիշանեան եւ Մուրատեան (Եղը):
Նոր Սերունդի անդամներ (Կառվարութիւն):
Երեսուրական պարիւրու համար ընտիր նաւա -
զախում:

Ճոխ եւ մատչելի պիտի լինի -
Հարդրակցութեան միոյն - Gare du Nordէն
չողիկազ ժամը 14.15ին եւ Porte de la Chapelleէն
օթիպակազ մէջ մաւու:

ՎԱՆԱՍԻ ՄԵՃ - Նոյեմբեր 4ին, Ուրաք
երեկոյ ժամը 8.30ին, Salle des Fêtes մէջ:
Մանրամանութիւնները առանձին:

ՌՈՒՄԱՆԻ ՄԵՃ - Նոյեմբեր 5ին, շաբաթ ե -
րեկոյ ժամը 8.30ին, St. Bernardի սրահին մէջ:
Մանրամանութիւնները սեղին վրայ:

Նորընձաներու նորուսը

Հ. Ե. Եղիպատի կոմիտէն կը հրաւիրէ
Փարիշի եւ արտաքաններու բոլոր ընկերները
ընդհ. ժողովի այս շաբաթ, 29 հոկտեմբեր, ժամը
20ին, Salle des Sociétés Savantes, 28 rue Serpente,
որտեղ պիտի ունենան նորընձաներու երրուսի
հանդիսարար արարութիւնը:
Կը նախագահէ Ե. ՄԻՍԱԿԵԱՆ:

ԼՈՍՏ ՏԵՍԱՒ

ՀՅՏ-ԲՈՑԺ

Ժողովրդակամ անարարութիւն ԲՈՑԺ-ը եւ Ա -
նարդարականութեան, կամ ՏԱՆԻՔԱ թիշիւր, 9րդ
տարի: - Խմբագիր՝ Ե. ՆԱՐԴԱՆԻՆ:

Լոյս տաւու Սեպտեմբերի Թիւր (105), հե-
տեւակալ քուէարկութեամբ:-

Խնկները եւ իրենց արուեստը (Ե. ՆԱՐԴԱՆ -
ԻՆ): Պատմութիւն թիշիւրեան (Կ. Ե. ԲԱՄՄԱ -
ՋԵԱՆ): Անճապարկութեան մասին (ՏՈՐԻՔ. ԲՈ -
ԼՈՆԵԱՆ): Կապոյտ հազ (ՏՈՐԻՔ. ՏՐԱՍՏՈՐ -
ԵԱՆ): Թրաքիսի եւ ուսումնական (ՏՈՐԻՔ. ՍՈՒ -
ԲԻՆԵԱՆ): Հայաստանի հողը (ՏԱՐԱՆԵԱՆ):
Պատասխանները բանադրուելու թիշիւրական հա-
ցումներուն (ԽՄԲ):

Տարեկան բանձնը կ'ընէ 500 ֆր.: Արտասա-
ման 750 ֆրանք: Իրիւթի Ե. Նարդարի, 17, Rue
Damesme, Paris:

ՅԱՌԱՋ Կը նուիրեն

Տիկին Մ. Էւոնդր Անէնեան, Նիւ Եօրքէն,
սարկին « Եսաւ »-ը կը նուիրէ Գանապցու (Սու -
րիա) Աղջ. վարժարանին:

ԵՐԱՅԱՆԴԵՍ

Տիւնի ՄԱՅՈՐ ՄԵԼԻԿԱՆԻ
(Մարտիկի Օնիպային)
20 Նոյեմբեր, կերպի ժամը 5 - 7
ՍԱՆ ՆԱԿՈՅԻ ՄԵՃ

Ճոխ յայտարարէ լոյս եւ օտար հռչակաւոր հե-
ղիւնակուն զործողով:
Մանրամանութիւնները յաւաքիկային:

ՄԱՆԻՒ Ե Կարի Singer Տեղեկանք մը 31 Կ. քա-
լորովին նոր: Իրիւթի « Եսաւ »-ը:

Le Gérant: A. NERGESSIAN
Imprimeur: DRR AGOPIAN, 17, Rue Damesme - (13)

ԼՈՒՆ. - Հ. Ե. Գ. Կարանցեան կոմիտէն
ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները,
այս ուրաք իրիւրին ժամը 8ին ճին, զարդին
սրահ, 73 rue Rabelais: ինքն կարենու օրակարգ:
ՓԱՐԻՋ. - Հ. Ե. Գ. Նոր Սերունդի Ահարոն-
եան խումբի դասախոսութիւնը՝ այս հինդարթի
ժամը 9ին, 19a rue Caumartin: Կը խոյ Գ. ՄԵ -
ՍՈՒՄԵՆԵԱՆ Նիւթը « Հայկական հին երաժշտու-
թիւն »: Հարկին հարսնացիք ժամը 8-9:

ՓԱՐԻՋԻ - Հ. Ե. Գ. Բափիկ խումբի ժողովը
այս քուէարթի ժամը 8.30ին, Chope du Nord:
Կարենու օրակարգ:

ՌՈՒՄԱ. - Հ. Ե. Գ. « Քիւր » խումբին դա -
նախարական ժողովը՝ այս ուրաք իրիւրին ժա-
մը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Կը դասախո-
սէ ընկեր Գիւլայի:

ՄԱՐՍԵՅԻՒՀ - Հ. Մ. Ը. Մ. Լ. Կառվին ընդհ.
համաձայն ժողովը շաբաթ 29 հոկտ. ժամը 20ին,
Bar du Globe:

ԼՈՒՆ. - Կապոյտ իստի մանուհիւրը ընդհ.
ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս
չողիւրեթի երեկոյ, ժամը 8ին, 194 rue Vendôme,
Լիւն: ինքն կարենու օրակարգ:

Գինեւոն Մարտիկի մէջ

Ի պատիւ մեր երեց զինպարներուն: Նա -
խանձեռութեամբ Հ. Ե. Գ. Նոր Սերունդի Եղը.
վարցութեան, հոլանապարկութեամբ Հ. Ե. Գ. Շըլ.
կոմիտէն: Այս երկուշաբթի 31 Հոկտ., ի -
րիւրական ժամը 9ին, Clubի չեղ արահիւրին մէջ,
51 rue Grignan, Մարսէլ:

Այս առթիւ պիտի ներկայացունի 1948ի եւ
1949ի մեր ոգիւրականութեան ինչպէս եւ նաւա -
ղաքութեան շարժակները:
Կը հրաւիրուին ընկերներ, բարեկամներ եւ
համակիրներ: Մուտքը ազատ է:

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅ ԳԱՌՈՒԹԻ ՄԱՄԱՆ
ՄԱՐՍԵՅԻՒՀ - Չորեքշաբթի օր, 26 Հոկտ.,
ժամը իրիւրական 9ին, ընկեր Տիւրքի Տեղեկան
տեղեկութիւնները պիտի տայ անդիւրական զա -
րուի մասին, Ահարոնեան Արուսի մէջ, 26 rue
des Convallescentes Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ հա-
մակիրներ:

Գ. ԶՈՐԱՆԵԱՆԻ ԳՐԱՄԱՆ դասախոսութիւնը
այս շաբաթ օր, ժամը 5ին, Cité Universitaire, Հայ
Ուսումնարանի ճան մէջ, 57 Bld. Jourdan: Նիւթ՝
« Երեսուրական Տայ Բանաստեղծութիւն » Կոո -
տանդին Երեկոյան: Մուտքը ազատ է:

ՄԵԺ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ
ԼԻՈՒՆ ՄԵՃ

Փ. Կապ. Խաչի Լիւնի մասնահիւրին կողմէ,
մասնահիւրութեամբ Մանուհիւրներ, 29 Հոկտ. Շա-
բաթ երեկոյան ժամը 9ին միջինն առաւուս, Ber-
liet - Milletի չեղ քուէին մէջ, Place Bellecour,
Լիւն: Այլապէս անակաւորներն Արաքսիւն, պա-
րի մըրցում, զինպարկութեան ընտարութիւն, ճոխ
պիտի մատչելի գինեւոն:

Կը նուազէ Berliet Milletի յայտնի նուազա -
խումբը: Այդ օրը բոլորը զգալի պարտաւոր, զա-
լարիւրու համար Փ. Կապ. Խաչի նուիրական
նշանակը:

ԸՏԱՆԵԱՆ ԽՏՈՑԻ
Համախարակողականութեան Միութեան Վիէնի
մասնահիւրին ընտանեկան ինչպէս հոկտ. 29,
շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հայրենակից Ուսիկ
Գիտարանին սրահներին մէջ:

Կը խնդրուի բոլոր Հայրենակիցներին ներկայ
լուալ:

ԴԵՐԱՍԿԱՆԵՐԱՆԻ
ՕՐՏՈՒՆԵՑԻՔ ՄԵՆԱՄԱՆԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՓՈՐՏԱՐԱՆԻՑ ՎԱՅՆԱՌՈՒՄԵՆ
ԻՔ ԿԵՐԱՄԱՆԵՐՈՒ Է
Թէ ԴԵՐԱՅԻՐՈՒ ՆԱԶԱՐԱՆԵՑԵՑ
բոլոր զեւտեղներու համար անպաղատա զեմեցէ՛

63 Rue de MAUBEUGE
26. Tru. 12-05 métre Poissonniere

ՕՂԱԿԻ ԴՈՐՏ ՈՐԵՆՈՂԱՆԵՐԸ
Գրանս զինքն Իւր լէ Մուլիոյի մէջ Գ. Յա -
կը Հանապարկին, 21 Rue Verdi:

21րդ ՅԱՐԻ - 21 Année No. 5985 - Լոր շրջան քի 1396

Խճաղի Ե. ՄԻՍԻՔԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՍՐԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԱՍԱՐԱՆ ՄԸ, ԿՐԹԱՐԱՆ ՄԸ...

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՌԺԻՔՆԵՐ

Հակառակ բոլոր տաղանայներուն, այս զա - ղուքը կը հաշուէ տասնեակ հազարաւոր միջին հարուստներ:

Որուն համար արտակարգ զոհողութիւն է հանրոգիտ անհատութիւններ ստանձնել, արեւ - լիկան դրողութիւններուն մէջ - Ծուռաստան, Սուր - ան, Լիբանան:

Դեռ չենք խօսիր միլիոնատերներու մասին, որոց զման փառաւոր տպարանները, պիլլա՝ ինքն ու յարկաբարձները ոչինչ կ'աւելցնեն ի - իրեն վարկին ու փառքին վրայ:

Արդէն իսկ քայքայութիւն մը չեն կ'ապրեն ա - նոնք որ աւաղի վրայ նստած են մէկ օրէն միւր, չորսէկ իրենց հեռախօսութիւններ: Բուն բառով չափաւորութիւն, իրեն հետեւեղծ օտար չբաղաւ - ներու:

Ուրիշներ ալ չարաւոր պիտի զղանաւ տարի - ներու ընթացքին: Բայց ուշ պիտի ըլլայ:

Ոչ մէկ հարստութիւն կ'ընայ փոխարինել հանրոգիտ նախադասութիւններուն:

Արդեւ՝ կը դորձնին մեր պատերի ու պա - պերտին պատերը, երբ կ'ապրեն մը կը կատուցա - նենք ժամուռ քաղ: Կամ արտասանեն նոյնքին, հասկանք կը արտասանին, դպրոցներ քանաւոր - նաւոր հետաւոր, տնայն քաղաքներու եւ դիւղե - րու մէջ:

Անոնք ու ընդդէմ տեսած էին, ոչ ալ իրենց ուսումնականութեամբ կը տեսնային:

Միեւնի այսօր ալ, որքան հաստատութիւն - ներ ալ կարգի յայտնի կամ անյայտ աղագործ - ներու կը պարտին իրենց զուլթիւնը, զոյալ թէ կ'ոյգիւր մէջ:

Միայն փրկարար դերը կատարած են բազմա - թիւ տնօրէնական հանգանակութիւններ, զիս օ - րերէն մինչեւ այսօր:

Վերջին պատերազմէն ցածի մը ամիս առաջ, երբ Ալեքսանդրէթ Սանճախի փողոցները ալ զերուցան կ'ըլլար իրեն հետեւեղծ միջազգային խաղերու, Շեռաւոր պարզ սեւեղ հանգանա - կութիւն մը ձեռնարկէ:

Գումարը, մասաւորապէս 140.000 Փարն, օրը օրին փոխադրուցան կ'ընկնէր հանգուցանա - լիութիւններ, Պետրոս արք. Սարգսեանը, որդէն չի յառնուցէ հինգանիկ ձեռնարկի մը, առաւա - լայով՝ կ'ընթարկէ:

Ապագայութիւններէ վերջը միայն իմացանք որ չինան իր հեղեղիկ զարդը մը, Ալեքսանդր մէջ (Լի - քսան), ոչ կը դառնար Մուսա Լիքան տարա - դիրութիւն մէն մասը: Անունն օր՝ Շեռաւոր:

Սրբ կարելի է արցանք կատարել մասնակի ձեռնարկով մը, ինչու աւելին չգործեն, ահա - տակաւ կամ հաւաքական նախաձեռնութեամբ:

Միշտ պիտի յիշենք, - Սուրիս - Լիքա - նանք ինչ է ալլոր դպրոցներ կան որոնք սերտ կը ձեմեն, իրեն չենք: Շեռաւոր տարբերութիւն չունին միջերանցէ, մարդէր կամ պիտոն:

Գումարաններ կան մեկի, ծնիքը թափած պատերով: Ոչ ալլոր հազարեակ կամ դեռաւան քարտէս, ոչ ալ քննարկական գործիքներ:

Այս օրերէն մը մէկը չեն կ'ընար ստանձնել քարտատար անձանցը կամ խօսիքը:

Դանիական ընկերութիւն մը, հաշուաշարա - րէն ենթադրելով կը որոշանայ զորքը Հալէպի մէջ, ապրին ձգած է ընդարձակ տարածութիւն մը, որուն տարածութիւններուն մէջ հեմարան մը կը ծաղիկ 1947էն ի վեր:

Պիտի զարմուտ՝ ցալ մարդ մը, փառաւոր չէնք կը կանգնող համար այն հողին վրայ, իրեն տեւական իշխատական:

Ճեմարանին իննամասնութիւնը արդէն իսկ բացած է չորս դասարաններ: Փրանսական պա - ֆալտիլայի տասնհինգը: Եւրահաճութիւն՝ 25.000 ֆրանկան ունի, որուն տասը հազարը քաղ կը հաշուեն:

Նորէն եւ նորէն, միւր քերէք այն ճամբան - քը որ արին կը հոսէր երկի, եւ փոստէ ենք ճամբ մը պիտի խառ մը մէջ, ունեւորներ արեւ - մասն ալլարէն:

Այդ ճամբը կ'ընայ է՛. աստապանք, է՛. երա - նութիւն պատճառով ձեղի, յիշենք իմ պարտա - կանութիւն ճամբան: Ե.

Գումարներու աղքատութեան տակ, մենք ալ յաճախ եկած ենք երազարարութեան մը: - Ե՛րեւն կարեւորութիւն ունի բարոյական մարդը, երբ տարանդէր, անիմիսի կ'ապաղար ինչոյնքը կը պարտաւորէ:

Ու կը սիրեն շարքէ շարքէ ինչէն ձեռնե - րը, Սօֆա Ուսայիլն միշտ Գողթը կամ Վեր - լին, զօրանալով նորերն ալ, իրենց երեւելի եւ աներեւելի ճառարարութիւններով:

Ելէք որոշ ճամբարներէն կը պարտանակէ այս վարկանք, մեր իրականութեան մէջ ան թացար - ձակ ճամբարներէն որ ըլլալէ հետո՛ւ է սակայն:

Գոնէ՛ք Է հասարակ մասկանայնութիւնը համար: Եւսի, արտեստաշար կամ քրաղաչ, իր մարդ արարած էր ըլլալով ժողովը տալու համար պէտք է մտեցնար ըլլալ աստուածներուն: Որքան բիւրիւ արարէ հասած են այդ բարձրութիւն:

Մեր ցովի է վեր ցալով եւ մեր անհետեւի կանգնել կապուած դարձանք մէջ իրաւունք ու - նինք փնտռելու մարդը որ պէտք է հակառակ արտեստաշարին եւ անոր տաղանդին զեղեղու - թիւնները ցալուէն ցելին մէջ: Իրաւունք ալ չունի, եթէ իրաւ արտեստաշար է եւ իր հողին իմպայաճ մեծ է, զեղեղել ու բարձր:

Թող մեզի բանն թէ Հանաւոր դարտուղի է, դուրս մարդկային ընկալալ օրէնքներէն, քայց չընեն թէ ամէն քայլափորիկ հանդիպողը այդ աստուածներու զատուած կը պատկանէ:

Ինչո՞ւ կ'ըն մեղաւոր, երբ կը ստիպուի վե - րապաճ դիրք մը ընտել այն ճառարադրներուն հանդէպ որոնք ոչ միայն չեն կրնար մտեցնել մե - ճը մարդը, այլեւ. իրենց օտեղ եւ սովորական, շատ սովորական... տկարութիւններուն մէջ: Ինչո՞ւ կը պղծորեն ինչ որ ալ զեղեղել իրենց մէջ:

ՍՈՍԻ

ԱՐԱՐԱՅԱՆ ԴԱՆԵԱՅՈՒԹԻՒՆԸ, որուն ան - զամ են եօթը պիտուութիւն, կը խորէ փոխա - դարձ պաշտպանութեան զորքինքն որ առաջինը Անկիլով, զինուորական զորքանութեամբ: Այդ եօթը պիտուութիւններ են Եղիպտոս, Իրաք, Իր - անան, Յորդանան, Սօւդան, Արաբիա եւ Ե - մէն, իսկ իրեն իշխանական երկիր՝ Իրանը: Ա - րաբական Դանիայիցիքներ արդէն ընդունած է Եղիպտոսը առաջինը՝ հաւաքական ապահովու - փան ցանց մը կազմելու համար արաբական պի - տուութեանց միջին: Անկիլով պաշտպանական զանազան իրեն ունի Եղիպտոսը, Յորդանան եւ Իրաքը հետ: Եթէ արաբական պիտուութիւնները յաղթեն իրացալով հակառակ կազմել իրենց պայա - պանութեան համար, Անկիլով պիտի վերադառնա մտրոյլ Միջին Արեւելի զինուորական ինդիքը: Անուշա Մ. Դանիայիցիներն հետ ալ պիտի խոր - չըրակցեն:

ԶԻՆԱՍԱՆԻ կայմիլ բանակը մտեցան է Եղիպտին սահմաններուն, համաձայն վերջին լուրերն, ինչ որ կ'ընայ բարդանալի կացութիւն: Երբ մասհաշար ինքն կը տրեք նաեւ Հոնք - Փո - լի մասին: Այդպիսով անակ մը, որ կը բաղ - կանար 300,000 զինուորական եւ մերթնեպաշա - պանէ Գանձիքը, երկու ամսուան անճիկները ստացած չըլլալով, 200.000 չլնած է:

ԻՐԱՆԻ կառավարութիւնը արդիւնք օտար չափաբանին հաստատութիւնները զաւառի մէջ: Թէ՛ հարկին հաստատութիւններն ալ մասնաւոր հա - կույութեան պիտի ենթարկեն, սահմանափակելով անորոշ գործունէութիւնը, քայց լիւրտի զան - րէն: Այս որոշումի կ'աղաղի հինգ բրիտանա - կան, երկու ռուսական ռաւամարտներ:

ՄԱՐՍԻՆՈՅ դիւտաւոր, զօր. Փրանք, ճառ մը խօսելով Լիզբոնի մէջ, իրեն ի պատիւ քաղ - ղաւած սեղանի մը առթիւ, յայտարարեց թէ ըն - րդաւ մը դառուի պատերազմի պարտաւորութեան ճամբով միայ, եւ թէ իր փոքրագործներուն մէջ մասը արդիւրութեան մասնաւոր է, միւս մասն ալ քրաղաչութեան մը պատշաճութիւն:

20Բ. ՏԷ ՎՈՒ ըր ճառ մը խօսելով լաւա թէ ժող ընտրութեանց փամը կը յոռնայ Հայկազ - քայնը, եւ թէ իր կազմակերպութեան վարկին - րուն կ'ընայ պատարանի երկրին վերանորո - ղումը:

Դանիայի կազմութիւնը

« ՊԵՏՐ Ե ԱՆԱՐԱՅԱՆ »

Վերջին տեղեկութեան համաձայն, նոր վար - քարար, Պ. Փոտ Պիտո, յաղթան է հարթիկ կարգ մը գումարաթիւներ, ապահովուելու հ - մար նոր զանգիւնի կազմութիւնը եւ վարար - ցումը:

Այսպէս, ընկերակազմները վերջին պա - ճուն հաստատել են մասնակցի զանգիւն, պա - ճելով նախկին պաշտոնները, քայց օր. պաշա - պանութեան նախարարութիւն: Միւս կողմէ, Պ. Դանիէլ Մայքը, որուն մէկ նամակը պատճառ ե - ղաւ. նախկին զանգիւնը ճարտարան, հաւանա՛ւ եւ առնել կը թնկանութիւնը՝ աշխատանքի նա - խարարութիւնէն:

Այսպիսով, ընկերակազմները վերջին պա - ճուն զանգիւնի կազմութիւնը: Իրենց վարկներին ճառարէ, նախկին վարչապետ, միւս կը պնդէ որ վարչապետութիւնը յանձնուի իրենց կառակ - ցութեան թեկնածուին: Բայց Պ. Կիւր, Աղլ. Փո - ղարին նախագահ, առին հաշտարար լիւր. զօրանք: Միւս կողմէ կառակցութիւնը զերկը ըր ճարտարանը, երկու խորհրդակցութիւն մը վերջ: Չեղիքը կ'ընէ թէ Փրանսական կառավար - կութիւնը եւ միջազգային իրքեր պիտի ծան - րանան, եթէ տապալուք առին երկար տեղէ(Վ - րաքարը շարքին է որ կառավարութիւն չկայ): Կու - սակցութիւնը չեղարկուելով հանդիմ թողոր վարչապետական տեսակէտները ճարտ. հաստա - րիւմ կը մնայ, ներկայ պարտաւորութիւն մէջ ցանձու պիտի ստորագրան երկրին կառավարութիւն մը տալու պահանջներ:

Հանրապետութեան նախագահը վերջին պա - ճուն աղաքանակ կուտակուցան քայլերներուն: - Ե՛ւ անապարհէն: Երեւ շարքին տապ - նալով որ վերջ, կառավարութիւն մը կազմուի մեր ճարտարաբ. կը վարկարէկ վարչանկը եւ իմ պաշտոնը:

Պ. Կիւր, Աղլ. Փոտընի նախագահը, նոյն - պէս յայտարարեց: - Քեզք է անապարհ, եթէ կ'ուզէք փրկել հանրապետութիւնը:

Պ. Պիտո եւ Գանակալ զիք մը բանած էր, սպասուելով համարիկ, տեսնել Աղլ. Փոտընի ներկայանալու եւ որ պաշտոնի վաշտաշարը ինդիքին: Եթէ վերջին պահանջ անսխալու էր պատանով Պիտոն ալ ճարտիկ, հաւանաբար նոր վարչապետ նշանակուի Պ. Փիլէպը, որ կ'ընտանալ նախարար եղած է զօր. ար Կիւր զանգիւնի մէջ: Եւ իրեն վերջին յոր կը մնայ համարաւ պա - րապետը: Պ. Քիւր: Իրաւորները կ'ապահովան թէ երբ կազմութիւնը յաւանաւորական զանալ, ան ստորագրէ պիտի քայ իրեն փրկէ:

Նոր արդիւնք համաձայն, Պ. Կիւր յալա - կորութիւն թեպետելով իր կառակցիներուն, աղ - քարարած է թէ հանրապետութեան նախագահը կը խորէ հանդիպուող կ'ըն մը ուղղել Աղլ. Փոտը - վին, ինչեղենով կացութեան ճարտարութիւնը Եթէ այս կ'ըն ալ աղաղիկ մնայ, այն ամեն հաւա - ճական է որ համարի:

Աղլ. Փոտընի համաձայն իմ քայլերով. - Երբ զեղիւք ըր ճարտարանը որով կ'ըն թէ տա - րապ. կ'ընարաճուի, որովհետեւ կ'ընին զուր - ձակ բանտոր դաւաղաբար եւ համաձայն կու - սակցութիւնը: Ե՛ւ Փոտընը թեպետելով միտուել համա կազմել, արեւցեղին համար աշխատա - կորներու պահանջները, կ'ընտանով զինուորական ճարտիքը:

ԶԵԽԱՅԱՆ կառավարութիւնը 24 ժամ պայ - մանաւոր տուաւ քրիտանական դիւտապանան բարձր պատուաւորներին ձեռն չէին, որպէսզի հեռախօս երկրէն, ամբաստանաւ ըլլալով իր - րեն լրանա: Ամբաստանալ արդէն հեռաւած էր, Գիւրմանաւ կամ Աստուրիս անցնելով: Չորս օր - ուսն մէջ ալ երկրորդ Աղլ. Փոտընի պատուաւորն է որ կ'ընտանաւորուի: Զեխուրալիով կ'ըն ինչ կ'ընարպետները յալարալ փոխելով իրենց զիքը, հաւանաբար ցանաւանդուն կառարար կառարարութեան պահանջն հաստատութեան կորուստ: Մոտ 300 քանաններ ձերբակալուած էին, մերժած ըլլալով կառարար այս երրորդ: Աստուտանները պիտի զրկուին պատանաւ ընալ - կէն:

ՅՈՒՆԱՍԱՆԻ անդ. զօրքը աստիճանաբար պիտի կ'ընտանուի, մինչեւ վերջնական պարտուի: ԻՐԱՆԸ նորէն «Պարսկաստան» պիտի կուտի - արտուհանու, Եւսին ճարտար, խաւարիւնու համար քանալան Թիւրքիստանիցիները: (Եւ - ճախ կը չիթինէ հարեան Իրաքի մէջ):

ՃԵՂԻՐԱՅ Կառավարութիւնը ըր չինէն զուրս ե - րալ Արիւնեօնի մէջ եւ պատին զարմուտով յալա - րիւտանալ: Տաններով. Կոնք Եւսան, 45 - Կոնք իրաւորանալ:

ՅՈՒՆԱՍԱՆԻ անդ. զօրքը աստիճանաբար պիտի կ'ընտանուի, մինչեւ վերջնական պարտուի: ԻՐԱՆԸ նորէն «Պարսկաստան» պիտի կուտի - արտուհանու, Եւսին ճարտար, խաւարիւնու համար քանալան Թիւրքիստանիցիները: (Եւ - ճախ կը չիթինէ հարեան Իրաքի մէջ):

ՃԵՂԻՐԱՅ Կառավարութիւնը ըր չինէն զուրս ե - րալ Արիւնեօնի մէջ եւ պատին զարմուտով յալա - րիւտանալ: Տաններով. Կոնք Եւսան, 45 - Կոնք իրաւորանալ:

(Լուրերու շարժանքները կ'ընայ Պ. Ե.)

ՏՆԻՄԱՆ ԶԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Տէլիմանի ճակատամարտը մէկն էր այն մեծ կռիւներէն, որոնք ճակատադրական դեր կատարեցին, ր իշխանութիւնը և Դաւանիկներէն: 1915 Ապրիլ 10ին, ռուսական նոր վաշտերը պայքարեցին Արարատական, իմանալով Նալչիկէն, Նալպարիկէն: Ծառաով հասան ռուսական վիճելի գոյնը, հրամանատարութիւնը Տրուդնիսկու և զինապետ Օբրոցովի քանի որ վաշտերը, որոնք Անդրանիկի կամաւորներու հետ կը ներկայացնէին ծառայութիւն 11.000 հետեակ և ձիաւոր զինուորներ:

Ապրիլ 16ին, Սալմաստ պիտի հասնէր նաեւ զօր: Նալպարիկէան, որուն համարսր տարածուած էր ամբողջ կովկասի մէջ և ռազմականաւորներու վրայ: Զօրավարը որդեալ օրը ճակատէր Հանսիով, սակայն ճակատէրէն զինուորական դրօշները բերանէր:

Անդրանիկ և զօր: Օբրոցով յաջորդ առաւ պիտի շարժուէին զէպի իման-Քանի լիւնները (Ուստիով լին արին): Քէնէ զիջ մը ետք, նոր հրամանով ինք հրահանգէր վերադառնալ ևս բաւանիկ Մախիթիանոյ զինով շրջաններ:

Ուստի ճառագայտութիւն մը արեւի կ'ուրէ - նախ իսկ - Փարստի և Փէր - Չաւաշի լիւններու մէջ: Կէս ժամ վերջ, որոտալ սկսան նաեւ թիւզանքները:

Սալմաստ վերադարձած մաս մը հայ ևս առաւել զայգիակներէն Տէլիմանի պարսպապատ ճագրէն դուրս եկան էին արդէն:

Անոնք կը պատմէին թէ թուրք զօրքերը մեծ թիւ մը էին ներկայացնէին: Թէ ռուսական երեք զինուոր Նալպարիկէ ևս թուրքներու կողմէ: Անդրանիկի կամաւորները կը դառնորէին ևս յարձական հրամանով կը սպասէին: Հրամանատար Օբրոցովի կարգադրութեամբ մեր կամաւորները կը բարձրանային Բարեկշիւի լիւնները և Նալպարիկէի կարգադրութեամբ, Անդրանիկի վաշտերէն մէկն ալ կ'ուղարկուէր Միքայիլ մաս: Այդ վաշտը մեր ողբացեալ ևս անմահ ընկեր Արտաշէս Սունճեանի վաշտն էր:

Այստեղ արձանագրեցին Մամիտի յուշերէն մաս մը, իրենց տկանասեւե և իրք ամէնէն իրաւորներ:

Ապրիլ 18ի ստուտեան արձանագէտէն առաջ նորից սկսեցին կռիւր: Թիւմանի իր ուժից յար - ձուկուր կ'զգիւնուային մեր ալ թիւի վրայ: Արտաւոր ուր Միքայիլ ու Արտաշէս Սունճեան կը դառնորէին, ռուսական վիճելիքը գոյնըն հետ: Ա Յարձակումը ռուս աւաճէի էր, Թիւմանի լայնած ճակարդ օրտան յաղորդեցին, աւելի յանդուրէլ քարած էր: Ես գոնեակով դուրս էր գալով Տէլիմանի ևս բաց դուրսի վրայ շրջակայումս առանձնապէս էր: Գոյնը և զլինթները հետեւան էին իրար, թիւզանքները գոտում էին ևս: զլորդապետը լիւններ:

Ընկող ուժերներ սկստում էին հորը և ևս - ճարտէր պայքարին ստուշանով: Գործում էին տանակեակ ճակարարս ճառագայտներ և զինադրքներ: Անդրանիկը, փոքրիկային զորքերը տարաւի իր տարածին Սալմաստի ճակատի մէջ:

Անդրանիկը՝ ուր ամացել էին մաս մը ռուսական զօրքեր և Անդրանիկի կամաւորները, իշխում էր Սալմաստի վրայ:

Թիւմանի լիւնը կը ճովտի ամբողջ տարածութիւնը ևս առանձնապէս զէպի լիւնաշրջանից ստորոտը, սպաննաով դրաւել լիւնաշրջանը:

Թուսական քանակներ երկու անգամ արեւի մեծ և անարկու քանակ ունեցող թիւմանի աշտից էր Բարեկշիւի դէպքը ևս տարածուած մէկէն: Այսին լիւնները, տեղադրուելով ճովտի մեծ մաս - սին:

Միջին կետը, Թիւմանի իր յարձակումը կը գործադրէր իր մեր ալ թիւնի վրայ, սակայն ռուսական զօրքեր և հայ կամաւորները միահաւ - մուտ զինադրութեան շնորհիւ, նա մնաց որոշ ճակատութեան վրայ, համարձակելով այդ սահ - մանից առաջ անցին:

Թիւմանի զօրքերը հեղաշէջ նստանում էին, կատարել զինները բազմաթիւ կործանանք - րով հետ էին լիւնը:

Բաժանք լուրերը հասնում էին՝ Միքայիլ փրկուել ևս ուղիք: Արտաշէս Սունճեանի կողմը - զիջ, վերադարձ է նաեւ ծերունի ճաւաղակ: Տէր վաշտերը, աչդ օրերու Գևորգ երէքը ր Սպան - նուած և Փառակեցի Կարծի, յոր ընկերներով...

Բայց ծանր էր, կուր կատարել, այդ զի - տակցում էր ամէն զինուոր: Ընկնում էին թիւ - աղարկը, մեր քաղաքը, ուր յոր արտերը լիցուում էին անմահ վրէժներով թիւմանի: Ծուրակ թիւմանի կէս օրտան մաս, Թիւմանի զինուորական զորակի ոչն մտնում էր, իր ուժից կը կործան - ցնուրով այս աղաղակ իր մասի թիւի վրայ:

Անդրանիկը զինադր ձեռքէն, հետեւում էր

Մեր հոգերը

— Ա ճակատութիւնները տալիս, էլ չես դը - րում: Էր երեքմէ, մի հանգէն տեղի ունենալիս, կամ մի պարզ խնդրը կամ երկուքի խնդիրը՝ դրի տանում էր պատուարներէն: Բով — թով չարտուէ էր պատուարները, կնիւղանի գոյնիցով տակիս էր տեսնած ու ապրած յայտը ու ապ - րումները: Մենք կարդում էինք, կարդում ու հրճում: Իսկ չիմա՛հ: Լամե՛ն ուր ընկերից Կա - տան ևս, ճառ ևս արտասանում, բայց թէ ի՞նչ ևս խօսում, ի՞նչ մտքը ևս արտայայտում՝ դառ մա - սին ոչինչ գիտեմք, ոչինչ գիտեմ ևս ինքն յ: Այս տողերը գրած է մեր երէց ընկերներէն մէկը հեռագրով արիւրէ: Եւ ահա նորէն կը քրտում այս տողերը:

Մեր կայմակերպած ձեռնարկները... Մեր հանգիստ — ինկնիները: Միշտ յոյրը: Միշտ հոգիներով, միշտ խանդակով, ևս թաղմամբ: Մեր մա՛նըր: Միշտ սիւն, հնչում, մայրիկ: Մեր ըն - կերները... Միշտ հաստատակամ և հաստատ - ւոր:

Ահա այս մեր վերջին ձեռնարկը — Բոլանակ - ցութեան Օրուան տարին: Հապենց, և ոտքի վը - րայ շ հղած ձեռնարկ մը, բայց ևս անիպ զու - ժամարը, օրինակի կարգապահութեամբ:

Այս տարի մեր կայմակերպած հանգիսին նա - խաղաչուրը համար հարեալն էինք նոր Աշխա - ճէն նոր հասած ընկեր մը, որ 35 տարի իր հարա - ցանկերուն — Միացաւոր իսլան — կատար քա - շելէ վերջ, կարճ մասնակալով տեսութեան եկած էր: Առ պատահեցաւ, որ մեր հանգիսին շարժուել շատ կարեւոր գործով: Հարապային թիւստ ինչէ: Եւ սակայն, զիտէինք որ Դաւանիկցական մրն էր մեղի խօսք տողերը, և անպատահաւ պիտի յար - զէր: Ի մեծ երախտութիւն մեր, մեր պատուա - կան ընկերը եկաւ, ճիշդ ասեմին ու լիովին կ - տարցն էր պարտականութիւնը: Երբ կը պարզէիք մեր մտահոգութիւնը, պատասխանեց, լեցուն ծի - ժաղով զը:

— Ես Դաւանիկցական զինուոր՝ եմ թէ վարձու գործակատար:

Ահա, Դաւանիկցական մը, հապարներու մէ - լէն:

Թիւմանի շարժումներին և համապատասխան կարգադրութիւններն անում:

Ապա, նա թիւզանք, զինադր և օչնական զօրք ինկնից Նալպարիկէանից:

Փորձած քա՛ղ: Նալպարիկէանի ալ իր կող - մէ: արտիկ աշտերով, ստուղում էր կուր ըն - Բայց: Ծառաով նա արեւի երկու թիւզանք, զըն - ղաչերից ևս օչնական զօրք:

Անդրանիկի իր յուշանով լսեց Միքայիլ և Արտաշէսի վրադրուելը: Տէր վաշտից, Փա - րակեցի և ընկերներու սպաննիկը: Անկոնձեց իրա Ֆիտայանի սիրտը և զուտց ճալարանը ճանաչեմ... միս բերեց:

Ապա հեծում մին ևս թիւնապահներին հետ զը - նաց զէպի դիրքերը: Եւ հետեւեալ իրեն, իսկ ընկիչ Տէր Միքայիկանը մնաց Անդրանիկի նախնական օգնութիւն հասցնելու:

Անդրանիկի զնաց լիւնաշրջանի ոգնալարի վը - րայով, ուր՝ զիրէ ին ըսելի կամաւորներ: Զարմանակ էր նա իր ազդեցութեամբ, կուրեն - րու ժամանակ: Երբ նա յայտնում էր զիրեն - րում, կամաւորները կարծեւ ուժ էին ստանում, ուղեւորում էին, արիւն զաւանդ և անմիջապէս իրար հաղորդում օչնական եկաւ:

Անդրանիկը դնում էր Թիւմանի զնակներին տեղադրութիւն տակ:

Զուղալացի իրեն, որ ինչի ցած, նա շարտա - խանքէ և երկուրդ աղաղակ զուղալացի ևս նա զա - րացած աղաղակախանք: Եւ ի՞նչ կ'ըսես, ո՛ր եր - թամ, կուր հոս էք ևս շարտախանք:

Անցնիւով բուրդ դիրքերից, իրախանք զին - ւորները, ցուցմունքներ արաւ ևս պահանջի թի - ճառներէնց մէկը տեղադրուելով իր ցոյց տաւած տեղը:

Ապա, ի՞նչ լիւնաշրջանից ցած, բուրի ստորոտը դնումուէր փոքրիկ ծառատան:

Դիտեց բաց դուրսը ևս առաջ... Թիւմանու չիփիկներու համար, յարած էր այստեղից մի ցոյց անել: Եւ շատց վերադարձանք մեր դիր - բերը:

Թիւմանի յարձակումը աւելի ուժեղացաւ: Դալան էին անկիւղ, անհասնում: Երանց կատա - ղաւներին հանգիստ էր մերձեց դիրքերից տե - ղացող կարիւրակի նման զնակներին: Ինչպէս ծու - վի կատարել արիւնքը գարնում ևս մայրիկը ևս էր: Եւ ինչպէս աւելանք էր Թիւմանի զօրքերը փրկում էին: Թիւմանաց ընկնում էին շարտը, մնում կամ վրաւոր:

Թէ ի՞նչ կը խօսիք բերեցին, — անմիջապէս բերե՛ր որ մեծ քանիք էին: Անմարտիկ, անհա - կանի մտքեր չին: Մեր ապրած կիսնքն ևս օրերը աշխարհի զանգը տուին մեզ, որ այլեւս զբոսն - լիքները ծածմից արեւէ օրուա կա - ճի տար: Լոյս ցրեցիւով, աշէլ առէին կատար - ունցաւ ու տակունի կը կատարուէին քանիք՝ որոնք արեւէ միկնութեան չին կարտուր, արմալս յա - տան ևս անտէր: Գրանքը, օրինակ՝ Ժողովուրդի շայցը, ճիջ եղունք ունի զուրից քերէ շ: Եթէ սկիւր ընդի գաւաթ մը պալ յուր տալ՝ զարձակ - փնիւղ լամէ: Պուտափէ, հայ Ժողովուրդ, մերթե - յով մերթե՛ւ իստակուէ՛ր: Ուրիշներու կողմէ եղած շէնորհները անտարակալոր տիրա - կայութեան, շահաւատութեան սեւ կնիքը կը կրեն ու օր մը տապալաւոր մը կրնան զնիլ թու անու - նիլ, անցեալից, ու զոյգութեանով վրայ:

Եղիք պահանջկոտ: Քաջաբար տէր կանցնէ նախնիներով թախում իկապահանջանիս արկնին ու հանգիստը ևս ապաստութիւնը փնտէ՛ր բացար - ձակ անկախութեան մէջ: Որեւէ Ժողովուրդ կը - նայ աշիլ, զարգանալ, բազմանալ ու տեղ մը հա - նիլ ի՞նչան ու միայն անկախ չալչերներ և իրա - կատար պապտութեան մէջ, մնացեալ խաբանք է և չարախաբանի զիծիք:

Ահա, մեր փ վերջով մտքերը դր կը զարդնէր բերեցին, մեծ ու զօր Դաւանիկցականներ: Այս միտքերը, աշխուշ նորութիւններ չին, զարգուած ևս տարիներով: Ինքը՝ մեծ Զարբըր է՛ր որ ծառայութեան յիւսնահանց տարի առաջ Երօտաճ չի էղնէր կը զարգուէր: Եւ Ու, աղը - տիք, ու ինչիկից, ու ծիւրանուոյց, և ու՛ ալ Խուսիք թուաւ լիայ մեղի: Մեր թմուտ մեր բա - դակները և մեր գէնքերն էին:

Այս մարդաբանական, իմաստայից տեսութիւ - նը, միկնէ, այսպ ալ կը պահէ իր լուրեանակ ու - քը: Այս զարգանքները զարգեցնել երէկ, պիտի զարգուի նաեւ վաղը, միկնէ որ իրականանալ էր երադր — Այստ, Միացեալ, ևս անկախ Հա - յատան: Այս է մեր հաստատմը:

ՄԱՍԻՔ ՄԻՐՁԷ

ԿԷ ԿՆՏՐՈՐ ԲԱՆԻՔԻՆԻ ԶԵՆՈՒՄԻՆԵՐ ԶԼՐ - ԿԷ: ԳՐԻՒ ՄԵՆ ԶԵՆ ՎԵՐԱ:

Ոգիւորութիւնը կրկնապատկում էր մեր կա - մաւորները զիրենքում, որոնք զանազան հեղա - փառ կամ պատմական բացառանշութիւներէ էին ուղարձում Թիւմանու, իրենց մաւառիթ զնակներին հետ մասին:

Այս ոգիւորութեան մէջ ինչպէս Սեպուհի օը - նական Մաթթիւս Լույսանուն:

Անդրանիկը ծաղցր յարձակողական ցոյց կա - տարի: Թիւմանի Բարեկշիւի զինով զուրիցու համար, կամ մասնաւ լիւնաշրջանի ստորոտը զուրիցու բուրեղներ: Եւ մի խմբով ճուղալից դիմէ, սակայն անշարժ և վերադարձաւ, մի քանի դէս տալով:

— Ե Փորձե՛ր անշարժը անցաւ մի քանի դին - ուր ալ զու՛ տարիքը, ստաց ևս լսեց:

Ծուրան ճակարդի նման նստեց մի քանի վը - րայ, վաղեց ծիւրախոտը, մի քանի անգամ ներս քաշեց կնու ծուրը, կարծեւ ուղարձ էր այլ ծու - իւր հանդիպողներին կը փոքրանում սիրտը:

Սպասեց նաեւ երկուրդ սիկարէթը ևս վերին ծուրի դուրսին հետ միասին, իրա սրտից դուրս բուս ճնիւր բերեց խօսքը:

Հեծում էին ևս նորից զնաց դիրքերը:

Արեւը օրացն մտնում էր իր մուտքին, արեւան թուլանում էր Թիւմանի յարձակումը: Այլեւս էլին երկուսը նա իրադու յարգող շըր - Թանքերը յոյճեց էին Թիւմանիցները, զնացեր - ներ ևս ճառագայտներէ ին իսկն գոտանում:

Ենկիւր վաղեւէ հանգիւղով, Անդրանիկը վերցնեց իրա վաղեւէ մի լիւնակէն: Ենկիւր հետ ի - րան նորից ծառայութեան: Եւ անապատն զէպիբաց զաւոր Թիւմանի զիրենք ուղարկեալ:

Թիւմանի չէր յարձակ, էլ քր առանձնաւ: Միայն հեռուէր, Սալմաստից — Բարեկշի տանող ճակատաբարձին վրայ ինչուտեց ևս երկար ևս դիմ, որուն մէջ ծալըր մտնում էր ճակագրանիցին:

Երանք առա կոպակներէ էին, որ շղկնա կա - դած ստանդանում էին, մեր ալ թիւնի ժալարուրով տեղադրուած Կապիկներ, որոնք հետախուզու - րեան համար, անցնէ էին լիւնաշրջան, եղի էին Զուպուրու զիւրը, ապա Ուրմիւր լին արիւրը ևս անապատով զանկեղով վերադառնում էին յ:

Տիլիմանի ճակատամարտը ճիշդ լուրի փո - շալի և անպարկուշ շառակի ողնալարը, շնոր - հիւ ճուտա հրամանատարութեան և հայ կամա - տարներու, Հ. Բ. Դ. խմբապետներու թալու թիւնն:

Այն ճակատամարտը անգամ էր ևս հաստա - տեց թէ շայր թալ է, անմահու է ևս յաղթող, երբ զէնք ունի և ներքնապէս ալ համեալիս է:

ԱԶԳԻՆ

Հաշիւը դուրս հանելու համար հարկ էր մտնել կենդանին: Բայց որովհետեւ հաշիւին լի

Պատերազմին առաջ Եղիպատս ներածուած
Հաւիթի մեծագոյն մասը կողար թուրքիայէն է,
Գուկարիայէն, Յունաստանի եւ Լնդիստանիէն
Այս առեւտուրը գրեթէ դարձած է, եւ այժմ այդ
երկիրներուն տեղ բռնած են արաբական սկտաւ -
թւիւնները ։

Քսան վայրկեան մնացած էր, երբ վերջապէս

Պ. Raymond իր կարգին մաղթեց որ «Արծիւ»
մեր շրջանի լաւագոյն խումբերէն մէկը դառնայ :
Ուրախութիւնը շարունակուեցաւ մինչեւ ժա-
մը 21 : Բոլոր շնորհանքը շատ զոհ բաժնուեցան
տաննիկի իւրեցն հետ զիջեցիկ յիշատակ մը՝ եղ-
բայրութեան ոգին : Ա. Արծիւ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԻՋ ՄԵՌՈՒՄ Է, Սկսած... ինչ, ծառայողական զինվորական կրթությանն օր Հայաստանի հաստատել էր Երկրորդային Է. կարգաթիվի հետ եւ զբարբաթի ու ժառանգաբարձի հաս կուտար էլ՝ չհամարեմ Տնտեսական մէջ: Միջիններն ստան ինչ-իշխարած Երեւանի թանգարանի մէջ՝ արտերկրյան — սիրտերիցին կատարելով: Եւսած էր 1878ին Ակն: Երկուստ արտերին ուստերից եղած է Պոլսում մէջ այլ:

Երբ որ Սեղբոսեան Մկրտիչ աղային քահանայ ձեռնադրուած էր արքայ Շատ ասանկ մանրակէպեր զորս կ'էին կը պատմէր յարմար առիթներու յատուկ զուարթ ոճով մը : Գեղացիներն ալ դիտելէն Մկրտիչի ամբարշտին պատշաճ հետ ոտքը դալը եւ ձեռքը պահելն է :

— Երտակը ես ձեզի համակարծիք չեմ, ասե՛նապետ էֆէնտի, հանդուցեալի, Աստուած յու-

Բայց թողականները եկեղեցույն շահը դիւ-
րաւ լքող չէին. օւրիշ զէնքերու դիմեցին իսկոյն :
Ճանաչուցին կեանքին ալ՝ իտօքը մէջ երկնի՝ շատ
ւաղօք չէր. ու պատում թիւնն ունայատուում
ու զոնտուած կոյսերու, ընդունուած եւ չկերա-
ղարմուած տաշիւներու, ստաւ երգումներու՝
դուրս թափուեալս :

(3) ԳՐԻԴՈՐ ԶՕՀՐԱՊ

ՄԵՐ ԽՈՍԻՐԸ

ԶՐՈՅՑ ԱՆՏՈՐԻԻ ՄԸ ՀԵՑ

— Ձեր կուսակցությունը դուր է թիվարհը հասնելից ղեկ, անվեր պիտի լի պահանջներուն վրայ: Ինչ հակադաս փոփոխություններ տեսանք և դեռ պիտի տեսնենք ...

— Ձեր այդ փոփոխություններն են որ առեկ պահանջներ կը դարձնեն մեզ, կը մերն ամուր կառչի կը հին հիմնական տեսակետներուն: Առեկ բան չենք:

— Ո՞ր հարց, անպարտելի ուժին ապուրներ է, կըր չարիք դուրսարդ և քաղաքական աղբը կը յարգարի գնահատել երեհեհուր: — Այ՛ Ո՛ր մէկ արտաքին ուժ: Կը հետեւի՛ր այս Ժողովուրդի ստողը բնագործ, և մեր փորձանքներն դառնան Կը սերտեցն երկուսն և այս քաղաքական պայմանները, յանդիմով արամարտական եղբայրություններ:

— Ես քաղաք կը խոսեմ: — Տասնից աշխարհում: Կը տեսնեք այսպարհի վիճակը: Հաղթանակ երկու աշխարհաստան դատարանները ցնցողություն և փրկանքներ: — Բնանք, ապառաշներն ու արդարությունները կը մշակու երաշ: անհամար Ժողովուրդները, մտնա — ւանդ փոքր աղբորն համար:

— Բնական օրենք է, տարբեր պիտի ճշդորհ, և եթէ կը կանգնող յունեցալ հարց պայտանք է: — Մի՛ ընդմիջե՛ք: Եթէ ուշադրություն չհետեւան էք երկու աշխարհամարտներն վերջ ուսուրան փոփոխություններ, պիտի տեսնեք ան — պարտություն, անորոշ երանանքներ և քաղաքական փայտներ ամուր: Իրենց հայրենի սահմաններն այդ դուրս:

— Ինչուսկան յեղափոխության շնորհիվ չէ՞ որ քաղցինք — քաղաքական երկիրներն այս քաղցինք, շարունակ բարեփոխման կատարում համար: Ամեն շարժել բարեի մը կը ճնշի: — Բարեփոխումը բարեփոխում անհամեմատ աշխի՛ր Կըր կըրնան թաքնել: Այդ նորն աշխի՛ր որ համարն շարժելը քաղաքականության, չհիշխարհականության և ուրիշ մոլորեցն հասանելուր տան: Անոր հետեւանքներն որ աշխարհը կը պայտարի առաւոր միջամտելի մը տան: Երբեք աշխարհը բարեի ճշմարտ չէին ապառաշներն և անդադրության կանգներ:

— Ար եւ դեր չէ՞նք մեզի, այս զորադաշին Ժողովն մէջ: Ամփոփուինք մեր հայրենի երկրներն մտն: — Ինչու՞ չէ: Բայց բլանք տանելը, ոչ թէ մարտական: Անհատական քաղաքական, ոչ թէ քաղաք: Ի՛նչուսկան ունեցանք այստե կամովն Ժողովներն մեր հակառակորդը, մեր շարն ու թաքն: Ունէ՛ր արարը և դիտակցող մարդ պիտի չկերար ապագայուն թէ կը մայրենի այդ բնական, արարական կրակները:

— Բանը որ մաս կը կարծենք բնականորէ միութեան մը, ամիպուան ենք շարք մը դոկտոր — Բիւնները կըր: Ո՞ր երկիրն է քաղաքականապէս անկախ:

— Բաները սխալ մի դորձանէ: Ամենէն հարց պիտուի լինի այդ պարտական է լինող գնանք կը հարեւանին, զոյնակներն, ընկերակցներն: Բայց, ոչ ոք չէ հանդուրժել որ օտարը միջամտէ իր երկրին դորձներն, օրենքներ, կանոններ, հան — դանակներ, նշանակ լինող, բառեր և խոսքեր պարտադէր:

— Այդպէ՛ս կը արամադդէ դաշնակցային սահմանադրություններ:

— Բոլորովին սխալ: Ո՞րքան երկիրներ հա — մանկոր լինի, դաշնակցային յարաբերություններ — հան ճատառական ևս բոլորովին պատու: Ինչուսկան: Հաւասարը հաւասար: Եթէ Մ. Միութեան երկնամտով պատմաբանները արտաքինություններ կը կարտորի, մեր կարծիքով, ահա արեւելեանն Եւրոպայի, որ անհայտնաբաց ջրածու լինելով: Միշտ իրեն և հետեւանքն իմ համայնականը բռնապետություններ ...

— Անոնք ուժով են, կը դիմանան: Մենք ուս — բի՛ն ճար լինողն, եթէ ոչ համակիրն: — Այդ նկուն, կրակաբանին, կիցմարդ դիրքին է որ տուն կը քանդէ: Ուրեմն ճարն — ծպուտն չհանելը, անկերն, անարեւտութեանը և քաղաքականությանը ղեկ: Հրամարհներ մեր արարը իրաւունքներն: Ձիւնեկէ՛ք մեր թափանք արեւան հատուցումը ...

ՍԱՐԳԻՍ ԹԻՒՌԹԻՆԶԵՆ

Նոր տարեանք և Յուլիանը չի հոգա: 12ի Թեւր, ընդեր յուրից կը կարգադրէ արեւմտային ժամը: Ընդեր Սարգիս Թիւրթինճեանը (Շարառան) և Հովհաննէս 11ի Կեղերին, կըր ընդերը Գաւրդի հանդակարը (միթրո) կը քարգադար տուն վերադարձան: Համար, հրատարակ մը տեղի կ'ու — նենայ: Կատարումը համար կ'իլլէ, ուժգնորէն դորձուցով արարարուն Սարգիսը, որ կը նեն — ուն ժամկէտ վրայ, ուշադրութիւն Ամփոփուինք կը փոխարեն իրաւական հիմնադրանք, որ հոգին կ'առնէր քանի մը ժամ վերջը:

Արքայաւ ընկերը ծնած էր Պոլսու, 1880ին: Դերադորական ժամարանք արտաքին վերջ, տարիներն էր վեր կը քաղցրէր կը արհեստով, նախ — թղիկ, լեռնայ Նախարար: Առաջին Միջոց Պատերաշխի թիւ Բրաշտի քանակին հետ դուստը կը հայկա — կան նահանգները, մինչև Վան, Երբեք զեղադրով սպայ: Ստանթ կը նստէր կը թաւարական ուսում — սիրութիւններով, Շարառան արարարուն թաւար: Միշտ կը պարզուէր և բարձրագին հոգ: Կիւթեր հաւասար կը մասնաւորապէս Պոլսու Արամանք մասին:

Դեռ կը խօսեցի իր մասին: Մեր խորին ցաւակցութիւնները այլի Տիկին Ս. Թիւրթինճեանին էր դաւաններուն:

ԿՈՒՐԱՏԱՅԻ յԻՂԱՏԱԿԻՆ

Կոմիտասի ծննդեան 80ամեակի տոնակատա — րութեան առիթով քանի մը լուրեր հարցուցին է — նիւր, քաղցիով Ներսէսի անկիւնին: Թէ՛հեղաք և Կիւթերն կը քաղցրէ հետեւանալ մանրամասն — րիւնները:

Տոմարապետական յատկացում էր տար — օր, Սեպտեմբեր 23ին մինչև Կոնստանդնուպոլիս: Կըր նշանակուած էր մասնաւոր յանձնարարում մը Հայաստանի Աղաթիւրային, անդամակցութեանը քաղցնեմունք, քանտեսություններ, Կոնստանդնուպոլիս, Երաւորակցություններ: Ըստ յանձնարարումի որդ — ման 1950ին պիտի կատարուէր Կոմիտասի արձա — նը: Երեւանի փողոցներէ մէկը պիտի կոչուէր Կո — միտաս, պիտի պահուէր քանի մը ուսանող — ներ երաւորական դիտակական մասնաւորական չիւղերուն մէջ պիտի քաղաքականութիւն վարքա — պիտին ծախարարը և երաւորակցարան անտիկ դորձները որոշէ թիւը կը հասնի 120ին: Հայրենի պիտի տարածեն անոր հաւանքներ լուսանկարներ — ԲԸ և Կիւթեր:

Ճանտարանի տոնակատարութիւնը կըրտ է լայն Ժողովուրդական ծառայով, մարտադաշնակ Կիւթերն կ'առնէր մինչև միւս զատապապական կիւթերները, մասնաւորապէս կըրական բոլոր հաստատութիւններուն մէջ:

Սեպտեմբեր 26ին անկի ունեցած է դրական — երաւորական երկիրի հանդիսարար ճիւղար Սեպե — ղիւրեանի Օնիկարի պարտական էր պիտական թաղութի ծնած զանչիւնին մէջ: Ենկալալ արդ — րութեան համաձայն պատահալ նախարարն քննարան և Սթալին են Գ. Շարուրիւն են: Հանդիսարար ճիւղար նախադար կ'առն է քան — նախտով նախադար, քանտեսություններ Բոր — ճան: Ստանտի Գաւապական ինքնակայացուցած է Կոմիտասի կեանքը և լայն է թէ այն մինչև հի — մա ալ կը պահէր կը առաւարակար դիրքը ճիւղ — ղովարական երգի մէջ:

Տեղի ունեցած է երաւորական քանի, առ — ուսարարներ ճիւղարանի մասնակցութեանը, որ կըրտած է Կոմիտասի առեկ քան ճատ կոր երգի — բի՛ն:

Հայրիւնի Գաւապական բուն ծախները մէջ արտասանած է Կիւթար Սարգիսի շէրի կապա — նանք, ընկերակցութեանը դաժմակի: Շէրի կապաւորանք մէջ կը պատկերացուէր նաւ կանդ — նած Պոլսու առեկ, Կիւթերն ինքնակայարար պա — ճան: Թուրք դաժման ոտակներն հոն կը բերեն անդադրականները, հայ ժողի արտանկները, Թիւր — 200... Ահա անոնց մէջ վարձարմար քննարան է Սթալինով ճիւղար, ու միւս կորէ զաւար — ճիւղար որ դիւրանի կը խոյակ մեծ ձեւեր կը անտարականի կը ջոյի, կը խոյակ կը ջոյեցու... Նուր և Կապաւորակ քաղցրին է 200 արարա — կանները զիւրաւոր բորներն միջմանով, Բ —

Նոր վարչապետը Ազգ. Ժողովին առջին

ՎԱՆԵՐԱՅՈՒՆԸ ԱՐԱՆՈՒՄՈՒՄ ԿԸ ՀԱՄԱՐՈՒՄ

Գ. Ժոն Գիւս Ազգ. Ժողովին ինքնակայա — րէն, հինգարթի, նոր զանչիւնի ծախները պար — ղուր և Կապաւորակ խորները համար, համա — մայն սահմանադրութեան:

Երեք շաբաթեան մէջ, այս երրորդ վարչա — պետն է որ կը ինքնակայա Սար. Ժողովին: Առա — ճին երկուր, Ժիւլ Մոց և Ինչէ Մայր: Թէ՛ն փառականութեան թուէ ստացան, բայց չիցան կաղ — ճի կատարականութիւն, անանկալ դժուարութեան: Բնանք հանդիպելով: Երկրորդ վարչապետը Ազգ. Ժողովին ինքնակայալ առաջ ուղեք շաբաթը զր — խար խմարութեանց արամադրութիւնները, և նախարարներն ժոտար ցանկ մը կ'առնէ:

Ինչպէս դրած էինք երէկ, արմատականները և ընկերակցականները զիւրաւորներն քրին վերին պահուն, այնպէս որ համարն շարժանք էր, ժոտարապալ 325 մայնի մեծամասնութիւն որ պահանջուի Գ. Ժոն Գիւսին:

Ընկերակցականները և արմատականները հաստատութեան յանձնարար Ժողով զանարանով 48 ժամ անդունաւ: Իրաւորներն կ'առնէր թէ անոր ի վերջոյ համակցութեան նկատի առնելով ոչ մի — այն կապեցութեան փափակութիւնը, այն և իրենց յոյնութիւնը: Արդարեւ, շատեր օրական հարի — ինչը համ կ'ցցած են ճանախ, Հոսիւ. 48ի մը Գիւս Ծառ առեկ ծախ վիճակ մը կը ինքնակայանին լրարկութիւն, լուսանկարներն և ինքնակայան — րը, որոշե արեւն զիւրերն կ'անցրին, լուր կամ նկար չիւղեցան: Համար ...

Արմատական ինքնակցութիւնը խառն Ժողով մը գումարակն կ'առնէ 27ի ծախի դէմ 77 ճանով ու — լուցն մասնակցելի Գիւսին զանչիւնին: Ընկերա — կայանները նորայնէ. իսկ վարչապետին կատա — ցութիւնը, M.R.P. ամեն լրարկութիւն տուած էր առաջին օրէն:

Արմատականները, փոքրամասնութիւն մը կ'առնէր չանդեր, միւս կ'առնէր իրենց վերա — պահել վարչապետութիւնը, Իրեն Իրաւարդ ուժ: Իրաւորները կարծիքով, այս անդամ աշա — քարին են ճիւղը որ Ժոն Գիւս կատարակէ մին — չն 1950ի սկիւրը: Մինչ այս մինչ այն, Ազգ. Ժողովին պիտի յատարարուի բարեփոխի ընտա — կան օրէնքը և Թուական մը որոշի երեւալ. ընտ — րութեանց համար:

Այս ծախրի կրնայ յաղողի եթէ Ժողովը — ղականները համաձայն լլայն ընտարական քրեք — րարեփոխման Ազգ. Թէ՛ Ժողովարականները և Թէ՛ համայնաւորները կը նախընտան համեմա — տական ընտարութեան դրութիւնը, փոխանակ նոր ծախրին որ կը արամադրէ մեծամասնութեան դրութիւնը: Երկու հասանելին այս մեծամասն — րութիւն կ'առնէ ինքնակ Ազգ. Ժողովին մէջ, այն — պէս որ ամեն ճախ կ'առնէ ունի անոնց ընտելի — ղներէն:

★ Երկուսն թերթերը քաղաքական ցանկեր ճատարական են, նոր զանչիւնին անդանակնու — մասին, որոնք ընդ տարրերն ինքն մէկ ինքնա — կայանի խորներն լրար: Գ. Գիւս կ'ուզէ կարե — ւոր պայտաններ յանձնել հինգ նախկին վարչա — պետներն: Երկրին դրութիւն և աշխարհարի նախարարութիւնները վերապահուած են ընկեր — վարականներուն:

ԻՆՉԻՐ ԿՆՏԱՅԻՆ...

Le Mondeի մէջ Հրատարակուած տեղեկու — րեան մը համաձայն, Անդալուսի կիսապապուս — նական օրկարն և Ուլուս 2, չունայցի դրութիւնը որ Հրատարակուած է, Հնդկէին ճախար ծախրին տարարութեանը (փոխ — նախարար կատարա — րական կուսակցութեան):

Այս դրութեանը, Թուրք Հրատարակուած կը պահանջէ անկիւնային ընդ քաղաքականութեան մը ճնտարութիւն: Միւսութեան դէմ, քանի այս վերջ — նը չէ դրարապալ Անդալուսիւնները հնդկա — կան ղեկին տեսակցում: Եւ կը յայտարարէ:

— « Այստե արեւմտական աշխարհն է որ պ — լաւանդութիւն կը վայրենի: Հարկ է դաշնել այդ դիրքանդութիւնը, պայմաններն պարտադրել — ինքնուրուի այս տեսակութեան վրայ և աշխարհ — քի բրեկի ճիւղանմէն, աշխարհային ամեն մի — տան: ժամանակն է վերջնական լուսնին ուս — սական խորները: Ամիթը կրնայ փայտնել և այն տանն լաւ ուղ պիտի լլայն ... »:

Լրատանք Տիւրանային Հեղափոխական դորձա —

(Լուրերը, Դառնալուսութիւնը կ'առնա) Կ. Թ:

Ինչք Ժողովուրդի հետ կ'ընթան ղեկի կատակ —

ման: Գնարարուն, վարձարման և հարց Սթալին — Թիւր ղեկը կ'առնէ, Կոմիտաս զաւարակ վրայ կը իրենցանք իր կ'առնակարանք և Տէր ողոր — մանը դր երեք Հայկանու Դանիկան:

ԻՆՏԵՐՆ ԿԵ ԼՈՒՆ

Մուտատեան վարժարանի
վերանորոգ

Այցելութիւն մը
Հ. Յ. Դ. Քաւկասներ

Ամառուան սկիզբը այս սիւնակէն շարք տը -
ւած էր երբ ըրոր պատահականաւորեան թէ մ'ը
մայ ներգրաւի: Այսմ էր զոնայ, մայ -
վորելի ձեռ, թէ ինչն է երկու տարի ի վեր նաւ
է մտնը Պէյրութի նաւահանգիստը՝ զգլի Պա-
թա՝ տանիւն համար Հայրենապարտ մեր աղա-
կեցիները: Եթէ տամաճապ աղաքմ է ներգրա-
ւել, ինչ պատճառներ արգել ինչ տնոն է երբ
պիտի վերադառն: Եթէ վերջակաւորեան խախտ -
ուած է, ինչն է պաշտօնական զինգը մը չէ հրա-
տարարելու:

« Հայաստանի բարեկամ կամ թշուա՞ն » ու -
լաւը պէտք չէայ, այս հարցոցներու պատաս -
խանով հետաքրքրուել համար: Բնական է ար-
դար իրաւունքն է ամէն մէկ Հայու իրոնայ շաք -
րեղապարտի շարժումն ի վիճակուող ճակատա -
դիրը:

Ամառը անցաւ, աշուն է արդէն: Այ մէկ կա-
րասան՝ ոչ մէկ դադարէ: Ու նաեւ, ոչ մէկ պա -
տասխան՝ ներգրաւի վերադարձը հարցանելու
մասին, որոնք ժողովուրդի շրջանիւն լրայ են
միջին այսօր, իրեն անդունելի տեսիլուած:

Մեր ներքաւոր չէ Հին ցաւեր քրքրել եւ ներ-
գրաւիի անուշով բնապարտը քաղաքական է -
պաշտօնականներուն անդադարեան: Բայց պիտի
ուշիկն որ ընթերցողը իր մտքին մէջ բազա -
տա թիւն մը կատարել ներգրաւիի սկզբնական օ -
րերուն եւ անոր անսխառնակ վախճանին միջին: Ս -
րբան ապուռ, թմրում ու ծնողայ՝ ասէլ չորս
տարիներ առաջ եւ ինչ չաղաղեալ լուրթին՝ ներ-
կայիս: Սիրելի մէկ ծայրէ միտը ըրոր պա -
ղաւքները ողոր Հանքին, Սթալինի եւ համա -
նայալ կարգերու փառասաններ ճնշողութիւն դի -
չեր ցերեկ ընդամենը 85 — 90 հազար Հայեր
փոխադրուել համար զգլի Խորհ: Հայաստան: Մի՞ չէ
ինչեւ շնորհալիք այս խոստովանելը, որոնց
համաձայն տալլին ասթիւ իսկ 400,000 հասնող
քաղաքիկներ մը պիտի ներգրաւթէր եւ ներգնահե -
տապասանակն լույսնողակ հայութիւն ներս պի -
տի անտեր: Խորքը, զիմպիւրխտասանապա -
տութիւններու ճիւղանքներուն մէջ միայն քանի մը
Ե դաժանէ չէթիւր պիտի մնայի, տարեկաններու
վրայ զոր կարգադրւալ համար: Մի՞ չէ մոռնալ վե -
հախա ճոխմանակութեանց ներքեւ տեղի ունեց -
ած նոյնութեան հանգչանքը, որոնց ընթաց -
քին մատուան վճիռները արժակուեցան շնորհա -
գնահատ հայութեան դէմ եւ բաւառելիականա՞ն
Հոյակերթի: Մտկուալի արտիւնով կառավա -
րութեան: Մի՞ չէ լոնտա, այն ունի ու աստիճանը,
զոր զիմպաղ ճակատիկ ընտրողներուն ձեռքով
համաձայն կուտակողութիւնը ցանցն մեր պա -
ղաւքներուն մէջ, երբայր երբոր դէմ հանելով եւ
հարցը աղուն: Ճառանքն հաղարակութեան կը
հասնի անոնց թիւը, որոնք ընդուն ասնին ու տեղը
ճանցիկն, տեսնուողները թալալիցին, զորքերն
նալուկադարեան ընթացիկն եւ գումարն արե -
ւոտեաներու վրայ աստիճան հաւաքողով ներգրա -
ւել փոխարար նաւուն: Ու երբ լինալ այդ նաւը,
ուր եր յոյսերը մարցանք մէկիկ մէկիկ եւ ինչու
նաւուն դաժարեցող Հայքանց լուռով, Պարսկաս -
տանէ միջին ճիւղանա եւ եղիպտոսէն միջին:
Սուրիա — Լիբանան անաւոր թշուառութեան մը
ճար տուաւ:

Շուրջութեան տնոգտնեցող զարգարած շաք -
առաստանալը ժամանիւն, ներգրաւի կարգմ է
կերպիւններ ու կերպանակն կոմիտիները, որոնք
կոյնի կուտարար գումանակութեան ասանձան է
Ե Հայրենապարտի շարժումն պատասխա -
ն անուտակութեան ինչն էր լոնն Հիմա: Ունէ մէկը
կուտակող տնոն իր զործնա՝ արարեցողութեան հետե -
ւալեկներով փախուտա տալու: Այ նման մեղաւիկի
լուրթեան չէ որ կարելի է իտաւափիլ Ժողովուր -
դի հոգաւտանէ:

Տարբական պարկիւրութիւնը, հանրային եւ
աղաքային կենսիկն մէջ մասնաւոր, կը պատահէ
ինչն տայ Ժողովուրդին հրապարակով: Այս ու -
տար բայց Հիւրեղեղի արեւուն Հաստատուող
սարգար Հայ անդանաճները արան հետք չեն,
որոնց հետ կարելի լրայ վարուել թաճան լրայ
էր: Օր մը լեցնել նաւերու կարեւրեան լրայ եւ
ուշիկ օր մըն ալ լեցն զարգիլի, ասանց բացատ -
րութեան, ասանց ապաւան անոնց ճակատագրով
հետաքրքրուել:

Մի՞նչ կը զգուհանաք մեր կողմէ մէկնաւա -
նութիւններ տալու: Մեր պատկանածը շատ պար -
տեմ մըն է — իմանալ ճշմարտութիւնը ներգրա -
ւել փախանին վերաբերել: Կա՞ն թէ լինչ, պի -
տի վերափոխ թէ դադարմ է ի սպաս: Ինչն ըս -
կաւա եւ ինչն զարգեալ աշխիւն Հաստատուող
խոստանալուն քաղաքը չէ Խորհրդարան:

Մի՞նչ ինչեղ կերպիւնն եւ անհրաժեշտ լուսաբա -
նութիւն լինչ պատանել: Իրենք պարտաւարտա -
ն թիւն օր ունին այս Ժողովուրդին ճանդղալ — բա -
ցարուրթիւն տալ, պաշտօնական պատասխանով
որ լուսաբանել զայթիւղած ժաւերը:

Այս տարի վարժարանի տեսչութիւնը որդեգր -
ելողութիւն այն աշակերտները, որոնք անցանալ ե -
րեք ուսումնական տարիներուն իրենց յառախ -
զիւնութեան եւ վարքով չէրցան համապատաս -
խանի կըրթական ծրարին:

Այսպիսիներէ փոխադրն ընդունուեան սկզբնա -
ցապաւոր փոքրիկներ, 10—12 տարեկան:

Փոքրիկներուն ընդունութեան սկզբնաւոր
անվիճելի առաւելութիւնը ունի, քանի որ անոնց
Հայերէ գաղաարարութիւնը անհամեմատ աւելի
քիւ զիտաւարութիւններ կը պատճառէ:

Փոքրեք ցոյց տուին որ հասակաւոր աշա -
ն իրոնները (հակառակ ձեռք արձանած միջոցնե -
րին) կը իտաւարին հայերէն իտաւել, կամ՝ կը
իտաւին ի ներկայութեան վարդապետներուն եւ
րիկներին հայերէն իտալ վարժենիւնը մէջ փոք -
տիւրաւորել, ինչորքը աւելի դիրքին է:

Այս տարուան վերամուտը մի ուրիշ առաւել -
ութեան եւս ունեցան: Վարժարանը որոնց լրոն -
դունիլ ցերեկոթիկ աշակերտներ, որոնց թիւը
անցնալ ուսումնական տարեւրջանին երեսունի կը
հասնը:

Ճնթրկիկներուն աննեղութեան ժաւարը իր
հետ կը իրենք զօրի հոյսեր, ինչ որ անհամապ -
ատասխան էր զարդով միջնորդներ: Ասէլ չէս ցե -
րեկիկները կը հանդիսանային այն խողովակը
որի միջոցով վարժարան իր մտնիկն զանազան
լայնող նկարներն եւ պատկերապարզ դրքեր, հե -
նաւորակն հետաքրքրութիւն շարժելով աշակերտ -
ներէ մէջ:

Անկախած ի՞նչ նման դրքերի մէջ ուշադր -
ընտրութիւն կատարուել ծնողներ կողմէ, կրնալ
օգտաւոր դառնալ, սակայն չի իշխողթիկ պայման -
ներուն մէջ, երբ աշակերտի ժամերը հարուած են,
այդ կարելի դրքեր անգլիկ ժամանակ կը խլին ի
փաս տօրարդ դասերի:

Վարժարանի տեսչութիւնը այս տարի իր կը -
րթական եւ կարգապահական կանոնները դաւառ -
րալեան ներկայացուց թէ պաշտօնութեան եւ թէ
աշակերտութեան: Դասարաններուն մէջ առան -
մէն — առանձին բացատրուեցաւ կանոնադրի իւ -
րաւանի ի կտր:

Վարժէ կանոն անուն կանոն լրի 2 — 3 կէ -
տերի վրայ:

— « Մամուլեմ — Մուրաւ — մ վարժաբանի ա -
շակերտները պարտաւոր են ինչու ու իմայնի առ -
նելու իրենց ժայրիկն իրենց:

Այս կէտի արժեքը ըրորիս յայտնի է, եւ իւ -
րաւունք կուտալ պաշտօնականներուն, ստիպելու
աշակերտները որպէսզի հայերէն իտալ, եւ պաշ -
տանանները իրենք ալ ինչ կրնալ ուրիշ լիցուող
խօսիլ, աշակերտն հետ կան վերափոխ, չէմե -
նիկն աճելով ըսել:

Այս ազգապահպանութեան ինչորքով ծնող -
ներ առաւել են լաճարանած են եւ պէտք է
օրնին վարժարանին, ոչ միայն այդուրեան օ -
րերուն, այլեւ արժակուրդներու ժամանակ՝ երբ
աշակերտները տուն կը վերադառնան:

Երբորքը կէտը դաժմած կապ ունի այցելու -
թեան օրերի հետ: — Միտաղ աշխիւրթեան ժա -
մը կը լրանալ, երբ պարզեղի տալլին զանդը հե -
շէ: Չաճող յսերուն ամէն աշակերտ պատանալոր
կը բարեւոր տալէ ինչու միտաղ իր թողու գլան
եւ կը կարելի կարգիս: Իսկ միտաղ կ'արգիւ -
տի փողոցի դուռին ժառ երթալ ծնողներն սպա -
նելու, զիմառնելու կամ ուղեկցելու:

Պիտի խոստովանել որ առաւել իսկ այցել -
ութեան այս կէտը խախտեցաւ: Կարդ օր ծնող -
ներ վարժարանին նստարանները արդեն եւ իրենց
զաւակներն հետ առանձնացան փողոցի դրան ժա -
տանած ծնողեր տակ: Եւ սկսան աղաւթի տա -
թուկ փրանալէն խօսիլ իրենց զաւակներուն հետ:

Անոնց յախալագոյնութեան կրնալ լոնն որ
վարժարանին պարզեղի լիւրեւի մասի վրայ հա -
ղար հոյի կրնան տեսնուալ: Ուրեմն անհրա -
ժեշտ է ասանձանալ ներքեկի կողմը — ծանրեկ
տակ եւ աղիթներ անցնելով որ աշակերտները օգ -
տանելով ծնողներն անխնայութիւնից փողոցի պա -
տեւի վրայ բարձրանան:

Ո՛ր տեսնուած է եւ ո՛ր Ժողովուրդը թող
կուտալ այդան ասանձանալ զործնակութիւն մը,
ւայրան բախտաւորի զաղաքական խաղ մը՝ իր
կերպերն եւ դրուրթեան հետ կուտալ:

Բնաւորական իշխանութեանց երկրպագու
ստրակ հոգիները միայն ընդունակ են Ժողովուրդ -
դի կրաւ արժամարաններն հանդուրժելու նալուի
ձեռն, ապրելի կարգադրութեանց տակ:

Վարդեր լուրեւ Հայ քաղաքիկները պատաս -
խանի կը պաշտեն:

— Մի՞ր մայք ներգրաւըր ...
(Ներգրաւական ԱՅԴԱԿԵԸ)

Ամսուրիկի 2, Յ. Դ. Կոր Սերունդի Կալաու -
վարեցան մասնաճիւղը այց մը կարգադրուած էր:
16 հոկտեմբերի կիրակին, զգլի մեր Թաղապա -
նը: Կանոնական խորտա համարուած էր զոն -
ուած հաւաքանքներ: Մաս 40 հոգի: 25 խոր Սե -
րունդներ, երեցներ եւ համակիրներ: Միջը ժա -
մը 3ին autocare հեւա, եւ արդէն իսկ՝ ինչ առ -
բայիս: Ժամուր ընթացիկ խողովակաւորութեան
աներկհատ երկուեցան յեղափոխական եւ Ժողո -
վարական երգեր:

Հասանք: Երկեր Գ. Բալայան մեծ հրճուան —
բով ընդունից ըրորս եւ հիւսարիցեք ըստ տան -
դական տնորութեան: Յետոյ մեղ առաւմարեց
Թաղապան:

Ծաղրադարար այցելիցներ ըրոր աննակները:
Ճեսանք մատաղականին զրէշը, հրճուող զնեքը,
արտորի շղթան ու Հայուն արիւնքը: Եւ անկին —
մեր տարիներով երազած Հայրենի հողը: Իրարու
ձեռքէ կը խլեցից քան, զէթ վալցիկան մը մեր
արին մէջ ունեանալ եւ զպալու համար անոր
հաղապատութիւնը: Աչքերով կարծես կ'ուշիկներ
խրացնել ըրոր այդ արքութիւնները:

Մնացաւ կրկին ու մտաւք սուգի խցիկը, ուր
ըրտաւ զանկ մը, թերեւս մատաղալանի կամ
հերար, Յէր Զօրի առաւելորէն ինչորքը դուրս
նետաւ ինչեղ եւ այս օտար արեւոր, կանգնելու մեր
դէմ, ինչնիկու համար ուր Սերունդի պարտ —
թերը: Բողոքիս աչքերը թրջեցան հոգեկոնքի իր —
տոյթն: Երկեր Գ. Բալայանի համաձայն խօսելը
վրայ վար ինչու:

Ստորագրեցիք մտնեալ մեծ տետրին մէջ եւ
թաժմանալեք խոր տպաւորութեան:

Վերադարձին կ'երեւոր զբաժնայ: Սակայն
մեր երեքը շատ աւելի յեղափոխական էին քան
երկու ժամ առաջ:

ՆՈՒ ՍԵՐՈՆԻԿԱՆՆ,

Ճանախ ծնողները կը պահանջեն որդեգրե -
լուականի հետ իրաւ լինին: Արդարադէլ է:
նիտալ լինի՝ կը նշանակէ պահանջելու լինի —
չարաձան լոնն ու հետեւիկ մանուկին, արագալի
փայլ արարածները, ցոյց տալ շարն ու բարին:
Այն մանուկն անախաճալ կը դառնալ լոյզ եւ
հեղեղալ: Կ'երթալ ցոյց տրուած ճանապարհով:
Բայց պահանջելու պէտք է լինե՞ր նաեւ զգլի
մեղ եւ ինքնոր պիտի աշխատիքը լիանալորով
սանձանած օրէնքներ: Օրինակի համար, զար -
բայց այցելութեան համար սահմանալ եւ երկու
շարքեր մի տնոյմ, բայց կան ծնողներն որոնք
համարան ամէն շարքի (եթէ շանեղ շարքա՞ն —
կան երկու տնոյմ) այցելութեան կուտան — ան -
կապա՞ծ միայն ըրեկով շողալան, լաքարը, դա -
նազան կարգադրուեցին:

Երբ մէկ կամ միւլ ծնողը կ'երեւոր, իրա -
ւանք մը կը սկսի միւլանել, մէջ, եւ լաճանա ու -
մանք կ'արտաւորեն, քանի որ այդ օրը բախտ
լոնեցան իրենք եւ անտեսելու իսկ շողան ու
շաքար, կալիպապիտներ, մասնաւոր աներկ
անն շողալեւծ անք: Երբորքը զարդերն ներսը կը
ըրեկին, անուշադրէ միջոցներով, դասարաններէ
մէջ կը տեսնալիտուր եւ տպաւոր իրարու մէջ թաժ -
նելով կը սկսին որոճալ:

Այս ըրորին տալարը աննեղն համար բաւա -
կան ժամանակ իր փառանքի եւ աշակերտները
կարէլ դուրս կ'ենկնն:

Մի՞մ վարժարանք ունի 110 աշակերտները, ըս -
տըն ալ վաղուտեմ, Ժաճան եւ անուշիկ, բայց
կարաւ կըրթութեան եւ հայերի դաստիարակ -
ութեան:

Ուսումնական տարին յաղորդութեամբ վերա -
ցնելու համար անհրաժեշտ է երկու կողմերի հա -
մապարկանութիւնը, դուրեղի ծնողներուն, իսկ
նիւրից տեսչութեան եւ պաշտօնութեան: Այս -
տեղ պիտի ընդգծեմք նաեւ քաճըր պատաններն —
բով աշակերտներն զեքը: Անոնք իրենց ընթաց -
քով, կարգապահութեան եւ կ'երթ կերպանալով
պէտք է օրնին գաղանի փոքրեւո համար:

Բ. Բ.

Ա. — Կը յաւակն թէ Թաղապարական արեւն
կը կը երկուցնեան մէջ:

Բ. — Իրաւունք ունի, իր հօրը կ'ըրեկն լա -
պաւելուան Թաղապար Զ...

Ա. ՓՈՒՐԻՐԻԿ — Օրիորդու ըսաւ որ՝ ամէն ա -
միս նոր լուսնի կ'ըլլէ: Ինչ կ'ընեն հիւրերը:

Բ. ՓՈՒՐԻՐԻԿ — Ճե՞ն դիտել: Աստուծո զա -
նեղ կը կտորէ եւ աստղեր կը լինէ ...

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԼԵՆԻՆԵՐՈՒ ՄԵՋ

ՕՐՈՒՈՒՆ ԳԻՐԻՔԵՐԸ

ԵՐԵՎԱՆԸ Ե ԽՍՈՍՈՒՄ

(Արևմտահայերէնի վերածում)

ՍԼՊԱՆՈՅՈՒՆ ԿՈՂԻՆ ՎՐԱՅ

«Բնարութական գիտելիներ»

Ամէն ինչ տեղի ունեցան կայծակի արագութեամբ։ Եւսի երկրեքը լեցուցանաւ ամպովով, ապա ծովափնային տափաստանը սկսաւ զորոյով ուռածներուն տեղաշարժարկին տակ։ Մի քանի րոպէս ուռները, արարածաւար՝ յետուսեացն ծովուն մէջ, ուրիշները մայցեցան ձկնիկներուն վրայ։ Ճափառասան կ'ընէր ու կ'այլաբեր։ Սրկեցան զորոյ չափստ տիրմին մէջ՝ հրամանատար Ձեգարէ Մոնիթին, ենթասայալ Խուսաղի Սերժ Նուրանիին և եւ իր զինակնը թնամի սաւառակները, որոնք կրակը իր տեղային դարձանով՝ ճշգրտութեամբ մը Գանի իր ուռները ինկան նաւերուն շուրջ՝ բոլորը։ Զուրը, ճնմնավ նոյնիկը ձեւացելով՝ թուպէ մը շղոջողաց նոյնմերկերն դաղով արեւին մէջ, ապա կտոր կտոր եղած՝ ինկալ խառնակներուն մէջ։

Ձեռն զուրեւ ինչպէս, սեղեւ շարժեցալ յանկարծ՝ դազաց որ կը թուէր։ Քիչ վերջ ինքզինքն զուսլ ձնովաննիկն մտաւ։ Ձնովաննիկն, երեքցած կանկանի վրայ՝ անընդհան կը կրակէր զգիլ աւաւանակները, որոնք անտուաքն երեւ չապար մը թր հռուս լլայլալ էին... Սարաւարտ թերեւ իր զրալակն, մայրաք տիրով ճարձարած էին։ Զաւ՝ մայրաւաստ կտոր կտոր կտորէր իր թրիկ մերկէ մնացեալն, ամօթի զրացում մը պատեց զու, անորո կատարութեան անակն նոյալը մը։ Ցուսեւ երաբուրիկն և սկայլ լալ։ Միտաց ինկալ Վարդան ընկաղով սաւառնարով տըթէ։ Մանուկեանը, ուրուն այցելելն իր երկու ժամ առաջ, անոր Արցախացի ազինա անիւր զր հիւրասիրելը իր զին։

Մարմինն ապի մասը շարժել քարացած էր։ Կ'ընէր նախորդ ու չէր կըմար։ Կամայ կամայ չաւազայ թէ ինչ պատահած էր ինձի։ Երկու առաւեր ինկել էին հրամանաւ ուռներն, Տուրանիին և ինձմէ չապի ետքի մը թր հռուս, իրեկով ճարձարտուելն մէջ։ Օգին տեղափոխութիւն մեջ չարուելը իր հոս ու հոն, տակն իջնալ իման։ Մտածեցի զնպայապիւն եւ սկայլ քաւրեկանի մասին։ Ի՞նչ պատահաւ էր արեւոր աւանդ։ Բոլոր ուռերն չաւաքելով esigout Capitanio! պողաց։ Ձարմանալի էր. ակններն չէին յանդուր։ Ունեցալ այն զրացումը՝ զոր կ'ունենայի մշտնադանով ճարձարելն երաբով իր մէջ, երբ զայն կ'ընէր ու ինչ կըմար թոր տեղէն շարժի, երբ կ'ունենար ինչ ու մեր բերանը իր քաւուր։ Այնպէսնայ սողայլ քան մը դարձել էին. անարձապակ խլով թիւ մը։

Ճափառասանի տաղարարները կրակ տներ էին։ Կ'ընէր ինքները իր փայլելի ինկալատու։ Սարաւար մուրս ոլոր ոլոր իր բարձրարար, թնչաւատած՝ կրակէ լեղունելով, ապա ջրուելով շուրջէ՝ կը դնէր զգիլ ծով, անարձապակով շուրջուն վրայ։

Մէկ որ առաջ Իտալիային հասեր էին Այստիակ, կանցեցին չաւար յունական խաւար խաղաղութիւ։ Ճամանակ չէին ունեցնար ճանաչալ մեր միջնայար։ Չուէին թուիլ զայնի ուրախը ու ծուրեան զէմ որեւէ պաշտպանողական ինձող։ Աւ հոնա, միկրուն, յորիններն, զինուորներուն, սպայներն և ինկանի թնդանկաններն ծովափը խուճաւ թուրուորէն վրայ անընդհան իր թափիք տեղական և յունական երկնային ուռերը։

Ետուր զանգ վարկեան վերջ զարդեցաւ կրակը։ Վերջնակ հասեր էին մեր ճորտորոշ սաւառակներին։

Ճաղարարները կը շարունակէին այրել, չանդարտորէին։ Գիտաւոր տաղարարն մէջ, երկու զինուորներ մեւեր էին, իրարու փաթկուած... Երկու սպայներ առաջ սրունքի մայրիկ էին։ Ճափառասան երկուքի թափեց տուտակին մէջ ճարձարեցի զնն զգիլ երկինք նախի, զարմանաւ հրաչ իր խաւարիկները մը։ Ենեցիցի էր։

Իմ խաւարի ետք խաւարար զինուորները, որոնք անէր զան մէջ տարիէ ի վեր կ'աշխատէին իմ անհիմնական չափողութեան տակ՝ կտոր կտոր եղած էին։ Գիտելները, մաւաճեմներն ու զինուորներն զան կողմ էին։ Ետուր՝ չարիքներն ուռերէ հեռուէր չաւարուելան։ Դաւալները կ'այլաբեր, կ'այրէին տաղարարները, կ'այրէին միկրիկներն ու յորիններն զրգուէն թամբերը։

Չարաւար եկաւ, աչք մը նետակ անցած շարժմին, ճառ խոսեցն, եւ դարձեալ ռաքմանաւ կատ մեկնեցաւ։ Յոյնիկը յաւաղանային։

Այսպէս ճանչցալ Արցախեան։

Միլիամ

ԱՐԱՄԱՆՍՍ ՄՐԱՅԻՆԱ

ՄԱՅՐԸ... Արամ, մեկնելէդ առաջ կատուներն չամար ուռելիք ձեռնէր։

ԱՐԱՄ... Այո, մայրիկ, տուտի մը կաթ, բաւալքեալ ալ բովը...

Վերջերս Գաւիթիկի մէջ յուս տեսաւ զբրդիկ մը, ք թաւարակներ գիտելիներ 73 էլ։ Հեղի՛ նալը, Գ... Լեւոն Միկրեանաւ, Գաղտառ ճանաչալքերն մէջ ծախթէ ի երբեւ ընտրով։ Փոքը հասալքն եղած և իրաւաւ մարդուրէ, կոխմար՝ Ե... աի, լոյալու, եւ մարմնակրկան զոտանալ խաղաղութիւ։ Հանուած է ընտրութեան գիտութեան եւ թղթակցութեամբ յաղտած և վկայականներ ստանալ շարք մը գիտական հաստատութիւններէն (Անդիլ)։

Պ. Միկրեան իր ընտրութեան ուռումը կը բարձր և երկար տարիներ նախ իր անձին, զինուորներն, եւ իր մասաւոր շղարտարմ վրայ Միկրաթաւոր օդակարը եղած է անոնց որ, այլեւ ճարտաւա, յուսաւաւ թռիչքներու զոնքըր ռախելէ և անոնց տուած դերներն, իրեն զինմար՝ Ե... չալքելով իր այս զինքը հրատարակութեան ապով ոչ մէկ նիւթական չափ կ'ապաւ։ Իր ընտրութեան և ժողովրդականացի ընտրութեան մասին իր կայմած ճամբորդները, ինչպէս և անձնական փորձառութիւնները։ Ուրի խաղաղ, առողջաւանութեան հիմնական ու պարզ օրէքները յոյց տալ չալ հարաւորութեան եւ քաղաքի թէ մէջ պէտք և ընկ տաղով և երկար ապրիւն չամար, առաջ թռիչի ու զեղարարել զերին դաւաղալ։

Ձերմարտ օդունելի և այս բրքին հարկէն հրատարակութիւնը։ Կարծեմ առաջինն է մեր մէջ։ Իրո՛ւ առաջ ընտրութեան մասին ունէ ընկ զոտածէ տեղեկութիւն լուծիմ։ Գրքը զրուած է պարզ, զերմարներն և սաւուն ունով մը, այնպէս որ ամէն անձաւ կընայ օգտուի։ Հեղինակը չէ մտած զիտութեան երբեքն անհասկանի ու իր թիկն բաղիւրներուն մէջ։ Ուրաղակ ընտեան չալ պարզ ու ճամառ օրէքները իր պարզեցով, կը թնդալէ հետեւի՝ ընտեան սաւունած օրէքներուն, ու անոր զմած սաւունած զուրս չալ, միշտ ընտեան մայրին տնայ։ Գրքը իր պարզականութեամբ այնքան արժէքաւոր է, կ'արժէ գպի ունեան իրքեւ տեղային զարք, միշտ աչքի ապիլ պանել, յամար կարաւալ և եւ ընտեան խորհուրդներն օգտուելու չամար։

Գրքը բաժնուած է ինը գլուխներու։ Ա... Առողջապահութիւն։ Բ... Ինտրութեւ և Բնան աւետարան։ Գ... Հիւսաւորութեան նախալակ պատճառները արտալայտութիւնները։ Դ... Առողջապահական կանոններ։ Մ... Միկրի զինով հեղինակին մայրալեղ արտալայտութիւնները զեղարտութեան թռչուութեան եւ թռիչքներու մասին աւանաւանակ, բսթ թէ Միկրեանեան վերջիկները իր զուրներուն մէջ ջանաւ ցած և պարզ չալիկի պէս, եւ ճամառուտելի յոյց տալ ընտեան նախախնամական անիւթութիւնը։ Տարալակ գիտելիները կուտալ մարմին առողջութեան, հիւսաւորութեան պատճառները, հիւսաւորութեան արտալայտութեան և առողջապահական կանոններու մասին, կը բացատրէ թիկ իսկական եւ փակ թռիչք՝ ընտրիւն ինձմէ ինչ է։ Երբ մեր մարմինը թնդակ օրէքներու սաւ՝ մասած վիճակին մէջ ընկալ, այսինքն զգիլ ընտեանը, զգիլ թնդակ օրէքները ընտրանք, ընտրիւն կը թռչի մեկ անպայման։

Հեղինակը իր գրքին Բ. գլուխին մէջ կը ներկայացնէ ընտրութեան միկրեցները... Զուրը, օղը, լոյքը, արեւը, կաւը, փիլիկալմ ու մտալչիմ հսմիկները՝ կանոնաւոր սննդատրիւնը եւ ծովապատրիւնը։ Անա միկրեցներ որոնց լիաւ համար կ'ընտրաւոր մեկը մեծ մասով կ'այալ տնիք հիւսաւորանալ տաղարակէն, ու հիւսաւորալարու տաղարակէն։

Ամէն զարք մալեանալը է, որ մը պիտի ձեռնի, սպայն անժամանակ մալե, եւ կամ հիւսաւոր կաւի ու շարաւորիլք կանգն էր սպորով մեկնիլը անընկալն է։ Մեկը միք սպորով քաւրեւալութեանց ատեն մեր բարեկեաններն կամ իրեկներն պէտք է ընկնը ճերպալ պարկէր և կամ ճաւառուն երկր կանգն տալ, այլ մալը թնչը առողջ ինձմէ, որ ինքնին իր ջանակի երկար ապրիլ։ Անընկալ կան պատասխանը եւ արեւածնի որոնք տնիւտալիկն են, ու մեր հաստ ու ղուրիկն դուրս։

Առողջ ունեւոր ծնունդ կուտալ առողջ ու ընտրիլ, առողջ սերունդ ունեցող ապրելուն մի ան լիւսական է դարեւր երկար կանգն եւ քաղապահուն։

Ուրեմ, յանուն մեր փիլիկանի առողջութեան և յարաւետութեան, իրեւ անձաւ և ապգ, աշխատելը զգիլ ընտրիւնը դաւալ։ Գ. ԿԱՐԱՊ

ԿԸ ԽԵՐԹՈՒՄ ՄԱՅԻՏԱԿ ԶԻՆԱԿԻՐԵՐԻՆ ԶԼՐԿԵՆԻ ԳՅԵՆ ՄԵՋ ԵՄԻ ՎՐԱՅ

ԵՐԵՎԱՆԻ Երաժշտական ուսումնարանը հիմնաւ 1938ին։ Ազգայնական շրթային ուսումնարանը ունէր երկու քաթիկ, 42 ուսանողով։ Այժմ ունի 6 քաթիկ — լալային, փոյալային, զանաւորալային եւ այլին, որ կը սորբին 180 ուսանողներ։ Անոնք բարձր երաժշտական ուսումնէ դաս, սորբին եւ ալ զիտելիներ։ Ուսումնարանը 11 տարուան ընթացքին տուած է 232 յիմնաւարտ ունը որոնց կարգին Մատթիանա մըքսանդիկն պատկաւոր Ալեքանդր Յարութիկեան, Բարսիկ Գիրգորեան, Քաղէոսեան և ուրիշներ։ ԵՐԻՏԱՄԱՐԻ ԲԱՆԱՏԵԾԻ ԳԻՐԻՔ ԽԵՐԻՔ ՎԵՐԵՆԻ Հատարակած է՝ Երաժշտագրութեան խորագրով թանաստեղծութիւններու զիրքը ջնքը ընդունելութեան արժանանալ։ Գորիկները Միւնիխէնը ուսումնարանէ մը այս գիրքը։ Բանաստեղծ խորիկը Ջարեան կը վկայէ թէ Գիրքը իմին հասած է զարալ յաղորդութիւններու։ Հեղինակը իրտեսուցալ նկատի անէլ զիտուրով իրենեւոր և իր յորհուրդները։

ԳԻՏԱՄԱՐԻՆԵՐՈՒ ԱՅԱԿԱՄԱՐԱՅԻՆ ՄԵՄ — Յուկ Արիկեան կանարա կարմիրալակ և մշտական քրեցանդէն որ պիտի ծանոթանէ ուսումնարանին՝ չալ զրաւականութիւնը։ Հոն կը տեսնուի չալ զրաւականութեան պատմութիւնը միկրեւ մեր օրերը։ Ճուշդարուած են նաւեւ Այալթիկ և ուրիշ։ Արիկեանի, Գալրիկի Մուլեյուկեանի, Խորախոսեանի գրքածած կերպը, զրաւական գիտելիքը եւայլ։ Մովսեսեան յաճին է ընդաւորալայն ընտրանքով վաւալ ճերպանք։

ՆԱԿՏԻՄԵՐԵԱՆ ՅԱՅԱԳՈՒՆԻՐԻՔԱՆ 33րդ տարեկարութեան աթիւր, երեւելով մէկ ոլորի քալել տեսաւալ մը, ինքնով միկրեւ լուծելով։ 15։ Նոյն թուականին (Նոյնթիւն 15) Մովսէսեան մէջ սարգուստ յոյցանալիկէն համար, չոն պիտի ուղարկուէին կարգ մը չալ արտաւաղաններու զորքերը, ինչպէս ճաղալարները Արա Մարգարեի արտալայտութիւնները՝ Մակեան, Շուսանեի, Նալիքի Ջարանի, Մ. Սպանդարեանի, Անեւոր Քաւակեանի կիսաղանիները։ Ինչպէս և Յովմանեւ Ջարգարանին նկարած ճաղալարիլը չոր կը պատկերացնէ ճաւառուր Արօրեանի նկարը։

ՆԱՅԱՏԱՆԻ ԳՐՈՂԱՆԵՐՈՒ ՄՈՒՌԻՔԱՆ Թաւարակարմիր նաւալարայ զուտարած և հոկուր։ Այս առիթ ընծան եւ Սարգիս Պալալիկի Բալարաք Թաւարակարմը Նիկիթ տեսաւ և Հայաստանի արքեպիսկոպոսական ձեռնարկը որ առաւարտ կեանքէն։ Գրեան և նաւեւ Արտ Շալալալի և Հարալի չալալի թաւարակարմը որ կը ներկայացնէ Մովսեսեան երկրաւ կենսալարական յալարանքը եւ միքմալարալարային թուական յուրեան անձուր։ Ա. Հայաստանի մէջ։ Խոզաւ ուսում եւ թնդալարներ Դարբին և Միւսայկեանի, որոնք յոյց տուած են թաւարակութիւններուն արժէքաւոր ժամերը։

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՐՈՒՆՍՏԻ ՏԱՆ մէջ տեղի ունեցած և զեղարտութեան երեկոյ յուրեկանքն ուսուցանար զոր Միկրայիլ Լիւրմուրովի ծննդեան 133րդ տարեկարութիւնը։ Խոսած են միայնիկան պատկաւոր (լաւարիտալ) Շարա Տալեան, արտեսուկ յատարակար զորիկ Արմեանի Բարեկեանի, Մուլեյուկեանի Թաւարակի արտաւաղանը Արմէն Գուրգուրէ։ Ներկայացուած են նաւեւ Լիւրմուրովի զորքերը, մասնակցութեամբ Աւետ Աւետեանի։

ԱՅԱՆԻՄԱՆԻ ՄԱՐԻՔ ծննդեան 85ամեակին եւ ծաւուն 15ամեակին աթիւր, երեւալքն են։ Մուսէ հաստատութիւնը զարաւատած և կարգ մը զատարտութիւններ եւ հրատարակութիւններ։ Մարք — Լիւրմեան լեղալարանութեան մայրիկը։ Ե Մտը նոր հիմնալար ինքուի ուսումնարան, ճերպութեան չալալարութեան միքկարմը և Ե Մտը հիմնալար Մովսէսեան լեղալը, Մարք կուտարկութիւնը զէմ են։

ԹԱՐԻՉԻ Ս. Մարգիս եկեղեցիի բակին մէջ կատարուած մարտիկներու զամբարան յուրաւ՝ մանին 40ամեայ յորեկանք տեսուած է։ Այս զամբարանին մէջ կը անդնէին Իրանի սանձարալար կան ինկներն մէջ զոտանալ խուսմը որ ուղարկելիք որոնք անունները թնդալարան են Յուրալմանին վրայ։ Ետուր՝ 40 տարի առաջ Իրանի սանձարալար կարմիրներն ինչպէս եւ մեր աւաղալարական զոյալարանը փոքրիկուր օրերուն Զ. Ե. Դաւնակութեան լեղալ փայալակ մը իր բարաւալութիւն մասնակցութիւնը բերուալ Իրանի տաղարալարական շարժարտներուն։ Ներկայ Յուրալմանը, որ կատարուած է 1921ին Արեւալարի Թուսմանեան ծրարով եւ ջրեցմունքով, չալակական ճարտարապետութեան գիտելիքն եւ նուրը ունեւի։ Յուրալմանի ճալարին փորարկուած է Զ. Ե. Գ. զինանայնը, միկրն մասին մէջ խալ մը։

Գաղափար գաղափար

ԵՐՈՒՍԱԶՆԻՆ ԿԵՐԱՐԱՐԱԾԱՅ աղջկու մը քը գըն թէ պատարաւի աճը ու ուրախութեան թանց սարսափի գէշ ազդան են պատարաւին ստուգող մասնաւոր : Հողախն ընկճուած չէ, բայց ու — ժամայա լլայլով, դժուարաւ կրնայ տեղէն շարժի : Կը ստապարի այսինքն Հրաշագործին մը , զոր թռիկները չեն կրցած ստուգել : Ողնայտը չի կրնար շարժի :

Հայոց պատրիարքարանի պարիսպներէն ներս, ուր աւելի քան 4000 Հայեր պաշտառեալ գրասենի են, սովորական կենսով վերահաստատուած է : Մայրամուտէն վերջ մտնելը կը լցեցուն միանշան բաղր : Երբեք կ'աղերարուն Գուրգուրի մորըցումով որ տեղի կ'ունենար Գառնիպետարաց վարժարանի մարդոջայանի վրայ : Գրեթէ բոլոր Հայ երիտասարդներն ունին ուս. դաստիարակութիւն : Նախ քան աղիտայի պատահարները, անոնց մէծ մասը կ'աշխատէր կառավարական գրասենիակներու մէջ : Ներկայիս կը ստանան չափաւոր սնունդ : Մեծամասնութիւնը ունի ստղծ կազմ :

ՆՈՐ ՏՈՒՂԱՅԻՆ (Իրան) Ս. Կատարեանն որբանոցի 40ամեայ յորժանեալ որ քրայս 1947ին, տնտեսած է այս տարի : Գործընէ Հինգաղբի է Բազարա վարդապետի վարդապետին : Այս որբանոցը փակարդ զէր կարգաւ է շրջափռ մէջ : Հարկաբար ծնողաբնիկ տղայք ոչ միայն ապաստան դուռն են Նոյ, այլեւ տալիս են կրթութիւն : Ս. Կատարեանին Մեծամասնութիւնը մայրապետ Նիւր — սարգի Քուրդեյան կարգացած է որբանոցի 40ամեայ զորժանեալ ընկերակալոր : Թուած է Հայուհեաց Բարեգործական Ընկ. հիմնքի ու գործողութեանը Նուէրներէ զոյգացած է 194337 ռիալ է կը շարունակուի տակաւին : Սեպտ. 4ին Ամենափրկչան վանքին տնտեսարին մէջ կատար — ւումն է պատարաւ — Հորն Հանդիս Հինգաղբի Բազարա վարդապետի յիշատակին : Բարոց լուս — ւումն է Կարպապա ու. քաւ. Թուսիկներն տալով Հանդիսներու պաշտօնավարութեան տարբ տարիներու Համառօտ պատկերը — Գանձաւոր մանկապարտէսի են երկգոյնան գործից կատարուողը, տաք զիւլալանի զարդներու բացումը, վանքի տպարանը արտադրող մեքենայով ճորհացումը, Ս. Կատարեանին որբանոցի կատարուողը, զորպէս Կարճարի ճանձնաւոր, 5 տարի ըսող Ջուլայի Լորտերի ամսաթիւթի քաղաքակրթութիւնը, Գե — նարեղաբլի եկեղեցական հորժանեալ նպաստակոր ըրելով, արտասանածանան Հայրենակիցներն ու — մանապէս, թեմապագան ինքն ինքն, են : Իր պաշտօնավարութեան ընթերցումը, Բազարա վարդապետ կորեւ չէ ծանցացած վանքին վրայ, են, բայց չափ Համուտ տնտեսողն, ոչ մէկ ունիկ ստացած է, ամենամ յորժանեալ ու նուէրները յատ — կացնելով վանքին :

ԷԲՄՈՒՄԻՆ մէջ Վարդապետի կիրակին Ամե — նայն Հայոց կաթողիկոսին ներկայութեան Կարա — ւանք Նուէրիկ. Թուսիկան ճանաչարած է Հինգ աղբաներու :

ՇԱՀԱՄԱՆ ամբողջութեամբ Հայերեան թարգմանած են տպարարութեան յանձնած է Մի — ճորատ Թիւրքաբան (Ամերիկա) : Ծարք Շահ — մէլէն Հատուաններ միայն թարգմանութեան էին :

ՊՈՒՆԱՐԻՆՈՅ կրթական նախարարութիւնը Հայերէն լեզուի ընթերցանութեան են ըրտաւ — նութեան դասաւորները Հայթայթած են ու Հայաս — տանէն, դուրեւարակալ զարդներու պէտքերուն Համար : Գաղափարները պիտի զգուշին նաեւ զս — ւաններու զարդները :

ԱՌԷՄԻ ԱՅԳ. Առաջնորդարանը են Կեդր — վարութիւնը կողմը մը կը յայտնեն Յունահ — յութեան թէ լուրջ միջոցներ ձեռք առնուած են, զաղութիւնը քործերը կանոնաւորելու Համար են թէ բոլոր խուրէր պարտաւոր են օգնել նիւթային եւ բարոյապէս : ԱՅԳ. Կեդր. վարչութեան սնունդիկ գաղափարն է : Երկրորդը ապրտաւոր սորունքն պատճառով են Առաջնորդարանի պաշտօնակներու, ամսականներու վրայ կատարուած յաւելումով բարձրացած է 3.200.000 տրախիթ : Առաջնորդ — րանի զիւսանանան Հատութիւնը են ազգ. եկեղեց — տարբերէն եղած մուտքը ելքը զուտարին կէսն իսկ չի գոցեր, որով ստիպուած են դիւանատան ն — սովթիւնը տալը 50 աւ Հարկեր բարձրացնել : Սա — կին կարգ ըր բարեկեցիկ Հայրենակիցներ չեն ուզած նոր սահմանը վճարել : ԱՅԳ. Կեդր. վարչու — թիւնը են ստալիճորդապետն որդուած են ընթացք չափ պարտաւորաց Հայրենակիցներու դիմումն — րուն :

Ե. ԱՂԱՄԱՆԵՆ 5 տարւ — մաստունի Հինգաղ — րութեան Հանդէր տեղի ունեցած է Եթրոյսի մէջ (Լեւանտ), Նախապաշտօնիւմը են կը քա — Հարութեան ընկեր Կոմսի. Հերոս մէկը Մու — սայր Վահան քէն, կատարուած է անդաւան, եւ Թորթուած է անաշխատի ուշադր : Բրիէր տաւ — լին Հարուածը տալած է ընկեր Կոմսի. Խոսած են արանէն Հոգաբարձութեան ստանդարտը, ընկեր Ս. Դանիէլեան, դիւլապետ Գուտուիկան ճԵՈ. տարբերի կողմէ ընկեր Գ. Դարապետեան են կը քա — լարուր :

ՆԻՒ ԵՐՄԻ Երկաթաուորը Հայուհիներէ Օր. Սեւա Կարապետեան Համալսարանական կը տաւ — տակն ճառին նիւթ ընտրած է Հ. Ե. Դանիէ — ցութիւնը 5 :

ՆԱՄԱՆԻՆ «ՅԱՄԱՆ»

ԲԱՌԻ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

ԼԻՈՒՆ. — Մարցական թիւթկցութիւններուն մէջ էփալ կը կարգաւ զինապարտը (Գոթի — սոր) : ՇՅաւաթի մէկ խմբադականին մէջ եւս զարգիւն էր նոյն բաղը : Ուրեմն ըրտածն էք զայն :

ԱՅԳ. եւ զգնապարտը կը Հասկնամ որդէս Ե յeu de boules, կը բուն իմաստով : Անշուշ տե — նած էք աղբ խաղը որ աւելի ընդհանրացած է Լիո — նի մէջ :

Անդիլներն չեմ գիտեր, բայց ծանօթ եմ կարգ — քը բաւերու, որոնց կարգին անաւալ ամէնուն զիտած էտոballին : Կարքի չէ՞ բռն, տապալ — կիմաստով, լուծանդային : Սուրիահայ թերթի մը մէջ անդիլները Հանդիպեցալ այս բառին Թը — րաւանան թերթի երբեքն էր դրին ballon round կամ ... ovale (Գոթիպոյ կը ըրկպի), բայց ան — լուշ չէ մը պաղ պիտի ըլլար բռն կըր կըմ — անաճեւ զնգալ : Աղբ ի՞նչ չուրեք դործածել Ե ոտնադիպալ 5, ամենաբանական է զեր զնո —

զակախաղ 5, որ կուտայ ուղղակի իմաստը 5 Ե զնգախաղաւոր տալով զուճիկ խաղի իմաստը, ինչպէս ինք զիւրէ Բիլ ըր աւելի երկար կ'ըլլայ բաղը, բայց ինչ փոթի, կըր կը յայտնէ ըրն ըր — շանակութիւնը : Մնաց որ բաւ մը քը զնգիցիկ ըլլա — լուն Համար պիտի չեղալ անպաշտան կանգ, կորուկ ըլլալուն : Ինչ բառեր կան երկար որ աւելի զի — զնգիւնչուճուն են քան կարճ տեղերը : այլ զուգ — ինձնէ մը զիւրէ : Ինչպէս անցնալ որ մեր գործ — ծածած զպատարազապատուած բաղը, այնքան կուտ, որ բովանդակուից իմաստը կուտար պա — տերապի զերաբարդ բարձր Հարցերուն, (պովա — րաօմիւններն էին են կըրուած շարժիչներն, սա — թիւ բառուած, դրուած խօսքերը, սպառնալիքն — քը) ենայն :

Գեղամ Տէր Անդրէասեան

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐ

ՄԱՐԱՅԻՑԼ. — Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. տխրուին — կան մեջումը Տ. Henry խուսիքն զէմ մը մար — զպաշտար Հոնեցոյցած էր խուսեանք թաղմուն : Թիւն մը : Մրցումէն առաւ բոլոր Հանդիպական — ները են մարդկները մէջ վարչականի լուրթիկ պակեցին աղային պիտ որդացալ Գրիգոր Թա — կրեանի յիշատակին :

Առաւին կիսախաղին Տ. Henryի երիտասարդ այլ արտը մարդկները կը նեղիկն Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. պաշտարողականաւ, բայց ապարդին : Խաղը կը շարունակուէր արեւթաց : Առաւին կիսախաղը պիտի աւարտէր Հասարակութեամբ, կըր Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. կրկին յանդիպակի յարձարողականով մը լաւեցաւ տաղիկն նշանակէր :

Երկրորդ կիսախաղը Հաւր. սկսած էր, կըր Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. պաշտարողական մարդիկն մը որդրած աններեւի մէջ սեղանէն դնողակ Հաւրի պէս ճորճարարով Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. ինչանակ — փալ — տէն ներս մտաւ : Աննախարարիկ էր Հասարակոր — թիւ ուրիշութիւնը Բաւական մամանակ զնդարով մէկ ստանձանէ միւտը կը Թուէր : Երկու անգամ մը մարդկները չըլքած օտարուկ ներկայացած արիթիւն, իսկ Ծրանախաղին օտարուկ Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. տկար կողմէ՞ լաւեցին երկրորդ նշա — նակեցալ : Գոտուած — գոտուած : Ծրանախաղնուր զխաղները օղը կը Թուէին : Խաղը լրանալուն Հինգ վարչական մնացած էր, groupe B-ի տաղիկ — ան, Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. կը մարդաբանային Գրիգ պիտի կործնեցին կը մրցումը : Այլ, օրտոնեաւ կըրու : Կարչիկան վերջ Գրանապարտ մարդիկ մը ձեռնով դպած էր զնգալական են Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. փրկաւուե — ցաւ : Երկուսն խաղը վերջուցաւ : Հասարակ, 2—2 : Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. կըր այս արդիւնքով կրկին եւ — ութ կուտայ Մարցէլիի ոտարկանական խուսիքն որ Հասարակ կէսով Հ. Մ. Ը. Մ. Գ. չետ տաղիքն ըլլալ groupe B-ի :

Անգամ մը եւս կը յիշեցնենք : Ներկալ մար — դպչախաղին մէջ արաղկանային է որ կը տիրա — պիտէ : Վալ՝ է կէկար այս մարդիկն որ զնգալով է, արթեք չունի, եթէ նոյն իսկ օտարուած ըլլալ մեծ միջոցներով :

Վախճալ Ծաղիկաւ

ՄՈՐՈՑՈՒՄ ԷԶԵՐ

ԺԱՄԻՆ. ԲԱԿԻ

Դ.

— Ինչ ծառայութեան ըրած է այս մարդը մեր եկեղեցիները. զի մը որդաւ տալարարեալս են քաջ այս զգարմ տալով անգամ ինքը 5. Ժառանգութիւն ենք են որ ստակ մը տալով իրենց նմեցեալ Հոս Թալեյի կը պահապանին :

Աթմարիկ ինչոյր մը կալ Հոս, դռնէ կը տն — Հատական կեանքը անքաղար ըլլար. Ենի չիւնար իճիւ արձակել. Ատուածն է դատարար, բայց իրաւաբանութեամբ անուն մը չէ ազգած այսմարդը. Ինչ Ինչ, էֆնուրիներ :

Ինչ ըսելն : Ապաւերցող անբաւ. չէր բոլոր — լովնը. բայց եկեղեցին միայն արթեղով չալորի — չիւրէն նորդարեան կարօտ էր եւ դրտականատու — նը փրկելու վրայ էր :

Մեծ փաստն էր արեւիկ : Տէր Արքայւած չուսանալական. եկեղեցին կըր եր. . . միշտ : Իստին լուշը պիտի պաշտպա — նէր զայն :

Ա. թիւթէրէ Հոմախոյր ձեռքը՝ Նաւաւ — տալց կիւտ. ու լուրեւաւ նստաւ. քարոզիչ եպիսկո — պոսին ըր թիւթուա Համար :

Արքայապետ Գուգիւրեանը զայսի կը քանի մը քր, կը քորդ տալը : Ուստի եկեղեցական մըն էր, փորձառութեամբ լեցուն, Համարուած մը մի —

միայն աւետարանական ճարտարութիւններով չի շարժի աշխարհ : Իր կեանքին անգամ տար պաշ — տոյցն էր. տարբեր գաղափարներ թափանկէ վեր — լը կը ձօտին ետեւէն, խոնարհութեամբ տաղջութիւն — քը կապողներու. Համար Պոլիս եկեր անկին մը ինտուտէր կը աւաւաւիկ. ու պարտաւոր կը զղար՝ Հիմա որ Հանդիսութեան մէջ կը այլեւս : Իր երիտասարդ վարչապետի օրերէն մնացած ա — կիկալութիւններն ու թիւթիքը փնջող էին, ու կեանքի չիւտակն՝ կը բոլոր մատարական դալ — ւացումը պիտիլով փիլիսոփայութեան մը վե — բաւածաւ էր, խաղը թափած Հարուտեան մը պէս :

Թորքիլ սենեակին մէջ Հայաւաքն ու Թիւթ — Հատուանները դէմ առ դէմ կը ճակատէին այս վարչականին :

— Բոլոր լուսնիկը կը Հասկնամ, Տէր Ար — քայւած, բոլոր զուգուտն կը Հասկնամ լուսնիկը. բայց մտածեմք միայն ինչու մը : այս մարդը կապողակութիւն ունի մըր զայս մը Հարուտեանին Հետ. զիւրէ վարչաւոր — մէկուն ղէմ Բիւժամալուր փորձը մը պէս ենթալիւթիւններու տեղի պիտիտայ. այս կէսն այլ աղիկ արեւելն չենեցաներ :

Ու տեսնելով որ աւաղերէցը անգործուի կը մտայ :

— Առով նպատակս նորէն մեր Ս. եկեղեցին ծառայել է : արդէն ամէնքը անտարբեր են եկե — ղեցիկանութեան Հանդէպ : զի մը կը վերջը յայտնի Հակադատութեան պիտի դառնան. ու կըր եկեղեց — ցականութիւնը փնջալ : Կրնայ ի եկեղեցին ան — դուն մտայ :

— Եկեղեցին Հասարակականութիւնը միայն կըր — նայ կանգուն մնալ. թէ որ Հասարակականներ

պիտիկն, արդէն իսկ եկեղեցին ինչպէս կ'ըլլայ :

— Այլ ըսածը Ատուածաւանութիւն է : Բայց Իրողութիւնը տարբեր է, կրօնական Հա — մարդաները տալարապիցք ի՞նչպէս մը ունին այս դարաւ մէջ, զանոնք Հատ առաւ վարչիկ նոր վր — դուստներու կրնայ տեղի տալ, խուսափինք տա — ճի, Տէր Արքայւած, խուսափինք :

Գոտուութիւնը կը յայտնէ որ ամէն Հասարակ — ականութիւն մէջ գաղափարի զանազանութիւններ մըր գոյութիւն ունեցած են եւ ասիկ վերջն այլ պիտի ունեն : Մեր Հասարակութեան մէջ ունեւորը զատ զաւապարտ մը կապած է եւ պիտի կապմ. : այն այլ մըր Հօտին մէջ մտան է, եւ կն կարեւոր մասը, զայն այլ սիրաւանք, Թիւթ կ'ըսեն :

Գուցարք մը վերջ կըր Սրբապատի կը խուսեւն խմցող լմնաց :

— Նորէն եկեղեցուլ արուութիւնը պիտի ա — տարկեւ, ննջեցային այլ մածոթ կեանքը պիտի յիշեցնեն Հարկաւ. բայց զերթմանաւանուն այլ ե — կեղեցուլ մաս չէ՞ միթէ. Երբ մէկը անաթմալ է մամուլ բալկին մէջ Թաթուցուլ, պէտք է որեւմէ զերթմանաւանունէն այլ մեթոթ զիւրք. կը տեսնեն թէ որ կը յանդի զու պահանջուի. Եթէ արտա — րանները :

ԳԻՐԳՈՐ ՋՕՐԱՅ

(5)

ՀԱՅԿ. — (5 տարեկան) Հայրիկ դուռ ո՞ր

ծնած եմ :

ՀԱՅԲԸ. — Պոլիս : Իսկ դո՞ւն մայրիկ :

ՄԱՅԲԸ. — Կեանքաւ : Ե Զարմարիկ լաւ, եւ այլ Թաթիկ ծնած եմ. ուրեմն Ինչպէս կըրք զանք եմ . . . :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴՐՈՒՄ

Դրամական նոր միութիւնը, որ կը կոչուի Արատ Դրամացիութիւն Աշխարհամարտի եւ որ Հիմնադրուած էր 24ին, Հիւնդերը Միութիւնէն է ալ: Միութիւնը եւս — Աշխարհամարտի Դրամացիութիւնը (C.G.T.) որ կը գտնուի Համաշխարհային եւս աշխարհական տակ, Բիւրոստիկ աշխատողներու ընդհանուր Դրամացիութիւնը (C.F.T.C.), քանակաբանութեան Դրամացիութիւնը (C.G.C.) եւս կը կոչուի Դրամացիութիւնը: Միւս մէկէն է Գ. Միւլիէր Տէպլ, որ 1935ին հիմնադրեց. Համաշխարհային Դրամացիութիւնը, բողոքեցող զինանք եւ խորհրդային զաւիթի զինք: Զինանքի ազատութեան էր զգումս չըլտանք:

ԱՆԴՐՈՅ Երմանական նախարարն ալ ծանրաւ կը յայտարարութիւններ ըրաւ երեսի. Բողոքի մէջ, նոր զոգողութիւններ պահանջելով Ժողոք — զարդէն: Ըսաւ. թէ ներկայիս ոչ մէկը կընայ եւս իրաւունքով թէ պիտի պահէ իր ներկայ գործը: Մէկ տարի եւս պիտի շարունակուին սահմանափակումները: Հարկ է աւելի երկար Ժամեր աշխատել, գործ տալու. Համար արտադրութեան եւ արտաձեւման: Կարգ մը պարագաներու մէջ մեքենաները եւս Հոսմ իրենց կըստն արտադրութեան տուրքեր արտադրութեան խաղաղութիւն: Այլ պարագային աշխատողներին ալ պիտի Հարգուի — դուրսի փոխել իրենց գործերը: Մէկ հարցով, շարքէջ կեանք եւ անընչապ աշխատանք, տեղաւոր Համար անհարկեաց տուրքները: ՀԱՆՐԱՊԱՐՈՅ ամենամեծ քանակի զգալաւոր քանակացուց, որուն յաճմունքով էր կարողանալ Միւնիսթրի Հանդուրիւնը, զատաւարութեան տանն, զատաւարութեան եւս նոր տարի քանակաւորութեան, Եանիքյալարեկի շնորհներ ընծայած ըլլալով:

ՕՐԱՆԱՍԻՍԻՆ, ռազմափորձեր պիտի կատարուին Մուշէր չըլտանք մէջ, ժամանկութեան իրաւական եւ եղիպական ուժերուն, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ Եգիպտոս այլեւս չի պահանջեր իսկապա պարզել աշխարհը: Ռազմափորձերուն պիտի ժամանակին 50 եղիպական օդաւանդ: Գիւրտան, Արապային եւ Մաուսար Արեւելի ուրիշ ժամանկի անդիական ուժերուն զօրքաւ մը պիտի կատարեն Մուշէր փայլ, փորձելու Համար պաշտպանողական միջոցները:

ՀԱՌԱՄԻ ԿԵՐԻՐ. քանակի մէջ 200 քանակաւոր — Եանքի կամաւոր ծով յայտարարելին, բողոքեցող. Համար ծերակալութիւն զէմ որ մերժած էր ընդհանրած օրինակներ: Նախկին լորս Հապար քանակաւորութեան ալ անոնք օրինակին Հետեւեցան:

ԶԵՆՈՍԱՆԱՍԻՍԻՆ մէջ մեծ զգուշութիւն պատճառով Մուշէրային նոր զապալակաւորութիւնը Գիւրտանի չանդէմ եւ Միւլիէրի շնորհաւորաւ — կան Հնապարհը: Ազաւորով չըլտանքներէն կը Հաւատան թէ արտաքին նախարար, Գիւնիսիւն եւ Փարիզի զինապար, որոնք անդամ են լինաւ — կան պատուիրակութեան, զինապատեմ են այլ Հնապարհը: Գ. Գիւնիսիւն Ժամանակին բողոքած էր նաեւ 1939ի զերմանկաւորագրային զաւելիքին զէմ, որ պայթեցուց զերկնի պատերազմը:

ԶԵՐԴԱՆԱՍԻՍԻՆ Փարիզի մէջ, Գաւթ — Ռեպուլի, Միւլիէր, երբ 25 օր, ուսկի եր փութելու օդանավով, ինչպէս եւ Զուլիցիւնի մէջ, Փրեսիւրէ կ'ալէ: Երկուքն ալ ամբաստան — ուսած են իրեն. Գիւնիսիւն ժամանակներուն մի — զաղային խումբի մը:

ԶԳՈՒՆՈՒՄԻՆ — Մեղի կը Հաղորդեն թէ օրն Գ. Հաւաղորդներ է կարգ մը Հայրենակցներու քարեմարտիւնը, իրենց զօր. Եէկերմանի կողմէր ինկալաւորով:

ԱՆԳԱՐԱՆԱՍԻՍԻՆ Եւ Իսթանբուլի խմբակներէն Ատոնէ Գառէն եւ զարգէտ Արսիւն, որոնք զէմ զբարութեան զաւ ըսցած էր ներքին նախարարը, Գ. Ժիւլ Մուշ:

ՈՒՅԱՆԱՍԻՍԻՍԻՆ ՄԱՐՏԻՆԻ ՄԵՋ

Եւթըր Տամ ալ Կարաթի Սրբալարը տեղի պիտի ունենայ, այս կերպի:

Արարողութեան պիտի նախագահէ Մարտի — լիւր Կիւնիսիւնը: Ծովանէն Ար. Տըլ:

Պատարագէն մէջը Հոգեւանդատեան պատեան պիտի կատարուի զինքն երկու պատարագներուն ընթացքին ինկած նախապատեան Համար:

Կը Հաւելուի Մարտիլիո Հայ Ժողովուրդը:

ԸՆԴՆԱՆԿԱՆ ԽՆԴՈՒՄ

Համապարբերցական Միութեան Վիէրի ժամանակին ընտանեկան խնդրը Հոկտ. 29, շաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Հայրենակցի Խաչիկ Պետրոսեանի արձարանին մէջ:

Կը խնդրուի բոլոր Հայրենակցներէն ներկայ ըլլալ:

Մարտիի մէջ

Նոյեմբեր 5ին, ժամը 20.30ին մինչեւ տատու, Cinema Alcazar մէջ:

Մարմամանութիւններ Հնոգեւտէ:

Անուովիի մէջ

Նախամանութեան Զ. Թ. Դաւանկութեան « Վարդան » ենթալուխէն եւ ժամանակ — ցութեան « Եւր Մերունքի Կապարեցն մաս — նաեւիւն:

Այս կերպի, 30 Հոկտեմբեր ժամը 14.30ին մինչեւ 23.30, Salle Glandorf մէջ, Անուովիի Կարարանի զինաց:

Կը նախագահէ ընկեր Դ. ԴԱՆԻՍԻՆԵՆԵՆ Կը խօսին զապալակաւոր MAZURIE եւ ընկեր Ա. ԻՍԱՀԱՆԵՆ:

Գիւրտանական քանին կը ժամանակին օրինակներ Ա. Բիւնիսիւն եւ Մուրտան (երգ): Նոր Մերունքի անդանքի (Կապարեցողութիւն): Եւրպային պարերու Համար ընտրի նուա — զախմար:

Ճոր եւ մտալեկի պիւնէ: Հաղորդակցութեան միջոց — Gare du Nordէ չորեկեայ ժամը 14.15ին եւ Porte de la Chapelleէ օթայիւս ամէն ժամու:

ՎԱՆԱՍԻ ՄԵՋ — Նոյեմբեր 4ին, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Salle des Fetes մէջ: Մարմամանութիւններ ատանին:

ՌՈՍԱՆԻ ՄԵՋ — Նոյեմբեր 5ին, շաբթի Ե — ընկել ժամը 8.30ին, St. Bernardի սրահի մէջ: Մարմամանութիւններ անդին միայ:

ԻՍԻՆ ՄԵՋ Նոյեմբեր 27ին:

Նորմանիան երկուսը

Զ. Թ. Դ. Եղիպային կամիւն կը Հրաւիրէ Փարիզի եւ արտադրանքներու բոլոր ընկերները ընդ. Բողովի այս շաբթի, 29 Հոկտեմբեր, ժամը 20ին, Salle des Sociétés Savantes, 28 rue Serpente, որտեղի պիտի ունենայ շորքանքներու երգումի Հանդիսաւոր արարողութիւնը:

Կը նախագահէ Ե. ՄԻՍԱԲԵՆԵՆ

Փայլուն երկուսը

Կապարեցողութեան Աֆորիլի Զ. Զ. Մ. Ը. Մ. Ի կոչուէ, շաբթի 29 Հոկտեմբեր ժամը 9ին մինչեւ 10ին, Moulin Brûlé շէրք պարարտին մէջ: Հանդի անդիակներ: Ընտրութիւն Զ. Մ. Ը. Մ. Ի թաղութիւն, երգ, մրցում, (concours de chant): Ժողովին պար եւ երգ Զ. Զ. Մ. Ը. Մ. Ի երեսու խումբին կողմէ:

Երեկեայ պաշտպանութեան մարզը իրկուր autocar — Հաղորդակցութեան միջոց — Charenton Ecoles — անէն autobus 107 եւ ինչիւ rue du Moulin d'Enfer:

ՀԱՅ ՎԱՆԱՍԻՍԻՍԻՆ ՈՒՅԱՆԱՍԻՍԻՆ

SOLDES

ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ, ԳԻՆԵՐԱՆՈՅ ԿՏԱԻ, ԳՈՂՆՈՒ — Peignoir — քանակաւ իրեր: Դիմել մինչեւ Նոյեմբեր 1, Կէսօրի վերջ COMPTOIR TEXTILE MAZAGRAN 15 rue MazAGRAN, քաղին մէջ, métro Bonne Nouvelle

Fabrique de NOUGAT

AU CHATEAU DE MONTELMAR 12 rue Baudina Montélimar, (Drôme) Մեր գործարարը կը պարարատէ ամէն տեսակ մուկա, փրայիլ եւ քանաք յօլում, ՄԵՆԴԱՐԱՆԱՅ եւ ՓԻՐԱՐԱՐԱՆԱՅ մաքուր եւ զեղեցիկ տուփերու մէջ: ԴԻՐԱՐԱՆԱՅԻՆ ԳԻՆ Հաւա շաբթ, միայն եւ մուշ լիւնաք յօլումի Համար Փարիզի եւ չըլտանք մէջ կը փնտռուի ներկայացուցիկ մը: Դիմելէ եւս զուս պիտի մնայ:

Le Gérant: A. NERCESSIAN Imprimerie DER AGOPIAN, 17, Rue Dapenne — (13)

ԵՈՒՆԵՏԵՐ

ԻՍԻ — Զ. Թ. Դ. Զաւարան կամիւնին ընդ. Բողովի այս շաբթի իրկուր, երկուսն զարգը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւոր — բիւն:

ԵՆՈՐԱՆԱՍԻՍԻՆ (Մարտի) — Հրապարակաւ կը կոչուի շորքանկութեան յայտնել Տօթ. Ենովք Տիկերանի որ Մեպտ. 29, ուրք ժամ տեւող շառ գիտարին զորքանկութեան մը կարս — զապալակ զիս արտանի տուրք մասնութի: Մաղթելով շորքանք յարողութիւններ սիրիկ տօթթըրին: Դեղազօր ԵՆԱՐՄԵ ԹԱՇԱՆԱՆ

ՍԵՐ ԴԵՐԱՆԱՆԻՍ ԼԻՆԻՆ ՍԵՋ

Ճոր. Կապ. Խաչի Լինի ժամանակին կողմէ, ժամանակութեան Մանուհիներու, 29 Հոկտ. Եւրպ. երեկեային ժամը 9ին մինչեւ տատու, Berliet — Millet շէրք սրահին մէջ, Place Bellecour, Լինի: Այլապան անդիակներ: Այլապարին, պար մրցում, զեղեցիկութեան ընտրութիւն, ճոր պիւնէ ժամանկի զինքով: Կը նուալէ Berliet Milletի յայտին նուալա — խոմքը: Այլ օրք բոլորը զէպի պարարտաւ, քանակիւն: Համար Ճոր. Կապ. Խաչի Նուրիկան ձեւաբալէ:

ԵՐԳԱՆԱՆԻՍ

ՏԻՆԻՆ ՄԱՆԻՆ ՄԵՆԻՍԻՆԻՆ (Մարտի) Օգիտելու 20 Նոյեմբեր, կերպի ժամը 5 — 7 ՄԱՆ ՆԱՆԱՆԻՍ ՄԵՋ

Ճոր յայտադրէ Հայ եւ տար Հոչակաւոր Հեղինակներու գործերով: Մարմամանութիւններ յառաջիկային:

Դիմանք Մարտիի մէջ

Ի պատիւ մեր երէց զեկամարներուն: Նա — խանդանութեան Զ. Թ. Դ. Նոր Մերունքի Երբ, Եւրպային, Հովանաւորութեան Զ. Թ. Դ. Երբ. կամիւնէն Այլ. Երբ. շաբթի 31 Հոկտ. — Երկուսն ժամը 9ին, Clubi շէրք սրահներուն մէջ, 51 rue Grignan, Մարտի:

Այս արթիւ պարի ներկայացուին 1948ի եւ 1949ի մէջ զեկամարաններուն ինչպէս եւ նուալ զապարեցողութեան շաբթիներուն:

Կը Հաւելուին ընկերներ, քանակամեր եւ Համակերներ: Մուշը ապաւնէ

Սերասանի Մուրաշի յիշատակը Գիտի տօնուի կերպի, 11 Երկուսներ, Sociétés Savantes, նախապատեան Սերասանի եւ չըլտան Հայրենակցներուն:

ԿԱՐԻՆՈՒ — Հայ ռասանող մը անկալ սեն — եակ մը կը փնտռէ Հայ ընտանիքի մը մաս, Փարիզի մէջ: Դիմել սակողապար Ֆաուալի Կարճութեան:

ԴԵՐԱՆԱՆԻՍ

ՕՐՏՈՒՆԵՐԻ ՄԵՆԴԱՐԱՆԱՅ ԴԻՆԵՐՈՎ ՓԻՐԱՐԱՐԱՆԱՅ ՎԱՆԱՍԻՍԻՆ Թէ ԵՆՈՐԱՆԱՆԻՍ Թէ ԴԵՐԱՆԱՆԻՍ ԱՆՀԱՐԱՇԵՏ Բոլոր պիտուցներու Համար անկապող զեմեցէ 63 Rue de MAUBEUGE Զեւ. Դու. 12-05 métro Poissonniere

Տախու եւ

Տախու եւ Quartier Latinի մէջ շառ զեղեցիկ նկարներ: Հայ արտանապէտի մը գործերէն: Դիմել Vezie, 1 rue Valette, Paris (5):

ՄԱՆԻՆ Ե Կարէ Singer մեքենայ մը 31 Կ. րոպովին նոր: Դիմել Ֆաուալի:

ԱՅՐ. ԺՈՂՈՐԴ ԼՍԱՀՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՏԱՆՈՒ ԻՐ 1831 ԴԻՍ 367 ՆԱԶՈՎ
Գ. Ժոժ Գրոտ յարկեցա յստն զաշխի մը
կազմի, խառնակեց թուկ ստացա՞ն ըլլալով
Մը. Ժողովն, եւ օր :

21րդ ՏԻՄԻ - 21 Année No.5988-տոր շրջմ քի 1399

Խմբագիր Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՐԵ

ՄԵՐ ԵՅՐԻՆ ԲՈՍՅԱՆՈՒ ԶԷ

Մեր սերունդը ճիշդ պարզ Համարած է կա-
րելի փորձի, զարկ տալու Համար աշխարհաբար-
քի զարգացման, ճնշածման, արդիւնքման եւ փա-
ւալման :

Ասոր Համար ալ, պիտի շարունակէ պաշ-
տար ման ճակատի վրայ : Առաջ խնայելու բա-
րկամի թէ Հակառակորդին :
Եթէ պաշարին ստատիկութիւնը կը ծանր-
ւայ ճիւղանի վրայ, պատճառը այն է որ ծրարը
եւալ թաղաքականութիւն մը կը փարնի այնպէս,
անձնային կարծիքով Համար զարարող Ժա-
նայնութիւնը :

Անշուշտ ման բան իրենց կամքն կախուած
է : Եւս Հարկէ դանը կը բանի բոլոր զուգահե-
րուն եւ յերանդուն վրայ, միաժող կարգապար-
մը կը փրկուի Համար արտաշայտութեան երա-
նակիքը :

Այս ճակատի վրայ եւս, կան մեղադրեանք
եւ անմեղութիւն : Կան բարեխղճ աշխատանքներ
կատարել, ինչպէս աղէտ եւ ստորակ վարժա-
պետներ :

Մենք անողոր իրականութիւն կ'ստանանք
պէս յանդիւր որ կայ - աշխատանք, այլ-
սերուն, օտարացում մարքին բարձրակ :

Փայախին փայտած փայտիկներ ի դ'եր կը
ճնդնի պարզելի այս քաղաքին շարքը, Հրապա-
րակարգութիւնը եւ Հայրենասիրութիւնը շփոթ-
լով նպարտաւանութեան հետ :

Եւ այն միւսները, անկախ կամ չկող Հա-
մարուած շատուածակներն ի դուր աներկի-
նան զիտող կը ձեւանան, մտաւորով իրենց բնա-
կան կոչումը :

Կը յայտարարենք միանգամ ընդ միշտ - նոր
էլ այս պայքարը : Ոչ ալ Հաստատման կամ
կոտորածի կողմ :

Մենք խորքիմէն դառն-լինք Հոտորներու,
զէմերու միջեւ, շարքը ժամանակաւ ստանն
Ձեռք անտեսան նախորդներէն լրջութիւն աւե-
րակ ալ, սկսելով Բր. Արժեքներէն :

Օտմ. Սահմանափակութեան լրջութիւն եւ անկի
վերքը, արտաճանախի մէջ, զրաւն ուշադրու-
թեան կը Հետեւին այս պայքարին Ա. Աւա-
րական, Ա. Դարձական, Մ. Կարձական եւ ու-
րջներ, գիտաւոր Հանդերձ որ ուղղուած էր
նաեւ իրենց դէմ :

Անոնք չէին փոխող պայքարին անճարձե-
տութիւնը, ի ճարկին օգտակար : Իսկ երբ տե-
սան իրենց ինքնին ճարկներ :

Երկրորդ յայտարարութիւն մը. Ո՛հ Ե՛ս
նախքը, ոչ ալ ուրիշ պատճառներով կամ աշխա-
տակիներով անտեսան են Խ. Հայաստանի մէջ
Հայաստանուած բանաստեղծութեանց եւ կարգ մը
զգային գործերու լեզուական մարտութիւնը,
ներդասակաւութիւնը :

Անգամ մը եւս կը լինենայ այս երկու պա-
շարարներ, որպէսզի նոր Բերեմացութիւններ
ծախեն :

Այդ ինչպէս պետական լեզու է որ կը յո-
րինեն Երեւանի մէջ, թէ՛ ռուս - Թաթարական
Թաթարներ :

Պետական լեզուն ճոխացած կ'ըլլայ, տառա-
պէս Թաթարականով ռուս - քուրդական բառեր
ու քաղաքականութիւններ - գնմարկ (զորպար),
ապիմարկ (ծովական), մայր (Հայաստան),
լիւլիման (սողական), անիլ (Նախաշրջան),
սամարիա (թոշ. Ժողով), լուրիստա (պատկա-
ւոր), ձեկիլիլիլ (կարգաւորութիւն), ան-
սարկիլիլ (Հայաստանութիւն) են :

Մեր մակերթի անդառնալով, մեր աշխի
գ բառասան չէ, որպէսզի Հանդիպողը ներս մտն-
ուի ճարքը, քառ ու ինք մտնուի Համար :

Մենք պատրաստ ենք անմիջական գործածե-
լու, տարանջելու այն բոլոր բառերը որոնցարժար-
ցուած, յորինուած են Հայաստանում, Համա-
ժայն լեզուական օրէնքներու : Օրինակ՝ ժամկետ,
շինակիլ, հոսիլիլ են :

Թող բարձրանին Հայրենիքի անողորմական
ցոխը : Անշուշտ ոչ այն բառերը զորս կը գործա-
ծենք արդէն, Հայրենիքը տարիներէ կամ Հայ
լրագրութեան Հաստատումէն ի վեր :

Իսկ մտնուելով մասին կը խոսենք : Պիտի խո-
սենք անողորմա, յանուն լեզուի անկարգութեան :
Եւ կ'ուզենք որ ուրիշներ ալ խոսեն, փոխա-
նայ մտնը - Հայր ձեւանալու :

ՀԱՆԳԻՍՏ ԿԻՐԵՂ ՊԱՏՐԻԱՐԻ

Կարիշ. Գաղութրականութեան դեմը Հետե-
նալ զորքը ստացած է Նիշէ վր. Տէրադեմոն,
Հոկտեմբեր 28 Թուականով :

Սերունի քաղով կը ծանուցանենք Երուսա-
ղէմի պատրարք Տ. Կիրիլ Եպիսկոպոս Իրաքի
Եանի մար, որ սեղի ունեցած է Գէորգիքի անկ-
րիկան Հիւսիսարեւելի մէջ, այս առաւում :

Ինչպէս Հայրդոն Նիշէ երէկ, պատրարքը
խորապէս աղաղակ ըլլալով պատրարքի աւա-
նարապիւն, ուստապա, վիճակ որ ունէր եւ դժ-
ուարաւ կրնար շարքի տեղէն : Այնքան մը
կը պատմէր թէ կը ստապալի այնպիսի Հիւսիսարեւ-
ելի մը զոր թէկոնները չեն կրցած ստուգել : Ողա-
ւար չէ կրնար շարքի :

Երեւի Գէորգիքի պատմէն աւելի տարաբան ըլ-
լալով, Գէորգիք փոխադրուած է, բայց բոլոր
գործունէները անտեսող սնցած են :

Հանդուցեալ պատրարքը նոր Նուշայեցի
էր, եւ երկար առնն լուսաւորեցան եղած Երու-
սաղէմի վիճակին : Չմտաւ էր-եկեղեցական պատ-
մութիւնն : Գիտէր նաեւ անդիւրէն :

Յաղորդով կը խօսինք էր կեանքի եւ դորձի
մասին :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍԱՐԳԻՍ ԶԱՐԿԱՆ

Դրացի էինք Պոլիս, Սիւսիան : Երբ զէմ զե-
մար, Արքան զիւրին կը խառնեցի զուտէ զուտ
եւ պատմութիւն պատմուած :

Եւ՝ Կառնաւոր անձնագրի մը Ան արդէն գործ-
բողոքներ լրջանակ մը կազմած :

Կարիքի էր մեկտալ ապրիլ մայի մը մէջ ուր
Պետութիւնը իրենց շուքը կը ստանանք : Գինը-
մանիս ալ անցին :

Երբ թիւ - շատ մտնողայնար, Սարգիս Թիւ-
րիւնեանին առաջին գործիքին մէջ եղաւ իր
մտնողայնարի ողջացեալ Տրաւն Զարեանը :

Հանդիպումը տեղի ունեցաւ Պէլլիքի պար-
տէրին մէջ, որ ժամով Հաւաքողները կը բո-
լոր ուսումնականներուն :

Խորաւ ձեռնարկով կը Հեռաշխարհէն Հա-
տարականութեան : Երբ իրարմ բաժնեկցանք որ
պատրարութեան, Սարգիս Թիւրիւնեանին ար-
արիքը քանի մը բաժնեկցանքը գտնել, զրբին
պատրարութիւնը դիւրաւորեալ Համար :

Յաղորդով տաք զգրաւորներ ճարել, կան-
իւրի վարարով :

Այդ օրերին, Սարգիս եւանդով նուիրուած էր
Հայկական Բազարին կառնաւորութեանց : Կը
Հաւաքէր Հոտ նիւթեր, կ'անաղարականներ, ժա-
րաչիւրի եւ նկարներ :

Երեւնի կը զրբէ ալ, Եւրոպայի, Եւրոպայի
զուրեմութիւն, անընդհատ շարունակելով պրբը -
ստանալ :

Գառնաւոր տեղեկութիւններ կ'առնէի,
1922ի արտադրութիւնն էր :

Վերին անդամ անալ Դաւիթի : Երբ կը
կուտ զէմը, տեղի Հաւաքողները եւ նոր վառ
Հեռադիւրները, Բառերական կեանքի մասին :

Ինչեւ Կառնաւորութեանով կը պատմէր թէ դեռ
կը պահէ շաբաթ մը Թաթարական ծանակներ Տրաւն
Զարեանին :

Անկէ անցած օր տուն կը Հրաւեր, կ'ընկերա-
ւար միջեւ կատարուէր Դաւիթի Հոգարար
մէթթոն - միջեւ 10-15 պարկեան Հեռա-
րուքներ, որպէսզի արժան որ շառաւար :

Եւ ահ ինքն էր որ զոհ կ'ընէր արժանին :
Ինչ որ յաջեան զողով եւ ուշադիր ուրիշներ Համար :
Անրաւ իսկ Եւրոպայ : ԱՆԷ

ՃԵՂՈՒՄ - Ե Եւանդ յի Զոկու. 16ի Բիւրն
մէջ, Բուրգէն Բուրնին (Երեւան), օտաւարական
առաջ անցանք քաղաք կը զապահուած վերին
պատկարովին մէջն :

ԴԵՊՈՒ PÉRE LACHAISE ԵՐԵՎԱՆԻՆԻ ՕՐ :
(Տեա Դ. է) :

Իր թաղաքական ծրարքը մեծ տարբերու-
թիւն կը չունէր նախորդ երկու. վարչական-
րուն՝ Ժիւլ Մուր եւ Իւրեն Մուրի տեղեկանութե-
րէն, բայց Պիտա շատ կարեւոր մեծանաւորու-
թիւն մը չաւանդա - 367 թու. 1831 թ. : Այս
յարկութեան պատճառը այն է որ նախապէս Հա-
մաճայնութեան զոյգացած էր Այդ. Ժողովը մե-
ծանաւորութեան եւ զանազան խմբակցութեանց մի-
ջեւ : Բուճարկութեան կը ժամանակէն 350 երես-
ութեաններ : Օրինակ մեծանաւորութեան զործա-
ւ 311 : Ուրեմն նոր վարչապետը շա՛տ կ'ըլլայ 56
մայն աւելի : Նոր սահմանադրութեան զործա-
ղորդներն ի վեր, Ժաւն Խառնակ եւ Խոսեղ
Շուսան Պիտիքի աւելի չաւանդա տալով են : Ա-
նախորդ (ընկերականութեան) Օր թիւ 549 թու. ստա-
ցաւ. 1947 յոկտեմբեր 21ին, երկրորդ 1841 թ. թիւ
412 նոր արտական նոյնքին 22ին :

Այնպատկարճիւր եւ գիներու ճարքին առ-
թիւ, նոր վարչապետն ալ կը խոտանալ վերա-
նաւանդան Հաւաքական պայմանագրիները եւ ի-
րաւարարութիւնը, ինչպէս եւ քաղաքի պարիքը
որ վարչակ, մէկ անգամուան Համար, անողոր
որ տարաբանին պիտի կը ստանան : Սեղան կ'առ-
նալարին ինտելլեկտուէրները կատարել, երկուս
ցոյցը Հաւաքականութիւն, բարեխղճութիւն ապաշխար-
անաւ : Հաստատութիւնները, սահմանափակ զոր-
մարդիկ իրաւունքը՝ պիտական պատմականներու
Համար, ընդէ. ներսով ներքեւ - Միւսանք ինչ
որ կ'աւելի է մտաւոր են :

ՄԱՍԱՐԻՍ ԴՐ ԴԱՎԻԴԻՆԻ ԿԱՐԴԵ - Վար-
չապետ Ժոժ Գրոտ (Ժողովրդական), փոխ
վարչապետ Գ. Քիւր (ազատական), փոխ վար-
չապետ եւ ներքին գործերու նախարար՝ Ժիւլ
Մուր (ընկերականութեան), պետական եւ տեղեկա-
տու նախարար՝ Բիթլէ (Ժողովրդական), ար-
տաւարականութիւն՝ Ինքն Փիլիք, կ'ընտանի
Մուրի Փէլ (անկար), Երեւանի Դիւթ Երեւան
(ստատական), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ Կիւր (ընկերականութեան)
Ինքն Լաւրոս (ընկերականութեան), Հողաւոր -
մարդու՝ Երեւան (Ժողովրդական), անընդմեջ
կամ զապահով՝ Ժան Լիւրան (Ժողովրդական),
արտադրականութեան՝ Երեւանի Կիւր (ընկեր-
կանութեան), Հանրապետ չինութեանց եւ փո-
խարարութեան՝ Բիթլէ

ԳՐԱԿԱՆ ԱՆՎԱՐՆԵՐ

Դանիկի Վարժաման

Դանիկացի, անունով ալ անձնաթի ինձի :
Իրեն հանդիպեցայ, առաջին անգամ, 1912ի
սկզբները, (եթէ չեմ սխալի, հուլիսի Եղոր -
հիսնայն), 4. Պոլսի, Բերս, Հայ կաթոլիկ Պատ-
րիարքարանին մէջ: Յաման ինքը կը տեսնէր՝
համբան եւ Կարնեցի Յովհաննէս աղայ համբա-
ն իսանի հաշարանը (Բուսէի խան) : Գուռով բարեկ-
ամասանք:

Օր մը որ տաք եղանակին, հանդիպեցանք իրա-
րու: Ներգացած երեսով ունէր եւ ըսաւ.

— Երկու երեք օրէ ի վեր տառապեցայ տա-
րեն եւ լուրջկեղեմի, լաւ դեղ մը անձնով դոքոմ-
նեցի եւ այս գիրքը Մարիէտային հետ հաշտուե-
ցայ:

Առաջին հպումով կործեցի ինձ Վարժաման
գրչիւր տառապանքը կը դրելու պէտքատուր ընեն, ու-
րովհետեւ կ'ըսէր թէ ցաւով ու տառապանքով
կ'արտաայէ: Անուշաու ծննդաբերութիւնը գրչիւրին
է՛ն 3:

Գրչիւրի արտապայտը դուստր կը քաշէր՝
նայտաւոր սեւեռած հեռուները: Օր մը, հանգու-
ցի թէ՛ օրէ եւ իր ամենին դուստրը զգայալորները:
Պատասխան — Եթիքս: Իսկապէս այս պարս-
պան կը զգայալոր իր գերթիւսաններուն մէջն ալ:
Ուրիշ օր մը ալ ուղեցի իմանայ թէ կը գրէր,
վարչիկական տպարկութեամբ ու միջնալայրին
աղբեղութեամբ: Բացարդեթ թէ շերտակալու-
թիւնը ամէն պակաս կը լրացնէ եւն.:

— Անտարակիս ամէն գրող իրեն յատուկ

մէջը ինձի հոգիներուն եւ իրերուն հետ հաղորդ -
ղանուր զարդոյիքն ու զարդոյթիւնը:

Զուգի զիջ զիջ կաթարգահան ներգալուցիւնին
մը: Ձիւնին թուրք էր, անպակեցի ամբան այդ
լուսարեւին մէջ: Ընթողեցի թէ երազի եղեցի -
կուրթիւր կուտար անէլ: Իր մէջն զիւ ինչ, քա-
շի զիսկ գիրք: Կորով եւ խանդավառութիւն կը
ընէր ինձ: Ելայ: Եւոր, զոր տալին անգամ կը
տեսնէի, կը իմար հեռուն, իր տակ ծանցող զա-
ղաբէր վրայ: Իր բարձրամար լուսավառ ծուխ
ըր կ'անշտ գտնիքսիսիւնը, մեղաւորութիւն զոյն
ժայռերէն, ճերմակ լրջեղեղեղ եւ ձիւնեղէն: Կը
փայլէին գորուխները եւ աղանակները: Կը շար-
քէին լուսեղին տուրները: Կ'երեւային ոսկի պա-
րիսպներ եւ առաքալներ, զարդաներ յարկ
լարք եւ ճղաւորի բարանմանը: Վեհութիւն մը
կար երկնամերձ ու ամալի հովիտներուն խորը,
անդուշներուն մէջ խի: Զորութիւն եւ ուրախա-
րան կուտային այս բոլորը ինձի: Կը ներշնչէին
զիւ լեռան իրիթխար մեծութիւնն ու խաղաղու-
թիւնը: Հաղուեցայ, կ'ուղեէ քաշի, հասնի այդ
բոլորին:

Սրբապատ առաւուս մըն էր: Բացարդեթ չորս
մըն էր կեանքը: Հասնի:
Հեռուեցայ ձիւնին թուրքին:

Ն. ՍԱՐԱՅԱՆ

ՄՈՒՅՈՒՄ ԷՆԵՐ

ՅԱՄԻՆ ԲԱԿՐ

Դ.

Ու արքայապետը պաշտէ, իր լուրջը մեծ վեճ
մը, ամբողջ մը շարունակաբար զարգացող մարդ-
ուսած զիջ մը, ու զիջ մը ալ իր գրական արտադ-
րանկարները տարբերութիւն մը կ'ունենայ ժամին
բաւին եւ գերեզմանատան հողին մէջ:

Եւ դաւաճական կեանքին զարուստ պոփոխ
պատմութիւններով համայն իր տեսութիւնները,
միշտ անհամաձայնութեան զուտ քրտանուր յայտ-
նի ճնշողը:

Ազգայնէր սանդուղներուն կէտը ի՞նչն էր ու
Սրբապատին ձայնը դեռ ետեւէն կուգար.

— Սրբապատին:

Ե.

Բարեկեցի մարդը չէր թաղումով: Հաղան -
որով նորոգումը զանգալատունին հակադարձ անոր
անունը արտապայտը ստորեւով արձանագրուեցաւ,
զոր մանողը դուռնին ներս խելոյն կը տեսնէ -
« Եւրոպայեան զանգալատունին արդիւնքը բա -
նրկայ »:

Մարմարէ զանգում մը այս մարդը ծնունդ
փութն վրայ կը բարձրանայ, իր պաղ ցոլացումը

խառնումը մը ունի: Անձերը եւ միջնալայրերը
փոփոխակի ազգանքի կը կարծեն: Դո՛ւ՛ է մեր
բանաստեղծի աւելին:

Վարժաման (ինքնալով) — Ինչու՞ն է, ամէն
օր իրեն յատուկ համար մը եւ գոհացումի եղա-
նայ մը ունի: Վեհեղեղի Մուրաթ Խալիպէիսան
փաթեղանքին մէջ, ճերմակի ապաստար մը ունե-
ցի, որ տառնք որեւէ ձեռքի՝ զերթուսէ եւ փո-
նէր: Օր մը կ'առնուով, գիրքը գոյնեղանք եւ զա-
նիւն պակեղեցի: Մարդը երջանիկ էր:

Վարժաման անգամ մը Մուրաթ Խալիպէի -
նան խախտի Մանքուր Մուրթիսան: Մեկը ընդհա-
նայեց գիրքը կը կոշիկէր բանաստեղծ, իսկ մեր
բանաստեղծը՝ ճերմակութեան նրամ — Երամ
էթէնին կը սիրէր յաղթելով՝ Վերթոր Հիւրի:
Օր մը Բաքսիմի պարտէզին առին, Վարժա-
մանը ներկայացուցի Հայու թէ (Ա. Բ.) որ Հա-
մբէն չէր գիտէր: Ձեմ լիւնը թէ Փրոմիսերին
խառնեց կամ Քուրթերին. սակայն մարդուն
մեկնումէն վերջ, Վարժաման կ'առնար զիւ —
« Երբայր, ի՞նչ պէտք կայ տասնի ուսուցչին ներ-
կայութեանը: Եւ այդ պարունին հայերին
պաշտուրեան մասին բաւական ինքնայնքը »:

Իրիկուն մը Union Francaise մէջ ժամին ներ-
կայ եղանք, Եւս — Մուրաթնանին երեքեզորու -
թեան: Վարժաման քանչեպեք բացալուցեց. —
« Երբ չէ, Երեւանի քրիստէս է՛ն ...
Առիթով մը, ճարարանին մէջ, Վարժաման
հարցող իմ կարիքին իր մասին: Պատասխան -
ցի առանց վերադառնալուսին: —

« Գիտեմք, եւ պատմեցինքու Համար,
տառապանորդ եւ անմահ, սակայն գիրքերով
մէջ կը պահեին՝ հոգեբանութիւն եւ ներդաշնակ -
կութիւն: —

— Օրինակ մը տուր, ընդմիջեց իտալիկցի:
Եւ արտասանեցի կ'ընթեր Հիւրիով ջանի թէ տե-
ղեր, որոնցմէ լաւ կը լիւնէ հեռուեցար.

Ceux qui pieusement sont morts pour la patrie,
Ont droit qu'à leur cercueil le peuple vienne et prie.
Եւն.:

Վարժաման՝ հարցողն էր բանաստեղծ, Էթն
Տէրթուր (1883—1912) որուն՝ Լազարու (Lazare)
միջնալուսած զերթուսը վերածած է հայերին:
Մեր վերջին պատման ու իտալիկցիները տե-
ղի ունեցան: Բերս — Փայառի կողմերը, երբ ա -
րեւմտական ճանաչական լոյսերը կը խաղային
մովին այն մասին վերեւ, ուր Մուրթան Մէշէմ
ժամիճ կազմակերպեց իր ծովային յաղող փո-
նը, դարձուր Համար ինքնայնքոր:

Երկու երեք օր վերջ, (Ապրիլի մէջ) զաղի
տեսնել Լա Եւրպի թերթին անորեւր, որ ըսաւ —
« Եւսեթի՛, այս գիրքը, բոլոր Հայ մտաւորական-
ները ձերբակալուած են »:

Այդ, ձերբակալուած եւ մահացած իմ սի-
րելի եւ տնդուպական բարեկամ, սակայն, իր
տնդուպական երկերը որչ ինչ եւ ապա: Կ'արժէ
զանեղ թարգմանաբար տարածել աշխարհի բո-
լոր մասերուն մէջ:

Վարժաման, մեծ քանաստեղծ, հմայիլ տա -
ղիւր պիտի երգուին, ցոլացաւ իր շնչէ ջնջը:
Խոսելով զոյգ ծառերու ոստափունին վրայ, կը
գրէր — « Մէկին իրաւուն ձգած երբը մարդուր-
ցելէ միայն: 3 Իսկ զու. զանգալանք երեքը, ո՛վ
պիտի շարունակէ: »

ԳՐԻՄԻԹԻԼ

պտոցներով պտղիկ չընթալանին մէջ ու, բարե -
պալաններուն ուշադրութիւնը հայցելով կարծես:
Ճարին մէջ մըն ալ հոգեզնգիտար պալատին
կը մատուցուի մեծ հանդիսատեսութեամբ: Այդ
օրը տօնի օրուան պէս բան մը կ'ըլլայ. ազգական-
ները կուտան նորէն, ամենքն ալ տիրել ձեւերով
ու աղջկաններուն հայ ու գրամ բաշխել կուտան:
Եւ յալորը ստուռն կանուխ լրացործները կը հա -
ղորդեն մանրամասնութիւնները, փոքրեցիկ տա-
մաղողը մեծամակնիւր թարգմալատութեան վրայ:

Միայն Տէր Արքայապետը կը պաշտէ իր լուսարու -
մը: Բիւ՛ մը աւելի ուսերը կ'աւել, քիչ մը աւելի
յամբ քաշիկով կը քաշի փողոցը, աւելի ուսով
կ'ընենաւ իր մտկոյնական հովանոցին՝ կարծես
դուրսը վեր չառնելու: Ու մարդը երեւոյ չնային
մատուցութեամբ: Ու, կուտայ տառնուները երեկո-
ցին ու այսպէս կը կ'ընէր իր չանեմ մարտաւասան
քաշի լիւրճով բոլոր կը խրխույտայ եւ գանգալատունին
հակադարձ փոփոխող ոսկի տառերը:

Բիւ՛ եւորը տնտեսուն հիւանդութիւն մը, որ
հիւսած մըն էր աւելի ըսալ թէ մարմնաւոր արտ
մը, անկողին ձեղք զիւրը:

Ազգայնէրը միեւնի իր վերջին ժամը ալ եկե-
ղեցին ուսը լիւրեցի:

Առիթով իր ցաւը ու սիրտանքը եղաւ միայն -
զամանի:

ԳՐԻՄԻՐ ԶՈՐԲԱԳ

(Վերջ)

ՊՈՒՄՄ ԵՆԵՐԱԳ

Մանուսոն

Նոյեմբեր 1: Տօն անհայնի Սրբոյ:
Մահը: Ինչ պաղ բառ: Մարտախաղաղու:

Տխրութիւն ամենապար:
Անկերտութիւն, տեսնուելի: Կուտայ զապա-
սողի: Ոյ մէկ տեղ եւ ամէն տեղ:
Ինչու՞ն է զիսանք մահէն: Ինչու՞ն սեւ գոյնով
կը ներքին դաշ:

Եւ դարձանաւ:
Եթէ կ'ուղեք մահուան աղբեղութիւնը կուտ -
ըն՝ զուարթացուցէք զայն: Գիցեցեցալուցէք:
Հարգաբեցէք:

Շէն ու ցնծում երբեքով պատուեցի եւ պիտի
տեսնէք որ ան՝ նուազ անբաղանջ, նուազ տխուր
պիտի դառնայ:

Եւրոպացիները հասկցած են այս նորութիւնը
եւ այդ եւ — տխուր մահը կը չ'ընցնեն ծաղիկե-
րով եւ պարուպային համեմատ նուազով: Անոց
մէջ, միայն եւ զարգացանքն է հակառակութիւնը:
Մեր հայերինքին մէջ, սեւը գոյութիւն չու -
նէր յուզարկաւորութեան միջոցին: Գուհաւոր էր
զապալուր վրայ փոռած ծածկոցը: Տէրութեանը
սի ծաղկեմանը զգեստները կ'անունին իրենց վրայ:
Ինչու՞ն օր մերկներին մեռել չէին, ալ ներկեց:

Արեւն, Հայ երեկոցին ծննդեղանք կ'ըսէ մե-
ռելի փոխաբեր: Ինչ լուսատես փողովորդ եւր:
Նոյեմբեր ինչ օրացուցը կ'ըսէ — « Եթէ Սեւե-
ռայն Սրբոյն, եւ բոլոր մեռածները Մուրթիւր
կարգ կը դատուին, ըլլան հետադարձութեան ոչ
եւս հետադարձութեան: Բոլորին ճարակալուց ճգ-
ուցէ, փունջ — փունջ ծաղիկներով կը զարգար -
ուցին:

Ձեմ գիտեր, վերն ալ գիտեցին արքայութիւն
կը փոխադրենք բոլոր մեղաւորները:

Գերեզմանատունները մէկ մէկ ծաղկատան
կը դառնան: Վայ անբաղանջներուն:

« Զարեք եւր լուսնին կ'ըսեն: Եւ կ'ուշի -
ցնծմ — Զարեք ծաղիկ ալ չեն սիրեր: Փառա-
պաշէ հաճեցեցի ինչ լուսնային, չոր եւ ան-
հալու զար մը: Անաւ բոլորը:

Այդ մարդիկ ոչ երբ ունին ոչ ծաղիկ:
« Անթիլիպի գերեզմանատունները, կ'ըսեն,
չառ գեղեցիկ եւ զուարթ եւ: Մարդ կ'ուղեք օր ա-
ռաւ ընտելի դառնայ անոց... »

Ամէն պարագայի մէջ, մեք երախտապարտ
ըլլալու ենք մահացածներուն:

Շատ բան կը պարտուի անոց: Մանուսոն
Նոյեմբեր ինչ: Մաղկեմ լուսնին արտաւ արարող
կը սպասեն: Մաղկեմ լուսնինը՝ դրամ գանձելին
լուծել քաշելու: ժամանակ չէն գտներ:

Կեղեղանութեանը, իրենց էրկիր կամ ինկիր
վշտացումները, նոյն օրը, փունջ մը մեղիով
հանգուցեալին սիրտը անուրու կ'ընենաւ...

Չաքանչեւ կամ կուտուին տառապանքներն ալ
կ'ընենաւ զանաւն հետեւելու մատակերտով մը:
որպէս ինչ անոց կ'ընէին տառն վերադառնալու մը -
տառնը կանխին...

Այսպէս ամէն մէկ ծաղիկեղանով իր խորհուր-
դը, զարդոյիքը ունի: Լուսատեսի մը կը մտայնէ
որ միայն ծաղկապարզողներուն ծանօթ է...

Անտուսմ՝ բոլորին արտին փափաքը կուտա -
րէ... ԳԵՏՈՒՇ

ՊՈՒՇԿԻՆՑ

Ինչու՞ն ենք զորոգող պատմագրովի
Մանգիլի պատմութեան մէջ Ձեզգիլի,
Հրդեհում են գիւղակները եւ դաշտեր...

Հայաստանում Ձեզգիլի արքայադարձ
մահաւում են ամենաբար թագաւորները,
Արքայադարձի ղեկավարները, իշխաններ
Ընդունում է Բրանց գրտամեղով Հայոց արքամ:

Եւ Բրանց հետ Ձեզգիլի բարձրորդ
հիւրընդ ի նստած ստագալու քառասուն օր ծաղիկ

Դու Ձեզգիլի, արի՛մ եւ բնորոշ
Բից գաշնակի եւ քաղնակի:
Ո՛վ կը լիւնի քաղտաւար ամառին

Սրբապատներ չու աղբիւրան
Նա սիրում է ինչպէս շուշան մայրաւան
Կայտաւ, ինչպէս եղն լեռանց կոկիւսանաւ:

Հայերեն վերջոյց Ա. ԿՐՍՏԻՆԻԿԵԱՆ

